

66,3(5803), 123
K 18

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті

НҰРСҰЛТАН НАЗАРБАЕВ

Қызмет хроникасы

2011

*«Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті
Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет хроникасы» сериясы*

Қазақстан Республикасының
Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев

ҚЫЗМЕТ ХРОНИКАСЫ 2011 жыл

АСТАНА 2012

УДК 323/324 (574)
ББК 66.3 (5 Каз)
Қ 18

Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитеті
«Әдебиеттің әлеуметтік маңызды түрлерін басып шығару»
бағдарламасы бойынша шығарылды

Басып шығарушы: «Деловой Мир Астана» ЖШС

Редакциялық-баспагерлік топ:

М.Б. Қасымбеков (жетекші), саяси ғылымдардың докторы, профессор,
Б.Б. Темірболат (жауапты редактор), саяси ғылымдардың кандидаты,
Ж.К. Үсембаева, техника ғылымдарының докторы, профессор,
Е.А. Хасенов, филология ғылымдарының кандидаты,
Т.А. Темірханов, М.М. Бейсенова

Қ 18 Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет
хроникасы. 2011 жыл. — Астана: Деловой Мир Астана, 2012. — 408 б.

ISBN 978-601-7259-55-6

Бұл кітап «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Назарбаев.
Қызмет хроникасы» сериясы бойынша шығарылып отырған кезекті басылым болып
табылады.

Кітапта 2011 жылы елімізде және шетелдерде Мемлекет басшысының
қатысуымен өткізілген басты іс-шаралар жайында баяндалған, сонымен қатар осы
кезеңде Н.Ә. Назарбаевтың сөйлеген толыққанды сөздерінің мәтіндері, 2011 жылы
қабылданған Қазақстан Республикасының маңызы зор заңдары мен Президент
жарлықтарының тізбесі ұсынылған, түрлі анықтамалық ақпараттар келтірілген.

Сондай-ақ, кітаптың компакт-дискідегі мультимедиялық нұсқасы ұсынылған.
Басылым көпшілік оқырманға арналған.

46756

УДК 323/324 (574)
ББК 66.3 (5 Каз)

ISBN 978-601-7259-55-6

© Қасымбеков М.Б., 2012
© «Деловой Мир Астана» ЖШС, 2012
© Барлық құқықтары қорғалған

2011

жыл Қазақстан үшін тәуелсіздіктің 20 жылдығының аясында өтті әрі ел өмірінің ішкі және сыртқы саясатындағы бірқатар ірі оқиғаларымен есімізде қалды.

Шетел сапарларын, өңірлерге жұмыс сапарларын, түрлі мәжілістерді, халықаралық және республикалық форумдарға қатысуларын, шетел мемлекет және қоғам қайраткерлерін қабылдауларын, жұртшылық өкілдерімен және еңбек ұжымдарымен кездесулерін, өнеркәсіп кәсіпорындары мен әлеуметтік объектілерге барғандарын қоса алғанда, Президент Н.Ә. Назарбаевтың қатысуымен жыл бойы 500-ден астам хаттамалық іс-шаралар болып өтті.

Мемлекет басшысы 14 мәжіліс өткізді, олардың қатарында Үкімет мүшелерінің, Президент Әкімшілігі басшылығының, орталық мемлекеттік органдар жетекшілерінің қатысуымен өткен 12, облыстар, Астана және Алматы қалалары әкімдерінің қатысуымен өткен 2 мәжіліс бар.

Президент жанындағы консультативтік-кеңестік органдар желісі бойынша Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен Шетел инвесторларының 1 отырысы және Қауіпсіздік кеңесінің 4 отырысы болып өтті.

Президент сондай-ақ Парламент палаталары төрағаларымен және депутаттармен ұдайы кездесе жүріп және Парламент палаталарының 2 бірлескен отырысына қатысып, депутаттық корпуспен тұрақты негізде бірлесе жұмыс істеді.

Мемлекет басшысы ел өңірлеріне 17 жұмыс сапарын жасады.

Екіжақты қарым-қатынастар аясында шетелдерге жасалған 7 сапарды, сондай-ақ 15 мемлекетаралық саммиттер мен халықаралық форумдарға қатысуларын қоса алғанда, оның қатысуымен 165-тен астам халықаралық сипаты бар кездесулер мен іс-шаралар болып өтті.

Н.Ә. Назарбаев 36 баспасөз конференциясы мен брифингтер өткізді, шетел және отандық БАҚ-қа 14 сұхбат беріп, 2 бағдарламалық сипаты бар мақала жариялады.

Президент жыл бойы 2,5 мыңнан астам құжаттарды қарап, қол қойды, олардың қатарында 148 заң, 263 жарлық, 76 өкім, 12 мәжіліс хаттамалары, 1,8 мыңға тарта қызметтік құжаттар, талдамалық және ақпараттық-анықтамалық материалдар, 235 азаматтардың арыз-шағымдары мен хаттары бар.

Осы мезгілде Мемлекет басшысы барлығын қоса алғанда 59 күн іссапарларда болды, оның 25 күні шет елдерге, 34 күні Қазақстанның өңірлеріне арналды.

Қазақстан үшін мерекелі болған 2011 жылы Мемлекет басшысының қатысуымен бірқатар маңызды ішкі саяси іс-шаралар болып өтті.

Жыл 2010 жылдың желтоқсанында Қазақстанның бір топ көрнекті қоғам қайраткерлерінің Өскемен қаласындағы республикалық форумда көтерген Тұңғыш Президенттің өкілеттігін 2020 жылға дейін ұзарту туралы референдум өткізудің қажеттігі туралы бастамасын бүкілхалықтық талқылаумен басталды. Идея қазақстандықтар арасында кең қолдау тапты. Бір айдың көлемінде оған 5 миллионнан астам азаматтар қол қойды, бұл ел сайлаушыларының жартысынан астамы еді. Көп ұзамай бұл бастаманы Парламент қолдап, онысын Конституцияға референдум мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңшығарушылық бастама түрінде рәсімдеді.

Сонымен бірге, қалыптасқан осындай жағдайда, Президент өзінің Жарлығымен депутаттардың заңшығарушылық бастамасын қабылдамай тастады. Ал Парламент дегенмен заңды қабылдаған кезде, Н.Ә. Назарбаев Конституциялық кеңеске жүгініп, ол қабылданған заңшығарушылық норманы негізгі заңға сәйкес емес деп таныды.

Конституциялық кеңестің қорытындысын алғаннан кейін, Мемлекет басшысы ұлтқа Үндеу жолдап, онда референдум туралы бастамаға қолдау танытқан барша қазақстандықтарға шынайы ризашылығын білдіре отырып, сонымен бірге, Президент әрі Конституцияның кепілі ретінде саясаткерлердің болашақ ұрпақтарына бұрыс бағдар беретін үлгі көрсете алмайтынын және көрсеткісі де келмейтінін түсіндірді. «Біз бұл жайтты жай «қабылдау немесе бас тарту» ретінде емес, өмірдің өзі ұсынған демократияның тарихи тағылымы деп қабылдағанымыз жөн. Бұл — Елбасы мен халықтың Ата заңға адалдығын бағамдайтын тағылымды дәріс», — деді ол.

Мұның өзі оның өкілеттік мерзімін екі жылға қысқартатындығына қарамастан, Н.Ә. Назарбаев осындай принциптілік негізінде мерзімінен бұрын Президент сайлауын өткізуді ұсынды. Елбасы сол арқылы тәуелсіздіктің таңғы шағында Қазақстан халқының дамудың демократиялық жолы, өзін өзі айқындау мен қалауын білдіру еркіндігі пайдасына жасаған тарихи таңдауына өзінің адалдығын дәлелдеді және, сонымен бірге, біздің қоғамымыздағы ажыратушы емес, біріктіруші бастауды нығайтуға деген өзінің ұмтылысын тағы да көрсетті.

28 қаңтарда халыққа жария етілген Қазақстан халқына арнаған «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» деп аталатын кезекті Жолдауында Мемлекет басшысы демократиялық құндылықтарға өзінің берік бекемдігін тағы да дәлелдеді. Жолдаудың ерекшелігі оның айрықша әлеуметтік бағдарлылығы еді. Онда өмір сапасын жақсарту және азаматтарымыздың әлеуметтік ахуалын таяу жылдарда одан әрі арттыра түсу жөнінде үлкен іс-шаралар ауқымы белгіленген болатын.

Осы арада, 11 ақпанда Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIII съезі өтіп, онда оны алда тұрған сайлауда Президенттікке үміткер етіп ұсынды.

3 сәуірде болған кезектен тыс Президент сайлауы Н.Ә. Назарбаевтың айқын жеңісімен аяқталды. 2011 жылғы 5 сәуірде Орталық сайлау комиссиясы ақтық қорытындыларды жария етті, сол бойынша іс басындағы Президент дауыс беруге қатысқан сайлаушылардың 95,55% дауысына ие болды.

8 сәуірде Н.Ә. Назарбаев Қазақстан Республикасы Президентінің қызметіне ресми кірісті. Ұлықтау салтанатына көрнекті саясаткерлер, ғылым, мәдениет және өнер қайраткерлері, республика іскерлік орталарының өкілдері қатысты.

Ел өміріндегі айшықты, есте қалатын оқиға — Қазақстан аумағында алғаш рет қаңтардың аяғы — ақпанның басында өткен VII Қысқы Азия ойындары болды. «Мақсаты бірдің — рухы бір» ұранымен өткен жарыстар бір мезгілде екі қалада — Астана мен Алматыда ұйымдастырылды.

Елорданың «Астана-Арена» кешенінде өткен ойындардың ашылу салтанатында сөз сөйлеген Мемлекет басшысы Қазақстан мұндай континенталдық форумды ТМД елдері мен мұсылман әлемі арасында алғаш өткізіп отырғанын атап айтып, қолдау көрсеткені үшін барлық қатысушылар мен қонақтарға ризашылығын білдірді. «Қысқы Азия ойындары Олимпиада ойындардан кейінгі екінші ірі жарыс, сондықтан бұған дейін оны өткізуге экономикалық тұрғыдан қуатты тек 3 мемлекет: Жапония, Қытай және Оңтүстік Корея ғана қолға алды», — деді Президент. Енді олардың қатарына Қазақстан да қосылды.

VII қысқы Азия ойындарының қорытындысы бойынша Қазақстан құрамасы 32 алтын, 21 күміс және 17 қола медальдар алып, жалпыкомандалық бірінші орынды иемденді.

Бұдан өзге ұлттық ауқымдағы елеулі қоғамдық-саяси және мәдени іс-шара «Тәуелсіз Қазақстан: бейбітшілік, келісім мен жасампаздықтың 20 жылы» күн тәртібі бойынша 18 сәуірде Н.Ә. Назарбаевтың төрағалығымен өткен Қазақстан халқының XVII Ассамблеясы болды. Өз сөзінде ол жалпыұлттық бірлікті нығайту жөніндегі жұмыстарды жалғастырудың және Ассамблеяның өз қызметін ұдайы жетілдіріп отырудың қажеттігіне назар аударды.

25 мамырда Президент Дүниежүзі қазақтары IV құрылтайының салтанатты ашылуына қатысты, оған жақын және алыс 35 шет елдерден 700-ден астам қатысушы жиналды. Н.Ә. Назарбаев тәуелсіздіктің 20 жылдық мерейтойы қандастарымыздың тарихи отанына ұлы қоныс аударуының 20 жылдығымен сәйкес келіп отырғанын мақтанышпен атап өтті. Соның нәтижесінде, деп атап өтті ол, осы жылдарда Қазақстанға 300 мыңнан астам отбасы көшіп келді, сөйтіп, ел халқының саны 1 млн. адамға дерліктей көбейді.

Мемлекет басшысы ұлттың стратегиялық ресурсы ретінде білім беру мәселелерін өз бақылауында ұстай отырып, маусымда жоғары білім берудің отандық жүйесінің көшбасшысы — Назарбаев Университеті Жоғары қамқоршылар кеңесінің алғашқы отырысын өткізді. «Біз бүкіл қазақстандық білім беру жүйесіне жаңа қуатты серпін беретін аса ауқымды жобаны іске асырдық. Ол біз құрғалы отырған болашақтың инновациялық экономикасы үшін жаңа кадрлардың бесігі болуы тиіс. Бұл Университеттің қабырғасында бұдан былай еліміздің зияткерлік болашағының негізін шешілетін болады», — деп атап өтті ол.

Қазақстандықтар 6 шілдеде елордамыз — Астананың кезекті жылдығын атап өтті. Президент мерекелік іс-шараларды Мемлекеттік рәміздер алаңында ту көтеру рәсімі арқылы бастап берді. Астананың инфрақұрылымын одан әрі дамыту шеңберінде Н.Ә. Назарбаевтың жыл бойы бірнеше рет жаңа астаналық опера және балет театры мен «Хазірет Сұлтан» мешітінің құрылыс алаңдарында болғанын, сондай-ақ «Қазмедиа орталығы» телерадиокешенін, армия генералы С.Қ. Нұрмағамбетов атындағы «Жас ұлан» республикалық мектебінің жаңа корпусын, Оқушылардың шығармашылық сарайын, Ұлттық ғылыми кардиохирургия орталығын, т.б. ашқанын атап айтқан жөн.

Соңғы жылдары қалыптасқан дәстүр бойынша, Мемлекет басшысы тамыздың соңында, Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне орай, Негізгі заңның мемлекет пен азаматтар үшін маңызын ашып көрсететін әскери парадты қабылдады.

Н.Ә. Назарбаевтың қатысуымен өтіп, үлкен қоғамдық пікір туғызған іс-шаралардың қатарынан Президенттің төртінші шақырылған Парламенттің V сессиясының ашылуына орай, қыркүйекте Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында сөйлеген дәстүрлі сөзін бөліп айтуға болады. Депутаттар алдында сөз сөйлей отырып, ол олардың назарын заңшығарушылық міндеттердің төрт тобына аударды. Атап айтқанда, олар әсіресе басымдық берілетін салалардағы инновациялық үрдісті ынталандыратын заңдық нормалар; әлеуметтік модернизациялау үрдісін заңдық қамтамасыз ету; құқық қорғау органдары мен сот әділдігі реформасының заңдық негіздерін ұлғайту; отандық БАҚ пен ҰЕҰ дамыту.

Мемлекет басшысының төрағалығымен өткен Қауіпсіздік кеңесінің отырыстарында ұлттық қауіпсіздік стратегиясының, көлік пен азық-түлік қауіпсіздігінің, жаңа әскери доктрина әзірлеудің, сыртқы саясаттың жаңа тұжырымдамасының, құқық қорғау жүйесін жетілдірудің, діни экстремизммен және терроризммен күрестің, жемқорлықпен күрестің, ақпарат қауіпсіздігін қамтамасыз етудің, елдің қылмыстық-атқару жүйесін дамытудың мәселелері, сондай-ақ ел Үкіметі әзірлеген 2012–2016 жылдарға арналған Ұлттық қауіпсіздік стратегиясының жобасы қаралды.

Діни экстремизммен және терроризммен күрес мәселелеріне Н.Ә. Назарбаев Премьер-министрдің, Мемлекеттік хатшының, Қауіпсіздік кеңесі хатшысының, күштік және құқық қорғау құрылымдары өкілдерінің қатысуымен 14 қарашада болып өткен жеке кеңесті арнады.

Қарашада Парламенттің төменгі палатасының депутаттарынан өздерін өздері тарату және кезектен тыс Мәжіліс сайлауын өткізу туралы үндеу келіп түсуіне байланысты, Президент Премьер-министрмен, Парламенттің қос палатасының спикерлерімен және Президент Әкімшілігінің Басшысымен ақылдасқаннан кейін, «Парламенттің жаңаруы елде болып жатқан ауқымды модернизациялау үшін қажет. Бұдан өзге, егер келесі дағдарыс бола қалса, онда электоралдық науқанмен сәйкес келуі ел басшылығының, Үкіметтің және өңірлердің бұл жөніндегі жұмысын күрделілендіреді» деп мәлімдеп, оны қолдады. Осыдан кейін көп ұзамай жоғары заң шығарушы орган таратылып, Мәжіліс пен мәслихаттарға сайлау 2012 жылдың 15 қаңтарына белгіленді.

Алда Парламент сайлауы өтетіндігіне байланысты, қарашаның аяғында Н.Ә. Назарбаев «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIV съезіне төрағалық етті, онда партияның «Қазақстан. 2017 жылғы кезеңге дейінгі мақсаттары. Ұлттық

іс-қимыл жоспары» атты сайлауалды тұғырнамасының жобасы талқыланып, сондай-ақ Парламент Мәжілісі сайлауына партиялық тізім бекітілді.

9 желтоқсанда Мемлекет басшысының қатысуымен сапа саласы бойынша «Алтын сапа» сыйлығының, бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі саласы бойынша «Парыз» конкурсының және Қазақстан Республикасы Президентінің арнайы сыйлықтарының иегерлерін марапаттау салтанаты болды.

Елдің ішкі саяси күнтізбесінің басты оқиғасы Қазақстанның 20 жылдығына арналған салтанаттар еді.

Президент мереке қарсаңында «Ақорда» резиденциясында елдің әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуына, халықтар арасындағы достық пен ынтымақтастықты нығайтуға қосқан елеулі үлесі, белсенді қоғамдық қызметі үшін қазақстандықтардың үлкен бір тобына мемлекеттік наградалар мен «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерейтойлық медалін тапсырды. Олардың қатарында көрнекті мәдениет, ғылым, білім, денсаулық сақтау қайраткерлері, өндірістік саланың, бизнестің өкілдері, құқық қорғау органдарының қызметкерлері, әскери қызметшілер, спортшылар, соғыс және еңбек ардагерлері болды.

Тәуелсіздік күніне арналған салтанатты жиналыс жалпыұлттық өрлеу ахуалында өтті. Қазақстандықтарды 20 жылдық мерейтоймен құттықтай отырып, Елбасы былай деп мәлімдеді: «Біз қиын жолдардан өттік. Ауыртпалықтар мен табыстар топтастырған, ортақ тағдыр біріктірген біз бүгінгі ұлы күнге уақыт бізді таңдады және біз өзіміздің тарихи мүмкіндігімізді жүзеге асырдық деген сеніммен келіп отырмыз».

Сонымен бірге, қазақстандықтардың егеменді даму кезеңіндегі жетістіктерін жария ете отырып, Н.Ә. Назарбаев ұлт назарын тағы да келешекке аударды. Ғаламдық архитектоникада барған сайын өрістеп келе жатқан өзгерістер мен осыған байланысты пайда болған жаңа тәуекелдер мен қатерлер контекстінде ұлт алдында әлемдік өркениет координаты жүйесінде өзін көрсете алуы үшін жаңа жолдар іздестіру, өзінің барлық «плюстері» мен «минустарын» ескере отырып, өзінің күш-қуатын сыни тұрғыдан бағалау, қазіргі ғаламдасу әлемінде ұлттық мүдделер тұрғысынан алып қарағанда келешегі бар даму формулаларын ойластыру міндеттері тұрғанын айрықша атап өтті.

Оның үстіне, жыл шымылдығы жабылар тұста бүлдіргіш күштер елдегі ішкі саяси ахуалды қалыбынан шығаруға әрекет жасады.

Нәтижесінде адамдар зардап шегіп, кісі құрбандықтары орын алған 16–17 желтоқсандағы Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласы мен Шетпе ауылындағы трагедиялық оқиғаларға байланысты, Мемлекет басшысы жағдайды реттеу жөнінде шұғыл іс-шаралар ойластыру мақсатында Қауіпсіздік кеңесінің отырысын өткізді. Отырыстың қорытындысы бойынша Президент Жарлығымен Жаңаөзен қаласына төтенше жағдай енгізіліп, бірқатар мемлекеттік органдар мен ұлттық компаниялардың басшылары отставкаға жіберілді, зардап шеккен елді мекендерді қалпына келтіру мәселелері жөнінде үкіметтік комиссия құрылды.

22 желтоқсанда Президент осы мәселе бойынша Премьер-министр К.Қ. Мәсімовтің, Парламент Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмидің, Президент Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусиннің және басқа да мемлекеттік органдар басшыларының қатысуымен арнайы мәжіліс өткізіп, онда әлеуметтік-экономикалық, гуманитарлық және басқа да проблемаларды жедел шешу жөніндегі жұмыстар,

сондай-ақ көпшілік тәртіпсіздіктерді ұйымдастырудағы кінәлілерді анықтау жөніндегі тексерістің барысы туралы комиссияның есебін тыңдады. Н.Ә. Назарбаев сол күні-ақ қалпына келтіру жұмыстарының барысымен танысып, Жаңаөзен қаласының және облыстың тұрғындарымен кездесу үшін жұмыс сапарымен Маңғыстау облысына жүріп кетті.

Қазақстандықтардың басым көпшілігі Маңғыстау облысында орын алған бүлдіргіш күштердің іс-әрекеттерін айыптап, ол қабылдаған шешімдерді толығымен қолдап, өз көшбасшысының төңірегіне топтаса түсті. Аталған оқиғалар Қазақстан үшін беріктіктің тағы бір сыны болды, қазақстандықтар бұдан қоғамда тұрақтылық пен келісімді сақтау жөнінде ұдайы мақсатты күш-жігер қажет екендігі туралы өзіне маңызды сабақ алулары тиіс.

Қазақстан өз тәуелсіздігінің 20 жылдығына әлеуметтік-экономикалық дамудың жоғары көрсеткіштерімен келіп жетті. Ұлттық экономикада оң нәтижелердің сақталуына мемлекеттің іскерлік белсенділікті қолдауы мен дағдарыстан кейінгі дамудың базасын жасауы ықпал етті, осыған байланысты жыл бойы іс жүзінде экономиканың барлық салаларында өсу динамикасы сақталды.

Қазақстан халқына арналған 28 қаңтардағы өз Жолдауында Президент мемлекеттік әлеуметтік-экономикалық саясат басымдықтарының қатарында Үдемелі инновациялық индустрияландыру бағдарламасының шеңберінде жеделдетілген экономикалық модернизациялау мен жаңа әлеуметтік саясат форматындағы әлеуметтік модернизациялауды белгіледі.

Жолдауды іске асыру жөніндегі бірінші кезектегі іс-шаралар сол күні-ақ Президент төрағалығымен Үкімет мүшелерінің, Президент Әкімшілігі мен орталық мемлекеттік органдар басшылығының қатысуымен өткен кеңесте талқыланды.

Халықтың әл-ауқатын одан әрі арттыру контексіндегі осы проблематикаға Үкімет мүшелерінің, облыстар, Астана және Алматы қалалары әкімдерінің, орталық мемлекеттік органдар, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы мен «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры басшылығының қатысуымен Мемлекет басшысы 17 сәуірде өткізген кеңейтілген кеңес те арналды. Тиісті міндеттерді жария ете отырып, Президент таяудағы 5 жылда Қазақстан табыс деңгейі жоғары елдер тобына енуі керектігін айтты. Жан басына шаққандағы ІЖӨ 2016 жылға қарай 15 мың доллардан кем болмай, экономика жыл сайын 7% кем емес қарқынмен өсіп отыруы тиіс. Осыған байланысты Н.Ә. Назарбаев Үкімет пен әкімдердің принципті түрдегі жаңа міндеті — шикізаттық емес сектордың, шағын және орта бизнестің есебінен жыл сайын қосымша тағы да экономиканың 3% өсімін қамтамасыз ету екенін қадап айтты.

Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуының көкейкесті мәселелері Президенттің, Премьер-министрдің, Президент Әкімшілігі мен орталық мемлекеттік органдар басшылығының қатысуымен 21 шілдеде өткізген жұмыс кеңесінің; сондай-ақ облыстар, Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен 5 тамызда болған кеңесінің де арқауы болды.

Тұтасымен алғанда, Мемлекет басшысы Премьер-министрмен, Ұлттық банктің, Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің, Астана және Алматы қалаларының және Қазақстан облыстардың әкімдерімен тұрақты

негізде кездесіп тұрды. Ол орталық және жергілікті атқарушы органдардың, ұлттық компаниялар мен даму институттарының есептерін тыңдады.

Қазақстанның кәсіпорындарын модернизациялау мен жаңарту мәселелері Президенттің ұдайы жіті назарында болып тұрды. 18 мамырда болған Шетел инвесторларының XXIV пленарлық отырысы осы проблематикаға арналды. Сондай-ақ осыған байланысты Н.Ә. Назарбаев жыл бойы тағы да бірнеше маңызды іс-шараларға қатысты. Атап айтқанда, Қазақстанның 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарының маңызды бағыттарының бірі болып табылатын әрі республиканың шалғай өңірлері тұрғындарының қолжетімділігін қамтамасыз етуге бағытталған Ұлттық телерадиохабарларын тарату спутниктік желісін ресми іске қосуға, «Астана қаласының жаңа көлік желісі» жобасын іске асыру орнына капсула салуға, елордада «Тұлпар-Тальго» жолаушылар вагондарын шығару зауытының және Алматы қаласында метрополитеннің бірінші кезегінің ашылуына қатысты.

Астана күні қарсаңында елорданың «Көрме» көрме орталығында өткен, еліміздің барлық өңірлерінен 800-ден астам қатысушылардың басын қосқан «Қуатты Қазақстанды бірге құрамыз!» форумы соның логикалық жалғасы болды. Соның аясында қазақстандықтарға елде ашылған жаңа инновациялық кәсіпорындар таныстырылды. Президент «онлайн» режимінде Қазақстан индустриялық картасының шеңберінде бірінші жартыжылдықта пайдалануға берілген өз салаларының 6 шешуші кәсіпорындарының жұмысымен танысып, жаңа өндірістерге старт берді. Атап айтқанда, Алматы облысында «Компания SONIK» ЖШС-нің профильді құбырлар шығару зауыты, Павлодар облысында «Қазақстан вагон жасау компаниясы» ЖШС-нің жүк вагондарын жасау зауыты, Жамбыл облысында Ақбақай алтын айыру фабрикасының өнімділігін жылына 2,8 тоннаға арттыруға мүмкіндік беретін қосымша қуаттар, Маңғыстау облысында «Қазақстан Каспиан Оффшор Индастриз» ЖШС-нің теңіз металл конструкциялары зауыты, Қарағанды облысында «Green Technology» ЖШС-нің 3 гектарлық жылыжай кешені, Қостанай облысында «АгромашХолдинг» АҚ-ның «Ssang Yong» кәсіпорны ашылды. Сондай-ақ «Жетіген-Қорғас» теміржол желісі мен Екібастұз МАЭС-і үшінші энергоблогының құрылыс алаңдарынан тікелей іске қосу жүзеге асырылды.

Ауылдарды дамыту мәселелері де Мемлекет басшысының айрықша бақылауында болды. Мәселен, аграрлық сектордағы жалпы ахуал мен мал шаруашылығын дамытудың көкейкесті мәселелерін ол Үкімет мүшелерімен 12 қаңтарда болған жұмыс кеңесінде, сондай-ақ 11 қарашада өткен агроөнеркәсіп кешені қызметкерлерінің республикалық форумында талқылап, онда салаға инновациялық әдістерді енгізу, еңбек өнімділігін және елдің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған бірқатар бастамаларды жария етті.

Қазақстан өңірлерінің әлеуметтік-экономикалық дамуының мәселелері де ұдайы Мемлекет басшысының жіті назарында болды.

Президент жұмыс сапарларымен еліміздің көптеген өңірлерінде болды, солардың барысында облыс активтерімен, еңбек ұжымдарымен, жұртшылық өкілдерімен кездесіп, залал шеккен бірсыпыра облыстардағы тасқынның зардаптарын жоюдың нәтижелерін мейлінше зейін қоя бақылап отырды. Ондаған өндірістік және әлеуметтік объектілерде болып, жаңа өндірістердің іске қосылуына қатысты. Олардың қатарында Ақтөбе қаласындағы «Ақтөбеқұрылысхиммонтаж» ЖШС-нің

полиэтилен құбырларын шығару жөніндегі зауыты, Өскемен қаласындағы «Raimbek Vostok Agro» ЖШС-нің сүт зауыты, Атырау қаласындағы «Cevron Corporation» компаниясының металлопластик құбырларын өндіру жөніндегі зауыты, Қарағанды қаласындағы «КазАвиаСпектр» ЖШС-нің «Сұңқар» Қарағанды авиациялық зауыты, Теміртау қаласындағы «АрселорМиттал Теміртау» АҚ №2 МК жаңа домналық пеші мен №3 МК жаңа үздіксіз құйма әзірлеу машинасы және басқалар бар.

Қыркүйек-қазанда Астана қаласында Н.Ә. Назарбаев Қазақстан өңірлерінің Мәдениет күндеріне арналған іс-шараларға қатысып, олардың экономикалық, әлеуметтік және мәдени салалардағы жетістіктерімен танысты.

Мемлекет басшысының қатысуымен 9 желтоқсанда болып өткен жалпыұлттық телекөпір елдің жаңа экономикалық мүмкіндіктерінің өзіндік бір көрінісі болды. Оның шеңберінде Маңғыстау облысының ЕЭА аумағындағы «Caspiy Electronics» ЖШС-нің «Аққу» планшеттік компьютерлер, теледидарлар мен мониторлар шығару жөніндегі кәсіпорны, Жамбыл облысындағы «Супер Фарм» ЖШС-нің медициналық мақсаттағы бұйымдар шығару жөніндегі зауыты, Қарағанды облысындағы «Сары Қазына» ЖШС-нің катодтық мыс өндіру жөніндегі зауыты, Қызылорда облысындағы «СКЗ-У» ЖШС-нің күкірттік-қышқыл зауыты, Шығыс Қазақстан облысындағы «Семей терімәуітікомбинаты» ЖШС-і, Алматы облысындағы «Байсерке Агро» ЖШС ет өңдеу кешені және басқалар пайдалануға берілді.

Тұтасымен алғанда, Қазақстанның 2011 жылғы әлеуметтік-экономикалық дамуының алдын ала қорытындыларын Президент Премьер-министрдің, Президент Әкімшілігі мен орталық мемлекеттік органдар басшыларының қатысуымен 26 желтоқсанда болып өткен кеңесте шығарды.

2011 жылы Қазақстан Шанхай ынтымақтастық ұйымы (ШЫҰ) және Ислам конференциясы ұйымы (ИКҰ) сияқты беделді халықаралық ұйымдарға жетекшілік жасап, халықаралық аренадағы өзінің беделін нығайтуға күш-жігер жұмсауын жалғастырды, мұның өзі Қазақстанның өңірлік және ғаламдық ауқымдағы рөлін арттыруға, көпжақты форматтағы ықпалдастықты ұлғайтуға ықпал етті.

Сондай-ақ жыл бойы Астана қаласында өткен ірі халықаралық форумдардың да танымалдылығы зор болды.

Мәселен, 15 маусымда болып өткен ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің мерейтойлық отырысы Қазақстанның осы ұйымға жемісті төрағалығын аяқтады. Н.Ә. Назарбаевтың бастамасы бойынша қабылданған ШЫҰ-ның 2010–2011 жылдарға арналған іс-қимыл жоспарының шеңберінде Қазақстанның төрағалығымен 130-дан астам іс-шаралар өткізілді. Ұйым дамуының бұдан былайғы келешегі туралы айта келе, Қазақстан басшысы ШЫҰ-ның «бес игі ісі» деп белгіленген жаңа басымдықтарын жария етті. Олардың қатарында — Аумақтық және өңірлік дау-жанжалдарды реттеу жөнінде кеңес өткізу, Су, азық-түлік комитетін құру және басқа да бірқатар ұсыныстар бар.

8 маусымда Мемлекет басшысы «Ғаламдық экономикалық даму: өзара қарым-қатынас, бәсеке, ықпалдастық» тақырыбына арналған VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумының ашылу салтанатына қатысып, онда ислам әлемінің елдерін модернизациялау жөнінде бірқатар бастамалар ұсынды. Н.Ә. Назарбаевтың Умманың 10 жетекші экономикасының, Халықаралық инновациялар орталығының,

Ислам даму банкінің жанындағы Шағын және орта бизнес қорының, сондай-ақ Ұйымға мүше елдердің өңірлік қоры мен азық-түлік пулының оның штаб-пәтерін Қазақстанда орналастыру арқылы диалог алаңын құру туралы бастамалары әлемнің 45 елінен келген, саны 2 мыңнан астам адамды құраған қатысушылардың тарапынан үлкен қызығушылық туғызды.

Бұл бастамалар Астана қаласында 28 маусымда болып өткен ИКҰ сыртқы істер министрлері кеңесінің 38-ші сессиясында одан әрі даму жалғасын тапты. Сессияның жұмысына Ұйымға мүше 57 елдің сыртқы саяси ведомстволарының басшылары, 11 бақылаушы елдің өкілдері, БҰҰ, ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ, ЕҚЫҰ, ЕКПА, АӨСШК, ШЫҰ, ҰҚШҰ, ЕурАзЭҚ және басқа да халықаралық ұйымдардың өкілдері, АҚШ-тың, Ұлыбританияның, Австралияның, ҚХР-дың, ЕО-ның және басқа елдердің өкілдері қатысты.

Осы ұйымның СІМК төрағасы өкілеттігінің құзіретін Қазақстанның қабылдауы оқиғасына байланысты сөйлеген өз сөзінде Н.Ә. Назарбаев оның қызметіне үлкен динамизм мен кең ауқым бере отырып, сондай-ақ Умманың ең көкейкесті мәселелері бойынша диалогты ұсынып, Қазақстан төрағалығының кеңінен ашылған «Жол картасын» жария етті. Сондай-ақ Қазақстан тарапының ұсынысы бойынша ИКҰ-ның атауы Ислам ынтымақтастығы ұйымы (ИЫҰ) деп өзгертіліп, жаңа эмблемаға ие болды.

Қазақстан Президентінің ядролық қуатты қауіпсіз әрі инновациялы пайдалану мәселелері бойынша Украинаның Киев қаласында 19 сәуірде өткен саммиттің жұмысына қатысуының да маңызы зор болды.

2011 жыл жалпытүркілік үрдістердің дамуындағы бетбұрысты белес болды. Алматы қаласында 20–21 қазанда өткен Түркітілдес мемлекеттер ынтымақтастығы кеңесінің I отырысында, Н.Ә. Назарбаевтың бастамасы бойынша Қазақстан, Түркия, Әзірбайжан және Қырғызстан арасында Кеңеске толық мәнді халықаралық құрылым мәртебесін бекіткен құжаттарға қол қойылды.

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы (ҰҚШҰ) мемлекеттері басшыларының 12 тамыздағы Астана қаласындағы және 20 желтоқсандағы Мәскеу қаласындағы кездесулерін, ТМД мемлекеттері басшыларының 3 қыркүйектегі Душанбе қаласындағы және 20 желтоқсандағы Мәскеу қаласындағы отырыстарын, сондай-ақ ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесінің 19 желтоқсандағы Ресей астанасындағы отырысын да атап өткен жөн.

Өткен жыл Қазақстанның Біріккен Ұлттар Ұйымымен ынтымақтастығының жоғары динамикасымен де ерекшеленеді.

Қазақстан Президентінің 21–23 қыркүйектегі Нью-Йорк қаласына сапары, Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясының жалпы айтыстарына және Ядролық қауіпсіздік жөніндегі жоғары деңгейдегі кездесуге қатысуы, халықаралық қауіпсіздік, әлемдік қаржыны, экономиканы, энергетика мен экологияны реформалау салаларындағы бастамалары кең таралып жатты.

Н.Ә. Назарбаевтың тікелей қатысуының арқасында Қазақстанның БҰҰ құрылымдарындағы өкілдігі ұлғайды. Наурызда Сенат төрағасы Қ.К. Тоқаев БҰҰ бас хатшысының орынбасары — БҰҰ-ның Женева қаласындағы бөлімшесінің бас директоры, Қарусыздану жөніндегі конференцияның бас хатшысы қызметіне тағайындалды. Тұтасымен алғанда, Қазақстан осы кезге дейін БҰҰ-ның 10 атқарушы комитеттерінің және өзге де басқарушы құрылымдарының құрамына енді.

БҰҰ Орталық Азиядағы өкілдігінің деңгейін жоғарылату және Алматы қаласында БҰҰ хатшылығының офисін ашу үрдісіне бастама жасалды.

Өзге халықаралық ұйым — МАГАТЭ-ге қатысты да елеулі ілгерілеушілік болды. Қазақстан Президентінің оның басшылығымен жүргізген келіссөздерінің қорытындысы бойынша төменгі байытылған уранның Халықаралық банкін құру туралы келісім жөнінде ілгерілеушілікке қол жеткізілді. Шілдеде МАГАТЭ-ге аталған банкті Қазақстан аумағында орналастыру туралы Астананың ресми өтінімі берілді.

Мемлекет басшысы екіжақты қарым-қатынастар желісі бойынша 2011 жылы 7 шетелдік сапар жасады, олардың 2 мемлекеттік, 1 ресми және 4 жұмыс сапарлары болды.

Атап айтқанда, Н.Ә. Назарбаев жұмыс сапарларымен ҚХР-ға (21–23 ақпан) және Эстонияға (20–21 сәуір); ресми сапармен Вьетнамға (30 қазан -1 қараша); жұмыс сапарларымен Ресейге (16–17 наурыз, 17–18 қараша), Францияға (19 қыркүйек) және БАӘ-ге (2–3 қараша) барды.

Қытайға, Вьетнамға және БАӘ-ге сапарлар азиялық бағыттағы өзара іс-қимылдың жоғары динамикасын қамтамасыз етті.

Қытайға сапар барысында трансшекаралық өзендер суының сапасын қорғау туралы үкіметаралық келісімге, сотталған адамдарды беру туралы мемлекетаралық келісім-шартқа, «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ мен ҚХР Теміржол министрлігі арасында «Астана-Алматы» жоғары жылдамдықты теміржол салу саласындағы ынтымақтастық туралы меморандумға, «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» мен «Қытай мемлекеттік даму банкі» арасындағы 1,7 млрд. долларлық несиелік келісімге, тағы басқаларға қол қойылды. Мемлекет басшысы сапар қорытындысын шығара отырып, әріптестіктің басты мазмұны шикізаттық емес контент болғандықтан, мәселелерді шешу тұрғысынан алып қарағанда, оны Қытаймен ынтымақтастықты бұдан да жоғары деңгейге көтеретін ұтымды сапар деп атады.

Мемлекет басшысының Вьетнам Социалистік Республикасына жасаған ресми сапарының барысында 11 екіжақты құжаттарға қол қойылып, пайдалы қазбаларды өндіру мен өңдеу, көлік, ауыл шаруашылығы саласындағы ынтымақтастық, банкаралық ықпалдастық, Ханой қаласында Қазақстан елшілігін ашу, іскерлік кеңесін құру, Вьетнамның Қазақстандағы мәдениеті күндерін (2012 ж.) және Вьетнамда Қазақстанның мәдениеті күндерін (2013 ж.) өткізу туралы келісімдерге қол жеткізілді.

Н.Ә. Назарбаевтың осы елге жасаған жұмыс сапарының барысында Қазақстан мен БАӘ арасындағы саяси, сауда-экономикалық және инвестициялық салалардағы ықпалдастықты одан әрі дамыту мен нығайту мәселелері талқыланды.

Еуропалық бағытта Эстонияға жасалған мемлекеттік сапар мен Францияға жасалған жұмыс сапары елеулі оқиға болды.

Эстония Республикасына жасалған сапар кезінде көлік пен транзит, ауыл шаруашылығы салаларындағы ықпалдастық, Эстонияның Қазақстандағы елшілігін ашу, Қазақстанның Таллин қаласындағы консулдығын ашу туралы келісімдерге қол жеткізілді.

Францияға жасалған жұмыс сапарының қорытындысы бойынша қабылданған бірлескен Декларация екі ел арасындағы ынтымақтастықтың барлық спектрлерін қамтып, өздерінің мемлекетаралық қарым-қатынастар бойынша да, халықаралық күн тәртібі бойынша да ұстанымдарының ортақ екендігін нақтылай түсті.

Ресей Федерациясымен дәстүрлі жиілетілген диалог ұсталынып тұрды. Атап айтқанда, Н.Ә. Назарбаев Президент Д.А. Медведевпен бес рет, Үкімет Төрағасы В.В. Путинмен екі рет кездесіп, солардың барысында стратегиялық маңызы жоғары «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» автодәлізі, «Байқоңыр» ғарыш айлағын бірлесе пайдалану, нанотехнология мен басқа да салаларда ынтымақтасу туралы стратегиялық маңызды жобаларды жүзеге асыруды жеделдету туралы келісімдерге қол жеткізілді.

Мемлекет басшысының қатысуымен маусымда Санкт-Петербург қаласында өткен XV Петербург халықаралық экономикалық форумның отырысы маңызды іс-шара болды, онда олар әлемдік экономиканың болашағына болжам жасап, ғаламдық дүниенің едәуір тұрақты әрі біркелкі экономикалық дамуын қамтамасыз ету жөнінде бірқатар ұсыныстарды жария етті.

15 қыркүйекте Астрахан қаласында болған Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының кезекті VIII форумының қорытындылары бойынша шекара бойы ықпалдастығын дамыту жөнінде бірқатар келісімдерге қол қойылды.

2011 жылдың шешуші оқиғасы деп ешбір әсірелемей-ақ Қазақстан Президентінің Ресей және Беларусь басшыларымен Еуразиялық экономикалық интеграция туралы Декларацияға, Еуразиялық экономикалық комиссия және оның жұмыс регламентін бекіту туралы келісім-шартқа қол қоюын айтуға болады. Осы арқылы өзара қарым-қатынастардың жаңа кезеңі ашылып, үш елдің келешегін айқындайтын бірлестік — Еуразия экономикалық одағын қалыптастыру жолындағы кезекті сенімді қадам жасалды.

Қол жеткізілген келісімдерді дамыту үшін Н.Ә. Назарбаев 19 желтоқсанда Мәскеуде өткен Жоғарғы Еуразия экономикалық кеңесінің отырысына қатысты. Саммиттегі өз сөзінде ол 2012 жылы Бірыңғай экономикалық кеңістікті қалыптастырудың практикалық кезеңі басталатынын және бірқатар өкілеттіктер ұлттан биік тұратын органға берілуі тиіс екендігін айтты. Отырыста сондай-ақ Еуразиялық экономикалық комиссияның жұмысы басталуы үшін қажетті — Еуразиялық экономикалық комиссия төралқасының төрағасын тағайындау, адамдар құрамын бекіту, Еуразия экономикалық комиссия төралқасы мүшелерінің арасындағы міндеттерді бөлу және Еуразия экономикалық комиссиясы департаменттерінің саны туралы бірқатар шешімдер қабылданды.

Мемлекет басшысы сондай-ақ жыл бойы Қазақстанға халықаралық форумдар шеңберінде және екіжақты сапарлармен келген Қырғызстан Президенті Р.И. Отынбаевамен, Беларусь Президенті А.Г. Лукашенкомен, Джибути Президенті Исмаил Омар Гелемен, Иран Президенті М. Ахмадинежадпен, Ауғанстан Президенті Х. Карзаймен, Тәжікстан Президенті Э.Ш. Рахмонмен, Пәкстан Президенті А. Зардаримен, Ресей Президенті Д.А. Медведевпен, Өзбекстан Президенті И.А. Каримовпен, Оңтүстік Кореяның Президенті Ли Мен Бакпен, Литваның Президенті Д. Грибаускайтемен, БАӘ, Абу-Даби әмірі, шейх Халифа бен Заид әл-Нахаянмен, Әзірбайжан Президенті И.Г. Алиевпен, ҚХР Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті. Кездесулерінің басты өзегі екіжақты байланыстарды одан әрі нығайтумен бірге, халықаралық және өңірлік ұйымдардағы ықпалдастық мәселелері, сондай-ақ халықаралық саясаттың, ядроны таратпаудың және ядролық қарудан ада аймақтарды қалыптастырудың көкейкесті проблемалары болды.

Осымен бірге, 2011 жылы Қазақстанға келген халықаралық ұйымдардың, шетелдік саяси, қоғамдық және іскерлік топтардың өкілдерімен көптеген

кездесулер болды. Олардың қатарында ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясының хатшысы Р.С. Оливер, БҰҰ Дүниежүзілік туристік ұйымының бас хатшысы Т. Рифай, ШЫҰ бас хатшысы М.С. Иманалиев, ИЫҰ бас хатшысы Э. Ихсаноглу, ЕурАзЭҚ бас хатшысы Т.А. Мансұров; Қырғызстан Премьер-министрі А.Ш. Атамбаев, Үндістан Премьер-министрі М. Сингх, Пәкстан Премьер-министрі С. Гилани, Украина Премьер-министрі Н.Я. Азаров; Бүкілқытай халық өкілдері жиналысы Тұрақты комитетінің төрағасы У. Банго, ЕКПА төрағасы М. Чавушоглу, Халықаралық олимпиадалық комитеттің төрағасы Ж. Рогге, ЕҚЫҰ төрағасы — Литва Сыртқы істер министрі А. Ажубалис, ТМД атқарушы комитетінің төрағасы С.Н. Лебедев, Азия олимпиадалық кеңесінің президенті шейх Ахмад әл-Фахад әл-Сабах және басқалар бар.

Мемлекет басшысы жыл бойы АҚШ, Ресей, Тәжікстан, Беларусь, Армения, Ауғанстан, Әзірбайжан, Иордания Өзбекстан, Украина, Түркия президенттерімен телефон арқылы сөйлесті.

Оған Польшаның, Үндістанның, Ауғанстанның, Латвияның, Италияның, Эстонияның, Словакияның, Малайзияның, Бразилияның, АҚШ-тың, Германияның, сондай-ақ БҰҰДБ елшілері сенім грамоталарын тапсырды.

Қазақстан үшін мерекелі болған 2011 жылғы Мемлекет басшысының жұмыс кестесінің негізгі қорытындылары осындай. Оның жүзеге асырылуы тұтасымен алғанда еліміздің одан әрі әлеуметтік-экономикалық өсіміне, ішкі саяси тұрақтылықты қамтамасыз етуге, ұлтаралық және конфессияаралық қарым-қатынастардың тұрақты дамуына, ұлттық қауіпсіздіктің нығаюына және Қазақстанның халықаралық аренадағы позицияларының күшеюіне ықпал етті.

ҚАҢТАР

Дс		3	10	17	24	31
Сс		4	11	18	25	
Ср		5	12	19	26	
Бс		6	13	20	27	
Жм		7	14	21	28	
Сн	1	8	15	22	29	
Жк	2	9	16	23	30	

6 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау туралы» №377-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік бақылау және қадағалау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №378-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне құқық қорғау қызметі және сыныптық шендер, әскери және арнаулы атақтар беру, әскери қызметшілердің және өзге де мемлекеттік органдар қызметкерлерінің нысанды киім киіп жүру құқығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №379-IV, «Құқық қорғау қызметі туралы» №380-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтыруларды республикалық референдумға шығару туралы Қазақстан Республикасы Парламентінің ұсынысын қабылдау туралы» №1134, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 26 наурыздағы №773 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1135 жарлықтарына қол қойды.

7 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Әулие Успен кафедралды шіркеуіне барып, Қазақстанның православиелік христиандарын Христос Рождествосымен құттықтады.

Сол күні Мемлекет басшысы қазақстандық «Барыс» және ресейлік «Трактор» (Челябі қаласы) командаларының арасындағы Континентальді хоккей лигасы чемпионатының шайбалы хоккейден матчы болып өткен «Қазақстан» спорт сарайының мұз айдынында болды.

10 қаңтар

Мемлекет басшысы «Шанхай ынтымақтастық ұйымының терроризмге қарсы конвенциясын ратификациялау туралы» №381-IV, «1968 жылғы 8 қарашада Вена қаласында қол қою үшін ашылған Жол жүрісі туралы конвенцияны толықтыратын еуропалық келісімді ратификациялау туралы» №382-IV,

Сөздер: Қазақстан Республикасы

Қазақстан Республикасы

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне әртүрлі заңнамалық актілердің құқық нормалары арасындағы қайшылықтарды, олқылықтарды, коллизияларды және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін нормаларды жою мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №383-IV заңдарына қол қойды.

11 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы Н.Ә. Әбіқаевты қабылдады. Ол комитеттің 2010 жылғы негізгі қызметі мен алдағы кезеңге арналған жұмысының басым бағыттары туралы баяндады. Сондай-ақ Н.Ә. Әбіқаев ведомствоның Контрбарлау қызметінің жаңа тұжырымдамасының жобасын ұсынды. Одан басқа, кездесу барысында құқық қорғау және арнайы органдарды реформалау аясында мемлекеттің ұлттық қауіпсіздік жүйесін одан әрі жетілдіру мәселелері де талқыланды.

Кездесу қорытындылары бойынша Президент азаматтар мен қоғам қауіпсіздігін одан әрі нығайту, халықаралық терроризм мен экстремизм қаупіне қарсы тиімді әрекет ету мәселелері бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының төрағасы М.Т. Әлімбековті қабылдады. Ол Қазақстандағы сот төрелігі жүйесінің жағдайы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Доңғалақты көлік құралдарына, доңғалақты көлік құралдарында орнатылуы және/немесе пайдаланылуы мүмкін жабдықтау заттары мен бөлшектерге арналған жаһандық техникалық қағидаларды енгізу туралы келісімді ратификациялау туралы» №384-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бизнес пен жеке меншікті заңсыз тартып алуға (рейдерлікке) қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №385-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «А.М. Каимбаевты II дәрежелі «Барыс» орденімен наградтау туралы»

№1136, «Назарбаев Университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамын басқару жөніндегі кеңес туралы» №1137 жарлықтарына қол қойды.

12 қаңтар

Мемлекет басшысы елдегі мал шаруашылығын дамыту мәселелері бойынша жұмыс кеңесін өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Премьер-министрінің бірінші орынбасары Ө.Е. Шөкеев, Президентінің көмекшісі Б.Т. Сұлтанов, Ауыл шаруашылығы министрі А.Қ. Күрішбаев, «ҚазАгро» АҚ басқарма төрағасы А.С. Мамытбеков қатысты.

Жиналғандардың алдында сөз сөйлей келе, Президент мал шаруашылығы өнімімен елдің ішкі қажеттіліктерін қамтамасыз етумен қатар оның экспорттық әлеуетін өсіру саланың ең жақын келешекке қойып отырған басым міндеттерінен саналатынын атап өтті.

Кеңес қорытындылары бойынша Н.Ә. Назарбаев бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Бұл міндетті мал басының асыл тұқымдылық және өнімділік қасиеттерін арттыру есебінен жүзеге асыру болжамдалып отыр. Осыған сәйкес елдегі асыл тұқымды малдың жалпы саны 2015 жылға қарай — 2 есеге, ал 2020 жылға қарай 4 есеге артады деп көзделуде. Асыл тұқымды малдың жалпы саны 2020 жылға қарай 2 есеге жуық артады.

13 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрі А.Қ. Жұмағалиевті қабылдады. Ол министрліктің 2010 жылғы қызметінің негізгі қорытындылары туралы, оның ішінде, ұялы байланыстың үшінші буынының 3G стандартын енгізу, елді мекендерде интернетке кең көлемді шығуды дамыту бойынша жобаны жүзеге асыруға дайындық, цифрлық телекөрсетілімді іске қосу мен электронды үкімет порталы арқылы 1 млн. 600 мыңнан астам электронды анықтамалар беру, сондай-ақ 2011 жылға арналып жоспарланған міндеттер туралы баяндап берді.

Кездесу қорытындылары бойынша Президент халық пен бизнес үшін мемлекеттік қызметтер спектрін кеңейту, сандық телекөрсетілімді, елді мекендерде Интернет желісіне кең көлемді шығуды дамыту

және ақпараттық кеңістіктің бәсекеге қабілеттілігін арттыру тұрғысында Қазақстанның ақпараттық-коммуникациялық саласын дамыту бойынша бірқатар тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченконы қабылдап, оның 2010 қаржылық жылдың қорытындылары бойынша есебін тыңдады.

14 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі Б.Т. Жұмағұловты қабылдады. Ол министрліктің 2010 жылғы қызметінің қорытындылары туралы есеп берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Испания Корольдігінің Үкіметі арасындағы Табыс пен капиталға салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенцияны және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» №386-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Сауд Арабиясы Корольдігінің Үкіметі арасындағы Астана қаласында Сауд Арабиясы Корольдігі елшілігінің объектілерін салу үшін жер учаскесін беру туралы келісімді ратификациялау туралы» №387-IV заңдарына қол қойды.

17 қаңтар

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі Алқа мәжілісінің кеңейтілген отырысына қатысты.

Ішкі істер министрлігіне келген соң Президент елдің ішкі істер органдары қамтамасыз етілген заманауи сараптау-қылмыстық және басқа да арнайы техникамен, байланыс құралдары және қару-жарақпен танысты.

Алқа мәжілісінің жұмысына министрліктің жетекші құрамы, Ішкі әскер комитеті мен құрамаларының командованиесі, өңірлік ішкі істер департаменттерінің басшылары, қалалық, аудандық және желілік полиция бөлімшелерінің басшылары, ведомстволық оқу орындарының бастықтары қатысты.

Отырыс барысында ішкі істер органдарының 2010 жылғы жұмысының қорытындылары мен ағымдағы жылдың басым міндеттері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Асбесті пайдалану кезінде еңбекті қорғау туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №388-IV, «Жеке тұлғалардың кеден одағының кеден шекарасы арқылы қолма қол ақша қаражатын және (немесе) ақша құралдарын өткізу тәртібі туралы шартты ратификациялау туралы» №389-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Ғарыш кеңістігін бейбіт мақсаттарда зерттеу және пайдалану саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» №390-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Екібастұз МАЭС-2 үшінші блогын салу және кейіннен пайдалану туралы келісімді ратификациялау туралы» №391-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Алматы қаласының қала маңы аймағы мен қала құрылысын ерекше реттеу аймағының аумақтарындағы құрылыстың барысын бақылау жөніндегі мемлекеттік комиссияны тарату туралы» №1138, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1139 жарлықтарына қол қойды.

18 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының төрағасы Қ.Т. Тұрғанқұловты қабылдады. Ол Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті — Елбасы өкілеттігін ұзарту туралы референдум өткізу бойынша бастамашыл топ қызметінің қорытындылары туралы баяндап берді.

Мемлекет басшысы Ұлттық жерсеріктік телерадиохабар тарату желісін пайдалануға беру рәсіміне қатысты.

Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрі А.Қ. Жұмағалиевтің елде сандық телерадиохабар таратылымын енгізу барысы туралы баяндамасынан соң, Президент бақылау және мониторинг орталығының жұмысымен танысты, спутниктік

телерадиохабар таратылымы контентін кодтау мен мультиплексиялауға арналған құрал-жабдықтарды қарап шықты, содан соң салтанатты түрде Ұлттық спутниктік телерадиохабар таратылымы жүйесін іске қосты.

Соңынан Павлодар облысы Шербақты ауданының Шегірін ауылымен телекөпір болды, оның барысында Павлодар облысының әкімі Б.А. Сағынтаев облыста спутниктік телерадиохабар таратылымын енгізу барысы туралы ақпарат берді.

Спутниктік телевизияны іске қосу — ұлттық телехабар таратылымын жаңа сандық технологияларға ауыстырудың бірінші кезеңі. Бұл жоба Президент тапсырмасы бойынша іске асырылады және республиканың шалғай өңірлері тұрғындарының ақпараттық теңсіздік деңгейін төмендетуге бағытталған. Жаңа жүйе пайдалануға берілісімен елдің барлық тұрғындары, оның ішінде шалғай жатқан және шекара маңындағы елді мекендер спутниктік байланыс арнасы бойынша 40-қа жуық республикалық және өңірлік телерадио бағдарламаларын тегін қабылдау мүмкіндігіне ие болады. Абоненттер сондай-ақ ақылы негізде әр түрлі тақырыптағы 50 шетел телеарналарын көре алады.

Ұлттық спутниктік телерадиохабар таратылымын құрудың келесі кезеңі қолданыстағы эфирдегі хабар таратудың балалары желісін DVB /T2 сандық стандартына ауыстыруға арналады. Жобаны іске асыру 2011–2015 жылдар кезеңіне есептеліп, телерадиохабар таратудың эфирдегі сандық желісімен елдің барлық аумағын қамтуға бағытталған.

Мемлекет басшысы «Дүниежүзілік пошта одағының Жарғысына Жетінші қосымша хаттаманы ратификациялау туралы» №392-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық заңнаманы одан әрі ізгілендіру және қылмыстық процестегі заңдылықтың кепілдіктерін күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №393-IV заңдарына қол қойды.

19 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы О.Б. Мұхамеджановты қабылдады.

Кездесу барысында Парламенттің заң шығарушылық жұмысының жағдайы мен басымдықтары, сондай-ақ «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы парламенттік фракциясының қызметі талқыланды.

Мемлекет басшысы «Назарбаев Университеті» «Назарбаев Зияткерлік мектептері» және «Назарбаев қоры» мәртебесі туралы» №394-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №395-IV заңдарына қол қойды.

20 қаңтар

Мемлекет басшысы ресейлік «Лукойл» мұнай компаниясының президенті В.Ю. Алекперовті қабылдады. Ол Ақтөбе облысындағы газ өңдеу кешені құрылысының барысы туралы ақпарат берді, сондай-ақ Қазақстанда іске асыру үшін бірқатар келешегі зор индустриялық-инновациялық жобаларды ұсынды.

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында қазақстандық қоғам өкілдерімен кездесті.

Кездесуде Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын мерекелеу, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті — Елбасы өкілеттігін ұзарту туралы референдум өткізу бойынша жалпыұлттық бастама мәселелері талқыланды.

21 қаңтар

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында 2011 жылғы VII қысқы Азия ойындарына дайындық мәселесі бойынша кеңес өткізді.

Кеңесте Астана мен Алматы қалаларының ойындардың ашылу және жабылу рәсімдерін өткізуін ұйымдастыруы, ойынды өткізуге дайындығы мәселелері қаралды.

Кеңес қорытындылары бойынша Президент Азияданың барлық спорттық нысандарының халықаралық федерациялар қойып отырған талаптарға сәйкестігін тексеруді тапсырды және спортшылар қазақстандықтардың үмітін ақтап, ең жоғары деңгейде өнер көрсетеді деген сенімін білдірді.

24 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі С.З. Қайырбекованы қабылдады. Ол Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын реформалау мен дамытудың

2005–2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын іске асырудың қорытындылары туралы баяндады.

Мемлекет басшысы белгілі қазақстандық ақын, Қазақ КСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Қ.Ф. Мырза Әлидің отбасына оның қайтыс болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Белгілі ақын Қадыр Мырза Әлидің өмірден өтуі — қазақ әдебиеті үшін орны толмас қайғы. Оның нағыз патриотизм рухы сезіліп тұратын шығармалары халық арасында танымал. Ол дарынды ақын ғана емес, еңбексүйгіштік пен жоғары азаматтық ұстанымдардың үлгісі болды.

Қадыр Мырза Әлидің қызметі мен жарқын бейнесі халқымыздың жадында мәңгілік сақталып қалады. Осындай көрнекті ақынның өмірі оның бай шығармашылық мұрасында жалғасын табады», — делінген жеделхатта.

Қадыр Ғиянатұлы Мырза Әли 1935 жылғы 5 қаңтар күні Орал (қазіргі Батыс Қазақстан) облысының Жымпиты ауылында туды.

Оның қаламынан 50-ден астам лирикалық шығармалар жинағы жарық көрді. Олардың алғашқысы «Көктем» деген атаумен 1959 жылы басылып шықты. Соңынан «Жаңғалақтар», «Данышпан», «Кішкене Қожанасыр», «Ноян қоян», «Алуан палуан», «Ой орманы», «Дала дидары», «Бұлбұл бағы», «Ақ отау», екі томдық «Домбыра», «Жерұйық» және тағы басқа туындылары жалғасын тапты.

Қ.Ф. Мырза Әлидің өлеңдеріне 200-ден астам әндер жазылды.

Қ.Ф. Мырза Әли сондай-ақ рим ақыны Овидийдің, парсы тілді ақын Р. Джалаледдиннің, италиялық балалар жазушысы Дж. Родаридің, литва ақыны Э. Межелайтистің, француз жазушысы В. Гюгоның, орыс ақындары М.Ю. Лермонтов пен С.А. Есениннің, қазақ ақыны О.О. Сүлейменовтің және тағы басқаларының шығармаларын қазақ тіліне аударды.

Қазақ КСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты (1980). Тәуелсіз Қазақстанның тұңғыш Мемлекеттік гимнінің бірлескен авторларының бірі.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Салықтық әкімшілендіруді реформалау жөніндегі жоба) ратификациялау туралы» №396-IV, «2009 жылғы 11 желтоқсандағы Ке-

ден одағының өсімдіктер карантині туралы келісіміне өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №397-IV, «2009 жылғы 11 желтоқсандағы Кеден одағының санитарлық шаралар жөніндегі келісіміне өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №398-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне механикалық көлік құралдарын және олардың тіркемелерін міндетті техникалық байқаудан өткізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №399-IV заңдарына қол қойды.

25 қаңтар

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевке Мәскеу қаласындағы «Домодедово» әуежайында адамдар қазасына әкелген террористік әрекетке байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

26 қаңтар

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сауда қызметін реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №400-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» №1140, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29 маусымдағы №645 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1141 жарлықтарына қол қойды.

27 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №1142, «Жамбыл облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №1143, «2011 жылды Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығы жылы деп жариялау туралы» №1144 жарлықтарына қол қойды.

28 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысында «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауын жариялады (Қосымшаны қараңыз).

Өз Жолдауында Президент елдің алдына дағдарыстан кейінгі кезеңдегі ұлттық экономиканың үдемелі индустриялық-инновациялық дамуы бойынша жаңа стратегиялық міндеттерді қойды.

Сол күні Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын өткізу мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты мен Мәжілісінің төрағалары Қ.К. Тоқаев және О.Б. Мұхамеджанов, Мемлекеттік хатшысы — Сыртқы істер министрі Қ.Б. Саудабаев, Президентінің Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин, Премьер-министрінің орынбасары — Индустрия және жаңа технологиялар министрі Ә.Ө. Исекешев, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы төрағасының бірінші орынбасары Н.З. Нығматулин, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері, елдің министрліктері мен ведомстволарының басшылары қатысты.

Кеңесте мерейтойды өткізу жөніндегі тұжырымдама мен іс-шаралар жоспары қаралды.

Мемлекет басшысы «Медиация туралы» №401-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне медиация мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №402-IV заңдарына қол қойды.

30 қаңтар

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында Қазақстанға VII қысқы Азия ойындарының ашылу рәсіміне қатысу үшін келген шетел меймандарымен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Атап айтқанда, Н.Ә. Назарбаев Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің бұрынғы Премьер-министрі Т. Блэрді, Азия олимпиадалық кеңесінің президенті шейх Ахмад әл-Фахад әл-Сабахты, Халықаралық Олимпиадалық комитетінің төрағасы Ж. Рогені, Қырғыз Республикасының Президенті Р.И. Отынбаеваны және Біріккен Араб Әмірліктерінің Абу-Даби мұрагер ханзадасы шейх Мұхаммед бен Заид әл-Нахаянды қабылдады.

Сол күні Мемлекет басшысы астаналық «Астана-Арена» спорт кешенінде өткен VII қысқы Азия ойындарының ашылу рәсіміне қатысты.

Өз сөзінде Н.Ә. Назарбаев Қазақстан ТМД елдері мен мұсылман әлемінде алғашқылардың бірі болып осындай құрлықаралық форумды өткізіп отырғанын атап өте отырып, барлық қатысушылар мен қонақтарға қолдау көрсеткендері үшін алғыс білдірді. Қысқы Азия ойындары Олимпиадалық ойындардан кейінгі екінші тұрған ең ірі жарыстар болып табылады және осы уақытқа дейін оларды өткізуді тек экономикалық қатынаста ең мықты үш азиялық елдер: Жапония, Қытай және Оңтүстік Корея ғана қолға алған еді. Енді бұл қатарға Қазақстан да қосылды, — деп атап өтті Президент (Қосымшаны қараңыз).

Азия ойындары Олимпиадалық ойындардан кейінгі екінші тұрған ең ірі халықаралық кешенді жарыстар болып табылады.

VII қысқы Азия ойындары Астана және Алматы қалаларында өтті. Бұл ойындардың тарихында алғаш рет қатысушы-мемлекеттердің саны 27-ге жетті. Спорттың 11 түрі бойынша медальдар үшін 1 мыңнан астам спортшылар бақ сынасты. Барлығы 69 медаль жиынтықтары ойнатылды.

Жарыстар бағдарламасына конькимен жүгіру спорты, мәнерлеп сырғанау, шайбалы хоккей, «бенди» допты хоккей, шаңғы жарысы, биатлон, трамплиннен шаңғымен секіру, тау шаңғысы, фристайл, шорт-трек қысқы спорттық шаңғымен бағдарлау енгізілді.

VII қысқы Азия ойындарының қорытындысы бойынша қазақстандық құрама 32 алтын, 21 күміс және 17 қола медальдарын ұтып, бірінші жалпыкомандалық орынды иеленді.

31 қаңтар

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті — Елбасы өкілеттігін ұзарту туралы референдум өткізу мәселесі бойынша Қазақстан халқына Үндеуін жариялады.

Н.Ә. Назарбаев барлық қазақстандықтарға референдум бойынша бастаманы қолдағандары үшін үлкен алғыс білдірді, бірақ сонымен бірге Президент және Конституцияның кепілі ретінде болашақ саясаткерлер ұрпағы үшін қате бағдар беретін теріс үлгі көрсеткісі келмейтіні туралы түсініктеме берді: «Мен бұл жағдайды «қабылдау немесе бас тарту» ретінде емес, өмірдің өзі бізге беріп отырған демократияның тарихи

сабағы деп қарауды ұсынамын. Бұл — Президент пен халқын Конституцияға адалдығына тексеретін сабақ».

Осы ұстанымдық негізде Мемлекет басшысы оның өкілеттік мерзімін 2 жылға қысқартып отырғанына қарамастан, президенттік сайлауды мерзімінен бұрын өткізуді ұсынды (Қосымшаны қараңыз).

Тұңғыш Президенттің өкілеттігін 2020 жылға дейін ұзарту бойынша референдум өткізу бастамасы 2010 жылғы желтоқсанда Өскемен қаласында өткен республикалық форумда Қазақстанның көрнекті бір топ қоғам қайраткерлерімен алғаш рет ұсынылды. Идея қазақстандықтар арасында кеңінен қолдау тапты. Бір ай ішінде оның астына 5 миллионнан астам азаматтар қол қойды, бұл елдің сайлаушыларының жартысынан көбін құрайды. Көп ұзамай бұл бастаманы Парламент те қолдап, оны референдум мәселелері бойынша Конституцияға өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы заңнамалық бастама түрінде рәсімдеді.

Сонымен бірге, Президент өзінің Жарлығымен депутаттардың заңнамалық бастамасынан бас тартты. Ал Парламент оған қарамастан заң қабылдаған кезде, Н.Ә. Назарбаев Конституциялық кеңеске жүгінді, ол өзінің 2011 жылғы 31 қаңтардағы шешімімен қабылданған заңнамалық норманы Негізгі заңға сәйкес келмейді деп таныды.

Конституциялық кеңестің қорытындысы негізінде Мемлекет басшысы жоғарыда көрсетілген Қазақстан халқына Үндеуін жариялады және 2011 жылғы 3 сәуірде өткен президенттік сайлауды мерзімінен бұрын өткізуді ұсынды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 4 наурыздағы №932 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1145 Жарлығына қол қойды.

АҚПАН

Дс		7	14	21	28
Сс	1	8	15	22	
Ср	2	9	16	23	
Бс	3	10	17	24	
Жм	4	11	18	25	
Сн	5	12	19	26	
Жк	6	13	20	27	

1 ақпан

Мемлекет басшысы VII қысқы Азия ойында-
сы аясында Астана қаласындағы «Қазақстан» спорт
сарайының мұз айдынында Қазақстан мен Қытай
жұрамалары арасында өткен ерлер арасындағы шай-
балы хоккей матчына тамашалады.

Мемлекет басшысы «Б.Қ. Әміреевті Қазақстан
Республикасының Иран Ислам Республикасындағы
Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау
туралы» №1146, «Қазақстан Республикасы «Сырбар»
Сыртқы барлау қызметінің әскери рәміздері туралы»
№1147 жарлықтарына қол қойды.

2 ақпан

Мемлекет басшысы КСРО және Қазақ КСР
халық әртісі, КСРО Мемлекеттік сыйлығының лау-
реаты Х.Б. Бөкееваның өмірден өтуіне байланысты
марқұмның отбасына көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Театр сахнасында және кинода Хадиша Бөкеева
өзінің өнерін бағалайтын көрермендеріне қуаныш
сыйлап, жарқын әрі тамаша бейнелер сомда-
ды. Оның жарқын бейнесі халық жадында мәңгілік
сақталады», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының
Конституциясына толықтыру енгізу туралы» №403-IV
Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республика-
сы Президентінің 2000 жылғы 15 қыркүйектегі
№445 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1148
Жарлығына қол қойды.

3 ақпан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының
кейбір конституциялық заңдарына толықтырулар мен
өзгерістер енгізу туралы» №404-IV Заңына қол қойды.

4 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен
келген Қырғыз Республикасының Премьер-министрі
А.Ш. Атамбаевты қабылдады.

Кездесу барысында тараптар екіжақты
ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері бойынша
пікір алмасты және шекаралық әрекет ету, инвестиция,

энергетика, мұнай-газ, ауыл шаруашылығы және көші-қон салалары бойынша Қазақстан-Қырғыз байланыстарын тереңдету мен кеңейту тұрғысындағы уағдаластықтарға қол жеткізді.

А.Ш. Атамбаев Қазақстан Президентінің Қырғызстандағы жағдайды тұрақтандыру үдерісіндегі рөлін жоғары бағалап, қырғыз халқы үшін қиынқыстау кезеңде Қазақстанның көрсеткен қолдауы үшін алғысын білдірді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауын тағайындау туралы» №1149, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 29 тамыздағы №653 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1150, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1151 жарлықтарына қол қойды.

6 ақпан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында болып, «Люксор» кешенінің аумағында орналасқан мұз айдынында болды.

Содан соң Президент VII қысқы Азия ойындары аясында Қазақстан және Моңғолия құрамаларының арасында допты хоккейден ақтық матч өткен «Медеу» биік таулы спорт кешеніне барды.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласындағы Балуан Шолақ атындағы спорт және мәдениет сарайында өткен VII қысқы Азия ойындарының салтанатты жабылу рәсіміне қатысты.

7 ақпан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында өткен Мәдениет, білім беру және әлеуметтік бағдарламаларды қолдау қорының Президенттік стипендиясын және Мәдениет саласындағы мемлекеттік стипендиясын тапсыру рәсіміне қатысты.

Рәсімге Мемлекеттік сыйлықтың лауреаттары, халық жазушылары, ақындар, әртістер, суретшілер, музыканттар, Қазақстанның мәдениет саласына еңбегі сіңген мәдениет қайраткерлері қатысты.

Президент өз сөзінде қаңтар айындағы Қазақстан халқына Жолдауында халықтың әл-ауқатын одан әрі

жақсарту жаңа әлеуметтік саясаттың басты мақсаты болып анықталғанын атап көрсетті. Білім саласын жаңғырту, денсаулық сақтау жүйесін түбегейлі жақсарту, тұрмыстық-коммуналдық шаруашылықты жаңарту, тілдерді дамыту бағдарламасы және тағы да басқалары — осының барлығы да адамның игілігіне, қазақстандықтар өмірін жақсартуға бағытталған. Жолдау кезеңдік сипатта көрсетілген, себебі барлық міндеттер 10 жылдық кезеңге есептелген. Адам мүдделеріне шоғырландырылған даму стратегиясы қазақстандық қоғамның барлық мықты, жауапты күштерінің — партиялар, қоғамдық бірлестіктер, шығармашылық және кәсіби одақтар, бұқаралық ақпарат құралдарының бірігуінің маңызды негізін қалады.

Президенттік стипендия жыл сайын шығармашылық зиялы қауымның өкілдеріне тапсырылады. Стипендия тағайындау туралы шешімді Мемлекет басшысы 1994 жылғы 12 желтоқсанда қабылдады. Мәдениет саласының мемлекеттік стипендиясы жыл сайын шығармашылық және мәдени зиялы қауым өкілдеріне, Қазақстан Республикасының құрметті атақтары мен марапаттарының иегерлеріне, сондай-ақ Қазақстан мәдениетін қалыптастырып, қолдап, дамытуға өздерінің сүбелі үлестерін қосқан дарынды жастарға қолдау көрсету мақсатында тағайындалады. Мемлекеттік стипендия Президент жарлығымен 2000 жылы белгіленді.

Сол күні Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында қазақстандық спортшылар — 2011 жылғы VII қысқы Азия ойындарының қатысушыларымен кездесті және оларды Азиядағы тамаша көрсеткіштерімен құттықтады.

8 ақпан

Мемлекет басшысы ЕҚЫҰ жанындағы Қазақстан Республикасының Тұрақты өкілі Қ.Қ. Әбдірахмановты қабылдады. Ол Қазақстанның 2010 жылғы ЕҚЫҰ төрағалығы барысында тұрақты өкілдік қызметінің қорытындылары туралы баяндап берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Австрия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Е.Х. Қазыхановты қабылдады. Ол елшіліктің 2010 жылғы қызметі туралы баяндады.

Мемлекет басшысы КСРО және Қазақ КСР халық әртісі, Халық қаһарманы Р.Т. Бағланованың қайтыс болуына байланысты марқұмның отбасына көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Роза Тәжібайқызы өзінің көрнекті дарыны, тамаша орындаушылық шеберлігінің арқасында ерекше құрмет пен халық сүйіспеншілігіне бөленді. Оның орындауындағы әлем халықтарының әндері тыңдаушыларды таңқалдыратын. Ұлы Отан соғысы жылдарында Роза Бағланова жауынгерлерді ерлік жасауға рухтандырып, алдыңғы шепте өнер көрсетті. Роза Бағланованың бай мұрасы мен жарқын бейнесі халқымыздың жадында мәңгі сақталады», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Е.Х. Қазыханов туралы» №1152 Жарлығына қол қойды.

9 ақпан

Мемлекет басшысы «Glencore International AG» швейцариялық трейдингілік компаниясының бас директоры А. Глайзенбергті қабылдады.

Кездесу барысында компанияның Қазақстандағы келешегі зор инвестициялық жобалары, оның ішінде «Алтынтау» алтын шығару кен орнының зерттемелері бойынша жобалары талқыланды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы Н.Ә. Әбіқаевты қабылдады. Ол комитеттің ағымдағы қызметі туралы баяндап берді.

10 ақпан

Мемлекет басшысы «1997 жылғы Ядролық залал үшін азаматтық жауапкершілік туралы Вена конвенциясын (1997 жылғы 12 қыркүйектегі Хаттамамен енгізілген түзетулерімен 1963 жылғы 21 мамырдағы Ядролық залал үшін азаматтық жауапкершілік туралы Вена конвенциясының жиынтық мәтіні) ратификациялау туралы» №405-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ипотекалық кредит беру және қаржылық қызметтерді тұтынушылар мен инвесторлардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №406-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1154 Жарлығына қол қойды.

11 ақпан

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIII съезіне қатысты.

Съезге 600-ден астам делегаттар және 2,5 мың меймандар қатысты, олардың қатарында көрнекті саясаткерлер, қоғам және мәдениет қайраткерлері, шетел партиялары, халықаралық ұйымдарының өкілдері де болды.

Съезде Н.Ә. Назарбаев 2011 жылғы 3 сәуірге тағайындалған сайлауда Қазақстан Республикасы Президентігіне кандидат ретінде ұсынылды, 2020 жылға дейінгі партиялық бағдарлама қабылданды, қоғам өміріндегі ең маңызды мәселелерді шешу бойынша партия жұмысының басым бағыттары анықталды, ұйымдастырушылық мәселелер қаралды.

«Бұдан былайғы жолымыздың қандай болары туралы менің ойларым «Қазақстан-2030» стратегиясында, біздің еліміздің 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарында және өзімнің жаңа Жолдауымда айтылған. Осының өзі болашақта әрекет ету бағдарламасы болмақ. Жоғары табыстар, мықты денсаулық, жайлы баспана, белсенді еңбек бағдары — бұл адам бәсекелестігінің көрсеткіштері. Мен әрбір қазақстандықтың осындай болғанын көргім келеді», — деп мәлімдеді Президент съезд мінберінен сөйлеген сөзінде (Қосымшаны қараңыз).

Съезде сондай-ақ Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаттары, «Нұр Отан» партиясының мүшелері, Ресей, Қытай, Литва, Азиялық саяси партиялар халықаралық конфедерациясының өкілдері сөз сөйледі. Азиялық саяси партиялар халықаралық конфедерациясының төрағасы Х. Венесия өз сөзінің соңында Н.Ә. Назарбаевқа конфедерацияның «Орасан жетістіктері және адамзатқа сіңірген зор қызметі үшін» орденін табыс етті.

«Орасан жетістіктері және адамзатқа сіңірген зор қызметі үшін» ордені құрамына Оңтүстік-Шығыс Азия, Тынық мұхиты және Таяу Шығыс, сондай-ақ Орталық Азия елдерінің 300-ден астам билік басындағы және оппозициялық партиялары енетін Азиялық саяси партиялар халықаралық конфедерациясының жоғарғы награда-сы болып табылады.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясына барып, барлық Президенттікке кандидаттар үшін жалпы міндетті мемлекеттік тілді білу емтиханын тапсырды.

13 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстанның халық жазушысы, Абай атындағы Мемлекеттік сыйлығының, Фадеев атындағы Халықаралық сыйлығының лауреаты Ә.Н. Нұршайықовтың қайтыс болуына байланысты марқұмның отбасына көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Әзілхан Нұршайықов шынайы халық жазушысы болды. Оның шығармалары үнемі үлкен қызығушылық тудыратын. Өз өмірінің соңғы күндеріне дейін халықтың мұң-мұқтажын жоқтап, адамдарды бірлік пен келісімге шақыра отырып, жемісті әдеби қызметін жалғастырып келді. Нұршайықовтың жан жылуы оның шығармаларында көрініс тапты. Халық жазушысының жарқын бейнесі мен оның танымал шығармалары халық жадында мәңгі сақталады», — делінген жеделхатта.

Әзілхан Нұршайықов 1922 жылғы 15 желтоқсанда Семей облысы Жарма ауданы Ақбұзау ауылында туды.

Ол 40-тан астам кітап жазды, олардың көбі Ұлы Отан соғысына арналған. 1941 жылдан бастап майданға аттанған ол Калинин, 2-ші Балтық маңы, 1-ші және 2-ші Беларусь майдандарында шайқасты, Ржевск маңындағы ұрысқа қатысты.

«Невель түбінде» және «Великие Луки ұрыстары» атты шағын повестерінде қазақ халқының қаһарман қызы Мәншүк Мәметованың жауынгерлік жолы баяндалған. «Ақиқат пен аңыз» диалог-романы аты аңызға айналған Бауыржан Момышұлына, ал «Аяқталмаған әңгіме» — Кеңес Одағының Батыры Мәлік Ғабдуллинге арналған.

Оның «Алыстағы ауданда» (1956), «Тың астығы» (1958), «Ертіс жағасында» (1959), «Жомарт өлке» (1960), «Махаббат жыры» повесі (1964) және т.б. очерктері мен әңгімелерінің жинақтары жеке-жеке кітап болып басылып шықты.

Өзінің өмір жолын Ә.Н. Нұршайықов қысқаша төрт сөзбен анықтайтын: «Артиллерист. Студент. Журналист. Жазушы».

14 ақпан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, жаңадан ашылған шұғыл жедел жәрдем ауруханасын және «Нобель Алматы фармацевтикалық фабрикасы» АҚ көріп шықты.

16 ақпан

Мемлекет басшысы Ақмола облысында жұмыс сапарымен болып, оның барысында Аршалы ауданының Ижевск селосында орналасқан «Ижевск» өндірістік кооперативінің жұмысымен танысты.

Президент өнімділігі 40 мың бройлерге жететін құс фабрикасын аралап көрді. Оның өнімі Астана, Көкшетау қалаларына, Ақмола және Қарағанды облыстарына жеткізіледі, жұмыртқа іріктеу цехын, ауыл шаруашылығы техникасы паркін және құрама азық шығаратын зауытты қарап шықты.

Сапарының соңында Н.Ә. Назарбаев кооператив өнімінің көрмесі ұйымдастырылған ауылдық Мәдениет үйіне барды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №1155, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1156 жарлықтарына қол қойды.

17 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Қ.К. Тоқаевты қабылдады. Ол жоғарғы палатаның заң шығарушылық қызметінің ағымдағы және келешектегі бағыттары мен Австрия Республикасының Вена қаласында өтетін ЕҚЫҰ Парламенттік Ассамблеясы отырысының қысқы сессиясына дайындық барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрлігінің кеңейтілген алқа мәжілісіне қатысты.

Мәжіліс қорғаныс ведомствосының 2010 жылғы қызметінің қорытындысын жасауға және алдағы міндеттерін талқылауға арналды.

Қарулы Күштердің командалық құрамының алдында сөз сөйлей келе, Президент қазақстандық үкіметтің қорғаныс саясаты экономиканың нақты мүмкіндіктерімен байланысты қорғаныс жеткіліктілігі принципіне, ядролық қарусыздық мәртебесі мен армияның техникалық және ұйымдастырушылық жаңғыртулары негізінде құрылатынын атап өтті.

Алқа мәжілісінің соңында 2010 жылдың қорытындылары бойынша Қазақстанның Қарулы Күштерінің әскери жарыстары жеңімпаздарымен кездесті.

18 ақпан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі А.Қ. Күрішбаевты қабылдады. Ол ауыл шаруашылық жылының қорытындылары және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту бойынша Президент тапсырмаларының орындалу барысы туралы баяндады.

Кездесу барысында сондай-ақ өсімдік шаруашылығын дамытудың перспективалары, аграрлық салада ылғал сақтау және су сақтау технологияларын кеңейту, жер ресурстарын пайдаланудың тиімділігін арттыру мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Электр желілерін басқару жөніндегі «KEGOC» қазақстандық компаниясы» АҚ президенті А.М. Сатқалиевті қабылдады. Ол компанияның ағымдағы қызметі туралы есебін ұсынды және оның 2025 жылға дейінгі ұзақмерзімді даму стратегиясымен таныстырды.

Мемлекет басшысы «Ғылым туралы» №407-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ғылым мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №408-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1157, «Мемлекет басшысының 2011 жылғы 28 қаңтардағы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» №1158, «Қазақстан Республикасы прокуратура органдарының рәмізі туралы» №1159, «С. Оливерді II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1160 жарлықтарына қол қойды.

21 ақпан

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасында мемлекеттік сапармен болып, осы елдің астанасы Бейжің қаласында ҚХР Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті.

Шағын құрамдағы келіссөздер барысында екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері, сондай-

ақ өзара қызығушылық тудырған халықаралық мәселелер бойынша пікір алмасылды.

22 ақпан

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасына мемлекеттік сапары барысында ҚХР Бүкілқытайлық халық өкілдерінің жиналысы Тұрақты комитетінің төрағасы У Бангомен кездесті.

Кездесу барысында тараптар екі ел басшылығы стратегиялық ынтымақтастықты тереңдету, сондай-ақ өзара қызығушылық тудыратын маңызды халықаралық және өңірлік мәселелер бойынша кең пәтуәластыққа қол жеткізгенін атап өтті. Атап айтқанда, саяси өмірдегі, сондай-ақ екі ел халықтарының арасындағы өзара түсінушілік пен достықты нығайту үдерісіндегі парламенттердің рөлі жоғары бағаланды.

Мемлекет басшысы «Астана-Алматы» жоғары жылдамдықтағы темір жол магистралі Қазақстан-Қытай біріккен жобасының тұсаукесер рәсіміне қатысты.

Жобаны Қытай Халық Республикасының Темір жолдары министрі Шэн Гуанцзу мен «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ президенті А.Ұ. Мамин ұсынды.

«Астана-Алматы» жоғары жылдамдықтағы темір жол магистралі құрылысының жобасы Қазақстанның барлық теміржол инфрақұрылымын жаңғыртудың келешегін ашады. Ол сәтті іске асатын болса, Қазақстанның ең ірі қалаларының арасындағы қашықтық уақыт өлшемімен 4 сағатқа дейін қысқаратын болады.

Мемлекет басшысы Қытай іскерлік ортасының таңымал өкілдерімен кездесіп, олармен Қазақстан-Қытай ынтымақтастығының экономикалық және саяси аспектілерін талқылады.

Кездесуде сөз сөйлей келе, Н.Ә. Назарбаев еуразиялық құрлықта маңызды геостратегиялық орын алатын және Қазақстанның ірі сауда-экономикалық серіктесі болып табылатын Қытаймен қатынастарына ерекше мән беретінін атап өтті. «Екі ел арасындағы тауар айналымының қарқынды өсуі соның дәлелі болады. Ол 2010 жылы шамамен 50% өсіп, 20 млрд. долларды құрады, — деп мәлімдеді ол. — Өзара тиімді негізде экспорт та, импорт та өсуде (Қытайға экспорт — 75%-ға, Қытайдан импорт 11%-ға өсті).

Энергетикалық сектордағы бірлескен жобаларды іске асыру белсенді түрде ілгерілеп барады». Бұл ретте Президент Қазақстанның шетел бизнесінің болуын кеңейтуге мүдделі екенін және ол үшін инвестицияларды сақтау бойынша барлық қажетті шараларды қолданып отырғанын атап көрсетті.

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасы Мемлекеттік кеңесінің Премьері Вэнь Цзябаомен кездесті.

Кездесуде екі ел арасындағы мұнай-газ секторының, сондай-ақ шикізаттық емес салалардағы жоғары технологиялар трансферті бойынша сауда-экономикалық байланыстарын кеңейту перспективалары, инфрақұрылымды дамыту және тағы басқа мәселелер талқыланды.

Сол күні Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасының Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті.

Кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында сауда-экономикалық және саяси салалардағы екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері бойынша пікір алмасу өтті. Атап айтқанда, Қытай жағының Қазақстанның Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын іске асыруға, атом өнеркәсібін, жел-, гелио- және күн энергетикасын, ауыл шаруашылығын, көлік және коммуникация, медицина салаларын дамыту бойынша бірлескен жобаларға қатысуы мәселелері талқыланды. Тараптар сондай-ақ ШЫҰ аясындағы ынтымақтастықты одан әрі дамытуға мүдделестіктерін білдірді.

Келіссөздердің қорытындылары бойынша шекара маңы өзендері суларының сапасын қорғау туралы үкіметаралық келісімге, сотталған тұлғаларды тапсыру туралы мемлекетаралық шартқа, «Астана-Алматы» жоғары жылдамдықтағы темір жол магистралінің құрылысы саласындағы «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ мен ҚХР Темір жолдары министрлігі арасындағы ынтымақтастық туралы меморандумға, «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ мен «Қытайдың мемлекеттік даму банкі» АҚ арасындағы 1,7 млрд. долларға кредиттік келісімге, «Қазфосфат» ЖШС мен «SinoChem Group» Қытай химиялық корпорациясы арасындағы стратегиялық ынтымақтастық туралы негіздемелік келісімге,

«Қазатомөнеркәсіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ мен Қытайдың Гуандун ядролық-энергетикалық корпорациясы (CGNPC) арасындағы Индустриялық инвестициялық қорға қатысуы турасындағы түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.

Сапар қорытындыларын жасай отырып, Мемлекет басшысы ҚХР-мен ынтымақтастықты одан да биік деңгейге шығаратын мәселелерді шешу тұрғысынан оны серпінді деп атады, себебі серіктестіктің басты мәні шикізаттық емес контентті құрайды.

23 ақпан

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасына мемлекеттік сапары барысында Бейжің қаласының оңтүстік темір жол сапаржайына барып, жоғары жылдамдықтағы темір жол магистралінің жұмысымен танысты, содан соң поездбен «Пекин-Тяньцзинь» бағыты бойынша жүріп өтті.

Келе салысымен Президент Тяньцзинь қаласының Бас жоспар ғимаратына барып, қала дамуының жобаларымен танысты.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев Тяньцзинь қаласының басшылығымен кездесті.

24 ақпан

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1161 Жарлығына қол қойды.

25 ақпан

Мемлекет басшысы Жамбыл облысының әкімі Қ.А. Бозымбаевты қабылдады. Ол 2010 жылғы облыстың әлеуметтік-экономикалық даму қорытындылары мен ағымдағы жылға арналған даму жоспары туралы баяндап берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы Азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы шарттың жобасын дәйектеу туралы» №1162 Жарлығына қол қойды.

28 ақпан

Мемлекет басшысы ЕҚЫҰ-ның іс басындағы төрағасы — Литва Республикасының Сыртқы істер министрі А. Ажубалиспен кездесті.

Кездесу барысында Қазақстан мен ЕҚЫҰ арасындағы ынтымақтастықты одан әрі дамыту, сондай-ақ Қазақстанның ДСҰ-ға кіру мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында Қазақстанның жетекші БАҚ журналистерімен кездесті.

Кездесуге Н.Б. Жүсіп («Айқын» газеті), Б.Қ. Ғабдуллин («Central Asia Monitor» газеті), А.С. Платонов («КТК» телеарнасы), Ю. Синчук («Хабар» агенттігі АҚ), Н.К. Ерімбетов («Астана» телеарнасы), Л.М. Танысбай («Қазақстан» РТРА» АҚ) қатысты.

Кездесу барысында Президент өзінің Қытайға жасаған мемлекеттік сапарының қорытындылары, Жолдауда белгіленген жаңа әлеуметтік саясаттың өзекті аспектілері, Тұрғын үй құрылысының 2011–2014 жылдарға арналған бағдарламасының орындалу барысы, қазақстандық ауыл мен шағын және орта бизнестің, тіл саясатының перспективалары, алда болатын сайлау, Қазақстанның ИҚҰ-ға төрағалығының басымдықтары, сондай-ақ ірі ұлттық компаниялар акцияларын халыққа сату бағдарламасы туралы әңгімелеп берді.

Мемлекет басшысы «1968 жылғы 8 қарашада Вена қаласында қол қою үшін ашылған Жол белгілері мен сигналдарды туралы конвенцияны толықтыратын Еуропалық келісімді ратификациялау туралы» №409-IV, «1968 жылғы 8 қарашада Вена қаласында қол қою үшін ашылған Жол белгілері мен сигналдарды туралы конвенцияны толықтыратын Еуропалық келісімге Жол таңбалары туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №410-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының Қырғыз Республикасындағы елшілігінің және Қырғыз Республикасының Қазақстан Республикасындағы елшілігінің қажеттіліктері үшін Астана мен Бішкек қалаларында ғимараттар мен жер учаскелерін өзара өтеусіз пайдалануға беру туралы келісімді ратификациялау туралы» №411-IV, «2011–2013 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №412-IV заңдарына қол қойды.

НАУРЫЗ

Дс		7	14	21	28
Сс	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Бс	3	10	17	24	31
Жм	4	11	18	25	
Сн	5	12	19	26	
Жк	6	13	20	27	

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
ОБЩЕСТВЕННЫЙ
ШТАБ
КАНДИДАТА
В ПРЕЗИДЕНТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
Н.А. НАЗАРБАЕВА

1 наурыз

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік мүлік туралы» №413-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік мүлік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №414-IV заңдарына қол қойды.

2 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Республикалық бюджетінің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитетінің төрағасы О.Н. Өксікбаевты қабылдады. Ол 2010 жылы комитеттің жүргізген қадағалау шараларының қорытындылары, сондай-ақ республикалық бюджеттің 2010 жылғы атқарылу сараптамасының қорытындылары туралы баяндады.

Сол күні Мемлекет басшысы «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директоры А.С. Айдарбаевты қабылдады. Ол «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-ның 2010 жылғы қызметінің қорытындылары туралы хабардар етті.

3 наурыз

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар Қазақстан-Ресей қатынастарының әртүрлі аспектілерін, сондай-ақ ТМД-ның құрылғанына 20 жыл толуына арналған мерейтойлық саммитті өткізу мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы Орталық аппаратының ғимаратында орналасқан Республикалық сайлауалды қоғамдық штабының мүшелерімен кездесті.

Кездесу барысында Н.Ә. Назарбаев штаб жұмысымен, оның баспасөз орталығымен танысып, волонтерлармен әңгімелесті.

Мемлекет басшысы «2009 жылғы 11 желтоқсандағы Кеден одағының ветеринарлық-санитарлық шаралар жөніндегі келісіміне өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №415-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Белгіленген әскери қызмет мерзімін өткерген мерзімді әскери қызметтегі әскери

қызметшілерді запасқа шығару және Қазақстан Республикасының азаматтарын 2011 жылдың сәуір-маусымында және қазан-желтоқсанында кезекті мерзімді әскери қызметке шақыру туралы» №1163, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №1164, «Ж.Қ. Түймебаев туралы» №1165, «Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті арнайы мемлекеттік мұрағатынан шығатын анықтамаларға және мұрағаттық құжаттардың көшірмелеріне апостиль қою» мемлекеттік қызмет көрсетулер стандартын бекіту туралы» №1166 жарлықтарына қол қойды.

4 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы О.Б. Мұхамеджановты қабылдады. Ол төменгі палатаның заңшығарушылық жұмысы туралы, сондай-ақ «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы парламенттік фракциясының қызметі туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 тамыздағы №941 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №1167, «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 24 ақпандағы №928 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №1168 жарлықтарына қол қойды.

5 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына орай астаналық Тәуелсіздік сарайында өткен Қазақстан әйелдерінің съезіне қатысты.

«Осы жылдар бойы, барлық тәуелсіз 20 жыл ішінде КСРО құлағаннан кейін болған ең күрделі кезеңде, экономикамыз толығымен тұралап қалғанда және кейінгі мемлекеттік құрылыстың табысты жылдары сіздер — ханымдар, үнемі менімен бірге болып, менің ұстанған бағытымды, барлық қадамымды қолдап келдіңіздер. Ол кездері көбі сенімсіздікпен қараған еді, алайда біз сіздермен бірге жеңіп шықтық!», — деді Н.Ә. Назарбаев съезд делегаттарының алдында сөйлеген сөзінде (Қосымшаны қараңыз).

Сол күні Мемлекет басшысы астаналық Бейбітшілік және келісім сарайында өткен «Жизель» балетіне барды.

10 наурыз

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент құсты өнеркәсіптік негізде өсіретін, құрама азық шығаратын және етті терең өңдейтін жабық өндірістік циклі бар заманауи кәсіпорын болып табылатын «Ордабасы құс» ЖШС жаңа құс өсіру кешеніне барды. Содан соң сол жерде үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасымен және облыстың микрокредиттік ұйымдары жобасымен танысты.

Содан кейін Н.Ә. Назарбаев Шымкент қаласындағы жаңа перинаталды орталықты қарап шықты.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №1169 Жарлығына қол қойды.

11 наурыз

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысына жұмыс сапары барысында Түркістан қаласына барып, Қожа Ахмет Яссауи кесенесіне кірді, жаңа қалалық тарихи-мәдени этнографиялық орталықты аралап көрді және қоғам өкілдерімен кездесті.

Мемлекет басшысы Жапонияның Премьер-министрі Н. Канға жер сілкінісі кезінде орын алған сұрапыл апаттың құрбандарына байланысты қайғыға ортақтастығын білдіріп, көңіл айту жеделхатын жолдады.

12 наурыз

Мемлекет басшысы БҰҰ бас хатшысы Пан Ги Мунмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар халықаралық күн тәртібіндегі мәселелерді, Магрибтегі, Таяу Шығыстағы және Орталық Азиядағы жағдайлар туралы мәселелерді талқылады.

14 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченконы қабылдап, оның Қазақстанның валюталық нарығындағы жағдай туралы баяндамасын тыңдады.

15 наурыз

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің отырысына төрағалық етті.

Отырыста ұлттық қауіпсіздік стратегиясы мәселесі, көлік және азық-түлік қауіпсіздігі, жаңа әскери доктринаны әзірлеу, сыртқы саясаттың жаңа тұжырымдамасы, құқық қорғау жүйесін жетілдіру, діни экстремизммен және лаңкестікпен күрес, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықпен күрес мәселелері қаралды.

Заманауи тәуекелдіктер мен қатерлерге қарсы жауап қайтарудың жаңа әдістері мен тетіктерін іздеудің өткір қажеттілігін атап көрсете отырып, Президент Үкімет пен мемлекеттік органдарға «Ұлттық қауіпсіздік туралы» Заңның жаңа редакциясын, ішкі істер органдары туралы жаңа заңды әзірлеуді, жер қойнауын пайдаланушылардың өздеріне алған қаржылық міндеттемелерін орындауына қадағалауды күшейтуді, атом саласын дамыту бағдарламасын пысықтауды, теңіз мұнай операцияларын және т.б. жүргізу кезіндегі техногенді төтенше жағдайлардың алдын алу бойынша шаралар қолдануды тапсырды.

Сол күні Мемлекет басшысы астаналық Конгресс-холлда өткен Астана қаласы тұрғындарының әлеуметтік қорғалуға жататын топтарына Мемлекеттік тұрғын-үй қорынан пәтерлердің кілттерін тапсыру рәсіміне қатысты.

400 адам бақытты жаңа қоныстанушылар атанды. Олардың қатарында Ұлы Отан соғысына қатысушылар, сондай-ақ оларға теңестірілгендер, жетім балалар, зейнеткерлер, мүгедектер, көпбалалы және толық емес отбасылар, мүгедек балалары бар отбасылар, қаза болған әскери қызметшілердің отбасылары, сондай-ақ бюджеттік ұйымдардың қызметкерлері мен мемлекеттік қызметшілер де бар.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде Қазақстанның жүргізіп отырған мемлекеттік саясатының басты мақсаттарының бірі әрбір қазақстандық отбасын өз

тәтерімен немесе жеке меншік үйімен қамтамасыз ету болып табылатындығын атап өтті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 17 наурыздағы №67 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1170 Жарлығына қол қойды.

16 наурыз

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясына жұмыс сапарымен аттанды.

17 наурыз

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясына жұмыс сапары барысында осы елдің астанасы Мәскеу қаласында Президент Д.А. Медведевпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында мұнай-газ ресурстарын тасымалдау мен Каспий теңізі түбінің көмірсуларын игеру, атом және электр энергиясы, транзитті-көліктік, ғарыштық және индустриялық-инновациялық салалардың негізгі бағыттары бойынша екіжақты ынтымақтастықтың жағдайы мен перспективалары талқыланды.

Кездесуде Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық байланыстарының өнімді дамуы атап өтілді. Қазақстан мен Ресей президенттерінің қолдауымен жыл сайын өткізілетін Шекара маңы ынтымақтастық форумдары шешімдерінің іске асу барысы талқыланды.

Екі ел көшбасшыларының кездесуінде сондай-ақ Қазақстан мен Ресейдің 2011–2012 жылдарға арналған бірлесіп әрекет ету жоспарын іске асыру туралы, соның ішінде, «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» автомобиль дәлізінің құрылысы, «Байқоңыр» ғарыш аялағын бірлесіп пайдалану, «Бәйтерек» Қазақстан-Ресей ғарыштық зымыранды кешен құрылысы, «Қазсат-2» жерсерігін жасау мен ұшыру, «ГЛОНАСС» жаһандық новигациялық жерсеріктік жүйесін бірігіп пайдалану, нанотехнология және көптеген басқа да технологиялар саласында жобаларды дамыту үшін құрылған екіжақты еншілес қордың қызметі секілді стратегиялық жағынан маңызды бірлескен жобалар жайында әңгіме болды.

Н.Ә. Назарбаев пен Д.А. Медведев Қазақстан-Ресей стратегиялық серіктестігі жүйелі негізде дамып келе жатқанын ерекше атап өтті.

2010 жылғы қорытындылар бойынша екеуара тауар айналымы 27,8% өсіп, 15,8 млрд. долларды құрады. Бұл көрсеткіш екі ел экономикаларының дағдарысқа дейінгі даму деңгейіне шыққандығының және өзара пайдалы ынтымақтастық қарқыны өсуінің айғағы.

Президенттер сондай-ақ Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағының қалыптасуы мен перспективаларын, үш елдің құрылуы 2012 жылға жоспарланып отырған Біртұтас экономикалық кеңістігінің шарттық базасын құру барысы мәселелерін талқылады, халықаралық саясаттың ағымдағы мәселелері, әңірде және ТМД елдеріндегі жағдайдың дамуы, ҰҚШҰ, ЕурАзЭҚ және АӨСШК аясында жан-жақты өзара әрекетті нығайту жолдары туралы пікір алмасты.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы В.В. Путинмен кездесті.

Кездесу барысында Қазақстан мен Ресейдің сауда-экономикалық ынтымақтастығының өзара табысты дамуы және көпжоспарлы стратегиялық серіктестікке өзара мүдделестігі атап өтілді.

Тараптар Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағы қызметінің табысты басталуын, үш елдің Біртұтас экономикалық кеңістігін құру бойынша жұмысының өнімді барысын атап өтті.

Н.Ә. Назарбаев Ресейге қазақстандық экспорттың көлемі 30% өскендігін және Ресейден Қазақстанға импорттың үш есеге артқанын атап көрсетті. Бұл Кеден одағының арқасында қол жеткізген екіжақты қатынастардың жақсы көрсеткіші.

Әңгімелесу барысында тараптар Кеден одағы аясында бірлесуді тереңдете түсу және алдағы болатын Біртұтас экономикалық кеңістікті құру, ең алдымен, екі ел азаматтарының мүдделері үшін қажет екенін атап өтті. Бұл қазақстандық және ресейлік экономиканы дамыту үшін жаңа мүмкіндіктер ашады және ол біздің елдер мен халықтарды одан да жақындата түседі.

Кездесуде сондай-ақ Қазақстан мен Ресейдің 2011–2012 жылдарға арналған бірлесіп әрекет ету жоспарын іске асыру барысы туралы, әсіресе нақты бірлескен экономикалық жобаларды іске асыру тұрасында сөз қозғалды.

Қазақстан Президенті мен Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы одақтастық қатынастарды

тәреңдетудің жолын қуушылық, жақсы көршілестік пен өзара пайдалы сауда-экономикалық байланыстарды нығайту екі елді біріктіретін факторлар екенін атап өтті.

18 наурыз

Мемлекет басшысы Ақтөбе облысында жұмыс сатарымен болды.

Ақтөбе қаласына келген соң, Президент «Ақтөбекұрылысхиммонтаж» ЖШС полиэтилен құбырларын шығаратын жаңа зауытта болды және жаңа өндірісті іске қосты.

Зауытқа сапары барысында Н.Ә. Назарбаев Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы аясында пайдалануға берілген облыстың инвестициялық жобаларының көрмесімен танысты, шағын және орта бизнес өкілдерімен кездесті.

Президент сондай-ақ Ақтөбе қаласындағы ІІБ полициясының зауыт бөлімінде болып, облыстың құқық қорғау органдары қызметкерлерімен кездесті, азаматтардың өтініштері мен хабарламаларын қабылдау тәртібімен, сондай-ақ азаматтар өтініштері деректері бойынша материалдарды алға жылжытуды және «online» режимінде олар бойынша шешім қабылдауды тексеруге мүмкіндік беретін ақпараттық терминал жұмысымен танысты.

Мемлекет басшысы полиция қызметкерлеріне 20 қызметтік автомобильдер мен 10 пәтер кілттерін табыс етті.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев «Ауылдың гүлденуі — Қазақстанның гүлденуі» атты жастар марафон-эстафетасының ашылуына қатысты.

19 наурыз

Мемлекет басшысы «Астана қаласының Бас жоспары ҒЗЖИ» мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнында болды.

Президент Астана қаласының 2011–2014 жылдарға арналған тұрғын үй құрылысын дамыту мемлекеттік бағдарламасын іске асыруда қала құрылысының аспектілерімен және астананың тұрғын үйлер салынатын перспективалы аудандарын дамыту жөніндегі ұсыныстарымен танысты.

Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов Мемлекет басшысына Қазақстан тарихи мұражайының жұмыс бабындағы жобалау материалдарын, Астана

қаласындағы «Қала сағаты» нысаны жобасының үздік эскиз-идеясы бойынша байқаудың материалдарымен танысты.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ Қазақстан дамуының тарихи кезеңдерін бейнелейтін «Мыңжылдық» қоғамдық, тұрғын үй және мәдени-ойын-сауық кешенінің ортасына орналастырылатын «Мәңгі ел» Еуразиялық қоғамдық-мәдени орталығының жобасын қарап шықты.

Одан басқа, Президент Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған Монумент кескіндемесімен, Астана қаласында инженерлік ғимараттарды қайта қалпына келтіру, мерейтойға арналған белгілі нысандарды орналастыру тұжырымдамасының жобасымен танысты.

Мемлекет басшысы «Ядролық материалды физикалық қорғау туралы конвенцияға Түзетуді ратификациялау туралы» №416-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Біріккен Ұлттар Ұйымының Босқындар істері жөніндегі Жоғарғы комиссарының басқармасы арасындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» №417-IV заңдарына қол қойды.

22 наурыз

Мемлекет басшысы Наурыз мейрамы мерекесіне орай Астана қаласындағы «Қазақ елі» монументі алаңында өткен мерекелік шараларға қатысты.

23 наурыз

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында ЕҚЫҰ/ДИАҚБ Сайлауды бақылау жөніндегі миссиясының басшысы Д. Эвертсті қабылдады.

Әңгімелесу барысында алдағы президенттік сайлау мәселелері талқыланды, сондай-ақ миссияның тиісті міндеттері нақтыланды.

24 наурыз

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Алматы облысының әкімі С.А. Үмбетовті қабылдады. Ол облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуы туралы, сондай-ақ Мемлекет басшысының әлеуметтік жаңғырту және индустриялық-инновациялық

саму бағдарламасын іске асыру мәселелері бойынша Қазақстан халқына Жолдауында берілген тапсырмаларының орындалу барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Алматы қаласының әкімі А.С. Есімовті қабылдап, оның қаланың әлеуметтік-экономикалық дамуы туралы, көліктік және спорттық инфрақұрылымының жағдайы, индустриялық жобаларды іске асыру барысы туралы есебін тыңдады.

Мемлекет басшысы «Ресей темір жолдары» ААҚ президенті В.И. Якунинді қабылдады.

Кездесу барысында Кедендік одақ аясында екі елдің теміржол көлік құрамын дамытуға қатысты кең ауқымды мәселелері талқыланды.

Кездесу аяқталған соң В.И. Якунин Н.Ә. Назарбаевқа «Өркениеттер диалогы» Халықаралық қоғамдық форумының халықтар арасындағы бейбітшілік пен келісімді нығайтуға, жаһандық өркениеттер диалогын қалыптастырудағы әлем қоғамының күш-жігерін біріктіруге қосқан айрықша үлесі үшін берілетін сыйлығын табыс етті.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласындағы Достық үйіне барып, онда этномәдени бірлестіктермен ұйымдастырылған көрменің экспонаттарымен, сондай-ақ Алтын адам сақ жауынгерінің жаңа көшірмесімен танысты.

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық қоғамдастық сотының статутын ратификациялау туралы» №418-IV, Дүниежүзілік пошта одағының Жарғысына Сегізінші қосымша хаттаманы ратификациялау туралы» №419-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне шаруа немесе фермер қожалықтарының қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №420-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қ.Қ. Әбдірахманов туралы» №1172, «Қ.Қ. Әбдірахмановты Қазақстан Республикасының Австрия Республикасындағы

Төтенше және Өкілетті Елшісі, Қазақстан Республикасының Вена қаласындағы халықаралық ұйымдар жанындағы Тұрақты өкілі қызметіне тағайындау туралы» №1173, «В.Н. Игнатенконы II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №1174, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір қаулыларының күші жойылды деп тану туралы» №1175 жарлықтарына қол қойды.

25 наурыз

Мемлекет басшысы Шығыс Қазақстан облысында жұмыс сапарымен болды.

Келген соң Президент «Нұрлы көш» Өңірлік бағдарламасын іске асыру аясында салынған жаңа тұрғын үйлер кешеніне барды.

Содан кейін Н.Ә. Назарбаев Өскемен қаласындағы «Raimbek Vostok Agro» ЖШС сүт зауытында болып, жаңа өндірісті іске қосты.

Зауытқа бару аясында облыс әкімі Б.М. Сапарбаев Мемлекет басшысын өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуының стратегиялық бағыттары туралы хабардар етті.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ Өскемен қаласының Спорт сарайында өткен 5 мыңнан астам шығысқазақстандықтар қатысқан «Наурыз — бірлік пен гүлдену мерекесі» фестиваліне қатысты.

Фестиваль кезінде Президент этномәдени бірлестіктердің өкілдерімен кездесті, сондай-ақ «Шеберлер қаласы» көрмесінде қолөнер шеберлерінің жасаған бұйымдарымен танысты.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтық заңнаманы жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №421-IV Заңына қол қойды.

28 наурыз

Мемлекет басшысы «Қазкоммерцбанк» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы Н.С. Сұбханбердинді қабылдады. Ол банктің даму қарқыны туралы хабардар етіп, Президентке қаржылық дағдарыс жағдайында банктерге, шағын және орта бизнеске айтарлықтай қаржылық көмек көрсетуге жәрдемдескен батыл шешімдер қабылдағаны үшін алғыс білдірді.

Кездесуде сондай-ақ қазақстандық компания-
лардың шикізаттық емес секторы бойынша
нағыз ауыртпашылығын төмендету мүмкіндіктері
талқыланды.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Ал-
тын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау
туралы» №1176 Жарлығына қол қойды.

29 наурыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республика-
сы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас
жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы поли-
циясы) төрағасы Қ.П. Қожамжаровты қабылдады. Ол
2015 жылға дейінгі сыбайлас жемқорлыққа қарсы
күрес бағдарламасын ұсынды.

Мемлекет басшысы «Тәуелсіз Мемлекеттер
Достастығына қатысушы мемлекеттердің қылмыстық
ірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және
терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимылы тура-
ғы шартты ратификациялау туралы» №422-IV, «Ке-
ден одағы бірыңғай кеден аумағының жұмыс істеу
режимінен жекелеген уақытша алулар туралы хатта-
маны ратификациялау туралы» №423-IV заңдарына
қол қойды.

30 наурыз

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған
Қазақстан Республикасындағы Төтенше және
Әкілетті елшілер — Польша Республикасының елшісі
Я. Ключковскиден, Үндістан Республикасының елшісі
А.К. Шармадан, Ауғанстан Ислам Республикасының
елшісі С.А. Сафариден, Латвия Республикасының
елшісі Ю. Маклаковскиден, сондай-ақ БҰҰДБ тұрақты
өкілі С. Тулдан сенім грамоталарын қабылдады.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласы бойын-
ша жұмыс сапарын жасады.

Оның барысында Қазақстан Республикасындағы
тұрғын үй құрылысының 2011–2014 жылдарға
арналған бағдарламасы аясында тұрғызылған
«Жағалау-3» тұрғын үй кешенін аралап көріп шықты

және Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетовтің, сондай-ақ құрылыс компаниялары мен банктер жетекшілерінің мемлекеттік тұрғын үй саясатын іске асыру барысы туралы есептерін тыңдады.

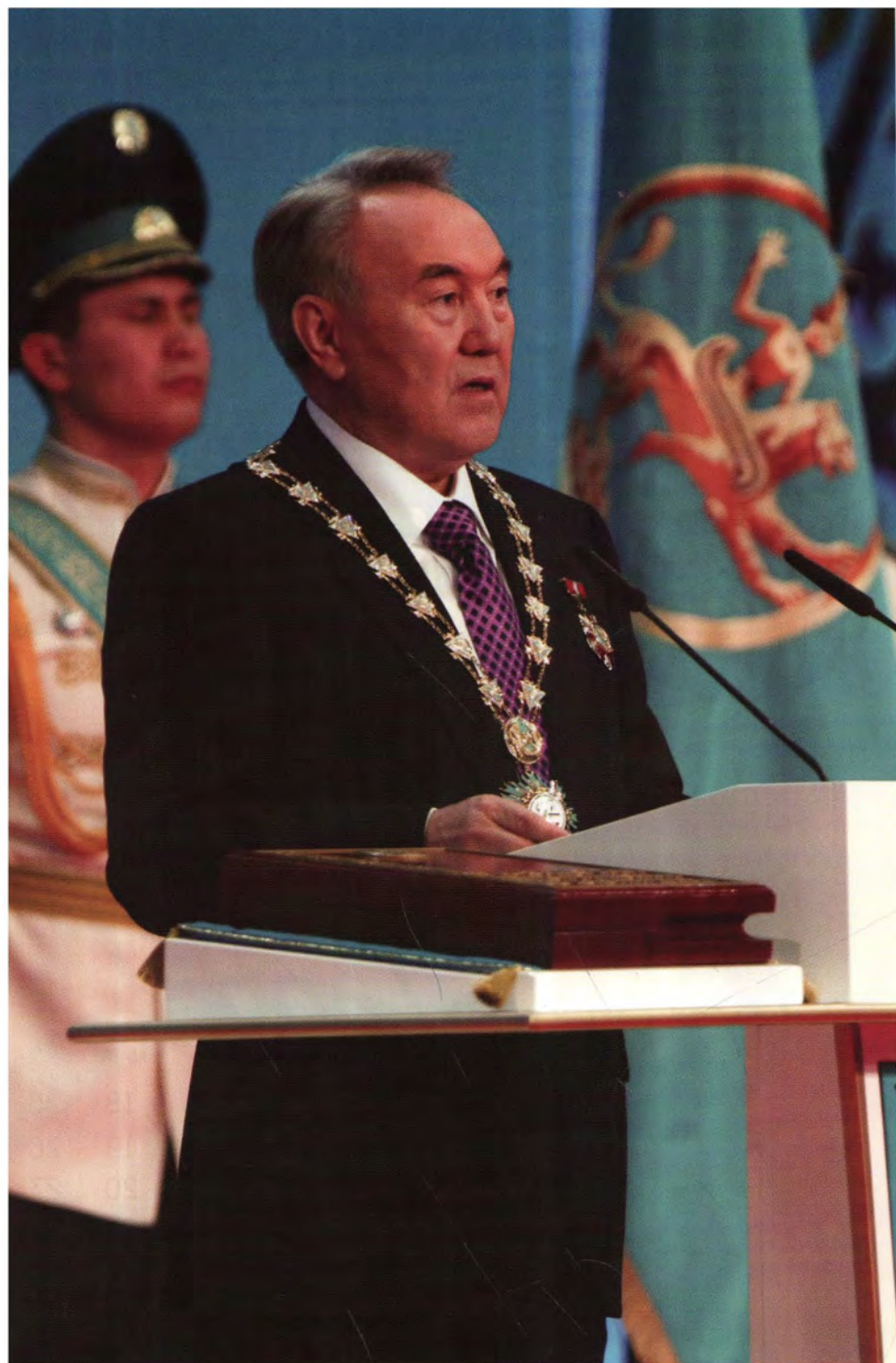
Қазақстан Республикасындағы 2011–2014 жылдарға арналған тұрғын үй құрылысы бағдарламасы тұрғын үйді сату үшін тұрғын үй құрылыс жинақ жүйесін пайдалану, құрылысты қаржыландыру үшін екінші деңгейдегі банктерді қорландыру және инженерлік коммуникациялардың құрылысы секілді тұрғын үй құрылысын мемлекеттік қолдаудың 3 негізгі бағытын көздейді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім) өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №424-IV Заңына қол қойды.

СӘУІР

Дс		4	11	18	25
Сс		5	12	19	26
Ср		6	13	20	27
Бс		7	14	21	28
Жм	1	8	15	22	29
Сн	2	9	16	23	30
Жк	3	10	17	24	

1 сәуір

Мемлекет басшысы ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясының бас хатшысы С. Оливерді және ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясы делегациясының басшысы — ЕҚЫҰ қысқа мерзімді байқаушыларының арнайы үйлестірушісі Т. Пицуланы қабылдады.

Әңгімелесу барысында Қазақстанда болатын президенттік сайлау мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне норма шығармашылық қызметті жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №425-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 26 маусымдағы №643 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу және Қазақстан Республикасы Президентінің 1993 жылғы 23 сәуірдегі №1185 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №1177, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы №1271 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1178, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 20 маусымдағы №348 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №1179, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы №1567 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №1180 жарлықтарына қол қойды.

3 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президентінің мерзімінен бұрын сайлауында Қазақстан Республикасының Ұлттық академиялық кітапханасы ғимаратында орналасқан Астана қаласының №182 сайлау учаскесінде дауыс берді.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Дәулет» Ұлттық теннис орталығында өткен Қазақстан Республикасы Президентінің кубогына тай боксы (муай тай) бойынша халықаралық турнирге барды.

Жарысқа Қазақстан, Ұлыбритания, Ирландия, Иран, Таиланд, Германия елдерінің спортшылары қатысты.

Мемлекет басшысы 24:00-де Республикалық сайлауалды қоғамдық штабына барып, онда штаб

мүшелерімен, партиялас серіктестерімен, сенімді тұлғалармен, республикалық жұртшылық өкілдерімен, волонтерлармен және жастармен кездесті.

Экзит-пул нәтижелері бойынша дауыс берудің алдын ала қорытындылары жарияланған жаңалықтар жарияланымын көргеннен кейін, Президент жиналғандардың алдында сөз сөйледі.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев онлайн режимінде өңірлік штабтармен әңгіме жүргізді.

Қазақстанның әлеуметтанушылар мен саясаттанушылар қоғамдастығы (ӘСҚ) жүргізген экзит-пул әдісімен әлеуметтік саульнаманың нәтижелері бойынша, 3 сәуірде Қазақстанның барлық өңірлерінде — Қазақстанның 14 облысында және Астана мен Алматы қалаларында іс басындағы Мемлекет басшысы Нұрсұлтан Назарбаев ең көп дауысқа ие болды. Оған сауалнамаға жауап бергендердің 94,82% дауыс берген. Қазақстан бойынша орташа есеппен сайлауға қатысқандар — 84,9% құраған. Экзит-пул Қазақстан Республикасының сайлау заңнамасына сәйкес қатаң жүргізіледі, сайлау комиссия-сының жұмысына нұқсан келтірмейді және сайлаушылардың өз еркін білдіруіне қандай да бір зиянын тигізбейді.

4 сәуір

Мемлекет басшысы Еуропа кеңесі Парламенттік ассамблеясының (ЕКПА) байқаушылар миссиясының жетекшісі Ю.В. Левочкинаны қабылдады. Ол президенттік сайлаудың алғашқы нәтижелерімен құттықтап, шын жүректен денсаулық тіледі.

Мемлекет басшысы ТМД Атқарушы комитетінің төрағасы С.Н. Лебедевті қабылдады. Ол құрамына ТМД-ның 9 мемлекетінен 426 адам енген Достастық елдерінен байқаушылар миссиясының жұмысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» спорт кешенінде өткен «Елбасымен бірге, алға!» атты жеңімпаздар форумына қатысты.

Бұл шараға 5 мыңнан астам адам жиналды. Олардың қатарында республикалық және өңірлік штабтардың, «Қазақстан-2020» Жалпыұлттық демократиялық күштер коалициясының мүшелері, сенімді тұлғалар, волонтерлар, сондай-ақ Н.Ә. Назарбаевты қолдаушылар мен жақтастар да бар.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында Д.А. Медведев Н.Ә. Назарбаевты сайлаудағы сенімді жеңісімен құттықтады.

Мемлекет басшысы президенттік сайлау қорытындылары бойынша баспасөз конференциясын өткізді.

5 сәуір

Мемлекет басшысы Тәжікстан Республикасының Президенті Э.Ш. Рахмонмен, Беларусь Республикасының Президенті А.Г. Лукашенкомен, Грузияның Президенті М.Н. Саакашвилимен, Армения Республикасының Президенті С.А. Саргсянмен, Ауғанстан Ислам Республикасының Президенті Х. Карзаймен, сондай-ақ Эстония Республикасының бұрынғы Президенті А. Рюйтельмен телефон арқылы сөйлесіп, президенттік сайлауда жеңіске жетуіне байланысты олардың құттықтауларын қабылдады.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №1181 Жарлығына қол қойды.

6 сәуір

Мемлекет басшысы Әзірбайжан Республикасының Президенті И.Г. Алиевпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында И.Г. Алиев Н.Ә. Назарбаевты президенттік сайлаудағы сенімді жеңісімен құттықтады.

Мемлекет басшысы «1992 жылғы 23–25 қарашада Копенгаген қаласында қабылданған Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді және 1997 жылғы 15–17 қыркүйекте Монреаль қаласында қабылданған Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді ратификациялау туралы» №426-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 30 маусымдағы

№3985 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №1182, «Қаржыландыру туралы негіздемелік келісімге (ҚАЗ: ОАӨӘЫ 2 көлік дәлізі (Маңғыстау облысындағы учаскелер) инвестициялық бағдарламасы) қол қою туралы» №1183 жарлықтарына қол қойды.

7 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» орталық концерт залында өткен «Балалық шағымның аспаны» атты жаңа қазақстандық көркем фильмнің тұсаукесеріне қатысты.

8 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында өткен ұлықтау салтанатты рәсімінде Қазақстан Республикасы Президентінің лауазымына ресми кірісті.

Қазақстан Республикасы Орталық сайлау комиссиясының төрағасы Қ. Тұрғанқұлов Н.Ә. Назарбаевқа Қазақстан Республикасы Президентінің куәлігін табыс етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан халқына ант беріп, ұлықтау сөзін сөйледі, онда ол елдің тәуелсіз 20 жылындағы даму қорытындыларын жасады. Президент сондай-ақ дамудың ең маңызды аспектілерін белгілеп беріп, перспективаға міндеттер қойды (Қосымшаны қараңыз).

Ұлықтау рәсімінен кейін Тәуелсіздік сарайының алаңында ел Президенті — Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Бас қолбасшысы ретінде Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі Ә.Р. Жақсыбековтің баянатын қабылдады. Мемлекет басшысының алдынан Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің өкілдері салтанатты шерумен өтті.

Ұлықтау рәсіміне Жоғарғы сот судьялары, Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаттары, Қазақстанда ашылған дипломатиялық өкілдіктердің басшылары, мемлекеттік басқарудың орталық органдарының басшылары, Үкімет мүшелері, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдері, Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшелері, діни конфессиялардың өкілдері, республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі Есеп комитетінің мүшелері, Орталық сайлау комиссиясының мүшелері, Конституциялық кеңес мүшелері, Президенттікке кандидаттар, Республикалық Қоғамдық штаб мүшелері, сенімді тұлғалар, қоғамдық-саяси бірлестіктер мен үкіметтік

емес ұйымдардың жетекшілері, ғылым, мәдениет және өнер салаларының көрнекті қайраткерлері, республиканың іскерлік орталықтарының өкілдері қатысты. Рәсімге барлығы 3 мыңға жуық адам шақырылды.

Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауы 2011 жылғы 3 сәуір күні өтті. Қазақстан Республикасының Орталық сайлау комиссиясының мәліметтері бойынша дауыс беруге 8 279 227 адам немесе 89,98% сайлаушылар қатысты. Н.Ә. Назарбаев 7 850 958 сайлаушылардың дауысын иеленді, немесе ол дауыс беруге қатысқандардың 95,55% құрайды.

Мемлекет басшысы «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы фракциясының алқа мәжілісіне, Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің бюросына қатысып, оның барысында Қазақстан Республикасының Премьер-министрі лауазымына К.Қ. Мәсімовтің кандидатурасын ұсынды.

Президенттің ұсынысы бірауыздан қолдау тапты және отырыс қорытындылары бойынша Мәжіліс қарауына тиісінше ұсыныс енгізу туралы шешім қабылданды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің пленарлық отырысына қатысып, Қазақстан Республикасының Премьер-министрі лауазымына К.Қ. Мәсімовтің кандидатурасын енгізді.

Дауыс беру қорытындылары бойынша төменгі палата депутаттары бірауыздан өз келісімдерін берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы» №1, «Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың басшылары туралы» №2, «Астана және Алматы қалаларының, облыстардың әкімдері туралы» №3, «К.Қ. Мәсімовті Қазақстан Республикасының Премьер-министрі қызметіне тағайындау туралы» №4 жарлықтарына қол қойды.

11 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Сыртқы істер министрлігіне барып, оның ұжымына жаңа министр Е.Х. Қазыхановты таныстырды.

Президент жаңа министр алдында жақын перспективаға міндеттер шеңберін белгілеп беріп,

елдің сыртқы саяси ведомствосы оларды сәтті орындайтынына сенім білдірді.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевке Ю.А. Гагариннің ғарышқа тарихи ұшуының 50 жылдық мерейтойына орай құттықтау жеделхатын жолдады.

«Барлық қазақстандықтардың атынан және жеке өз атыман Сізді және Ресей халқын Юрий Гагариннің ғарышқа тарихи ұшуының 50 жылдық мерейтойымен шын жүректен құттықтаймын!

Адамның алғашқы рет ғарыш кеңістігіне ұшуы барлық адамзат баласы үшін дәуірлік оқиға болды. Бұл — біздің ғылым мен техниканың ұлы жетістігі, барлық бауырлас халықтардың бірлескен табанды еңбегі, ұжымдық күш-қайраты.

Адамзат баласының жұлдызды жолы қазақстандық Байқоңыр айлағынан бастау алды. Міне, Байқоңырдан ғарыш кемелері мен аппараттары ұшқалы жарты ғасыр болды. Миссиясын орындаған соң, ғарышкерлерді біздің елімізде қайтадан жылы лебізбен қарсы алады.

Қазақстан мен Ресей бірлескен ғарыштық бағдарламаларын белсенді түрде дамытып отырғандары үшін қуаныштымын. Біздің жемісті ынтымақтастығымыз мемлекеттеріміз мен халықтарымыздың, барлық адамзат баласының игілігі үшін сәтті жалғасын табады деп сенемін!», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 10 қазандағы №199 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №5, «Ө.Е. Шөкеевті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №6, «Е.Т. Орынбаевты Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» №7, «Ә.Ө. Исекешевті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары — Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрі қызметіне тағайындау туралы» №8, «А.С. Мамытбековті Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі қызметіне тағайындау туралы» №9, «Е.Х. Қазыхановты Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі қызметіне тағайындау туралы» №10, «Т.А. Ермагеевті

«Қазақстан Республикасының Туризм және спорт министрі қызметіне тағайындау туралы» №11, «Қ.Н. Келімбетов туралы» №12, «Қ.Н. Келімбетовті Қазақстан Республикасының Экономикалық даму және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» №13 жарлықтарына қол қойды.

12 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының ішкі істер министрлігіне барып, оның ұжымына жаңа министр Қ.Н. Қасымовты таныстырды.

Мемлекет басшысы Астана қалалық мәслихатының сессиясына қатысып, елорда әкімінің тауазымына И.Н. Тасмағамбетовтің кандидатурасын депутаттардың қарауына ұсынды.

Депутаттар Президент ұсынысын бірауыздан қолдады.

Жаңа әкімнің алдына міндеттер қоя отырып, Н.Ә. Назарбаев инвесторлармен жұмысты белсендіру қажеттігіне, қаланың индустриялық-инновациялық бағдарламасын нақты іске асыру, астана тұрғындарының жұмыспен қамтылуын қамтамасыз ету, өткен жылдардың мемлекеттік бағдарламаларына сәйкес барлық тұрғын үй кешендерінің құрылыстарын, сондай-ақ үлестік құрылыстың 25 нысанын белгіленген мерзімдерінде аяқтау, алғашқы медициналық көмек саласындағы жұмысты сапа жағынан жақсарту, сондай-ақ жақын облыстармен бірге астананың азық-түлік белдеуі бағдарламасын жүзеге асыру мәселелеріне баса назар аударды.

Мемлекет басшысы Беларусь Республикасының Президенті А.Г. Лукашенкоға Минск қаласындағы «Октябрьская» метросының бекетінде болған жарылыс салдарынан орын алған адамдардың қазасына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Қазақстанда Минск қаласындағы «Октябрьская» метросының бекетінде болған жарылыс салдарынан орын алған адамдардың қазасын үлкен қасірет сезімімен қабылдады.

Қазақстанның көпұлтты халықтары атынан және жеке өз атынан қаза болғандардың отбасыларына, туған-туысқандарына қайғыларына ортақтасып көңіл

айтамын. Көңіл айту сөздерімді барлық зардап шеккендерге жеткізуіңізді сұраймын», — делінген жедел-хатта.

Мемлекет басшысы «Б.С. Қамалиевті Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі қызметіне тағайындау туралы» №14, «Ә.Р. Жақсыбековті Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі қызметіне тағайындау туралы» №15, «А.Қ. Жұмағалиевты Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрі қызметіне тағайындау туралы» №16, «Б.Т. Жұмағұловты Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі қызметіне тағайындау туралы» №17, «С.З. Қайырбекованы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі қызметіне тағайындау туралы» №18, «Г.Н. Әбдіқалықованы Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» №19, «Б.Б. Жәмішевті Қазақстан Республикасының Қаржы министрі қызметіне тағайындау туралы» №20, «Н.С. Әшімді Қазақстан Республикасының Қоршаған ортаны қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» №21, «М.А. Құл-Мұхаммедті Қазақстан Республикасының Мәдениет министрі қызметіне тағайындау туралы» №22, «С.М. Мыңбаевты Қазақстан Республикасының Мұнай және газ министрі қызметіне тағайындау туралы» №23, «В.К. Божконы Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрі қызметіне тағайындау туралы» №24, «Қазақстан Республикасының қаржы нарығын мемлекеттік реттеу жүйесін әрі қарай жетілдіру туралы» №25, «Қ.Н. Қасымовты Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі қызметіне тағайындау туралы» №26, «И.Н. Тасмағамбетовті Астана қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №27, «Қ.Б. Саудабаевты Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындау туралы» №28, «С.А. Дьяченконы Ақмола облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №29, «С.Н. Ахметовті Қарағанды облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №30, «С.С. Біләловті Солтүстік Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №31, «С.В. Кулагинді Қостанай облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №32, «Қазақстан Республикасы Президентінің

2000 жылғы 12 мамырдағы №392 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №33, «Б.Б. Қуандықовты Қызылорда облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №34, «Б.М. Сапарбаевты Шығыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №35, «Б.Ә. Сағынтаевты Павлодар облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №36 жарлықтарына қол қойды.

13 сәуір

Мемлекет басшысы «Е.Н. Сағындықовты Ақтөбе облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №37, «А.И. Мырзахметовті Оңтүстік Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №38, «С.Ә. Үмбетовті Қазақстан Республикасы Президентінің басқарушысы қызметіне тағайындау туралы» №39, «А.Е. Мусинді Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» №40, «А.Қ. Жанқұлиевты Қазақстан Республикасының Сыртқы барлау қызметінің директоры қызметіне тағайындау туралы» №41, «Қ.А. Бозымбаевты Жамбыл облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №42, «Қ.Е. Көшербаевты Маңғыстау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №43, «Б.С. Рысқалиевты Атырау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №44, «А.С. Есімовті Алматы қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №45, «Фредерико Саламао Дукке Эстрада Мейерді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №46, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №47, «Т.Х. Ильвесті І дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №48, «Б.С. Ізмұхамбетовті Батыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №49, «М.А. Аюбаевты Қазақстан Республикасы Президентінің Күзет қызметінің бастығы қызметіне тағайындау туралы» №50, «А.Б. Тасболатовты Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының қолбасшысы қызметіне тағайындау туралы» №51, «А.Т. Мұсахановты Алматы облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №52 жарлықтарына қол қойды.

14 сәуір

Мемлекет басшысы «Chevron Corporation» корпорациясы директорлар кеңесінің төрағасы және бас атқарушы директоры Д. Уотсонды қабылдады.

Әңгімелесу барысында Теңіз мұнай-газ кен орнын игеру бойынша «Теңізшевройл» қызметінің мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Р.Т. Түсіпбековті Қазақстан Республикасының Әділет министрі қызметіне тағайындау туралы» №53 Жарлығына қол қойды.

15 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының отырысына қатысып, жоғарғы палата төрағасының лауазымына Қ.Ә. Мәмидің және Қазақстан Республикасы Жоғарғы соты төрағасының лауазымына Б.Ә. Бекназаровтың кандидатураларын ұсынды, сондай-ақ А.Қ. Дауылбаевты Қазақстан Республикасы Бас прокурорының лауазымына және Н.Ә. Әбіқаевты Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы лауазымына тағайындауға келісім беру туралы ұсыныс енгізді.

Депутаттар дауыс беру қорытындылары бойынша аталған лауазымды тұлғаларды тағайындауларға келісімдерін берді.

Мемлекет басшысы «Қ.К. Тоқаев туралы» №54, «Қ.Ә. Мәми туралы» №55, «Қ.Ә. Мәмиді Қазақстан Республикасының Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» №56, «Н. Әбіқаевты Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» №57, «А.Қ. Дауылбаевты Қазақстан Республикасының Бас прокуроры қызметіне тағайындау туралы» №58 жарлықтарына қол қойды.

16 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Үндістан Республикасының Премьер-министрі М. Сингхпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар екіжақты қатынастар мен халықаралық және өңірлік ұйымдардағы ынтымақтастықтың ең өзекті мәселелері бойынша пікір алмасты.

Келіссөздер қорытындылары бойынша Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы

азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы шартқа, Қазақстан Республикасы Үкіметі мен Үндістан Республикасы Үкіметі арасындағы «Жол картасы» стратегиялық серіктестікті дамыту жөніндегі бірігіп әрекет ету жоспарына, «Сәтпаев» жобасындағы 25% үлесін «ONGC Videsh Limited» Үнді компаниясының пайдасына беру туралы мәміле бойынша құжаттар пакетіне қол қойылды.

Мемлекет басшысы «Ж.С. Айтжанованы Қазақстан Республикасының Экономикалық интеграция істері министрі қызметіне тағайындау туралы» №59, «Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы Азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы шартқа қол қою туралы» №60 жарлықтарына қол қойды.

17 сәуір

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Үкіметінің мүшелерімен, әкімдермен, орталық мемлекеттік органдардың, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының және «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қорының жетекшілерімен кеңейтілген мәжіліс өткізді.

Өз сөзінде Президент Үкіметтің және барлық мемлекеттік органдардың басты міндеті — халқымыздың әл-ауқатын жақсартуды қамтамасыз ету болуы қажеттігін атап өтті. Таяу 5 жылда Қазақстан табысы жоғары деңгейлі елдер тобына енуі қажет. 2016 жылға қарай ЖІӨ деңгейі жан басына шаққанда кемінде 15 мың долларға жетуі тиіс. Бұл үшін экономиканың жыл сайынғы өсу қарқыны кемінде 7% болуы керек.

Н.Ә. Назарбаев Үкіметтің және әкімдердің түбегейлі жаңа міндеті — шағын және орта бизнесті, шикізаттық емес секторды жіті дамыту есебінен экономиканың жыл сайынғы өсімін тағы да қосымша 3 пайызға жеткізуді қамтамасыз ету болып табылатынын атап көрсетті. Аталған міндеттерді шешудің үш көзі бар: инвестиция тарту; инновацияны енгізу; мемлекеттік және қоғамдық институттардың тиімділігін арттыру.

Президент сондай-ақ мемлекеттік және қоғамдық институттардың, кадрлық саясаттың тиімділігін арттыру қажеттігін, сыбайлас жемқорлықпен күресті

күшейтуді, Қазақстанның құқықтық жүйесін дамыту, мемлекеттік қызмет сапасын арттыру, өңірлік және фискальдық саясатты жүргізу, жергілікті өзін-өзі басқаруды белсенді дамыту қажеттігін атап өтті.

Мемлекет басшысы астаналық жаңа опера және балет театрының құрылысы барысымен танысты.

Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов Президентке жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы баяндады.

Театр жобасы классикалық үлгіде орындалған. Көрермендер залы 1250 адамға есептелген. Сахна алаңы — 768 шаршы метр. Биіктігі — 35 метр. Жаңа театр Орталық Азиядағы ең үлкені болмақ.

18 сәуір

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Қазақстан халқы Ассамблеясының «Тәуелсіз Қазақстан: бейбітшіліктің, келісімнің және жасампаздықтың 20 жылы» атты XVII сессиясына төрағалық етті.

Сессия жұмысына республикалық және өңірлік этномәдени бірлестіктердің жетекшілері, Қазақстан Республикасы Парламентінің депутаттары және Үкіметінің мүшелері, діни конфессиялар, дипломатиялық миссиялар басшылары, ғылыми және шығармашылық зиялы қауым, бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері қатысты.

Сессия жұмысын аша отырып сөйлеген сөзінде, Мемлекет басшысы Қазақстан халқы Ассамблеясының XVII сессиясы алғаш рет 1 мамыр — Қазақстан халқының бірлігі мерекесі қарсаңында өтіп отырғанын атап өтті.

Президент жалпыұлттық бірлікті нығайту жөніндегі жұмыстарды жалғастыру қажеттігіне назар аударды. Бүгінде бүкіл Қазақстан халқы жаңғырту, болашақтағы инновациялық индустрияландыру және технологиялық серпіліс идеясының айналасына топтасқан. Қазақстанның этномәдени орталықтары осы идеяға белсенді түрде атсалысулары қажет. Ассамблеяның жұмысын үнемі жетілдіріп отыру қажет. Ассамблея елді дамытудың негізгі мәселелері жөніндегі шешімдерді әзірлеу үшін азаматтық қоғамның күшін жетекші топтастырушы мәртебесін нығайтуы қажет. Этникааралық және конфессияаралық қатынастардың

Бастық аспектілерін зерттеудің мықты орталығын құру керек. Барлық этнос өкілдерінің қазақ тілін меңгеруіне көмектесу басым бағыттың бірі болып қала береді. Мәдени-ақпараттық сала арқылы төзімділікке тәрбиелеу жөніндегі жұмысты күшейту керек.

Мемлекет басшысы Қазақстан халқы Ассамблеясының қолдауы әрдайым тағдыршешті шешімдердің табысты негізі болғандығын атап өтті. Атап айтқанда, Конституция, «Қазақстан-2030» стратегиясы, әлемнің бәсекеге қабілетті 50 елінің біріне кіру стратегиясы, 2020 — стратегиялық жоспары қабылданғанда да солай болған (Қосымшаны қараңыз).

Н.Ә. Назарбаевқа бірлікті нығайту, мәдениетаралық достықтарды және қазақстандық патриотизмді дамыту ісіне қосқан айрықша үлесі үшін Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық наградасы «Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық «Бірлік» алтын медалі» табыс етілді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Италия Республикасы арасындағы Стратегиялық достық туралы шартты ратификациялау туралы» №427-IV, «Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттердің терроризмге қарсы құрылымдары үшін кадрлар даярлау туралы келісімді ратификациялау туралы» №428-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың арсеналдары, базалары мен қоймалары жанындағы тыйым салынған аймақтар мен тыйым салынған аудандар мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» №429-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің кейбір мәселелері туралы» №61, «Еуразиялық экономикалық қоғамдастық шеңберінде кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтері әкілдіктерінің қызметі мәселелері бойынша кедендеріндегі ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімге қол қою туралы» №62, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №63, «Кешірім жасау туралы» №64, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №65 жарлықтарына қол қойды.

19 сәуір

Мемлекет басшысы Украинаның астанасы Киев қаласында өткен Чернобыль атом электр стансасындағы апаттың 25 жылдығына арналған Ядролық энергияны қауіпсіз және инновациялық мақсатта пайдалану мәселелері жөніндегі саммитке қатысты.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде жапондық «Фукусима» АЭС-ында болған төтенше жағдайлар аясында атом энергетикасын дамыту саласында жаһандық тәуекелдерді басқарудың жалпығаламдық тетіктерін қарастырудың қажеттігі туралы мәселені қойды және оны 2011 жылғы қазанда өтетін ядролық қарусыз әлем Халықаралық форумында талқылауға шақырды (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы саммит аясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Еуропалық комиссия президенті Ж.М. Баррозумен әңгімелесу барысында саммиттің күн тәртібіндегі мәселелер, сондай-ақ екіжақты ынтымақтастық мәселелері талқыланды.

БҰҰ бас хатшысы Пан Ги Мунмен кездесуде екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері, оны одан әрі белсендіру перспективалары, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі мәселелер, атап айтқанда, Орталық Азиядағы жағдай талқыланды.

Украина Президенті В.Ф. Януковичпен кездесу барысында екіжақты серіктестіктің кең ауқымды мәселелері, атап айтқанда, экономикалық ынтымақтастық саласындағы мәселелер қаралды.

Сол күні Мемлекет басшысы Т.Г. Шевченко атындағы Украина ұлттық академиялық опера және балет театрында өткен концерт-реквиемді тамашалады.

20 сәуір

Мемлекет басшысы Эстония Республикасында мемлекеттік сапармен болып, осы елдің астанасы Таллин қаласында Президент Т.Х. Ильвеспен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағының құрылуымен ашылып отырған жаңа мүмкіндіктерді есепке ала отырып, екі мемлекет арасындағы тауар айналымын кеңейту перспектива-

тарын, сондай-ақ Таллин мен Силламяэнің теңіз порттарын қазақстандық жүктерді еуропалық нарыққа тасымалдау үшін пайдалану мәселелерін талқылады.

Кездесу соңында Т.Х. Ильвес Қазақстан Президентіне Мария жерінің шынжырлы крест орденін табыс етті. Н.Ә. Назарбаев көрсеткен құрметі үшін алғыс білдіріп, өз кезегінде Эстон көшбасшысын дәрежелі «Достық» орденімен марапаттады.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшыларының Бірлескен мәлімдемесі қабылданды, сондай-ақ Инвестицияларды өзара қорғау және ынталандыру туралы үкіметаралық келісімге және Қазақстан Республикасы Байланыс және ақпарат министрлігі мен Эстония Республикасының Ұлттық мұрағаты арасындағы мұрағат ісі саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Мария жерінің кресі ордені — Эстония Республикасының мемлекеттік наградасы, 1995 жылы оның тәуелсіздігіне орай тағайындалған.

Орденмен Эстония Республикасына ерекше еңбегін сіңірген шетел мемлекеттерінің өкілдері наградталады.

Мария жерінің кресі ордені жұлдыздан (1-сурет), белгіден (2-сурет) және 6 дәрежеден — шынжырлы арнайы дәрежеден және 5 дәрежеден (1-ші, 2-ші, 3-ші, 4-ші, 5-ші) тұрады.

«Достық» ордені 1995 жылы тағайындалған. Екі дәрежеге ие. Онымен қоғамда өзара татулықты сақтау жөніндегі жемісті жұмысы, халықтар арасында бейбітшілікті, достық пен ынтымақтастықты нығайтуға сіңірген еңбегі үшін қазақстандық және шетел азаматтары наградталады.

I дәрежелі «Достық» ордені жұлдыздан (3-сурет) және иыққа асатын лентадағы белгіден (4-сурет), II дәрежелі «Достық» ордені төсбелгіден тұрады (5-сурет).

Мемлекет басшысы Эстония Республикасының Премьер-министрі А. Ансиппен кездесті.

Кездесу барысында IT-технологиялар, энергетика, ауыл шаруашылығы салаларындағы екіжақты ынтымақтастықтың жағдайы мен перспективалары, Қазақстан жүктерін Эстон порттары арқылы еуропалық нарыққа тасымалдау мәселесі туралы пікір алмасу өтті.

Мемлекет басшысы Эстония Республикасы Парламентінің төрағасы Э. Эргмамен кездесті.

Кездесу барысында екіжақты парламентаралық байланыстарды нығайту, Қазақстан мен Эстония арасындағы әуе қатынасын дамыту, Тартус университеті мен Назарбаев университеті арасындағы ынтымақтастықты кеңейту мәселелері талқыланды.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Таллин қаласында Бостандық алаңындағы Жеңіс монументіне гүл шоқтарын қойды, содан соң Эстония Республикасының Президенті атынан оның құрметіне ұйымдастырылған мемлекеттік қабылдауға қатысты.

21 сәуір

Мемлекет басшысы Эстония Республикасына жасаған мемлекеттік сапары барысында Эстонияның бұрынғы Президенті А. Рюительмен кездесті.

Кездесу барысында көліктік-тасымалдау саласы, аграрлық сектор, білім саласы мен бірқатар халықаралық саясаттың өзекті мәселелері жөніндегі екіжақты қатынастарды тереңдету мәселелері бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы Таллин ратушасына барып, Таллин қаласының мэрі Э. Сависаармен кездесті.

Ратушаны аралап көрген соң Қазақстан Президенті Құрметті меймандар кітабына жазба қалдырды және Эстония астанасының мэрімен Астана мен Таллин қалалары арасындағы білім және мәдени-гуманитарлық байланыстар саласындағы ынтымақтастықты дамыту перспективаларын талқылады.

Мемлекет басшысы Эстония Республикасының Премьер-министрі А. Ансиппен бірге осы елдің іскерлік орта өкілдерімен кездесті.

Кездесуге «Port of Tallinn» АҚ басқармасының төрағасы А. Кальюранд, «Эстония теміржолы» АҚ басқармасының төрағасы К. Симмерманн, «Eesti Energia AS» АҚ басқармасының төрағасы С. Лийве, «Estonian Air» А. Альянс, «Tallinn Airport» АҚ басқармасының төрағасы Р. Лойк және тағы басқалар қатысты.

Кездесу қорытындылары бойынша Қазақстанның «Атамекен» Одағы» Ұлттық экономикалық палатасы және Эстония сауда-өнеркәсіптік палатасы арасындағы ынтымақтастық туралы меморандумға және Шығыс

Қазақстан облысы әкімдігі мен «Eesti Energia AS» АҚ арасындағы ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды.

23 сәуір

Мемлекет басшысы баспасөз бетінен қазақстандықтарды Пасха мерекесімен құттықтады.

«Қазақстан — көп этникалық және көп конфессиялы ел. Біздің басты байлығымыз — бұл халықтар мен діндер арасындағы бейбітшілік пен келісім. Бізде Наурыз, Құрбан айт, Рождество, Ораза айт, Пасханы бірге қарсы алу бұрыннан жақсы дәстүрге айналған. Қазақстан жерінде барлық этностардың мәдениеті талданды және бір-бірін байытуда.

Бүгінгі мереке күні біздің қоғамдағы моральдық қағидалар мен отбасылық құндылықтарды нығайтудағы діннің зор жасампаздық рөлін атап өткіміз келеді. Біздің бірлігіміз төзімділікке, адамды сүйуге, айырымдылыққа шақыратын жоғары адамгершілік құраттарға негізделген.

Біздің ортақ парызымыз, Қазақстанды сүйген әрбіріміздің парызымыз — рухани және мәдени құндылықтарды сақтау, елімізде халықтың бірлігі мен тұрақтылықты аялай білу және нығайту.

Осы жарқын мереке күні баршаңызға мықты денсаулық, игілік және құт-береке тілеймін!», — деді ол өз сөзінде.

27 сәуір

Мемлекет басшысы Иордания Королі Абдалла II бен Хусейнмен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар Қазақстан-Иордания қатынастарының жағдайы мен перспективаларын, сондай-ақ өңірдегі ағымдық жағдайды талқылады.

29 сәуір

Мемлекет басшысы Ұлыбритания Патшайымы Елизавета II-ге оның туған күніне байланысты және Уэльс Ханзадасы Уильям мен К. Миддлтонның некелесу рәсіміне орай құттықтау жеделхаттарын жолдады.

30 сәуір

Мемлекет басшысы америкалық тараптың бастамасы бойынша Америка Құрама Штаттарының Президенті Б. Обамамен телефон арқылы сөйлесті.

Б. Обама Қазақстанның жетістіктерін жоғары бағалап, біздің еліміздің әлеуметтік-экономикалық және саяси дамуы бойынша белгіленген жоспарларын іске асыруда сәттілік тіледі.

Өңгімелесу барысында екі мемлекеттің көш-басшылары Қазақстан-американдық қатынастардың жағдайы мен перспективаларын, екі ел арасындағы стратегиялық серіктестікті нығайту бойынша жасайтын бұдан кейінгі қадамдарды талқылады.

Жаһандық және өңірлік қауіпсіздік, Орталық Азиядағы жағдай мәселелері бойынша пікір алмасты. АҚШ Президенті Қазақстанның Ауғанстандағы жағдайды тұрақтандыруға сындарлы үлес қосқаны үшін алғыс білдірді.

Жаппай жою қаруын таратпау, бұл саладағы Н.Ә. Назарбаевтың бастамаларын, оның ішінде, 2010 жылғы сәуір айында Вашингтон қаласында өткен Ядролық қауіпсіздік бойынша жаһандық саммитте айтылған ойларын іске асыру мәселелеріне айрықша назар аударылды.

Қазақстан Президенті АҚШ-тың оңтүстік аудандарында қиратушы торнадоньң өтуі салдарынан көптеген адам қаза болуларына байланысты АҚШ Президентіне тағы да көңіл айтты.

МАМЫР

Дс	2	9	16	23	30
Сс	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Бс	5	12	19	26	
Жм	6	13	20	27	
Сн	7	14	21	28	
Жк	1	8	15	22	29

1 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан халқының бірлігі күніне орай Астана қаласында «Қазақ елі» монументінің аясындағы аланда өткен мерекелік шараларға қатысты.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» орталық концерт залында өткен дирижер В.А. Гергиевтің жетекшілігіндегі Мариин театры симфониялық оркестрінің концертін тамашалады.

Концертте оркестр әлемдік музыкалық классиканың танымал інжу-маржандарын ойнады. Оркестр дирижері — Ресей Федерациясының халық әртісі В.А. Гергиев. Әншісі — Ресейдің еңбегі сіңген әртісі Д.Л. Мацуев (фортепиано).

В.А. Гергиевтің Қазақстан үшін шығармашыл кадрларды даярлаудағы айрықша қызметін, мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықтың дамуына қосқан үлесін жоғары бағалай отырып, Мемлекет басшысы өзінің Жарлығымен оған «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» құрметті атағын берді.

Президент В.А. Гергиевтің еңбегі беделді сыйлықтармен, марапаттармен белгіленгенін атап көрсетті. Ол көптеген қазақстандық әртістер өз шеберліктерін шыңдаған атақты Мариин театрының тұрақты дирижері болып табылады.

Мемлекет басшысы В.А. Гергиевке Қазақстан мен Ресейдің мәдени ынтымақтастығын нығайтуға қосқан қосмақты үлесі үшін алғыс білдірді.

2 мамыр

Мемлекет басшысы «Патент құқығы туралы шартты ратификациялау туралы» №430-IV, «Қылмыстық әрекеттен түскен табыстарды жылыстату, анықтау, алып қою және тәркілеу туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №431-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Америка Құрама Штаттарының Үкіметі арасындағы Ауғанстан Ислам Республикасының қауіпсіздігін, тұрақтылығын және оны қайта қалпына келтіруді қамтамасыз ету жөніндегі іс-қимылға Америка Құрама Штаттарының қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы өтетін жүк пен персоналдың әуе транзиті туралы келісімді ратификациялау туралы» №432-IV, «Беларусь Республикасының, Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мұнай мен мұнай өнімдерінің ортақ нарықтарын ұйымдастыру, басқару, олардың

жұмыс істеу және даму тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» №433-IV, «Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, газ тасымалы жүйелері арқылы газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің қызметтеріне қол жеткізу қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» №434-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №66, «Өңірлерде сыртқы мемлекеттік қаржылық бақылау органдарын жетілдіру туралы» №67, «Қазақстан Республикасының Заңдылықты, құқықтық тәртіпті және қылмысқа қарсы күресті қамтамасыз ету жөніндегі үйлестіру кеңесі туралы ережені бекіту туралы» №68, «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2010 жылғы есебін бекіту туралы» №69, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283 және 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №70қбп жарлықтарына қол қойды.

3 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында өткен IV Астана экономикалық форумына қатысты.

«Жаңа онжылдық: Болашақтар мен талаптар» тақырыбына арналған Форум дүниежүзінің 80 елінен 3 мыңнан астам қатысушыларды жинады. Олардың қатарында көрнекті саясат қайраткерлері, ірі халықаралық корпорациялардың, орталық банктердің, қаржылық институттардың, экономиканың нақты секторының, бизнес-элитаның өкілдері, сондай-ақ ғалым экономистер, олардың ішінде 6 Нобель сыйлығының лауреаттары бар, олар: Р. Манделл, Дж. Нэш, Р. Корнберг, Дж. Миррлис, Р. Ауманн, Ф. Кидланд бар.

Форум қатысушыларының алдында сөз сөйлей отырып, Н.Ә. Назарбаев әлемдік экономика үшін жаһандық үнқатысулар жағдайында халықаралық үйлестіруді күшейту мақсатында халықаралық экономикалық саясаттың өзекті элементтерін келісу үшін нақты құрал болуы тиіс жаһандық үйлестіру туралы Пактқа қол қоюды ұсынды (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы IV Астана экономикалық форумы аясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Президент экономика жөніндегі Нобель сыйлығының лауреаты Р. Манделлді қабылдап, онымен қазақстандық және әлемдік экономикадағы істің кай-күйін талқылады.

БҰҰ бас хатшысының орынбасары, Еуропалық экономикалық комиссиясының атқарушы хатшысы Я. Кубишпен, БҰҰ бас хатшысының орынбасары, ЭСКАТО-ның атқарушы хатшысы Н. Хейзермен, БҰҰ азық-түлік ұйымдарының бас директоры Ж. Диуфпен және БҰҰ Бүкіләлемдік туристік ұйымының бас хатшысы Т. Рифаймен кездесуде Н.Ә. Назарбаев екіжақты ынтымақтастықты одан әрі дамыту және нығайту мәселелерін, сондай-ақ халықаралық саясаттың өзекті мәселелерін талқылады. Атап айтқанда, көлік және экономикалық дәлізді ашу перспективасы, әсіресе, халықаралық деңгейде талап етілетін құрлықтағы көлік түрлері саласы, сондай-ақ мұхитқа шығуға мүмкіндігі жоқ елдер үшін мультибағдарлама әзірлеу кайы талқыланды.

Хорватия Республикасының бұрынғы Президенті С. Месичпен және Жапонияның бұрынғы премьері, Жапонияның Қазақстанмен достығын нығайту жөніндегі парламенттік лигасының төрағасы Ю. Хатоямамен кездесуде Мемлекет басшысы екіжақты ынтымақтастық, сондай-ақ халықаралық күн тәртібі мәселелері бойынша пікір алмасты.

Сол күні Мемлекет басшысы Қарағанды облысына жұмыс сапарымен келді.

Қарағанды облысына келген соң, Президент, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Жоғары Бас қолбасшысы ретінде авиабазаны аралады. Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі Ө.Р. Жақсыбеков Мемлекет басшысына әскери гарнизонның әскери дайындық барысын және инфрақұрылымын таныстырып өтті. Президент әскери кезекшіліктегі авиациялық техниканы, техникалық зертхананы аралап көрді. Сондай-ақ Мемлекет басшысына МиГ-31 ұшағының регламенттік жұмысы мен осы ұшақтың кешенді тренажеры таныстырылды.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ «Спасск» оқу орталығында болып, қазақстандық армияның мобилизациялық резервінің дайындығымен танысты.

Президент арнайы мақсаттағы құраманың іс-әрекетімен таныс болды. Әскери қызметшілер ғимаратты шабуылдау, кепілдегі адамдарды босатып

алу, сондай-ақ кедергі алаңынан өтуде амал-тәсілдерін көрсетті. Тактикалық іс-әрекет барысында взводтың блок-постыға үйлесімі, шабуылдау құрамасының қимылдары, резервтегі құраманың шабуылға ұмтылуы, армиялық авиация тікұшақтарының әскерлерге қолдау көрсету амалдары көрсетілді.

Орталықты аралағанда Н.Ә. Назарбаев Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Кадет корпусын бітірушілермен кездесті.

Президент кездесу кезінде кез келген мемлекеттің табысты дамуының кепілі білікті мамандар болып табылатынын атап өтті. Бұл армия үшін ерекше маңызды.

4 мамыр

Мемлекет басшысы Қарағанды облысына жұмыс сапары барысында энергия үнемдеуші жабдықтарды жеткізу мен суды тазалау жүйесіне қызмет көрсететін «Эргономика» ЖШС-да болды.

Президент кәсіпорында шығарылатын өндірістік жабдықтармен және өнімдермен танысты. Қазіргі уақытта «Эргономика» ЖШС «Энергия үнемдеу технологиясын енгізу» жобасын іске асыруда. Бұл жобаның негізгі бағыттары жылу жүйесін әзірлеу, дайындау, монтаждау және сервистік қызмет көрсету, автоматтандырылған жылу пункттері мен сорғы стансаларын, энергия үнемдеуші технологияны қолдана отырып, ғимараттар мен құрылыстарды салқындату болып табылады.

Кәсіпорынға барған кезде Н.Ә. Назарбаев тұрғын үй-коммуналдық саласына байланысты бірқатар инвестициялық жобалар ұсынылған көрмемен танысты.

Сол күні Мемлекет басшысы облыстық Қан орталығына барып, донорларды іріктеудің бастапқы сатысы болып табылатын тіркеу бөлімінің ақпараттық жүйесімен танысты, қан дайындау бөлімін аралап көрді.

Орталық «Саламатты Қазақстан» денсаулық сақтауды дамытудың 2011–2015 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы аясында салынған және облыстың емдеу-алдын-алу ұйымдарын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ қан мен қанды алмастырушылардың жасушалық элементтерінің қорын сақтау мақсатында донорлық қанды, оның компоненттерін дайындауды жүзеге асыру үшін арналған. Халықаралық стандарттарға сәйкес келетін жоғары технологиялы диагностикалық жабдықтар, қан мен оның компоненттерін сақтауға арналған терможабдықтар Орталықтың ерекшелігі болып табылады.

5 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдады. Ол ағымдағы жылғы заң шығару қызметі туралы баяндады.

Мемлекет басшысы ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің мерейтойлық отырысын Астана қаласында өткізу жөніндегі дайындық мәселелері бойынша кеңес өткізді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №71, «А. Жұмабаев туралы» №72, «Жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер беру туралы» №73 жарлықтарына қол қойды.

6 мамыр

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитеті, Республикалық ұланы, Президентінің күзет қызметі, Қорғаныс, Ішкі істер, Төтенше жағдайлар, Әділет министрліктерінің, Бас прокуратурасының өкілдеріне жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер берді.

Ерекшелік белгілерін тапсыру рәсімін аша отырып, Президент генералдар мен офицерлерді келе жатқан Отан қорғаушылар және Жеңіс күндерімен құттықтады.

Сол күні Мемлекет басшысы ұлттық қауіпсіздікті және мемлекеттің қорғануға қабілеттілігін қамтамасыз еткені, заңдылық пен қоғамдық тәртіпті нығайтуға қосқан айрықша үлесі мен адам өмірін сақтаумен байланысты төтенше жағдайларда жанкешті ерлік көрсеткені үшін Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитеті, Республикалық ұланы, Президентінің күзет қызметі, Қорғаныс, Ішкі істер, Төтенше жағдайлар министрліктерінің өкілдеріне мемлекеттік наградаларды табыс етті.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында Отан қорғаушылар күніне орай өткен мерекелік концертті тамашалады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Жоғары сот кеңесінің құрамындағы өзгерістер туралы» №74, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29 маусымдағы №645 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №75 жарлықтарына қол қойды.

9 мамыр

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, оның барысында Жеңіс күніне орай ұйымдастырылған мерекелік шараларға қатысты.

Президент Алматыдағы 28 гвардияшыл-панфиловшылар саябағында Жеңіс мемориалындағы мәңгілік алауға гүл шоғын қойып, Ұлы Отан соғысында өмірлерін қиған қазақстандық жауынгерлерді бір минут үнсіздікпен еске алды.

Ресми рәсім аяқталған соң Н.Ә. Назарбаев ардагерлермен әңгімелесті.

10 мамыр

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік мәдениет ұйымдарына, жекелеген кәсіби көркем, шығармашылық ұжымдарға «Ұлттық» мәртебе берудің қағидасы мен шарттарын бекіту туралы» №76 Жарлығына қол қойды.

12 мамыр

Мемлекет басшысы Алматы қаласына жұмыс сапары барысында қала активімен жұмыс кеңесін өткізіп, онда оңтүстік астананың әкімі А.С. Есімовтің қаланың даму барысы мен одан әрі өсуінің перспективалары туралы есебін тыңдады.

Мемлекет басшысы «Алматы қаласының шекарасын өзгерту туралы» №77 Жарлығына қол қойды.

13 мамыр

Мемлекет басшысы Алматы қаласына жұмыс сапары барысында «Алатау» ақпараттық технологиялар паркі» арнайы экономикалық аймағында өткен «Инновациялық Қазақстан – 2020» форумына қатысты.

Форум жұмысы басталмас бұрын Президент Назарбаев Университеті, білім және ғылым, байланыс және ақпарат, қорғаныс министрліктері, «ҚазМұнайГаз», «Қазақстан темір жолы», «Қазақтелеком» ұлттық

компаниялары және т.б. іске асырып жатқан инновациялық зерттемелер мен жоғары технологиялы инвестициялық жобалар көрмесімен танысты. Одан басқа, оның назарына «Microsoft», «Cisco», «Huawei», «ЗМ», «Массат Б.В.», Физико-техникалық институт компанияларының парк аумағында іске асырып жатқан инновациялық жобалары да ұсынылды.

Содан соң Елбасы форум жұмысына қатысты. Ол өзінің сөйлеген сөзінде Қазақстандағы жоғары технологиялардың дамуы инновацияларды ынталандыру мен қолдаудың дамымаған жүйесімен, ғылыми-зерттеу базасының төмен сапасымен, бизнес машығы деңгейінің төмендігімен, кадр тапшылығымен тежеліп отырғанын атап өтті. Н.Ә. Назарбаев көрсетілген мәміліктерді түземесе, олар Қазақстанның ғаламдық бәсекелестікке қатысуына жол бермейтінін атап өрсетті.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Ресей Федерациясының Сыртқы істер министрі С.В. Лавровты қабылдады.

Кездесуде екіжақты қатынастарды дамытудың кең ауқымды мәселелері, сондай-ақ Астана қаласында өтетін ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының мерейтойлық саммитінің күн тәртібі мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлерін қабылдады.

Кездесуге Қытай Халық Республикасының министрі Ян Цзечи, Қырғыз Республикасының министрі Р. Қазақбаев, Ресей Федерациясының министрі С. Лавров, Тәжікстан Республикасының министрі Х. Зарифи, Өзбекстан Республикасы сыртқы істер министрінің орынбасары Б. Исламов, ШЫҰ бас хатшысы М.С. Иманәлиев, Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы М.М. Тәжин, Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі Е.Х. Қазыханов, Қазақстан Республикасы Президентінің халықаралық мәселелер жөніндегі көмекшісі Н.Б. Ермекбаев пен ШЫҰ Өңірлік терроризмге қарсы құрылымы атқарушы комитетінің директоры Ж.М. Жұманбеков қатысты.

Тараптар Астана қаласында өтетін ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының мерейтойлық саммитін өткізу мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы» №78, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 4 қыркүйектегі №867 және 2010 жылғы 18 тамыздағы №1042 жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №79, «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы 2010 жылғы есепті бекіту туралы» №80 жарлықтарына қол қойды.

17 мамыр

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Жамбыл облысындағы учаскелер] [Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі] Инвестициялық бағдарлама – 3-жоба) ратификациялау туралы» №435-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Жапония Үкіметі арасындағы ОАӨЭЫ Көлік дәлізін қайта жаңарту жобасын (Жамбыл облысы) жүзеге асыру үшін қарыз тарту туралы ноталар алмасу нысанындағы келісімді ратификациялау туралы» №436-IV, «Жапония халықаралық ынтымақтастық агенттігі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасындағы ОАӨЭЫ Көлік дәлізін қайта жаңарту жобасы (Жамбыл облысы) бойынша қарыз туралы келісімді ратификациялау туралы» №437-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Н.В. Белоруков туралы» №81, «С.К. Омаров туралы» №82, «Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» №83 жарлықтарына қол қойды.

18 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен өз жанындағы Шетел инвесторлары кеңесінің XXIV пленарлық отырысына төрағалық етті.

Отырыста Қазақстанның кәсіпорындарын жаңғырту мен жаңартудың өзекті мәселелері талқыланды. Осы орайда, Н.Ә. Назарбаев Қазақстанда іске асырылып жатқан үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы аясында шетелдік инвесторлар қатысуының перспективтік бағыттарын белгілеп берді.

Сол күні Мемлекет басшысы өз жанындағы Шетелдік инвесторлары кеңесінің XXIV пленарлық отырысына қатысушылармен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

ЕҚДБ президенті Т. Мировпен кездесуде екіжақты ынтымақтастықтың одан әрі даму мәселелері, сондай-ақ 2011 жылғы 20 мамырда Астана қаласында өтетін ЕҚДБ Басқарушылар кеңесі отырысының күн тәртібі талқыланды.

«ENI» корпорациясының бас атқарушы директоры П. Скаронимен әңгімелесу үстінде инвестициялық ынтымақтастықтың бірқатар мәселелері және компания жобаларының Қазақстанда жүзеге асуы талқыланды.

Қазақстан Президенті сондай-ақ «TeliaSonera» компаниясының бас атқарушы директоры Л. Нибергтен, «METRO Cash & Cerry International» компаниясы басқармасының төрағасы Ф. Мюллермен «Ресей Сбербанкi» ААҚ басқармасының төрағасы Г.О. Грефтен келіссөздер жүргізді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Дін істері агенттігі туралы» №84, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №85 жарлықтарына қол қойды.

19 мамыр

Мемлекет басшысы Малайзия Федерациясының Сыртқы істер министрі Д. Аманды қабылдады.

Кездесуде ең алдымен, сауда және инвестиция салаларындағы екіжақты ынтымақтастықты одан әрі нығайту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы БҰҰ Даму бағдарламасының директоры Х. Кларкты қабылдады.

Кездесу барысында тараптар екіжақты қатынастарды одан әрі нығайту мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Облыстық, аудандық маңызы бар қалалар мен облыстар аудандарының, облыстық маңызы бар қалалардағы аудандардың, республикалық маңызы бар қала мен астанадағы аудандардың, кенттердің, ауылдардың (селолардың),

ауылдық (селолық) округтердің әкімдерін қызметке тағайындау, олардың өкілеттігін тоқтату және қызметтен босату тәртібі туралы» №86 Жарлығына қол қойды.

20 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен ЕҚДБ Басқарушылар кеңесінің отырысына қатысты.

Өңір экономикасын қалпына келтіруге ЕҚДБ-ның қатысуына арналған форумға 2,5 мыңнан астам меймандар қатысты, олардың қатарында әлемнің жетекші экономистері, ірі халықаралық компаниялардың, орталық банктердің, қаржылық институттардың өкілдері, ЕҚДБ-ға мүше елдердің мемлекеттік ведомстволарының ресми өкілдері, сондай-ақ Еуропа мен Азияның басты елдерінің өкілдері болды.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде Еуропа қайта құру және даму банкі өзінiң Қазақстанда болу мүмкіншілігін кеңейтіп, оның экономикасын технологиялық жағынан дамуға инвестиция салуға шақырды. «Мен банктің Басқарушылар кеңесін қазақстандық инвестициялық, әсіресе, шикізатты терең өңдеуге, экономиканы әртараптандыруға бағытталған жобалар бойынша ұсыныстарды қарауға шақырамын. Біздің экономиканы технологиялық жағынан дамыту мәселесіне ерекше назар аударғым келіп отыр, себебі дамыған елдердің дамушы елдерден айырмашылығын көрсететін ақша да, шикізат та емес — тек технологиялық компоненттер, сондықтан басымдық ретінде экономиканың дамуға бағытталған ғылыми-инженерлік базасының жобаларын алға қоюды ұсынамын», — деді Президент ЕҚДБ өкілдеріне қарата айтқан сөзінде.

«Біздің еліміз аймақтағы нарыққа шығуға тілек білдіруші көптеген трансұлттық компаниялар үшін алаң қызметін атқарады. Бұған соңғы 15 жылда Орталық Азияға келіп түскен барлық тікелей инвестицияның 80% Қазақстанға тиесілі екендігі айқын дәлел. Небәрі 19 жылдың ішінде қазақстандық экономикаға 130 млрд. доллардан астам тікелей шетел инвестициясы тартылған.

Кеден одағын құру біздің инвестициялық тартымдылығымызды едәуір арттыра түсті. Үш елдің кез келгеніне келген инвесторлар халқының саны 170 миллион болатын және ІЖӨ жиынтығы 2 трлн. доллардан астам, орасан нарыққа қолжетімділікке ие болады», — деп атап көрсетті Мемлекет басшысы.

23 мамыр

Мемлекет басшысы Дүниежүзі қазақтары -ауымдастығы төралқасы төрағасының бірінші орын-басары Т.А. Мамашевты қабылдады. Ол 2011 жылғы 24 мамырда Астана қаласында өтетін Дүниежүзі қазақтарының IV құрылтайына дайындық барысы ту-салы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының «іметі мен Корея Республикасының Үкіметі арасындағы Корея Республикасы дипломатиялық өкілдіктерінің ғимараттарын салу үшін Астана аласында жер учаскелерін беру туралы келісімді ратификациялау туралы» №438-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен на-градтау туралы» №87, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 тамыздағы №399 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №88 жарлықтарына қол қойды.

24 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапар-мен келген Беларусь Республикасының Президенті А.Г. Лукашенкомен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар екіжақты өзара іс-қимыл мен қалықаралық және өңірлік ұйымдардағы ынтымақ-тастықтың ең бір өзекті мәселелерін талқылады.

Келіссөздердің қорытындылары бойынша бірқатар екіжақты құжаттарға, соның ішінде, Қазақстан Рес-публикасы мен Беларусь Республикасы арасындағы үкіметтік байланыс саласындағы ынтымақтастық тура-лы келісімге, Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігі мен Беларусь Республикасының Қорғаныс министрлігі арасындағы мемлекеттік әуе кемелерінің қауіпсіз ұшуы саласындағы ынтымақтастық тура-лы келісімге, Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі мен Беларусь Республикасының Ішкі істер министрлігі арасындағы ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы «Валюталық саясаттың келісілген қағидаттары туралы келісімді ратификация-лау туралы» №439-IV Заңына қол қойды.

25 мамыр

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Дүниежүзі қазақтарының IV құрылтайына қатысты.

Құрылтайға 35 жақын және алыс шетел мемлекеттерінен 700-ден астам өкілдер қатысты.

Оның жұмысын аша келе, Президент осы жылдар ішінде Қазақстанға 1 млн. астам отандастар көшіп келгенін атап өтті және Қазақстан Тәуелсіздігінің 20 жылдығы қандастарымыздың атамекеніне ат басын бұрған ұлы көшінің 20 жылдығымен тұспа-тұс келіп отырғанын зор мақтанышпен айтты (Қосымшаны қараңыз).

ДҮНИЕЖҮЗІ ҚАЗАҚТАРЫНЫҢ
IV ҚҰРЫЛТАЙЫ

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында өткен Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің отырысына төрағалық етті.

Отырыста еліміздің ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мен қылмыстық-атқару жүйесін дамыту мәселелері қаралды.

Президент ақпараттық-коммуникациялық технологияны дамыту және кеңінен енгізу қоғам мен мемлекет үшін жағымды мүмкіндіктер беріп, үлкен үлес қосатынын атап өтті.

Елімізде электронды қызмет, «электронды үкімет», кең жолақты Интернет, байланыстың соңғы буыны, сандық және спутниктік телевизия белсенді енгізілуде.

Сонымен қатар бұл ресурстардың қоғамдық қауіпсіздік мақсатына сәйкес келмейтін қылмыстық және өзге мақсатта пайдаланылатынын ескермеуге болмайды, сондықтан мемлекет тиісті реттеуші шараларды әзірлеуі қажет.

Отырыс барысында сондай-ақ отандық ақпараттық кеңістіктің бәсекеге қабілеттігін, елімізде сандық және спутниктік телехабар таратуды енгізуді, «электронды үкіметтің» сенімді қызметі мен олардың тұрғындарға қызмет көрсетуін, ақпараттық жүйе мен ресурстарды тиімді қорғауды қамтамасыз етудің өзекті мәселелері талқыланды.

Бұдан басқа, ақпараттық саланың қауіпсіздігін қамтамасыз ететін тиісті мемлекеттік механизмдерге баға берілді, әлеуетті қауіп-қатер мен тәуекелдер қаралды.

Мемлекет басшысы өз сөзінде орын алып отырған проблемаларға назар аударта отырып, оларды жалпы мемлекеттік деңгейде шешудің жолдарын ұсынып,

Еліміздің ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған стратегиялық бағыттарды айқындап берді.

Талқылаудың қорытындысы бойынша Үкіметке ақпараттық қауіпсіздік тетіктерінің жай-күйіне бақылау жүргізу, мемлекеттік және корпоративтік ақпараттық жүйенің тұрақты қызмет етуін қамтамасыз ету, киберқылмыспен күрес тәжірибесіне талдау жасау жөнінде бірқатар тапсырмалар берілді.

Ақпараттық саланың жоғары ғылыми ауқымдылығын ескере келе, уәкілетті мемлекеттік органдардың ақпараттық қауіпсіздік саласында ғылыми тәжірибелік қызметті дамыту және кадрлар даярлау жөнінде міндеттер қойылды.

Қазақстан Республикасындағы қылмыстық-атқару жүйесін дамыту туралы мәселені қарау кезінде Н.Ә. Назарбаев бізге бұл салада белгілі бір нәтижелерге қол жеткізу мүмкін болғанын атап өтті.

Бас бостандығынан айыруға сотталған адамдар санын едәуір қысқартуға мүмкіндік беретін ізгілендіру туралы заңға қол қойылды. Ел Тәуелсіздігінің 20 жылдығы құрметіне рақымшылық жасаудың жоспарлануы да өзінің оң рөлін атқарады.

Отырыс барысында «түрме тұрғындарының» санын төмендету, жазасын өтеп жүргендердің жағдайын жақсарту, сотты болғандардың құқықтары мен олардың ізбекпен, медициналық қызметпен қамтылуын қамтамасыз ету, түрме қауіпсіздігі жүйесін жаңғырту мәселелері талқыланды.

Бұдан басқа, жазаны өтеу жүйесінің қызметін қамтамасыз ететін тиісті мемлекеттік тетіктерге баға берілді, әлеуетті қауіп-қатер мен тәуекелдер қаралды.

Мемлекет басшысы өз сөзінде бостандықтан айыруға баламаны қолдану үшін жағдайды кеңейтуде пенитенциарлық жүйені одан әрі дамыту, жазаны өтеу жағдайы мен режимінің санын заңдық тұрғыда азайту, сотталғандарды камерада ұстауға біртіндеп ауысу, бас бостандығынан айрылғандар орнын жалпыға ортақ халықаралық стандарттарға сәйкестендіру үшін негізгі бағыттарды анықтап берді.

Талқылаудың қорытындысы бойынша Үкіметке қылмыстық заңнаманы одан әрі ізгілендіру, байқап көру қызметін құру, пенитенциарлық мекемелерде ұстау режимдерін өзгерту, сондай-ақ жазасын өтеп жүргендер жағдайын жақсартуға бағытталған іс-шараларды қаржыландыру жөнінде бірқатар тапсырмалар берілді.

30 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы Н.Ә. Әбіқаевты қабылдады. Ол комитеттің ағымдағы жұмысы туралы және ведомствоның алдында тұрған міндеттердің орындалу барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесті.

Мемлекет басшылары Қазақстан-Ресей қатынастарының түрлі аспектілерін, Астана қаласында болатын ШЫҰ мерейтойлық саммитіне байланысты мәселелерді талқылады.

Президенттер халықаралық және өңірлік күн тәртібіндегі мәселелер бойынша пікір алмасты.

Мемлекет басшысы «Бруно Антонио Паскуиноны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №89, «А.Д. Смағұловты Қазақстан Республикасының Тәжікстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №90 жарлықтарына қол қойды.

31 мамыр

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының төрағасы Б.Ә. Бекназаровты қабылдады. Ол сот жүйесін одан әрі жетілдіру жөнінде қабылданған шаралар, Жоғарғы соттың барлық деңгейдегі соттарда ашықтықты, қолжетімділікті қамтамасыз ету жөніндегі жұмысы туралы баяндады.

Кездесудің қорытындысы бойынша Президент еліміздің сот корпусында тәртіпті нығайту жөнінде бірқатар тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Есірткі, психотроптық заттар, прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтырулар енгізу туралы» №440-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Ахмад Мохамед Әли әл-Маданиді I дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» №91 Жарлығына қол қойды.

МАУСЫМ

Дс		6	13	20	27
Сс		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Бс	2	9	16	23	30
Жм	3	10	17	24	
Сн	4	11	18	25	
Жк	5	12	19	26	

1 маусым

Мемлекет басшысы «ҚазМұнайГаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ басқармасының төрағасы Н.М. Қабылдинді қабылдады. Ол компанияның 2010 жылғы жұмысының қорытындылары, 2011 жылға арналған жоспарлары мен 2020 жылға дейінгі даму перспективалары туралы хабардар етті.

2 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласын дамытудың жөніндегі кеңес қарсаңында жол құрылысы, жөндеу жұмыстарымен қамтамасыз етілуін қамтамасыз ететін инфрақұрылымын дамытуға рухани-мәдени мақсаттағы қаланың бірқатар нысандарын аралады.

Президент Жеңіс даңғылының бойында Гете көшесі мен Ә. Молдағұлова көшесінің аралығындағы учаскеде жүргізіліп жатқан қалпына келтіру жұмыстарының барысымен, сондай-ақ «Шеткері аумақты дамыту» бағдарламасына қосылған кенттерді) бағдарламасы аясында Тендіев даңғылының оңтүстік қапталындағы тұрғын үй орамында жолдар мен инженерлік желілердің құрылысы және қалпына келтіру жұмыстарының барысымен танысты.

Келесі кезекте Н.Ә. Назарбаев аралаған нысан – жолдың жобаны іске асыру аясында қолға алынған жолдың – сүзгі стансасы болды.

Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов Президентті «Жерұйық» саябағының бірінші кезектегі құрылысымен таныстырды.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ Оқушылар шығармашылық сарайының құрылысы барысымен танысты.

Содан соң Мемлекет басшысы елордадағы «Хазірет Сұлтан» Үлкен мешітінің құрылыс алаңын аралап өтті.

3 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» орталық концерт залында өткен елорданы одан әрі дамыту мәселелеріне арналған кеңес өткізді.

Кеңеске Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Президенті Әкімшілігінің басшысы А.Е. Мусин, Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов, сондай-ақ Президентке, Президент Әкімшілігіне, Премьер-министр кеңсесіне есеп беретін орталық атқарушы органдардың, мемлекеттік органдардың, Астана қаласының

қалалық департаменттері мен басқармаларының, Ақмола облысы әкімдіктерінің басшылары, Астана қаласы мәслихатының депутаттары, қала құрылысы кеңесінің мүшелері, екінші деңгейдегі банктердің, мемлекеттік кәсіпорындардың, ұлттық және жеке меншік компаниялардың жетекшілері қатысты.

Кеңесті бастамас бұрын Президент жаңа сәулет құрылысының жобаларымен, қаланың коммуналдық шаруашылығын басқарудың электронды жүйесімен, астананың көліктік инфрақұрылымын дамытудың карталарымен танысты.

Кеңесті аша отырып, Н.Ә. Назарбаев бүгінгі таңда Астана ТМД елдерінің ішіндегі ең қолайлы қалаларының бірі болып танылып отырғанын атап өтті. Астаналар мен ірі қалалардың халықаралық ассамблеясы өткізген конкурстың қорытындыларына сәйкес Астана қаласы ТМД елдерінің 81 қалаларының ішіндегі ең үздігі болып жарияланды.

Кеңес барысында Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов Президентке қаланың одан әрі дамуы мен өсу перспективалары туралы баяндады.

Кеңес қорытындыларын жасай отырып, Н.Ә. Назарбаев 2001 жылы Астана қаласының болашақтағы стратегиялық даму жоспары аяқталған кезде, Астана қаласының тұрғындары 2030 жылға қарай 600–800 мың адам көрсеткішіне жетеді деп көзделгенін атап өтті. Тек өткен жылдың қорытындылары бойынша астаналық тұрғындар саны 700-ге, тіпті одан да көп көрсеткішке жетті.

4 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Жамбыл облысындағы жол учаскесі] [атыс Еуропа — Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі] Инвестициялық бағдарлама — 4-жоба) қол қою туралы» №92 Жарлығына қол қойды.

6 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Малайзия Федерациясының Премьер-министрі Д. Разакты қабылдады.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар энергетика, минералды ресурстарды игеру, мұнай-химия, ауыл шаруашылығы,

...тыс және қаржы салаларына, көмірсу шикізатын өңдеуге, ауыл шаруашылығы мен халал индустриясына қатысты бірлескен жобаларды іске асыру, азиялық компаниялардың Қазақстанның 2020 дейінгі үдемелі индустриялық-инновациялық бағдарламасын іске асыруға қатысуы мәселелерін қарастырады.

Әлсіздердің қорытындылары бойынша Қазақстанның ИКҰ-ға төрағалық етуіне Малайзияның басқару туралы, Бірлескен сауда-экономикалық қызметінің жұмысын жандандыру және іскерлік кеңес туралы уағдаластықтарға қол жеткізілді.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын ала» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №93 Жарлығына қол қойды.

7 маусым

Мемлекет басшысы 2011 жылғы 8 маусымда VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумна қатысу үшін келген Джибути Республикасының президенті И. Гелені және Индонезия Республикасының вице-президенті Будиононы қабылдады.

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік наградалардан айыру туралы» №94 Жарлығына қол қойды.

8 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумна қатысты.

«Ғаламдық экономикалық даму: қарым-қатынас, бәсекелестік, ынтымақтастық» тақырыбына арналған форум жұмысын аша отырып, Н.Ә. Назарбаев мұсылман елдеріндегі елеулі дағдарыс жағдайларын атап өтіп, Ислам дүниесіндегі үш стратегиялық бағытты бөліп айтуға болатынына тоқталды.

«Бірінші стратегия — инерциялы даму стратегиясы. Екіншіге орай, соңғы кездегі оқиғалар консервацияның ерте ме, кеш пе, апатқа ұрындыратынын көрсетті.

Екінші стратегия қазіргі қоғамның құрылымдарын жоққа шығарып, өткенге түбегейлі қайта оралу үрдісіне негізделген. Бұл нұсқа тіпті кейде осы заманғы саяси және экономикалық ахуалдың нормаларын да толық жоққа шығарады.

Ал, үшінші стратегия ислам әлемін модернизациялауға бағытталған. Бірақ оны өзге үлгілерді талғамай көшіретін қарабайырлық тұрғысынан түсінуге болмайды.

Қазіргі дүниедегі модернизацияланған ислам стратегиясы — міне, орта тұс дегеніміз осы. Исламның өзі дін ретінде ешқандай дағдарысқа түспейді. Бұл — қазіргі дүниедегі ең қарқынды тарап келе жатқан дін. Ислам дүниесінің бірнеше аймақтары дағдарысты бастан кешіруде. Қоғамды модернизациялау исламның өзінің негіздерін бұрмалау деген сөз емес. Ислам қоғамын модернизациялау қажеттігі айқын байқалып отыр. Бұл алдымен технологиялық, ғылыми және экономикалық дамуға байланысты. Әлем тұрғындарының бестен бір бөлігін құрайтын мұсылман әлемі өзінің экономика саласындағы әлеуетіне мүлдем сай келмейді», — деп өз алаңдаушылығын жеткізді Қазақстан Президенті.

Осыған орай, ол бірқатар бастамаларын алға тартты, оның ішінде, Умма, Халықаралық инновация орталығы, Ислам даму банкі жанындағы шағын және орта бизнес қоры, сондай-ақ штаб-пәтерін Қазақстанда орналастыра отырып, Ұйымға мүше-мемлекеттердің өңірлік қоры және азық-түлік пулы негізінде он жетекші экономикаға арналған сұхбат алаңын жасауды да ұсынды (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумы аясында Ислам даму банкінің президенті Ахмед Мұхаммед Әли әл-Маданимен кездесті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №95 Жарлығына қол қойды.

10 маусым

Мемлекет басшысы «РУСАЛ» бірлескен компаниясының бас директоры О.В. Дерипасканы қабылдады. Ол «Богатырь» көмір кеніші негізінде «Самұрық-Энерго» мен «РУСАЛ» бірлескен компанияларынан құрылған, бірлескен кәсіпорынның жұмыс қорытындылары туралы хабардар етті.

Кездесу кезінде сондай-ақ өндірісті одан әрі кеңейту және инвестициялық жобаларды іске асыру жөніндегі жоспарлар талқыланды.

Қуаттылығы жылына 51 млн. тонна көмір шығаратын «Богатырь» кенішінің құрылысы 1965 жылдан бастап 1979 жылға дейін 9 кезекте салынды. 1985 жылы жылдық өнімділіктің ең үлкен көрсеткішіне қол жеткізілді — 56,8 млн. тонна көмір шығарылды. Осындай қуаттылығы бірегей кеніш дүниежүзі бойынша алғаш рет салынды және осы көрсеткіш бойынша 1985 жылы ол Гиннестің рекордтар кітабына енгізілді.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдады. Ол елдегі заңдылық пен құқықтық тәртіптің жай-күйі, сондай-ақ Президент тапсырмаларының орындалу барысы мен құқық қорғау қызметін одан әрі жетілдіру бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы баяндады.

Кездесу қорытындылары бойынша Президент прокурорлық қадағалаудың тиімділігін арттыру, азаматтардың, шағын және орта бизнес өкілдерінің, мемлекет пен қоғамның құқықтарын толыққанды қорғауды қамтамасыз етуге бағытталған нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Астана қаласының айналасындағы жасыл белдеудің даму барысымен танысты.

Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетов Президентті елорданың маңайындағы аймақты жасыл желекке айналдыру жөніндегі тапсырмаларының орындалуы туралы хабардар етті.

Жасыл белдеумен танысу барысында 50 қырғауыл табиғи ортаға босатылды. Сонымен қатар, тәжірибе ретінде жасыл белдеу аумағына 5 елік әкелінді.

Қазіргі таңда жасыл аймақтың жалпы ауданы 16 584 гектарды құрайды, оның ішінде 11 502,2 гектар аумақты орманды алқап алып жатыр. Онда 9,6 миллион түп ағаш пен 1,9 млн. бұта өсірілген. Астананың жасыл белдеуін қалыптастыру Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша 2009 жылдан бастап қолға алынды. Елорданың жасыл белдеуіне ондағы жасыл желектерге күтім жасау, орманды алқапты өрттен қорғау, зиянкестермен күрес жүргізу жұмыстарымен «Астана орманы» ММК айналысады.

Ағымдағы жылы кәсіпорын бұған дейін егілген жасыл желектерді қайта құру, оңтүстік батыс бөлікте және Талдықөл тоғанында 4500 гектар ауданға созылатын орман алқаптарын құру жобаларын жүзеге асыруға және

жасыл желектерді түгендеуге кірісті. 2013–2022 жылдары аралығында 6042 гектар орманға төрт жобалау-ізвестірі, жұмыстарын жүргізу жоспарлануда.

Мемлекет басшысы «Қ.Қ. Лама Шариф туралы» №96 Жарлығына қол қойды.

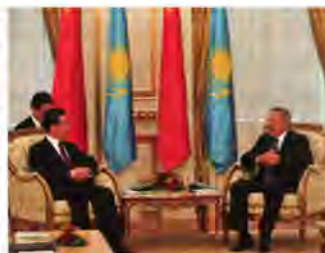
13 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстанға мемлекеттік сапармен келген Қытай Халық Республикасының Төрағасы Ху Цзиньтаомен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар екіжақты өзара әрекет ету, сондай-ақ ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының мерейтойлық саммитінің күн тәртібін талқылады.

Келіссөздердің қорытындылары бойынша Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасы арасындағы жан-жақты стратегиялық серіктестікті дамыту туралы бірлескен декларацияға, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы қоршаған ортаны қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге, Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі мен Қытай Халық банкі арасындағы юань/теңге валюталық своп-операциялар жүргізу туралы келісімге қол қойылды.

Ресми бағдарламалар аяқталған соң, Қазақстан Республикасының Президенті мен Қытай Халық Республикасының Төрағасы арасында брифинг өтті.

Мемлекет басшысы «Ө.М. Бітімовті Қазақстан Республикасының Ауғанстан Ислам Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №97 Жарлығына қол қойды.

14 маусым

Мемлекет басшысы ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының мерейтойлық саммиті қарсаңында Иран Ислам Республикасының Президенті М. Ахмадинежадпен, Қырғыз Республикасының Президенті Р.И. Отынбаевамен, Ауғанстан Ислам Республикасының Президенті Х. Карзаймен, Тәжікстан Республикасының Президенті Э.Ш. Рахмонмен, Пәкстан Ислам Республикасының Президенті А. Зардаримен, Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен,

Әзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен, сондай-ақ Үндістан Республикасының Сыртқы істер министрі С.М. Кришнамен, БҰҰ бас хатшысының орынбасары Ю.В. Федотовпен және ШЫҰ бас хатшысы М. С. Иманалиевпен екіжақты кездесулер өткізді.

Сол күні Мемлекет басшысы ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының мерейтойлық саммитіне қатысуға келген Қазақстан астанасының мәртебелі жаймандарымен бірге «Қазақстан» орталық концерт залында өткен ШЫҰ-ның 10 жылдығына орай ұйымдастырылған мерекелік концертке барды.

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Премьер-министрі Р.Т. Эрдоғанның атына Түркияның Білім және даму партиясының парламенттік сайлаудағы жеңісіне байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «2011 жылғы 19 тамызға Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты депутаттарының сайлауын тағайындау туралы» №98 Заңына қол қойды.

15 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында ШЫҰ-ның 10 жылдығына орай өткен ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер Басшылары кеңесінің мерейтойлық мәжілісіне қатысты.

Саммит жұмысына сондай-ақ Қытай Халық Республикасының Төрағасы Ху Цзиньтао, Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведев, Әзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримов, Ұйғыр Республикасының Президенті Р.И. Отынбаева, Тәжікстан Республикасының Президенті Э.Ш. Рахмон, Ауғанстан Ислам Республикасының Президенті Х. Карзай, Пәкстан Ислам Республикасының Президенті А. Зардари, Иран Ислам Республикасының Президенті М. Ахмадинежад қатысты.

Н.Ә. Назарбаев сөйлеген сөзінде ШЫҰ 10 жыл шінде үлкен жол жүріп өтіп, беделді өңірлік ұйымға айналғанын атап өтті және келесі онжылдыққа 5 негізгі міндеттерін белгілеп берді. Олардың қатарында ШЫҰ-да Өңірлік қауіпсіздікті және

терроризммен, экстремизммен және есірткі қаупіне қарсы күресті қамтамасыз ету үшін Аумақтық және өңірлік жанжалдарды реттеу жөніндегі кеңес құру; біртұтас еуразиялық құбыр тарту жүйесі мен электротасымалдау желісін қалыптастыру негізінде ШЫҰ-ның бірыңғай трансэнергетикалық кеңістігін құру; тығыз экономикалық ынтымақтастықтың жаңа тетіктерін іздеу; Төтенше жағдайлар жөніндегі кеңес құру; ШЫҰ-ның біртұтас прогностика орталығын құру міндеттері аталды.

Қазақстан Президенті сөзін қорытындылап және төрағалық жолын ҚХР-ға бере отырып, ҚХР-дың Достық пен тату көршілестік жылы деп жариялау туралы бастамасын Қазақстан толығымен қолдайтынын атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

ШЫҰ мерейтойлық саммитінің қорытындылары бойынша ШЫҰ 10 жылдығының Астана декларациясы қабылданды.

Шанхай ынтымақтастық ұйымы (ШЫҰ) — өңірлік халықаралық ұйым.

ШЫҰ 2001 жылы 15 маусымда Шанхайда құрылды. Оның негізін Қытай, Ресей, Қазақстан, Қырғызстан және Тәжікстан елдерінің шекара маңында әскери саладағы сенімді нығайту туралы Келісім (1996) және Шекара маңында қарулы күштерді өзара қысқарту туралы келісімдерге (1997) қол қою нәтижесінде бұрынырақ құрылған «Шанхай бестігі» елдері құрайды. Өзбекстанның қосылуымен ұйым Шанхай ынтымақтастығы ұйымы болып өзгерді.

ШЫҰ қызметінің басымдықтарына мүше мемлекеттер аумағында қауіпсіздік пен тұрақтылықты нығайту; терроризм, экстремизм, сепаратизм, ұйымдасқан қылмыс және есірткі трафигіне қарсы бірлескен күрес; экономикалық және энергетикалық ынтымақтастық; ғылыми және мәдени-гуманитарлық әрекеттестік жатады.

Ұйым құрамына 6 мүше мемлекеттермен қатар байқаушы мәртебесіне ие 4 мемлекет (Моңғолия, Үндістан, Иран, Пәкстан), және диалог бойынша серіктес мәртебесінде 2 мемлекет (Шри-Ланка мен Беларусь) енеді.

Ұйым 2004 жылы желтоқсанда БҰҰ Бас Ассамблеясы жанынан байқаушы мәртебесін алды.

Мемлекет басшылары кеңесі, Үкімет басшылары кеңесі, Сыртқы істер министрлері кеңесі, Министрліктер мен ведомстволар басшылары жиналысы, Хатшылық, Өңірлік терроризмге қарсы құрылым ШЫҰ органдары болып табылады.

Мемлекет басшысы ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер басшылары кеңесінің отырысы аясында Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен және

16-17-сәуірде Ислам Республикасының Президенті М. Ахмади-Нежадпен үшжақты кездесу өткізді.

Кездесу барысында өңірлік саясаттың әртүрлі аспектілері бойынша үш елдің өзара әрекет ету стратегиялары, халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелер, сондай-ақ ядролық қаруды таратпау және химиялық қарудан ада аймақтарды құру мәселелері талқыланды.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдады. Олар Ж. Теміралиев, А. Қасымовты қабылдады. Олар Ж. Теміралиев, А. Қасымов және А. Сәрсенбаевтың өліміне қатысты заңнамалық істерді тергеу қорытындылары туралы бақылау жүргізді.

16 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Назарбаев Университетінің Жоғары қамқоршылық кеңесінің бірінші отырысына төрағалық етті.

Отырысқа Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин, Үкіметінің, Президенті Әкімшілігінің, Премьер-министрі кеңсесінің мүшелері, Парламенттің депутаттары, ұлттық компаниялардың, «Назарбаев Университеті» АҚ, «Назарбаев Зияткерлік мектептері» АҚ жетекшілері және халықаралық сарапшылар қатысты.

Президент білім беру ісі біздің алға жылжытылымымыздың негізін, кез келген елдің даму стратегиясын қалайтынын, сондықтан Қазақстан бұған үлкен мән беретінін атап көрсетті. Тәуелсіздік жылдары біздің елімізде Қазақстанда білімді дамыту үшін берік негіз қаланды. Білім саласына қаражат бөлу — бюджеттік қаржыландырудың басым бағыттарының бірі.

Мемлекет басшысы Университет отандық жоғары білім жүйесінің жалаугері, заманауи білім мен кадрлар «астанаханасы» ретінде маңызды рөл атқаратынына тоқталып өтті. Сондықтан да оның қызметі жаңа заңнамалық алаң ретінде қалыптастырылып, халықаралық тәжірибеге сәйкес жүргізілуде.

Президент бүгінгі күні қабылданған Заңды іске асыру және Университет пен Зияткерлік мектептерді одан әрі дамыту үшін іс жүзінде шешімдер қабылдау қажеттігін атап өтті.

Отырыста төрт мәселе: Ережені, Қамқоршылық кеңестерін, Университеттің, мектептердің және Қордың стратегиялық даму бағыттарын, Мүлікке ие болу тәртібін бекіту талқыланды.

Н.Ә. Назарбаев Университет әлемдік деңгейдегі үздік зерттеушілер және профессорлық кадрлармен қамтамасыз етілетінін атап өтті. Университеттің студенттік контингенті дарынды жастармен — Зияткерлік мектептердің түлектерімен жыл сайын толықтырылып отыратын болады.

Президент таяу 4–5 жыл ішінде бұл инновациялық-білім беру кешені алға қойылған міндеттер бойынша мақсатқа жету үшін қолдан келгеннің бәрін жасау керектігін жалпы міндет ретінде атап өтті.

Біріншіден, Университет Еуразиядағы үздік білім орталықтарының қатарына еніп, әлемде лайықты орнын алуы тиіс.

Екіншіден, Қазақстанның білім беру жүйесі мен ғылымы саласында сапалы өзгерістердің локомотивіне айналуы керек.

Үшіншіден, қазақстандық инновациялар мен жаңа технологиялардың негізгі генераторы ретінде жұмыс істеуі қажет.

Төртіншіден, қазақстандық экономика, білім және ғылым, медицина мен басқару жүйесінің болашақ көшбасшыларын даярлаудың жетекші ұлттық орталығына айналуы тиіс.

Осының бәрі Университет пен Зияткерлік мектептердің Жоғары кеңесі мен қамқоршылық кеңесінің, атқарушы кеңестерінің бірінші кезекте назарында болуы қажет.

Жоғары қамқоршылық кеңесі Университеттің, Зияткерлік мектептердің және Қордың жоғары басқарушы органы болып табылады. Кеңестің құзыретіне мекемелердің ұйымдастыру және басқару мәселелері жөніндегі шешімдерін қабылдау және бекіту саясатын әзірлеу жатады. Кеңестің төрағасы Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаев болып табылады.

Мемлекет басшысы «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымына мүше мемлекеттердің құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтерін жарақтандыру үшін арнайы техника мен арнайы құралдарды жеткізудің жеңілдікті шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» №441-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Қылмыстық істер

Бұрынша өзара құқықтық көмек туралы конвенцияға қол қою туралы» №99 Жарлығына қол қойды.

17 маусым

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Испания Корольдігі Үкіметінің төрағасы Х.Л. Сапатеромен кездесті.

Келіссөздер барысында тараптар екіжақты ынтымақтастық мәселесін, сондай-ақ өңірлік және халықаралық күн тәртібін талқылады.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын ел» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №100, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №828 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №101, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №102 жарлықтарына қол қойды.

18 маусым

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Санкт-Петербург қаласында өткен XV Петербург халықаралық экономикалық форумына қатысты.

Қазақстан Президенті сөйлеген сөзінде әлемдік экономиканың келешегін болжады және жаһандық әлемнің едәуір тұрақты және біркелкі экономикалық дамуын қалыптастыру бойынша бірқатар ұсыныстарын жариялады (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы XV Петербург халықаралық экономикалық форумы аясында Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен, Финляндия Республикасының Президенті Т. Халоненмен, Шри-Ланка Демократиялық Социалистік Республикасының Президенті М. Раджапаксеман және Испания Корольдігі Үкіметінің төрағасы Х.Л. Сапатеромен екіжақты кездесулер өткізді.

24 маусым

Мемлекет басшысы «Көпжақты сауда жүйесі шеңберінде Кеден одағының жұмыс істеуі туралы шартқа қол қою туралы» №103 Жарлығына қол қойды.

27 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында елорданың бірқатар нысандарын аралап көрді.

Президент «АҚҚБ «Жаңа құрылыс» ЖШС-ның проблемалық нысандары құрылысының барысымен танысты, сондай-ақ сол жағалауда орналасқан «BI Village» тұрғын үй орамында болды.

Мемлекет басшысы «Көшіп-қонушы еңбекшілер мен олардың отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі туралы келісімді ратификациялау туралы» №442-IV, «Беларусь Республикасындағы, Қазақстан Республикасындағы және Ресей Федерациясындағы техникалық реттеудің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» №443-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жұмыспен қамту және халықты әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №444-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Райнер Ойген Шлагетерді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» №104, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 28 наурыздағы №1050 Жарлығына толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы» №105, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №106 қбпү жарлықтарына қол қойды.

28 маусым

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен ИКҰ Сыртқы істер министрлері кеңесінің 38-ші сессиясына қатысты.

Сессия жұмысына Ислам конференциясы ұйымына мүше елдердің 57 сыртқы саяси ведомстволарының басшылары, ИКҰ жанындағы 11 байқаушы елдердің өкілдері, БҰҰ, ЮНЕСКО, ЮНИСЕФ, ЕҚЫҰ, ЕКПА, АӨСШК, ШЫҰ, ҰҚШҰ, ЕурАзЭҚ және басқа да халықаралық ұйымдардың өкілдері, АҚШ, Ұлыбритания, Австралия, ҚХР, ЕО және басқа елдердің өкілдері қатысты.

Н.Ә. Назарбаев Қазақстанның осы ұйымның СІМК төрағасының өкілеттігін қабылдауына орай сөйлеген сөзінде оның қызметінің жоғары қарқыны мен кең

...мын белгілеп, сондай-ақ Умmanın ең өзекті мәселелері бойынша диалог құру бастамасын ұсынып, Қазақстан төрағалығының толық «Жол картасын» жасап берді. Сонымен бірге Қазақстан тарапынан жасалған жұмыс бойынша ИКҰ Ислам ынтымақтастық ұйымы (ИҰҰ) болып қайта аталды және жаңа эмблемаға ие болды (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы ИКҰ Сыртқы істер министрлері жиналысының 38-ші сессиясы аясында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

ИКҰ бас хатшысы Э. Ихсаноглумен және Халықаралық әлем институтының президенті Т. Ред-Тэссенмен әңгімелесу кезінде ИКҰ-ны одан әрі дамыту мәселелері бойынша пікір алмасылды.

Ислам ұйымының білім, ғылым және мәдениет мәселелері бойынша бас директоры Әбдуәләзиз бен Осман әл-Тувейджримен кездесу барысында Н.Ә. Назарбаевқа ислам ынтымақтастығын нығайтуға, ислам әлемін дамыту мен жаһандық деңгейде гуманитарлық құндылықтарды алға жылжыту ісіне атқарған айрықша үлесі үшін осы ұйымның жоғары нағадасы — «ISESCO Shield» алтын белгісі табыс етілді.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласы бойынша жұмыс сапарын жасап, оның барысында Астананың бірқатар нысандарын аралап көрді.

Президент Ұлттық ғылыми кардиохирургиялық орталығына барып, интервенциондық кардиология бөлімшесімен, жүрекке катетер қою зерханасымен, орта жасау залдарымен және кардиохирургиялық орталықтың жансақтау бөлімімен танысты. Орталық дәрігерлерімен және студенттерімен әңгімелесті.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев «Балақай» балабақшасы мен «Әдемі-ау» балаларды дамыту орталығында болды.

Мемлекет басшысы «Үшінші мемлекеттерден келген заңсыз еңбек көші-қонына қарсы іс-қимыл жөніндегі ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» №445-IV, «Тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, темір жол көлігінің қызметтеріне қол жеткізуді реттеу туралы келісімді ратификациялау туралы» №446-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №107 Жарлығына қол қойды.

29 маусым

Мемлекет басшысы Еуропалық кеңес Парламенттік ассамблеясының (ЕКПА) төрағасы М. Чавушоглумен кездесті.

Кездесу барысында тараптар Қазақстан мен ЕКПА ынтымақтастығының жағдайы мен перспективаларын, сондай-ақ Астана қаласында өткен ИЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесі сессиясының мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы 1994 жылғы 10 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы «Байқоңыр» кешенін жалға беру шартына өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №447-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Дипломатиялық дәрежелер беру туралы» №109, «Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» №110, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №111 жарлықтарына қол қойды.

30 маусым

Мемлекет басшысы «Зияткерлік меншік құқықтарын сақтау және қорғау саласындағы бірыңғай реттеу қағидаттары туралы келісімді ратификациялау туралы» №448-IV, «Кеден одағы шеңберіндегі даулар бойынша шаруашылық жүргізуші субъектілердің Еуразиялық экономикалық қоғамдастықтың сотына жүгінуі және олар бойынша сот ісін жүргізу ерекшеліктері туралы шартты ратификациялау туралы» №449-IV заңдарына қол қойды.

ШІЛДЕ

Дс		4	11	18	25
Сс		5	12	19	26
Ср		6	13	20	27
Бс		7	14	21	28
Жм	1	8	15	22	29
Сн	2	9	16	23	30
Жк	3	10	17	24	31

1 шілде

Мемлекет басшысы «Қ.А. Нұрпейісов туралы» №112, «Ә.М. Байменовті Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» №113 жарлықтарына қол қойды.

2 шілде

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Ұлыбритания арасындағы халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы ынтымақтастық туралы келісімді (Техникалық және кәсіптік білім беруді жаңғырту жобасы) ратификациялау туралы» №450-IV, «Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» №451-IV жарлықтарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Кешірім жасау туралы» №114 Жарлығына қол қойды.

3 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Қырғыз Республикасының Премьер-министрі А.Ш. Атамбаевты қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты ынтымақтастықтың бірқатар мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Опералия-2011» VI халықаралық музыкалық фестивалі аясында Астана қаласындағы «Қазақстан» орталық концерт залында өткен «Әлем операсының жұлдыздары» гала-концертін тамашалады.

4 шілде

Мемлекет басшысы Астана күнін мерекелеу салтанатының басталғандығын білдіретін, Астана қаласының Мемлекеттік рәміздер алаңында өткен Мемлекеттік туды көкке көтеру салтанатты рәсіміне қатысты.

Содан кейін соңғы жылдары қалыптасқан дәстүр бойынша Президент сол жерде әскери оқу орындарының үздік курсанттарына әскери шендер мен атақтарды тапсырып, олардың Қазақстан азаматтарының тыныштығы мен елдегі бейбітшілікті, мемлекеттік шекаралары мен елдің мызғымас тұтастығын көздің қарашығындай сақтауын тіледі.

Мемлекет басшысы «Астана қаласының жаңа көлік жүйесі» жобасын іске асыру орнына капсула салу рәсіміне қатысты.

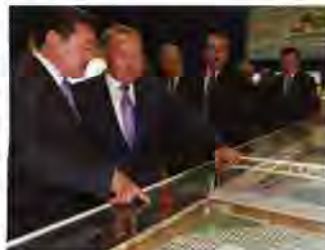

«Астана қаласының жаңа көлік жүйесі» жобасының құрамына 2 желі енеді: Абу-Даби Плаза — Әуежай және Абу-Даби Плаза — теміржол вокзалы. Олардың жалпы ұзындығы 41,81 км. Олардың бойымен «Alstom» (Франция) компаниясы шығарған жүрдек трамвайлар жүретін болады. Бір құрамаға 250 адам сыйып кетеді. Астананың климаттық жағдайларын ескере отырып, желдеткіші мен жылыту жүйесі бар жабық стансалар салынатын болады. Жолаушыларға қауіпсіз әрі жайлы болуы үшін оларға жерасты жаяу жүргіншілер өткелдері, лифтілер мен эскалаторлар істелінеді. Перрон бөлігі кіру рұқсатын беретін автоматты жүйесімен жолдардан бөлінетін болады.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Көрме» көрме орталығында өткен «Қуатты Қазақстанды бірге көркейтеміз!» көрме-форумына қатысты.

Көрме шеңберінде жалпыұлттық телекөпір ұйымдастырылып, оның барысында елде ашылған жаңа инновациялық кәсіпорындардың тұсауы кесілді. Президент «онлайн» режимінде Қазақстанның индустрияландыру картасы аясында бірінші жартыжылдықта пайдалануға берілген тиісті салалар үшін аса маңызды 6 жобаның жұмысымен танысты және жаңа өндірістердің басталуына жол ашты. Атап айтқанда, Алматы облысындағы «SONIK компаниясы» ЖШС профилді құбыр шығаратын зауыты, Павлодар облысындағы «Қазақстан вагон жасау компаниясы» ЖШС жүк вагондарын шығаратын кәсіпорны, Жамбыл облысындағы қосымша қуаттылығы жылдық өнімділігін 2,8 тоннаға дейін өсіруге мүмкіндік берген Ақбақай алтын өндіру фабрикасы, Маңғыстау облысындағы «Қазақстан Каспиан Оффшор Индастриз» ЖШС теңіз металл конструкцияларын өндіретін зауыты, Қарағанды облысындағы «Green Technology» ЖШС 3 гектарлық жылыжай кешені, Қостанай облысындағы «АгромашХолдинг» АҚ-ның «SsangYong» маркалы автокөліктерін жинау кәсіпорны ашылды. Сондай-ақ «Жетіген-Қорғас» теміржол желісінің және Екібастұз 2-МАЭС-і үшінші энергоблогының құрылыс алаңдарынан тікелей қосылым болды.

Жиыналғандардың алдында сөз сөйлей келе, Н.Ә. Назарбаев Қазақстанның индустриялық-инновациялық

Заңнамасы — мемлекет пен тәуелсіздікті құруға қажет бар келетін ең маңызды мемлекеттік міндет екенін білдіретін көрсетті. Мемлекет басшысы 2020 жылға дейін еліміздің инновациялық экономикаларының қатарына кіретін деген жаңа басты міндеттің айқындалғанын атап өтті. Үдемелі индустриялық-инновациялық даму Заңнамасын іске асыра отырып, инновацияларға, кәсіпорындарға арқа сүйеу керек деді ол.

5 шілде

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында Қазақстан Республикасының саяси мемлекеттік қызметшілерінен Қазақстан халқы мен Президентіне ант қабылдады.

Бас прокурор А.Қ. Дауылбаев, Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрағасы Ә.М. Байменов, «Сырбар» сыртқы барлау қызметінің директоры А.Қ. Жанқұлиев, Алматы облысының әкімі С.А. Дьяченко, Алматы қаласының әкімі А.Т. Мұсаханов, Жамбыл облысының әкімі Қ.А. Бозымбаев, Сыртқы істер министрі Е.Х. Қазыханов, Ішкі істер министрі Қ.Н. Қасымов, Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбеков, Байланыс және ақпарат министрі А.Қ. Жұмағалиев, Білім және ғылым министрі Б.Т. Жұмағұлов, Денсаулық сақтау министрі С.З. Қайырбекова, Көлік және коммуникация министрі Б.С. Қамалиев, Туризм және спорт министрі Т.А. Ермаганияев, Экономикалық даму және сауда министрі Ж.С. Айтжанова салтанатты түрде ант берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне уәкілетті мемлекеттік органдар мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің тексерілетін субъектілерге қойылатын талаптарды белгілейтін нормативтік құқықтық актілерді қабылдау нәтижелерін қайта қарау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №452-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №115, «Жедел іздестіру іс-шараларын жүргізу үшін тауарларды арнайы техникалық құралдарға жатқызу тұрғысынан техникалық зерттеу жүргізу» және «Тауарларды ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарына жатқызу тұрғысынан техникалық

зерттеу жүргізу» мемлекеттік қызмет көрсетулер стандарттарын бекіту туралы» №116 жарлықтарына қол қойды.

6 шілде

Мемлекет басшысы Астана қаласында Астана күніне орай өткен мерекелік шаралар шеңберінде Салтанат сарайындағы салтанатты қабылдауға қатысты.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесті.

Д.А. Медведев Н.Ә. Назарбаевты туған күнімен құттықтап, денсаулық, игілік және Қазақстанның жоғарғы мемлекеттік лауазымында табыс тіледі.

Әңгімелесу барысында мемлекеттер басшылары сондай-ақ ағымдағы жылдың тамыз-қыркүйек айларына жоспарланған көпжақты форумдар аясындағы байланыс жоспарларын, сондай-ақ өңірлік тұрақтылық пен қауіпсіздік ісінде үйлестіруді тереңдету мәселелерін қозғады.

8 шілде

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасы арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шартты ратификациялау туралы» №453-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Франция Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтық қорғаныс, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» №454-IV, «Бірыңғай экономикалық кеңістікке қатысушы мемлекеттердегі қызметтер көрсету саудасы және инвестициялар туралы келісімді ратификациялау туралы» №455-IV, «Бәсекелестіктің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» №456-IV, «Мемлекеттік (муниципалдық) сатып алу туралы келісімді ратификациялау туралы» №457-IV, «Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялардың қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету туралы келісімді ратификациялау туралы» №458-IV, «Өтпелі кезең ішінде арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы ша-

саларын қолдану тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» №459-IV, «Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шарттарын енгізу алдындағы тергеулер мақсаттары үшін тергеу жүргізетін органға мәліметтерді, оның ішінде құпия ақпаратты қамтитын мәліметтерді беру тәртібі туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №460-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Е.Ә. Әбілдаевты Қазақстан Республикасының Оман Сұлтандығындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №117 Жарлығына қол қойды.

11–20 шілде

Мемлекет басшысы қысқа мерзімді демалыста болды.

12 шілде

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевке көптеген адам құрбандығына себеп болған Еділ өзеніндегі «Булгария» жолаушылар теплоходының апатына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

15 шілде

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне рұқсат беру жүйесін жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №461-IV Заңына қол қойды.

20 шілде

Мемлекет басшысы «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» №462-IV, «Мұнай өнімдерінің жекелеген түрлерін өндіру және олардың айналымын мемлекеттік реттеу туралы» №463-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қатынастарын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №464-IV заңдарына қол қойды.

21 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстанның 2011 жылғы әлеуметтік-экономикалық дамуының маңызды мәселелері бойынша жұмыс бабындағы кеңес өткізді.

Кеңес жұмысына Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин, Президентінің көмекшісі Б.Т. Сұлтанов, Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбеков, Экономикалық даму және сауда министрі Қ.Н. Келімбетов қатысты.

Кеңес барысында 2011 жылғы әлеуметтік-экономикалық даму мәселелері, егін жинауға әзірлік барысы мен оны өткізу мәселелері талқыланды.

Сол күні Мемлекет басшысы Өзбекстан Республикасының Президенті И.А. Каримовпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында Н.Ә. Назарбаев Өзбекстанда болған жер сілкінісі кезінде орын алған адам шығындарына байланысты көңіл айтты. Қазақстан Президенті зардап шеккендердің туған-туысқандары мен жақындарына өзінің қолдау сөздерін жеткізді, сондай-ақ Қазақстан жер сілкінісі зардаптарын жоюға қолдау жасап, көмек көрсетуге дайын екендігін де тілге тиек етті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сыртқы мемлекеттік қаржылық бақылауды жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №465-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне электрондық ақша мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» №466-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №467-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халыққа қызмет көрсету орталықтарының мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №468-IV, «Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы» №469-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне арнайы экономикалық аймақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №470-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Елді аумақтық-кеңістікте дамытудың 2020 жылға дейінгі болжамды схемасын бекіту туралы» №118, «Қазақстан Республикасы

мемлекеттік қызметі жаңа моделінің тұжырымдамасы туралы» №119, «Беларусь Республикасының, Қазақстан Республикасының және Ресей Федерациясының кеден одағын бірыңғай тарифтік емес реттеу туралы» Еуразиялық экономикалық қоғамдастықтың Мемлекетаралық кеңесінің (Кеден одағының жоғары органы) 2009 жылғы 27 қарашадағы №19 шешімін орындау жөніндегі шаралар туралы» №120 жарлықтарына қол қойды.

22 шілде

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің кезекті отырысына төрағалық етті.

Мәжілісте діни саладағы тұрақтылықты нығайту жөніндегі іс-шаралар туралы мәселе қаралды.

Отырыс барысында сондай-ақ, Президент Қазақстанның дін бостандығын жария еткен зайырлы мемлекет екендігін, бірақ бұл — билік органдары діни саладағы қатынастарды үйлестіруден сырт қалады деген сөз емес екендігін атап көрсетті. Ел ішінде діни-экстремистік идеология элементтерінің таралуының, конституциялық құрылысты құлатуға бағытталған, азаматтардың өмірі мен денсаулығына қауіп туғызатын ашық акциялардың жолын қатаң кесу керектігін айтты.

Осыған орай, Мемлекет басшысы құқық қорғау және басқа мемлекеттік органдарға діни-экстремистік құбылыстарды анықтау және оларға дереу үн қату, тәрбие және профилактикалық жұмыстарды күшейту, діни бірлестіктердің қолданыстағы заңнама нормаларын қатаң сақтауын қадағалау жөніндегі тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Түркия Республикасы арасындағы Стратегиялық әріптестік туралы шартты ратификациялау туралы» №471-IV, «Қаржы нарықтарында капиталдың еркін қозғалысын қамтамасыз ету үшін жағдай жасау туралы келісімді ратификациялау туралы» №472-IV, «Келісілген макроэкономикалық саясат туралы келісімді ратификациялау туралы» №473-IV, «Ауыл шаруашылығын мемлекеттік қолдаудың бірыңғай қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» №474-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір

заңнамалық актілеріне исламдық қаржыландыруды ұйымдастыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №475-IV, «Өнеркәсіптік субсидияларды берудің бірыңғай қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» №476-IV, «Халықтың көші-қоны туралы» №477-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халықтың көші-қоны мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №478-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне тұрғын үй қатынастары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №479-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Франция Республикасының Үкіметі арасындағы Франция Республикасы Қарулы Күштерінің Ауғанстан Ислам Республикасын тұрақтандыру мен қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылдарға қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы әскери мүлік пен персоналдың транзитін қамтамасыз ету туралы келісімді ратификациялау туралы» №480-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Е.Н. Сағындықов туралы» №121, «А.Б. Мұхамбетовті Ақтөбе облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №122, «Бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі жөніндегі «Парыз» конкурсы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 23 қаңтардағы №523 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №123, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №124, «2011 жылды Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы жылы деп жариялау туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 27 қаңтардағы №1144 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №125, «Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 26 наурыздағы №773 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №126 жарлықтарына қол қойды.

23 шілде

Мемлекет басшысы «Астана қаласының Бас жоспары ғылыми зерттеу-жобалау институты» МКК-ға барды, онда оған Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына орайластырылған Салтанатты қақпаның кескіндемелік жобасы ұсынылды, содан соң ол «Қазмедиа орталығы» телерадиокешенінің құрылысы барысымен танысты.

Телерадиокешеннің жалпы ауданы — 75,5 шаршы метр. Кешен құрамында аппаратты-студиялық блоктар, көп арналы телетарату блогы, көп арналы радиотарату блогы, 1 мың орындық киноконцерт залы, ұлттық медиа-мұрағаттың аппараттық кешені бар. Орталықтың негізгі мақсаты — мемлекеттік телеарналардың техникалық базасын қазіргі заман талабына сай стандарттарға келтіру, медиа-кеңістікті ұлттық медиа-контентпен толтыру, эфирлік сандық телевизия мен радиотаратуға өту, электронды медиа-мұрағатты құру.

Мемлекет басшысы адам шығындарына әкелген қайғылы оқиғаларға байланысты Норвегия Королі Хасальд V-ке көңіл айту жеделхатын жолдады.

25 шілде

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі Б.Т. Жұмағұловты қабылдады. Ол Білім беруді дамытудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын іске асыру барысы туралы баяндады.

Мемлекеттік бағдарламаны талқылау барысында Президент орта кәсіпкерлік-техникалық білім беру сапасын жақсарту бойынша міндеттер қойды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі Е.Х. Қазыхановты қабылдап, ол министрліктің ағымдағы қызметі туралы баяндап берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының қаржы полициясы органдарында қызмет өткеру туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 6 қыркүйектегі №1642 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №127 Жарлығына қол қойды.

26 шілде

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілерінің күші жойылды деп тану туралы» №128, «Қазақстан Республикасының пенитенциарлық жүйесі туралы» №129 жарлықтарына қол қойды.

27 шілде

Мемлекет басшысы Алматы облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент Қайнар ауылында орналасқан «Ким О.Г.» жылыжай шаруашылығын және «Айдарбаев» шаруа қожалығының қызанақ өсіру алқаптарын аралап көрді.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев Есік қаласына барып, «Есік жеміс қалбырлау зауыты» ЖШС-ның жұмысымен танысты, орталық аудандық аурухана мен емхананы қарап шықты, сондай-ақ Еңбекшіқазақ және Талғар аудандары малшыларының слетіне қатысты.

29 шілде

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №130 Жарлығына қол қойды.

ТАМЫЗ

Дс	1	8	15	22	29
Сс	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Бс	4	11	18	25	
Жм	5	12	19	26	
Сн	6	13	20	27	
Жк	7	14	21	28	

1 тамыз

Мемлекет басшысы «Мемлекеттік билік органдары жүйесіндегі кадр саясатының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №828 Жарлығына өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» №131 Жарлығына қол қойды.

2 тамыз

Мемлекет басшысы жұмыс сапарымен Алматы қаласында болып, оның барысында метрополитеннің бірінші кезектегі құрылысының аяқталу барысымен танысты.

Президент Абай даңғылы мен Төлебаев көшелерінің қиылысындағы «Абай» бекетінен Гоголь мен Фурманов көшелерінің қиылысындағы «Жібек жолы» бекетіне дейін метро вагонында жүріп өтті.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 19 желтоқсандағы қаулысымен бекітілген Алматы қаласын дамытудың бағдарламасы бойынша метрополитен құрылысын аяқтау және пайдалануға беру 3 желі бойынша кезең-кезеңімен іске асыру жоспарланған. Метрополитеннің бірінші желісі бірінші кезегінің құрылысы аяқталды. Райымбек даңғылында орналасқан метро Фурманов көшесі бойымен Абай даңғылына дейін, одан әрі бұрылыс жасап, батыс бағыттағы Гагарин даңғылына дейін бағыт алады. Оның ұзақтығы 8,56 шақырымды құрайды және оған 7 бекет қосылады («Райымбек батыр», «Жібек жолы», «Алматы», «Абай», Байқоңыр», «М. Ә. Әуезов атындағы театр», «Алатау»).

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Алматы қаласының әкімі А.С. Есімовті қабылдады. Ол мегаполистің әлеуметтік-экономикалық даму барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында мерейлі 90 жасқа толуына орай танымал қоғам қайраткері, Ұлы Отан соғысының ардагері С.С. Жиенбаевты қабылдады.

3 тамыз

Мемлекет басшысы Павлодар облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент ең алдымен «Еуразиялық энергетикалық корпорациясы» АҚ Ақсу электрстансасында болды.

Онда облыс әкімі Б.А. Сағынтаев облыстың жүйе құрушы кәсіпорындарындағы қазақстандық қамту туралы және Үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың 2010–2014 жылдарға арналған бағдарламасы шеңберіндегі өңірлік жобалардың орындалу барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №132 Жарлығына қол қойды.

4 тамыз

Мемлекет басшысы Павлодар облысына жұмыс сапары барысында хлор және каустикалық ұнтақ шығаратын «Каустик» АҚ зауытына барды.

«Каустик» АҚ алаңдарын қарап, еңбек ұжымдарымен әңгімелесе отырып, Президент кәсіпорынның мүмкіндіктері шектеулі емес екенін атап айтты. Мысалы, «Каустик» АҚ-мен құрамында хлоры бар қоспалары сұранысқа ие «Ромат» АҚ ірі фармацевтикалық кәсіпорны, «Павлодар мұнай-химия зауыты» АҚ, «Мұнайхим-ЛТД» ЖШС көршілес орналасқан. Өйткені олар өз кезегінде пластик құбырларын, терезе блоктарын, техникалық салалардағы көптеген жинақтаушы бөлшектерді шығаруға негіз қалайды. Олар шайыр және майлау майын, резинотехникалық бұйымдар, дәрі-дәрмек, дезинфекциялаушы препараттар мен тұрмыстық химия, арнайы қатуға қарсы, флотациялық және басқа да ерітінділер, соның ішінде мұнай саласы үшін де пайдаланылады.

Содан соң Н.Ә. Назарбаев Павлодар қаласындағы «Энергетик» теннис орталығына барды.

5 тамыз

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен кеңес өткізді.

Кеңес жұмысына сондай-ақ Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин қатысты.

Кеңесті аша келе, Президент елдің экономикалық дамуы бойынша тиісті бағдарламалар әзірленгенін атап өтті. Ең алдымен, ол — Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы, «Жұмыспен қамту»

бағдарламасы, «Өнімділік», «Ауыз су», «Бизнестің картасы» және тұрғын-үй шаруашылығы бағдарламалары. Индустрияландырудан басқа аталған барлық бағдарламаларды іске асыруға мемлекет 165 млрд. теңге қаражат бөлді. Бірқатар басқа да бағдарламалар іске асырылуда.

Н.Ә. Назарбаев өңірлер трансферттер түрінде 15 трлн. теңге алғандығын атап айтты. Мемлекетте орындалатын барлық бағыттар мен бағдарламалар қаражаттармен қамтамасыз етілген. Келесі іс тек атқарылған жұмыстың орындалуын бақылауда ғана болып отыр. Биылғы және келесі жылдары экономиканың 7% қарқынмен өсіру міндеті қойылды.

Сондай-ақ Президент индустриялық-инновациялық даму мәселесін және әрбір объектіні экономикадан одан әрі дамытудың ең маңызды бағдарламасы ретінде бақылауда ұстау қажет екенін атап көрсетті.

Жанар-жағар май материалдары мен азық-түлік бағалары бойынша жағдай айрықша назар аударуға қажет етеді. Жанар-жағар май бағалары бүкіл елдегі бойынша өсіп келеді, себебі мұнай мен газ бағалары өсуде. Жыл басынан бастап, барлық өңірлерде азық-түлік тауарлары бағаларының өсу деңгейі байқалды. Әлеуметтік маңызды азық-түлік тауарлары бағаларының ең көп өсімі Жезқазған облысында белгіленді (жыл басынан бастап 15%). Алматы, Талдықорған, Астана және Өскемен қалаларында бағалар 10-12% өсті.

«Бұны жанар-жағар май құнының өсуімен түсіндіретіні ешқандай да сын көтермейді. Аталмыш мәселелермен Үкімет пен әкімдер әзірге жүйелі түрде айналыспайды. Мәлімет беру үшін, бірқатар дамыған елдерде бағалары белгіленіп қойылатын тауарлар мен қызметтердің тізбесі заң жүзінде анықталады. АҚШ, Австрияда мемлекеттері бағаларды 10% бақылауда ұстайды, Франция, Жапония, Грецияда — 20%-ға дейін. Бұл ретте, ауыл шаруашылығы өнімдеріне бағалар 50-ден 90%-ға дейін қадағаланады», — деді Мемлекет басшысы.

Алдағы егін орағы науқанына қатысты Мемлекет басшысы ағымдағы жылы бюджеттен ауыл шаруашылығына 177 млрд. теңге қаражат бөлінгенін, оның ішінде, 55 млрд. субсидиялар және 17 млрд. өңірлердегі азық-түліктің тұрақтандыру қорын құруға берілгенін атап көрсетті. Егін орағына 400 мың тоннадан астам жанар май жеңілдетілген бағамен берілді.

Бір сөзбен айтқанда, астық жинау науқанын сәтті өткізу үшін барлық қажетті жағдайлар жасалды. Ауыл шаруашылығы министрлігінің болжамдары бойынша дәнді-дақылдар өнімі — 17–17,5 млн. тонна, оның ішінде, бидай өнімі 15 млн. тонна деңгейінде болмақ.

Н.Ә. Назарбаев әрбір облыста заманауи технологиялардың тамшылы суару жүйесін енгізу бойынша жобаларды бастау және жылыжайлардың, көкөніс сақтау қоймаларының, өңдеу кәсіпорындарының құрылысын жылдамдату қажеттігін атап айтты.

Жылыту маусымына дайындық мәселелері бойынша Мемлекет басшысы бүгінгі таңда 66% қазандықтар, 64% жылыту трассалары, 57% сумен қамту жүйелері жөнделгенін айтты. Қысқы мерзімде жұмыс істеу үшін 65% денсаулық сақтау, білім беру нысандары және әлеуметтік саланың басқа да мекемелері дайындалды. Коммуналдық қызметтерді тұтынушылардың қарызы (10 млрд. теңгеге жуық) жоғары көрсеткіште қалып отыр. Бұл ретте, ең үлкен қарыз Алматы, Астана қалаларына, Алматы және Қызылорда облыстарына тиесілі.

Әкімдерге тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық нысандарын алдағы жылыту маусымына дайындау бойынша жұмыстарды түбегейлі жүргізу, олардың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету тапсырылды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау мен қызметтен босату және судьяның орнынан түсуін тоқтату туралы» №133 Жарлығына қол қойды.

8 тамыз

Мемлекет басшысы Ақмола облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент Зеренді ауданының Пухальское селосына барып, «Щучье қалалық сүт зауыты» ЖШС-ның ірі қара мал өсірумен айналысатын асыл тұқымды мал шаруашылығында болды. «Зеренді астық» ЖШС-ның жем азығы, майлы және дәнді-дақылдар алқаптарын қарап шықты, содан соң ауданның ауыл шаруашылығы құрылымдарының жетекшілерімен және мамандарымен кездесті.

Түстен кейін Н.Ә. Назарбаев Еңбекшілдер ауданына барып, ауданның әкімшілік орталығы Степняк

«Этасындағы «Қаз Гер Құс» ЖШС құс фабрикасының, сондай-ақ Мамай селосындағы ірі қара мал өсіретін «Kaz Beef Ltd» ЖШС-ның қызметімен танысты.

9 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президентінің көмекшісі — Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы М.М. Тәжинді қабылдады. Ол 2011 жылғы 12 тамызда Астана қаласында өтетін ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының бейресми кездесуіне дайындық барысын баяндады.

10 тамыз

Мемлекет басшысы Украинаның Президенті В.Ф. Януковичпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар сауда-экономикалық ынтымақтастықты белсендіру, сондай-ақ Қазақстан Президентінің 2011 жылғы сәуір айында Украинаға барған сапары кезінде қол жеткізілген уағдаластықтардың іске асу барысы туралы мәселелерді талқылады.

Мемлекет басшысы «Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияға қоршаған ортаға трансшекаралық контексте әсер етуді бағалау жөніндегі хаттамаға қол қою туралы» №134, «Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияға Мұнаймен ластануға әкелетін тосын оқиғалар жағдайындағы өңірлік әзірлік, ден қою және ынтымақтастық туралы хаттамаға қол қою туралы» №135, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» №136, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (ҚАЗСТАТ: Ұлттық статистика жүйесін нығайту жөніндегі жоба) қол қою туралы» №137 жарлықтарына қол қойды.

11 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәмиді қабылдады. Ол жоғарғы палатаның заңшығарушылық қызметі, Сенат сайлауына дайындық барысы және алдағы кезеңге жұмыс жоспарлары туралы хабардар етті.

Сол күні Мемлекет басшысы ҰҚШҰ бас хатшысы Н.Н. Бордюжаны қабылдады. Ол 2011 жылғы 12 тамызда Астана қаласында өтетін ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының бейресми кездесуіне дайындық барысы туралы хабардар етті.

12 тамыз

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттер басшыларының бейресми кездесуіне қатысты.

Саммитке сондай-ақ Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведев, Беларусь Республикасының Президенті А.Г. Лукашенко, Қырғыз Республикасының Президенті Р.И. Отынбаева, Армения Республикасының Президенті С.А. Саргсян және Тәжікстан Республикасының Президенті Э.Ш. Рахмон қатысты.

Кездесуді аша отырып, Қазақстан Президенті алдағы уақытта американдық әскерлерді Ауғанстаннан шығару, ҰҚШҰ жауапкершілігі аумағындағы табиғи-техногендік апаттарға шаралар қолдану және халықаралық лаңкестік қатерлерінің едәуір өсуі, есірткі мен қару-жарақты заңсыз сату секілді шешуді талап ететін бірқатар мәселелерді жария етті. Ұйымның барлық серіктестері үшін ақпараттық қауіпсіздік саласында көптеген мәселелер шешімін таппай отыр.

Н.Ә. Назарбаев бүгін ғаламда орын алып отырған қатерлер ҰҚШҰ шеңберінде өзара әрекет ету мәселелерін талқылауды талап ететінін атап көрсетті.

Осы кездесу барысында көшбасшылар қауіпсіздік пен тұрақтылық үшін ғаламдық және өңірлік тәуекелдіктерді, ҰҚШҰ жауапкершілігі аумағындағы өңірлік қауіпсіздіктің, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелерді талқылады, соның ішінде, Солтүстік Африка мен Таяу Шығыстағы жағдайдың дамуы да бар. Сондай-ақ Орталық Азиядағы қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы ҰҚШҰ тегітері талқыланды және Беларусьтің ұйымды дамыту бойынша ұсынған бастамаларының орындалу барысы қаралды.

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы (ҰҚШҰ) — 1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт негізінде ТМД-ның бірқатар елдерімен 2002 жылы құрылған әскери-саяси одақ. Шарт әрбір 5 жыл сайын ұзартылып отырады.

2006 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҰҚШҰ мүшелігін Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан және Өзбекстан мемлекеттері иеленді.

ҰҚШҰ органдарына Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі (мемлекет басшыларының деңгейінде), Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлерінің кеңесі, Қауіпсіздік кеңес хатшыларының комитеті, Хатшылық, ҰҚШҰ-ның біріккен штабы.

2004 жылдың желтоқсан айында ҰҚШҰ БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының жанында байқаушы мәртебесін алды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 2 көлік жолы үшін Инвестициялық бағдарлама (Маңғыстау облысындағы учаскелер) — 1-жоба) қол қою туралы» №138, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №139 жарлықтарына қол қойды.

15 тамыз

Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын мерекелеуге дайындық мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

Кеңес жұмысына Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин, Мемлекеттік хатшысы Қ.Б. Саудабаев, Президентінің көмекшісі — Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы М.М. Тәжин, Президентінің көмекшісі Н.Б. Ермекбаев, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясы төрағасының бірінші орынбасары Н.З. Нығматулин қатысты.

Премьер-министр К.Қ. Мәсімов пен Президент Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин Президентті Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын өткізу жөніндегі жалпыұлттық іс-шаралар жоспарының іске асу барысы туралы хабардар етті.

Кеңес барысында сондай-ақ Конституция күнін өткізуге дайындық барысы, Әзірбайжан Республикасының Душанбе қаласында өтетін ТМД мемлекеттері басшылары кеңесінің отырысына, Астраханда болатын Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының VIII форумына, БҰҰ Бас Ассамблеясының сессиясына және АҚШ-тың Нью-Йорк қаласындағы ядролық қауіпсіздік бойынша

жоғары дәрежелі отырысына қатысу мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №140 Жарлығына қол қойды.

24 тамыз

Мемлекет басшысы «Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 5 тамыздағы №917 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №141, «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің Мемлекеттік бейбітшілік және прогресс сыйлығының мәселелері» туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 28 қыркүйектегі №691 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №142, «Қызылорда облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №143 жарлықтарына қол қойды.

25 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар экономикалық ынтымақтастықтың мәселелерін талқылады және біздің елмен басқа саладағы өзара әрекеттестіктің басымды бағыттарын, соның ішінде мемлекет басшыларының алдыңғы кездесулерінде қол жеткізілген уағдаластықтардың жүзеге асырылуын қарастырды. Екі елдің көзқарастары сәйкес келетін ғаламдық және өңірлік мәселелер қаралды. Бұл Корея түбегіндегі, Орталық Азиядағы жағдай, ядролық қаруды таратпау және қарусыздандыру, ғаламдық қаржы-экономикалық дағдарыс салдарына төтеп беру мәселелері еді. Келіссөздердің іс жүзіндегі қорытындысы бірқатар екіжақты құжаттарға қол қойылуы болды, олардың қатарында елдеріміздің үкіметінің арасында Балқаш жылу электр стансасын дамыту, қаржыландыру, жобалау, құрылысын салу, пайдалану және техникалық қызмет көрсету саласындағы келісім, Атырау облысындағы газ-химиялық кешені құрылысы жобасының екінші фазасын қаржыландыру жөніндегі

меморандум, Атырау облысындағы газ-химиялық кешені құрылысы жобасының екінші фазасын іске асыру үшін бірлескен кәсіпорын құру жөніндегі келісім, сондай-ақ технологиялық ынтымақтастық бойынша корейлық-қазақстандық орталық құру туралы келісім бар.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметі мен Корея Республикасы Үкіметі арасында Балқаш ЖЭС-ін дамыту, қаржыландыру, жобалау, құрылысын салу, пайдалану және техникалық қызмет көрсету саласындағы келісімге; Атырау облысындағы газ-химиялық кешені құрылысы жобасының екінші фазасын қаржыландыру жөніндегі меморандумға; Атырау облысындағы газ-химиялық кешені құрылысы жобасының екінші фазасын іске асыру үшін бірлескен кәсіпорын құру жөніндегі келісімге; технологиялық ынтымақтастық бойынша корейлық-қазақстандық орталық құру туралы келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакке «Астана қаласының құрметті азаматы» құрметті атағын табыстау салтанатына қатысты.

Құрметті атақ Корея Республикасының Президентіне Астана қаласы мәслихатының шешімімен Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасының арасындағы достық қатынасты нығайтуға қосқан зор әлесі үшін берілді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құрылымдары әскери қызметшілерінің әскери киімі нысаны және айырым белгілері туралы» №144, «Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясына Киото хаттамасының В қосымшасына түзетуді қабылдау туралы» 2011 жылғы 25 тамыздағы №145 жарлықтарына қол қойды.

26 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстандағы Орыс православиелік шіркеуінің Митрополиттік округінің басшысы Астана және Қазақстан Митрополиті Александрді қабылдады.

Мемлекет басшысы Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағанбетовті қабылдады. Ол қаланың даму динамикасы мен елорданың Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 20 жылдығын мерекелеуге дайындық барысы жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «Табиғат» экологиялық одағының төрағасы М.Х. Елеусізовті қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстандағы экологиялық жағдайға байланысты мәселелер талқыланды.

27 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі Қ.Н. Қасымовты қабылдады. Ол полицияны реформалау және ішкі істер органдары туралы заңнаманы жетілдіру жұмыстарының барысы жайлы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдады.

Кездесу барысында Бас прокурор еліміздегі заңдылық пен құқықтық тәртіптің жай-күйі, Президент тапсырмаларының орындалу барысы, сондай-ақ құқық қорғау қызметін одан әрі жетілдіру мәселелері бойынша қолданыстағы заңнамаларға түбегейлі өзгерістер енгізу бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы хабардар етті. Одан басқа, А.Қ. Дауылбаев Қазақстанда 2001 жылдың күз мезгілінде алғаш рет өтетін Халықаралық прокурорлар қауымдастығының VI өңірлік конференциясына әзірлік барысы туралы баяндады.

Кездесудің қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы заңдылық пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету жұмыстарын жалғастыруды, сондай-ақ азаматтардың, шағын және орта бизнес өкілдерінің құқықтарын, мемлекет пен қоғамның мүдделерін қорғауды күшейтуін тапсырды.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Керуен» сауда, ойын-сауық орталығында өткен қазақстандық жаңа «А»-ға қайта оралу» көркем фильмінің тұсаукесеріне қатысты.

30 тамыз

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Тәуелсіздік Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысы ретінде Конституция күніне орай «Қазақ елі» монументі алаңында өткен әскери шеруді қабылдады.

Мерекелік шараға қатысушылардың алдымен сөйлеген сөзінде, Президент, Конституция мен Тәуелсіздік қазақстандық әскердің сенімді қорғауында екенін, Қазақстан Конституция күніне орай әскери шеру өткізуді дәстүрге айналдырған әлемдегі жалғыз ел екенін ерекше атап өтті.

Әскери шеруді жас барабаншылар ротасының алаңындағы Кеңес Одағының Батыры, «Халық арманы», армия генералы С.К. Нұрмағамбетов алаңындағы «Жас ұлан» республикалық мектебінің биік биеленушілері ашты.

Жаяу сапта және әскери техникада Құрлық әскерінің, Әуе қорғаныс күштерінің, Әскери теңіз күштерінің, Ішкі әскердің, Шекара қызметінің, Республикалық ұланның және Төтенше жағдайлар министрлігінің әскери қызметкерлері жүріп өтті. Алғаш рет салтанатты шеруде Құрлық әскерінің мергендері мен таулы-атқыш бригадасының әскери қызметкерлері жүріп өтті.

Жалпы алғанда шеруге барлық әскер түрінің жауынгерлік есептері, 130-дан астам қару-жарақ пен әскери техника және 60-тан астам әуе техникасы қатысты.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында Қазақстан Республикасының Конституциясы күніне орай өткен салтанатты концертті тамашалады.

Концертке КСРО халық әртісі Ә.М. Дінішев, Тәттімбет атындағы Қазақ академиялық ұлт аспаптары ансамблінің музыканттары, К. Байсейітова атындағы Ұлттық опера және балет театрының симфониялық оркестрі, республикалық және халықаралық байқаулардың лауреаттары қатысты.

31 тамыз

Мемлекет басшысы Астана қаласында жаңадан ашылған «Haileybury Astana» халықаралық пансионат-мектебінде болып, онда оқу бағдарламасымен танысты, сыныптарды және қауызы, гимнастикалық залы,

футбол алаңы мен теннис корты бар спорт кешенін аралады.

Мектеп басшылығымен және оқытушылармен әңгіме барысында Президент балаларға мемлекеттік тілді үйретудің жоғарғы дәрежелі маңыздылығын атап өтті.

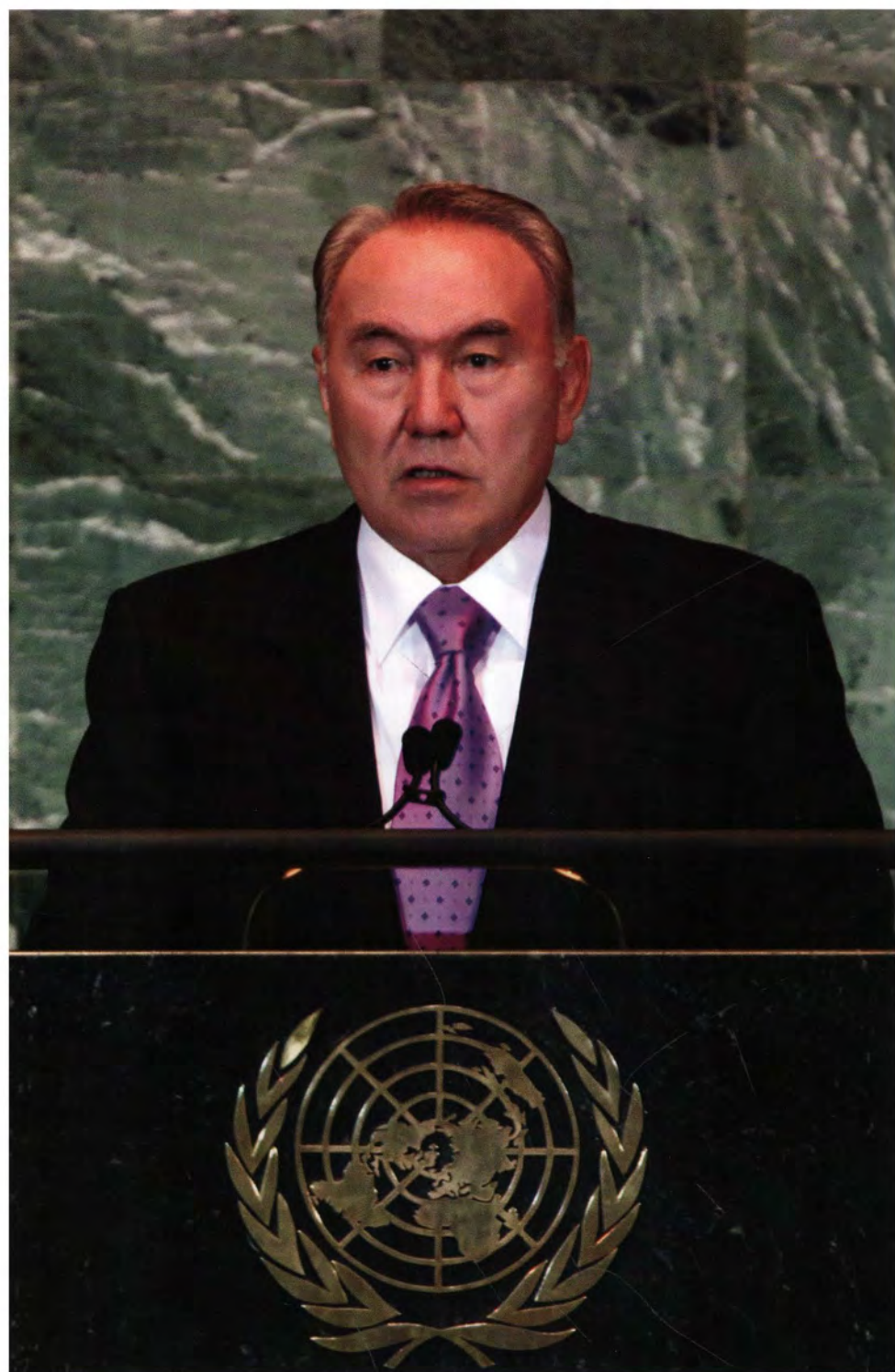
Британиялық «Haileybury» мектебінің 200 жылдық тарихы бар және Еуропаның үздік оқу орындарының қатарына кіреді. Мектептің барлығы 7 халықаралық филиалы бар, оның 2-еуі Қазақстанда — Астана және Алматы қалаларында. Мектептің оқыту жоспары британдық бағдарламаға негізделген, бірақ қазақстандық білім беру стандарттары мен патриоттық тәрбие шарттары ескерілген. Мектепте қазақ тілі, әдебиет, Қазақстан тарихы мен географиясы оқытылады.

Мемлекет «Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту туралы» №146 Жарлығына қол қойды.

ҚЫРКҮЙЕК

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	
Жк	4	11	18	25	

1 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті палаталарының бірлескен отырысына қатысып, төртінші шақырылымының V сессиясына қатысты.

Депутаттар алдында сөйлеген сөзінде Президент Парламенттің V сессиясы Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы қарсаңында елімізге кіріскелі отырғанын атап өтті. Біздің барлық жетістіктеріміз еңбектенуді көп қажет ететін заң шығарушылық жұмысынсыз мүмкін болмас еді. Елбасы мемлекеттің дамуына үлес қосқаны үшін депутаттарға ризашылығын білдірді.

Қазақстан дамуының ағымдағы және стратегиялық жоспарларын ескере отырып, Н.Ә. Назарбаев бесінші сессия барысында Парламент алдында тұрған заң шығарушылық міндеттің 4 блогын атап көрсетті.

Міндеттің бірінші блогы — бұл инновациялық дерісті, әсіресе, басым салаларды ынталандыратын заңнамалық норма. Бұл үшін тәуекелдерді төмендету бөлігіндегі банктік қызмет пен қаржы ұйымдарын реттеу туралы, «Халықтық IPO» бағдарламасын іске қосу үшін құқықтық базаны құру туралы «Индустриялық-инновациялық қызметті мемлекеттік қолдау туралы», «Энергия үнемдеу мен энергия тиімділігін арттыру туралы» заңдардың жобаларын қарау қажет. Бұдан басқа, мемлекеттік органдар тарапынан тіркеу сәтінен бастап 3 жыл мерзімге дейін бизнестің жаңа субъектілеріне арналған жоспарлы тексерістер жүргізуге заңнамалық тыйым салуды қабылдаған жөн. 2012–2014 жылдарға арналған үшжылдық бюджетті қалыптастыруға дәйекті түрде, ойланып бару қажет.

Екінші блок — бұл әлеуметтік жаңғырту үдерісін заңнамалық қамтамасыз ету. «Білім туралы» Заңға толықтыру мен өзгеріс енгізу және интеллектуалдық меншіктің нарықты дамыту үшін заңнамалық базаны құру, Еңбек кодексін жаңғырту қажет.

Үшінші блок — құқық қорғау органдары мен сот төрелігі жүйесін реформалауды заңнамалық негізде кеңейту. Ұйымдасқан қылмыспен күрес саласындағы қылмыстық және қылмыстық-процессуалдық заңнаманы жетілдіру, сот жүйесін нығайту, жемқорлықпен күрестің тиімділігін арттыру туралы бірқатар заң жобаларын қарау керек. Сондай-ақ Парламент алдында «Ұлттық қауіпсіздік туралы» заңның

жаңа редакциясын және «Арнаулы мемлекеттік органдар туралы» заң жобасын талқылап, қабылдау міндеті тұр.

Төртінші блок — отандық БАҚ пен ҰЕҰ дамыту. Осы бағытта «Телерадиохабарларын тарату туралы», «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» заңдар жобаларын қарау, мемлекет пен үкіметтік емес сектордың өзара іс-қимылының құқықтық нормаларын күшейту маңызды.

Президент жоғарыда атап өтілген барлық заңдардың қабылдануы Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің мықты құқықтық кепілі болып табылатынын атап өтті. Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы декларациясын қабылдау туралы Парламент басшылығы мен депутаттардың бастамаларына қолдау білдіріп, ол біздің қоғамды топтастыруда жаңа маңызды құжатқа айналатынына сенім білдірді.

Н.Ә. Назарбаев Парламенттің V сессиясы біздің тарихымызда Мәжілістің алғашқы партиялық құрамы үшін қорытынды сессия болып табылатындығын атап өтті.

«Парламенттің төртінші шақырылымының саяси өзегі — «Нұр Отан» партиясы фракциясының депутаттарына алғысымды айтқым келеді. Сіздер өз қызметтеріңізде парламенттік қызметтің жоғары үлгісін көрсеттіңіздер. Бұл Қазақстанның барлық партиясы үшін сайлаушылар алдында үлкен жауапкершіліктің айқын дәлелі. Келесі сайлаудан кейін, заңға сәйкес, Мәжіліс кемінде екі партиялы болады. Біздің жас демократияның дамуында жаңа кезең басталады, — деді Мемлекет басшысы (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы №66 астаналық мектеп-лицейде болып, «Жас қыран» және «Жас ұлан» балалар мен жасөспірімдер ұйымдарының алғашқы мүшелерін қабылдаудың салтанатты рәсіміне қатысты.

Салтанатты жиында сөйлеген сөзінде Президент барлық оқушылар мен мұғалімдерді Білім күнімен құттықтады.

Н.Ә. Назарбаев балаларды оқытудың жай-күйімен танысты, Қазақстан Республикасы тәуелсіздігіне арналған 4-сыныптың сабағына қатысып, 3D технологиясы бөлмесінде болды. Оқытушылар мен оқушылар Президентке инновациялық әдісті оқу үдерісінде пайдалану туралы айтып берді.

Сол күні Мемлекет басшысы «Нұр Орда» халықаралық мектебінде болып, салтанатты жиынға қатысты және оқытушылар мен оқушыларды жаңа оқу жылының басталуымен құттықтады.

Президент 6-сыныптағы тарих сабағына, Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған 5-сыныптың сабағына қатысты.

«Нұр Орда» халықаралық мектебі 2007 жылы құрылған. Ол халықаралық стандарттарға сай жұмыс істейді. Бұл мектеп мұғалімдерінің 90%-ы — жетекші отандық мамандар. Қазіргі уақытта мұнда 1 020 адам білім алуда. 88 оқушы халықаралық, республикалық және қалалық олимпиадаларды жүлдегерлері болды. Мектепте 3 зертхана жұмыс істейді: спорттық алаңдар мен заманауи кітапхана ашылған.

Сол күні Мемлекет басшысы Қызылорда облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Президент келісімен «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» халықаралық транзит дәлізінің жобасын жүзеге асыру барысымен танысты.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев Сырдария ауданына қарасты Н. Илиясов атындағы ауылдық округіне келіп, ауылдың әлеуметтік-экономикалық дамуымен танысты. Президентке «Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасын іске асыру барысы және ауылдағы мемлекеттік-жекеменшік серіктестіктің қорытындылары туралы баяндалды.

Ауылға сапары барысында Президент сауда үйінің жұмысымен танысты және облыс кәсіпорындарының ауылшаруашылық өнімдерінің көрмесін аралап көрді. Н.Ә. Назарбаев ауыл тұрғындарымен, «Дипломмен — ауылға» бағдарламасы бойынша ауылда жұмыс істеп жүрген жас мамандармен, «Ауылдың гүлденуі — Қазақстанның гүлденуі» марафон-эстафетасына қатысушылармен және «Жасыл ел» ҚБ жұмысшыларымен кездесті.

Президент сондай-ақ Сырдария ауданындағы Шіркейлі ауылдық округінде болып, «Мәди қажы» шаруашылығының күріш егістігіндегі жиындармен жұмыстарының басталу рәсіміне қатысты. Шаруашылықтағы жұмыстың негізгі бағыты — күріш өнімін, сондай-ақ өзге ауылшаруашылық өнімдері мен асыл тұқымды мал шаруашылығы өнімдерін өндіру, өңдеу және сату.

2 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қызылорда облысына жұмыс сапары барысында Қызылорда қаласындағы жаңа жабық теннис орталығында болды.

Қазақстан теннис федерациясының президенті Б.Ж. Өтемұратов Қызылорда қаласында халықаралық стандартқа сай ірі теннис орталығын құру туралы, сондай-ақ елдегі теннис спортының жағдайы мен даму перспективалары жайлы хабардар етті. Қазіргі уақытта Президенттің тапсырмасы бойынша теннис спортын дамыту стратегиясы іске асырылуда, соның аясында Астана, Павлодар, Ақтөбе, Өскемен, Қызылорда, Шымкент қалаларында ірі теннис орталықтары пайдалануға берілді.

Теннис орталығын аралау барысында Н.Ә. Назарбаев жаңа корттың сапасын өзі сынақтан өткізіп, Қызылорда қаласының жас теннисшілеріне теннис бойынша шеберлік сабақтарын көрсетті.

Одан соң Президент Ғ. Мұратбаев атындағы орталық стадионда болып, Олимпиада чемпионы И.А. Ильин мен қазақша күрестен «Қазақстан барысы» атағының иегері Ұ. Рысқұл бастаған Қызылорда облысының спортшыларымен кездесті.

Одан кейін Президент қаланың орталық алаңында «Жас ұлан» бірыңғай балалар мен жасөспірімдер ұйымы» республикалық қоғамдық бірлестігімен ұйымдастырылып, облыс мектептерінің 3 мыңнан астам оқушысын жинаған «Ұланымыз ұлы елдің» атты таныс-тырылым акциясына жоспарланбаған жағдайда аялдады. «Жас ұлан» бірлестігінің жоғарғы буынына 10–16 жас аралығындағы білім мекемелерінің оқушылары, ал «Жас қыран» кіші буынына 6–9 жас аралығындағы білім мекемелерінің оқушылары, яғни тәртіпті және оқу үлгерімі жақсы оқушылар мүше болып табылады.

Елбасы жас қызылордалықтарға арнап сөз сөйледі.

«Жастар бірігулері тиіс. Олар өздерінің патриоттық сезімдерін жетілдіре түсулері керек. Болашақта тек жастар елді алға бастайтын болады. Бізге күллі әлемге Қазақстанның атын мақтаныш сезіммен және асқақ алып жүретін білімді азаматтар қажет. Қазір бәсекеге қабілеттілік — білімде. Сондықтан сіздердің басты міндеттеріңіз — сапалы да терең білім алып шығу», — деп атап өтті Президент.

Президент сондай-ақ темір жолдың үсті арқылы өтетін көлікке арналған жаңа жол айрығында және

Сырдария өзені бойындағы мәдени ойын-сауық кешенінде болды.

Мәдени ойын-сауық кешенін аралау барысында —Ә. Назарбаев Үдемелі индустриялық-инновациялық саму бағдарламасы аясында іске асырылып жатқан облыстағы инвестициялық жобалардың көрмесімен танысты.

3 қыркүйек

Мемлекет басшысы Достастықтың құрылуының 20 жылдығына орайластырылған ТМД-ға мүше мемлекеттер Басшылары кеңесінің отырысына қатысу үшін Тәжікстан Республикасының астанасы Душанбе қаласына келді.

Мемлекет басшысы Молдова Республикасы Президентінің міндетін атқарушы М. Лупумен кездесті.

Тараптар отырыстың күн тәртібіндегі мәселелерді, сондай-ақ екіжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелерін талқылады.

Сол күні Мемлекет басшысы ТМД-ға мүше мемлекеттер Басшылары кеңесінің отырысына қатысты.

Қазақстан Президенті өз сөзінде атап өткендей, биылғы жыл — ТМД үшін ерекше жыл. Біздің мемлекеттеріміз Достастықтың құрылғанына 20 жыл толуын атап өтуде. 1991 жылы Алматы декларациясына — өзінің мақсатын ақтаған тарихи құжатқа қол қойылды. Декларация тәуелсіз мемлекеттердің жаңа қоғамдастығының ортақ күш біріктіруіне мүмкіндіктер туғызды.

«Достастық өте маңызды міндетті орындады — халықаралық құқық пен егемендіктің тең қағидаттарына негізделген жаңа қарым-қатынастар орнықты. Сонымен қатар біз біздің елдеріміз арасындағы достықтың дәстүрлі қарым-қатынастарын сақтап қалдық. Достастыққа мүше мемлекеттер бәріміз үшін оңтайлы ынтымақтастықтың және жаңа геосаяси реалиядағы жеткілікті тиімділіктің формасын таба білді. Кезінде біздің ұйымды жалқау ғана сынамаған уақыт болғаны құпия емес. Достастық өз мүмкіндігін сарқыды деген көптеген пікірлер болды, оны тарату туралы мәселе айтылып қалды. Соған

қарамастан, бұдан бес жыл бұрын біз сіздермен бірге Достастықты реформалау, оның органдарының қызметін жетілдіру бағытын қолға алдық», — деді Н.Ә. Назарбаев.

Қазақстан Президенті ТМД қызметінде жетіспеушіліктер, қиын мәселелер барын, алайда бірлескен жұмыста белгілі бір оң ілгерілеушіліктер бар екенін атап өтті. Нақты құжаттар қабылданды, ТМД-ны одан әрі дамытудың тұжырымдамасы бекітіліп, іске асырылуда. 2020 дейінгі кезеңге арналған ТМД-ның экономикалық дамуының стратегиясын орындау қамтамасыз етілуде. Дер кезінде қабылданған шаралардың арқасында әлемдік экономикалық дағдарыстың салдарын төмендетіп, ұлттық экономиканы тұрақтандыруға қол жеткізілді. Еркін сауда аймағы туралы шарт жобасы аяқталу сатысында тұр.

Отырыстың қорытындысы бойынша ТМД аясында өзара іс-қимылды одан әрі нығайту жөнінде шешім қабылданды және бірқатар бірлескен құжаттарға қол қойылды.

5 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігінің (қаржы полициясының) төрағасы Қ.П. Қожамжаровты қабылдады. Ол ел Президентінің бақылауында тұрған, соның ішінде Қазақстан Республикасы Жоғарғы сотының бұрынғы судьяларына, «Қорғас» пен «Қалжат» кеден бекеттеріндегі контрабандалық фактілері бойынша ҰҚТ мүшелеріне қатысты бірқатар қылмыстық істердің тергелу барысы және басқалары туралы баяндап берді.

Мемлекет басшысы Алматы облысының әкімі А.Т. Мұсахановты қабылдады. Ол облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуы мен Президент тапсырмаларының орындалу барысы туралы хабардар етті.

6 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрі А.Қ. Жұмағалиевті қабылдады. Ол ақпараттық-коммуникациялық технология саласының негізгі мақсатты индикаторларының жетістіктері бойынша министрліктің жұмыс нәтижелері,

сандық телерадио хабарларын таратуға көшу жөніндегі іс-шараларды іске асыру және «Телерадио хабарларын тарату туралы» заң жобасын алға жылжыту ба-рысы туралы хабардар етті, сондай-ақ елімізде кең жолақты Интернетке қолжетімділікті дамыту, халыққа қызмет көрсету орталықтарының қызметін жаңғырту және мемлекеттік қызмет көрсетуді оңтайландыру жөніндегі тапсырмалардың орындалуы туралы баяндады.

7 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Пәкстан Ислам Республикасының Премьер-министрі С. Гиланиді қабылдады.

Келіссөздер барысында тараптар халықаралық және өңірлік ұйымдардағы екіжақты өзара әрекеттестік пен ынтымақтастықтың өзекті мәселелерін талқылады. Сондай-ақ Ауғанстан, Магриб аймағы мен Таяу Шығыстағы жағдайлар туралы пікір алмасылды. Ядролық қарусыздану мәселесі, аймақтық «күн тәртібіндегі» өзекті мәселелер, оның ішінде қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы мәселелер қаралды. Терроризммен және экстремизммен күресте құзырлы органдардың өзара іс-қимылы қажеттігіне ерекше назар аударылды.

Кездесуде ауылшаруашылығы саласындағы перспективті жобалар және ауылшаруашылық өнімдерін өндіру жөніндегі бірлескен өндіріс құру туралы сөз қозғалды.

Сол күні Мемлекет басшысы Қостанай облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Президент келісімен Қостанай «АгромашХолдинг» АҚ дизель зауытында болып, машина жабдықтау цехының, Ssang Yong және УАЗ маркалы автокөліктер, комбайндар құрастыратын зауыттың өндірістік жұмысымен танысты.

Одан соң Н.Ә. Назарбаевқа «SsangYong» және «УАЗ» автокөліктерінің модельдік қатары ұсынылды.

Мемлекет басшысы облыстық жаңа көп салалы ауруханада болып, онда облыстың денсаулық сақтау саласының даму баяндамасымен және облыстық аурухана жұмысымен танысты.

Одан соң Президент аурухананың және өңірдің медицина қызметкерлерімен кездесті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Президентінің Күзет қызметі туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 3 маусымдағы №607 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №148, «Қазақстан халқы Ассамблеясының ережесі туралы» №149, «Қазақстан Республикасының дипломаттық және қызметтік паспорттарын беру, есепке алу, сақтау және жою қағидаларын бекіту туралы» №150 жарлықтарына қол қойды.

8 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қостанай облысына жұмыс сапары барысында Қостанай ауданы Затобольск кентіндегі стадионда болып, облыстың спортшыларымен кездесті.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ Қостанай ауданының Заречное ауылындағы жаңа мектепте болып, онда жоғарғы сынып оқушыларымен және педагогикалық ұжыммен кездесті. Президент мектеп директорына «Газель» шағын автобусының кілтін сыйға тартты.

Одан соң Президент жұмысының негізгі бағыты дәнді дақылдардың таңдаулы тұқымын өсіру болып табылатын Қостанай ауданындағы «Заречное» тәжірибелік шаруашылығы» ЖШС-нің егістік алқабында болды.

Мемлекет басшысы Қостанай облысының ауылшаруашылық тауар өндірушілерімен кездесті.

Кездесуге облыстың ауылшаруашылық құрылымдарының басшылары, қала, аудан, ауыл, кент, ауылдық округтерінің әкімдері қатысты.

Кездесу барысында Президент Қостанай қаласында Ақмола және Солтүстік Қазақстан облыстарымен бірге қазақстандық астықтың 3/4 бөлігін беретінін және іс-жүзінде Қазақстанның атын шығаратын қатты бидайдың барлығын өндіретінін атап өтті. Биылғы жылы Қостанай облысының ауыл шаруашылығында сомасы 63 млрд. теңгеден асатын өнім өндірілді. Егіс дақылдарының, соның ішінде майлы дақылдардың жалпы көлемі 22,5%-ға ұлғайды. Мал басы мен құс саны артты.

«Бұл сіздердің бар ынтамен атқарған іс-шараларыңыздың, инновациялық технологияны белсенді енгізудің, ауылды қолдау үшін мемлекет бөлген қаражатты тиімді пайдаланудың нәтижесі», — деп атап өтті Президент.

Сол күні Мемлекет басшысы Солтүстік Қазақстан облысына жұмыс сапарымен аттанды.

Президент келе салысымен «Петерфельд Агро» ЖШС-нің егістік алқаптарын, «СБИ-Агро» ЖШС-нің қайылым жерлерін, «Пассик Қызылжар» ЖШС-нің шарталарын аралады.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев «Тәуелсіздік» стелласын қарап шығып, облыстың жұртшылығымен және ұлттық мәдени орталық өкілдерімен кездесті.

Одан соң Президент Пестрое көлінің жағасындағы айта жөндеуден өткізілген «Солтүстік жұлдызы» саябағын аралап, онда «Орталық — өңірлер» бағдарламасына қатысушылармен және жоғары оқу орындарының түлектері — «Дипломмен ауылға» бағдарламасына қатысушылармен кездесті.

Мемлекет басшысы сондай-ақ «Ұрпақтар қоры», «ТҚШ жаңарту» атты өңірлік бағдарламаларын іске асыру барысымен және облыстағы инвестициялық жобалармен танысты.

9 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Атырау, Жамбыл және Шығыс Қазақстан облыстарының мәдениет күндеріне арналған салтанатты рәсімге қатысты.

Президент өңірлердің жетістіктер көрмесімен танысты, одан соң аталмыш облыстардан шыққан әртістердің, ұлт аспаптар оркестрінің, би ансамблдерінің қатысуымен өткен гала-концертте болды.

12 қыркүйек

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті елшілер — Италия Республикасының елшісі А. Пьериден, Эстония Республикасының елшісі Я. Хейннен, Словакия Республикасының елшісі Л. Регактан, Малайзия Федерациясының елшісі А. Хазизиден сенім грамоталарын қабылдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасындағы Америка Құрама Штаттарының істері бойынша уақытша сенімді өкілі Дж. Ордвейді қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан мен АҚШ арасындағы екіжақты қарым-қатынастарды одан әрі дамыту мәселелері талқыланды.

13 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы «Сырбар» Сыртқы барлау қызметінің директоры А.Қ. Жанқұлиевті қабылдап, мекеменің қызметі туралы баяндамасын тыңдады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі Ә.Р. Жақсыбековті қабылдады. Ол алдағы уақытта Ресеймен бірлесіп өткізетін «Орталық-2011» жаттығулары туралы, сондай-ақ Ресей Федерациясымен әскери-техникалық ынтымақтастықты дамыту перспективалары және еліміздің қорғаныс-өнеркәсіп кешенінде жүргізіліп жатқан жұмыстар жөнінде хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің төрағасы О.Б. Мұхамеджановты қабылдады. Ол Парламенттің бесінші сессиясының ашылуында Мемлекет басшысы берген тапсырмалардың орындалу барысынан хабардар етті. Атап айтқанда, үш жылдық бюджет, діни бірлестіктер, энергияны үнемдеу және тиімділігін арттыру, индустриялық-инновациялық саясатты мемлекеттік қолдау туралы бірқатар заң жобаларының Мәжілістегі таныстырылымы туралы сөз болды.

Сондай-ақ О.Б. Мұхамеджанов Президентті Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын мерекелеудің жоспарына сәйкес осы жылы Парламентте өтетін халықаралық шаралар туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы «2000 жылғы 15 қарашадағы Біріккен Ұлттар Ұйымының трансұлттық ұйымдасқан қылмысқа қарсы конвенциясының 5-бабының 3-тармағына, 16-бабы 5-тармағының а) тармақша-

сына, 18-бабының 13 және 14-тармақтарына, 31-бабының 6-тармағына Қазақстан Республикасының мәлімдемесіне қол қою туралы» №151 Жарлығына қол қойды.

14 қыркүйек

Мемлекет басшысы Батыс Қазақстан облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент келісімен су тасқынынан зардап шеккен Зеленов ауданына қарасты Переметное және Зеленое ауылдарындағы жаңа тұрғын үй кешендерінде болды. Ауылда 92 пәтерлік 49 үйдің (Переметное ауылы) және аумағы 972,6 шаршы метр 7 пәтерлік үйдің (Зеленое ауылы) құрылысы аяқталды. Оларды энергиямен жабдықтау, газдандыру жұмыстары жүргізілген, жолдар салынып, аумағы абаттандырылған.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев Орал қаласында бірінші энергоблогы 2010 жылы іске қосылған 54МВт газтурбиналық электр стансасын (ГТЭС) аралап көрді. ГТЭС-тің іске қосылуымен өңірдің электр энергетикасына деген сұранысы қамтамасыз етілді. Қаланың солтүстік-шығыс бөлігіндегі көпқабатты үйлерді, сондай-ақ ГТЭС ауданындағы жылыжайды жылу энергиясымен қамтудың мүмкіндігі пайда болды.

ГТЭС-ті аралап көру барысында Президент өңірдегі энергияға тәуелділікті жою бағдарламасын және өңірде Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын іске асыру нәтижелерімен танысты.

Сол күні Мемлекет басшысы асыл тұқымды мал көрмесінде болды және облыстағы етті мал шаруашылығының экспорттық әлеуетін дамыту бағдарламасымен танысты. Көрмеге қазақтың ақбас сиырын, сондай-ақ герефорд тұқымын өсірумен айналысатын 13 асыл тұқымды шаруашылық қатысты.

Ауылшаруашылық өнімін өндірушілермен кездесу барысында Президент Батыс Қазақстан облысында өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы, көлік және байланыс, экономиканың өзге секторы қарқынды дамып келе жатқанын атап көрсетті. Елеулі мемлекеттік қолдаудың арқасында денсаулық сақтау, білім беру және әлеуметтік көмек көрсету салалары нығайды.

15 қыркүйек

Мемлекет басшысы Батыс Қазақстан облысына жұмыс сапары барысында Орал қаласының 5-ші

шағын ауданында болып, су тасқыны салдарын жою нәтижелерімен танысты.

Сол күні Мемлекет басшысы «Траншекаралық сипаттағы төтенше жағдайларда бірлесе әрекет ету» атты Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының VIII форумына қатысу үшін Ресей Федерациясының Астрахань қаласына аттанып, онда келісімен Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен кездесті.

Кездесу барысында тараптар форум күн тәртібі мәселелерін, сондай-ақ іс жүзінде өзара әрекеттестіктің барлық саласы бойынша алдағы ынтымақтастықтың перспективаларын талқылады. Интеграциялық бірлестіктер аясындағы ынтымақтастық, ғарышты зерттеу, көлік инфрақұрылымы, отын-энергетикалық кешен, трансшекаралық су нысандарын қорғау және қолдану басым бағыттар қатарында атап өтілді.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен бірге «Траншекаралық сипаттағы төтенше жағдайларда бірлесе әрекет ету» атты Қазақстан мен Ресейдің өңіраралық ынтымақтастығының VIII форумының пленарлық отырысына қатысты.

Өз сөзінде Қазақстан Президенті форум Қазақстан мен Ресей арасындағы айрықша одақтық қатынастардағы маңызды элементке айналғанын атап өтті.

«Бүгінгі форумның басты тақырыбы — трансшекаралық сипаттағы төтенше жағдайда бірлесе әрекет ету. Табиғи және техногендік апаттардың жиілеп кетуі мен қиратушы ықпалы әлемде толастамай отыр. Ол көптеген мемлекеттің экономикалық, әлеуметтік және демографиялық мүдделеріне елеулі нұқсан келтіруде. Бұл құтқарушылар ғана емес, сондай-ақ бірқатар өзге қызметтер мен органдардың нақты да үйлесімді өзара іс-қимылын қажет етеді. Біздің елдерімізде бұл салада жақсы тәжірибе жинақталған, жедел өзара іс-қимыл орныққан», — деді Қазақстан Президенті.

Форумның қорытындысы бойынша бірқатар бірлескен құжаттарға қол қойылды. Оның ішінде, «Алтай» трансшекаралық қорын құру туралы үкіметаралық келісім, 1998 жылғы 23 желтоқсандағы

Қазақстан мен Ресей мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу пункті туралы үкіметаралық келісімге өзгеріс енгізу туралы құжаттар бар. Бұл мәселенің барлығы тараптар табысты орындап отырған 2011–2012 жылдарға арналған Қазақстан мен Ресейдің бірлескен с-қимыл жоспарында көрініс тапқан. Форум жұмысы аяқталған соң Н.Ә. Назарбаев пен Д.А. Медведев жаңа Астрахан мемлекеттік опера және балет театрын қарап шықты.

Қазақстан мен Ресейдің екіжақты қатынастарында шекаралық ынтымақтастық ерекше орынға ие, оның бірқатары объективті себептерге негізделген.

Қазақстан мен Ресейдің 7,5 мың шақырымға созылып жатқан бірлескен құрлық шекарасы бар. ТМД елдерімен шектесетін Ресей Федерациясының 27 субъектісінің 12-сі Қазақстанның 7 облысымен көршілес орналасқан. Ресейдің 89 өңірінің 76-сы Қазақстанмен сауда-экономикалық байланыста. Оның үстіне, Қазақстан мен Ресей арасындағы сауда қатынасының 70%-ға жуығы осы шекаралас аймақтардың үлесіне келеді.

Шекаралық ынтымақтастықты одан әрі нығайту мақсатында Қазақстан мен Ресей 1993 жылдың қыркүйегінде шекаралық ынтымақтастық туралы үкіметаралық келісімге қол қойды және 1999–2007 жылдарға арналған шекаралық ынтымақтастық бағдарламасын қабылдады.

2003 жылдан бастап екі елдің мемлекет басшыларының қатысуымен Қазақстан мен Ресейдің шекаралас өңірлерінің жыл сайынғы форумдарын өткізу кеңінен дамып келеді. Мұнда екіжақты ынтымақтастықтың өзекті мәселелері талқыланады.

Алғашқы Қазақстан-Ресей форумы 2003 жылғы сәуір айында Омбы (Ресей) қаласында өткізілді, екіншісі — 2005 жылдың мамырында Челябин (Ресей) қаласында, үшіншісі — 2006 жылдың қазанында Оралда, төртіншісі — 2007 жылдың қазанында Новосибирскіде (Ресей), бесіншісі — 2008 жылдың қыркүйегінде Ақтөбеде, алтыншысы — 2009 жылы Орынборда (Ресей), жетіншісі 2010 жылы Өскеменде болып өтті.

16 қыркүйек

Мемлекет басшысы Атырау облысында жұмыс сапарымен болды.

Атырау қаласына келісімен Президент «Флоусерв-Қазақстан» насос жабдықтарын жөндейтін қызмет көрсету орталығында болып, онда өңірдегі шағын және орта бизнес өкілдерімен кездесті.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев 2000 жылы құрылған және ірі республикалық медициналық компания болып табылатын «Медикер» жеке меншік медициналық

орталығының жұмысымен танысты. Орталықтың негізгі қызмет түрі — ауруға байланысты ерікті сақтандыру бағдарламасы бойынша медициналық қызметті, ақылы медициналық қызмет көрсетуді, дәріхананы, емдеу-сауықтыру және медициналық орталықтарды ұйымдастыру.

Сол күні Елбасы Каспий теңізінің «Қашаған» мұнай-газ кен орнындағы «Д» жасанды аралында болды.

«Д» аралы — бұл Атырау қаласынан 85 шақырымда орналасқан өндірістік нысан. Оның құрылысына 3,5 млн. тоннаға жуық тас жынысы пайдаланылған. Нысан тәулігіне 450 мың баррельге дейін мұнай өңдеуге есептелінген, екі тәуелсіз технологиялық желіден тұрады. Аралда кемені қоса алғанда 5430 адам жұмыс істейді. Мұнда «Шапағат» және «Қарлығаш» тұрғын үй блоктары орналасқан, екі бұрғы және электрогенераторлық қондырғы, өндірістік-технологиялық бөлме, апатты жағдайда көшіру үшін мұзжарғыш кеме мен жағада кеме аялдайтын орын бар.

17 қыркүйек

Мемлекет басшысы Атырау облысына жұмыс сапары барысында «Chevron Corporation» компаниясының Атырау қаласындағы металды-пластикалық құбыр жасайтын жаңа зауытында болды.

Президент одан соң Атырау қаласындағы Бейбарыс алаңында жұртшылық өкілдерімен кездесті. Онда тәуелсіздіктің 20 жылдығына дайындық барысы талқыланып, өңірді дамыту перспективалары белгіленді.

19 қыркүйек

Мемлекет басшысы Франция Республикасында жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Париж қаласында бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

«Alstom» компаниясының президенті П. Кронмен әңгіме барысында жаңа бірлескен жобаларды жүзеге асыру, атап айтқанда, біріктіру қозғалтқыштарын жасайтын зауыт құрылысының перспективалары талқыланды.

«Aubert & Duval» компаниясының президенті Ж. Дювалмен әңгіме барысында «Aubert & Duval» компаниясының Өскемен және Лес Ансиз қалаларындағы Өскемен титан-магний комбинатымен серіктестігінде ашылған француз азробустары үшін титаннан жасалған бұйымдарды шығаратын екі қазақстан-француз зауыттарының бірлескен жобаларын одан әрі жылжыту мәселелері талқыланды. Бұл рет-

те Ж. Дюваль Лез Ансиз қаласындағы кәсіпорынның ашылуы Қазақстан Президентінің Францияға жұмыс сапарына арнайы тураланғанын ерекше атап өтті.

«Air Liquide» компаниясының атқарушы аға вице-президенті П. Дюфурмен кездесуінде өнеркәсіптік газдарды өндіру жөніндегі бірлескен жобаларды іске асырудың перспективалары талқыланды.

Сол күні Мемлекет басшысы Франция Республикасының Президенті Н. Саркозиге кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында тараптар екі мемлекет арасындағы қатынастардың, сондай-ақ ядролық энергетика, мұнай-газ, телекоммуникациялық, аэроғарыштық және әскери-техника салаларындағы қарқынды дамуын ризашылықпен атап өтті. Бұл ретте екіжақты байланыстарды нығайтуға көбіне құрамына Экономикалық ынтымақтастық жөніндегі үкіметаралық комиссия мен Іскерлік кеңес кіретін «Назарбаев-Саркози» Қазақстан-Франция президенттік комиссиясының қызметі мүмкіндік туғызатыны ерекше атап өтілді.

Сондай-ақ Мемлекет басшылары халықаралық сипаттағы кең ауқымды өзекті мәселелер жөнінде пікір алмасты. Осыған байланысты тараптар халықаралық лаңкестікке, жаппай қырып жою қаруын таратуға және есірткінің заңсыз саудасына қарсы күреске, Ауғанстандағы әлеуметтік-экономикалық қалпына келтіруге, Ливиядағы жағдайды реттеуге және осы үдеріске ұйымның Сыртқы істер министрлері кеңесіндегі Қазақстанның төрағалық етуімен ИКҰ-ның қатысуына бағытталған бірлескен күштерге дайын екендіктерін айтып өтті.

XXI ғасырдың қауіп-қатерлеріне ұжымдық жауапты әзірлеу үшін маңызды форум болып табылатын БҰҰ-ның орталық рөліндегі жаһандық басқаруды жақсарту қажеттігі ерекше аталды.

Бұдан басқа, кездесу кезінде 2013 жылы Францияның Қазақстандағы мәдениеті жылын, ал 2014 жылы Қазақстанның Франциядағы мәдениеті жылын өткізу туралы уағдаластыққа қол жеткізілді.

Келіссөздер қорытындысы бойынша мемлекет басшылары Бірлескен декларация қабылдады.

20 қыркүйек

Мемлекет басшысы БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясына қатысу үшін Америка Құрама

Штаттарының Нью-Йорк қаласына келіп, онда бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Н.Ә. Назарбаев келісімен Кипр Республикасының Президенті Д. Христофиаспен кездесіп, екіжақты қатынастардың жағдайы мен даму перспективаларын, сондай-ақ БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясында қаралатын мәселелерді талқылады.

«ExxonMobil Corporation» корпорациясының директорлар кеңесінің төрағасы Р. Тиллерсонмен кездесу барысында инвестициялық ынтымақтастықты тереңдету, сондай-ақ қазақстандық жобалардың жүзеге асуына америкалық компаниялардың қатысуын кеңейту мәселелері талқыланды.

21 қыркүйек

Мемлекет басшысы Америка Құрама Штаттарының Нью-Йорк қаласында өткен БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясына қатысты.

БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясының негізгі тақырыптары жалпы мәселелер болды, атап айтқанда, мемлекетаралық қатынастардың құқықтық негіздерін нығайту, аймақтық кикілжіңдерді реттеу, жаппай қырып-жоятын қаруды таратпау, жаңа қауіп-қатерлерге қарсы іс-қимыл жасау, жаһандық басқару жүйесін реформалау, орнықты дамуды қамтамасыз ету, азық-түлік және энергетикалық қауіпсіздік, климаттың өзгеруімен күресу.

Өз сөзінде Қазақстан Президенті ядролық қарусыздандыру, жаһандық экономикалық басқару, ақпараттық қауіпсіздік саласындағы бірқатар бастамаларды атап өтті. «Тарих адамзаттың әрбір жаңа дәуірінің алдына ауқымды міндеттер қояды. Бүгінгі ең маңызды мәселе — ХХІ ғасырдағы жаһандық трансформация қиындықтарынан лайықты өту. Барлық ұлттар арасындағы сенім мен бірлік — бұл жаңа әділетті әлемдік тәртіптің негізі», — деп атап өтті Н.Ә. Назарбаев (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясының жұмысы аясында Австрия Республикасының Президенті Х. Фишермен, Қырғыз Республикасының Президенті Р.И. Отынбаевамен, Финляндия Республикасының Президенті Т. Халоненмен, Грузияның Президенті М.Н. Саакашвилимен, Түркия Республикасының Президенті Р.Т. Эрдоғанмен,

Еуропалық кеңес Президенті Х. ван Ромпеймен және БҰҰ бас хатшысы Пан Ги Мунмен екіжақты кездесулер өткізді.

Мемлекет басшысы сол күні БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясына қатысуының қорытындысы бойынша шетелдік және қазақстандық БАҚ-қа баспасөз мәслихатын өткізді.

Мемлекет басшысы күн соңында Америка Құрама Штаттарының Президенті Б. Обаманың БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясына қатысуға келген шетел делегациялары басшыларының құрметіне берген қабылдауына қатысты.

22 қыркүйек

Мемлекет басшысы БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-шы сессиясына қатысуына байланысты АҚШ-тың Нью-Йорк қаласында болуы барысында Америка Құрама Штаттарының Президенті Б. Обамен, Украина Президенті В.Ф. Януковичпен, Польша Республикасының Президенті Б. Коморовскиймен, Корея Республикасының Президенті Ли Мен Бакпен, Латвия Республикасының Президенті А. Берзиньшпен, Словения Республикасының Президенті Д. Тюркпен және Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің Премьер-министрі Д. Кэмеронмен кездесті.

Сол күні Мемлекет басшысы Нью-Йорк қаласындағы БҰҰ штаб-пәтерінде өткен ядролық қауіпсіздік жөніндегі жоғарғы деңгейдегі отырысқа қатысты.

Отырысқа сондай-ақ АҚШ, Ресей, Франция, Оңтүстік Корея, Жапония, Бразилия және басқа елдердің басшылары қатысты. Іс-шара G-8 елдерінің арнайы отырысының және ядролық қауіпсіздік жөніндегі МАГАТЭ министрліктер конференциясының жалғасына, сондай-ақ 2012 жылы Сеул қаласында өтетін ядролық қауіпсіздік жөніндегі саммитке дайындыққа айналды.

Отырыста сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев ядролық қауіпсіздік — бұл тұтас үшбірлік екенін

атап өтті. Бірінші. Проблемалардың әскери-саяси қырлары — бұл ядролық қарудан адамзатты қорғау. Екінші. Ядролық лаңкестік әлеуетіне қарсы тұру. Үшінші. Бұл атом энергетикасының қауіпсіздігі.

Осыған байланысты Қазақстан бейбіт атомды қауіпсіз игерудің үш әмбебап қағидатын ұсынады. Бірінші. Атом энергетикасын дамыту саласындағы үдерістерді басқарудың жалпы ғаламшарлық тетіктерді жетілдіру қажет. Екінші. Атомдық төтенше жағдайларға дер кезінде қайырыла алатын нақты, жалпыға ортақ қағидаттар мен тетіктер қажет. Үшінші. Әлемдік қоғамдастықты ядролық нысандардағы кез келген, тіпті ең елеусіз оқиғалар туралы тез арада және толық ақпараттандыруды қамтамасыз ету қажет.

26 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімовті қабылдады. Ол елдің экономикалық дамуының қарқыны мен динамикасы жайлы, Үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасының жүзеге асырылу барысы, астық жинау, әлеуметтік бағдарламалардың жүзеге асырылу барысы жайлы баяндады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау, қызметтен босату және судьяның орнынан түсуін тоқтату туралы» №152, «Сот органдарынан шығатын ресми құжаттарға апостиль қою» мемлекеттік қызметтер стандартын бекіту туралы» №153 жарлықтарына қол қойды.

27 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қытай Халық Республикасы Халық өкілдері бүкілқытайлық жиналысы Тұрақты комитетінің өкілі У. Бангоны қабылдады.

Кездесу барысында тараптар Қазақстан мен Қытайдың өзара әрекетінің деңгейі көбіне парламенттік қолдауға негізделгендігін атап өтіп, екіжақты ынтымақтастықтың бірқатар мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы «CITIC Group» компаниясының президенті Тян Гуолиді қабылдады.

Кездесу барысында инвестициялық ынтымақтастықты кеңейту мәселелері талқыланды.

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Президентінің Кеден одағындағы арнайы өкілі В.Б. Христенконы қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты ынтымақтастықтың, сондай-ақ Кеден одағы қызметінің мәселелері талқыланды.

28 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қарағанды облысының әкімі С.Н. Ахметовті қабылдады. Ол облыстың әлеуметтік-экономикалық дамуы бойынша ағымдағы жылы атқарылған жұмыстар туралы баяндады.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты Ю.А. Цхайды қабылдады. Ол заң шығару қызметі туралы хабардар етті.

29 қыркүйек

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Қостанай, Қызылорда және Оңтүстік Қазақстан облыстарындағы Мәдениет күндерінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

30 қыркүйек

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдады. Ол елдегі заңдылық пен құқық тәртібінің жағдайы және Мемлекет басшысы берген тапсырмалардың орындалу барысы туралы хабардар етті. Талқылау барысында түзеу мекемелеріндегі, қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңдылықтың жағдайы туралы, діни экстремизм мен лаңкестікке қарсы жүргізіліп жатқан жұмыстар және азаматтардың еңбек құқықтарын қорғау мәселелері қозғалды.

Кездесудің қорытындысы бойынша Президент елдегі азаматтардың құқықтары мен бостандықтарының, мемлекет пен қоғам мүдделерінің сақталуын қамтамасыз етуге бағытталған заңдылық пен құқық тәртібін одан әрі нығайту және заң шығару қызметін жетілдіру туралы нақты тапсырмалар берді.

Сол күні Мемлекет басшысы «Ақорда» астаналық резиденциясында республиканың үздік 10 магистрантына президенттік стипендияны және төсбелгілерді табыс етті.

Қазақстандық оқу орындарының магистранттары Д. Копытина, Д. Бүрлібаева, Н. Оразбаева, Ж. Ақылова, А. Логвиненко, Н. Бекмолдинов, А. Игесінова, Д. Асқарқызы, Б. Әбдіқадыров, О. Кряжевских президенттік стипендия иегерлері атанды.

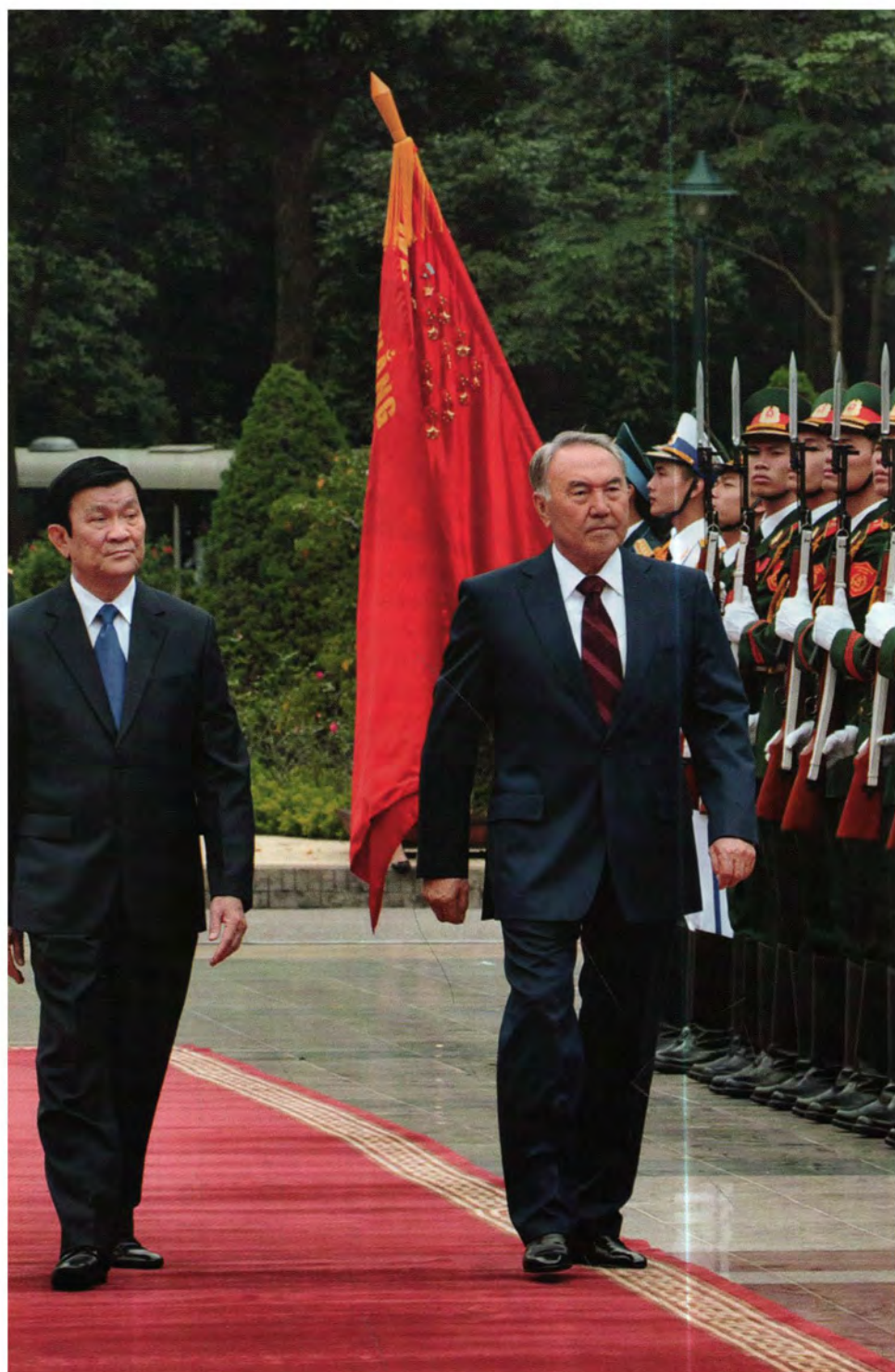
Президент стипендиясы барлық оқу кезеңінде үлгерімі үшін үздік бағаларға ие болған, ғылыми-зерттеу жұмысымен айналысатын және қоғамдық өмірге белсенді атсалысатын жоғарғы оқу орындарының магистрлеріне тағайындалады.

Мемлекет басшысы «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №154, «Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін кейбір мемлекеттік органдардың, құқық қорғау органдарының, соттардың, Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың ведомстволық наградалары туралы» №155 жарлықтарына қол қойды.

ҚАЗАН

Дс		3	10	17	24	31
Сс		4	11	18	25	
Ср		5	12	19	26	
Бс		6	13	20	27	
Жм		7	14	21	28	
Сн	1	8	15	22	29	
Жк	2	9	16	23	30	

3 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаты К.А. Сағадиевті қабылдады. Ол Президентті ағымдағы заң шығарушылық қызмет туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінің төрағасы М.Т. Есенбаевты қабылдады. Ол Агенттіктің кәсіпкерлік пен инвестициялық белсенділікті қамтамасыз ету, әкімшілік кедергілерді төмендету, шағын және орта бизнесті дамыту үшін монополияға қарсы заңнаманы жетілдіру жөніндегі қызметі туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағамбетовті қабылдады. Ол елорданың әлеуметтік-экономикалық дамуы және Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын мереке-леуге дайындық барысы туралы есеп берді.

5 қазан

Мемлекет басшысы ЕурАзЭҚ бас хатшысы Т.А. Мансұровты қабылдады. Ол ЕурАзЭҚ қызметі туралы және Еуразиялық кеңістіктегі интеграциялық үдерістерді дамыту қарқыны жайлы хабарлады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан темір жолы» Ұлттық компаниясы» АҚ президенті А.Ұ. Маминді қабылдады. Ол компанияның 9 айдағы қызметінің қорытындылары мен «Қазақстан темір жолы» АҚ ірі инвестициялық жобаларды іске асыру барысы туралы хабардар етті.

Атап айтқанда, А.Ұ. Мамин тәуелсіздіктің 20 жылдығына қарай Қытайға шығуға мүмкіндік беретін «Жетіген-Қорғас» темір жолының құрылысы, сондай-ақ Түрікменстанмен шекарадағы Өзен темір жолы учаскесінің құрылысы аяқталатынын жеткізді. Сондай-ақ желтоқсанда жолаушылар вагондары өндірісі жөніндегі зауыттың құрылысы аяқталатынын, ол Қазақстанның барлық аумағы бойынша жылдамдығы жоғары жолаушылар қозғалысы бағдарламасын іске асыруға мүмкіндік туғызатынын айтты.

Сол күні Мемлекет басшысы Катар Мемлекетінің Әмірі Хамад бен Халифа ат-Танимен кездесті.

Әңгімелесу барысында тараптар екіжақты ынтымақтастықтың жай-күйі мен перспективаларын талқылады.

6 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстанға ресми сапармен келген Литва Республикасының Президенті Д. Грибаускайтемен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында президенттер халықаралық және аймақтық ұйымдардағы ынтымақтастық пен екіжақты өзара іс-қимылдың ең өзекті мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Литва Президентіне Қазақстан аумағында сталиндік лагерлерде зардап шеккен және репрессияға ұшыраған литвалық азаматтар жайында мұрағаттық құжаттарды берді. Өз кезегінде, Д. Грибаускайте Н.Ә. Назарбаевқа қазақстандық солдат Қ. Саленовтың Литва зерттеулер орталығы мұрағатында сақталған құжаттарының, күнделігінің, отбасылық суреттерінің көшірмесін тапсырды.

Келіссөздер барысында Шығыс пен Батыс арасындағы көлік байланысын дамытудың маңыздылығы ерекше аталып өтті. Атап айтқанда, әңгіме сәтті іске асқан жағдайда елдеріміз Батыс пен ҚХР арасындағы маңызды көлік түйініне айналдыратын «Сәуле» көлік жобасы жайында өрбіді.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша мемлекет басшылары бірлескен мәлімдеме қабылдады, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Үкіметі мен Литва Республикасы Үкіметі арасындағы білім, ғылым, мәдениет және өнер саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге, Қазақстан Республикасы Үкіметі мен Литва Республикасы Үкіметі арасындағы «Адамдарды кері қайтару (реадмиссия) туралы» келісімге, Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі мен Литва Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі арасындағы ауыл шаруашылығы саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды.

Мемлекет басшысы «М.С. Әшімбаев туралы» №157, «Б.А. Майлыбаевты Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Басшысының орынбасары

«Қызметіне тағайындау туралы» №158 жарлықтарына қол қойды.

7 қазан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясы Үкіметінің төрағасы В.В. Путинмен телефон арқылы сөйлесті.

Н.Ә. Назарбаев В.В. Путинді туған күнімен құттықтап, бақыт пен береке тіледі.

Әңгімелесу барысында тараптар екіжақты және көпжақты ынтымақтастықтың кең ауқымды мәселелері көнінде пікір алмасты.

Мемлекет басшысы «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімге толықтырулар енгізу туралы екінші хаттаманы ратификациялау туралы» №481-IV Заңына қол қойды.

10 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Әділет министрі Р.Т. Түсіпбековті қабылдады. Ол заң жобаларының қызметі, зияткерлік меншік пен атқарушы өндіріс салаларындағы істердің жай-күйі, сондай-ақ Мемлекет басшысының мемлекеттік қызмет көрсету рәсімдерін жақсарту мен қысқарту бөлігіндегі тапсырмасының орындалу барысы туралы ақпарат берді.

Атап айтқанда, ведомства басшысы Президентке заң жобаларымен жұмыстың сапасын арттыру үшін Әділет министрлігі қабылдаған шаралар туралы, Үкіметтің ағымдағы жылға арналған Заң жобаларымен жұмыс жоспарының орындалу жағдайын баяндады.

Р.Т. Түсіпбеков сондай-ақ Мемлекет басшысына мемлекеттік қызмет сапасын арттыру, әкімшілік кедергілерді қысқарту және адвокаттық, нотариалдық және бағалау қызметтеріне рұқсат беру кезінде жемқорлыққа қарсы іс-қимыл шаралары бойынша министрлік жұмысының нәтижелері туралы баяндап берді.

Мемлекет басшысы «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы

келісімнің шеңберінде жеткізілетін әскери мақсаттағы өнімдердің нысаналы пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру тәртібі туралы хаттамаға толықтыру енгізу туралы екінші хаттаманы ратификациялау туралы» №482-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрылғанына 20 жыл толу құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» №159 Жарлығына қол қойды.

11 қазан

Мемлекет басшысы Еуропа кеңесінің бас хатшысы Т. Ягландты қабылдады.

Кездесуде Қазақстанның Еуропа кеңесімен ынтымақтастық перспективалары, елдердің Еуропа кеңесі конвенциясына қосылуы және Еуропалық Одақпен қарым-қатынасын нығайту туралы мәселелер талқыланды.

Әңгімелесу барысында Президент кездесу Ядросыз әлем үшін халықаралық форумы қарсаңында өтіп жатқанын атап өтті. Қазақстан үшін бұл — өте маңызды оқиға. Президент Қазақстанның полигонды жапқан және ядролық қарудан бас тартқан мемлекет ретінде осындай форум өткізуге моральдық құқығы барын атап көрсетті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, қазақтың көрнекті ақыны Т. Молдағалиевтің қайтыс болуына байланысты отбасы мен туған-туыстарына көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Көрнекті ақын Тұманбай Молдағалиев ағамыздың өмірден өтуіне байланысты ауыр қайғыларыңызға ортақтасып, көңіл айтамын. Қазақ елі «Тұмаш» деп еркелеткен ардақты азамат, ұлттық поэзиямыздың өркендеуіне өлшеусіз үлес қосқан жыр алыптарының үркердей тобына жататын санаулы қайраткерлердің бірі еді.

Сезім мен нәзік лириканың теңдессіз шебері Тұмағанның өлеңдері көптеген жүрекке өшпестей жол салғаны шүбәсіз. Жан-дүниенді үйіріп, рухынды асқақтата білетін шыншыл да тәкәппар поэзиясы бұл күнде ұлттық мәдениетіміздің алтын қорына, халқымыздың рухани байлығына айналды. Қаламгердің өнегелі өмірі, жарқын бейнесі, ғибраты мол өміршең өлеңдері өшпейді деп білемін», — делінген жеделхатта.

Тұманбай Молдағалиев 1935 жылы Алматы облысы Еңбекшіқазақ ауданының Жарсу ауылында туылған. 20 астам поэзиялық жинақтардың авторы болып табылады. Олардың қатарында «Студент дәптері», «Кәмила», «Көктем таңы», «Құралай», «Феруза туралы жыр», «Алатау қызы», «Я — сын Семиречья», «Зулайды күндер», «Жүрегім менің сапарда», «Новая тетрадь», «Шақырады жаз мені», «Жігіт ойлары», «Мен де жиырма жаста едім», «Қош, көктем», «Жүрек ояу қашанда», «Хаттар, хаттар», «Махаббат оты сөнбейді», «Жүректегі жазулар» және т.б. бар. Қазақстан Ленин комсомолы сыйлығының (1968), Физули атындағы Халықаралық Түркі дүниесі сыйлығының иегері (1992). Тәуелсіз Қазақстанның бірінші Мемлекеттік әнұранының авторларының бірі.

Мемлекет басшысы «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» №483-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне діни қызмет және діни бірлестіктер мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №484-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Кешірім жасау туралы» №160, «Қазақстан Республикасының Әскери доктринасын бекіту туралы» №161, «Қазақстан Республикасының әділет органдары қылмыстық-атқару жүйесінің қатардағы және басшы құрамдағы адамдары антының мәтінін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 7 сәуірдегі №1547 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» №162, «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің қорын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 22 желтоқсандағы №528 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №163 жарлықтарына қол қойды.

12 қазан

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Ядросыз әлем үшін» халықаралық форумына қатысты.

Халықаралық форумға БҰҰ, МАГАТЭ, ЕҚЫҰ, ШЫҰ, ҰҚШҰ, ЕурАзЭҚ, АӨСШК, ЮНЕСКО, ЯСЖТҚҰ сияқты халықаралық ұйымдардың басшылары мен өкілдерін, әлемдік саяси топтардың, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдерін, белгілі сарапшылар мен ғалымдарды қоса есептегенде, әлемнің әр елінен 400-ден астам қонақ қатысты.

Өз сөзінде Президент бүгінде ядролық қауіпсіздік мәселесі әлемдік саясатта жетекші орынның бірін иеленетінін атап өтті. Астанадағы бүгінгі

форум — саясаткерлер мен көпшілік жұртшылықтың күш-жігерін ядролық қауіпсіздіктің кең ауқымды проблемасы бойынша біріктірудегі маңызды қадам.

Н.Ә. Назарбаев «бұдан 20 жыл бұрын, Семей ядролық полигонын жауып, одан кейін ядролық мәртебеден бас тарта отырып, Қазақстан жаңа мемлекеттің күші мен қуаты әрдайым ядролық күшті көрсетуге емес, оны қолданбауға және одан толық бас тартуға жұмсаған жөн деп шешті. Бұл қазақстандық мемлекеттіліктің өзегіне — жалпыұлттық идея дәрежесіне көтерілген жалпыхалықтық даналыққа айналды», — деп атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Ядросыз әлем үшін» халықаралық форумы аясында Оңтүстік Африка Республикасының бұрынғы Президенті, «Жаһандық көшбасшылық қорының» президенті Ф. де Клеркпен, МАГАТЭ-нің бас директоры Ю. Аmanoмен, Канзас штатының (АҚШ) губернаторы С. Браунбекпен, АҚШ конгресмені Э. Фалеомаваегамен және ЯСЖТҚҰ дайындық комиссиясының атқарушы хатшысы Т. Тотпен бірқатар екіжақты кездесулер өткізді.

Сол күні Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Қарағанды, Маңғыстау және Солтүстік Қазақстан облыстарының Мәдениет күндерінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Президент өңірлердің жетістіктер көрмесімен танысып, одан соң аталмыш облыстардың әртістері мен шығармашылық ұжымдары қатысқан Гала-концертті тамашалады.

13 қазан

Мемлекет басшысы Оңтүстік Қазақстан облысында жұмыс сапарымен болды.

Шымкент қаласына келісімен Президент Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысы ретінде әскери қалашықта болып, онда әскери бөлімнің командирі, полковник Н. Қашағановқа жауынгерлік туды тапсырды.

Салтанатты іс-шаралар аяқталған соң, Қорғаныс министрі Ә.Р. Жақсыбеков Мемлекет басшысын жауынгерлік дайындық барысымен және әскери гарнизонның инфрақұрылымымен таныстырды.

Президент мерзімді әскери қызметтегі сарбаздардың қызмет жағдайларымен таныс болып, әскери машиналар паркінің технологиялық желісінің элементтерін қарап шықты. Мұнда оған мотоатқыштар батальонының үлгісінде жауынгерлік дайындықтың жоғары деңгейі таныстырылды.

Әскери қызметшілермен кездесу аяқталғаннан кейін, Н.Ә. Назарбаев бөлімнің жеке құрамын айтулы оқиғамен құттықтап, әскери туды сақтауды міндеттеді және атқарып жатқан қызметтері үшін, антқа және әскери борыштарына беріктігі үшін алғысын айтты.

Президент сондай-ақ Шымкенттің ескі аумағына орналасқан Тәуелсіздік саябағында болды. Онда Шымкент қаласының тұрғындарымен кездесіп, оларды алда келе жатқан Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығымен құттықтады. Ол Қазақстанның ең басты байлығы — біздің көпұлтты үйіміздегі бейбітшілік пен келісім екенін атап өтті. Біздің басты міндетіміз — халықтың бірлігін сақтау. Сондықтан бүгін жаңа «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына қол қойылды. Бұл заңда діни бірлестіктердің құқықтары мен міндеттері нақты баяндалған, мемлекеттің біздің қоғамдағы дінаралық толеранттықты нығайтудағы рөлі белгіленген.

Мемлекет басшысы Шымкент қаласындағы индустриялық аймақта болып, онда «Арт Құрылыс» ЖШС-нің темірбетон бұйымдарының өндірісі жөніндегі инвестициялық жобаны іске асыру барысымен, «Ferrum-Vtor» ЖШС-нің сұйық шыны және силикат үйіндісінің өндірісі жөніндегі цехымен, сондай-ақ өнеркәсіп салаларына мамандарды қайта даярлау жөніндегі оқу орталығымен танысты.

Одан соң Президент республикадағы бірегей жабық үлгідегі жеңіл атлетикалық манежде болды, оның пайдалануға берілуі өңірде жеңіл атлетиканы дамытуға қарқын берді.

Сол күні Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірліктерінің Президенті, Абу-Даби әмірі шейх Халифа бен Зайд әл-Нахаянмен кездесті.

Кездесу кезінде екіжақты ынтымақтастықтың жай-күйі мен перспективалары талқыланды. Атап айтқанда, «Абу Даби Плаза» ірі бірлескен жобасын іске асыру және инвестиция тарту туралы сөз қозғалды.

19 қазан

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Президенті А. Гүлге осы елдің оңтүстік-шығысындағы лаңкестік әрекет салдарынан түрік әскерлерінің қаза болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

20 қазан

Мемлекет басшысы өзінің алматылық резиденциясында Қазақстанға ресми сапармен және Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің I отырысына қатысу үшін келген Әзірбайжан Республикасының Президенті И.Г. Алиевпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында президенттер халықаралық және өңірлік ұйымдардағы екіжақты өзара іс-қимыл мен ынтымақтастықтың, сондай-ақ алдағы болатын Түркітілдес мемлекеттер саммитінің күн тәртібіндегі ең өзекті мәселелерін талқылады.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша екі елдің президенттерінің Бірлескен декларациясы, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Әзірбайжан Республикасының Үкіметі арасындағы дипломатиялық өкілдіктердің ғимараттарын салу үшін жер телімдерін өзара беру туралы келісім, Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрлігі мен Әзірбайжан Республикасының Сыртқы істер министрлігі арасындағы ынтымақтастық туралы Хаттама, Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Әзірбайжан Республикасының Үкіметі арасындағы теңіз сауда қатынастары саласындағы ынтымақтастық туралы келісім қабылданды.

Мемлекет басшысы «2011–2013 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №485-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасындағы кәсіптік және өзге де мерекелер туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 20 қаңтардағы №3827 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №164, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік

бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған органдардың штат санын әңгімелейтін жөніндегі шаралар туралы» 2010 жылғы 27 қыркүйектегі №1072 жарлықтарына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №165, «Қазақстан Республикасының прокуратура органдарының кейбір мәселелері туралы» №166 жарлықтарына қол қойды.

21 қазан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында өткен Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің I отырысына төрағалық етті.

Саммитке Әзірбайжан Республикасының Президенті И.Г. Алиев, Қырғыз Республикасының Президенті Р.И. Отынбаева және Түркия Республикасының вице-премьері Б. Боздағ қатысты.

Кездесуде түркітілдес мемлекеттер арасындағы сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастықты кеңейту мәселесі талқыланды.

Саммитті аша отырып, Н.Ә. Назарбаев Кеңеске мүше елдердің барлығы Ұйымның толыққанды халықаралық құрылым ретінде қалыптасуына мүдделі екендігін атап өтті және Өзбекстан мен Түрікменстанды осы үдеріске қосылуға шақырды.

Н.Ә. Назарбаев туыс елдерді рухани жуықтастыруға бағытталған бірқатар нақты ұсыныстар енгізді. Олардың қатарында — Әбу Насыр әл-Фараби, Жүсіп Баласағұн, Махмұд Қашғари, Қожа Ахмет Яссауи және басқа да бабаларымыздың түркі әлеміне ортақ мұрасын бірлесе насихаттау, 2012 жылы Түркістанда «Қазіргі түркі әлемі: нақты ахуал және даму болашағы» атты халықаралық симпозиум өткізу болды. Астана — түркі әлемі мәдениетінің астанасы болып жариялануына байланысты келесі жылы бірқатар мәдени іс-шаралар мен фестивальдар ұйымдастыруды жоспарлау қажет.

Қазақстан Президенті Әзірбайжан Президентінің Бакуде Түркі тілдес елдердің мәдениет қорын құру туралы бастамасына қолдау білдірді.

Саммиттің қорытындысы бойынша түркітілдес елдердің бірқатар халықаралық және өңірлік өзекті мәселелері бойынша келісілген ұстанымын, экономикалық және мәдени-гуманитарлық ынтымақтастығының негізгі бағытын айқындаған Алматы декларациясына қол қойылды. Сондай-ақ Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің рәсімдік ережесі қабылданды.

Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңес халықаралық ұйымы 2009 жылдың 3 қазанына бастап Нахичеван келісімімен құрылған. Өзірбайжа-Республикасы, Қазақстан Республикасы, Қырғыз Респуб-ликасы және Түркия Республикасы келісімнің қатысушылар-болып табылады.

22 қазан

Мемлекет басшысы Алматы қаласына жұмыс са-пары барысында бірқатар қалалық нысандарын ара-лады.

Президент Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті атындағы дендросаябақта болды. Онда Ал-маты қаласының әкімі А.С. Есімов оған қалада саябақ аймақтарын дамыту жоспары туралы баяндады.

Одан соң Н.Ә. Назарбаев «Нұр-Мұбарак» ис-лам мәдениеті университетінде болды. Универси-тет жоғары білікті имамдарды, исламтанушыларды, дінтанушыларды, араб тілі мен әдебиетінің аудар-машыларын даярлауды жүзеге асырады. Президент мәжіліс залын, аудиторияны, компьютерлік және лин-гафон кабинеттерін қарап шығып, оқушылармен және оқытушылармен әңгімелесті.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар екіжақты қарым-қатынастардың кең ауқымдағы мәселелерін, атап айтқанда, экономикалық ынтымақтастық мәселесін, Кеден одағының қызметін, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі өзекті мәселелерді талқылады.

Мемлекет басшысы «2001 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан-Өзбекстан мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу пункттері туралы келісімге хаттаманы ратификациялау туралы» №486-IV Заңына қол қойды.

24 қазан

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Президенті А. Гүлмен телефон арқылы сөйлесіп, оның барысында Түркияда болған жер сілкінісі салдарынан көптеген адамдардың құрбан болуына байланысты көңіл айтты және апаттың салдарларын жоюға қолдан

«елетін көмек беруге дайын екендігін білдірді. Тараптар екіжақты қарым-қатынастардың жай-күйі мен болашағын және Алматы қаласында өткен Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесінің I отырысының қорытындыларын талқылады.

Мемлекет басшысы Түркия Республикасының Президенті А. Гүлге осы елде болған жер сілкінісіне байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Түркиядағы Ван провинциясында болған жер сілкінудің салдарынан көптеген адамдар құрбан болғаны туралы суыт хабарды терең күйзеліспен қабыл алдым. Бұл үлкен апаттан зардап шеккендерге қажетті көмек беруге дайын екендігімізді білдіремін. Табиғат апатынан қаза тапқан жандардың туған-туыстары мен жақындарына, сондай-ақ бауырлас түрік халқына Қазақстан халқының атынан және өз тарапымнан көңіл айтып, қайғыларыңызға ортақ екендігімізді білдіремін», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №487-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» №167 Жарлығына қол қойды.

25 қазан

Мемлекет басшысы жаңадан тағайындалған Қазақстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті елшілер — Бразилия Федеративтік Республикасының елшісі О.Б. Жуниордан, Америка Құрама Штаттарының елшісі К. Фэйрфакстан және Германия Федеративтік Республикасының елшісі Г. Герцтен сенім грамоталарын қабылдады.

Мемлекет басшысы Сауд Арабиясының Королі Абдалла бен Әбдел Әзиз әл-Саудқа Сауд Арабиясы Корольдігінің Тақ мұрагері Ханзада Сұлтан бен Әбдел Әзиз әл-Саудтың қайтыс болуына байланысты көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Сауд Арабиясы Корольдігінің Тақ мұрагері Ханзада Сұлтан бен Әбдел Әзиз әл-Саудтың өмірден озғаны туралы суыт хабарды терең күйзеліспен қабыл алдым.

Қабырғаңыз қайысқан осы қаралы сәтте барша Қазақстан халқының атынан және жеке өзімнің атымнан көңіл айтамын», — делінген жеделхатта.

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен «Қазақстан және жаңа әлемдегі еуразиялық идея» атты халықаралық ғылыми форумның қатысушыларына сәлем жолдады.

«Мемлекеттердің Еуразиялық одақтың жаңа интеграциялық бірігуінің негізгі қағидаттары мен нақты бағдарламасын 17 жыл бұрын В.М. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің профессорлары мен студенттері алдында сөйлеген сөзімде алғаш рет ұсынған едім.

... Бүгінде еуразиялық идеяның миллиондаған ізбасарлары бар. Олар идеядан орасан зор өркениетті болашақты көруде. Бұл біздің мемлекеттеріміз үшін жаһандық әлемде лайықты орын алуға, ал біздің халықтарымыз үшін экономикалық және мәдени-гуманитарлық өзара қарым-қатынастың жаңа сапалы деңгейіне шығудың жақсы мүмкіндігі. Бұл бүгіннен бірлесе жазыла бастаған біздің болашағымыздың ортақ тарихы. Оның жетістігі тек саясаткерлердің міндеті ғана емес, ғалымдардың, түрлі салалар мамандарының үлкен еңбегі, мемлекеттеріміздің азаматтарының белсенді қолдауы», — делінген жолдауда.

26 қазан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен телефон арқылы сөйлесті.

Әңгімелесу барысында тараптар іс жүзінде қызметі 2012 жылы басталатын Қазақстан, Беларусь және Ресейдің Бірыңғай экономикалық кеңістігінің негізін құрайтын құжаттарды қабылдау жөніндегі жұмыстардың барысын талқылады.

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында өткен Алматы, Павлодар және Батыс Қазақстан облыстарының Мәдениет күндерінің салтанатты ашылу рәсіміне қатысты.

Президент өңірлердің жетістіктер көрмесімен танысты, одан соң аталмыш облыстардың әртістері мен шығармашылық ұжымдары қатысқан Гала-концертті тамашалады.

Мемлекет басшысы егін жинау науқанының аяқтауына және рекордтық астық өнімінің жиналуына байланысты Қазақстанның ауыл шаруашылығы еңбеккерлеріне мерзімдік баспа беттерінен Үндеу жолдады.

27 қазан

Мемлекет басшысы Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің кезекті отырысына төрағалық етті.

Отырыста Үкімет тарапынан әзірленген Ұлттық қауіпсіздіктің 2012–2016 жылдарға арналған стратегиясының жобасы талқыланды.

Өз сөзінде Қазақстан Президенті осы стратегиялық құжаттың аясында бейбітшілік пен келісімді сақтауға, қазақстандық қоғамды тұрақты және орнықты дамытуға, мемлекет пен экономиканы одан әрі нығайтуға, сондай-ақ Қазақстанның қауіпсіздігіне төнетін қауіп-қатерлерді бейтараптандыруға мүмкіндік беретін, орта мерзімді кезеңге есептелінген кешенді шаралар қабылдаудың маңызын атап өтті.

Жобаны талқылау барысында Н.Ә. Назарбаев орын алған және болжанған қауіп-қатерлерге қарсы іс-қимылдың нақты тетіктеріне қатысты бірқатар елеулі ескертулер мен ұсыныстар енгізді.

Отырысқа қатысушылар сондай-ақ 2010 жылы қабылданған «Сыртқы барлау туралы» Заңды іс жүзіне асыру мәселесін қарады. Қазақстанның ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сыртқы террористік және экстремистік қауіптерді дер кезінде табу және одан сақтап қалу үшін барлау органдары қызметінің маңыздылығы атап өтілді.

Президент еліміздің барлау органдарының жұмысына баға беріп, орын алған проблеманы көрсетті және олардың қызметін жетілдіру, соның ішінде Қазақстан басшылығын жедел және сапалы ақпараттандыру мәселелері жөніндегі негізгі бағытын анықтап берді.

Талқылаудың қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы Үкіметке және өзге мемлекеттік органдарға тиісті тапсырма берді. Олардың орындалуына бақылау жасау Қазақстанның Қауіпсіздік кеңесінің хатшылығына жүктелді.

28 қазан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченконы қабылдады.

Ол елдің қаржылық саласындағы, атап айтқанда, валюталық нарықтың ағымдағы жағдайы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы БҰҰ бас хатшысының орынбасары — БҰҰ Женева қаласындағы бөлімінің бас директоры Қ.К. Тоқаевты қабылдады. Ол БҰҰ ағымдағы және перспективалық қызметі туралы баяндады.

31 қазан

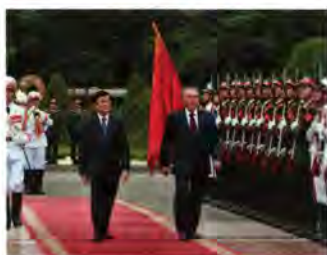
Мемлекет басшысы Вьетнам Социалистік Республикасында ресми сапармен болып, осы елдің астанасы Ханой қаласында Президент Чыонг Тан Шангпен кездесті.

Шағын және кеңейтілген құрамдағы келіссөздер барысында Қазақстанның индустриялық кешені мен мұнай-газ саласын жаңғыртуға Вьетнамның қатысуы, Вьетнамға ядролық отынды тасымалдау, көлік және коммуникация, сауда, шағын және орта бизнес, ауыл шаруашылығы, кеме құрылысы, өңдеуші сектор салаларындағы екіжақты ынтымақтастықты дамыту мәселелері талқыланды.

Келіссөздердің қорытындысы бойынша қосарланған салық салуды болдырмау жөніндегі, азаматтық авиация, туризм мен білім салаларындағы ынтымақтастық туралы, азаматтық және коммерциялық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы келісімдерге, сондай-ақ ірі экономикалық және қаржы орталықтары — Алматы мен Хошимин қалаларының арасындағы өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойылды.

Мәдени өзара әрекеттестік тұрғысында 2012 жылы Қазақстандағы Вьетнам мәдениеті күндерін өткізу туралы уағдаластыққа қол жеткізілді. Ал 2013 жылы Вьетнамдағы Қазақстанның мәдениет күндері өтетін болады.

Сол күні Мемлекет басшысы Вьетнам Коммунистік партиясы ОК-нің бас хатшысы Нгуен Фу Чонгпен және Вьетнам Социалистік Республикасы Ұлттық жиналысының төрағасы Нгуен Шинь Хунгпен кездесті.

ҚАРАША

Дс		7	14	21	28
Сс	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Бс	3	10	17	24	
Жм	4	11	18	25	
Сн	5	12	19	26	
Жк	6	13	20	27	

1 қараша

Мемлекет басшысы Вьетнам Социалистік Республикасына ресми сапары барысында Ханой қаласындағы Вьетнам мемлекеттік университетінде болды. Онда Президентке университеттің Құрметті докторы дәрежесі тапсырылды.

Мемлекет басшысы университеттің профессорлық-оқытушылық құрамы мен студенттер алдында оқыған дәрісінде Қазақстанның тәуелсіздіктің 20 жылы ішінде қол жеткізген табыстары мен дамуының ұзақ мерзімді басымдықтары туралы айтты. Әңгіме Семей полигонын жабу және ядролық қарудан өз еркімен бас тарту, Астана құрылысы мен «2030-стратегиясы», халықаралық бастамалар мен этносаралық келісімнің бірегей тәжірибесі туралы болды.

Қазақстан Президенті қазақстандық білім жүйесін дамыту мәселелері, ғылыми және инновациялық қызмет, Назарбаев университетінің жұмысы туралы жан-жақты тоқталды. 2010 жылы еліміз Еуропалық мәдениет конвенциясы мен Болон процесіне қосылғаны атап өтілді. Қазақстан білім саласындағы, соның ішінде Вьетнаммен студенттер, оқытушылар алмасу арқылы халықаралық ынтымақтастық мүмкіндіктерін одан әрі кеңейту ниетін көздейді.

Студенттерге арнаған сөзінде Н.Ә. Назарбаев Қазақстан-Вьетнам ынтымақтастығының болашағы жас ұрпақтарға байланысты екенін атап өтті.

Сөзінің соңында Мемлекет басшысы Вьетнам мемлекеттік университетінің Құрметті қонақтар кітабына қолтаңба қалдырды.

2 қараша

Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірлігінде жұмыс сапарымен болып, осы елдің астанасы Абу-Даби қаласында Премьер-министрдің орынбасары — БАӘ Президентінің істері жөніндегі министрі шейх Мансұр бен әл-Нахаянмен кездесті.

Кездесу барысында тараптар екі ел арасындағы саяси, сауда-экономикалық және инвестиция саласындағы ынтымақтастықты одан әрі дамыту мен нығайту мәселелерін талқылады. Атап айтқанда, Абу-Даби қаласында қазақстан-әмірліктер үкіметаралық комиссиясының 5-отырысын өткізу мәселелері, сондай-ақ Қазақстанның Таяу Шығыс және Оңтүстік-Шығыс Азия елдерімен инвестициялық

ынтымақтастығын дамытуға арналған биылғы жылдың қазан айында Абу-Даби қаласында өткен бизнес-форумының қорытындылары талқыланды.

Н.Ә. Назарбаев форум аясындағы қазақстандық және араб компаниялары арасында қол жеткізілген уағдаластықтар нақты жоба ретінде іске асырылатынына сенім білдірді.

Мемлекет басшысы Қырғыз Республикасының Президенті болып сайлануына байланысты А.Ш. Атамбаевқа құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы өзінің құттықтауында елде тұрақтылықтың одан әрі нығайып, саяси, экономикалық және әлеуметтік жаңғырту тереңдей түсетініне сенім білдірді, сондай-ақ А.Ш. Атамбаевқа Қырғызстан Президенті лауазымындағы жауапты қызметінде табыстар, ал бауырлас қырғыз халқына игілік, бейбітшілік пен гүлдену тіледі.

3 қараша

Мемлекет басшысы Біріккен Араб Әмірлігіне жұмыс сапары барысында Абу-Даби әмірінің Тақ мұрагері, Біріккен Араб Әмірліктерінің Қарулы күштері Бас қолбасшысының орынбасары шейх Мұхаммед бен Заид әл-Нахаянмен кездесті.

Кездесу барысында тараптар екіжақты өзара әрекеттестіктің жағдайы мен перспективаларын талқылады. Атап айтқанда, іс жүзінде құрылыс жұмыстары сатысына көшкен «Абу-Даби Плаза» көп салалы кешені жобасының жүзеге асырылуын талқылады, сондай-ақ посткеңестік кеңістіктегі жалғыз ислам банкі «Әл Хиляль» банкінің табысты қызметін ерекше атап өтті.

Тараптар сондай-ақ Қазақстан Үкіметі мен БАӘ Үкіметі арасында инвестицияны ынталандыру және өзара қорғау туралы келісім жобасына қол қоюға дайындыққа қатысты прогреске қол жеткізілгеніне қанағаттанушылық білдірді.

4 қараша

Мемлекет басшысы белгілі құқықтанушы-ғалым, көрнекті қоғам қайраткері, академик С.З. Зимановтың өмірден озуына байланысты марқұмның отбасы мен туған-туыстарына көңіл айту жеделхатын жолдады.

«Салық Зиманов — отандық заң ғылымының дамуына, құқықтық мемлекеттің қалыптасуына, тәуелсіз еліміздің өркендеуіне өлшеусіз үлес қосқан зиялы тұлға еді. Ол кісі шын мәнінде кісілік пен даналықтың тәлімісіндей, әділдіктің таразысындай абыз ақсақалымыз болатын. Адамгершілік қасиеттері мол, жаны жайсаң, «үрегі кіршіксіз, абзал азаматтың елге сіңірген еңбегі мен жарқын дидаһын халқымыз әрдайым жүрегінде сақтайды деп сенемін. Оның ғылымдағы мол мұрасы мен ғибратты ғұмыры кейінгі ұрпаққа үлгі болуы тиіс. Марқұмның топырағы торқа, жаны жаннатта болсын», — делінген жеделхатта.

5 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Нұр Астана» мешітінде болып, Қазақстанның барша мұсылман қауымын Құрбан айт мейрамымен құттықтады.

«Қымбатты отандастар! Баршаңызды ұлық мереке — Құрбан айт мейрамымен шын жүректен құттықтаймын! Биыл еліміздің тәуелсіздігінің 20 жылдығымен орайлас келген мүбәрак мерекенің арны бөлек. Бұл — елдің береке-бірлігін бекемдейтін, қанағат пен қайырымдылықты арттыратын мейрам. Құрбан шалу кісіні шүкіршілік пен тәубаға, аманатқа адалдық пен сертке беріктікке шақырады.

...Ислам діні барлық істе салиқалылық пен сабырлылыққа үндейді. Адамзаттың ізгі құндылықтарын уағыздайтын ата дініміз шектен шығуға, өзгеге қиянат жасауға жол бермейді. Ұлысты ұйыстыратын осы ұлағатты дінді халқымыз өз ұлттық дәстүрімен үйлестіріп, ғасырлар бойы бекем ұстанып келеді.

Ендеше, Алла тағала баршамыздың айттан айтқа аман жетуімізді жазсын, ағайын! Келешегімізді кемел, жүзімізді жарқын етсін. Еліміз аман, жұртымыз тыныш, бірлігіміз бекем, бауырымыз бүтін болсын!

Құрбан айт мүбәрак болсын!», — деп тіледі Президент.

9 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласының әкімі И.Н. Тасмағанбетовті қабылдады. Ол елдің 2011 жылдағы әлеуметтік-экономикалық дамуының қорытындысы туралы есеп берді, қаладағы жаңа

нысандарды пайдалануға енгізу, елорданың жылыту маусымына дайындық деңгейі және Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын тойлауға дайындық барысы туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары Ө.Е. Шөкеевті және Ауыл шаруашылығы министрі А.С. Мамытбековті қабылдады. Олар Қазақстанның агроөнеркәсіп кешенінің 2011 жылға арналған қызметінің нәтижелері, жиын-терін науқанының қорытындысы, сондай-ақ Агроөнеркәсіп кешені қызметкерлерінің республикалық форумына даярлық барысы туралы баяндады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Америка Құрама Штаттарының Үкіметі арасындағы Ауғанстан Ислам Республикасының тұрақтылығы және қайта қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылға Америка Құрама Штаттарының қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы арнайы жүктің коммерциялық теміржол транзитін қамтамасыз ету туралы келісімге өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №488-IV, «2007 жылғы 6 қазандағы Кеден одағының комиссиясы туралы шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №489-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне құқық қорғау қызметін жетілдіру және қылмыстық заңнаманы одан әрі ізгілендіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №490-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану және «Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің мәселелері» туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 10 желтоқсандағы №282 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №169, «Қазақстан Республикасының валютасын қолданудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 7 ақпандағы №549

Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» №170, «Қазақстан Республикасы мен Вьетнам Социалистік Республикасы арасындағы азаматтық істер бойынша өзара қысқықтық көмек туралы келісімге қол қою туралы» №171 жарлықтарына қол қойды.

10 қараша

Мемлекет «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» №172 Жарлығына қол қойды.

11 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» орталық концерт залында өткен Агроөнеркәсіп кешені қызметкерлерінің республикалық форумына қатысты.

Форум жұмысы басталмас бұрын Президент ауыл шаруашылығының әртүрлі саласындағы серпінді жобалар, аграрлық ғылым мен «ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингінің даму институтының жетістіктері қойылған агроөнеркәсіп кешені қол жеткізген жетістіктер көрмесімен танысты.

Н.Ә. Назарбаев форумда сөйлеген сөзінде инновациялық әдістерді енгізуге, еңбек өнімділігін және саланың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталған бірқатар бастамаларды атап өтті (Қосымшаны қараңыз).

Форум аяқталған соң Президент агроөнеркәсіп кешенінің қызметкерлеріне мемлекеттік наградаларды табыс етті. Біздің Отанымызды экономикалық, әлеуметтік-гуманитарлық дамытудағы аса үздік жетістіктері үшін «Қазақстанның Еңбек Ері» атағы — Қостанай облысындағы «Заречное» ЖШС директоры В.И. Двуреченскийге, Ақмола облысындағы «Қазэкспортастық агрофирмасы» ЖШС бас директоры Ә.А. Кенжебаевқа, Солтүстік Қазақстан облысындағы «Тайынша-Астық» ЖШС бас директоры Р.Ж. Молдабековке табыс етілді.

1

2

«Қазақстанның Еңбек Ері» атағы — Қазақстан Республикасының ең жоғарғы дәрежелік ерекшелік белгісі. 2008 жылы тағайындалған. Ол экономикалық, әлеуметтік-гуманитарлық дамытудағы аса үздік жетістіктері үшін тағайындалады. Бұл атаққа лайықты деп танылғандарға Алтын жұлдыз (1-сурет) және «Отан» ордені (2-сурет) беріледі.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №173 Жарлығына қол қойды.

14 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Мәдениет министрі М. Құл-Мұхаммедті қабылдады. Ол «Мәдени мұра» бағдарламасын, тілдерді дамыту мен қолданудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын, Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығын мерекелеуді өткізу жөніндегі мемлекеттік комиссияның жалпыұлттық жоспарын, облыстардың мәдениет күндерін және өзге де министрлік қызметінің басым бағыттарын іске асыру барысынан хабардар етті.

Мемлекет басшысы министрлік үлкен жұмыстар жасап жатқанына тоқталды, сонымен бірге Президент шығармашылық одақтармен, зиялы қауым өкілдерімен тығыз жұмыс жүргізу қажеттігін, олардың елімізде атқарылып жатқан шаруалардан сырт қалмауы тиістігін атап өтті.

Н.Ә. Назарбаев министрлікке тарихи және мәдени мұраларды сақтау, ел Тәуелсіздігінің елеулі жетістіктерін ашып көрсету сияқты ауқымды мәселелер бойынша зиялы қауыммен және шығармашылық одақтарымен жұмысты жандандыруды тапсырды.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Қаржылық мониторинг комитетінің төрағасы М.С. Өтебаевты қабылдады. Ол қаржылық мониторинг жүйесін қалыптастыру мен дамыту, заңсыз жолмен алынған кірістерді (заңсыз жолмен табылған ақшаны) заңдастыруға және терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл саласындағы заңнаманы жетілдіру мәселелері туралы хабардар етті.

Президент Қазақстанның қаржылық мониторинг жүйесін жетілдіру жөніндегі жұмыстарды жалғастыру жөнінде тапсырма берді.

Мемлекет басшысы діни экстремизм және терроризммен күрес мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

Кеңес жұмысына Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Мемлекеттік хатшысы Қ.Б. Саудабаев, Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин, Жоғарғы сотының төрағасы Б.А. Бекназаров, Президентінің көмекшісі — Қауіпсіздік кеңесінің хатшысы М.М. Тәжин, Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаев, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы Н.Ә. Әбіқаев, «Сырбар» сыртқы барлау қызметінің директоры А.Қ. Жанқұлиев, Қорғаныс министрі Ә.Р. Жақсыбеков, Ішкі істер министрі Қ.Н. Қасымов, Әділет министрі Р.Т. Түсіпбеков қатысты.

Кеңесті аша отырып, Президент өткен сенбі күні Тараз қаласында бірқатар ерекше ауыр қылмыстар жасалғанын атап өтті. Қылмыскер құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне қарулы шабуыл жасады, соның салдарынан Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің екі қызметкері, үш полиция қызметкері және екі азамат қайтыс болды.

Н.Ә. Назарбаев қаза болғандардың отбасылары мен туыс-туғандарының қайғысына ортақтасып, шын жүректен көңіл айтып, Ішкі істер министрлігіне, облыстағы жергілікті атқарушы органдарға қаза болғандардың отбасылары мен балалары үшін қажетті нәрсенің бәрін жасап, оларға жан-жақты көмек көрсетуді тапсырды.

Кеңесте құқық қорғау органдары басшыларының есептері тыңдалды.

Кеңестің қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы ақпараттық қауіпсіздігінің 2016 жылға дейінгі тұжырымдамасы туралы» №174 Жарлығына қол қойды.

15 қараша

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Жоғарғы сотының төрағасы Б.А. Бекназаровты қабылдады. Ол ағымдағы жылдың 10 айында сот төрелігін жүзеге асырудың нәтижелері, сот жүйесін нығайту жөніндегі шаралар, экономикалық соттар жұмысы, сондай-ақ Қазақстанда сот ісін жүргізуді дамыту мәселесіндегі халықаралық ынтымақтастық туралы баяндады.

Сонымен бірге Б.А. Бекназаров барлық облыс орталықтарында жеткіншектердің істері бойынша соттардың құрылуы туралы хабардар етті. Бұл құқық тәртібін бұзған жеткіншектерді қайта тәрбиелеу және түзету үдерісіне оң ықпалын тигізіп, соттардың қызметі сот шешімінің анағұрлым дәлелді қабылдануына мүмкіндік туғызатын болады.

Мемлекет басшысы Жоғарғы соттың және барлық сот төрелігі жүйесі жұмысының тиімділігін арттыру мәселелері жөнінде бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімовпен, Парламенті Сенатының төрағасы Қ.А. Мәмимен, Парламенті Мәжілісінің төрағасы О.Б. Мұхамеджановпен және Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусинмен Президенттің атына келіп түскен Мәжіліс депутаттарының Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісін тарату және кезектен тыс сайлауын өткізу туралы үндеуіне байланысты кеңес өткізді.

Мемлекет басшысы депутаттар өз үндеуін бірнеше факторларға негіздегенін атап өтті. Біріншіден, Конституцияға енгізілген өзгерістерге сәйкес Мәжілісте кемінде екі саяси партия болуы тиіс. Бұл үшін саяси жүйеде реформа жүргізілді. Алғаш рет Орталық Азияда депутаттарды партиялық тізім бойынша сайлау енгізілді. Президент Қазақстан саясатының дамуында демократиялық вектор дәйектілікпен іске асырылуы керектігіне тоқталды. Екіншіден, Қазақстан 2008–2009 жылдары күрделі әлемдік дағдарыстың әсерін бастан кешірді. Елдер мен күллі әлем одан енді ғана шығып келеді, ал бұл кезде әлемдік экономика әлі де күшті құбылмалы күйде қалып отыр.

Н.Ә. Назарбаев қоғам көппартиялық Парламентті қажет етіп отырғанын атап өтті. Парламенттің жаңаруы елде жүргізіліп жатқан ауқымды жаңғыртулар үшін қажет. Бұдан басқа, егер келесі дағдарыс сайлау науқанына сәйкес келетін болса, онда ел басшылығының, Үкіметтің және бұл мәселе бойынша өңірлердің жұмысы қиындайды.

«Аталған мәселе бойынша сіздердің ұстанымдарыңызды ескере отырып, мен Мәжілісті тарату

және сайлау өткізу туралы тиісті жарлық жобасын қарастырамын», — деді Мемлекет басшысы.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2012-2014 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» №491-IV, «Қазақстан Республикасы мен Біріккен Араб Әмірліктері арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек көрсету туралы келісімді ратификациялау туралы» №492-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы өтеусіз әскери-техникалық көмек көрсету туралы келісімді ратификациялау туралы» №493-IV заңдарына қол қойды.

16 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Бейбітшілік және келісім сарайында Ақмола, Ақтөбе облыстары мен Алматы қаласының Мәдениет күндерінің ашылу рәсіміне қатысты.

Президент аталған облыстардың қол жеткізген жетістіктеріне арналған көрмесімен танысып, үш облыстың әртістері мен шығармашылық ұжымдарының қатысуымен өткен Гала-концертті тамашалады.

Мемлекет басшысы «Төртінші шақырылған Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісін тарату және Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі депутаттарының кезектен тыс сайлауын тағайындау туралы» №175 Жарлығына қол қойды.

17 қараша

Мемлекет басшысы Францияда ауыр атлетикадан өткен әлем чемпионатында тамаша жеңіске қол жеткізген қазақстандық спортшы И.А. Ильинге құттықтау жеделхатын жолдады.

«Сіз өз жеңімпаздарын, туған елін мақтан тұтатын миллиондаған отандастарымыздың үмітін тағы бір мәрте ақтадыңыз. Қазақстанның спорт державасы ретіндегі мәртебесі тағы бір рет дәлелденіп, беделді

әлемдік бәсекеде туымыз көкте желбіреді, әнұранымыз шырқалды. Сіздің жеңісіңіз бүкіл қазақстандықтарға Тәуелсіздік мерейтойы қарсаңындағы тамаша тарту болды. Жеңіске деген Сіздің ерік-жігеріңіз, қайсар рухыңыз бен қажыр-қайратыңыз, шеберлігіңіз бен табандылығыңыз барша қазақстандық спортшыларға үлгі-өнеге болады деп сенемін. Спортта жаңа биіктерге жете беруіңізге тілектеспін!», — делінген құттықтау жеделхатында.

Мемлекет басшысы Францияда ауыр атлетикадан өткен әлем чемпионатында тамаша жеңіске қол жеткізген қазақстандық спортшы З. Чиншанлоға құттықтау жеделхатын жолдады.

«Францияда ауыр атлетикадан өткен әлем чемпионатында қол жеткізген тамаша жеңісіңізбен шын жүректен құттықтаймын! Жеңістің жолы оңай болмаса да, Сіз қазақстандықтардың үмітін ақтадыңыз, біздің құрамаға алғашқы алтын медальді алып бере отырып, әлем рекордын жаңарттыңыз. Бұл Сіздің кәсіби шеберлігіңіз бен жеңіске деген айрықша ерік-жігеріңіздің нәтижесі екені сөзсіз. Сіздің жетістігіңіз Тәуелсіздігіміздің 20 жылындағы Қазақстанның толайым табыстарына қосылған қомақты үлес болды әрі елімізде ауыр атлетиканың дамуына жақсы серпін берді. Алтын медальді иеленіп қана қоймай, Сіз, спорттық кәсіби өміріңізге жаңа да жарқын жол аштыңыз. Алдағы уақытта да осындай жеңістер биігінен көріне беретініңізге сенемін. Сізге бұдан да зор спорттық табыстар мен ізгі жақсылықтар тілеймін!», — делінген құттықтау жеделхатында.

— —

Сол күні Мемлекет басшысы 2011 жылдың 18 қарашасында өтетін Қазақстан, Ресей және Беларусь елдерінің Жоғарғы Еуразиялық экономикалық кеңесінің бірінші отырысына қатысу үшін Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласына келді.

— —

Мемлекет басшысы «Ғылым мен техника саласындағы Қазақстан Республикасының 2011 жылғы мемлекеттік сыйлығын беру туралы» №176 Жарлығына қол қойды.

18 қараша

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен Қазақстан, Ресей және Беларусь елдерінің Жоғарғы Еуразиялық экономикалық кеңесінің бірінші отырысына қатысты.

Отырыста Бірыңғай экономикалық кеңістік (БЭК) туралы халықаралық шартының 2012 жылдың 1 қаңтарында күшіне енуіне байланысты Еуразиялық кеңістіктегі интеграцияның көкейкесті мәселелерін талқылады. Кездесу барысында ықпалдасудың келесі сатысына көшу жөніндегі біріккен жұмыстарға — Еуразиялық экономикалық одаққа, сондай-ақ ықпалдасу үдерістеріндегі ұлтаралық органдардың басқаруын жетілдіру мәселелеріне ерекше назар аударылды.

Кездесудің қорытындысы бойынша Еуразия экономикалық ықпалдастығы туралы декларация, Еуразия экономикалық комиссиясы туралы шарт және оның жұмыс регламенті қабылданды.

Саммиттің қорытындысы бойынша өткізілген баспасөз мәслихатында Н.Ә. Назарбаев 2012 жылғы 1 қаңтарда 17 үшжақты келісім күшіне енетінін айтты. Олар Бірыңғай экономикалық кеңістіктің нормативтік-құқықтық базасын қалыптастырады және Еуразиялық ықпалдасудың сапалы жаңа кезеңін анықтайды. БЭК аясында қызметтердің, капитал мен жұмыс күшінің ортақ рыногын құру үшін жағдай жасалатын болады. Барлық отандық компаниялар БЭК-ке мүше мемлекеттердің табиғи монополиялары мен көлік инфрақұрылымы қызметтеріне тең қолжетімділікке ие болады. Олар мемлекеттік сатып алу бойынша өтетін тендерлерге қатысу үшін БЭК-ке мүше кез келген елдердің жергілікті кәсіпкерлерімен тең, бірыңғай бәсекелестік жағдайда болады.

Қазақстан Президенті мүдделі елдердің Кеден одағын дамыту және Бірыңғай экономикалық кеңістікті құру жөніндегі мақсатты жұмыстарды жалғастыруға ниетті екендігін атап өтті.

Мемлекет басшылары кездесуден кейін «Федерация мұнарасы» қаржы орталығын аралап көрді.

Күн соңында Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен бірге

Мәскеу қаласының қайта қалпына келтірілген Үлкен театрының ғимаратында өткен «Ұйқыдағы ару» балетін тамашалады.

21 қараша

Мемлекет басшысы Қарағанды облысында жұмыс сапарымен болды.

Президент жаңа Теннис орталығының ашылу рәсіміне қатысып, жаңа корттың сапасын өзі сынап көрді және Қарағандының жас теннисшілеріне үлкен теннис бойынша шеберлік сыныбын көрсетті, жас спортшылармен әңгімелесіп, оларға сыйлықтар тапсырды. Одан соң қазақстандық және ресейлік спортшылардың қатысуымен музыкалық көрсетілім өткен Қалалық бокс орталығы мен жаңа Мұз айдыны сарайында болды.

Н.Ә. Назарбаев сондай-ақ қаланың 4 мың адамға арналған жаңа мешітінде болып, жұртшылық өкілдерімен әңгімелесті.

Түстен кейін Мемлекет басшысы Теміртау қаласында болып, «АрселорМиттал Теміртау» АҚ МК №2 жаңа домна пешін іске қосу және МК №3 жаңа үздіксіз құйма шығаратын машинасын іске қосу рәсімдеріне қатысты.

Мемлекет басшысы «Көпжақты сауда жүйесі шеңберінде Кеден одағының жұмыс істеуі туралы шартты ратификациялау туралы» №494-IV Заңына қол қойды.

22 қараша

Мемлекет басшысы Қарағанды облысына жұмыс сапары барысында «ҚазАвиаСпектр» ЖШС-ның «Сұңқар» авиациялық зауытында болды.

Зауыттың өндірістік қуатын қарап шығып, Президент өңірлік инвестициялық және әлеуметтік жобаларын іске асыру барысымен танысты және бірқатар жаңа өндірісті іске қосты. Олардың қатарында: «Қарағанды ЖЭО-3 №5 турбогенераторы», «Қарағанды Энергоорталығы» ЖШС, «Шұбаркөл Көмір» АҚ «Электротехнологиялық ке-

«ен өндірісін ұйымдастыру», «LAN локальды жүйесі», «Шін телекоммуникациялық кабель өндірісі» «Кэлсис» ЖШС, «К. Маркс атындағы құс фабрикасы» ЖШС «Құс фабрикасын жаңғырту және дамыту», «Кеңдала-2» алағын ауданындағы балабақша құрылысы алаңы» бар.

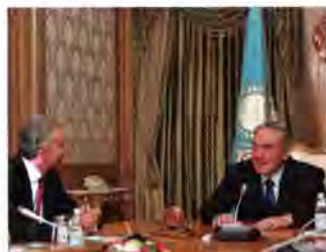
Одан соң Н.Ә. Назарбаев орталық элементі Тәуелсіздік монументі болып табылатын Қарағанды қаласындағы қайта жөндеуден өткен алаңды қарап шықты.

23 қараша

Мемлекет басшысы Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігінің бұрынғы Премьер-министрі Т. Блэрді қабылдады.

Кездесу барысында Қазақстан экономикасын жаңғыртудың ауқымды бағдарламасын әзірлеу мәселесі, сондай-ақ халықаралық күн тәртібіндегі кең көлемді мәселелер, атап айтқанда Еуропалық Одақ пен Таяу Шығыстағы жағдайлар талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаттарын тағайындау туралы» №178, «И. Адырбеков туралы» №179, «А.Б. Тасболатов туралы» №180 жарлықтарына қол қойды.

24 қараша

Мемлекет басшысы Украинаның Премьер-министрі Н.Я. Азаровты қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты қарым-қатынастардың кең көлемді мәселелері, атап айтқанда, инвестиция және сауда-қаржы саласындағы ынтымақтастық мәселесі талқыланды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне уәкілетті органдардың мемлекеттік және бюджеттік жоспарлау жөніндегі құзыретінің аражігін ажырату және бюджет процесін жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №495-IV, «2012–2014

жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» №496-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Сарыарқа» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» №181 Жарлығына қол қойды.

25 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында өткен «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIV съезіне төрағалық етті.

Партиялық форум 600-ге жуық делегаттар мен 2 мыңнан астам қонақтардың басын қосты, олардың қатарында — мемлекеттік басқару органдарының, ұлттық холдингтердің жетекшілері, жұртшылық өкілдері, мәдениет және спорт қайраткерлері, дипломатиялық корпустың, үкіметтік емес және жастар ұйымдарының, бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері болды.

Съезде «Қазақстан. Мақсаттар – 2017» атты партияның ұлттық іс-қимылының сайлауалды тұғырнамасының жобасы талқыланды, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің депутаттарының сайлауына арналған партиялық тізім бекітілді.

Президент өз сөзінде бүгінгі съездің Тәуелсіздіктің 20 жылдық мерекесі қарсаңында өтіп отырғандығын атап өтті. Ең алдымен, Тәуелсіздіктің жасампаз 20 жылдығы елдігімізді орнықтыру жолындағы алғашқы кезеңнің мерейлі қорытындысы болды. Оның соңғы бес жылы табысты қазақстандық жол үшін шешуші кезеңге айналды. Дәл осы жылдар Қазақстан халқы бірлігінің мықтылығын, оның тұтастығының беріктігін көрсетті. Екіншіден, «Қазақстан. Мақсаттар – 2017» ұлттық іс-қимыл жоспары алдағы болатын Мәжіліске сайлауда партияның тұғырнамасы ретінде бекітіледі», — деп атап өтті.

Н.Ә. Назарбаев «Нұр Отан» партиясының 2007 жылғы сайлаудағы халықтық тұғырнамасы мерзімінен бұрын орындалғанын атап өтті. Бес жылға толмайтын уақыт ішінде Қазақстан экономикасының көлемі 2 есеге дейін артты. Қазақстан әлем елдері арасында көш бастаған 20-лықтың қатарына еніп, шетел инвестициясының едәуір көп бөлігін тарт-

–ы. Жұмыссыздық деңгейі 7%-дан 5,4%-ға дейін әмендеді. Еліміз халықтың әл-ауқатының жаһандық рейтингісі бойынша әлем елдерінің алғашқы 50-інің қатарына енді. Қазіргі кезде халықаралық сарапшылар Қазақстанды әлемдегі экономикасы қарқынды дамушы елдер қатарына қосып отыр (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы «Еуразиялық экономикалық қоғамдастықта агроөнеркәсіптік кешендерде пайдаланылатын ауыл шаруашылығы техникасының, машиналардың, механизмдердің, жабдықтар мен көлік құралдарының халықаралық лизингін дамыту туралы келісімді ратификациялау туралы» №497-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Есірткі құралдарының, психотроптық заттар мен олардың прекурсорларының заңсыз айналымына қарсы күрес жөніндегі Орталық Азия өңірлік ақпараттық үйлестіру орталығы арасындағы Алматы қаласында Орталықтың орналасу шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» №498-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №182қбпү, «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқаларының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №183, «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградау туралы» №184 жарлықтарына қол қойды.

28 қараша

Мемлекет басшысы «2002 жылғы 7 қазандағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының Жарғысына өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №499-IV, «Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес Хатшылығының, оның персоналының және Кеңеске мүше мемлекеттер өкілдерінің артықшылықтары мен иммунитеттері туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №500-IV, «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа өзгерістер енгізу

туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №501-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №185 Жарлығына қол қойды.

29 қараша

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Ақорда» алаңына орнатылған еліміздің бас жаңа жылдық шыршасын жағу рәсіміне қатысты.

Астана қаласының тұрғындары мен қонақтары алдында сөйлеген сөзінде, Президент Ақорда алдындағы Қазақстанның басты алаңында жаңа жылдық шыршаны жағу рәсімі жылдағы дәстүрге айналғанын атап өтті. Осы сәттен бастап барлық елде жаңа жылдық шыршалар жағылуда.

Н.Ә. Назарбаев барша қазақстандықтарға жаңа табыстар, зор денсаулық, бақыт және игілік тіледі.

Мемлекет басшысы 2011 жылғы шахматтан балалар арасындағы әлем чемпионатында алтын медальді жеңіп алған жас қазақстандық шахматшы Ж. Әбдімәлікке құттықтау жеделхатын жолдады.

«Сені Бразилиядағы әлемдік шахмат турниріндегі жарқын жеңісіңмен құттықтаймын! Сен жоғары деңгейде ойын өрнегін көрсетіп, алтын медаль иелене отырып, төрт мәрте әлем чемпионы атандың. Бұл сенің талантыңның, еңбегің мен жеңіске деген ерік-жігеріңнің нәтижесі. Сенің орасан табысың Қазақстанның тәуелсіздігінің 20 жылдығына ерекше сыйлық болды. Сенің жетістігің жас қазақстандықтар үшін үлкен үлгі-өнеге болатынына сенемін», — делінген құттықтау жеделхатында.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ұйымдасқан қылмысқа, террористік және экстремистік қызметке қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №502-IV, «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Жамбыл облысындағы жол учаскесі]

[Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі] Инвестициялық бағдарлама – 4-жоба) ратификациялау туралы» №503-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Павлодар» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» №186, «Қорғас — Шығыс қақпасы» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» №187 жарлықтарына қол қойды.

30 қараша

Мемлекет басшысы Халықаралық көрмелер бюросының бас хатшысы В.Г. Лоссерталесті қабылдады.

Кездесу барысында қазақстандық тарап пен Халықаралық көрмелер бюросы арасындағы өзара іс-қимылдың перспективасы, сондай-ақ Астанада «Экспо-2017» халықаралық мамандандырылған көрмесін өткізу мүмкіндіктері талқыланды.

Дүниежүзілік көрме немесе Экспо (Expo) — индустрияландырудың нышаны және техникалық, технологиялық табыстарды көрсету үшін ашық алаң болып табылатын халықаралық көрме.

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасының Бас прокуроры А.Қ. Дауылбаевты қабылдады. Ол елдегі заңдылық пен құқықтық тәртіптің жай-күйі, терроризм мен экстремизм, сыбайлас жемқорлық және бюджет қаражаттарын ұрлау фактілері бойынша өзекті қылмыстық істердің тергелу барысы туралы хабардар етті.

Бас прокурор сондай-ақ объективті құқықтық статистиканы қамтамасыз ету, азаматтардың әлеуметтік құқықтарын және мемлекеттің сыртқы экономикалық саладағы мүдделерін қорғау бойынша жүргізіліп отырған жұмыстар туралы баяндады және елдегі криминогендік жағдай тұрақты қалыпта екенін, ауыр және аса ауыр қылмыстар қатары төмендегені байқалып отырғанын атап өтті.

Кездесудің қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы заңдылық пен құқықтық тәртіпті қамтамасыз ету жөніндегі жұмыстарды жалғастыруды, сондай-ақ азаматтардың, шағын және орта бизнес өкілдерінің құқықтарын, мемлекет пен қоғамның мүдделерін қорғауды күшейтуді тапсырды.

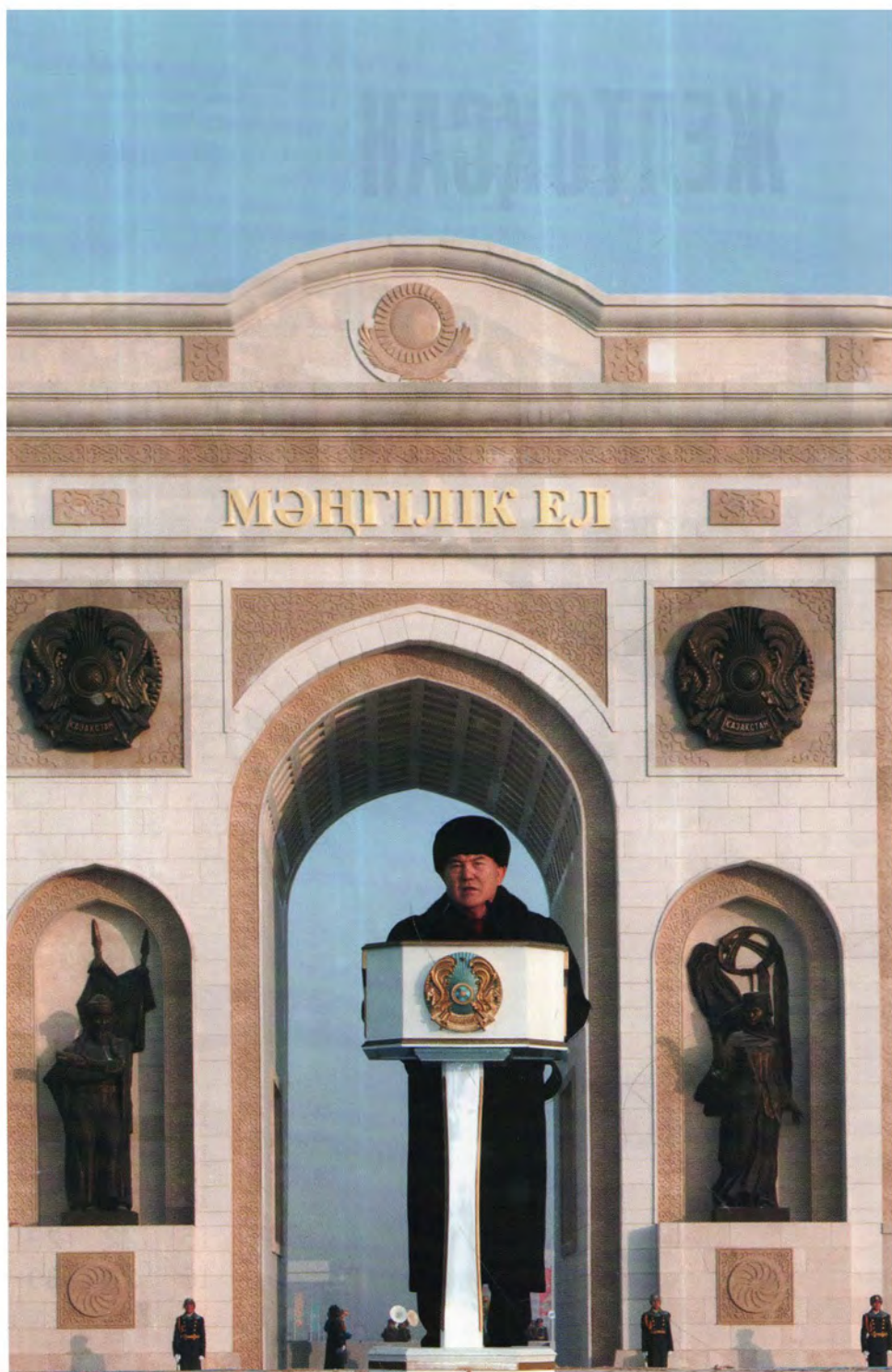

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Сербия Республикасының Үкіметі арасындағы Еркін сауда туралы келісімді ратификациялау туралы» №504-IV Заңына қол қойды.

ЖЕЛТОҚСАН

Дс		5	12	19	26
Сс		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Бс	1	8	15	22	29
Жм	2	9	16	23	30
Сн	3	10	17	24	31
Жк	4	11	18	25	

1 желтоқсан

Мемлекет басшысы Алматы қаласында жұмыс сапарымен болып, оның барысында ел тәуелсіздігінің 20 жылдығына арнап қайта жөндеуден өткізілген Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының «Ғылым ордасы» ғимаратында өткен Қазақстан ғалымдарының форумына қатысты.

Форум жұмысы басталғанға дейін Президент қазақстандық ғылыми мектептердің ғылыми еңбектері қойылған «Тәуелсіз Қазақстанның 20 жылдығы — ғылымның жаңа стратегиясы» атты кітап көрмесін аралап көрді. Сондай-ақ «Қазақстан Республикасының ғылыми жетістіктері» атты көрмеге қойылған қазақстандық ғалымдардың ғылыми әзірлемелерімен және инновацияларымен танысты.

Форум жұмысын аша отырып сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев ғылым туралы жаңа заңның қабылдануымен бірге ғылым саласында серпіліс жасау мен жаңа сапалы деңгейге — жоғары технологиялар мен инновациялар әлеміне өтуге институционалдық негіз құрылғанын атап өтті. Осыған байланысты, Президент атап өткендей, қазақстандық іргелі ғылымға жаһандық зерттеу трендтерінің қатарына қосылуға мүмкіндік беретін және Қазақстан экономикасы мен қоғамын дамытудың локомотивіне айналдыратын негізгі бағыттар мен тетіктерді анықтау маңызды (Қосымшаны қараңыз).

Форум аяқталған соң Н.Ә. Назарбаев ғалымдар тобына мемлекеттік наградаларды табыс етті, оның ішінде М.А. Айтхожина атындағы молекулярлық биология және биохимия институтының директоры Н.Ә. Айтхожина мен Ұлттық ғылым академиясының президенті М.Ж. Жұрыновқа III дәрежелі «Барыс» орденін, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Ғылым комитетінің «Математика институты» РМК компьютерлік модельдеу бас ғылыми қызметкері И.Т. Пакке «Құрмет» орденін тапсырды.

Өз кезегінде, Ұлттық ғылым академиясының атынан оның президенті М.Ж. Жұрынов Мемлекет басшысына «Ғасыр ғұламасы» жоғарғы атағын беру туралы» куәлікті тапсырды.

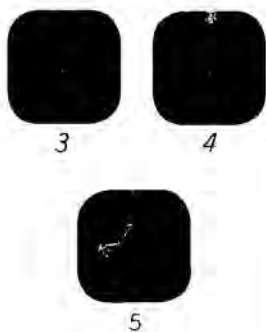
1

2

«Барыс» ордені 1999 жылы тағайындалған. Үш дәрежелі. I, II, III дәрежелі «Барыс» орденімен азаматтар Қазақстан Республикасының мемлекеттігі мен егемендігін нығайту ісіндегі, бейбітшілікті, қоғамның топтасуы мен Қазақстан халқының бірлігін қамтамасыз етудегі, мемлекеттік, өндірістік, ғылыми, әлеуметтік-мәдени

және қоғамдық қызметтегі, халықтар арасындағы ынтымақтастықты нығайтудағы, ұлттық мәдениеттерді жақындастыру мен оларды өзара байытудағы, мемлекеттер арасындағы достық қатынастарды нығайтудағы айрықша еңбегі үшін марапатталады.

I дәрежелі «Барыс» ордені жұлдыз (1-сурет) және иыққа асатын лентадағы белгіден (2-сурет), II дәрежелі «Барыс» ордені — төсбелгіден (3-сурет), III дәрежелі «Барыс» ордені — мойынға асатын лентадағы белгіден (4-сурет) тұрады.

«Құрмет» ордені (5-сурет) 1993 жылы тағайындалған. «Құрмет» орденімен азаматтар экономиканы, әлеуметтік саланы, ғылым мен мәдениетті, білім беру ісін дамытуға сіңірген еңбегі, мемлекеттік органдардағы мінсіз қызметі және белсенді қоғамдық қызметі үшін наградталады.

Сол күні Мемлекет басшысы Алматы қаласындағы метрополитеннің алғашқы кезегінің ашылу рәсіміне қатысты.

Президент бұл оқиғамен жаңа көлік мәдениетінің пайда болуын атай отырып, метроның алғашқы кезегінің ашылуымен барлық алматылықтар мен метро құрылысшыларын құттықтады. «Бүгін еліміз үшін маңызды осы жобаны іске асырудағы жақсы жұмыстары үшін біздің метро құрылысшыларына, барлық ұйымдастырушылар мен оған атсалысқандарға ризашылығымды білдіремін. Бұл алматылықтардың Тәуелсіздіктің 20 жылдық мерейтойына тамаша тартуы!», — деді Президент, оңтүстік астана тұрғындарына сөз сөйлей келе.

Одан кейін, Н.Ә. Назарбаев метро вагонымен «Райымбек батыр» бекетінен соңғы «Алатау» бекетіне дейін жүріп өтті.

Алматы қаласындағы метро құрылысы 1980-жылдардың аяғында басталған. Алғашқы желі 7 бекетті қамтиды («Райымбек батыр», «Жібек жолы», «Алматы», «Абай», «Байқоңыр», «М.О. Әуезов атындағы театр», «Алатау»). Оның ұзақтығы — 8,56 шақырым. Бір құрамның сыйымдылығы — 940 адам. Қозғалыстың орташа жылдамдығы — аялдамаларды қоса есептегенде сағатына 40 шақырым. Аяғына дейін жүру 14–16 минут уақытты алады. 2011 жылдың наурызында Қалқаман кенті бағытында екінші кезектегі метрополитенді салу басталды. Ұзақтығы 8,62 шақырым, 5 бекеттен тұрады: «Сайран», «Мәскеу», «Сарыарқа», «Достық», «Қалқаман».

Күн соңында Мемлекет басшысы қайта жөнделген Республика сарайында өткен концертті тамашалады.

3 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің төрағасы Г.А. Марченконы қабылдады. Ол еліміздің қаржы саласының ағымдағы жағдайы, атап айтқанда валюталық нарықтағы жағдай туралы хабардар етті.

Мемлекет басшысы Қазақстан жазушылар одағының төрағасы, Қазақстан Республикасы Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Н.М. Оразалинді қабылдады.

Кездесу барысында қоғамдық дамудың, қазіргі заманғы әдеби үдерістердің өзекті мәселелері және Қазақстанды жаңғыртудағы зиялы қауымның рөлі талқыланды. Президент өз тарапынан мәдениет, ұлттық әдебиет пен өнерді дамыту мәселелеріне ерекше назар аударды.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне экологиялық мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №505-IV Заңына қол қойды.

5 желтоқсан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевке және оның Үкіметінің төрағасы В.В. Путинге «Единая Россия» партиясының Ресей Федерациясының Федералды жиналысының Мемлекеттік думасына сайлаудағы сенімді жеңісіне байланысты құттықтау жеделхатын жолдады.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №188 Жарлығына қол қойды.

7 желтоқсан

Мемлекет басшысы Грузияның Премьер-министрі Н.З. Гилауриді қабылдады.

Кездесу барысында екіжақты сауда-экономикалық ынтымақтастықтың перспективалары талқыланды.

Мемлекет басшысы Астана қаласына жұмыс сапарын жасап, оның барысында елорданың бірқатар нысандарын аралады.

Олардың конструкциялық жылдамдығы сағатына 350 шақырымды құрайды. Технологиялық процесіне жүріс бөлігін құрастыру, ауа және электрмен жабдықтау жүйесін қосу, купе элементтерін дайындау, шанағын дәнекерлеу және сырлау, жабдықтардың жекелеген түрлерін дайындау және монтаждау жатады. Жобаны іске асыру жолаушылар вагондарына тапшылық мәселесін шешуге, пойыздар қозғалысындағы қауіпсіздік деңгейі мен жолаушылар қолайлылығын арттыруға, қазақстандық теміржол көлігінің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға мүмкіндіктер туғызады.

Сол күні Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президентінің сапа саласындағы «Алтын сапа», бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі саласындағы «Парыз» байқаулары сыйлықтарының және Қазақстан Республикасы Президентінің арнайы сыйлығының лауреаттарын марапаттау рәсіміне қатысты. 4500-ден астам адам қатысқан салтанатты рәсім астаналық «Сарыарқа» велотрегінде өтті.

Жиналғандардың алдында сөйлеген сөзінде Н.Ә. Назарбаев заманауи жағдайда өнім сапасын арттыру мәселесі басымдыққа ие екенін атап өтті. Және «Парыз» сыйлығы өз тарапынан бұл үдеріске маңызды үлес қосты.

Одан соң Мемлекет басшысы «Алтын сапа» және «Парыз» байқауларының жеңімпаздарын марапаттады.

Марапаттау рәсімінің аясында сондай-ақ Қазақстанның индустриялық нысандарын таныстыру және іске қосу жөнінде жалпыұлттық телекөпір өтті.

«Онлайн» режимінде Президент еліміздің үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы аясында іске асырылған өңірлік жобалар бойынша атқарылған жұмыс барысымен танысып шығып, жаңа өндірістерді іске қосты. Жаңа өндірістердің қатарында Қостанай облысындағы «ССКӨБ» АҚ №17 технологиялық секциясы, Маңғыстау облысының ЕЭА аумағындағы «Caspiy Electronics» ЖШС «Аққу» планшетті компьютерлер, телевизорлар мен мониторлар шығаратын өндірісі, Ақтөбе облысындағы «Қазақойл» ЖШС «Әлібекмола» мен «Қожасай» кен орнындағы газды пайдаға асыру жөніндегі кешені, Жамбыл облысындағы «Супер Фарм» ЖШС медициналық мақсаттағы бұйымдар шығаратын зауыты және т.б. болды.

«Алтын сапа» сыйлығы байқау негізінде өнім немесе қызмет сапасы, олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласындағы елеулі жетістіктері, сондай-ақ ұйымның заманауи менеджмент жүйесін енгізгені үшін беріледі.

Жыл сайын «Парыз» байқауын өткізудегі мақсат, өздерінің жұмысшылары мен қоғам үшін әлеуметтік мәселелерді шешетін жеке меншік кәсіпкерлік субъектілерін ынталандыру болып табылады. 2011 жылдан бастап «Үздік ұжымдық шарт», «Үздік әлеуметтік жыл жобасы» және «Үздік әлеуметтік жауапты кәсіпорын» 3 аталымына қосымша «Экологияға қосқан үлесі үшін» аталымы енгізілді.

Мемлекет басшысы «Мәдени құндылықтарды заңсыз әкелуге, әкетуге және оларға меншік құқығын беруге тыйым салу мен олардың алдын алуға бағытталған шаралар туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №507-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Беларусь Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтық қорғаныс, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» №508-IV заңдарына қол қойды.

10 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласында салынған «Қазмедиа орталығы» жаңа телерадиокешенімен танысты.

Президент концерт залын, дыбыс жазу студиясын, виртуалды студияны, телевизиялық бағдарламалар мен жаңалықтар өндірісі кешенін, телевизиялық сериал өндірісінің аппаратты-студиялық кешенін аралады.

Қазақстан Республикасы Байланыс және ақпарат министрі А.Қ. Жұмағалиев Мемлекет басшысын жаңа медиа орталықтың мүмкіндіктері мен перспективалары туралы хабардар етті.

Сол күні Мемлекет басшысы елорданың Астана қаласына көшірілу күніне орай Бейбітшілік және келісім сарайында өткен «Ұлы көш» концертін тамашалады.

12 желтоқсан

Мемлекет басшысы ҰҚШҰ бас хатшысы Н.Н. Бордюжаны қабылдады. Ол 2011 жылдың желтоқсан айында өтетін ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің сессиясына дайындық барысы туралы ақпарат берді.

Мемлекет басшысы «Қ.Н. Қасымовқа полиция генерал-лейтенанты арнаулы атағын беру туралы» №194 Жарлығына қол қойды.

14 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы қарсаңында астаналық «Ақорда» резиденциясында Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары мен «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медальдарын тапсырды.

Президент Жарлығымен елдің әлеуметтік-экономикалық және мәдени дамуына, халықтар арасындағы достық пен ынтымақтастықты нығайтуға қосқан елеулі үлесі және белсенді қоғамдық қызметі үшін қазақстандықтардың үлкен бір тобы Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалармен марапатталды. Олардың қатарында көрнекті мәдениет, ғылым, білім, денсаулық сақтау қайраткерлері, өндірістік сала, бизнес өкілдері, құқық қорғау органдарының қызметкерлері, әскери қызметшілер, спортшылар, соғыс және еңбек ардагерлері бар.

«Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалі — Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылдың 17 мамырындағы Жарлығының негізінде бекітілген Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградасы.

Медальмен Қазақстан Республикасының мемлекет болып қалыптасуына, егемендіктің нығаюына және әлеуметтік-экономикалық дамуына елеулі үлес қосқан Қазақстан Республикасының азаматтары және шетел азаматтары наградталады.

Мемлекет басшысы Қарашығанақ жобасы жөніндегі шетелдік компаниялар консорциумының өкілдерін қабылдады.

Кездесуге «BG Group» компаниясының бас атқарушы директоры Ф. Чапмэн, «Chevron Corporation» корпорациясы Еуразиялық бөлімшесінің басқарушы директоры С. Дэвис, «Лукойл» ААҚ вице-президенті А.Р. Кузьев, «ENI» концернінің барлау және өңдеу бөлімінің өндірістік бас директоры К. Десқальци, «BG Group» компаниясының Еуропа мен Орталық Азия өңірлері бойынша басқарушы директоры Э. Алманза қатысты.

Президент шетелдік инвесторларға «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалін тапсырды.

Сол күні Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің

20 жылдығына арналған салтанатты жиналысында Мемлекет басшысына «Елбасы» төсбелгісі тапсырылды.

Тұңғыш Президент — Елбасы — Н.Ә. Назарбаевты айрықша үлгідегі «Елбасы» белгісімен марапаттау туралы қаулыны сенаторлар бірауыздан қолдады, осылайша Мемлекет басшысының тәуелсіз Қазақстанды қалыптастырудағы және дамытудағы орасан рөліне тарихи бағасын берді.

Президент сенаторларға бұл бастамалары үшін еңбегін білдіріп, Парламенттің Қазақстанның мемлекеттілігін нығайтуға үлкен үлес қосқанын атап өтті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасындағы мерекелер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтыру енгізу туралы» №509-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Украина Министрлер кабинетінің арасындағы Қазақстан Республикасының Украинадағы және Украинаның Қазақстан Республикасындағы дипломатиялық өкілдіктерін орналастыру шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» №510-IV, «Кеден одағына мүше мемлекеттер кеден органдарының қылмыстық істер мен әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша құқықтық көмегі және өзара іс-қимылы туралы келісімді ратификациялау туралы» №511-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» №196 Жарлығына қол қойды.

15 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы Тәуелсіздік сарайында өткен Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған салтанатты жиналысқа қатысты.

Президент қазақстандықтарды мерейтоймен құттықтай келе: «...Біз алтын таққа отырған асқақ дәуірлерді де, өзгенің бодауында болған кер заманды да бастан кешкен елміз. Азаттық Ұлы Даланы мекен еткен аталарымыздың асыл арманы еді. Біз осы асқақ арманға қол жеткіздік», — деді.

Егеменді даму кезеңіндегі қазақстандықтардың жетістіктерін жария ете келе, Н.Ә. Назарбаев жаһандық архитектоникада барған сайын өріс алып

келе жатқан өзгерістер мен осыған байланысты пайда болған жаңа тәуекелдер мен қатерлер тұрғысында ұлт алдында әлемдік өркениет координаты жүйесінде өзін көрсете алуы үшін жаңа жолдар іздестіру, өзінің барлық «плюстері» мен «минустарын» ескере отырып, өзінің күш-қуатын сыни тұрғыдан бағалау, қазіргі жаһандану әлемінде ұлттық мүдделер тұрғысынан алып қарағанда келешегі бар даму формулаларын ойластыру міндеттері тұрғанын айрықша атай отырып, ұлт назарын тағы да болашаққа аударды (Қосымшаны қараңыз).

Мемлекет басшысы Астана қаласындағы «Қазақстан» орталық концерт залында Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына орай өткен мерекелік концертті тамашалады.

Концертте КСРО халық артисі Ә.М. Дінішев, Қазақстанның халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Н.П. Үсенбаева, Қазақстанның халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Ж.Я. Әубәкірова, Қазақстанның халық әртісі, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты А.Қ. Мұсақожаева, Қазақстанның халық әртісі Р.Қ. Рымбаева, сондай-ақ республикалық және халықаралық байқаулардың лауреаттары, халық аспаптар оркестрі, би ансамбльдері өнер көрсетті.

16 желтоқсан

Мемлекет басшысы Астана қаласында Қазақстан Республикасының тәуелсіздігі күніне орай өткен мерекелік шараларға қатысты.

20 мыңнан астам қала тұрғындары мен қонақтары қатысқан «Мәңгілік ел» салтанат қақпасының салтанатты ашылу рәсімі мерекенің басты оқиғасы болды.

Шараға қатысушылар алдында Президент, салтанат қақпасының әлемнің көптеген елдерінде бар екенін атап өтті. Астана қаласында салтанат қақпасының ашылуы Қазақстанның тәуелсіздіктің 20 жылындағы табыстарын білдіретінін атап өтті.

«Мәңгілік ел» салтанат қақпасы — қазақ халқының көп ғасырдан бергі арманын іске асырған зор жеңістің нышаны. Қақпаның биіктігі — 21,5 м, ені — 13 м.

Сол күні Мемлекет басшысы «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының республикалық қоғамдық штабында болды.

«Нұр Отан» ХДП төрағасы Н.Ә. Назарбаев сараптамалық-талдау тобының, баспасөз орталығының, логистикалық орталық пен елдің барлық өңірлерімен тікелей байланыс орнатылған мәжіліс залының жұмысымен танысты.

Одан соң Президент партияның өңірлік сайлауалды штабтарының жетекшілерімен селекторлық кеңес өткізді.

Кеңесті аша отырып, Н.Ә. Назарбаев сайлауалды науқанның Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы күні басталғанының маңыздылығын атап өтті. «Мәжіліс сайлауы қазақстандық саяси жүйені демократияландырудың жаңа кезеңі болуы керек. Оның қорытындысы бойынша Мәжіліс құрамында кемінде екі саяси партия болуы тиіс», — деп атап өтті ол.

Селекторлық кеңес барысында Н.Ә. Назарбаев партия төрағасының орынбасары Н.З. Нығматулиннің және өңірлік сайлауалды штабтары жетекшілерінің бағамдамаларын тыңдады.

17 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Қауіпсіздік кеңесінің отырысына төрағалық етті.

Отырыста 16–17 желтоқсанда жаппай тәртіпсіздік орын алған Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласындағы жағдай талқыланды және оны реттеу жөніндегі шұғыл іс-шаралар дайындалды.

Отырыстың қорытындысы бойынша Президент Жарлығымен Жаңаөзен қаласына төтенше жағдай енгізіліп, бірқатар мемлекеттік органдар мен ұлттық компаниялардың басшылары отставкаға жіберілді және зардап шеккен елді мекендерді қалпына келтіру мәселелері жөнінде үкіметтік комиссия құрылды.

Президент «Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласында төтенше жағдайды енгізу туралы» №197 Жарлығына қол қойды.

19 желтоқсан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен Жоғарғы Еуразиялық экономикалық кеңестің отырысына қатысты.

Отырыс барысында Қазақстан, Ресей және Беларусь президенттері еуразиялық кеңістіктегі ықпалдастық үдерістерін одан әрі кеңейтудің және тереңдетудің өзекті мәселелерін талқылады.

Өз сөзінде Н.Ә. Назарбаев келесі жылы іс жүзінде Бірыңғай экономикалық кеңістікті қалыптастыру кезеңі басталатынын атап өтті. Мүше елдердің бірқатар өкілеттіктері ұлттық деңгейден жоғары деңгейге беріледі.

Отырыстың қорытындысы бойынша кедендік баж салығын төлеуді, кедендік тасымал рәсімдеріне сәйкес тасымалданатын тауарларға қатысты салықты, кедендік баж салығын, салықты өндіріп алу ерекшеліктері және 2010 жылғы 21 мамырдағы мұндай тауарларға қатысты өндірілген соманы аудару тәртібін қамтамасыз етуді қарастыратын кейбір мәселелер туралы Келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Хаттама, Кеден одағының кедендік шекарасы арқылы қаржы құралдарын және (немесе) қолма-қол ақшаны ауыстыру кезінде терроризмді қаржыландыру, және қылмыстық жолмен алынған табысты заңдастыруға (ақшаның ізін жасыруға) қарсы әрекет ету туралы Шарт қабылданды. Сондай-ақ отырыста Еуразиялық экономикалық комиссия жұмысының басталуы үшін қажетті Еуразиялық экономикалық комиссияның Алқа төрағасын тағайындау, дербес құрамын бекіту және Еуразиялық экономикалық комиссияның алқа мүшелері арасындағы міндеттерді бөлісу, Еуразиялық экономикалық комиссия департаменттерінің саны туралы шешім қабылданды.

Келесі жылдың 1 қаңтарынан бастап Еуразиялық экономикалық кеңістік келісімінің күшіне енуі тауарлардың, қызметтердің, капиталдың және жұмыс күшінің еркін қозғалысы үшін толыққанды бірыңғай құқықтық алаңды құруға мүмкіндік береді. Келесі жылдың 1 қаңтарынан бастап бір мезгілде ЕурАзЭҚ соты жұмыс істей бастайды. Ол ЕурАзЭҚ, Кеден одағы және ЕЭК аясындағы тиісті шарттар мен келісімдердің орындалуы, сондай-ақ экономикалық дауларды қарастыру жөніндегі ауқымды өкілеттіктерді иеленеді.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесінің отырысына қатысты.

Отырыс барысында Қазақстан, Ресей, Беларусь, Қырғызстан, Армения және Тәжікстан басшылары ЕурАзЭҚ-тың өзекті мәселелері мен оны дамытудың перспективаларын, атап айтқанда, Кеден одағының қызметін жетілдіру мәселесін, Бірыңғай экономикалық кеңістікті қалыптастыру жөніндегі іс-қимыл жоспарының орындалуын, ЕурАзЭҚ сотының қызметін қалыптастыру және ұйымдастыру жөніндегі

с-шаралар жоспарын, әлемдік қаржы дағдарысының салдарларын еңсеру жөніндегі бірлескен шараларды іске асыру мәселелерін талқылады. Отырыста сондай-ақ ЕурАзЭҚ-тың жәрдемші органы — ЕурАзЭҚ-қа мүше елдердің Шекаралық мәселелер жөніндегі кеңесі мен Әділет министрлері кеңесінің жұмысы туралы ақпарат тыңдалды.

Отырыстың қорытындысы бойынша 2001 жылғы 31 мамырдағы Еуразиялық экономикалық қоғамдастықтың артықшылықтары мен иммунитеттері туралы конвенциясының жаңа редакциясы қабылданды, ЕурАзЭҚ-тың мемлекетаралық мақсатты бағдарламасын әзірлеудің және іске асырудың тәртібі бекітілді. Сондай-ақ ЕурАзЭҚ сотының қызметінің негізгі қырларына қатысты қатысты шешімдер қабылданды.

Еуразиялық экономикалық қоғамдастық (ЕурАзЭҚ) — құрамына кіретін мүше мемлекеттердің ортақ нарығын қалыптастыруды мақсат тұтқан халықаралық экономикалық ұйым.

ЕурАзЭҚ құру туралы Шартқа Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстан президенттері 2000 жылы 10 қазанда Астанада қол қойды. Оған 2006 жылдың қаңтарынан Өзбекстан қосылды.

2002 жылдан бері ұйым жанындағы байқаушы мәртебесіне Украина мен Молдова, 2003 жылдан Армения ие.

2003 жылдың желтоқсанында ЕурАзЭҚ БҰҰ Бас Ассамблеясы жанындағы байқаушы мәртебесін алды.

ЕурАзЭҚ-тың органдары: Мемлекетаралық кеңес (Мемлекет басшылары деңгейінде), Интеграциялық комитет, Хатшылық, Парламентаралық ассамблея және Қоғамдастық Соты.

Мемлекет басшысы Қырғыз Республикасының Президенті А.Ш. Атамбаевпен кездесті.

Н.Ә. Назарбаев А.Ш. Атамбаевты Қырғызстан Президенті лауазымына сайлануымен құттықтады және онымен екіжақты ынтымақтастықты дамыту мәселелерін талқылады.

Мемлекет басшысы Жоғарғы Еуразиялық экономикалық кеңестің және ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесі отырыстарының қорытындысы бойынша қазақстандық журналистер үшін брифинг өткізді.

Күн соңында Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының Президенті Д.А. Медведевпен кездесті.

Кездесу барысында екіжақты қатынастарды тереңдетудің және кеңейтудің өзекті мәселелері талқыланды.

Н.Ә. Назарбаев Д.А. Медведевті Ресейдің Дүниежүзілік сауда ұйымына кіруі туралы келіссөздердің табысты аяқталуымен және Мемлекеттік дума депутаттары сайлауының өтуімен құттықтады.

20 желтоқсан

Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесінің сессиясына қатысты.

Сессия барысында Қазақстан, Ресей, Армения, Беларусь, Қырғызстан, Тәжікстан және Өзбекстан басшылары ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттердің қауіпсіздігі үшін, Ұйымның қызметін одан әрі жетілдіруге және еуразиялық кеңістіктегі қауіпсіздікті қамтамасыз етудің негізгі тетіктерінің бірі ретінде оның рөлін орнықтыруға қатысты стратегиялық мәні бар кешенді мәселелерді талқылады.

Мемлекет басшылары 2011 жылғы 12–13 тамызда Астана қаласында өткен Ұйымға мүше елдердің мемлекет басшыларының бейресми кездесуінде қол жеткізілген келісімдер тұрғысынан Ұйымның әлеуетін арттыру және бірігуінің мәселелерін талқылады. Елдердің көшбасшылары әскери және әскери-техникалық ынтымақтастықты оңтайландыру, төтенше жағдайларды дер кезінде елеу, ақпараттық қауіпсіздік, есірткі тасымалына және лаңкестікке қарсы күрес тақырыптарын қарастырды.

Отырыстың қорытындысы бойынша ҰҚШҰ Жарғысына өзгерістер енгізу жөніндегі құжаттар топтамасы және Ұйымның аясында жасалған жекелеген құжаттар қабылданды.

Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы (ҰҚШҰ) — 1992 жылғы 15 мамырдағы ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт негізінде 2002 жылы ТМД-ның бірқатар елдері құрған әскери-саяси одақ. Шарт әр 5 жыл сайын автоматты түрде ұзартылып отырады.

2006 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҰҚШҰ мүшелігіне Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей, Тәжікстан және Өзбекстан кірді.

ҰҚШҰ органдарына Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі (мемлекет басшылары деңгейінде), Сыртқы істер министрлерінің кеңесі, Қорғаныс министрлері кеңесі, Қауіпсіздік кеңесі хатшыларының комитеті, Хатшылық, Біріккен штаб кіреді.

2004 жылдың желтоқсан айында ҰҚШҰ БҰҰ Бас Ассамблеясы жанындағы байқаушы мәртебесін алды.

Сол күні Мемлекет басшысы Ресей Федерациясының астанасы Мәскеу қаласында өткен ТМД мемлекеттері басшылары кеңесінің мерейтойлық отырысына қатысты.

ТМД-ға мүше елдердің мемлекет басшылары алымға мүше елдер азаматтарының әл-ауқаты мен өмір сүру деңгейін арттыру мүддесін көздейтін Достастық қымысының іс жүзінде пайдалы болуын жақсартудағы өзара іс-қимылдың ауқымды мәселелерін талқылады.

Сондай-ақ отырыс барысында ТМД байқаушылары чиссиясының қызметі, көпжақты экономикалық ынтымақтастықты жетілдіру және дамыту, байланыс және ақпараттандыру саласындағы ынтымақтастық мәселелері талқыланды.

Елдердің көшбасшылары Қазақстанның 2012 жылы «Достастықтың мәдени астаналары» мемлекетаралық бағдарламасын іске асыру және Астана (Қазақстан) мен Мары (Түрікменстан) қалаларын 2012 жылғы Достастықтың мәдени астаналары деп жариялау туралы бастамасын талқылады.

Отырыстың қорытындысы бойынша ТМД-ның құрылғанына 20 жыл толуына орай мәлімдеме қабылданды.

Күн соңында Мемлекет басшысы Ресей Федерациясындағы Қазақстан Республикасының елшілігінде Ресейдің көрнекті саяси және қоғам қайраткерлеріне Қазақстан-Ресей достығы мен ынтымақтастығын нығайтуға үлкен үлес қосқаны үшін Қазақстанның мемлекеттік наградаларын тапсырды.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен М.В. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің ректоры В.А. Садовничий, IV және V шақырылымдағы Ресей Федерациясы Федералды жиналысы Мемлекеттік думасының төрағасы Б.В. Грызлов, ТМД мемлекеттерінің Үкімет басшыларының кеңесі жанындағы Интернационалист жауынгерлер істері жөніндегі комитетінің төрағасы Р.С. Аушев, Халықаралық инженерлік академиясының және Ресей инженерлік академиясының президенті Б.В. Гусев, Жоғарғы сот төрағасы В.М. Лебедев, Ресей халық артисі Л.В. Лещенко, «Газпром-Медиа Холдинг» ААҚ бас директоры Н.Ю. Сенкевич, Еуразиялық даму банкінің басқарма төрағасы И.В. Финогенов және «Ресей темір жолы» ААҚ президенті В.И. Якунин марапатталды.

21 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Украинаның Министрлер кабинетінің арасындағы 2010 жылғы 14 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Украинаның Министрлер кабинетінің арасындағы Қазақстан Республикасының Украинадағы және Украинаның Қазақстан Республикасындағы дипломатиялық өкілдіктерін орналастыру шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» №512-IV, «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтық қорғаныс (қорғау), төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» №513-IV, «Материалдық емес мәдени мұраны қорғау туралы конвенцияны ратификациялау туралы» №514-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы №957 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» №199 Жарлығына қол қойды.

22 желтоқсан

Мемлекет басшысы Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласын қалпына келтіру мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

Кеңес жұмысына Қазақстан Республикасының Премьер-министрі К.Қ. Мәсімов, Парламенті Сенатының төрағасы Қ.Ә. Мәми, Президенті Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин және өзге де мемлекеттік органдардың басшылары қатысты.

Президент өз сөзінде Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша құрылған, Премьер-министрдің бірінші орынбасары Ө.Е. Шөкеев басқаратын Үкіметтік арнайы комиссия Маңғыстау облысында болып, жергілікті жердегі жағдайды зерттегенін атап өтті. Үкімет тарапынан Жаңаөзендегі тәртіпсіздіктің салдарларын жою және қаланы қалпына келтіру жөніндегі арнайы іс-шаралар жоспары бекітілді. Осы мақсат үшін Үкімет тарапынан 3 млрд. теңгеден астам сомда қаражат бөлінді. Н.Ә. Назарбаев қазіргі уақытта қаладағы жағдай тұрақтанғанын, басқару органдары қалыпты режимде жұмыс істеп жатқанын атап өтті.

Президент Әкімшілігінің Басшысы А.Е. Мусин ағымдағы жылдың 17 желтоқсанында өткен Қауіпсіздік

-әңесінің отырысында берілген тапсырмалардың орындалуын ұйымдастыру барысы туралы хабардар етті.

Премьер-министрдің бірінші орынбасары Э.Е. Шөкеев Президентке арнайы комиссияның Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласындағы жаппай тәртіпсіздікке байланысты туындаған әлеуметтік-экономикалық, гуманитарлық және өзге мәселелерді жедел шешу жөніндегі жұмысы туралы баяндады.

Бас прокурор А.Қ. Дауылбаев жаппай тәртіпсіздікті ұйымдастыруға кінәлілерді анықтау бойынша тергеу жұмыстарының барысы туралы ақпарат берді.

Кеңес қорытындысы бойынша Мемлекет басшысы бірқатар нақты тапсырмалар берді.

Сол күні Мемлекет басшысы Маңғыстау облысына жұмыс сапарымен келіп, Ақтау қаласында облыс активінің, зиялы қауым мен еңбек ұжымдарының өкілдерінің қатысуымен Жаңаөзен қаласында орын алған қайғылы оқиға мәселелері жөнінде кеңес өткізді.

Мемлекет басшысы облыс активіне жаңа әкім Б.Ә. Мұхаметжановты таныстырды, оның кандидатурасы Маңғыстау облысының мәслихатымен келісілген болатын.

Жаңа әкімге тапсырмалар бере отырып, Н.Ә. Назарбаев Жаңаөзен қаласындағы жағдайды қалпына келтіру, қаланың тіршілігін қамтамасыз ететін нысандардың қалыпты жұмыс істеуі, сондай-ақ жұмыстан босатылған еңбеккерлерді жұмысқа орналастыру жөнінде барлық қажетті шараны қысқа мерзімде қабылдауды талап етті.

Сонымен бірге Мемлекет басшысы Үкіметке уәкілетті мемлекеттік органдардың, «ҚазМұнайГаз» Ұлттық мұнай-газ компаниясы» АҚ іс-қимылын жан-жақты зерттеуді және кінәлілерді жазалау, сондай-ақ компанияның басқару жүйесін реформалау жөнінде нақты ұсыныстар беруді тапсырды.

Мемлекет басшысы Жаңаөзен қаласында болып, онда қалпына келтіру жұмыстарының барысымен танысты, жаппай тәртіпсіздіктер барысында қиратылған нысандарды аралады, одан соң қала тұрғындарымен кездесті.

Кездесуде Президент Үкіметтік комиссияға «Өзенмұнайгаз» АҚ жұмысшылары мен Жаңаөзен қаласының тұрғындарының наразылығын тудырған

себепті анықтауды және оны жою жөніндегі ұсыныстарды енгізуді тапсырды. Одан басқа, Бас прокуратураға және Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрлігіне жаппай тәртіпсіздік фактілері бойынша қылмыстық істерді Маңғыстау облысының Ардагерлер кеңесінің төрағасы Ө.Ө. Озғанбаев басқаратын қоғамдық комиссияны қатыстыра отырып, ашық және жария түрде тергелуін қамтамасыз етуді тапсырды.

Қорытындысында Мемлекет басшысы қоғамның тұрақтылығы мен бірлігін сақтау жөніндегі ұдайы күш салуларды нығайта түсудің маңыздылығын анық көрсете отырып, Жаңаөзендегі қайғылы оқиға еліміздің барлық азаматтары үшін ортақ екенін атап өтті.

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №515-IV Заңына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Б.Ә. Мұхаметжанов туралы» №200, «Қ.Е. Көшербаев туралы» №201, «Б.Ә. Мұхаметжановты Маңғыстау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» №202, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» №203, «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» №204 жарлықтарына қол қойды.

23 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрағасы Ә.М. Байменовті қабылдады. Ол Агенттік пен оның аумақтық басқармаларының 2011 жылы атқарған жұмыс нәтижелері, Агенттіктің жұмысын жетілдіру жөнінде жоспарланған шаралар, Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметке қатысты заңнамасына енгізілетін өзгерістер мен толықтырулар және мемлекеттік қызметтің жаңа моделінің тұжырымдамасын іске асыру шеңберіндегі басқа мәселелер, сондай-ақ Қазақстанда мемлекеттік қызметті одан әрі реформалау мәселесінде халықаралық ынтымақтастық туралы хабарлады.

Мемлекет басшысы «Кешірім жасау туралы» №205 Жарлығына қол қойды.

26 желтоқсан

Мемлекет басшысы Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің, Үкіметінің, «Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының басшылықтарымен кеңес өткізіп, онда 2011 жылғы елдің әлеуметтік-экономикалық дамуының алғашқы нәтижелерін қорытындыларын шығарды.

Мемлекет басшысы «Нотариат туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №516-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне отбасы үлгісіндегі балаларауылы және жасөспірімдер үйлері мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №517-IV, «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі» №518-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Ө.Е. Шөкеев туралы» №206, «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» №207, «2010 жылғы 18 маусымдағы Жеке тұлғалардың жеке пайдалану үшін тауарларды кеден одағының кедендік шекарасы арқылы өткізу және оларды шығаруға байланысты кедендік операцияларды жасау тәртібі туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттамаға қол қою туралы» №208 жарлықтарына қол қойды.

27 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Кейбір халықаралық ұйымдардың жарғылық құжаттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №519-IV, «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (ҚАЗСТАТ: Ұлттық статистика жүйесін нығайту жөніндегі жоба) ратификациялау туралы» №520-IV заңдарына қол қойды.

28 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы мемлекеттік тәуелсіздігінің жиырма жылдығына байланысты рақымшылық жасау туралы» №521-IV,

«Мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №522-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне адвокатура мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №523-IV, «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банк қызметін және қаржы ұйымдарын тәуекелдерді азайту тұрғысынан реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» №524-IV заңдарына қол қойды.

Президент сондай-ақ «Б.С. Тасымовты Қазақстан Республикасының Сауд Арабиясы Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №209, «Б.С. Арынды Қазақстан Республикасының Египет Араб Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» №210, «Ғылым мен техника, әдебиет пен өнер саласындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік сыйлықтары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 13 тамыздағы №381 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» №211 жарлықтарына қол қойды.

30 желтоқсан

Мемлекет басшысы «Қазақстан Республикасы соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» №212, «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 18 маусымдағы №827 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» №213, «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» №214 жарлықтарына қол қойды.

31 желтоқсан

Мемлекет басшысы қазақстандықтарды келе жатқан Жаңа 2012 жылмен құттықтады (Қосымшаны қараңыз).

ҚОСЫМШАЛАР

«Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауы

Астана қаласы, 2011 жылдың 28 қаңтары

Қадірлі отандастар!

Құрметті депутаттар мен Үкімет мүшелері!

Ханымдар мен мырзалар!

Биыл — біз үшін ерекше қастерлі жыл. Біз ел тәуелсіздігінің 20 жылдығына қадам бастық. Бодан жұртты бүгінгідей бостан күнге жеткізген бұл жолда біз биік белестерді бағындырдық.

Естеріңізде болар, 1997 жылғы халыққа алғашқы Жолдауымда мен былай деген едім: «2030 жылы біздің ұрпақтарымыз бұдан былай әлемдік оқиғалардың қалтарысында қалып қоймайтын елде өмір сүретін болады».

Осы сөздерге кезінде күмән келтіргендер аз болған жоқ. Дегенмен, дiттеген бұтмежеге біз 33 жылда емес, бір мүшел жаста ғана жеттік!

Күні кеше Астанада 56 елдің басшылары мен халықаралық ұйым өкілдерінің басын қосқан саммит — соның айшықты айғағы.

Жұлдызымызды жарқырата түскен бұл мерейлі белестен бұрын да біз біршама биіктерді бағындырдық.

Біз талайлы заманда тарыдай шашылып кеткен қандастарын атамекенге жинаған әлемдегі үш елдің бірі болдық. Осы жылдары шет елдерден 800 мыңнан астам отандасымыз келіп, халық саны 1,5 млн. артты.

Біз Сарыарқаның сайын даласына сәулеті мен дәулеті келіскен Астана салдық. Есілдің жағасына серпінді дамуымыздың символы болған еңселі Елорда қондырдық.

Халқы тату-тәтті, саясаты сарабдал елдің ғана қазынасы қыруар, болашағы ба-янды болады.

Қазақстанның халықаралық резерві бүгінде 60 млрд. долларға жуық қаржыны құрайды.

Ырыс — ынтымаққа жолығады, дәулет — бірлікпен толығады.

Тәуелсіздік жылдарында ел экономикасына 120 млрд. доллардан астам шетелдік инвестиция тартылды. Сонымен қатар біз әлемнің 126 еліне 200-ден астам өнім түрін шығарамыз.

Бүгінде ұлттық дәулетіміздің 1/3 бөлігі шағын және орта бизнестен құралады.

Ауыл шаруашылығы саласы да дамып келеді.

Жалпы ішкі өнім өсімі 2010 жылы 7%, өнеркәсіп өндірісі — 10%, өңдеу өнеркәсібі 19% мөлшерді құрады.

Орташа айлық жалақы 2007 жылғы 53 мыңнан 2010 жылы 80 мың теңгеге дейін артты.

Ұлттық әл-ауқат деңгейі жөнінен әлем мемлекеттерінің рейтингінде Қазақстан өткен жылы 26 сатыға ілгерілеп, 110 ел арасынан 50-ші орынға көтерілді.

Біздегі орташа айлық жалақы 5,5 есеге, зейнетақының орташа көлемі 4 есеге көбейді.

Біз дүниені дүрбелеңге салған дағдарыстан демікпей шығып, дамудың даңғыл жолына батыл бет бұрдық.

Алдымызға ұланғайыр мақсаттар қойдық және оларға қысқа мерзімде қол жеткіздік.

Тәуелсіздік жылдарында 500-ге жуық жаңа денсаулық сақтау нысандары салынды. Медицина мекемелерінің материалдық-техникалық базасы айтарлықтай жақсарды.

Еліміз білім беру ісін дамытуда 129 елдің арасында көш бастаушылар қатарында келеді. Өткен онжылдықта білімге бөлінетін қаражат 10 есеге көбейді. Осы жылда 750 жаңа мектеп салынды. Сонымен қатар, 5 302 мектепке дейінгі мекеме-тер, 1 117 балабақша мен 4 185 орталық ашылды. Астанада ғылым мен білім индустриясының жаңа ғасырдағы орталығы болатын университет ашылды.

Біз осылайша аз жылда абыройы артқан айдынды елге, қуатты ұлтқа айналдық.

Осының бәрі жұртымызды жаһандық ауқымда ойлауға баулу мақсатында жасалуда.

1. Жеделдетілген экономикалық жаңғырту — Үдемелі инновациялық индустриаландыру бағдарламасының жалғасы

Біз тәуелсіздіктің 20-шы жылына аяқ бастық.

1991 жылдың желтоқсанында, өзіміздің стратегиялық мақсатымыз ретінде зорлықтылық пен табысқа жетуді таңдап ала отырып, біз әр жаңа кезеңнің дамуына жаңа бағдарламалар жасап, алға жылжыдық.

Біз кеуделі міндеттерге ұмтылып, оларға қол жеткіздік.

Ел ілгерілеуінің шоғырланған көрсеткішін ғана келтірейін.

1994 жылы жан басына шаққандағы ішкі жалпы өнім 700 доллардан сәл ғана асатын.

2011 жылдың 1 қарашасына қарай бұл көрсеткіш 12 еседен артық өсіп, 9 мың АҚШ долларынан асып түсті.

Біз бұл деңгейге тек 2015 жылы ғана жетеміз деп есептеп едік.

Әлемдік тәжірибе тәуелсіздіктің алғашқы 20 жылында мұндай нәтижеге ешқандай ел қол жеткізе алмағанын көрсетеді.

Мысалы, егемен дамудың алғашқы 20 жылында жан басына шаққандағы ішкі жалпы өнім Оңтүстік Кореяда 3 есе, Малайзияда — 2 есе, Сингапурда — 4 есе, Венгрияда — 5 есе, Польшада 4 есе өскен.

2010 жылдың қаңтарында ел халқына Жолдауымда мен Индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын жария еттім.

Қазірдің өзінде оны жүзеге асырудың алғашқы жылының нақты қорытындылары бар.

Біз 152 кәсіпорынды іске қостық, 24 мыңға жуық қазақстандықты тұрақты жұмыспен қамтамасыз еттік.

Бүкіл ел бойынша барлығы 800 жуық әртүрлі өндіріс орны құрылды.

Біз химия және жеңіл өнеркәсіпті белсенді түрде қалпына келтіру мен дамыту үдерісін бастадық, ауылшаруашылық өнімдерін өңдеуде серпіліс жасадық.

2014 жылға дейін жалпы құны 8,1 трлн. теңгені құрайтын 294 инвестициялық жобаны жүзеге асыру жоспарланып отыр.

161 мың тұрақты жұмыс орны және 207 мың құрылыс уақытына есептелген жұмыс орны құрылады.

Алғашқы индустриялық бесжылдықтың алғашқы жылының басты қорытындысы — экономиканың нақтылы секторының есебінен экономикалық өсуде елеулі құрылымдық өзгерістердің басталуы.

Таяу онжылдықтағы Стратегиялық жоспардың мақсаттарын тағы да еске салып өтейін.

2020 жылға қарай біз мынандай көрсеткіштерге қол жеткізуге тиіспіз.

Ішкі жалпы өнім өсуі кемінде 30% болады.

Өңдеуші салалардағы өсім игеруші салалар деңгейінен асып түседі немесе соға-жетеді.

Ұлттық қордың активтері ІЖӨ-нің кемінде 30% құрайды.

Экономиканың шикізаттық емес секторына салынатын отандық және шетелдік инвестиция кемінде 30%-ға артады.

Ішкі жалпы өнімдегі шағын және орта бизнестің үлесі 40% құрайды.

Халықтың саны 18 млн. адамға жақындайды.

Білікті мамандардың үлесі 40% құрайды.

Жұмыссыздық деңгейі 5%-ға дейін төмендейді.

Ауыл шаруашылығындағы еңбектің өнімділігі 2014 жылға қарай 2 есе, ал 2020 жылға қарай 4 есе өседі.

Аграрлық секторда етті мал шаруашылығын дамыту жөнінде бұрын-соңды болып көрмеген жоба жүзеге асырылады.

2016 жылдың өзінде ет экспорты 60 мың тоннаға жетеді, мұның құны 4 млн. тонна бидай экспортына тең.

Мемлекет бұл мақсатқа 130 млрд. теңгелік несие ресурстарын бөледі.

Бұл ауылдық жерлерде 20 мыңнан астам жұмыс орындарын ашуға мүмкіндік береді, жүз мыңнан астам ауыл тұрғындарының кіріс көзіне айналады. Мұның өзі малдың барлық түрінің асыл түліктері мен тұқымдарының бас санын көбейтуге мүмкіндік береді.

Бұлардың барлығы сабақтас салаларда — ауылшаруашылық машина жасауда, химия және тамақ өнеркәсібінде, жемшөп өндірісінде, техника жөндеуде өндірісті ұлғайтуға қозғау салады.

Үкімет, барлық өңірлердің әкімдері селодағы индустрияландырудың осынау маңызды бөлігімен айналысуға тиіс.

Біздің экономикамыздың бәсекеге қабілеттілігі қуат шығындарын азайтуды қамтамасыз ететін тиімді технологияларға негізделуі керек.

Шикізаттық емес секторларды дамыту мақсатында Үкіметке қуат тиімділігінің кешенді жоспарын жасап, бекітуді тапсырамын.

Индустрияландыру өңірлік саясаттың жаңа парадигмасын қалыптастырады.

Үкімет әкімдермен бірлесе отырып Өңірлерді дамыту бағдарламасын жасап, бекітуі керек.

Мұның барлығы — біздің саналған-сараланған жоспарларымыз.

Біз әлі жол басында тұрмыз.

Егер жақсырақ, дәулеттірек өмір сүргіміз келсе, біз осы жұмысты атқаруға тиіспіз.

Мен бизнес қуатты болса, мемлекет те қуатты деген қағидатты жақтаушымын.

Біз алғаш рет «Мемлекеттік бақылау мен қадағалау туралы» Заң қабылдадық. Бақылау жүргізудің бүкіл мемлекеттік органдар үшін ортақ қағидаттары мен тәртібі

белгіленген. Бұл бизнеске әкімшілік қысымды бұрынғыдан да азайта түсу үшін жасалды.

Құқық қорғау жүйесін реформалау аясында қазірдің өзінде 16 заң қабылданды.

Меншікті қорғаудың құқықтық тетіктері енгізілді, үлкен қоғамдық қауіп төндірмейтін қылмыстар бойынша қылмыстық заңдылықты ізгілендіру жүргізілді, бостандығынан айырумен байланысты болмайтын, сондай-ақ қамауға алуға балама жазаларды қолданудың аясы кеңейтілді. Осының арқасында биылғы жылдың өзінде ауырлығы азын-аулақ және орташа қылмыстары үшін сотталған 2 мыңға жуық адам бостандықтан айыру орындарынан шығарылады.

Құқық қорғау органдары аппараттарының саны 15%-ға қысқартылды. Олардың шырылымдары оңтайландырылды.

Құқық қорғау органдарына тән емес қызметтер жеке секторға берілді.

Сот жүйесінде елеулі өзгерістер жасалуда.

Сыбайлас жемқорлықпен бітіспес күрес жүріп жатыр.

Қазіргі таңда халықаралық сарапшылардың бағасы бойынша Қазақстанның сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы ең тиімділердің бірі деп танылған.

Тек 2 жылдың ішінде қылмыстық жауапкершілікке 40-тан астам республикалық деңгейдегі жетекші, облыстық және қалалық ауқымдағы 250-ден астам лауазымды тұлғалар тартылды, олардың арасында 39 әкім мен олардың орынбасарлары бар.

Қоршаған ортаны қорғау, денсаулық сақтау министрлерінің, статистика жөніндегі агенттік төрайымының, төтенше жағдайлар және қорғаныс вице-министрлерінің, «Қазақстан темір жолы» компаниясы басқарма төрағасының, «ҚазМұнайГаз», «Қазатомөнеркәсіп» компаниялары президенттерінің үстінен қылмыстық іс қозғалып, жауапкершілікке тартылды.

3 жылдың ішінде біздің еліміз әлемдік антикоррупциялық рейтингтегі көрсеткішін бірден 45 сатыға жақсартты.

Осы индекс бойынша біз бүкіл ТМД-да үздік позицияда тұрмыз.

Бұл жұмыс ымырасыздықпен жалғастырылады.

Дүниежүзілік банктің 2010 жылғы баяндамасында Қазақстан бизнес мүддесі үшін реформа жүргізуде көшбасшы деп танылған.

Бизнеске неғұрлым қолайлы ахуал жасау жөніндегі әлемдік рейтингте Қазақстан 183 елдің арасынан 59-шы орынды иеленеді.

Тұтастай алғанда мемлекеттік органдардың шаруашылық жүргізуші субъектілердің қызметіне негізсіз араласу фактілері тыйылды деуге жақын қалды.

Өткен жылы Қазақстан, Ресей мен Беларусьтің Кедендік одағы жұмысын бастады.

2010 жылдың 10 айының нәтижесінің өзінде Ресеймен және Беларусьпен сауданың көлемі 38%-ға өсті.

Қазақстандық өнімдердің Кедендік одақ елдеріне экспорты 52,4%-ға артты. Бюджетке құйылатын кедендік баждың өсімі 25% болды.

Осының бәрі Кедендік одақтың біздің елдеріміздің экономикалық міндеттерін шешетін өте прагматикалық әрі нақты жоба екенін ап-анық көрсетеді.

Біз Біртұтас экономикалық кеңістік құру ісінде барынша ілгеріледік. Ол кеңістік қазақстандық өндірушілер үшін өнім өткізудің байтақ базарын ашады.

Бұл бәсекеге шыдас беретін тауарлар шығару мен қызмет көрсету үшін біздің бизнесімізді ынталандырады.

2. Әлеуметтік жаңғырту — жаңа әлеуметтік саясат

Біз өзіміздің индустрияландыру және экономиканы технологиялық тұрғыдан дамыту жөніндегі жоспарларымызды нақпа-нақ айқындап алдық.

Біздің бағдарламаларымыздың басты мақсаты — халықтың әл-ауқатын нығайту.

Сондықтан да мен биылғы Жолдауда әлеуметтік жаңғырту мәселелеріне ерекше назар аударып тұрмын.

Мен үш аса маңызды мемлекеттік бағдарламаларды — білім беру, денсаулық сақтау және тілдерді дамыту бағдарламаларын бекіттім.

Үкіметке әкімдермен бірлесе отырып биылғы 1 мамырға дейін мынандай қағидатты түрде жаңа бағдарламаларды, яғни:

жұмыспен қамтудың жаңа стратегиясын;

тұрғын үй-коммуналдық шаруашылықты жаңғырту;

халықты сапалы ауыз сумен қамтамасыз ету бағдарламаларын жасап, қабылдауды тапсырамын.

Бұл бағдарламалар елдің миллиондаған қарапайым адамдарының күнбе-күнгі мәселелерін шешуге бағытталған.

Олар қазақстандықтардың өмір сапасын жақсартарды.

Жаңа әлеуметтік саясаттың басты аспектілеріне нақтырақ тоқталып өтпекпін.

2.1. Білім беру.

Біз білім беруді жаңғыртуды одан әрі жалғастыруға тиіспіз.

Бүгінде мектептерді компьютерлендіру толықтай аяқталды.

Орта білім берудің 12 жылдық моделі енгізілуде.

«Өмір бойы білім алу» әрбір қазақстандықтың жеке кредосына айналуы тиіс.

Біз кәсіптік және техникалық білім берудің мазмұнын толық жаңартпақ ниеттеміз.

Бүгінде дамыған елдерде 1 млн. тұрғынға 1-ден 6 жоғары оқу орнына дейін келеді.

Қазақстанда барлығы 149 жоғары оқу орны бар.

200 ғылыми кеңестер кандидаттар мен докторларды қалыптан құйғандай етіп жасап шығарып жатыр.

60 кандидаттың 1-і және 37 доктордың 1-і ғана ғылымға барады.

Осы жылдан бастап ол кеңестердің жұмыстары тоқтатылады.

Бұдан былай магистрлар мен PhD докторлар дайындалатын болады.

Біз университеттік білім беру мен ғылымды дамытудың жаңа деңгейін қамтамасыз етуге міндеттіміз.

Бүгінде жаңа «Назарбаев университеті» арқауында нарық сұранысына бағдарланған жоғары оқу орнының инновациялық моделі қалыптастырылуда.

Ол барлық қазақстандық жоо-лар үшін үлгі болуы керек.

Менің тапсырмам бойынша бүкіл елде ашылып жатқан 20 зияткерлік мектептер дарынды балаларды үздік жоо-лар үшін дайындаудың негізгі арқауына айналатын болады.

Үкіметке мыналарды тапсырамын:

- жоо-лардың инновациялық қызметке көшу тетігін қалыптастыру;

- білім берудің сапасын арттыру және қолжетімділігін кеңейту үшін білім беруге қолдау көрсетудің жаңа қаржылық-экономикалық құралдарын енгізу;

- техникалық және жоғары білім берудің деңгейлері үшін бүгінде Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі ипотекалық құрылыста жүзеге асырып отырғанға ұқсас қинақтау жүйесін әзірлеу.

Қазақстандықтарда мемлекеттен пайыздық бонустар ала отырып балаларын оқытуға қаржы жинаудың жаңа мүмкіндіктері пайда болуға тиіс.

- бизнес-қауымдастықтар мен жұмыс берушілер өкілдерін қатыстыра отырып кәсіптік-техникалық кадрлар дайындау жөнінде ұлттық кеңес құру.

Білім беру жүйесіндегі барлық жұмыс мынандай нәтижелерге қол жеткізуге бағытталуы тиіс.

Мектепке дейінгі білім берумен және тәрбиемен қамтылған балалардың үлесі 2015 жылға қарай 74%, 2020 жылға қарай 100% құрайтын болады.

Менің тапсырмам бойынша қабылданған «Балапан» бағдарламасын жүзеге асыру нәтижесінде тек 2010 жылы ғана 35 балабақша, 1534 мини-орталық, 137 жекеменшік балабақшалар салынды.

Бұрын жекешелендіріліп кеткен мектеп жасына дейінгі мекемелерді қайтару есебінен 172 балабақша ашылды.

Балаларды мектепке дейінгі ұйымдармен қамту 30-дан 55%-ға дейін өсті.

2020 жылға қарай біз оқытудың 12 жылдық моделіне толықтай көшетін боламыз. Ол үшін біз 2015 жылға қарай республикалық бюджет қаржысы есебінен кемінде 200 мектеп салып, осынша мектепті жергілікті бюджет есебінен тұрғызамыз.

2015 жылға қарай білім беру ұйымдарының 50% электронды оқытуды пайдаланып, 2020 жылға қарай оның саны 90%-ға дейін артады.

2020 жылға қарай халықаралық стандарттар бойынша тәуелсіз ұлттық аккредитациялаудан өткен жоо-лар үлесі 30% құрайтын болады.

Инновациялық қызметті жүзеге асыратын және ғылыми зерттеулердің нәтижелерін өндіріске енгізетін жобалардың үлесі 5%-ға дейін артады.

Кемінде 2 жоғары оқу орны үздік әлемдік университеттер рейтингінде аталатын болады.

Сапалы білім беру Қазақстанның индустрияландырылуының және инновациялық дамуының негізіне айналуы тиіс.

2.2. Денсаулық сақтау.

Осы жылдар бойына біз қазақстандықтардың денсаулығын жақсарту үшін қажет нәрсенің бәрін жасадық.

Денсаулық сақтауды қаржыландыру 2002 жылғы ІЖӨ-нің 1,9% 2010 жылы 3,2%-на дейін ұлғайды.

Бүгінде бүкіл ел көлемінде тұңғыш рет медицинаның ең бір күрделі бағыттары бойынша операциялар жасалуда.

Жетекші шетелдік клиникалармен байланысы бар 150 телемедицина орталықтары құрылды.

Осыдан 20 жыл бұрын бізге ол тек арман ғана болатын.

Жүргізілген жұмыс нәтижесі ретінде бала туудың 25%-ға көбейгенін, адам өлімінің 11%-ға төмендеп, халықтың табиғи өсімінің 1,7 есе артқанын атап өтуге болады.

2013 жылы Біртұтас ұлттық денсаулық сақтау жүйесін енгізу аяқталады.

Біз аурудың алдын алуға шындап кірісіп, бастапқы медициналық-санитарлық жәрдемнің сапасын арттыруымыз керек.

Халықаралық бағалаулар бойынша, негізгі науқастар түрлерімен ауыратын тұрғындардың 5% денсаулық сақтаудың барлық қызметтерінің 70% ғана пайдаланады.

Профилактикалық жұмыстарды сауатты ұйымдастырған жағдайда ерте сатыда ақ аурулардың алдын алуға болады.

Сондықтан Қазақстанда халықтың мақсатты топтарының денсаулық жағдайын бақылаудың ұлттық бағдарламалары кешенін енгізу қажет.

Бірінші кезекте, олар балалар, жасөспірімдер, бала туу жасындағы әйелдер.

Ауыл тұрғындары үшін медициналық көмектің қолжетімділігін кеңейтуге айрықша назар аудару қажет.

Өткен жылы жаңа әлеуметтік жоба — мамандандырылған емдеу-диагностикалық екі «Денсаулық» пойызы жұмысын бастады.

Олар еліміздің ең шалғай түкпірлерінде ондаған мың адамдардың денсаулықтарын тексеріп, ем жасады.

Қазақстан үшін көліктік медицина өте көкейкесті, сондықтан біз оны дамытатын боламыз. Биылғы жылы тағы бір пойыз жіберілетін болады.

Жұмылғыш медициналық кешендер-автоклиникалар санын 50 бірлікке дейін жеткізу қажет.

Оларды шығару Қазақстанда жүзеге асырылуға тиіс.

Үкіметке 2015 жылға дейін санитарлық авиация мұқтажы үшін кемінде 16 тікұшақ ұйымдастыруды қамтамасыз етуді тапсырамын.

Сол сияқты жол бойындағы медициналық-құтқару пункттерін құру мәселесін жеделдете қарастыруды да тапсырамын. Оларды республикалық маңыздағы жолдардың апаттық қауіпті учаскелерінде орналастыру қажет.

Төтенше медициналық жәрдем қызметі көп салалы жұмылғыш және аэрожұмылғыш госпитальдармен жарақтандырылуы тиіс.

Бұл шаралардың біздің мыңдаған азаматтарымыздың өмірін құтқарып қалатынына сенімім мол.

Қылмыстық-атқару жүйесіндегі туберкулез бен ВИЧ аурулары және одан болатын өлім деңгейін төмендетуге мұқият назар аудару қажет.

Осы міндеттерді орындау нәтижесінде 2015 жылға қарай қазақстандықтардың өмір жасының күтілетін ұзақтығы 70 жасқа дейін, ал 2020 жылға қарай 72 жасқа дейін ұлғаятын болады.

Саламатты өмір салтын насихаттап, барлық жерде салынған спорт базаларын пайдалану керек.

2015 жылға қарай 350 дәрігерлік амбулаториялар, фельдшерлік-акушерлік пункттер және емханалар салынатын болады.

2.3. Тілдерді дамыту.

Көп тілді және көп конфессиялы қоғамдағы бейбітшілік пен келісім — бұл сіздер мен біздің еңбегіміз, құрметті қазақстандықтар.

Қазақстандықтардың өзіміз өмір сүріп, елімізді жақсылықтарға бастап бара жатқан туған жерге атауын берген мемлекеттік қазақ тілін құрметпен және лайықты оқып-үйрене бастағандығын атап өтудің өзі қуанышты.

Бүгінде мемлекеттік тілді еркін меңгерген ересек тұрғындардың үлесі басым көпшілікті құрайды.

Бұл тәуелсіздіктің орасан зор жетістігі.

Біздің міндетіміз — 2017 жылға қарай мемлекеттік тілді білетін қазақстандықтар санын 80%-ға дейін жеткізу.

Ал 2020 жылға қарай олар кемінде 95% құрауы тиіс.

Енді он жылдан кейін мектеп бітірушілердің 100% мемлекеттік тілді біліп шығатын болады.

Ол үшін біз бәрін де жасап жатырмыз.

Біз сол сияқты орыс тілін және өзге де қазақстандық этностар тілін дамытатын боламыз.

Мен қазіргі заманғы қазақстандық үшін үш тілді білу — әркімнің дербес табыстылығының міндетті шарты екендігін әрдайым айтып келемін.

Сондықтан 2020 жылға қарай ағылшын тілін білетін тұрғындар саны кемінде 20% құрауы тиіс деп есептеймін.

2.4. Жұмыспен қамтудың жаңа стратегиясы.

2 жыл ішінде дағдарысқа қарсы «Жол картасы» шеңберінде біз халықты еңбекпен қамтамасыз етіп, жұмыссыздықты азайттық және қалаларымыз бен селоларымыздағы инфрақұрылымдарды жақсарттық.

Бұл бағдарламалар қазақстандықтардың кең қолдауы мен разылығына ие болды.

Бүгінде жаңа экономика білікті кадрлардың жаңа генерациясын талап ететін болғандықтан, еңбек рыногының тиімділігін арттыру қажет.

Өзін өзі еңбекпен қамтып отырған тұрғындар — біздің экономикамыздың зор кадрлар резерві.

Жаңа кәсіпорындарды біз оларда қазақстандықтардың жұмыс істеуі үшін салып жатырмыз.

Олар оған дайындалуы керек. Жаңа мамандықтарға үйренулері қажет.

Үкіметке облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдерімен бірлесіп, 2011 жылдың 1 мамырына дейін халықты еңбекпен қамту жөнінен қағидатты түрде жаңа бағдарлама әзірлеуді тапсырамын.

Үкімет бизнес-қауымдастықпен бірлесіп индустриялық нысандарда жұмыс істегісі келетіндер үшін тегін кәсіптік оқу ұсынуы керек.

Әрбір қазақстандықтың елді ауқымды индустрияландыруға қатысу мүмкіндігін қамтамасыз ету қажет.

Кезінде мен дағдарысқа қарсы «Жол картасы» бағдарламасы әрбір қазақстандықтың отбасына дейін жететін болсын деген міндет қойдым.

Ол табысты жүзеге асырылды.

Осы тәжірибені пайдалана отырып, қазіргі уақытта жұмысты индустрияландыру шынымен де бүкілхалықтық сипат алып, әрбір қазақстандықтың ісі болатындай етіп құру қажет.

Өз өмірлерін ауылмен байланыстарғандар үшін Үкімет жергілікті билік органдарымен бірлесіп, селолық кәсіпкерлікті дамыту жөнінен шаралар кешенін әзірлеуге тиіс.

Өткен жылы селолық аумақтарды дамыту бағдарламасы аяқталды.

Енді бұл жұмыстар Елдің 2020 жылға дейінгі аумақтық-кеңістіктік дамуының болжамдық схемасы шеңберінде одан әрі жалғасатын болады.

Даму әлеуеті жоғары елді мекендерде селолық инфрақұрылымдар дамытылып, суаратын суларға, микронесиелеу бағдарламалары мен табиғи гранттарға қолжетімділік кеңейтіліп, кәсіпкерлік дағдыларына үйрету ұйымдастырылады.

Қазірдің өзінде микронесиелік ұйымдар қызметінің құқықтық негізі бар.

Бүгінде рыноктағы олардың саны 1,2 мыңдай және олар халыққа сомасы 16 млрд. теңге болатын 110 мың несиелер берді.

Дегенмен, олар негізінен айтарлықтай жоғары мөлшерлемен тұтынушылық мақсаттарға жұмсалуда.

Ахуалды өзгертіп, тұтынуға емес, еңбекпен қамту жағына басымдық беру керек.

Сондықтан Үкіметке қаржы реттеушілермен бірігіп, шұғыл түрде тиісті заң жобасы мен кешенді шаралар жасауды тапсырамын.

Үстіміздегі жылы қосымша 3 млрд. теңге қарастырылсын.

2012–2015 жылдары бұл қаржыландыру жыл сайын 10–15 млрд. теңгеге көбейтілсін.

Мемлекеттік желі бойынша берілген микронесиелердің барлық 100% тек өз ісін ұйымдастыруға ғана жұмсалуды тиіс.

Жоғарыда айтылған мал шаруашылығын дамыту бағдарламаларын жүзеге асыру ондаған мың ауыл тұрғындарына жұмыс тауып береді.

Сондықтан атқарушы биліктің барлық деңгейлері мен «Нұр Отан» партиясынан үлкен түсіндіру жұмыстары талап етіледі.

Үкіметке алдағы жылдан мотивациялы ақшалай төлемдерге көшуді тапсырамын.

Басты мәселе — масылдықты еңсеру.

Жұмыссызға жұмыссыз болғаны үшін емес, мамандық алу үшін грант берілетін болады.

Кедейшілік проблемаларын мемлекеттік жәрдемақы есебінен жұмсарту емес, шешу керек.

Мемлекет тек объективті тұрғыдан еңбекке қабілетсіздер мен аз қамтамасыз етілгендерге ғана көмектесетін болады.

2.5. ТКШ-ны жаңғырту.

Азаматтардың өмір сапасының озық көрсеткіші — тұрғын үй жайлылығының деңгейі.

Соңғы 10 жылда тұрғын үй қоры 30 млн. шаршы метрге ұлғайды.

Бұл бүгінде 1 млн. астам азамат жаңа пәтерлерде тұрады дегенді білдіреді.

Бұл — біздің тұрғын үй саясатымыздың маңызды нәтижесі.

Көптеген жылдар бойы коммуналды сектор қалған-құтқанды бөлу қағидаты бойынша қаржыландырылып келді. Соның салдарынан 2008 жылға қарай коммуникациялардың 72% жөндеуді немесе ауыстыруды қажетсінді.

«Жол картасы» аясында біз 2009 және 2010 жылдары ТКШ нысандарын жөндеу бойынша үлкен жұмыс жүргіздік.

Бұл жұмысты жалғастыру қажет.

Сумен, жылумен, электр және газбен қамтамасыз ету жүйелеріне кең ауқымды жаңғырту жүргізіп, сондай-ақ тұрғын үй қатынасының оңтайлы моделін құруды қамтамасыз ету қажет.

Күрделі жөндеуді қажет ететін нысандардың үлесі 32% 2015 жылға қарай 22%-ға төмендеуі тиіс.

Жаңғыртылған жүйелердің ұзындығы 2015 жылға қарай ел бойынша тұтастай алғанда 31 мыңнан астам шақырымды құрайтын болады.

Мемлекет халықаралық қаржы институттары мен біздің банктерімізді тарта отырып, жеке инвесторларға, кәсіпорындар мен азаматтарға тұрғын үйлер мен коммуналдық нысандарды жөндеу және реконструкциялау үшін қаржыландырудың әлсіз арнайы тетіктерін ұсынады.

ТКШ-ны жаңғырту бағдарламасын жүзеге асыру жыл сайын 10 мыңға жуық жаңа жұмыс орнын құруға мүмкіндік береді.

Тұтастай алғанда, оны жүзеге асыруға 1,5 млн. адам — көппәтерлі тұрғын үйлердің тұрғындары қатысады.

Үкіметке ортақ мүлікті жөндеу мен қалпына келтіруге қаржы жинақтауды ынталандыру мен қосыла қаржыландырудың тетігін жасауды тапсырамын.

Біз тек осылай еткенде ғана тұрғын үй жағдайын жақсартып, азаматтардың өз мүлкін сақтауға жауапкершілігін жоғарылата аламыз.

2.6. Сапалы ауыз су.

Қазақстандықтарды сапалы ауыз сумен қамтамасыз ету мәселелері — халықтың денсаулығын жақсартудың аса маңызды міндеті, сондықтан бұл біздің басымдығымыз болады.

Сапалы ауыз сумен қамтамасыз ету бойынша жұмыс 8 жыл бұрын басталған болатын және оның оң нәтижелері бар.

Орталықтандырылған сумен қамтамасыз етуге қолжетімділік ауылды елді мекендерде 41%-ға дейін, қалаларда 72%-ға дейін өсті.

Тасымалы суды пайдаланатын адамдар саны 4 есе азайды.

Сонымен бірге, сумен қамтамасыз ету жүйелерін жақсартуды қажет ететін ауылдар да әлі аз емес.

Қалалардағы сумен қамтамасыз ету жүйелерінің 60% тозығы жеткен.

Орташа алғанда республика бойынша ауыз суға қолжетімділік деңгейі 2020 жылға қарай 98% құрауы тиіс, ал судың сапасы белгіленген барлық санитарлық нормаларға сай болуы керек.

Үкіметке жеке капиталды су шаруашылығы секторына барынша молынан тарту үшін ынталандырудың тиімді жолдарын қарастыруды тапсырамын.

Жерасты суларының әлеуетін кеңінен пайдаланып, сумен қамтамасыз етудің жаңа нысандарын салу кезінде жүйелі қадамдар жасау керек.

2020 жылға қарай сумен қамтамасыз етудің орталық желісіне қолжетімділік қалаларда 100% құрауы тиіс.

Ал ауылды жерлерде 2 есе артып, 80%-ға дейін жетуі қажет.

2.7. Табыстардың артуы — өмірдің жаңа сапасы.

Үстіміздегі жылы біз зейнетақылар мен стипендиялар көлемін, бюджеттік сала қызметкерлерінің еңбекақыларын 30%-ға өсіреміз.

2 жыл қатарынан біз оларды 25%-ға ұлғайтып келдік.

«Нұр Отан» партиясының Халықтық тұғырнамасында жоспарланғанындай, 2012 жылға қарай зейнетақылардың, бюджеттік ұйымдар еңбекақыларының және стипендиялардың орташа көлемі 2008 жылмен салыстырғанда 2 есе өседі.

Біз бұған уәде бердік, біз мұны орындадық.

Менің тапсырмам бойынша 3 жылдық бюджетте сіздерге айтқан индустриаль-инновациялық, сондай-ақ әлеуметтік бағдарламаларды қаржылай қамтамасыз етіп қарастырылған.

Енді барлығы Үкімет пен жергілікті билік органдарының бұл міндеттерді қалай орындайтынына, бұл жұмыстың қалай ұйымдастырылатынына байланысты болма-

Бұл — таяудағы онжылдықта жасалуы тиіс жұмыстың ең аз деген мөлшері.

Біз бұл жоспарларды артығымен орындауға ұмтылуға тиіспіз.

Онжылдықтың басты әлеуметтік мақсаты, міне, осында.

Қымбатты қазақстандықтар!

Менің Жарлығыммен 2011 жыл тәуелсіздіктің 20 жылдығы деп жарияланды.

Мемлекеттік комиссия құрылып, шараның Жалпыұлттық жоспары бекітілді.

Бұл — жалпыхалықтық іс.

Үкіметке оны жүзеге асыруда инвесторлардың, бизнес-қауымдастықтарының қазақстандықтардың күшін біріктіруді тапсырамын.

«Бейбітшілік пен жасампаздықтың 20 жылы» — біздің мерейтойымыздың ұраны осы.

Тәуелсіздік жылдарында Қазақстан жолының — бостандық, бірлік, тұрақтылық. өркендеу секілді арқаулық құндылықтары қалыптастырылды.

Қымбатты қазақстандықтар!

Құрметті депутаттар!

Мен үшін және бәріміз үшін Президенттің өкілеттігін 2020 жылға дейін ұзарту бойынша референдум өткізу туралы жалпыхалықтық бастамаға байланысты әжептәуір саяси коллизия қалыптасып отыр.

Мен референдумды қолдап, өздерінің қолдарын қойған барлық қазақстандықтарға, сондай-ақ акция бастамашыларына шынайы ризашылығымды білдіремін.

Халықтың еркін білдіруі толқынында қаңтардың ортасына қарай Орталық сайлау комиссиясы 5 млн. астам адамның қол қойғанын жариялады.

Санаулы күндер ішінде референдум туралы бастама іс жүзінде бүкілхалықтық қозғалысқа айналды.

Осы акция барысында «Нұр Отан» партиясы демократиялық күштердің «Қазақстан-2020» қоғамдық коалициясын құрды.

Халықтың бастама қазақстандықтардың өшпейтін азаматтық белсенділігін көрсетті.

Ол елдің саяси, интеллектуалдық өмірін белсенділендірді.

Бұл даму мен прогрестің үлкен әлеуеті барлығын айғақтап берді.

Сіздер осы мәселе бойынша барлық жағдаяттарды жақсы білесіздер.

Мен өзімнің Жарлығыммен Парламенттің референдум өткізу туралы ұсынысын қабылдамай тастадым. Өйткені, 2012 жылғы президенттік сайлауға қатысуға дайындалып жүрген едім.

Парламент, өзінің конституциялық өкілеттігін пайдаланып, Конституцияға өзгеріс енгізу туралы Заң қабылдады.

Мен заңды Конституциялық кеңеске жолдадым, ол оның конституциялығын айқындауы тиіс.

Тек осыдан кейін шешім қабылданатын болады.

Ол Конституция мен біздің заңдарымызға сәйкес келуі және халқымыздың ұзақ мерзімді мүддесін ескеруі тиіс.

Қалай болғанда да, халықтың еркі — бәрінен жоғары.

Солай дей тұра, мен сыртқы саясатта біз бүкіл әлемдегі инвесторларға, бизнес-ауымдастықтарға міндеттемелеріміздің тұрақтылығын қамтамасыз ететіндігімізді мәлімдеймін.

Біздің саясатымыз барлық әріптестеріміздің үміттері мен күткендеріне сәйкесетін болады.

Қазақстан Ресей, Қазақстан және Беларусь Кедендік одағын жедел де тиімді дамыту ұстанымында қалады.

Біз ТМД елдерімен ынтымақтастығымызды дамытатын боламыз.

Біз еуропалық әріптестерімізге бірлесіп, көпжақты немесе екіжақты пішінде «Қазақстан – ЕО:2020» энергетикалық хартиясын жасап, қабылдауды ұсынамыз.

Бұл Еуропа рыногына энергия ресурстарын жеткізу, тұрба құбыры жүйесін дамыту тұрақтылығына кепілдікті қамтамасыз етеді.

Біз осы жылы Алматыда Ауғанстан бойынша арнайы донорлық конференция өткізуге бастамашылық танытпақпыз.

Бұдан бұрын мен Каспийдегі тұрақтылық пактісін қабылдау идеясын ұсынғанмын.

Бұл халықаралық құжат Орталық Азия мен Кавказдың барлық кең байтақ өңірінде тұрақтылықтың берік іргетасын қалай алады.

Қазақстан ЕҚЫҰ-ға төрағалығы шеңберінде бастаған жанжалдарды реттеу жөніндегі жұмысын жалғастырады.

Біз жаһандық ядролық қауіпсіздік саласында көшбасшы болып қалып отырмыз.

Қазақстан БҰҰ-ға Жалпыға ортақ ядросыз әлем декларациясын қабылдауды ұсынады.

Сондай-ақ Қырғызстанға көмектің мемлекетаралық бағдарламасын жасап, қабылдау маңызды деп санаймын.

Үстіміздегі жылы Қазақстан Ислам конференциясы ұйымына жетекшілік етеді.

Біз Батыс пен Ислам әлемі үнқатысуын нығайту бойынша бастама көтердік.

ИКҰ-ға төрағалық Қазақстанның сыртқы саясатының азиялық векторын күшейтуі тиіс.

Үстіміздегі жылдың шілдесінде Астанада Шанхай ынтымақтастық ұйымының мерейтойлық саммиті өтеді.

ШЫҰ біздің белсенді қатысуымызбен құрылған болатын және біз оның нығаюы үшін барлық қажетті нәрсені жасауға тиіспіз.

Мұның барлығы Қазақстанның өңірлік және жаһандық тұрақтылықты нығайтуға қосқан маңызды үлесі болады.

Қадірлі қауым!

Қымбатты қазақстандықтар!

Таяуда Елбасы өкілеттігін ұзарту үшін бүкілхалықтық референдум өткізу туралы бастама көтерілгенін баршаңыз білесіздер. Бастамаға үкіметтік емес ұйымдар мен жекелеген азаматтар, зиялы қауым өкілдері мен Парламент депутаттары қолдау білдіруде.

Мен елдің бұл ыстық ықыласын тәуелсіздікті нығайту, мемлекетті орнықтыру ісіне берген бағасы деп білемін.

Отанды қалтқысыз сүю — оның суығына шыдап, ыстығына күюді талап етеді.

Менің ғұмырым елтағдырымен еншілес. Маған сыраттың көпіріндей қылпылдаған кезеңде тәуелсіздік алып, мемлекет құру ісі сеніп тапсырылды. Сондықтан, мен сенімге серт беріп, бар жауапкершілікті мойныма алдым.

Күрмеуі қиын түрлі тағдырлы шешімдерді жүрегімнен өткізіп қабылдадым.

Мен 20 жылдан бері бар күш-жігерім мен білік тәжірибемді аямай, халқыма қалтқысыз қызмет етіп келемін. Осы жылдары мәртебемізді көтеріп, мерейімізді асырған барша жетістіктеріміз — біздің ортақ табысымыз. Сондықтан, бастамашы азаматтар мен тілекші болған барша қазақстандықтарға ризашылық білдіремін!

Мен үшін қашанда мемлекет мүддесі мен ел игілігі жолында қызмет атқарудан артық бақыт болған емес.

Алдымызда атқарылар қыруар істер бар. Бұл жолда біздің ең басты құндылығымыз — берекелі бірлігіміз.

Мен ауызбіршіліктен айнымайтын ақжүрек жұртымның қуатты ұлтқа, шуақты ұлысқа айналарына кәміл сенемін.

Халқымызда «Бақ берерде елге ырыс қонады, ұстанған жолы дұрыс болады» деген даналық сөз бар.

Біз бүгінгі Жолдау арқылы мерейлі белестегі атқарған істерімізді қорытындылап, болашаққа бағдар жасадық.

Баршаңызға ел игілігі, мемлекет мүддесі жолындағы абыройлы істерде мол табыс тілеймін!

Мерекелі күндерге жеткізген берекелі тірлігіміз баянды болсын, ағайын!

Назарларыңызға рахмет.

VII қысқы Азия ойындарын салтанатты ашу рәсімінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 30 қаңтары

Құрметті қонақтар!

Қымбатты спортшылар!

Қадірлі жанкүйер қауым!

Қазақстан халқы атынан VII қысқы Азия ойындарына жиналған баршаңызды ыстық ықыласпен қарсы алғаныма қуаныштымын.

Әлем халқының тең жартысы мекендейтін Азия құрлығындағы бұл дүбірлі жарыс — биылғы жылдың ең үлкен спорт мерекесі.

Біз мұндай құрлықтық шараны ТМД және мұсылман елдері арасында шығыс рет өткізіп отырмыз.

Бұл жасампаз шараның Қазақ жерінде өтуі — елімізге көрсетілген құрмет пен сенімнің жарқын айғағы деп білемін.

Бұл Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдық мерекесінің беташар оқиғасы болады.

Менің шақыруымды қабыл алып, байрақты бәсекенің ашылуына келген мәртебелі меймандарға ризашылық білдіремін.

Азия Олимпиадалық кеңесінің президенті Ахмад әл-Фахад әл-Сабах мырзаға және Халықаралық Олимпиада комитетінің президенті Жак Рогге мырзаға алғыс айтамын.

Олимпиялық ойындар бүгінде елдер мен халықтар арасындағы достықтың алтын арқауына айналды.

Байырғы байтақ мекенде бізді Азида рухы жақындастыра түседі деп сенемін.

Бұл біздің «Мақсаты бірдің — рухы бір» деген ортақ ұранымызда көрініс тапқан. Шығыс пен Батысты жалғаған ұлан-ғайыр Қазақ жеріндегі Азида ойындары Астана мен Алматыда қатар өткізіледі.

Еуразиядағы ізгілік пен бейбітшіліктің бесігіне баланған Астанада бүгін олимпиада алауы тұтанып отыр.

Елордамызда қысқа уақыт аралығында халықаралық деңгейдегі ірі спорт кешендері пайдалануға берілді.

Өздеріңіз көріп отырған, 30 мың адамға арналып салынған осы «Астана-Арена» стадионы соның жарқын айғағы.

Ал Алматыдағы Медеу мен Шымбұлақта әлемдік талай рекордтар дүниеге келгенін баршаңыз білесіздер. Мен осы Азида ойындарында да көптеген рекордтар жаңарады деп сенемін.

Қымбатты достар!

Спортта шекара жоқ, ол халықтарды біріктіреді.

Биылғы жылы Қазақстанда өтіп отырған қысқы Азия ойындарының тарихында бірінші рет оған қатысушылардың саны 27 елден асты.

Мыңға тарта спортшылар спорттың 11 түрінен медальдарды сарапқа салады.

Қысқы Азия ойындарымен біз Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған шаралар бетін ашамыз.

Жаңа ғана Азия олимпиялық кеңесінің жалауы көтерілді, спортшылар мен төрешілер ант қабылдады.

Мен әділ күресте ең лайықтылардың жеңіске жетуіне тілек білдіремін.

Жанкүйерлерге қызықты көріністер мен жаңа әсерлі сезім тілеймін.

Азиаданың ізгі алауы мәңгі достықтың белгісіне айналсын.

Қадірлі қауым!

Осымен VII қысқы Азия ойындарын салтанатты түрде ашық деп жариялаймын!

Қазақстан халқына үндеуі

Астана қаласы, 2011 жылдың 31 қаңтары

Құрметті қазақстандықтар!

Қымбатты отандастар!

Бүгін, 2011 жылғы 31 қаңтар күні Конституциялық кеңес Ата Заңымызға Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің өкілеттігін республикалық референдум арқылы ұзартуды қарастыратын өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Заңның құқықтық тағдыры туралы шешімін шығарды.

Парламент депутаттары бұл заңды референдумды қолдау жөніндегі үндеуге қолдарын қойған 5 млн. астам қазақстандықтың қалауын басшылыққа ала отырып қабылдаған болатын.

Бұл бастаманы мен өз Жарлығыммен қабылдамай тастадым.

Алайда, Парламент конституциялық құқығын пайдаланып, аталған заңды қабылдады.

Конституциялық кеңес Парламент қабылдаған шешімді қарап, Заңды Конституцияға сәйкес келмейді деп таныды.

Мұнымен Конституциялық кеңес осы мәселеде республикалық референдум өткізу мүмкіндігін жоққа шығармайды.

Мен қабылданған шешіммен келісемін.

Осылайша, күрделі саяси ахуал қалыптасты.

Бұл мені Мемлекет басшысы ретінде тарихи жауапкершіліктің бар жүгін мойныма алып, референдумның тағдыры туралы шешім қабылдауға міндеттейді.

Қымбатты отандастар!

Мен бүкілхалықтық сенім білдіргені үшін барша қазақстандықтарға шынайы ризашылығымды білдіремін.

Бастамашы топқа, депутаттарға және «Қазақстан-2020» демократиялық күштердің бүкілхалықтық коалициясына алғыс айтамын.

Бұл — экономикалық даму және елімізді әлеуметтік жаңғыртудағы бағдарымызға бүкілхалықтық қуатты қолдау мен сенімнің айқын айғағы.

Мен үшін өз халқымның қалтқысыз қолдауынан артық биік баға болмайды.

Бастамашы топтың осы ұсыныс арқылы Елбасы өкілеттігін 10 жылға ұзарту ғана емес, еліміздің өркендеуі және қоғамдық тұрақтылықты нығайту бағытындағы іргелі істерді жалғастыруды көздегеніне сенемін.

Бір жағынан, мен сайлаушылардың басым көпшілігін құрайтын бүкілхалықтық бастаманы кері қайтара алмаймын.

Мәселенің екінші қыры, мен Елбасы және Конституцияның кепілі ретінде болашақ саясаткерлерге жаңылыс бағыт сілтейтін іске жол бере алмаймын.

Сондықтан, мені халық дұрыс түсінеді деп сенемін.

Біз бұл жайтты жай «қабылдау немесе бас тарту» ретінде емес, өмірдің өзі ұсынған демократияның тарихи тағылымы деп қабылдағанымыз жөн.

Бұл — Елбасы мен халықтың Ата Заңға адалдығын бағамдайтын тағылымды дәріс.

Демократиялық жолмен сайланған Тұңғыш Президент ретінде еліміздің биік мүдделерін басшылыққа ала отырып, мен референдум өткізбеу туралы шешім қабылдадым.

Жұртшылықты бөлетін «референдум әлде сайлау» деген таңдаудың орнына мен халқымыздың еркі мен демократиялық қағидаттарға адалдығын ескеретін және бізді біріктіретін жолды ұсынамын.

Мен өкілеттігімнің 2 жылға қысқаратынына қарамастан, мерзімінен бұрын Президент сайлауын өткізу туралы ұсыныс енгіземін.

Тиісті Заң Парламентке ұсынылады.

Қадірлі қазақстандықтар!

Сіздердің қолдауларыңыз мен үшін мемлекет пен халық мүддесі жолында қашанда сенім мен шындықтан айнымай қызмет етуге күш беретін бастау болады.

Алдымызда әлі атқарылатын қыруар істер бар.

Біз индустриялық-инновациялық және әлеуметтік жаңғырту бағдарламаларын батыл іске асырудамыз.

Бірге кеңесе отырып ойға алған жоспарларымызды іске асырамыз және Отанымызды гүлдендіре түсеміз деп кәміл сенемін.

Біз кемел келешегіміздің берік іргесін бірге қалаймыз!

«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIII съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 11 ақпаны

Құрметті съезге қатысушылар мен қонақтар!

Менің партиялас серіктерім!

Қадірлі достар!

«Нұр Отан» партиясының съезі біз үшін қастерлі меже — ел тәуелсіздігінің 20 жылдығы қарсаңында өтуде.

Осыдан 20 жыл бұрын біз дербес даму жолына түстік. Бұл жол шын мәнінде ел тарихындағы жаңа дәуірдің бастауына — жасампаздық пен қарышты дамудың даңғылына айналды. Біз алға биік мақсаттар қойып, оларға қол жеткізе алатынымызды ең әуелі өзімізге және өзгеге дәлелдей білдік. Қазақстанның бұл бірегей жолы қоғамдық келісім мен халқымыздың бірлігі, болашаққа деген берік сенімі нәтижесінде жүзеге асты.

Біздің жеңісті де жемісті жолымыздың негізінде қашанда басты құндылығымыз — тәуелсіздік тұрды. Біз оның 20 жылдық мерейтойын лайықты қарсы алуға тиіспіз. Сондықтан, «Нұр Отанның» алдында тәуелсіздік мерейтойын өткізу ісіне белсене қатысу міндеті тұр.

Бүгінгі съезд партия тарихындағы айрықша биік белес боларына сенемін. Өйткені, біз тұтас он жылға арналған ұзақмерзімді жаңа партиялық бағдарламаны қабылдағалы отырмыз.

«Отандастар» республикалық акциясы барысында 2 млн. астам ел азаматы өз пікірлерін жолдады. Олар шын мәнінде жаңа бағдарламаның өмірге келуіне үлкен үлес қосты.

Тарихқа көз жүгіртсек, елді жаңғырту ісі саяси партиялардың жауапкершілігіне жүктелген сәттер аз болмаған.

Мысалы, Жапонияның Либерал-демократиялық партиясы аграрлық елді қазіргі заманғы қуатты державаға айналдырды.

Германияда Христиан-демократиялық одақ Христиан-социалды одақпен бірлесіп, үлгі боларлық әлеуметтік мемлекет құрды.

Біз Шарль де Голльдің ұран тастауы арқылы құрылған партия жүргізген жаңғыртуды ұмытпаймыз.

Жаңа дәуірге бастайтын реформаларды табысты жүзеге асыру ісі біздің партиямызға өркенді өзгерістер көшбасшысына айналуға мүмкіндік береді.

Сондықтан «Нұр Отан» партиясы елді жаңғырту ісіне жетекшілік етуге тиіс.

Құрметті әріптестер!

Сіздерге Президенттің өкілеттігін ұзарту туралы референдум өткізу бастамасына байланысты оқиғалардың қалай өрбігені белгілі.

5 млн. астам қазақстандықтарды біріктірген осы идея төңірегінде «Қазақстан-2020» демократиялық күштерінің қоғамдық коалициясы қалыптасты. Аталған бастаманы қолдаған барлық қазақстандықтарға шынайы ризашылығымды білдіремін. Мен үшін ел Президенті ретінде халықтың сенімі бәрінен де жоғары.

Тек еліміздің жоғары мүдделерін басшылыққа алған мен референдумның орнына мерзімінен бұрын президенттік сайлау өткізу туралы шешім қабылдадым. Және бұл қадамға менің өкілеттік мерзімім 2 жылға дерлік қысқаратынына қарамастан бардым.

Қоғамда аталған шешім дұрыс және оң қабылданды.

Бүгін «Нұр Отан» партиясының жоғары органы менің кандидатурамды ел Президенті қызметіне ұсынды. Бұл шешімді мен жүргізіп отырған бағытыма қолдаудың көрінісі деп қарастырамын. Осы үшін өзімнің серіктестеріме айрықша алғысымды жеткізім келеді.

Әркез айтып келдім және тағы да мәлімдеймін, егер оған халықтың еркі болса, мен елім үшін жұмыс істеуге дайынмын. Сондықтан алдағы сайлауда президенттікке баламалы түрде түсуге өзімнің келісімімді беремін. Қазақстан халқы жүргізіліп келе жатқан бағытты қолдайды деп сенемін. Бұл басталған істі жалғастырып, қазақстандықтардың өмірін қазіргіден де жақсартуға, сөйтіп, ел игілігі үшін жұмыс істеуге мүмкіндік бермек. Ал «Нұр Отан» партиясы мен оның төңірегіне топтасқан Демократиялық күштердің коалициясы жүргізіліп келе жатқан саясатқа кең қолдауды қамтамасыз етеді. Бәріміз бірге жеңіске жететінімізге сенімдімін!

Қымбатты қазақстандықтар!

Бүгін біз менің 2005 жылғы сайлауалды бағдарламамда алға қойған барлық міндеттер орындалды деп сенімді түрде мәлімдей аламыз.

Біз 7 жылда атқарамыз деп жоспарлаған жұмыстарымызға мерзімінен бұрын, 5 жыл ішінде қол жеткіздік!

Біріншіден, қазақстандықтардың әл-ауқатының сапалы өсіміне қол жеткіздік. Бір қазақстандықтың ІЖӨ көлемінің қазіргі көрсеткіші 9 мың доллар болса, біз бұған тек 2012 жылы ғана жетеміз деп есептеген едік. Осы көрсеткіш бойынша Қазақстан әлем елдерінің үштен бірінің қатарында тұр!

Еңбекақының, зейнетақы мен жәрдемақының орташа айлық өсім көрсеткішіне жоспарланғаннан 2 жыл бұрын қол жеткіздік.

Және мұның барлығы әлемдік дағдарыспен байланысты қиындықтарға қарамастан мүмкін болды.

Екіншіден, мен осыдан 5 жыл бұрын уәде бергенімдей, біздің экономикамыз жыл сайын орташа есеппен 7–8% өсіп отырды.

Үшіншіден, ауылды көтерудің ауқымды бағдарламасы жүзеге асырылды. Қазақстан ұн экспорты жөнінен әлемде бірінші орынға шықса, бидай экспорты бойынша жетінші орын алады.

Төртіншіден, инфрақұрылым жедел дамыды.

Жаңа электр тарату желілері мен энергетика нысандары салынды. Елдің оңтүстігіндегі қуат көзі тапшы өңірлерді электрмен қамтамасыз ету ұлғая түсті.

Біз құрлықтық және трансқұрлықтық магистральдар салып жатырмыз. Бұл — «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» автомобиль жолы, Парсы шығанағына шығуға мүмкіндік беретін «Қорғас-Жетіген» және «Қазақстан-Түрікменстан-Иран» темір жолы.

Бесіншіден, шағын және орта бизнестің ІЖӨ-дегі үлесі қазірдің өзінде кем дегенде 30%-ды құрайды.

Біз кәсіпкерлерді қолдаудың кешенді шараларын қабылдадық.

Жекеменшікті қорғаудың құқықтық тетіктері күшейтілді. Барлық мемлекеттік органдар үшін шаруашылық субъектілерін тексерудің біртұтас қағидаттары бекітілген заң қабылданды. Жеке бизнес қызметіне негізсіз араласудың жауапкершілігі күшейтілді. Мемлекеттік лицензиялаудың барлық жүйесін оңтайландыру жөніндегі жұмыстар да табысты жүргізілуде. Бизнесмендерге көрсетілетін мемлекеттік қызмет электронды пішінге ауыстырылуда. Экономиканың барлық салаларында қазақстандық мазмұнды арттыру мәселелері менің жеке бақылауымда тұр.

Мұның барлығы бизнеске әкімшілік қысымды барынша төмендету үшін жасалып жатыр.

Қазірдің өзінде Қазақстан аса қолайлы бизнес-ахуал көрсеткіші бойынша әлемде 59-шы орын алады.

Алтыншыдан, «Жүз мектеп, жүз аурухана» бағдарламасы табысты аяқталып келеді. Қазақстан білім беруді реформалау бойынша әлемдік рейтингте көш бастап келеді. Халық денсаулығының түйінді көрсеткіштері түбірінен жақсару үстінде.

Жетіншіден, демократиялық реформалар бағдарламасы жүзеге асырылды.

Сайлау және сайлану құқығы, партиялар құру, діни сенім-наным еркіндігіне құқық, сөз бостандығы мен басқа да мәселелерге құқық секілді жалпыадамзаттық құндылықтар табысты жүзеге асырылуда.

Парламенттің өкілеттігі кеңейтіліп, Үкіметтің депутаттар алдындағы есептілігі күшейтілді және құқық қорғау органдарын реформалау табысты жүргізілді.

Жергілікті өзін өзі басқару туралы жаңа заң қабылданып, сайлау, партиялар, БАҚ туралы заңнамалар жаңартылды.

Осылайша 2005 жылғы қыркүйекте «Нұр Отан» партиясының сайлауалды форумында берген уәделерінің барлығы мерзімінен бұрын орындалды!

Тәуелсіздік жылдарында біз ел алдына қойған барлық міндеттерге толықтай қол жеткіздік. Бұған нақты цифрлар айғақ бола алады.

1994 жылдан бері ай сайынғы номиналды еңбекақы көлемі 45 есе өсті.

Он жылда табыстары ең төменгі күнкөріс деңгейінен аз тұрғындардың үлесі 4 еседен астамға кеміді.

Зейнетақының орташа көлемі 6 есе өсті.

ТМД-ның еш жерінде зейнетақымен қамтамасыз етудің Қазақстандағыдай жүйесі жоқ. Бізде 13 зейнетақы қоры жұмыс істейді. Оларда 2,3 трлн. теңге жинақталған.

Менің тапсырмам бойынша 2011 жылдың 1 қаңтарынан зейнетақы көлемдері 30%-ға көбейтілді.

1 шілдеден бастап бюджет саласы қызметкерлерінің еңбекақысы да 30%-ға өсетін болады.

1991 жылы жеке автокөлік иелері 800 мың шамасында болса, 2010 жылы 2,5 млн. жуықтады.

Өткен онжылдықта 750-ге жуық жаңа мектеп салынды. Балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен толықтай қамтуға бағытталған «Балапан» бағдарламасы жүзеге асырылуда. Тек өткен жылы ғана 90 мыңнан астам бала жаңа балалар бақшасына барды.

Ең қиын жылдары біз «Болашақ» бағдарламасын жүзеге асыра бастадық. Оның аясында қазірдің өзінде 3,3 мыңнан астам маман білім алса, бүгінде әлемнің үздік жоғары оқу орындарында 2,7 мыңнан астам жас қазақстандық оқып жүр.

Қазіргі кезде ондаған мың қазақстандық отбасылары балаларын шетелде оқуға өз беттерінше жіберуде. Бұл — әл-ауқат өскенінің маңызды көрсеткіші.

Өткен онжылдықта денсаулық сақтау саласы шығындары он есеге ұлғайтылды.

Соның нәтижесінде, Қазақстандағы демографиялық ахуал жақсарды. Тұрғындардың табиғи өсімі 3 есеге жуық артты. Біздің 800 мың шамасындағы отандасымыз Отанына оралып, «Нұрлы көш» бағдарламасы аясында орналасу үшін көмек алды.

Қазақстан Ұлттық қорды қоса алғандағы сомасы 63 млрд. долларды құрайтын халықаралық резерв деңгейі бойынша 50 мемлекеттің қатарына кірді.

Шағын және орта бизнесте 700 мыңға жуық шаруашылық субъектісі өкілдік етсе, оларда 2,5 млн. астам адам жұмыс істейді.

Экономикаға 122 млрд. доллар шетел инвестициясы тартылды. Ұлттық әл-ауқат деңгейі бойынша жаһандық рейтингте Қазақстан өткен жылы 50-ші орын алды.

Еліміз үшін аса маңызды Үдемелі индустриялық-инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы жүзеге асырылуда. Тек 2010 жылы ғана жалпы құны 800 млрд. теңгеден асатын 152 жаңа нысан қатарға қосылды.

1995 жылы экспорт көлемі 5,3 млрд. долларды құраса, ал 2010 жылы 60 млрд. долларға жуықтады. Бұл — өсім 11 еседен астам көп деген сөз.

Ресей, Қазақстан және Беларусьтің қатысуымен құрылған Кедендік одақ бізге тұрғындары 170 млн. адам шамасындағы және қосарланған ІЖӨ-сі 1,4 трлн. доллар болатын байтақ нарық ашты.

Біз жаңа елорда — Астананы тұрғыздық. Бұл — біздің тәуелсіздігіміздің ең жарқын беті және көмескіленбейтін символы.

Бүгінде Қазақстан — бүкіл Орталық Азияның тартылыс орталығы.

Біз ТМД мен Балтия мемлекеттерінен алғаш болып ЕҚЫҰ-ға төрағалық миссиясын лайықты орындап шықтық. 11 жылғы үзілістен кейін осы ұйымға қатысушы мемлекеттер басшыларының Саммитін табысты өткіздік. ЕҚЫҰ-ның Астана декларациясы тұңғыш рет «Еуразиялық қауіпсіздік» және «Астана рухы» ұғымдарын айқындады.

Осылайша тәуелсіз даму жылдарында біз жаңа мемлекет, жаңа қоғам құрып, қазақстандықтардың жаһанданған дүниеде өмір сүріп, жұмыс істей алатын жаңа ұрпағын тәрбиеледік.

Біздің экономикадағы және әлеуметтік дамудағы табыстарымыз, сыртқы саясаттағы — ЕҚЫҰ саммиті, Азиада өткізу — патриотизм деңгейін жоғары көтеріп, барлығымызды біріктіре түсті. Осы күндерде барлық қазақстандықтарды біздің ортақ Отанымыз үшін ұлы мақтаныш сезімі биледі.

Құрметті қазақстандықтар!

Біз қол жеткен табыстарымызға тоқмейілсу ниетінен аулақпыз.

Менің бұдан арғы жолымызды қалай бағдарлайтыным «Қазақстан-2030» стратегиясында, еліміздің 2020 жылға дейінгі даму стратегиясы жоспарында және жаңа Жолдауымда мазмұндалған. Міне, мұның өзі болашақтың іс-қимыл бағдарламасы болып табылады.

Жолдауда мен жаңа әлеуметтік саясатты жүзеге асыруды ұсындым. Жоғары табыс, мықты денсаулық, жайлы баспана, белсенді еңбек бағдары — осылар бәсекеге қабілетті адамның жиынтығы. Мен әр қазақстандықты осындай сипатта көргім келеді.

Біздің алдымызда бірқатар шешуші басымдықтар тұр.

Бірінші. Қазақстандықтар өмірінің жоғары деңгейін қамтамасыз ету.

Алдағы он жылдықта біз жұмыссыздық деңгейін 5%-ға дейін төмендетеміз.

2014 жылға қарай сомасы 8,1 трлн. теңге болатын 294 инвестициялық жобаларды жүзеге асыру жоспарлануда. Жүз мыңдаған жаңа тұрақты жұмыс орындары құрылатын болады.

Жаңа еңбекпен қамту стратегиясының басты мақсаты — азаматтардың табыстарын арттыру болуы тиіс. Қазақстандықтар — жаңа бағдарламаға қатысушылар оқуға және жаңа кәсіптер меңгеруге дайын тұрулары керек. Өздерін өздері жұмыспен қамтып жүргендерді еңбекке орналастырудың мәні осында.

Индустрияландыру картасы мен «Бизнестің жол картасы – 2020» жобаларының негізінде кеңейіп келе жатқан индустриялық секторға қажетті мамандықтарды анықтау бойынша жұмыстарды жалғастыру қажет. Оқыту бағдарламалары мамандықтардың осындай тізіміне байланатын болуы тиіс. Мемлекет тегін оқытуды, оқитын жерге дейінгі жолақыны және оқитындарға стипендия төлеуді қаржыландыратын болады.

Жұмыс істеп, жақсы тұру үшін бұдан артық не керек? Мұндай бағдарлама әлемнің еш жерінде жоқ!

Біз сондай-ақ ауыл кәсіпкерлігін дамытатын боламыз. Бұл міндетті шешудің негізі — жеке шағын бизнес ұйымдастыруға бағдарланған микронесиелеу.

Егер еңбекпен қамтудың жаңа бағдарламасына қатысушылар тұрғын жерлерінде жұмысқа тұра алмаса, Үкімет кейін олардың нақты бір кәсіпорынға жұмысқа орналасуын қамтамасыз ететіндей «экономикалық өсім нүктелеріне» қоныс аударуына ықпал жасаулары тиіс.

Азаматтардың осындай категориялары үшін арзан жалдық тұрғын үй құрылысы тетігін ойластырып, оны жеңілдікпен ұсыну жағын қарастыру қажет.

Үкіметке үстіміздегі жылы қанатқақты режимде еңбекпен қамту бағдарламасын іске қосып, кем дегенде 50 мың адамды қамтуды тапсырамын. Республикалық бюджетте оны жүзеге асыруды қаржылай қамтамасыз етуді қарастыру қажет.

2015 жылға қарай бағдарламаға қатысушылар саны шамамен 1,5 млн. адамды құрауы тиіс. Нәтижесінде, кедейшілік деңгейі 6%-ға азаюы керек.

Үкіметке, облыс әкімдеріне отандық және шетелдік компаниялармен олардың осы бағдарламаға қатысуы және жаңа жұмыс орындарын құруы үшін жұмыстар жүргізу қажет.

2020 жылға қарай әлеуметтік көмек көрсетудің бастапқы деңгейі өмір сүрудің ең төменгі көрсеткішінен 100%-ға жоғарылайды.

Арқаулық зейнетақы төлемінің көлемі өмір сүрудің ең төменгі көрсеткішінің 60% деңгейіне жеткізілетін болады.

Біз жалдамалы жұмысшылардың 100%, жұмыспен өзін өзі қамтамасыз ететін халықтың 40% жинақтаушы зейнетақы жүйесімен қамтуға қол жеткізетін боламыз.

Сондай-ақ мен Үкіметке алғаш рет халық арасында «Самұрық-Қазына» қорына кіретін ұлттық компаниялар акцияларын орналастыру бағдарламасын жасауды тапсырамын.

Осы жылдың аяғына дейін-ақ қор рыноктарына «Самұрық-Энерго» АҚ, «KEGOC» АҚ, «Қазпошта» АҚ акцияларын орналастыруды қамтамасыз ету қажет.

Келесі кезеңдегі 2012–2013 жылдары қор рыноктарына «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ, «Қазатомөнеркәсіп» АҚ акцияларын шығару керек.

Үкіметке бұл жұмысқа Қазақстанда жұмыс істейтін барлық шетел компанияларын қосу қажет. Бұл — олардың біздің азаматтарымыздың алдындағы парызы.

«Халықтық IPO» жүздеген мың қарапайым қазақстандықтарға ірі кәсіпорындардың акцияларын иеленуге, сондай-ақ инвестициялаудың жаңа құралы мен жинақталған қаржыны көбейтуге мүмкіндік туғызады. Акциялардың жекешелендірудің елең-алаңындағыдай бай қалың қалталыларға емес, нақты қарапайым қазақстандықтарға сатылуын бақылау керек.

Екінші. Қолжетімді және сапалы білім алуға жағдай туғызылуы тиіс.

2016 жылға қарай білім беруге жұмсалатын шығын ІЖӨ-нің 5%-на дейін жоғарылатылатын болады. Таяудағы 5 жыл бедерінде 20 Интеллектуалды мектепті қоса алғанда, бүкіл еліміз бойынша 400 жаңа мектеп салынады. Бұл мектептерде 12 жылдық білім беруге көшудің арқауы құрылады.

Біз техникалық және кәсіби білім берудің тиімді жүйесін қалыптастырамыз.

Жоғары білім деңгейін әлемдік стандарттарға дейін жеткізу қажет.

Біз мемлекеттік тілге оқытудың жетекші жүйесін құрамыз. Қазақстан азаматтарының барлығы дерлік қазақ тілін меңгеретін болады.

Ақыр аяғында, біз педагог мәртебесін жоғарылатамыз. Олардың 20% кәсібилігін жоғарылата алса, кейбірі бұл үдерістен жетекші әлемдік білім беру орталықтарында өтетін болады.

Үшінші. Қазақстандықтар денсаулығын нығайтуға, медициналық қызметке қолжетімділік пен сапаны арттыру.

Тәуелсіздік жылдарында заманауи құрал-жабдықтармен жабдықталған 500-дей жаңа денсаулық сақтау нысандары салынды.

2015 жылға қарай тағы да 350 дәрігерлік амбулаториялар, фельдшерлік-акушерлік пункттер мен емханалар тұрғызылатын болады.

2013 жылға қарай алғашқы медициналық-санитарлық көмектің сапасын жоғарылатытын Денсаулық сақтаудың біртұтас ұлттық жүйесі қалыптастырылатын болады.

Біз Астанада еліміздегі барлық медицина мекемелеріне эталон болатын болашақтың госпиталін құрамыз. Ол ұлттық денсаулық сақтау жүйесіне жетекші халықаралық тәжірибенің трансфертін қамтамасыз етеді.

Осының нәтижесінде 2020 жылға қарай өмірдің орташа ұзақтығы 72 және одан да көп жасқа ұзарады. Ана мен бала өлімі 2 есеге төмендейді. Жалпы өлім 30%-ға қысқарады. Қазақстан халқының саны 18 млн. адамға жақындайды.

Төртінші. Қазақстандықтардың тұрғын үй және тұрмыстық жағдайларын жақсарту. Тұрғын үй құрылысы бағдарламасы арқасында 1 млн. жуық қазақстандықтар жаңа пәтерлер мен үйлерде тұрады.

Дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру бізге 2009–2010 жылдары жыл сайын 6,4 млн. шаршы метр шамасында жаңа тұрғын үйлерді іске қосу көлемін сақтауға мүмкіндік берді.

Дегенмен, коммерциялық құрылыс қарқынының төмендеуі мен дағдарысқа қарсы бағдарламаның аяқталуы тұрғын үй құрылысын құлдырауға әкелуі мүмкін. Біз ондайға жол бермеуге тиіспіз.

Сондықтан Үкіметке тұрғын үй құрылысын қолдау және ипотеканы ынталандыру жөнінен шаралар кешенін әзірлеуді тапсырамын.

Жергілікті атқару органдары тұрғын үй құрылыс жинақтары аясында қымбатқа түспейтін құрылыстар жүргізуді қамтамасыз етуі керек.

Сол сияқты тұрғын үй салуды қаржыландыру үшін екінші деңгейлі банктердің қор жинауы да қажет. Ол үшін мемлекет құрылыс кезеңі мен тұрғын үйлерді сатудың басында екінші деңгейлі банктерге мақсатты депозиттер орналастыруы керек. Ондай жағдайда эконом-кластағы тұрғын үйлерді қаржыландыру банктерге қаржы орналастырудың міндетті шарты болуы тиіс.

Жеке меншік тұрғын үйлер салу үшін инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылымдар құрылысын дамытуды қамтамасыз ету қажет. Бұл бағытта жеке меншік инвесторларды тарту үшін қажетті жағдайлар жасаудың маңызы зор.

2011 жылы тұрғын үй құрылысын қолдауға шамамен 75 млрд. теңге қарастыру керек.

Осы шаралардың бәрі жыл сайын 6 млн. шаршы метр тұрғын үй салуды қамтамасыз етеді.

Біз тұрғын үй-коммуналдық қызмет сапасын арттыратын боламыз. Ауылдық елді мекендердің 80% және шағын қалалардың 100% орталықтандырылған таза ауыз суға қол жеткізеді.

2015 жылға қарай республиканың телекоммуникация желісі 100% цифрландырылып, барлық үйлерде Интернет желісіне, мультимедиялық қызметтің кең көлемді ауқымы мен цифрлы теледидарға қолжетімділік қамтамасыз етіледі.

2015 жылға қарай әлеуметтік маңызды мемлекеттік қызметтердің кем дегенде 50% электронды түрде көрсетілетін болады.

Бесінші. Экономиканың сапалы өсуі және әлемнің неғұрлым экономикалық қабілетті елдерінің қатарына ену.

Өткен жылы кәсіпкерлікті дамытудың «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасы бастау алды.

Осы бағдарлама шеңберінде несиелерінің жалпы құны 101,2 млрд. теңге тұратын 225 өтініш субсидиялауға қолдау тапты.

30 жоба бойынша кепілдіктер беріліп, бизнестің 129 субъектісіне қажетті инфрақұрылымдар жүргізілді.

Алматы және Оңтүстік Қазақстан облыстарында индустриялық аймақтарды ұйымдастыру жөнінен жұмыстар қазірдің өзінде басталды, 1 175 кәсіпорынға сервистік қолдау көрсетілді. Бағдарламаға қатысушы кәсіпорындарда жұмыс істейтіндердің жалпы көлемі 20 мың адамды құрайды.

Қосымша 8 мыңға жуық жаңа тұрақты жұмыс орындарын құру жоспарланып отыр.

Бұл бірінші жыл үшін жақсы нәтиже. Қарқынды бәсеңсітуге болмайды.

Үкіметке, Ұлттық банкке және Қаржы қадағалау агенттігіне дағдарыстан кейінгі қалпына келу бағдарламасын әзірлеуді тапсырамын.

Бұл міндетті шешуге 2 тұрғыдан келу қажет.

Біріншіден, бәсекеге қабілетті кәсіпорындардың сауығыуына көмек көрсету керек.

Бүгінде «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасында кәсіпорындарды сауықтырудың кейбір тетіктері қарастырылған.

Несиелер бойынша межелік сатыны 3-тен 4,5 млрд. теңгеге дейін ұлғайту қажет.

Жаңа бағдарламада борыштары 4,5 млрд. теңгеден асатын кәсіпорындарға мемлекеттік қолдау көрсетуді қарастыру керек.

Екіншіден, бұл — қаржы жүйесін сауықтыру.

Дағдарыс кезінде банктердің несиелік портфелі айтарлықтай нашарлады. Банктер әлі нақты секторды несиелеуге кіріскен жоқ, ал ол экономиканың өсуіне кедергі келтіруде.

Стресті активтер қорының әлеуетін іске қосу қажет. Бұл арада екіжақты іс-қимыл болуы тиіс. Банктер шығындарды мойындауға барып, жұмыс істемейтін активтерді Стресті активтер қорына беруі керек. Мұндай мүмкіндікті тек биыл ғана беру керек. Бұл уақытша шара.

Осының бәрі кәсіпорындар мен қаржы ұйымдарын өсу стратегиясына көшуге көмектесетін болады.

Біз әлемнің бәсекеге қабілетті 50 елінің қатарына ену жөніндегі өзіміздің мақсатымызды бір сәтке де ұмытпауға тиіспіз. Индустриялық-инновациялық даму бағдарламасының орындалуы оған жағдай жасауы керек.

ІЖӨ өсімі 30%-дан кем болмауы тиіс.

Ұлттық қор активтері ІЖӨ-нің кем дегенде 30% құрайтын болады.

1 400 шақырымға жуық жаңа темір жол желілері, 16 мың шақырымға жуық республикалық маңыздағы автомобиль жолдары салынып, бәсекеге қабілетті әуе тасымалы рыногы құрылатын болады.

Біз экономикамыздың аграрлық саласының, атап айтқанда, етті мал шаруашылығының өнімділігін арттырамыз.

2016 жылдың өзінде ет экспорты 60 мың тоннаны құрайтын болады, ал ол 4 млн. тонна астық экспортына тең.

Мұның өзі ауылда 20 мыңнан астам жұмыс орындарын құруға жағдай жасап, 100 мыңнан астам ауылдықтар табыс көздеріне қол жеткізетін күн келеді.

Алтыншыдан. Одан әрі саяси жаңғыру, қоғамда бейбітшілік пен тыныштықты, қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Біз саяси жүйені жаңғыртуды жоспарлы түрде жүзеге асыратын боламыз. Бұл — Парламенттің, оған есеп беретін Үкіметтің өкілеттіктерін ұлғайту, саяси партиялар мен жергілікті билік органдарының, сот жүйесінің рөлін нығайту.

Қарапайым адамдардың алдындағы менмендік, өркөкіректік, кеудемсоқтық — жекелеген шенеуніктердің ең бір «бейкүнә» әдеттері. Мұндай сорақылықпен, күрес жүргізуге партияның күш-қауқары жетпей ме?! Оның ішінде өз арасында да күресуі тиіс!

Сондықтан біз сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресте, шенеуніктер мен жұмыс берушілердің өрескел қылықтарынан азаматтардың құқықтарын қорғауда партия мен бұқаралық ақпарат құралдарының рөлін арттыратын боламыз.

Саяси күрес қисыны кейде қатаң бәсекелестікті туындатады. Бәсекелестік партияны шынықтырады, тоқмейілсуге және босаңсуға жол бермейді.

Бірақ біздің тәуелсіздігімізді нығайтуда және халықтың әл-ауқатына қол жеткізуде Қазақстандағы барлық партиялар бірге болуға тиіс.

Бұл жалпыәлемдік дәстүр. Дәл осындай бәсекелестікке үйрену қажет, тек сонда ғана демократия дамитын болады.

Біз еліміздің төңірегіндегі қайнаған оқиғалар ахуалында өмір сүріп отырмыз. Сондықтан біздің ортақ борышымыз, Қазақстанды сүйетін әрбір адамның боры-

шы — халықтың бірлігі мен елдегі тұрақтылықты сақтау. Барлық азаматтарды, барлық саяси күштерді осыны әркез есте ұстауға шақырамын.

Менің президенттігіме ғана емес, сонымен бірге біздің елімізге деген сенімнің тарихи актісіне айналуы үшін мен сайлау өткізу жөнінде шешім қабылдадым.

Бұл сайлаудың еркін және әділ болуы үшін біз қолдан келгеннің бәрін жасаймыз.

Біз бүкіл әлемге прогресті, біздің халқымыздың өркендеуі мен күш-қуатын көрсететін боламыз.

Бүкіл Орталық Азия өңіріндегі үлгілі ел ретінде әлемдік қауымдастықта маңызды да жауапты рөл атқаратын Қазақстанның өскелең әлеуеті мен жасампаз миссиясын бүкіл әлем көретін болады.

Сайлау қорытындысында Мәжіліс міндетті түрде кемінде 2 партиядан тұратын 2012 жылғы Парламент сайлауы да дәл осылайша өтуі тиіс.

Біз басталған реформаны одан әрі тереңдете отырып, құқық қорғау жүйесін нығайтатын боламыз.

Коррупцияға қарсы күресті күшейту қажет. Өткен жылы алдындағы жылға қарағанда пара алу жағдайлары 28%-ға көп анықталды.

800-ден астам сыбайлас жемқорлар сотқа берілді, олардың арасында жоғары лауазымды шенеуніктер де бар.

Сыбайлас жемқорлық қылмыстардан келген 3,7 млрд. теңге шығын кері қайтарылды.

Жетіншіден. Біз жауапты да белсенді сыртқы саясат жүргізу ісін одан әрі жалғастырып, мемлекеттің қорғаныс қабілеті мен қауіпсіздігін нығайтатын боламыз.

Біз мәңгі достық туралы келісімнің негізінде Ресеймен стратегиялық қарым-қатынастарды жан-жақты дамыта түсетін боламыз.

Қытай және Орталық Азия мемлекеттерімен арадағы сенім мен ынтымақтастық одан әрі тереңдеп, АҚШ және Еуропа Одағымен арадағы сындарлы қарым-қатынастар кеңейе түспек.

Биылғы жылы біз Ислам конференциясы ұйымын басқаратын боламыз.

Қазақстан ШЫҰ, АӨСШҚ, ЕурАзЭҚ сияқты өңірлік бірлестіктердің жұмысына да белсенді атсалыса береді.

Елдің қорғаныс қабілетін нығайту үшін армияны қару-жарақ пен әскери техниканың озық үлгілерімен жарақтандыру жалғасын таппақ. Біздің сарбаздарымыз бен офицерлеріміздің лайықты қызмет атқаруы үшін барлық жағдайлар жасалатын болады.

Құрметті қазақстандықтар!

Партия форумы мінберінен біздің балаларымызға, қазақстандықтардың жас буынына үн қатқым келеді!

Сендердің біразың тәуелсіздік жылдарында өсіп-жетілдіңдер. Тәуелсіздік құрдастары 2020 жылы 30 жасқа толады.

Сендер басқа өмірді көрген жоқсыңдар, бірақ тәуелсіздік пен табыстарымыздың бізге оңайлықпен келмегенін сендер білуге тиіссіңдер.

Қазір сендер үлкен өмірге қадам жасап отырсыңдар. Ата-аналарың мен Отан алдында өздеріңнің міндеттемелерің бар екенін сезінуге тиіссіңдер. Сендердің өмір жолдарыңды айқындайтын міндеттер сонымен бірге нағыз азаматтың борышы мен құқығы да болып табылады.

Мен сендерді, ең алдымен, қалыптасқан тұлғалар, тамаша кәсіпқойлар және шынайы патриоттар тұрғысында көремін.

Бұл формуланы мен бүкіл өз өмірім бойына жинақтадым. Ол маған әрқашанда көмектесті. Мен оны әмбебап қағида санаймын.

Тұлға болу дегеніміз — жауапты болу деген сөз. Ол үшін ағынмен малти бермей, белсенді болу қажет.

Кәсіпқой болу деген сөз — өзің шынымен де айналысқың келген өмірлік істі таңдай білу. Және оның өзін жақсы тұрғыда жүзеге асыру керек. Кәсіп дегеніміз — табысты өмірдің негізі.

Патриот болу — өз Отаныңды шын жүректен сүю, өзіңе және өз халқыңа сеніп, қоғамға қызмет ету.

Бірақ өзіңнің тарихыңды, ана тіліңді, шығу тегіңді білмей нағыз патриот бола алмайсың.

Біздің бәріміз сендерді мақтаныш тұтатындай болайық!

Ата-аналарға айрықша сөз арнағым келеді!

Балаларды тәрбиелеу — сіздердің айрықша азаматтық борыштарыңыз. «Баланың бас ұстазы ата-ана» дегенді халқымыз тегін айтпаған ғой.

Бүгінде ана мен балаға қолдау жасауда мемлекет орасан зор күш-жігер жұмсап отыр. Ұлт болашағына салынған ең сенімді, ең қайырымды инвестициялар.

Осы «Болашақ қазақстандықты» толыққанды тұлға ретінде тәрбиелеу — мемлекеттің жастар саясатының мақсаты және сонымен бірге ата-аналардың міндеті.

Баланың айқын азаматтық ұстанымы болып, әлеуметтік белсенді, қазақ, орыс және ағылшын тілдерін меңгерген жоғары білімді маман болуы шарт.

Жаңа буын өзгерістерден қаймықпай, керісінше, өршіл, серпінді жобаларды ұсынуы тиіс.

Партия жас қазақстандықтар арасындағы жұмысты кеңінен жүргізуі керек. Елдің жастарын біріктіріп, «Жас Ұлан» біртұтас қозғалысын құру қажет.

Партияға «Жас қыран» деген атау бере отырып, жастар ұйымдарының жаңа жүйесін құру жөніндегі мәселені пысықтауға тапсырамын.

Мен Қазақстанның тек бай қойнауымен ғана емес, сонымен бірге, Отанның және бүкіл әлемнің игілігіне бағытталған парасатты рухымен, мәдениетімен, өршілдігімен де атын шығарғанын қалаймын.

Жас қазақстандықтар осы жоғары мақсаттар үшін өмір сүріп, білім алып, еңбек етуі тиіс!

Сендер өз армандарың мен жоспарларыңды жүзеге асырып, өз болашақтарыңды құруларың үшін барлық жағдайларды жасадық.

Алдағы сайлау біздің болашағымызды таңдау болып табылады.

Мен оған сендер — жас қазақстандықтар, бірегей, біртұтас командамен, менімен бірлесіп жаңа шыңдарды бағындырады деген сеніммен барып отырмын.

Мен сендерге сенемін!

Құрметті әріптестер!

Бүгін «Нұр Отанның» XIII съезінде біз Қазақстанның одан әрі даму векторын айқындаймыз.

Сіздер елдің алдында тұрған міндеттерді шенеуніктік емес, қарапайым, түсінікті тілмен әрбір қазақстандыққа жеткізуге тиіссіздер. Олар әркімнің де қарапайым

арқаулық құндылықтарына қатысты. Ол — тұрғын үй, денсаулық, білім, отбасы, жұмыс.

Даму мен өркендеудің басты мақсаттары да осылар. Біздің жұмысымыздың негізгі бағыттары да дәл осылар болуға тиіс.

XXI ғасырда инновациялар дамудың синониміне айналып отыр. Сондықтан өзгерістерге барынша бейімделе білген адам ғана табысқа жетпек.

Бүгін мен партияның алдына жаңа өршіл міндеттер қоямын. 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясын лайықты орындау үшін елдің алдағы 20 жылдағы болашағын жобалау және мақсаттарды белгілеп алу қажет.

Қазақстанның әрбір өңірі, экономиканың әрбір саласы тыңғылықты жұмыстар жүргізіп, ең перспективалы және жүзеге асатындай инновациялық жобаларды ұсынуы тиіс.

Айталық, олардың энергетика, көлік, мәшине жасау, металлургия, құрылыс, агроиндустрия, мұнай-химия, білім беру, медицина, ғылым салалары болуы мүмкін.

Осыған дейін болмаған, бірақ 20 жылдан кейін болатындарды құруды белгілеу қажет. Мұнымен, бірінші кезекте, әрбір министр мен шенеунік айналысуға тиіс. Яғни, саланың 20 жылдан кейін қандай болатынының толық бейнесін жобалау қажет. Мұның өзі Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдық мерейтойын атап өтудің озық тәсілі болмақ.

Біз өзіміздің күш-жігерімізді нақтылы серпінді инновацияларға шоғырландыратын боламыз. Оларды жүзеге асыру «Нұр Отан» партиясының таяу 20 жылдағы стратегиялық бағдарламасының негізіне айналады.

Осы арқылы біз болашақ ұрпақтың тәуелсіздіктің 40 жылдығын ондаған тамаша инновациялар табысты жүзеге асқан елде атап өтулері үшін стратегиялық іргетас қалайтын боламыз.

Біз жалпыұлттық «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» ұранын көтердік. Олай болса, тәуелсіздік мерейтойы қарсаңында халықпен бірлесе отырып, осынау өршіл жобаны жүзеге асыруға кірісейік!

Өз болашағымызды бірлесіп құрайық!

Қазақстан, тек қана алға!

Қымбатты қанаттастарым!

«Нұр Отан» партиясының XIII съезі партия дамуындағы жаңа кезеңге бетбұрыс бастауы болады деп сенемін.

Біз жаңа бағдарлама қабылдау арқылы ел дамуының алдағы онжылдығында бас партия атқаратын басты міндеттерді айқындаймыз.

Бүгін біз қабылдаған жаңа идеологиялық тұғырнама рухын еліміздің барша азаматтары мен партия мүшелері толық сезінуге тиіс.

Біздің партияның күш-қуаты — бірлікте. Біз берік бірлігіміздің арқасында ұлан-ғайыр жетістікке қол жеткіздік.

Алдағы уақытта ауызбірлігімізді нығайта түссек, бұдан да биік белестерді бағындыра береріміз анық.

Экономиканы ауқымды жаңғырту мен қоғамды жаңартуға қатысу — партия үшін үлкен саяси сынақ болғалы тұр. Партияның болашақ тағдыры мен еліміздің кемел келешегі «Нұр Отанның» салиқалы бағытына байланысты болмақ.

Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!

Қазақстан әйелдерінің съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 5 наурызы

Құрметті съезге қатысушылар!

Қадірлі ханымдар!

Шуақты көктем ардақты ана, асыл жар, аяулы қарындастың мейрамымен басталады. Сондықтан ең әуелі баршаңызды алдағы мерекелеріңізбен құттықтаймын!

Бұл — Қазақстан әйелдерінің тәуелсіз ел тарихындағы тұңғыш съезі. Жылу мен жылылық сыйлайтын жарқын мерекенің қарсаңында өздеріңізбен жүздесіп отырғаныма қуаныштымын.

Әлемдегі әсемдік пен сұлулық — әйел көркі мен ана мейірімінен нәр алған деген даналық сөз бар. Расында, адамзат өмірінің іргетасы әйелдің қолымен қаланады. Әйел қашанда тіршіліктің шырайы, отбасының шырағы болып келеді. Ұлттың асыл қасиеті уызына жарыған ұрпақтың бойына ана сүтімен дарып, болашаққа жалғасады.

Сондықтан ерді үйдің иесіне санаған дана халқымыз әйелді шаңырақтың киесіне балаған.

Тағылымды тарихымыз қайраткерлік қасиет қонған аналардан кенде болған емес.

Ұланғайыр далада ұрпақ мақтанышына айналған талай ұлағатты аналар өткен. Олардың өшпес өнегесі мен өлмес дәстүрі жаңа Қазақстанда жарасты жалғасын табуда.

Ел мен ерге сын болған кезеңде әйел-аналар отбасы мен қоғам жүгін қайыспай қатар көтере білді.

Сіздер отбасы берекесін сақтаумен бірге тәуелсіздікті нығайту ісіне де еселі үлес қосып келесіздер.

Бүгінгі съезд — соның жарқын айғағы.

Құрметті съезд делегаттары!

Қымбатты әйелдер!

Отанымыздың тәуелсіздігінің 20 жылдығына Қазақстан әйелдерінің съезін тұңғыш өткізіп отыруымыздың да бейнелік мәні бар.

Осы залға жиналған 700-ден астам делегат — еліміз тұрғындарының көпшілік бөлігінің өкілдері. Сіздер Қазақстанның барлық өңірлерінен келдіңіздер әрі біздің көпұлтты бірыңғай халқымыздың анағұрлым жақсы бөлігін бейнелейсіздер.

Қазақстанның барлық ер азаматтарының менің бұл сөздерімді қолдайтынына сенімдімін.

Мен съездің барлық меймандарын — съезге қатысушы өз отандастарымыздың өкілдері мен шет елдер әйелдерін құттықтаймын.

8 наурыз қарсаңында мен сіздердің баршаңызды және сіздер арқылы барлық Қазақстан әйелдерін келе жатқан көктемнің алғашқы мерекесімен құттықтаймын!

Құрметті делегаттар!

Қазақстан әйелдері ел тәуелсіздігінің қалыптасуы мен нығаюында ерен рөл атқарды.

Біріншіден, сіздердің өз балаларыңыз бен немерелеріңіздің амандығы жөніндегі қамқорлықтарыңыз, өз отбасыларыңыз бен біздің барша қоғамымыздағы бейбітшілік пен келісімді сақтау жолындағы ұмтылыстарыңыз — біз жүргізіп жатқан реформалар мен саясаттың жетістігінің және оны бүкіл халықтық қолдаудың шешуші шартына айналып отыр.

Тәуелсіздік жолындағы күрделі кезеңде сіздер үй-ішінің берекесі мен тыныштығын көздің қарашығындай қорғап, еркектерге тірек болдыңыздар, олардың бойларындағы ерік пен жігерді жаныдыңыздар.

Өздеріңіз кез келген жұмысты атқарып, көптеген еркектерге отбасылық және азаматтық борышты өтеудің үлгісін көрсеттіңіздер.

Екіншіден, Қазақстандағы демографиялық өсуді қамтамасыз етуде әйелдердің үлесі баға жеткісіз.

Әріне, бұл мәселеде еркектер де айтарлықтай рөл атқарды. Әйтсе де, бала туу, оларды тәрбиелеу — ең алдымен, әйелдеріміздің басты борышы.

Үшіншіден, Қазақстан экономикасындағы әйелдер кәсіпкерлігінің серпінді секторы айқын ақиқатқа айналды.

Осында, съезге қатысып отырғандардың көпшілігі — отандық бизнестің қалыптасуының «ала дорба» арқалаудан бастап, сапалы өнім шығаратын кәсіпорынға дейінгі барлық жолынан өткендер.

Мамандардың есебі бойынша, Қазақстан әйелдері бүгінгі таңда ел ішкі жалпы өнімінің 40% қалыптастыруда.

Әрі бұл үлес әйелдер кәсіпкерлігінің экономикалық әлеуетінің мейлінше арта түсуіне орай тұрақты түрде өсіп келеді.

Төртіншіден, әйелдер өмірлік маңызды салаларда еңбек етуде.

Олар бүгінде барлық педагогтардың 73% құрайды. Дәрігерлер мен медицина персоналының 87% — әйелдер. Тұрғын үй — коммуналдық шаруашылығында 5 800 КСК болса, солардың 3 мыңына әйелдер жетекшілік етеді. Барлық бюджеттік сала қызметкерлерінің 60% да әйелдерінің үлесінде. Мемлекеттік басқарудың барлық жүйесі көп жағдайда олардың кәсібилігінің арқасында жұмыс істеп тұр.

Тәуелсіздік жылдарында ондаған әйел министрлер және мемлекеттік органдар басшылары болып тағайындалды. Жүздеген әйел Парламент мен маслихаттарға сайланды.

Мен барлық әйелдеріміздің еліміз бен барша халқымыздың игілігіне арналған жанқиярлық еңбегі үшін ризашылығымды білдіремін.

Бесіншіден, көптеген қазақстандық әйелдер өздерінің аса үздік таланттарымен және жетістіктерімен Отанымыздың даңқын арттыра түсуде.

Бибігүл Төлегенова, Роза Рымбаева, Айман Мұсақожаева, Жәния Әубәкірова, Майра Мұхамедқызы — Қазақстаннан тыс жерлерде де кеңінен танымал біздің ұлттық құндылықтарымыз.

Таяуда біз Ольга Новикова, Оксана Яцкая, Ғалия Нұрғалиева сияқты спортшыларымыздың VII қысқы Азия ойындарындағы жарқын жеңістерінің куәсі болдық.

Сіздерге мемлекеттік құпияны ашқым келіп тұр. Маған Экономикалық даму және сауда министрі мәлімдегеніндей, әйелдердің өздеріне жұмсаған барлық қаржысы елдің қару-жараққа жұмсайтын шығымынан көп екен. Оған таңданатын да түк жоқ, өйткені, әйелдер күн сайын жеңіске жетуге тиіс!

Құрметті съезге қатысушылар!

Ел тәуелсіздігінің алғашқы күндерінен бастап ана болу мен балалық шақты, әйелдер кәсіпкерлігін және гендерлік теңдікті қолдау — менің саясатымның төрінен орын алып келеді.

Әйелдер мен балалары бар отбасыларына әлеуметтік көмектің тұтас бір жүйесі қалыптасқан.

Тәуелсіздіктің аса ауыр алғашқы жылдарының өзінде мемлекет оларға атаулы қолдау көрсетті.

2003 жылы біз баланың тууына бірізділік жәрдемақы енгіздік. Тек соңғы 5 жылда ғана оның мөлшері 2,7 есеге ұлғайды.

2006 жылдан бері барлық қазақстандық отбасыларына 1 жасқа толмаған балаларға қарау үшін жәрдемақы төленеді.

Аз қамтамасыз етілген отбасылар кәмелетке толмаған балалары үшін жәрдемақы алады.

2003 жылдан бері балалары бар отбасыларына қолдау көрсетуге бағытталған бюджеттік қаржыландыру көлемі 20 еседен астамға артты!

2010 жылы мемлекет бала туғаны үшін 15 млрд. теңгеден астам, ал баланы қарауға 19 млрд. теңгеден астам мөлшерде жәрдемақы төлеу қаржысын бөлді.

Ана және бала өлімін төмендету бойынша кең ауқымды шаралар қабылданды. Ол туралы мен өз Жолдауымда айттым.

Астана мен бірқатар ірі қалаларда жаңа перинаталдық орталықтар салынды.

Соңғы 10 жыл ішінде Қазақстандағы бала туу 1,5 есеге, халықтың табиғи өсімі 3 есеге артты. Бұл елдегі демографиялық жағдайды түбірімен өзгертті.

Өткен жылы менің тапсырмам бойынша «Балапан» бағдарламасын іске асыру басталды.

Айналасы 1 жылдың ішінде 35 балалар бақшасы, 137 мектепке дейінгі жекеменшік мекемелер, 1,5 мыңнан астам балалардың шағын орталықтары салынды.

2020 жылға дейін біз барлық балаларды балалар бақшасымен қамтамасыз етуге тиіспіз.

Бұл бірінші кезекте бала туғаннан кейін жұмысқа, бизнеске қайта оралатын жас аналар үшін айтарлықтай қолдау.

Қазақстанда әйелдер арасындағы кәсіпкерлікті дамыту жөніндегі саясат жүзеге асырылуда.

Мен 1997 жылы бұл бағытты мемлекеттік жұмыстың маңызды векторы деп айқындаған арнайы Жарлық қабылдадым.

Менің тапсырмам бойынша, 8 жылда бизнестегі әйелдер жалпы сомасы 2 млрд. теңгеге жуық кредит алды.

Жаһандық дағдарыс салдарларын еңсеру жөніндегі шаралар шеңберінде 2009–2015 жылдарға арналған әйелдер кәсіпкерлігіне шағын кредит беру бағдарламасы қабылданып, іске асырылып жатыр.

Ол бойынша соңғы 2 жылда 1 млрд. 350 млн. теңгеден астам сомаға шағын кредит берілді. Менің тапсырмам бойынша, 2011–2012 жылдарда қаржыландыру көлемі жыл сайын 2 млрд. теңгеге дейін ұлғайтылатын болады.

Біздің гендерлік теңдік, әйелдердің экономикалық және саяси өмірге қатысуын кеңейту саласындағы саясатымыз әлемдік қауымдастықтың жоғары бағасына ие болды.

2010 жылғы Дүниежүзілік экономикалық форумда гендерлік теңдік рейтингінде дүние жүзінің 134 арасында Қазақстанның 41 орын алғаны атап көрсетілді. Бұл мәселе бойынша біз қазірдің өзінде Еуроодақтың 14 мемлекетін артта қалдырып, әлемнің ең дамыған 50 елінің қатарына қосылдық!

2002 жылы қабылданған Гендерлік теңдік тұжырымдамасы жүзеге асырылуда.

2009 жылы Қазақстан заңнамасының гендерлік бағыттылығын күшейте түскен 2 заң қабылданды.

1995 жылы Президент жанынан Отбасы, әйелдер істері және демографиялық саясат жөніндегі кеңес құралып, кейіннен ол Әйелдер істері және отбасылық — демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссия болып қайта құрылды.

Қазақстанды БҰҰ-ның Гендерлік теңдік пен әйелдер мүмкіндіктерін кеңейту жөніндегі Атқару кеңесіне сайлау біздің гендерлік саясатымыздың жетістіктерін халықаралық тану болып табылады.

Құрметті әйелдер, бүгін мен сіздерді адал еңбектеріңіз, шыдамдылық пен даналықтарыңыз, құлшыныстарыңыз бен бүкіл елімізді бақытқа бастайтын шексіз сүйіспеншіліктеріңіз үшін барлық ер азаматтар атынан шын жүректен құттықтаймын!

Қымбатты әйелдер!

Еліміз дамуының басымдықтары менің Қазақстан халқына Жолдауым мен «Нұр Отан» партиясының съезіндегі сөйлеген сөзімде айтылған.

Инновациялық индустрияландыру және жаңа әлеуметтік саясат міндеттерін шешу — біздің Қазақстанның болашақ өркендеуіне бастайтын жол.

Экономика мен әлеуметтік өмірдегі, саясат пен мәдениеттегі, қоғамның басқа да салаларындағы инновациялар бір ғана мақсатты — әрбір қазақстандық отбасының, әрбір қазақстандықтың лайықты өмір деңгейін қамтамасыз ету мақсатын көздейді.

Таяудағы он жылдықта біз мынадай бағыттарға басты назар аударуымыз қажет.

Бірінші. 2020 жылға қарай біздің экономикамыз 30%-ға жуық өседі. Жүздеген жаңа кәсіпорындар салу жоспарланып отыр. Индустриялық жобалардың әлеуметтік маңызы айқын. Бұл — жүз мыңдаған жаңа жұмыс орындары. Бұл қазақстандықтар кәсіпшілігінің, шеберлігінің, бәсекеге қабілеттілігінің сапалық өсуі. Бұл — лайықты әрі неғұрлым жоғары еңбектің ақысы, демек бүкіл халықтың әл — ауқатының жақсаруы.

Жаңа кәсіпорындар қызметкерлері арасындағы әйелдер үлесінің жоғары болуын қамтамасыз ету жөнінде Үкіметке міндет жүктеймін.

Әлеуметтік жаңғырту ісінің Жолдау мен 2020 жылға дейінгі Даму стратегиясының басты бағыттары болып табылатынын халыққа түсіндіру қажет.

Ең алдымен біз халықтың өзін-өзі жұмыспен қамтуы мәселесімен айналысу жөнінде шешім қабылдап отырмыз. Олардың арасында әйелдер де аз емес.

Адамдардың мұндай топтары үшін мемлекет есебінен оқыту, мамандық алу және еңбекке орналастыру сияқты көмектер ұсынылады.

Ауылда бизнеспен айналысқысы келетіндер үшін мемлекет микронесиелер бөлмекші.

Мұндай мүмкіндіктерді бүгінде әлемнің ешқандай мемлекеті ұсынбайды.

Қазіргі уақытта әйелдер арасындағы жұмыссыздық 5,5% құрайтын орташа көрсеткіш жағдайында 6,3% құрап отыр. Өзін-өзі еңбекпен қамтушы халықтың жартысы әйелдер.

Әйелдер арасындағы жұмыссыздықпен күрес мәселесі бүгінде Үкімет әзірлеп жатқан еңбекпен қамтудың жаңа бағдарламасында жеке бағыт ретінде бөліп көрсетілуі тиіс.

Егер де қабылдаған шаралар болмаса, бұрынғы жылдар мен салыстырғанда жартысы қысқарып қалатын тұрғын үй құрылысын қайта жандандыруымыз да жұмыспен қамтуды, қазақстандық отбасылардың мүдделерін қанағаттандыруды қамтамасыз ету болып табылады.

Екінші. Біз әйелдер кәсіпкерлігін дамытудың перспективалы салаларын нақты анықтап алуымыз керек.

Қазір көп пәтерлі үйлердің ортақ пайдаланатын объектілері — кіреберістер, жертөлелер, шатырлар және басқаларын күтіп ұстау мен жөндеу тетіктері тұжырымдалуда.

Соңғы 10 жылда елдің тұрғын үй қоры 30 млн. шаршы метрге ұлғайды. 330 мың отбасы жаңа үй-жай алып, өмір сүру жағдайларын жақсартты.

Мен таяудағы онжылдықта 6 млн. шаршы метр тұрғын үй салу міндетін алға қойдым. Тек 2011 жылы ғана осы салаға 75 млрд. теңге бағытталатын болады.

Осы орайда Үкімет пен әкімдер «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасына әйелдердің қатысуын күшейте түсулері керек.

Үшінші. Білім беру мен денсаулық сақтау салаларындағы кең ауқымды өзгерістер ең алдымен әйелдердің өмірі мен әл-ауқатына оң әсерін тигізетін болады.

2015 жылға қарай 300 мың кішкентай қазақстандықтар үшін 3400-ге жуық мектепке дейінгі мекемелер ашылмақшы. Таяудағы 5 жылда 400 мектеп: жергілікті органдар — 200, орталықтандырылған — 200, соның ішінде 20 зияткерлік мектептерін салу көзделіп отыр.

Мектептердің бұл саны 12 жылдық білім беруге көшу үшін қажет.

Білім беру шығыстары ІЖӨ-нің 5% көлеміне көтеріледі.

Таяу жылдарда Біртұтас ұлттық денсаулық сақтау жүйесін енгізу аяқталады.

2015 жылға қарай 350 жаңа дәрігерлік амбулаториялар, емханалар мен фельдшерлік-акушерлік пункттер іске қосылатын болады.

Ол ана мен бала өлімін 2 есе, жалпы өлімді 30% қысқартуға жағдай жасайды.

2020 жылға қарай орташа өмір ұзақтығы 72 және одан да көп жасқа артып, Қазақстан халқының саны 18 млн. адамға дейін өседі.

Төртінші. Онжылдықтың басты әлеуметтік мақсаттарының бірі — халықтың табысын көтеру.

Биылғы жылдың басында зейнетақы мен жәрдемақының мөлшері 30%-ға көбейтілді. 1 шілдеден бастап бюджеттік сала қызметкерлерінің еңбекақысы 30%-ға артады. 1 млн. астам бюджет қаражатындағы әйелдердің айлығы өседі.

Дағдарыстың салдары ретінде Еуропаның дамыған елдерінің өзінде мемлекеттік қызметкерлердің зейнетақысы мен жалақысы қысқартылуда. Ал біз 30%-ға өсіріп отырмыз.

Халыққа Жолауда белгіленген еңбекпен қамту бағдарламасын жүзеге асыру көптеген қазақстандық отбасыларының табыстарын арттыруға жағдай жасайды. Тұтастай алғанда ол 1,5 млн. жуық қазақстандықтарды қамтымақ. Осы орайда «Самұрық-Қазына» қорына кіретін ұлттық компаниялар акцияларын халыққа сату бағдарламасын әйелдердің белсенділікпен пайдаланатынына сенімдемін.

Тұңғыш рет қазақстандықтарды инвестициялаудың жаңа құралы пайда болмақ. Азаматтар елдің ең ірі кәсіпорындарының акцияларына ие болып, табыс таппақ. Мұны халыққа түсіндіру керек. Қазір жұмыс істей бастадық, бюджет бекітілді. Кез келген азамат «Қазпошта» бөлімшесінен акция сатып ала алады. Тек, ол 50-ден аспауы керек. Өйткені, акциялар жүз мыңдаған адамдар үшін қолжетімді болуға тиіс. Сол компаниялар акциялары құнының бағасын қадағалап отырып, ақша табуға немесе акциялардың жыл сайынғы дивиденттерін алуға болады. Бар әлем осы іспен айналысады. Ақша елге де, адамға да жұмыс істеуі керек. Біз барша жұртты өз салымдарын инвестициялауды үйретуге тиіспіз. Бұл Үкіметтің де, жергілікті органдардың да міндеті.

Біз, 2020 жылға дейінгі стратегиялық жоспарда қарастырылғандай, халықты атаулы әлеуметтік қорғаудың тиімді жүйесін жасайтын боламыз. Оның негізгі бағыты балалы отбасыларды, бірінші кезекте көп балалы отбасыларды қолдау болып табылады.

2015 жылға қарай атаулы әлеуметтік көмектің шектеулі мөлшері 60%-ға дейін арттырылып, 2020 жылға қарай — ең төменгі өмір сүру деңгейінің 100%-на дейін көтерілетін болады.

Барлық шаралардың нәтижесінде 2015 жылға қарай біз кедейшілік деңгейін 6%-ға төмендетеміз. Әрі бұл жұмысты еліміздегі кедейлікті толық жойғанға дейін одан әрі жалғастырамыз.

Бесінші. 2006–2016 жылдарға арналған гендерлік теңдік стратегиясында мемлекеттік басқару органдарының арасындағы әйелдер өкілеттілігін 30%-ға жеткізу міндеті қойылған. 2010 жылы ол көрсеткіш тек 10% ғана құрады. Әйелдер орталық органдарда да, жергілікті жерлерде де басшылық лауазымдарға өте нашар ұсынылады. Бүгінде елде бірде-бір әйел облыс және қала әкімі жоқ, 3 аудан әкімі мен облыс әкімдерінің 5 орынбасарлары ғана әйелдер.

Қазіргі заманғы менеджментті зерттеушілердің бірі Том Питерс топ-менеджменттегі әйелдер үлесінің аздығы «стратегиялық сипаттағы рәсуашылдық пен қателік» деп есептейді.

Біздің Үкіметте басқаша ойлайтын сияқты.

Кейде әйел интуициясы кез келген қисынды себептерден құндырақ деп бекер айтылмаса керек.

Қымбатты әйелдер!

Үкіметке Президент Әкімшілігімен, Ұлттық комиссиямен, «Нұр Отан» партиясы басшылығымен бірлесіп, әйелдерді шешімдер қабылдау деңгейіне дейін жылжыту жөнінде 2016 жылға дейінгі кезеңге арналған нақты іс-қимылдар жоспарын жасауды тапсырамын.

Тәуелсіздіктің бүкіл 20 жылы ішінде, КСРО ыдырағаннан кейінгі экономикада толық дағдарыс орнаған аса күрделі кезеңде және одан кейінгі мемлекеттік құрылыстың табысты жылдарында сіздер — әйелдер әр кезде де бірге болып, менің бағытыма, барлық қадамдарыма қолдау көрсетіп отырыңыздар. Ол кезде көптеген адамдар сенбесе де, сіздер мен біз жеңіске жеттік.

Сол үшін сіздерге зор рахмет!

Еркектер айтатындай, әйелдермен өткізген уақытты бос кеткен уақыт деп есептеуге болмайды, өйткені әйелдер жаңа жасампаздықтарға рухтандырады. Сіздердің

съездеріңіздің жұмысына қатысып, Қазақстанның ең лайықты әйелдерімен тілдесуді мен дәл осы тұрғыдан қарастырып отырмын. Әйелдер анағұрлым жиі күлетін болғандықтан, еркектерге қарағанда ұзақ өмір сүреді дейді.

Сіздерді әр кезде де күлкі әсемдендіре түссін!

Қадірлі ханымдар!

Биыл біз ұлы Отанымыз — тәуелсіз Қазақстанның 20 жылдығын айрықша атап өтеміз.

Алғашқы съездің осы мерейлі межеге орайлас өтуінің өзіндік мәні зор.

Бұл ретте алтын құрсақ ананың амандығы мен баланың жарқын күлкісі — біздің басты байлығымыз. Сондықтан, ана мен бала тағдыры мемлекет қамқорлығынан бір сәт те тыс қалған емес.

Бұл жәйтті біз ұдайы басты назарда ұстап келеміз. Өйткені, ол — біздің болашағымыз!

Біз болашаққа бірге барамыз, кемел келешектің берік іргесін бірге қалаймыз!

Ендеше, осы жолда баршаңызға зор жетістіктер мен отбасында игіліктер тілеймін!

Съезд жұмысының жемісті өтуіне тілектеспін!

Назарларыңызға рахмет!

Қазақстан Республикасының Президентін ұлықтау рәсімінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 8 сәуірі

Қымбатты отандастар!

Мәртебелі меймандар!

Ханымдар мен мырзалар!

Бүгін елдің ақжолтай сенімін, абыройлы аманатын арқалаған мен үшін ерекше тебіреніске толы айрықша айшықты күн.

Қазақстан халқы Президент сайлауы арқылы бүгінін байыптайтын, болашағын бекемдейтін тарихи таңдау жасады. Сондықтан, маған тағдырын табыстап, ақ киізге қайтадан көтерген, ел тізгінін сеніп ұстатқан ардақты халқыма ақжарма алғысымды айтамын.

Біздің жарқын жеңісіміз көшіміздің түзу, көюжиегіміздің шуақты, бағытымыздың дұрыс екенін тағы бір айғақтай түсті. Елдің тілегімен өткен, тағылымы тарихымызға енген сайлаудың нәтижесі — төккен тер, еткен еңбектің бағасы деп білемін.

Тәуелсіздік жылдарында мен халқымның бақытты өмірі, баянды болашағы үшін бар қажыр-қайратыммен еңбек етіп келемін.

Тағдыры тұтас, тілегі ұқсас Қазақстан халқы осы кезеңде ғасырлық мәні бар ғаламат табыстарға қол жеткізіп отыр.

Біз Алтай мен Атырау, Арқа мен Алатау арасындағы ұлан-ғайыр далада бірлігі бекем, ұлысы ұйысқан, қуатты мемлекет құрдық. Құбылған заманда құбыласынан жаңылмаған Қазақстан дамудың өзіндік даңғыл жолына түсті. Аз уақытта айбыны асқан алаш жұрты әлеуеті асқан, дәулеті тасқан, іргесі берік, беделі зор айдынды елге айналды. Батыс пен Шығысты жалғаған еліміз өркениеттер үндестігінің жерұйық бесігі саналды.

Есілдің бойындағы еңселі елордамыз Еуразиядағы байсалды тұрақтылықтың алтын арқауына баланды. Ізгілік нұрын шашқан Астана рухы күллі әлемге бейбітшілік пен келісімнің киелі кілтін ұсынды.

Биыл ел тәуелсіздігінің 20 жылдығын атап өтетін Қазақстан осылайша жасампаз жаңа дәуірге қадам басты.

Осының бәрі біздің ұрпақтың маңдайына жазылған, пешенесіне бұйырған айрықша бақ екенін сезінуіміз керек. Дегенмен, алдымызда алмағайып заман бар, ұлан асу, белес бар. Ендеше, біз болдық деп босаңсымаймыз, толдық деп тасымаймыз. Тұрақтылық пен татулыққа негізделген сарабал жолымызды табанды түрде жалғастыра береміз.

Құрметті қазақстандықтар!

Құрметті менің отандастарым!

Сіздер мені Қазақстан Республикасының Президенті етіп сайлап, тағы да аса жоғары сенім көрсеттіңіздер.

Мен үшін тәуелсіздіктің 20 жылдығында Мемлекет басшылығына бүкіл халықтың атынан сайланып, ғажайып көпұлтты Отанымның көшбасшысы миссиясын жалғастыру үлкен абырой. Мен барлық қазақстандықтарға өткен сайлауда шынайы

қолдау көрсеткендері үшін ақ жүректен шыққан ризашылығымды білдіремін. Бұл — бүгінде туған Қазақстанымыз қол жеткізген осындай табысты мемлекет құру жолындағы біздің ортақ еңбегімізге берілген ең үздік баға.

Мен еліміздің бүкіл әлемдегі біздің барлық ақ ниетті достарымызға шын жүректен ризамын. Өздеріңіз білетіндей, мен қазірдің өзінде Ресей, Қытай, ТМД мен Еуроодақ, басқа да көптеген елдер басшыларынан көптеген құттықтаулар алдым және бұл құттықтаулар түсуін жалғастыруда. Мен оларды ризашылықпен қабылдаудамын, өйткені, оларда қазақстандықтардың таңдауына ғана емес, сондай-ақ біздің стратегиялық бағытымызға да шынайы қолдаулар бар.

Еліміздің барлық түкпірлеріндегі қазақстандықтардан да мыңдаған құттықтаулар түсіп жатыр. Мен барлық отандастарыма осы құттықтауларда айтылған жылы сөздері мен ізгі тілектері үшін ризамын. Мен де барлығыңа соны, маған тілеген ізгілік пен бақытты тілеймін.

Бүгінде Қазақстан бүкіл әлемге халық бірлігі мен мемлекеттік биліктің қуатын көрсетіп отыр. Өткен сайлау, сарапшылардың есептеуінше, ұйымдастырылуы мен демократиялылығы жағынан қазіргі Қазақстан тарихындағы ғана емес, сондай-ақ, бүкіл Орталық Азиядағы ең озығы болды. Тұрақтылық пен өркендеу бағытына дауыс бере отырып, әр қазақстандық өзінің болашағы үшін, өз отбасының болашағы үшін, елі үшін, Отаны үшін дауыс берді!

Құрметті қазақстандықтар!

Бүгінде мен 1991 жылдың желтоқсанында алғашқы бүкілхалықтық сайлаудан кейін халыққа адалдығым туралы ант беріп, жоғары президенттік биліктің регалиясын қабылдағанымды есіме аламын.

Сол кезде біздің алдымызда мүлдем басқа міндеттер тұрды. Біз ыдыраған супердержаваның қирандыларында қалған едік. Бізді, бірінші кезекте, халықты қайтсек тамақтандырамыз деген мәселелер толғандырды. Өндірістің құлдырауын, инфляцияны қалай тоқтату керек? Адамдарға еңбекақы мен зейнетақыны уақтылы төлеу үшін ақшаны қайдан табу керек? Өз жерімізді қауіп-қатерлер мен сынақтарға толы күрделі әлемде қалай сақтаймыз? Бізде не өзіміздің валютамыз, не стратегиялық қорларымыз, не өзіміздің жалаңаш қалған шекараларымызды қорғайтын әскеріміз болған жоқ.

Бүгінде осының барлығы бұдан бар-жоғы 20 жыл бұрын ғана болғанын елестету қиын. Сол жылдары мен үшін күн тәртібінде экономика және тек қана экономика тұрды. Адамдардың қанағат тұтар қарапайым өмір деңгейін қамтамасыз ету үшін қаржы табу басты мәселе болды. Ашығын айтқанда, сол тұста әңгіме кәдімгі жан сақтау туралы болды. Кеңес Одағының қирауы үдемелі тығырық пен түңілушілікке алып келді.

Оған тек әл-ауқатты жоғарылатуды, демек — экономикалық өсім мен осы мақсат төңірегінде тұтасуды ғана қарсы қоюға болатын еді. Нақ халық сенімі, Отанымыздың болашағына деген халықтың терең сенімі бізге барлық қиындықтарға қарсы жүруге күш берді.

Сөйтіп, біз экономикалық коллапсты еңсеріп, жаһандық қазіргі әлемге интеграцияланған тиімді экономика құрдық.

Біз қуатты әлеуметтік бағдарланған дағдарысқа қарсы шараларымыздың арқасында енді ғана болып өткен аса ауыр жаһандық дағдарыстан кейінгі әлемдік

қаржы және экономикалық дағдарыс қатерлеріне қарсы тұра білдік. Және бұл көптеген мемлекеттер өздерінің әлеуметтік міндеттемелерін тоқтатқан немесе қысқартқан кезеңде болды.

Біз үдемелі индустриялық және инновациялық дамуға басымдық бердік. Бүкіл Қазақстан бойынша жаңа өндірістер және жаңа жұмыс орындары құрылды.

Бүгінде біз әлемдегі барынша дамыған бәсекеге қабілетті 50 елдің қатарына кіру жөніндегі белгіленген мақсатқа сенімді түрде қадам басып келеміз. Бірқатар көрсеткіштер бойынша біз қазірдің өзінде әлем елдерінің алғашқы елулігіне ендік. Мәселен, халықаралық резервтер деңгейі бойынша. Ұлттық қормен бірге, олар 69 млрд. долларға жетті.

Біз кәсіпкерлік табына қолдау көрсетіп, оны экономиканы дамытудың нақты және тиімді қатысушысына айналдырдық. Біз 2020 жылға қарай шағын және орта бизнес үлесі ел ІЖӨ-сінің кем дегенде 40% құрайтын болады деп есептейміз. Бүгінде бізде бәсекеге қабілеттіліктің, кәсіпкерліктің және еңбек өнімділігінің өсімі үшін барлық алғышарттар бар.

Біз «халықтық капитализм» негізін құру жолында ілгері басып келеміз. Бұл үдерістің бірінші кезеңі «халықтық IPO» болады. Олар активтерді жоғары сапалы жекешелендіру үдерісінің бастауына жол салады. Бұл орта таптың перспективаларын жақсартып, оның елді одан әрі дамытуға деген қызығушылығын жоғарылатады.

Біз жаңа тікелей және портфельді шетелдік инвестицияларды тарту үшін ашық экономика саясатын дамытудамыз. Біз шетелдік және жергілікті инвесторларға индустрияландыруға қатысу үшін теңдей жағдай жасау ниетіндеміз.

Бүгінде біз дағдарыстан кейінгі экономикалық өсімнің 7% қамтамасыз етіп, әлеуметтік даму мен қазақстандықтардың өмір сапасын жоғарылатуға шешімді бетбұрыс жасадық.

Біз білім беруді қазақстандықтардың бәсекеге қабілеттілігінің басты факторы ретінде дамытудамыз. Бізде қағидатты жаңа үлгідегі мектептер желісі — Интеллектуалдық мектептер құрылуда. Біз Астанада Халықаралық университет — әлемдегі жетекші ғылыми-білім беру орталықтарының профессорлары жұмыс істейтін тамаша ғылым орталығын аштық.

Біз денсаулық сақтау жүйесін ХХІ ғасырдағы халықаралық стандарттарға бейімдей отырып жетілдірудеміз.

Өткен жылдың қорытындылары бойынша жан басына шаққандағы ІЖӨ деңгейі 9 мың АҚШ долларына жетті.

Біз қоршаған ортаны қорғауға ерекше назар аударып келеміз.

Елдің кіндігінде Еуразияның інжу-маржанына айналған жаңа елорда салынды. Астана ұлттық рухымыздың тереңіне бойлап, кеңдігіне құлаш ұрды. Барлық қазақстандықтар үшін ол жаңарудың, халықтың өз күшіне сенімінің, алған асуларымыз үшін мақтанышымыздың символына айналды.

Мен елімізді қашанда қазіргі заманғы және қуатты мемлекет, алдыңғы қатарлы державалардың теңдей әріптесі көрдім. Сондықтан біз ашық экономикалы және демократиялы саяси жүйедегі Қазақстанды құрудамыз. Біздің реформалардың ырғақтылығы демократия жүздеген жылдар бойы жетілген кез келген дамыған мемлекеттерге қарағанда анағұрлым жоғары.

Біз қоғамды одан әрі демократияландыру жұмыстарын жалғастыратын боламыз.

Біз Парламенттің өкілеттігі мен Үкіметтің жауапкершілігін ұлғайту, сайлау үдерісін жетілдіру жөнінен неғұрлым оңтайлы шешімдер табуға тиіспіз.

Билікті орталықсыздандыру және өкілеттіктерді өңірлерге беру жөнінен безбенделген шешімдер табу қажет.

Біз саяси мәдениетті дамытуымыз керек.

Өткен президент сайлауында алғаш рет «қара пиар» болған жоқ. Ол қатаң шиеленістерсіз, тыныш жағдайда өтті. Ол барлық алдағы сайлау науқандары үшін үлгі болуға тиіс. Тек сондай жағдайда ғана бізде шынайы демократия мен ықпалды көппартиялылық дамитын болады.

Біз жауапкершілікті және еркін БАҚ-тар жүйесін дамытатын боламыз.

Менің міндетім — баршаның заң алдындағы тепе-теңдігін қамтамасыз ету.

Мен сот жүйесінің тиімділігін одан әрі қамтамасыз ету жөнінен жаңа қадамдарға бармақ ойдамын.

Біздің ортақ міндетіміз — сыбайлас жемқорлыққа қарсы ымырасыз күресті жалғастыру. Біз сыбайлас жемқорлықты жою жөніндегі шараларды тек қылмыстық қудалау арқылы ғана емес, сонымен бірге заңдардағы құқықтық саңылауларды жою арқылы да күшейтетін боламыз.

Біз жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен меншігін тиісінше қорғауды қамтамасыз етеміз.

Осы және өзге де реформалар таяу онжылдықта Қазақстанның экономикадағы да, халықтың әл-ауқатын арттырудағы да сенімді табыстарды қамтамасыз етеді.

Бүгінде Қазақстан әлемдік қоғамдастықтың жауапты қатысушысына айналды.

Біз Семей сынақ полигонын жаптық, ядролық қарудан батыл түрде бас тарттық. Біз бүгінде жаһандық антиядролық қозғалыстың алғашқы қатарында келеміз.

Біз өзіміздің көршілерімізбен, одақтастарымызбен және әріптестерімізбен АӨСШҚ, ШЫҰ, ҰҚШҰ сияқты өңірлік қауіпсіздік пен қызметтестіктің жаңа тетіктерін құрдық. Өткен жылы Қазақстанның ЕҚЫҰ-ға төрағалығы мен ЕҚЫҰ-ның Астанадағы саммиті табысты өтті.

Әлемде осындай қысқа мерзімде осынша табыстарға қол жеткізген басқа ел жоқ!

Мен біздің тәуелсіздігіміздің елең-алаңында осыдан 20 жыл бұрын алға қойған мақсаттар мен міндеттер орындалды және асыра орындалды деп мақтанышпен айта аламын.

Мен жаңа Ұлттың және әлем халықтарының отбасына лайықты енген біздің Қазақстан сияқты ұлы елдің көшбасшысы болудың аса зор құрметінің маған тигені үшін тағдырыма ризамын!

Қымбатты достар!

20 жылда біз елді өзгерттік, қазақстандықтардың өмірін жақсарттық. Бірақ әлем бір орында тұрып қалған жоқ. Елдер мен халықтардың алдында жаңа, бұрынғыдан да гөрі күрделі сынақтар бой көтеріп отыр.

Төрт тағдыршешті ұғым ХХІ ғасырдағы Қазақстан табысының кілті болып табылады. Олар ЖАҢҒЫРУ, ХАЛЫҚТЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫ, ИННОВАЦИЯЛАР, ИНТЕГРАЦИЯ. Менің сайлауалды бағдарламамның мағынасы мен елді 2020 жылға дейін дамытудың Стратегиялық жоспарының мәні де дәл осында.

Жаңғыру — менің мемлекеттік саясатымның басты өзегі.

Халықтың әл-ауқаты — ел дамуының негізгі шарты.

Инновациялар мен ғылыми жаңалықтар ХХІ ғасырда Болашаққа деген секірісті айқындайтын болады.

Қазақстан батыл инновациялар өмірге жолдама алып, ғылыми зертханалар мен қазіргі заманғы өндірістерде тән мен қанға ие болатын елге айналуы тиіс.

Ол үшін біздің бүгіннен-ақ «жүз абсолютті инновацияларды» іздеуге кірісуіміз қажет. Біз олардан неғұрлым перспективалы он жобаны іріктеп алып, оларды таяудағы 20 жылда жүзеге асыруға назар аударатын боламыз. Осының бәрі Қазақстанның қуатты алға жылжуы үшін тірек болуға тиіс. Бұл елдің дамуын айқындайтын ұлттық инновациялық тапты қалыптастырудың кілті.

Үшінші онжылдықтың басына таман біз Қазақстанның әлемдегі индустриялық дамыған елдердің қатарына қосылуы үшін барлық жағдайларды жасайтын боламыз. Осы арқылы біз тарихи «Қазақстан-2030» Стратегиясын салтанатты түрде аяқтаймыз. Біз одан арғы онжылдықтарға, біздің балаларымыз бен немерелеріміз орындайтындай және біздің олар үшін осындай қуатты базаны құрғанымызды еске түсіретіндей, бұрынғыдан да гөрі асқақ жоспарларды әзірлеуге кірісеміз.

Интеграция мен бүкіл әлемге ашықтық — біздің саналы таңдауымыз.

Ресеймен және Беларусьпен бірлесіп, біз Кеден одағын дамытамыз, таяу жылдарда Еуразиялық экономикалық одақты қалыптастыру үшін жұмыс істейміз.

Біз Қытай Халық Республикасымен өзара тиімді қызметтестікті кеңейтуге ниеттіміз.

Қазақстан Америка Құрама Штаттарымен және Еуропа Одағы елдерімен стратегиялық әріптестікті нығайтуды көздейді.

Біз өзіміздің орталықазиялық көршілерімізбен және түркі елдерімен неғұрлым тығыз өзара ынтымақтастықта боламыз.

Қазақстанның биылғы Ислам конференциясы ұйымына төрағалығы аясында біз мұсылман әлемімен ықпалдастықты кеңейте түспек ниеттеміз.

Орталық Азиядағы қауіпсіздік жүйесінің тиімділігін арттыру Қазақстанның ЕҚЫҰ, АӨСШҚ, ШЫҰ және ҰҚШҰ қызметіне белсенді қатысуымен, сондай-ақ НАТО-мен әріптестікті кеңейтумен байланысты.

Қымбатты достар!

Мен Қазақстан ұлтының тұрақтылық пен өркендеу жолын табысты жалғастыратынына сенемін.

Біздің болашақ жеңістеріміздің ұлттың ары мен ожданын құрап, еліміздің қуатын арттыратынына сенімім мол.

Бүгінде Қазақстан өз алдына жоғары мақсаттар қойып, оларға қол жеткізуге қабілетті, өршілдігі күшті мақсаткер ел.

Біз оны дәлелдедік.

Біз оны тағы да дәлелдейміз.

Мен Қазақстан халқына сенемін, еліме сенемін!

Құрметті халайық, қадірменді қонақтар!

Ықылас білдірген ардақты әлеумет!

Халқымызда «Көп тілегі — киелі, жұрттың сөзі — уәлі» деген дана сөз бар.

Мен жаңа ғана Қазақстан Президенті ретінде ата-бабаларымыздан қалған ақ киіздің үстінде тұрып, салтанатты түрде ант бердім. Менің айнымас антым — аманатқа адалдықтың, сенімге серттің белгісі! Ақжүрек жұртымның қалтқысыз

сенімі қашанда маған орасан зор жауапкершілік жүгін міндеттейді. Мен үшін ел үмітін ақтағаннан, жұрт сенімін сақтағаннан асқан бақыт жоқ.

Менің сайлаудағы бүгінгі жеңісім — халқымның ынтымақ-бірлігінің мәуелі жемісі.

Халқымның қолдауы маған сарқылмас күш-жігер береді.

Біздің бағдарымыз — айқын, ендеше, болашағымыз — жарқын! Біз кемел келешегіміздің берік іргесін бірге қалаймыз!

Баршаңыз білесіздер, біз тәуелсіздік жылдарында бар игілікті істі жарқын болашақ үшін жасаудамыз. Сондықтан, сайлауда болашағымыз — жастардың белсенді түрде маған дауыс бергені мені ерекше тебіренетеді.

Таяуда мен Нарғыз Иманғазы деген астаналық бүлдіршін ақын қыздың жыр жолдарын тыңдадым. Онда былай деп жазылған:

Тәуелсіздік, атың қандай киелі!

Сені қорғау — әр қазақтың парызы,

Әр қазақтың сен деп соғар жүрегі!

Тәуелсіздік — қандай ғажап бұл ұғым!

Осындай тәуелсіздіктің қадірін жете сезінетін отаншыл, мемлекетшіл жастардың өсіп келе жатқаны мені қуанышқа бөлейді.

Біздің тамырын тереңге тартқан мәңгілік ұлы мұратымыз бар. Ол — тәуелсіздікті көздің қарашығындай сақтап, елдігімізді тұғырлы, мемлекетімізді ғұмырлы ету!

Елімді төрткүл дүниеде терезесі тең еңселі жұртқа, абыройы асқан айбынды елге айналдыру — менің өмірлік өршіл мұратым.

Сондықтан, мен күш-қуатым барда, тәжірибем барда тілегі бір елдің тірегі болып қызмет ете беруге қашанда дайынмын.

Әрбір қазақстандықтарға, әр отбасыға, әрқайсыларыңызға шын жүрегіммен құрмет, ақ ниетіммен зор денсаулық тілеймін. Ел-жұртымыз аман болсын, әр жанұяда бақыт пен береке орнықсын.

Баршаңызға зор рахметімді айтамын!

Қазақстан халқы Ассамблеясының XVII сессиясында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 18 сәуірі

Құрметті Ассамблея мүшелері!

Қымбатты сессия меймандары!

Сіздерді Қазақстан халқы Ассамблеясы 17-ші сессиясының ашылуымен шын жүректен құттықтаймын!

Тарихи кезеңнің бастауында ашылған бұл сессияның маңызы айрықша.

Таяуда елімізде кезектен тыс Президент сайлауының өткені баршаңызға мәлім. Ұлысты ұйыстыра түскен бұл сайлауда халық маған, осы отырған бәріңізге тағы да тағдырын сеніп тапсырды. Бізге тапсырды. Ел бірлігін көрсетіп, әлем алдында бедел алдық.

Сайлау кезінде Ассамблея мүшелері мен этно-мәдени топтардың өкілдері қалтқысыз қолдау білдірді. Сондықтан, Ассамблеяның мүшелеріне және барша Қазақстан халқына шынайы ризашылығымды білдіруге рұқсат етіңіздер!

Қадірлі қауым!

Бүгінгі алқалы басқосу ел тәуелсіздігінің 20 жылдығы қарсаңында өтуде. Тәуелсіздік алған тұста біз таңдауы қиын жолайырықта тұрдық. Біз сол күрделі кезеңде өміршең жолға түсіп, берекелі болашағымызды бекем бірлікпен байланыстырдық.

Тату елге тыныштық орнайды, бейбіт елде ғана береке болады деген. Біздің дұрыс жол таңдап, ізгілік пен сенімге негізделген парасатты саясат жүргізгенімізді сара уақыттың өзі дәлелдеп берді.

Біз жүз жылға татитын 20 жылда ортақ жауапкершілік жолын жүріп өттік, биік белестерді бірге бағындыра білдік. Бауыры бүтін бірлігімізбен елдікті еселеп, мызғымас мемлекетімізді бекемдей түстік. Тұрақтылықтың бірегей үлгісін танытып, дамудың қазақстандық жолын айқындадық.

Мұның бәрі бізге өздігінен оңай келген жоқ. Осы жылдары татулықтың тұтқасы, бірліктің бесігі болған Ассамблея еліміздің дамуына зор үлесін қосты, қосып та келеді.

Қымбатты қазақстандықтар!

Құрметті әлеумет!

Қазақстанды, қазақты достықтың киелі шаңырағына теңесек, түрлі этностар оның алтын арайлы уықтары іспетті.

Бұл ретте байтақ мекенде баршамызды біріктіре түсетін ортақ құндылықтар бар.

Ол — біздің талайлы тағдырымызды тұтастыратын шежірелі тарихымыз.

Ол — біздің байтақ мәдени мұрамыз бен қазығы берік мемлекеттік тіліміз.

Біздің жасампаз тарихымызды елдің әрбір азаматы мақтан етуге тиіс.

Сондықтан, біз тамырын тереңге тартып, тәуелсіздікпен бірге мәуесін жайған тарихи танымды ұрпақ санасына сіңіруіміз қажет.

Ел бірлігін еселейтін бұл құндылықтар отаншылдық сезімін орнықтырады. Сонда тәуелсіздігіміз мәңгі, ұлысымыз ырысты болады.

Бұл ретте тәуелсіздігіміздің 20 жылдығы біз үшін мерейлі меже ғана емес, болашаққа бағдар болатын байыпты белес.

Еңсе тіктеген еліміздің алдында ұлан асу, биік белестер тұр. Сондықтан, бүгінгі сессияда өзекті мәселелер талқыланып, келелі ойлар айтылады деп сенемін.

Еліміз аман, тәуелсіздігіміз тұғырлы, мемлекеттігіміз мәңгі болсын, ағайын!

Баршаңызға бірлік пен береке тілеймін!

Құрметті сессияға қатысушылар!

Қымбатты қазақстандықтар!

Қазақстан халқы Ассамблеясының XVII сессиясы тұңғыш рет 1 Мамыр — Қазақстан халқы бірлігі күні қарсаңында өтіп отыр.

Биыл біз Бірінші Мамырды алғаш рет жаңа пішінде атап өтетін боламыз. Өткен жылы, Тәуелсіздік күнін тойлаған кезде менің осындай тапсырма бергенімді сіздер білесіздер.

Бүкіл Қазақстан бойынша бұқаралық шерулер, патриоттық акциялар өтеді.

Көктемгі 1 Мамыр мерекесі біздің еліміздің барлық этностарын бұрынғыдан да гөрі жақындастыра түсуге тиіс.

Бұл — 20 жыл ішінде құрылған біздің ОРТАҚ ҮЙІМІЗ — туған Қазақстанымыздың ең басты мерекелерінің бірі. Біз оның берік қабырғасын тұрғыздық. Біздің шаңырағымыз берік нығайтылды. Біздің терезелеріміз мөлдір. Біздің үйіміздің есіктері бүкіл әлемдегі барлық достар үшін кеңінен ашық. Біз өзіміздің өте айрықша, тату-тәтті қазақстандық отбасын құрдық.

Мен сіздерді алдағы мерекемен, біздің мерекемізбен құттықтаймын, қымбатты отандастар.

Қымбатты қазақстандықтар!

Таяуда ғана кезектен тыс президенттік сайлау табысты өтті. Ол біздің ұлттық бірлігіміздің салтанатына айналды.

Онда Қазақстан халқы Ассамблеясы маңызды рөл атқарды.

Дәл осы ҚХА-ның өткен сессиясында Президент өкілеттігін ұзарту туралы бастаманың алғаш рет көтерілгенін еске түсірейік. Рас, осы мінберден оны 2030 жылға дейін ұзарту да ұсынылды. Бірақ, біз үшін бәрі әлі алда.

Менің сайлау штабымда ҚХА-ның және өңірлік ассамблеялардың, іс жүзінде барлық этно-мәдени бірлестіктердің мыңдаған өкілдері жұмыс істеді. Мен біздің ортақ тағдыршесті жеңісімізге баға жетпес үлес қосқан баршаға алғысымды білдіремін!

Сайлау қорытындысы — Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығының заңды қорытындысы.

Президенттік сайлаудан кейін маған түрлі ұлттардан тұратын біздің азаматтарымыздан ондаған мың құттықтаулар келіп түсті және әлі де келіп түсуде. Мен күн сайын бір де бірін жібермей, ыждағаттылықпен оқыған әр жолдың астарында біздің халқымыздың бірлігінің мызғымастығына деген берік сенімділік, еліміз бен біздің балаларымыздың табысты болашағына деген терең сенім жатыр.

Мен жолдауларындағы жылылық үшін, тілектер мен жеделхаттар үшін барлық қазақстандықтарға шын жүректен алғысымды айтамын!

Қымбатты достар!

Тәуелсіздіктің 20 жылдық тарихы — тұрақтылықтың, Қазақстан халқының достығы мен келісімінің тарихы.

Осы жылдар ішінде этносаралық және конфессияаралық теңдіктің тиімді құқықтық базасы құрылды. Оны дін, тілдер еркіндігі туралы, Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы заңдар құрайды.

Өткен жылы қабылданған Ел бірлігі доктринасы маңызды қадам болды.

Конституциялық мәртебеге ие халық Ассамблеясы біздің еліміздегі ұлтаралық келісімнің арқаулық институтына айналды. Оның құрамына 820 этно-мәдени бірлестіктер кіреді. Астанада, Бейбітшілік пен келісім сарайында этно-мәдени орталықтар үшін барлық жағдайлар жасалған.

Еліміздің әр өңірінен, ұлтының қандай екендігіне қарамастан, мемлекеттік тілде еркін сөйлейтін жас қазақстандықтарды көру мені қуанышқа бөлейді.

Біз бүкіл этностар өкілдерінің өзінің тілін, мәдениетін сақтауы үшін барлық жағдайларды жасадық.

108 мектепте 22 этностың тілі дербес пән ретінде оқытылады, ал 88 мектепте оқу өзбек, тәжік, ұйғыр және украин тілдерінде жүргізіледі.

Елдің түрлі өңірлерінде 33 мамандандырылған мектеп балаларды қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде оқыта отырып, үш тұғырлы тіл қағидаты бойынша жұмыс істейді.

Тек этностық БАҚ-тарға қолдау көрсетіп, этносаралық қарым-қатынастарды жазып көрсету үшін ғана 2005 жылдан бастап қаржыландыру 4 еседен астамға ұлғайтылды.

Ұлттық театрларға мемлекеттік қолдау көрсету көлемі соңғы 2 жылда 30%-ға дерлік өсіп, шамамен 500 млн. теңгені құрайтын болды.

Этно-мәдени бірлестіктерге қаржылық қолдау көрсету 2010 жылы 100 млн. теңгені құрады.

Наурызда мен Алматыда жаңа Достық үйін аштым. Ол әншейін үй емес. Ол 19 этно-мәдени орталықтар мен мемлекеттік және ана тілдерін оқып үйрену жөніндегі 9 жексенбілік мектеп орналасқан нағыз Достық сарайы.

Біздің тәуелсіздігіміздің тарихы — барлық этностар достығының шежіресі.

Біздің еліміздің құрылысына Қазақстанда өмір сүріп жатқан барлық этностық топтардың өкілдері бірі қалмай атсалысуда.

Бүгінде Ассамблеядан сайланған депутаттар біздің Парламенттің ажырамас бөлігіне айналды.

Ең бір сан түрлі этностардың азаматтары біздің Қазақстанның даңқын бүкіл әлемге асқақтата отырып, мемлекеттік қызметте, бизнесте, ғылым мен білім беру саласында еңбек етеді, өз таланттарын спорт пен өнерде паш етеді.

Астана мен Алматыда салтанатты жағдайда өткен VII қысқы Азия ойындарында қазақтар, орыстар, украиндар, корейлер, немістер, татарлар және ұйғырлар чемпион болды, олар біздің еліміздің даңқын асырды.

Зауыттар мен фабрикаларда, алқаптарда көпұлтты ұжымдары еңбек етіп, еліміздің байлығын бірлесе нығайтуда.

Бұл Қазақстан халқының достығының, топтасқандығының, патриотизмінің көрнекі көрсеткіші!

Біз жас астанамызды көп этносты еуразиялық мегаполис ретінде дамытудамыз. Мұнда мешіттердің мұнаралары мен храмдардың күмбездері бейбіт қатар көршілік

етуде. Қазақстандықтарды және біздің бүкіл шетелдік қонақтарымызды Астананың алуан бейнелілігі, оның айрықша толеранттылық рухы таңдандырады. Осы сипаттарды қазақстандық барлық қалалар үлгі ретінде алуда.

Мен өзім бүкіл ел бойынша ондаған достық үйлерін, монументті кешендерді, саябақтарды, бейбітшілік пен келісім скверлерін, мешіттерді, храмдарды аштым. Ол қазақстандықтар үшін әркезде де нағыз мереке.

Адамдар өздерінің тілдері мен мәдениетін еркін дамыту, өз отбасы мен бүкіл Қазақстан игілігі үшін еңбек ету мүмкіндігінің болғаны үшін, өз балаларының болашағына сенімділігі үшін және әсіресе біздің ортақ үйіміздегі тұрақтылық пен бейбітшілік үшін әркезде де маған алғыстарын білдірді.

Қазақстанның табыстары әркезде де біздің шетелдік отандастарымыздың басты назарында.

Бүгінде олардың көбі өздерінің нағыз Отанына оралуда. Олар тек осында ғана өз әлеуетін жүзеге асырып, өздері туған елге пайда келтіре алатынын түсінеді. Тек соңғы 5 жылда ғана түрлі себептермен өзге елдерге қоныс аударған ондаған мың отандастарымыз қайтып оралды. Мен оралмандар туралы айтып отырған жоқпын, ол бөлек әңгіме. Мен 44 мыңнан астам орыстар, 5 мыңға жуық немістер туралы айтып отырмын.

Тіпті, шет елдерде қалғандардың да көпшілігі Қазақстан туралы, өзінің Отаны туралы ең бір жылы естеліктерді сақтап қалған. Интернет желісінен бұл тақырыпқа мыңдаған хабарламаларды табуға болады.

Мәселен, Иркутскіден Марина былай деп жазады: «Менің отбасым 1995 жылы толық құрамда Петропавлдан көшті. Қазір Ресейде тұрамыз, өмір әлдеқашан қалыпқа түсті, бірақ жан тыныштығы қалай болмаса, әлі де сол күйі жоқ. Мен Қазақстанға қайта ораламын. Мен оны 100% білемін. Ресейде жақсы болса да, бірақ үйде одан да жақсырақ».

Өздерін әлі де қазақстандық сезініп жүрген мұндай адамдар мыңдап саналады.

Біз отандастарымыздың Отанымен, қазақстандық достарымен және туыстарымен рухани байланыстарын жоғалтпауы үшін мүмкін дегеннің бәрін жасаймыз. Біздің жолдарымыз бен есіктеріміз олар үшін әрқашан ашық.

20 жыл бойына біз ең бір сан алуан діндерді ұстанатын қазақстандықтардың өздерінің рухани дәстүрлерін алаңсыз жалғастыруы үшін күш-жігер жұмсадық.

Тәуелсіздіктің 20 жылында Қазақстан аумағында жұмыс істейтін діни қауымдастықтар саны 700-ден 4,5 мыңға дейін өсті.

Мен Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшыларының съезі жұмысына қатысқан біздің заманымыздың әйгілі рухани қайраткерлерімен талай рет сөйлестім. Олардың сөздері бірауыздан шығады: «Қазақстан — мұсылмандар, православиеліктер, католиктер, протестанттар, буддисттер, иудейлер келісіммен өмір сүріп жатқан әлемдегі бірден-бір ел. Бұл олар бірге жиналып, өздерінің бүкіл проблемалары туралы айта алатын бірден-бір орын».

Біз достықтың тамаша моделін құрдық және оны сыртқы қатерлерден сақтай да білуге тиіспіз.

Жанжалдар қайдан шығады?

Өнегесіздік пен іштарлықтан шығады.

Егер Қасиетті кітаптарды оқыр болсақ, дәстүрлі конфессиялардың бір де бірі зорлық-зомбылықты уағыздамайды.

Қазақстанда наным негізіне ешкім көз алартпайды, өсиеттерді бұрмалауға талпынбайды.

Таңғаларлығы, әлемдік және дәстүрлі діндердің бір де бірі Ұлы далада, біздің жерімізде пайда болған жоқ. Бірақ, шынайы бейбіт рух дәл осы жерден өзіне нағыз мекен тапты.

Қазақстан бүкіл әлемге прогресшіл интеграциялық бастамалар дәстүрлі түрде таралып жатқан айрықша ел, мұнда саммиттер мен ізгі ниетті кездесулер өтеді.

Бүгінде біздің елімізде қай ұлтқа жататынына қарамастан азаматтар құқықтарының абсолюттік тепе-теңдігінің қамтамасыз етілгеніне қазақстандықтардың 85%-дан астамы сенімді. Халықтың 75% бізде түрлі этностардың өздерінің тілі мен мәдениетін сақтауы үшін барлық жағдайлардың жасалғанын атап көрсетеді. Қоғамдық келісімнің мұндай көрсеткішін сіздер қазіргі заманғы әлемде өте аз табасыздар!

Еліміздің түрлі өңірлеріндегі кездесулерде қазақстандықтар, әсіресе біздің жас азаматтарымыз олар өздері ел үшін не істей алар еді деген сауалды маған өте жиі қояды.

Мен әрқашанда біздің ортақ үйіміздегі бейбітшілік пен келісімді біз және біздің буын сақтағандай сақтандар, бір-біріңді сыйлаңдар, шыдамды болыңдар, өзара түсіністікті нығайтыңдар, білім алып, Отан игілігі үшін адал еңбек етіңдер деп жауап беремін!

Біздің бәріміз әртүрліміз, Жердегі адамдар сыртқы түрі, шашы мен көзінің түсі бойынша әртүрлі. Егер адамдар шыдамды болмаса, бір-бірін түсінбесе, онда біздің әлеміміз не болар еді? Сондықтан келісімде, бейбітшілікте, өзара түсіністікте, шыдамдылықта үлкен проблема — біздің өркениетті сақтау проблемасы тұр.

Ұлтаралық бейбітшілік пен келісім бізге көктен түсе қалған нәрсе емес. Ол — мемлекет пен біздің бәріміздің күн сайынғы саясатымыз бен тәжірибеміздің нәтижесі. Біздің алдымызда әлі де көптеген істер тұр.

Бірінші. Біздің жалпыұлттық бірлігімізді нығайту жөніндегі жұмыстарды жалғастыру қажет.

Осы жұмыстардың ортасында Қазақстан халқы Ассамблеясы болуға тиіс.

Ассамблея Хатшылығы ҚХА-ның 2020 жылға дейінгі даму стратегиясының жобасын әзірледі. Бұл құжатта біз төмендегі ең басты сауалға жауап беруге тиіспіз: XXI ғасырдың күрделі жағдайында біздің толеранттылық моделін нығайту жөніндегі барлық жұмыстарымыздың мәні неде? Бұл жерде де өзіміз экономикалық және әлеуметтік жаңғыру мәселелерінде қолданып жүргендерге сәйкес инновациялық көзқарас қажет.

20 жыл ішінде біз тәуелсіздік жағдайында өсіп шыққан қазақстандықтардың алғашқы буынын тәрбиеледік. Оларды елдің және халықтың игілігіне орасан күш-жігермен жұмыс істейтін патриоттар, белсенді және толерантты азаматтар етіп тәрбиеледік. Жас сайлаушылардың басым көпшілігі Қазақстанды дамытудың стратегиялық жоспарларына және Мемлекет басшысы ретінде маған қолдау көрсетті.

Біз Отанның толерантты патриоттарының болашақ буынын тәрбиелеу үшін одан әрі жұмыс жүргізетін боламыз. Бұл біздің ортақ міндетіміз. Бұл Қазақстан халқы Ассамблеясы қызметінің басты мағынасына айналуға тиіс.

Біз өзіміздің этно-мәдени орталықтарды, этностық БАҚ-тарды, театрлар мен ұжымдарды құрып, оларға қолдау көрсету мен дамытуды мақтан үшін

жасап жатпағанымызды түсінуіміз керек. Ассамблеяның бүкіл инфрақұрылымы қазақстандықтардың, ең алдымен, біздің жастарымыздың бойында ортақ үйіміздегі бейбітшілік пен келісімге деген жоғары жауапкершілік сезімін тәрбиелеу үшін жұмыс істеуге тиіс. Бұл жүйе әрбір қазақстандықтың — оның саналы өмір сүруінің бірінші күнінен бастап өмірінің барлық жақтарына бойлап енуі керек.

Бір сауал қоймақпын: Халық Ассамблеясы балаларға мектепке дейінгі білім беру бағдарламасын қабылдауға қатыса ма? — Жоқ!

Ассамблея мамандары мектептердің тарих бойынша оқулықтарына толеранттылық, оларда қазақстандық этностар достығының көп қырлы тарихының көрініс табуы тұрғысында сараптама жасай ма? — Тағы да жоқ!

Бұл ұсақ-түйек емес! «Еркіндік тек заңдарға ғана тәуелді болудан тұрады», деп Вольтердің өзі айтып кеткен. Яғни, заңдарда олардың бәрі де жазылған. Егер біреулер ұмытар болса, оған жан бітіру керек. Өйткені, Заң — билік пен халық арасындағы келісім-шарт. Оны біз қабылдадық, біздің Конституция жалпыхалықтық референдумда қабылданды. Сондықтан бұл мәселелерде біз өте қазымыр болуға тиіспіз.

Ассамблея құрылымында жүздеген мың адам бар. Мемлекет қаржыландыруы жылдан-жылға өсе түсуде. ҚХА қызметіндегі салтанатты-қолданбалы қиғаштықтан бас тарту қажет. Өз ресурстарымызды этносаралық және конфессияаралық салалардың бүкіл ауқымын қамтитындай етіп бөлу керек. Ең бір шағын мәселе де назардан тыс қалмауы тиіс.

Қоғамдағы бейбітшілік пен келісім — қазақстандық ұлттық идеяның басты өзегі.

Бұл идеология бүкіл мемлекеттік органдардың, үлкен және кіші Ассамблеялардың, этно-мәдени орталықтардың белсенді, ырғақты жұмысына арқа сүйеуі тиіс.

Сіздер осы жылдар бойына менің қоғамдағы бейбітшілік пен келісімді нығайтудың барлық мәселелерімен жеке айналысып келе жатқанымды білесіздер, өйткені ол бүкіл бастаулардың басы, онсыз ештеңе де — экономикалық өсім де, әл-ауқат та, бірлік те болмайды.

Бұл мәселе сол сияқты әрбір министрдің, әрбір әкімнің, компаниялар мен кәсіпорындардың әрбір басшысының басты назарында болуға тиіс. Тек осылайша ғана біз Қазақстандағы берік тұрақтылықты қамтамасыз ете аламыз.

Осы тұрғыда Ассамблея хатшылығына Президент Әкімшілігімен бірлесіп Стратегия жобасын мұқият талдап, әзірлеуді, оны Ассамблея кеңесінде талқылап, менің бекітуіме ұсынуды тапсырамын.

Екінші. Бүгінде бүкіл Қазақстан халқы модернизациялау, инновациялық индустрияландыру және болашаққа технологиялық секіріс жасау идеясының төңірегіне топтасқан. Кеше біз атқарушы билікпен арнайы кеңес өткіздік, мен өздері тыңдап, болашақтағы және бүгінгі міндеттерді білуі үшін Ассамблеяның көптеген мүшелерін шақырдым.

Қазақстанның этно-мәдени орталықтары оған барынша белсенді атсалыса алады және атсалысуға тиіс.

Алматы облысының Үштөбе қаласында жыл бойына жабық топырақта ең жаңа технологиялар бойынша көкөніс өнімдерін өсіру жөнінен ерекше жобаны жүзеге асырып жатқан Қазақстан корейлері қауымдастығының тәжірибесі қызығалықты. Жобаның қуаты — 150 тонна көкөніс, жылыжай алаңы — 1600 шаршы метр. Бірінші жылыжай қазірдің өзінде өнім беруде, тағы сондай екеуі биыл салынатын

болады. Оның сыртында жоба шеңберінде оқу орталығы құрылған, онда кешенде жұмыс істейтін мамандар даярланады.

Осындай және басқа да игілікті істермен өзгелер де айналыса алады. Әкімдіктер бизнес, ауыл шаруашылығы, индустрия саласындағы осындай бастамаларға қолдау көрсетуі керек.

Бұл басқа да этно-мәдени бірлестіктер тарапынан дамытуды қажет ететін жақсы мысал.

Инаугурация кезіндегі сөзімде мен «жүз абсолюттік инновацияларды», яғни Қазақстанда әлі болмаған, бірақ болатын дүниелерді іріктеуді бастауды ұсындым.

Айрықша идеялар мен жобалардың авторларын бүкіл әлем бойынша іздеп, Қазақстанға жұмысқа шақыру үшін Ассамблеяның халықаралық байланыстарын іске қосу қажет. Ең бастысы, ең алдымен өзіміздегілерге қолдау көрсету керек. Ондайлар бізде бар.

Халық Ассамблеясы біздің бүкілхалықтық құрылыстарда белсенді жұмыстар жүргізуге тиіс. Ол — Батыс Қытай – Батыс Еуропа жолы. 2700 шақырымы тек Қазақстан арқылы, 6 тығыз қоныстанған облыстар арқылы өтеді. Онда қазір 50 мың адам жұмыс істейді. Ол — бүгінде біз Парсы шығанағына дейін тартып жатқан темір жол. Және басқа да жобалар.

Биылғы жылы индустрияландыру бағдарламасы бойынша тағы да 192 нысан іске қосылады. Солардың бәрінен де өзінді кәдеге жарататындай орын табуға болады.

Бұл жерлерге этно-мәдени шығармашылық топтардың, ансамбльдердің, театрлардың, белгілі адамдардың баруын ұйымдастыру қажет.

Қазақстандағы түрлі этностардың тілдерінде шығатын бүкіл БАҚ-тар да осындай жұмыстарға бағыт ұстануы тиіс.

Яғни, мен тағы да қайталап айтқым келеді, индустрияландыру, ресурстарға тәуелділіктен кету — бұл болашақ, бұл перспектива. Біз бұған егер оны бүкілхалықтық идея жасасақ, қол жеткіземіз. Әркім осымен өмір сүруі тиіс, сонда жоспарларымызды жүзеге асырамыз.

Бұл жұмысты «Нұр Отан» партиясымен, Мәдениет, Байланыс және ақпарат министрліктерімен бірлесіп жүргізуіміз керек.

Үшінші. Біз Ассамблеяның өз жұмысын тұрақты жетілдіріп отыруға тиіспіз.

Ол елді дамытудың шешуші мәселелерін жасау үшін азаматтық қоғамның жетекші жұмылдырушы күші мәртебесінде нығаюы тиіс.

Этносаралық және конфессияаралық қатынастардың барлық қырларын зерттеудің қуатты орталығын құру қажет. Бұл — ғылым, және өте салмақты ғылым. Әркім ұлтаралық қатынастың маманы болуға тырысады, әркім осы мәселе бойынша пікір айтқысы келеді. Қолы таза еместердің оған бас сұғуларына болмайды. Адамдар арасындағы қарым-қатынас — өте нәзік материя, оның үстіне, әңгіме этносаралық, дінаралық қарым-қатынас туралы болған кезде.

Бізде соңғы жылдары ондаған адам осы аса көкейкесті тақырып бойынша ғылыми дәрежелер алды. Ешкімді де ренжіткім келмейді, осы мәселелер бойынша бір топқа жинауға болатын нағыз мамандар саусақпен санарлық! Олар жоқ десек те болады.

Этносаралық және конфессияаралық қатынастарды ғылыми зерттеу саласы аса үлкен назар аударуды талап етеді. Мен еліміздегі діни істер туралы ерекше айтқым

келеді. Біз мына мәселеге мән беруіміз керек, мұсылмандар, православиелік христиандар бірлестіктері Қазақстанға ойлары мүлдем бөтен түрлі діни секталар мен ұйымдардың кіруінен сақтайтын біздің діни қатынастарымыздың басты қорғаушылары болулары тиіс.

Білім және ғылым министріне осы мәселені жеке бақылауына алуды тапсырамын.

Төртінші. Басым бағыттардың бірі барлық этностар өкілдерінің қазақ тілін меңгеруіне ықпал ету болып қала береді.

Біз 2017 жылға қарай мемлекеттік тілді меңгерген қазақстандықтар саны 80%-ға жетсін, ал 2020 жылға қарай одан да көп болсын деген мақсат қойдық. 10 жылдан кейін мектептеріміздің түлектері қазақ тілінде 100% сөйлейтін болуы тиіс.

Барлық азаматтардың қазақ тілін білуі — әшейін бір ұран емес, бұл — олар еліміздің тарихын, ерте дәуірден бастап бүгінгі күнге дейінгі қазақ халқының тарихын, мәдениетін, дәстүрін білетін болады деген сөз. Бұл барлық қазақстандықтардың бұрынғыдан да жақындасуына жетелеп, біздің арамыздағы сенімді күн сайын, жыл сайын нығайта түсетін болады.

Ассамблея жұмысының мақсаты, міне, осында.

Ұлы Абай былай деген еді: «Басқа халықтың тілі мен мәдениетін білу адамды сол халықпен тең етеді». Бұл жерде әңгіме тек қазақ тілі туралы ғана емес, жалпы тілдер туралы. Тілді білсең, сол халықпен тең боласың. Қандай терең сөздер! Яғни, бұл барлығы араласқан, бүкіл әлем бір-бірімен қатынасқа түскен бүгінгі жаһандық дүниеде қажеттілік болса, ол біз үшін және біздің балаларымыз үшін де ашық.

Біз сондай-ақ барлық этностық топтардың мәдениетін, дәстүрлерін, салттарын, тілдерін сақтап дамыту бойынша, біздің бай ортақ тарихи-мәдени мұрамызды сақтау бойынша жұмыстарды жалғастыруға тиіспіз.

Бұл ел ішіндегі тұрақтылық, бейбітшілік пен келісім, оның өркендеуі мәңгілік болуы үшін қажет.

Бесінші. Мәдени-ақпараттық сала арқылы толеранттылыққа тәрбиелеу жөніндегі жұмысты күшейту қажет.

Мен қазақстандықтарға түрлі этностардан өкілдік ететін отандастарымыздың өмірлері мен тағдырлары туралы жаңа көркем фильмдер қызығушылық тудырады ғой деп ойлаймын.

Бұл жұмыс табысты жүргізіліп жатыр және оны жалғастыру керек.

«Қазақфильм» киностудиясында түрлі халықтарды — немістерді, корейлерді, поляктарды, чешендерді, күрдтерді және басқаларды Қазақстанға күштеп депортациялайтын қасіретті кезең туралы әңгімелейтін «Жерұйық» атты жаңа көркем фильм түсірілді.

Ассамблея жұмысын БАҚ-тарда кеңірек көрсету керек. Мен орыс театрларында қазақ драматургтерінің, ал қазақ театрларында орыс драматургтерінің пьесалары қойылатынын білемін. Мұндайды да ынталандыру керек.

Ассамблеяға өзінің жеке газетін шығару мәселесін қарастырып, веб-сайтын жаңғырту қажет. Түрлі этностар өкілдерін, біздің этномәдени бірлестіктер мен олардың жұмысын көрсететін арнайы телехабарлар керек.

Мұны республикалық, сондай-ақ жергілікті телеарналарда жасауға болады. Кедергі көріп тұрған жоқпын.

Алтыншы. Менің тапсырмам бойынша Ассамблея тәуелсіздік мерейтойын мерекелеу шеңберінде кең ауқымды бағдарлама дайындады.

Мамыр айы «Бірлік» ұранымен өтетін болады, ал жылдың соңындағы 20 жылдызды күннің бірі, біз айтып жүргендей, «Келісім» ұраны арқылы өтетін болады.

1 мамыр — бірліктің ерекше мерекесі. Мамырда тұтас ай бойы жақындасудың барлық жаңа жолдарын байқап көру керек. Жұмыс істеу қажет. Егер барлық облыстарда тереңінен ойластырса, өте қызықты жұмыс жүргізуге болады.

Сонымен бір мезгілде, әлеуметтік жаңғырту мәселелері де Ассамблеяның басты назарында болуы тиіс.

Біз 20 жылдықты мерекелеу жөніндегі комиссия жасаған өзіміздің бағдарламамызда тек тойлар мен концерттер өткізіп қана қоймаймыз, әр адам 20 жылдықтың рөлін сезінетіндей, осы жылдары не алғанын білетіндей бағыттар енгіземіз дедік.

Бұл жерде әңгіме жаңа мектептер мен ауруханалар салу, тұрғын үй бағдарламасы, қалалар мен ауылдарды таза ауыз сумен қамтамасыз ету, аумақтарды көгалдандыру, барлық елді мекендердің тазалығы туралы болып отыр — осының барлығы жұмыстардың маңызды учаскелері. Осы жұмыстардың барлығы қазірдің өзінде басталып кетті және Қазақстан халқы Ассамблеясы жергілікті жерлердегі осы жұмыстарға белсенді қатысып, халық алдында үлкен ұпай жинайтынына сенімдімін.

Келіңіздер, қолдауға нақты мұқтаждардың барлығына жәрдем қолымызды созайық.

Барлық қазақстандықтардың нағыз бауырластығы осылайша ғана беки түсетін болады.

Адамдар қаза тапқан Қызылағашта, жан ауыртар қасіретті әр қазақстандық жүрегімен сезінген Шығыс Қазақстан облысында осылай болды. Барлығы үн қатты, адамдар соңғы сайлаудағыдай бірлік танытты. Бұл жақсылықтың нышаны, яғни біз ешкімді жеке қалдырмай, бір отбасы, бұл біздің үйіміз деген тұрғыда тәрбиелеп, текке жұмыс істемейтінімізді көрсеттік.

Ассамблея мүшелері ғана 47 млн. теңгелік жеке қаржыларын салды. Бұл соншалықты үлкен қаржы да емес шығар, бірақ осы фактінің өзі маңызды.

Қазір мұндай қолдау тасқыннан зардап шегіп жатқан Батыс Қазақстан облысының тұрғындарына қажет.

Мұның бәрін «Нұр Отан» партиясымен бірлесіп жасау керек және ол еліміздің ең шалғайдағы бұрыштарына, әр азаматқа жетуі тиіс.

Тәуелсіздігіміздің 20 жылдығын шын мәнінде осылайша атап өтеміз.

Құрметті сессияға қатысушылар!

Біздің дамуымыздың 2020 жылға дейінгі даму стратегиясында, халыққа менің Жолдауымда, инаугурация салтанатындағы сөзімде алдағы онжылдыққа арналған барлық міндеттер егжей-тегжейлі мазмұндалған. Ал кеше Үкіметте бүгінгі күннің нақты міндеттері белгіленді. Қазақстанның ХХІ жүзжылдықтағы табысы мен тағдыры оларды шешуге байланысты болмақ.

Алдағы онжылдық сындарлы болатыны туралы осы жылдың алғашқы айларының оқиғалары барысы нақты айтып отыр.

Таяу Шығыс елдеріндегі жаппай наразылық қозғалыстары бәсеңдер емес және жаңа елдерді қамтуда.

Күні кеше экономикасы табысты елдер ондаған жылдарға артқа лақтырылып тасталды.

Әлемдік дағдарыстан жалаңаштанған гуманитарлық проблемаларды азық-түлікке бағаның өсуі, артып отырған есірткі трафигі, терроризм толықтыруда.

Көптеген мемлекеттер үстіне ауқымды аштық қатері төніп тұр. Бүгінде шамамен 1 млрд. адам аштықтан зардап шегіп отыр. Жыл сайын тек аштықтан ғана 5 млн. жуық адам ажал құшады.

Қайғы-қасірет тыныштық пен болашаққа деген сенімін жоғалтқан миллиондаған отбасыларына келіп жатыр.

Бұл — бұрынғы жетістіктерінің барлығы жоққа айналған тұтас елдер мен халықтардың қасіреті! Мен оны іздеп алысқа барудың қажеті жоқ, біз оны өзіміздің көршілерімізден көріп, біліп отырмыз ғой деп ойлаймын.

Бұл — адамзат тарихының қасіретті парағы. Көрнекті ағылшын жазушысы Хаксли былай деген болатын: «Адамдардың тарих қателігінен үйренбегені — тарихтың ең басты сабағы».

Келіңіздер, біз бұл тарихты біле отырып, үйіміздегі тыныштыққа қуанайық және бәріміз бірігіп, осы тыныштықты сақтайтын болайық.

Әлемдік экономиканың перспективалары еуроаймақтың бірқатар елдеріндегі созылмалы дағдарыспен күрделене түсуде. Еуроодақтың көптеген елдерінде мультикультуризм саясатының құлауы ашық мойындалуда. Олар қазірдің өзінде көпұлттылық пен көпмәдениеттіліктен бас тартуда.

Сонымен бір мезгілде, бүкіл әлем бойынша дінаралық қарама-қайшылық шиеленісе түсіп отыр. Құранды көпшілік алдында келеке ету мұсылман қоғамында әділетті наразылық туғызды. Жауап ретінде фанаттар Ауғанстандағы БҰҰ миссиясында жұмыс істейтін жазықсыз жандардың қанын төкті.

Әлемнің көптеген өңірлері табиғи апаттардың тегеурінін бастан кешті. Ондаған мың адам опат болса, сұрапыл материалдық шығын келді.

Жапониядағы — әлемнің екінші экономикасындағы жер сілкінісі мен цунами жаһандық экономикалық дамуға қатер төндіруде. Фукусима қасіреті бейбіт атомды пайдалану қауіпсіздігіне үлкен проблемалар алып келді.

Мұның барлығы, қымбатты достар, жаңа онжылдықтың нақты қауіп-қатерлері.

Бүгінде Қазақстан — әлемдегі аздаған қауіпсіз елдердің бірі. Бізде әрі қарай да әлемге тұрақтылықтың, төзімділік пен қоғамдық топтасудың үлгісін көрсетуге мүмкіндік бар.

Кезінде Махатма Ганди: «Мен басқа елдер менің бостан елімнен бір нәрсе үйрене алулары үшін өз елімнің еркіндігін қалаймын» деген болатын.

Міне, осылайша деуге болады, біз басқа елдерді табысқа қалай жетуге болатынына үйретудеміз.

Егер менен сұраса, мен былай деген болар едім: қазақстандықтар бүкіл әлемге өркендеудің жалғыз дұрыс жолы — халықтың топтасуы екенін дәлелдеді.

Бізде барлық мүмкіндіктер мен ресурстар бар. Біз жаңа онжылдықтың жаһандық қауіп-қатерлеріне тек осылай ғана қарсы тұра аламыз.

Және біздің табыстарымыз әлемде аса жоғары баға алуда.

Бұл — біздің Қазақстан Тәуелсіздігінің 20 жылдығына басты сыйымыз.

Осында, Астанадағы ЕҚЫҰ саммитінде сөйлегенде Ұлттық азшылықтар істері жөніндегі Жоғарғы комиссар Кнут Воллебек былай деді: «Мен өз кезегінде сіздің еліңіздің өзіндік біртектілігін айқындайтын Қазақстанда алға қойылған мәдени көпқырлылық үшін кеңістік қамтамасыз ету мақсатын қолдаймын».

Біздің ЕҚЫҰ-ға төрағалығымыздың табысы, 11 жылғы үзілістен кейін ЕҚЫҰ-ның Астана саммитін өткізу — біздегі бейбітшілік пен келісімнің тиімді моделін, қазақстандықтардың бірлігін жаһандық мойындау.

Қымбатты достар!

Мен ұлы қазақ ойшылы Абайдың сөзін тағы да көлденең тартқым келеді. Ол былай деген болатын: «Таң алдындағы сәт бәрінен қараңғы».

Біз 90-шы жылдары ерлік таныттық, біз тарихтағы ең күшті әлемдік экономикалық дағдарысқа шыдас бердік. Біз империялардың қалай қирап жатқанын көрдік. Мұның барлығы біздің көз алдымызда болып жатты. Ештеңеге қарамастан, Қазақстан таңсәріден де аман өтті. Біздің еліміз өсіп келеді және өзінің позицияларын нығайта түсуде.

Қазақстандықтар қиямет-қайым қиын міндеттерді шешу төңірегінде бірлесіп, табысқа жетуде. Біздің еліміз күшейе түсуде, біздің барлығымыз күшейе түсудеміз.

Мен Қазақстан жері бойымызға сіңірген жасампаздық қуаты әлемдегі ең озық, ең топтасқан және парасатты қоғам құруға пайдаланылатынына сенімдімін.

Ядролық энергияны қауіпсіз және инновациялық пайдалану мәселелері жөніндегі саммитте сөйлеген сөзі

Украина, Киев қаласы, 2011 жылдың 19 сәуірі

Құрметті саммитке қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

26 сәуірде Чернобыль атом электр станциясында әлемдегі ең ірі ядролық техногендік апат болды. Чернобыль бейбіт атомды қауіпсіз пайдалану мәселелерімен бүкіл әлемді ойландыруға мәжбүр еткен алғашқы оқиға болды десек, артық айтқандық емес.

Чернобыль апатының зардабын залалсыздандыруға жүздеген мың адамның қатарында 32 мың қазақстандық та қатысты. Олардың көбі денсаулықтарынан айырылды, біразы өмірімен қоштасты. Ядролық радиацияның зардабын басынан кешіп келген біздің халқымыз чернобыльдіктердің тағдырына барынша түсіністікпен қарайды.

Қазақстан жерінде әлемдегі ең үлкен Семей ядролық сынақ полигоны болды. Жарты ғасырдан астам уақыт онда 116 Чернобыль апатының зардабына тең 456 жарылыс жасалды. Әлемдік жұртшылығы оған өз бағасын берген жоқ. Бұл сынақтардың зардабы әлі де ұзақ уақыт сезілетін болады. Қазақстанның Президенті болып сайланғаннан кейін алғашқы Жарлықтарымның бірі Семей ядролық полигонын жабу туралы құжат болды.

Бұрынғы Семей полигонының орнына былтыр БҰҰ-ның басшыларынан бірінші болып Пан Ги Мун келіп, әлемнің басқа да елдеріне бізден үлгі алуға шақырып, Қазақстанның жаһандық ядролық қарусыздану ісіне сүбелі үлес қосқанына жоғары баға берді.

Семей полигонының жабылғанына биыл 20 жыл толады. Семей полигоны жабылғаннан кейін ғана әлемдегі басқа полигондар да үнсіз қалды. Қазан айында осы маңызды оқиғаға арналған Халықаралық ядросыз әлем форумы өтеді. Бұл бастаманы мен өткен жылы Вашингтон саммитінде көтергенмін.

Осы мүмкіншілікті пайдаланып, барлық мүдделі халықаралық ұйымдар мен мемлекеттерді соған қатысуға шақырамын.

Құрметті ханымдар мен мырзалар!

Бұдан 25 жыл бұрынғыдай бүгін де атом энергиясын қауіпсіз пайдалану мәселесі өткір тұр. Бұған Жапонияның «Фукусима» АЭС-ндегі төтенше оқиға себеп болды, ол атом энергетикасын дамыту саласындағы жаһандық қатерді жалпығаламдық басқару тетіктерінің тапшылығын айқын байқатты. АЭС-терді салу жоспарына барынша мұқият қарайтын жаңаша ұстаным керек екенін атап көрсетті. Әсіресе, бұрын мұндай энергетиканы пайдаланбаған елдерде бақылау еселеп арттырылуы керек.

Үстіміздегі ғасырдың ортасына қарай 50 ел АЭС-ке қол жеткізгісі келіп отырғаны белгілі. Апат болған жағдайда олар елдің ауқымынан шығып, трансшекаралық өлшемге жететінін ескеруі тиіс. Сондықтан АЭС және басқа да азаматтық атом

чысандарының қауіпсіздігі жаһандық ядролық қауіпсіздіктің маңызды құрамдас бөлігі болып отырғаны айдан анық.

Осыларды ескеріп, қауіпсіздіктің халықаралық, барынша қатаңдатылған, біртекті стандарттарын әзірлеу керек. Осы қатарда МАГАТЭ шеңберінде және тәуелсіз сарапшылардың күшімен АЭС-терді басқару жүйелеріне тұрақты түрде стресс-тест жасалып тұруы қажет.

Сонымен бірге АЭС пайдаланушы мемлекеттер мен компаниялар өздерінің ядролық объектілерінде болған кез келген, тіпті елеусіз болса да оқыс оқиға туралы өз тұрғындарын да, халықаралық қоғамдастықты да шұғыл хабардар еткені талап етілуі керек. Осындай заңды талапты орындағысы келмегендер болса, қатаң санкциялар көзделуі қажет.

Атом энергетикасын дамытқысы келген кез келген елдің үкіметі апатқа жол берген жағдайда басқа мемлекеттер мен жаһандық экологияға келтірген зардабының шығынын өтеуге дайын болуы шарт.

Біздің балаларымыз бен немерелеріміз бүгінгі күні елдің билігі мен бизнесінің басында болған адамдардың қателіктеріне жауап бермейтін болуы тиіс.

Қазақстан өзінің атом энергетикасын дамытуға байыппен қарайды. Біздің еліміз қазір уран рудасын өндіруден әлемде бірінші орында тұр. Еліміз реакторларды пайдалануда да, қолданбалы ядролық физика саласында да жеткілікті дәрежеде ғылыми-тәжірибелік сынақтардан өткен.

Атом өнеркәсібін дамыту барысында біз ядролық отын циклінің вертикалды интеграцияланған компаниясын құруды жоспарлап отырмыз. Яғни, уранды өндіруден бастап, одан ядролық отын алуға дейінгі циклді жасамақпыз. Сонымен бірге, атом энергиясын пайдалануда қауіпсіздікті қамтамасыз етудің және радиоактивті материалдардың заңсыз айналымына қарсы тұрудың тиімді мемлекеттік жүйесін жасаймыз.

Біздің еліміздің барлық ядролық объектілері МАГАТЭ тарапынан түгел қамтылған кепілдікте тұр.

Атом энергетикасы объектілерінің геологиялық-геофизикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етуде үлкен тәжірибе жинақталды.

Қазақстан МАГАТЭ-нің басқаруымен елімізде Аз байытылған уранның халықаралық банкің құру туралы идея тұрғысынан таратпау режимін нығайтуға үлес қосуда дайын.

Біз атом энергетикасының күллі әлемдік қоғамдастықтың инновациялық-индустриялық дамуының құрамдас бөлігіне айналатынына сенімдіміз. Бұл үшін ядролық технологиялар ХХІ ғасырдың рухы мен сұранымына сай келетін сапалы жаңа деңгейге көтерілуі тиіс.

Қазақстанның Үкіметі Франция мен Украина президенттерінің өтінішін қарап, Чернобыль АЭС-ндегі халықаралық жобаларды аяқтау үшін қаражат бөлу туралы шешім қабылдағанын атап өткім келеді.

Киев саммитінде атом энергетикасын қазіргі заманғы дамыту мен оның қауіпсіздігі мәселелерін кеңінен әрі жан-жақты талқылау нақты нәтижелерге жеткізеді деп сенім білдіремін.

Саммиттің қатысушыларына зор денсаулық пен табыстар тілеймін.

Назар қойып тыңдағандарыңызға рахмет!

IV Астана экономикалық форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 3 мамыры

Қадірлі қонақтар!

Құрметті форумға қатысушылар!

Ең әуелі құрметті меймандарға, осы форумға қатысушыларға қонақжай Қазақстан жеріне басқан қадамдарыңыз құтты болсын деп айтқым келеді!

Еуразия жүрегіндегі елордамызда Астана экономикалық форумы осымен 4-ші жыл өтіп отыр. Халықаралық іргелі шараға қатысушылар қатары жыл сайын өсіп келеді. Осыдан форумға үлкен қызығушылық бар екені бәрімізге байқалып отыр.

Бүгінде әлемдік қоғамдастық жаңа 10 жылдыққа қадам басты. Қазіргі үрдістер дүние дамуының жаңа қарсаңында тұрғанын білдіреді. Сондықтан, дағдарыстан кейінгі кезеңде «жаңа қағидаттар қандай болады, қандай жаңа тәртіп орнайды» деген сауал баршаны толғандырады.

Мен мұндай ортақ қағидаттарды барлық елдердің күш-жігерімен қалыптастыруымыз керек деп санаймын. Сонда ғана әлемдік құрылымның жаңа жүйесі баршаның және әрқайсымыздың мүддемізге сай болады.

Қазақстан әлемдік қоғамдастықтың күш-жігерін біріктіруде белсенді рөл атқаруға ұмтылып келеді. Оны бәріңіз білесіздер. Бұл орайда біздің тәжірибеміздің мол екенін өздеріңіз жақсы білесіздер. Қазақстанның осы рөлін айқындауға өткен жылғы ЕҚЫҰ-ға табысты төрағалығы және саммиттің өтуі дәлел бола алады деп санаймын.

Құрметті форумға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Форумға қатысқандарыңыз үшін баршаңызға рақмет айтқым келеді. Біз сіздерді жаңа елордамыз — Астана қаласында шын ықыласпен қарсы алып, біздің форумымыздың қалыпты жұмыс жасауы мен табысты өтуі үшін барлық жағдайды жасауға әзірміз.

Қазақстан — бүгінде әлемдегі қарқынды дамып келе жатқан мемлекеттердің бірі. Біз бірқатар дағдарыстарды сәтті еңсере алдық. Бірінші, ең ауыр дағдарыс — біздің экономиканы толық тұқыртып кеткен Кеңес Одағының тарауы болды. Екіншісі — Оңтүстік-Шығыс дағдарысы. Ең соңында әлемде болып өткен соңғы дағдарыс — оны біз ойдағыдай еңсеру үстіндеміз.

Біз орнықты экономикалық дамудың 7%-дық деңгейдегі жоғары қарқынды даму арнасына шығамыз деп ойлаймын. Осынау 20 жылдың бәрінде біздің мемлекетімізді құрып қана қоймай, өздерің көріп отырғандай, небәрі 12 жылдың ішінде жаңа астана салып үлгердік. Бұл Қазақстан дамуының, оның болашағы беріктігінің көрінісі.

Біз 2016 жылға қарай ішкі жалпы өнімнің жан басына шаққандағы көлемін 15 мың долларға жеткізе отырып, жоғарғы кіріс деңгейіндегі елдер тобына қосылуды мақсат етіп отырмыз.

Егер 1994 жылмен саластырсақ, ел экономикасы 13 есе — жан басына шаққандағы ІЖӨ көлемі 700 доллардан үстіміздегі жылы 10 мың долларға дейін өсті.

Оны іске асырудың негізгі құралы үдемелі индустриялық-инновациялық даму бағдарламасы болып табылады. Ол біздің экономикамызды болашақ дағдарыстарға төтен беруге дайын етіп, қауіпсіздігін қамтамасыз етуі тиіс.

Алайда, жаһанданған әлемдегі бір елде болған оқиғалар басқа елдердің дамуына да ықпал етпей тұрмайды. Біз өзара байланыстамыз.

Бүгінгі форум — осындай мәселелердің шешімін іздестіретін танымал алаңдардың бірі. Сондықтан да мен сіздермен қазіргі дағдарыстың сабақтары, болашақтың қатерлері және алдағы жаңа онжылдықтың перспективалары туралы сабағынан алған өз топшылауыммен бөліскім келеді.

Соңғы кездері кері әсерлерді еңсерудің белгілері пайда бола бастады.

Дегенмен, соңғы 70 жылдағы экономикалық катаклизмнің ең ірісі болып табылатын дағдарыстың терең проблемаларын шешу мәселесі әлі айқындалған жоқ. Қазіргі дағдарыстың әлемге берген сабақтарын объективті әрі жан-жақты талдау қажет.

Оның басты сабағы — экономикалық саясатта теңгерімсіздіктерге жол бермеу. Ауыр болса да бақылаусыз, бетімен кеткен қаржы нарығын төтенше қысымда ұстаудың маңызы мен пайдасы зор.

Әлемдік ақша эмиссиясының ақауымен астасқан тағы бір теңгерімсіздік салдары алыпсатарлық капиталдың тауарлық және басқа да нарықтары бойынша «шектен шыққан» сатылуы болды. Реттелмеген қаржы секторына үйлестірілген ашық капитал — бұл баяу жарылатын бомбамен тең. Ол бүкіл әлем бойынша бір рет жарылды, әлі де талай жарылуы мүмкін.

Дағдарыстың екінші сабағы әсіресе дамушы елдер үшін индустриялық және инновациялық саясаттың маңызының артуы болды. Әлемнің көптеген елдері жаһандық бәсекелестікке инновациялар, жаңа технологиялар мен өзіндік корпоративтік чемпиондарын қалыптастыру арқылы қосылуға әрекет етуде.

Дегенмен, қазіргі таңдағы қаржы секторы мен нақты экономиканың арасындағы айырмашылықтар айдан анық. Олар іргелі сипатқа ие болды.

Жуықта «Forbes» журналы «Глобал-2000» кезекті рейтингін жариялады. Бұл әлемнің 2 мың ірі трансұлттық компаниясынан тұратын әлемдік капиталдың өзіндік рентген жазбасы. Бәрін қосқанда олар жиынтық 30 трлн. доллар түсімді, таза пайдасы — 1,5 трлн. долларға жуық пайданы және 125 трлн. доллар активтерді иеленіп отыр.

Трансұлттық компаниялардың бұл рейтингін шартты түрде «индустриялық» және «қаржылық» деп 2 топқа жатқызуға болады.

Біріншісі — капиталдың нақты секторындағы 1 700-ге жуық қатысушылар. Ол қаржы капиталының екінші тобына қарағанда 2 есе артық болғандығына қарамастан, әлемдік дамудағы рөлі салыстыруға келмейтіндей төмен.

Ойланып көрейік: бұл арақатынас қаншалықты тең құқықты және теңгерімді, олардың әрқайсысының әлемдік аренадағы рәсімделуі мен үйлесімділік дәрежесі және деңгейі қандай?

Әлемдік капиталдың осынау 2 органикалық бөлігі арасында тиімді теңгерімділік қамтамасыз етілген жағдайда ғана жаһандық дағдарысты аяқтауға болар еді.

Дағдарыстың үшінші сабағы жеткілікті дәрежедегі әлеуметтік саясаттың қажет екендігіне түсініктің артқандығы болып отыр. Соңғы кездері оның рөлі негізсіз төмендетілген болатын.

Араб елдерінде, тіптен, дамыған бірқатар елдердегі белгілі оқиғалар халықтың әлеуметтік жағдайын тұрақты назарда ұстаудың өткірлігін көрсетіп берді.

Өкінішке қарай, нарықтық күштер жұмыспен және азық-түлікпен, әлеуметтік қорғаумен және тұрақтылықпен қамтамасыз етудің сайма-сай міндеттерін барлық жерде бірдей шеше алған жоқ. Аталған теңгерімсіздіктердің нәтижелері тұтас алғанда дамыған және дамушы экономикалардың арасындағы айырмашылықтың ұлғаюы, сауда даулары, валюталық кикілжіңдер, өсе түскен мемлекеттік қарыздар, жұмыссыздар мен аз қамтылған халық санының өсуі болды.

Әлемде тұңғыш рет бүтіндей мемлекеттердің банкроттыққа ұшырауы әлеуметтік тұрғыдан мүмкін болды.

Әлемдік экономиканың алдында оның қаржылық, индустриялық-инновациялық және ресурстық-азық-түліктік секілді 3 негізгі секторында жаһандық сынақтар тұр. Әлемдік қаржы секторының дағдарысты жағдайы әлемдік қаржы жүйесінің ақаулығында және оның негізгі құрамдас бөлігі әлемдік резервтік валютада тұр.

Қазіргі қолданыстағы валюталық-қаржылық жүйе заңдылық пен демократиялық қағидаттарға жауап бере алмайтындығын, макроэкономикалық қағидаттарды бұрмалап, пайда болған жаһандық проблемаларды шешуге кедергі келтіреді.

Бұл ахуалды жою үшін осы уақытқа дейін қолға алынбаған түбегейлі шаралар қарастырылуы қажет.

Түбегейлі қайта өзгерістер идеясы БҰҰ және G20 секілді ең жоғары мемлекет-аралық деңгейдегі экономистер, саясаткерлер арасында үлкен үнқатулар табуда.

Әлемдік валюта жүйесінің ақаулылығы бірқатар елдерді баламалы валютаны қолдану үшін практикалық қадамдар қарастыруға мәжбүр етуде. Мәселен, Боливариан альянсы елдері қазірдің өзінде сүкре шартты бірлігімен операциялар туралы сөз етуде. БРИКС елдері өзара несиелеу үшін ұлттық валюталарын пайдалану туралы меморандум қабылдады. Мұндай мысалдар бірлі-екілі емес.

Ақыр аяғында әлемнің барлық экономикалары ұлттық есеп-төлем бірлігін құру және енгізу, ал мұнан кейін жаңа қағидатты жаһандық валютаны құруға келетін болады.

Ал қазіргі жағдайда әлемде экономикалық қатынастарда дамыған және дамушы елдер арасында экономикалық теңсіздік қалыптасып отыр. Оның өзі үлкен проблемаларды көлденең тартуда. Дүниежүзілік банктің мәліметтері бойынша үстіміздегі жылдың басынан бері азық-түлік бағасы 36%-ға көтерілген. Осының салдарынан кірісі төмен және азық-түлігі тапшы елдер азық-түлік импортын қаржыландыру проблемасына тап болды. Нәтижесінде, өткен жылдың маусым айынан бері кедейлік шегінен төмен адамдардың саны 44 млн. дейін өсті. Азық-түлік бағасының көтерілуі жағдайында бұл санның одан әрі арта беретіндігі анық.

2007 жылғы БҰҰ Бас Ассамблеясының 62-ші сессиясында мен қазіргі қалыптасып отырған жалпыадамзаттық проблемаларға сәйкес «Жаһандық энергоскологиялық стратегияны» әзірлеу идеясын ұсынған едім. Мен оны Бразилияда 2012 жылы өтетін БҰҰ-ның «РИО+20» тұрақты даму конференциясына талқылауды ұсындым. Ол бүгінгі форум шеңберінде талқыланып, қолдау табады деген сенімдемін.

Мұндай пікірсайыстар тиімділігіне өткен жылы III Астана экономикалық форумында жария етілген біздің «жасыл көпір» бастамамыз мысал бола алады.

Құрметті форумға қатысушылар!

Мемлекеттердің бірігіп күш-жігер жұмсауы ғана қазіргі және жаһандық қатерлерді орнықты дамуды қамтамасыз ету үшін жаңа мүмкіндіктерге айналдыра алады.

Болашақ дамудың жалпыәлемдік саясаты менің пайымдауымша мыналарда:

Біріншіден, макроэкономикалық басқарудың үйлестірілген жүйесіне;

Екіншіден, шикізаттан қаржы секторына дейінгі рыноктарды жаһандық тұрғыдан реттеуге;

Үшіншіден, тиімді валюта-қаржы жүйесін негізге алуға негізделуі тиіс.

Бірінші бағыт үшін үлкен жиымалықтың (G20) қаржы министрлері ұлттық экономикалар жағдайын бағалаудың теңгерімсіздіктерді айқындаудың «лакмустық» құралдары бола алатын әмбебап индикаторларының тізімін айқындауы қажет.

Қазіргі күні әлемдік рыноктарды реттеу жүйесін құру туралы көп айтылуда. Бірақ үйлестірілген шешім әлі әзірленген жоқ.

Биржалық тауарлардағы, әсіресе, энергоресурстар мен шикізат жөніндегі, сондай-ақ азық-түлік тауарлары рыногындағы бағаларды зерделі басқару халықаралық үйлестіруді қажет етеді.

Азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселелерін шешу үшін дамушы елдерде аграрлық секторды, әсіресе оның өндеу бөлігін ынталандыру, ал индустриалды елдерге дамыған нарықтарға қол жеткізуге көмектесу керек.

Қаржы рыноктарын жаһандық басқару бөлігінде шығарылатын бағалы қағаздар рыногына екпін түсірген орынды болар еді.

Соңғы дағдарыс алдында деривативтер рыногының айналымы бүкіл планетаның жиынтық ІЖӨ-сінен 8 есе асып түскені белгілі.

Бәріміздің есімізде ең ақырында жаңа әлемдік резервтік валютаны құру мөлдір және баршаға түсінікті жаһандық валюталық-қаржылық жүйені қалыптастыру мүмкіндігін берген болар еді. Елдердің резервтері неғұрлым тұрақты болады. Тұтас алғанда бұл болашақ экономикалық перспективаларды нығайтатындығы анық.

Сондықтан халықаралық үйлестірулерді нығайту үшін барлық елдер бірігіп, Жаһандық реттеу туралы пакт қабылдауы орынды болар еді деп есептеймін.

Бүгін талқыланатын қатерлерді шешудің жоғарыда айтылған қағидаттардың бәрі, меніңше, осы құжатта көрініс табуы тиіс. Бұл Пакт халықаралық экономикалық саясаттың басты элементтердің келісу үшін нақты құралға айналады.

Құрметті форумға қатысушылар!

Бүгін осында экономиканың тамаша ақылмандары, теоретиктері мен практиктері бас қосты. Оның ішінде бізге Төртінші сайланған бас хатшының орынбасарларын жібере отырып, Біріккен Ұлттар Ұйымы үлкен маңыз білдірді. Осында туризм, аграрлық кешен және басқа да аса ірі халықаралық ұйымдардың басшылары қатысып отыр.

Бәріңізге шақыруымызды қабыл алып, IV Астана экономикалық форумына келгендеріңіз үшін алғыс білдіргім келеді.

Нобель сыйлығының лауреаттары, әлемдік деңгейдегі ғалымдар — Роберт Манделлді, Джон Нэшті, сэр Джеймс Миррлисті, Эрик Маскинді, Роберт Ауманны, Финн Кидландты, Роджер Корнбергті және басқа да қатысушыларды ерекше атағым келеді. Сіздерге үлкен алғыс білдіріп, жұмыста елеулі табыстар тілеймін!

Бұл біздің форумның интеллектуалдық сипатын тағы бір атап көрсетеді. Мұны кездейсоқтық деуге болмайды, өйткені форумның бастамашысы мен басты ұйымдастырушысы ғалымдардың еуразиялық экономикалық клубы болып табылады.

Форумның қорытындысы «Үлкен жиырмалық» саммиті үшін дәстүрге айналған ұсынымдар болады.

Құрметті қауым!

Мен біздің форумның халықаралық валюта-қаржы жүйесін тұрақтандыруға оң ықпал ететініне кәміл сенемін.

Атап айтқанда, дүниежүзілік жаңа валютаға өтуі бойынша Жол картасын әзірлеуге болады. Әрине, бұл бір күнде немесе бір форумда шешімін табатын қадам емес екенін бәріміз білеміз. Сондықтан бұл істі осы форумда бастап, тұрақты жұмыс істейтін форумның виртуалдық сайты арқылы жалғастырып, келесі жылы өтетін бесінші форумда қабылдау мүмкіншілігіне қол жеткізуге болады деп сенемін.

Баршаңыз білесіздер, Астана экономикалық форумының маңызы жылдан-жылға арта түсуде. Сондықтан келесі жылдан бастап ол тұрақты түрде мамыр айында өткізілетін болады.

Баршаңызды келесі жылдың 23–24 мамырында өтетін V Астана экономикалық форумның жұмысына қатысуға шақырамын.

Сөз соңында табысты жұмыс тілеймін.

Дүниежүзі қазақтарының IV құрылтайында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 25 мамыры

Ардақты әлеумет!

Төрткүл дүниедегі қазақты туған жердің төсінде қауыштырған осы құрылтайға келіп отырсыздар. Бүкіл еліміз Қазақстан сіздерді құшағын ашып, шын жүректен, қуанышпен қарсы алуда.

Осы күні еліміздің ақпарат құралдары, зиялы қауым, жастар, барлығы да сіздердің келгендеріңізден хабардар. Жолдарыңыз ақ болсын, хош келдіңіздер деген қуанышымызды білдіргім келеді.

Баршаңызды қасиетті қазақ жерінде қарсы алып отырғаныма мен де зор қуаныштымын.

Еуразия төріндегі ұланғайыр атажұртқа сіздер әлемнің 35 елінен келіп отырсыздар.

Туған топыраққа сағыныштарыңызды арқалап жеткендеріңіз үшін шын жүректен алғысымды білдіремін.

Қасиетті қазақ жеріне, жерұйық-мекен Астанаға келген «қадамдарыңыз құтты болсын, ағайын!» деп тағы бір рет айтқым келеді.

Қымбатты бауырлар!

Құрылтай — тойласу үшін емес, ойласу үшін шақырылатын жиын екенін баршаңыз білесіздер.

Бабаларымыз ел тағдыры таразыға түскен тұста, жаңа белеске қадам басар шақта құрылтай шақырып, кеңес құрған.

Біз бүгін сол игі дәстүрдің ізімен жиналып отырмыз.

Тағдыр талайымен төрткүл дүниеге тарыдай шашылып кеткен ағайынның атамекенде бас қосуы бәрімізге зор қуаныш.

Десек де, биылғы құрылтайымыздың жөні бөлек, жолы ерек, маңызы айрықша.

Өйткені, біз тәу етер тәуелсіздігіміздің 20 жылдығы тұсында жиналып отырмыз.

Сондықтан, бүгінгі құрылтайдың «Қазақ елі» монументі жанындағы мынау біз отырған тәуелсіздік сарайында өтуінің өзіндік мәні зор!

Ендеше, өткеніміз бен жеткенімізді байыптап алар сәт туып отыр, ағайын. Соны мен сіздерге біраз баяндап өтейін.

Қадірлі құрылтай қонақтары!

Бізді бүгін осы салтанатты ғимаратқа ортақ ниет, ортақ мақсат жинап отыр.

Ол — елдіктің жайы, ел болудың қамы.

«Ер қонысынан айырылса, ел ырысынан айрылады» дейді дана халқымыз.

Ен даланы еркін жайлаған бабаларымыз қашанда ел деген ұлы ұғымды Құрандай қастерлеп, ұрандай ұстанып келген.

Бостан күндер бастан ауып, бодан күндер басқа түскен кер заманда да еркіндік пен елдіктен еш уақытта үмітін үзбеген.

Баршаңыз білесіздер, бүгінде жер жүзінде мыңдаған ұлттар ғұмыр кешуде.

Алайда, өзінің тәуелсіз мемлекетін құру олардың бәріне бірдей бұйырмаған. Алып планетадан туын тігер алақандай төбе таба алмай жүрген халықтар қаншама!

Олардың арасында саны жағынан қазақты сан орап кететіндері де бар.

«Бақ — бағалағанның басында тұрады» дейді.

Сондықтан біз басымызға қонған бақты бағалай білейік, ағайын.

Аталарымыздың сан ғасырлық аңсары болған тәуелсіздікті көздің қарашығындай сақтап, оны нығайта беруіміз қажет.

Біздің арғы-бергі тарихымызда елдің еңсеріле көшулері аз болмаған.

Әуелі, еске түсірсек, «Қайранда менің Еділім» деп ел айырылған зарлы көші өшпес із қалдырды.

Ұлы дала Қаратаудың басынан құлаған қаралы көштің де куәсі болды.

Одан беріде тағдыр талайымен шетел асқан шерлі көшті де бастан кешірдік.

Ал тәуелсіз мемлекет құрып, жасампаз өмірге бет бұрған бүгінгі көштің жөні бөлек.

Бұл ауған ел қайта оралған, айырылған ағайын қайта табысқан Ұлы көш болып саналады.

Біз ғасырлар бойы замана дауылымен жөңкіле көшіп, ғасырлар тоғысында туған елдің төріне біржола табан тіредік.

Мен бір айтқан сөзімде:

«Күйінсін жауың, сүйінсін досың,

Жиылсын қауым, құйылсын көшің» деп едім. Дұшпанды күйіндірген, досты сүйіндірген құтты көш болды.

Біз қанша еліміз кең, осындай кең-байтақ деп жүрсек те, дәл бүгінгідей өз мемлекеттігіміз болған жоқ. Қазақтың табан тірейтін, дәл қазіргідей мағынада «елім, жерім» дейтін мемлекеті болған жоқ. Мұндай ауқымда еларалық шекараны ресми шегендеген жоқ. Өзінің шылбыр-тізгіні қолына тиген жоқ. Барлығын біз осы бір 20 жылда, қысқа, қас-қағым уақытта орнына келтірдік. Ата-бабаның арманын орындадық. Біз бақытты ұрпақпыз.

Қадірлі қауым!

Алыстан ат сабылтып жеткен ағайын!

Естеріңізде болса, 1992 жылғы тұңғыш құрылтайда:

«Құрылтайға қатысқан қонақтар Қазақстанның гүлденіп-көркейгеніне таяу жылдарда куә болар» деп айтып едім.

Сондағы тілегім Жаратқанға жеткендей, айтқаным келіп, Қазақстан аз уақытта әлемге танылған айдынды ел болды.

Экономикасы қуатты, саясаты тұрақты, жері дәулетті, елі сәулетті мемлекет ретінде ірге орнықтырды.

Бүгінде бізді бүкіл әлем сыйлайды, бүтін дүние санасады.

Өйткені, Қазақ елі адамзат тарихында бұрын-соңды болмаған қадамға барып, атом қаруынан өз еркімен бас тартты.

Ядросыз әлем құру бастамасы арқылы Жер жүзіне ізгіліктің өнегесін көрсетті.

Біз мемлекетіміздің іргесін орнықтырып, еліміздің шекарасын шегендедік.

Аз жылдың аясында Арқа төсінде, мынау өздеріңіз көріп отырған, ғасырдың ғажайыбы атанған арайлы елордамыз, асқақ Астананы тұрғыздық.

Кезінде желмая мініп жер шолған Асан қайғы бабамыз Есілдің бойын көргенде: «Алты күнде ат семіртіп мінетін жер екен» депті.

Сол айтқандай, сіздер 6 жылда шын мәнінде жерұйыққа айналған Астананы көріп отырсыздар.

Қазақ жері татулықтың туын тігіп, ұлтаралық, дінаралық келісімнің әлем үлгі тұтатын айшықты мысалына айналып отыр.

Қазақ халқы ұлысты ұйыстырушы ұлт ретінде өзге этностарды бауырына басып, даналығы мен дархандығын көрсете білді.

Осы жылдар ішінде еліміз жаһандық ауқымдағы 3 дағдарыстың толқынына төтеп беріп, жаңа дәуірге қадам басты.

Біз дағдарыс тұсында дамудың даңғыл жолына түскен ел атандық.

Егер 1994 жылы ішкі жалпы өнім әр адамға шаққанда 700 доллардан болса, бүгін ол жан басына 9 мың доллардан келіп, 12 есеге өсті!

Әлемдік тәжірибеде өз тәуелсіздігінің 20 жылында мұндай нәтижеге ешқандай ел қол жеткізіп көрмеген екен.

Біз халықтың әл-ауқаты бойынша ТМД елдерінен озып, халықаралық рейтингте 50-ші орынға ие болдық.

Қазір Қазақстан халықаралық резервтер деңгейі бойынша дүниедегі алғашқы 50 мемлекеттің қатарында.

Ұлттық қорды қосқанда, біздің 73 млрд. доллар қаражатымыз бар.

Дағдарыс жылдарында әлемнің көптеген елдерінде жалақы, зейнетақы, шәкіртақы қысқартылып жатты. Ал біз, керісінше, бұл көрсеткіштерді жылдан-жылға өсіріп отырмыз.

Соңғы 10 жылда мұғалімнің жалақысы 5 есе, дәрігердің жалақысы 7 есе, зейнетақының орташа мөлшері 6 есе өсті.

Жыл сайын 6 млн. шаршы метрлік тұрғын үй салуды жоспарлап отырмыз.

Жұмыссыздық деңгейі 5%-ға дейін төмендейтін болады.

Өткен жылы біздің еліміздегі ішкі жалпы өнімнің өсімі 7% құрады.

Біз бұл көрсеткіштерге тоқмейілсіп отырған жоқпыз.

Бүгінде біз индустриялық-инновациялық даму бағдарламасын іске асырудамыз. Бұл бағдарлама елімізді жаңа биікке шығаратын болады. Біз шикізатқа малдана-тын, оның әлемдік бағасына алданатын ел болмауға тиіспіз.

Кен байлығы таусылмай қоймайды. Бәрінен де керегі — ел байлығы. Ел байлығы дегенім — бәсекеге қабілетті экономика мен жаңа технологияны игерген білікті мамандар болып табылады.

Қазақстанда өткен 1 жылдың өзінде 800-ге жуық өндіріс орны құрылды. Таяудағы бірнеше жылда біз құны 8 трлн. астам теңге болатын 300-ден астам жобаны жүзеге асырамыз. Соның арқасында тағы да 200 мың адамға жаңа жұмыс орны ашылатын болады.

Біз ел дамуының 2020 жылға дейінгі стратегиялық жоспарын жасадық. Ол кезеңде еліміздегі ішкі жалпы өнімнің көлемі кемінде 30%-ға өсуі тиіс.

Жақын жылдары Қазақстан Еуразияның ірі көлік торабына айналмақшы. Қазір біздің еліміз арқылы «Батыс Қытай — Батыс Еуропа» автожолының құрылысы қауырт жүріп жатыр. Ұлы Жібек жолын жаңғыртатын бұл дәліз арқылы жүк жеткізу теңіз жолымен салыстырғанда 3 есеге қысқаратын болады. Бұл жол шетелдегі қазақ кәсіпкерлеріне де мол мүмкіндік ашады.

Қазақ елінің табыстары әлемдік саясатта да салтанат құруда.

Біз ТМД және Азия елдері арасында алғаш рет Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымына төрағалық еттік. Беделді ұйымның мыңжылдықтағы алғашқы алқалы саммитін өткіздік. Өткен жылы осы сарайда 56 елдің басшылары бас қосып, әлем дамуының аса маңызды мәселелерін талқылады. Астана саммиті қазақтың абыройын жаһанға жайып, еліміздің жұлдызын жоғарыдажандырды.

Бұйыртыса, биыл қазақ елі тағы бір биік белесті бағындырайын деп отыр. Ол — еліміздің Ислам конференциясы ұйымына төрағалық етуі.

Ислам дінін ұстанатын 57 мүше ел бар. Бұл ұйымның тізгінін ұстау бізге зор жауапкершілік жүктейді. Күллі мұсылманның басын қосқан ұйымға төрағалық ету Қазақстанның ислам әлеміндегі беделін биіктете түсетін болады. Қазақ қазаболғалы біз дәл мұндай биікке көтерілген емеспіз. Сол беделді биігіміздің тұғырына таймайық, бауырлар!

Саммиттен кейінгі тағы бір орасан оқиғаның бірі — VII қысқы Азия ойындары болды. Астана мен Алматыда қатар өткен дүбірлі Азияда ел спортшылары құрлық біріншілігін жеңіп алды. Бұл дүбірлі жарыс та еліміздің абыройын асырып, айдынын тасыта түсті.

Биылғы жылғы сәуір айында елімізде кезектен тыс Президент сайлауы өткенін баршаңыз білесіздер. Бұл сайлау біздің елдігіміз бен ынтымағымыздың мерейін үстем етті. Елдіктің ерен ерлігін, бірліктің баянды жемісін бүкіл дүниеге тағы да бір паш етті.

Бірлік болмай, елдік болмайтынына көз жеткізді. Бірқатар елдерде орын алған халық наразылығын біліп отырсыздар. Ол толқулар ең алдымен әлеуметтік мәселелердің асқынуымен байланысты.

Біздің елдегі Президенттік сайлау — халықтың әл-ауқаты жылдан-жылға жақсарып келе жатқанын айғақтап берді.

Сайлаудан кейін мен халықтан көптеген құттықтаулар, тілектер алдым. Олардың арасында алыстағы ағайыннан келгендері де аз емес. Осы орайлы сәтті пайдалана отырып, баршаңызға шынайы алғысымды айтқым келеді. Шын жүректен шыққан ризашылығымды қабыл алыңыздар!

Бір қазақ ретінде мен ғұмыр бойы білігім мен қайрат-қабілетімді қазағым үшін жұмсап келе жатқан адаммын. Құдай денсаулық берсе, халқыма әлі де аянбай қалтқысыз қызмет ете беремін деп сенемін.

Қымбатты қандастар!

Ахмет Байтұрсынұлының: «Сөзі жоғалған елдің өзі де жоғалады» деген сөзі бар.

Біздің тәуелсіздікпен бірге сөзіміз тіріліп, өзіміз еңсе тіктедік. Бабадан жеткен қасиетті қазақ тілінің осы жылдары мемлекеттік мәртебе алып, құлашын кеңге жая түскенін білесіздер. Естеріңізде болса, 1991 жылы қазақ мектептерінде оқитын шәкірттердің жалпы саны 32% ғана болатын. Сөйтіп, біздің тіліміз кеңес заманында жойылуға тақады.

Бүгінде ол көрсеткіш 2 есеге артып, мектептерде 1,5 млн. астам бала қазақ тілінде білім алады. Аралас мекемелерді қосқанда, барлық балабақшалардың 90%-ға жуығы қазақ тілінде тәрбие беруде.

Қазір мемлекеттік органдарда іс жүргізу негізінен қазақ тіліне көшірілді.

Мен «Қазақстан» телеарнасына биыл күзден бастап толық мемлекеттік тілде хабар таратуға тапсырма бердім. Балалардың тіл үйренуіне көмектесетін «Балапан» деген арнайы телеарна ашылды. Таяу кезеңде қазақ тілінде «Мәдениет», «Білім» деген жаңа телеарналарды іске қосуға әзірлік жүруде.

Қазақ тілінде шығатын басылымдардың саны да жыл сайын арта түсуде. Егер 1991 жылы, біз тәуелсіздік жариялаған жылы, Қазақстанда қазақ тілінде небәрі 52 басылым шыққан болса, бұл көрсеткіш биыл 523-ке жетті. Еліміздегі кітаптардың 50%-дан астамы қазақ тілінде жарық көруде.

Еліміз аман, жұртымыз тыныш болса, қазақ тілінің құлашын кеңге сермейтін түні алыс емес деп сенемін.

Мен биылғы Жолдауымда 2020 жылға қарай қазақ тілін білетіндердің саны кемінде 95% құрауы тиіс екенін айттым.

Қазірдің өзінде қазақ балабақшаларына өзге этнос бүлдіршіндері көптеп келеді.

Балаларының келешегін мемлекеттік тілмен байланыстырып қарайтындар ұл-қыздарын қазақ мектептеріне беруде. Енді 10 жылдан кейін мектеп бітірушілердің 100% мемлекеттік тілді біліп шығады деп межелеп отырмыз.

Тәуелсіздіктің тірегі — ұлттық сана екенін білесіздер. Ал ұлттық сана тарих пен мәдениет арқылы қалыптасады.

Осыған орай, елімізде «Мәдени мұра» мемлекеттік бағдарламасы жемісті жүзеге асырылуда. Мемлекет тарапынан ұланғайыр қаржы бөлінуде.

Бағдарлама бойынша барымызды бағалап, жоғымызды түгендеуде ұланғайыр іс атқарылды.

Соның арқасында 100-ге тарта тарихи-мәдени нысан жаңғыртылып, оның 73-інде қалпына келтіру жұмыстары аяқталды.

Шетелдерден тарих пен мәдениетімізге қатысты 5 мыңнан астам құнды деректер табылып, көшірмелері елімізге әкелінді.

Әлемдік ақыл-ойдың ең озық үлгілері қазақ тіліне аударылып, олар том-том кітап болып жарық көруде.

Бұл құндылықтар келешекте жастардың бойына ұлттық сананы сіңіруге жол ашады.

Ұлттық фольклорымыз «Бабалар сөзі» деген атпен 100 томға жинақталып жарық көруде.

Сондай-ақ, әр қиырда шашылып жатқан ұлттық музыкалық мұрамыз да жинақталды. Оларға шетел қазақтарының әндері мен күйлері де енгізілгенін атап өткім келеді.

Діңгегі берік ұлттық руханиятымыз бен ата дініміз өркен жайып келеді. 1991 жылы Қазақстанда небәрі 68 мешіт болатын, бүгінде олардың саны 2 400-ге жуықтады.

Қашанда толеранттықты ту еткен біздің елде дін бостандығына барлық жағдай жасалған. Тек өткен жылдың өзінде еліміздің 3 300 азаматы Мекке-Мединеге барып, қасиетті қажылық парызын өтеп қайтты.

Құт қонған қазақ елі сан түрлі дін өкілдерінің басын 3 рет қосып, бүкіл әлемдегі діндарлардың сауабын алды.

Әлемдік және дәстүрлі дін басшыларының құрылтайларын өткізу еліміздің игі дәстүріне айналды.

Құрметті қандастар!

Биыл тәуелсіздікпен бірге атамекенге ат басын бұрған Ұлы көшке де 20 жыл толды.

Бүгінгі Құрылтай осындай мерейлі белеспен тұспа-тұс келіп отыр. Сондықтан биылғыдай баталы жылы біздің бастамаларымыз жемісті болуға тиіс.

«Елге ел қосылса — құт» дейді дана халқымыз. Азаттықтың елең-алаңындағы күрделі кезеңге қарамастан көшіміз көлікті болды. Содан бері ұлы көш бір сәтке толастаған емес. Ат қазығын байлар атамекенге 20 жыл ішінде 300 мыңға жуық отбасы көшіп келді. Осылайша ел халқының саны 1 млн. астам қандасымызбен толықты.

Дүниежүзінде өз қандастарын еліне шақырып, қаражат бөлген біз 3-ақ мемлекеттің біреуіміз. Өздеріңіз білесіздер, ол — Израиль, Германия және Қазақстан. Үкіметтің тарапынан келген ағайындарға біраз көмек көрсетіліп жатқанын білесіздер.

Халқымызда «Ел-елдің бәрі жақсы, өз елің бәрінен жақсы» деген ұлағатты сөз бар. Сондықтан қай қиырда жүрсек те «Қазақстан» ұғымы біздің жүрегіміздің түкпірінде сақталуы тиіс.

Сіздер «сүйегім атажұртымда жатса» деп тілеген аталар аманатын арқалап келіп отырсыздар.

Шеттегі бауырларымыздың табанына кірген шөңге, біздің жан-жүрегімізді де сыздатуы керек.

Менің Жарлығыммен 2008 жылдан бастап қандастардың жыл сайынғы көшіп келу квотасын 20 мың отбасыға көтердік.

Елге ағылған ағайынның көшін жүйелеу мақсатында «Нұрлы көш» бағдарламасын қабылдадық. Оны ойдағыдай іске асыруға мемлекет қазынасынан қомақты қаражат бөлінді. «Нұрлы көш» бағдарламасы аясында іргелі істер атқарылды.

Бірқатар облыс әкімдері көшіп келген қандастарға арнайы ауылдар салып, игілікті іс тындыруда. Жұмысқа бейімдеу үшін орталықтар құрдық. Шеттен келгендерге тіл үйрету шараларын қолға алып жатырмыз.

Мен Шығыс Қазақстан, Оңтүстік Қазақстан, Солтүстік Қазақстан және Ақмола облысындағы осындай елді мекендерді өзім барым көрдім. Келіп жатқан, қоныстанып жатқан ағайынның қуанышында шек жоқ.

Қадірлі бауырлар!

Ата жұртын аңсап келген ағайын!

Бүгінгі алқалы жиында қандастарымызға қолдау көрсетіп, қамқорлық жасаудың нақты жолдарын айқындап алуымыз керек. Сондықтан алдағы мақсат-міндеттерді бірлесіп белгілеп алғанымыз жөн.

Біріншіден, Парламентте «Халықтың көші-қоны туралы» заң жобасы қаралуда.

Кеңінен талқыланып, қабылданатын жаңа Заң қандастарымыздың жағдайын жақсартуға септігін тигізеді деп есептеймін. Ол қандастарымыздың құжат тапсыруда, тіркеуге тұруда, азаматтық алуда кездесетін түрлі кедергілерді жоюы тиіс. Бұл орайда бір нәрсені қаперде ұстаған жөн. Соңғы кездері белгіленген квота толмауда.

Туған елге табан тіреймін, көшіп келемін деушілерге қашанда есігіміз ашық екенін мен тағы да қайталап айтамын.

Бұл орайда, қандастарымызды Отанға оралту жұмысын жүйелей түсу керек. Дүниеде жағдайдың әртүрлі екенін білесіздер. Біз дүниежүзілік дағдарыстан өзге елдермен бірге шығып келеміз. Сондықтан «келем дегеннің бәріне қаражат, үй, жұмыс беріп, толықтай алып келетін жағдаймыз бар» деп ойламаңыздар. Біздің 20 мың отбасы деп отырғанымыз сондықтан.

Ал бірақ өз бетімен көшіп келіп, ағайын болып, отбасымен қосылып, басқа жағдайлармен келсе, әсіресе жастар оқуға келем десе, оларға да ешқандай кедергі болмайды.

Осыған байланысты біз «Нұрлы көш» бағдарламасының 2-ші кезеңінің жобасын қолға алуды жоспарлап отырмыз. Бұл кезеңде қандастарды жаңа өндірісті өңірлер мен ауыл шаруашылығына кеңінен тартудың жолдары сараланатын болады. Ол үшін келген мамандарды қажеттілікке байланысты қайта даярлап, қысқа мерзімде оқытумен қамтамасыз етеміз.

Мемлекет қандастарымызға қатысты қамқорлығын жалғастыра береді.

Бағдарламаның еліміздің индустриялық дамуымен байланысты екенін қаперден шығармағандарыңыз абзал.

Екіншіден, шетелден келген құрылтай қонақтарының басым көпшілігі — 60% жастар екен.

Жастар — біздің болашағымыз. Біз әлемдегі барша қазақ жастарының сапалы білім алуына тиісті жағдай жасауымыз қажет. Қазақстанда біз оны жүзеге асырамыз.

Осыған байланысты Білім және ғылым министрлігіне қандастарымызға бөлінетін гранттық квотаны нақтылап, жастармен жүйелі жұмыс жүргізуді тапсырамын.

Қазір білектінің емес, біліктінің озатын заманы.

Астанада әлемдік деңгейдегі Халықаралық университет ашылғанын білесіздер. Кіріп-шығып, көріп те қайтарсыздар. Бұл жоғары оқу орнында дүниежүзінің ең білікті мамандары мен ғалымдары дәріс оқиды.

Сондықтан мен әлемнің әр қиырындағы қазақ жастарын атамекенде оқуға және қазақ еліне қызмет етуге шақырамын.

Қазір жаңа дәуірге қадам басқан Қазақстанға отаншыл, білімді жас мамандар аса қажет. Жас қыздар мен жігіттер келіп оқитын болса, осында оқу бітіріп, мамандық алып, кейін ата-аналарын шақырып алатын шығар. Ол да қажет.

Сол себептен шетелдерде техникалық білім алған қазақ жастарын индустриялық өндіріске жұмысқа тарту керек. Қажет болса, оларға әлеуметтік қолдау көрсетуді енгіземіз.

Үшіншіден, біз шеттегі қандастардың Қазақстаннан жан-жақты хабар алып тұруына көмектесеміз. Бағдарламаның еліміздің индустриялық дамуымен байланысты екенін

Байланыс және ақпарат министрлігі «Каспионет» арнасының қазақтар тұратын елдерге таралуын қамтамасыз етуі керек. Сонымен бірге, ұлттық дәстүріміз бен тарихымыз туралы хабарларды арттыру жолдарын қарастыруды тапсырамын. Бұған қоса, министрлік дүниежүзіндегі қазақ жастарының байланысын нығайту үшін арнайы веб-портал ашқаны жөн.

Төртіншіден, қандастар тұрып жатқан елдерде ұлттық өнердің кеңінен таралуына жағдай жасауымыз керек.

Біз қазақтың қаймағы бұзылмаған көрші елдерде ұлтымыздың аса құнды рухани мұралары сақталғанын жақсы білеміз.

Білім және ғылым министрлігі мен Мәдениет министрлігіне экспедициялас ұйымдастырып, осындай құнды мұраларды жинақтауды тапсырамын.

Бесіншіден, біз шет елдерде кіші құрылтайлардың тұрақты өткізілуін құптаймыз.

Осыған байланысты, бұл құрылтайларға «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры қолдау көрсететін болады.

Қадірлі қауым!

Қазақстан — дүниедегі әр қазақтың қастерлі құбыласы!

Қазақстан — әлемдегі барша қазақтың құтты қарашаңырағы!

Қазақ баласы дүниенің қай түкпірінде жүрсе де, тұтас қазақ халқының бір бөлшегі екенін біз еш уақытта ұмытпауымыз керек.

Қазақтың абыройын асырып, мерейін тасытқан — ел тәуелсіздігі! Сондықтан, біздің басымызға бақ болып қонған тәуелсіздіктен асқан ешқандай құндылық жоқ. Ендеше, тәуелсіздіктің 20 жылдығына тұстас келіп, ақ түйенің қарны жарылған бұл той — біздің ұланасыр ұлы тойымыз.

Тойымыз тарқамасын, ардақты ағайын!

Еліміз аман, жеріміз тыныш болсын!

Алаштың айбыны, бар қазақтың ортақ Отаны — тәуелсіз қазақ елі мәңгі жасасын!

VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 8 маусымы

Құрметті форумға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Әлемнің әр қиырынан келген мәртебелі меймандарды қазақ жерінде қарсы алғаныма өте қуаныштымын.

Мұсылман әлемінің саяси және іскер жетекшілерінің Астанадағы алқалы басқосуы еліміздің Ислам конференциясы ұйымына төрағалығы қарсаңына орайлас өтуде.

VII форумды Астанада өткізуге шешім қабылдағаны үшін Дүниежүзілік ислам экономикалық форумы қорына, оның төрағасы Тун Муса Хитам мырзаға шын жүректен алғысымызды айтамыз.

Міне, Еуразия төріндегі әсем Астана әлемдік қауымдастықтың іргелі орталығына айналып келеді.

Өткен 1 айдың өзінде Астана 10 мыңнан астам қадірлі қонақты қабылдады.

Елордамызда IV Астана экономикалық форумы мен Еуропа қайта құру және даму банкін басқарушылардың 20-шы жыл сайынғы мәжілісі өтті.

Құрметті қонақтар!

Қазақ халқының ислам әлемімен қарым-қатынасы қадым замандардан тамыр тартады. Біздің байтақ даламызға ислам діні бұдан мың жылдан астам уақыт бұрын келді.

Жаратқан Иеміз Қазақстанға аса бір жомарттықпен тағылымды тарих, қолайлы географиялық мекен берген. Осылайша, елімізге ислам мен батыс өркениеттері арасында достық диалогқа дәнекер болудың тамаша мүмкіндігі берілген.

Баршаңыз білесіздер, XXI ғасырдың жаңа онжылдығы мұсылман үмбеті үшін ауыр сынақтармен басталуда.

Әлемдік қаржы дағдарысы, азық-түлік импортына тәуелділік, жастар мәселесі және басқа да түйткілді жайттар Солтүстік Африка мен Таяу Шығыс елдерінде бұрын-соңды болып көрмеген дүрбелең туғызды.

Тунис пен Мысырдағы саяси режимнің ауысуы, Ливия ұшыраған гуманитарлық зауал жүздеген мың босқындардың пайда болуына әкеліп соқтырды.

Әлемнің өзге өңірлері қарқынды дамып жатқанда, көптеген мұсылман елдерінің көштің соңында қалуы анық байқалды.

1,5 млрд. жуық адамды құрайтын ислам дүниесі бүгінде мызғымас тұтастық құрай алмай отыр.

Ислам дінінің діңгегі біртұтас екені бәрімізге ақиқат.

Бірақ ислам әлемі даму үлгілерінің анағұрлым қайшылығы бар әр түрлі аймақты қамтиды. Сол үшін ислам әлемі туралы пікір айтпас бұрын, мұсылман қоғамының қазіргі даму жолдарын түсініп алу керек деп санаймыз.

Ислам дүниесіндегі 3 стратегиялық бағытты бөліп айтуға болады.

Бірінші стратегия — инерциялы даму стратегиясы. Өкінішке орай, соңғы кездегі оқиғалар консервацияның ерте ме, кеш пе, апатқа ұрындыратынын көрсетті.

Екінші стратегия қазіргі қоғамның құрылымдарын жоққа шығарып, өткенге түбегейлі қайта оралу үрдісіне негізделген. Бұл нұсқа тіпті кейде осы заманғы саяси және экономикалық ахуалдың нормаларын да толық жоққа шығарады.

Ал, үшінші стратегия — ислам әлемін модернизациялауға бағытталған. Бірақ оны өзге үлгілерді талғамай көшіретін қарабайырлық тұрғысынан түсінуге болмайды.

Исламда «Кез-келген істің мұстақым — орта тұсы ең тәуірі болып саналады» деген тағылымды қағида бар.

Қазіргі дүниедегі модернизацияланған ислам стратегиясы — міне, орта тұс дегеніміз осы.

Исламның өзі дін ретінде ешқандай дағдарысқа түспейді. Бұл — қазіргі дүниедегі ең қарқынды тарап келе жатқан дін.

Ислам дүниесінің бірнеше аймақтары дағдарысты бастан кешіруде.

Қоғамды модернизациялау исламның өзінің негіздерін бұрмалау деген сөз емес.

Ислам қоғамын модернизациялау қажеттігі айқын байқалып отыр. Бұл алдымен технологиялық, ғылыми және экономикалық дамуға байланысты. Мұны тек ақиқатқа көз жұма қарайтындар ғана жоққа шығара алады.

Әлем тұрғындарының бестен бір бөлігін құрайтын мұсылман әлемі өзінің экономика саласындағы әлеуетіне мүлдем сай келмейді.

Мысалы, G-8 ішінде мұсылман үмбетінен бірде-бір ел жоқ. Бұл — ислам экономикасының әлемдік ауқымдағы нақты салмағының айқын көрінісі.

Үздік жоғары оқу орындарының алғашқы жүздігінде қанша ислам мемлекеттерінің университеттері бар?

Ислам дүниесінің ішінен соңғы 20 жылда жаратылыстану және техника ғылымдары саласы бойынша Нобель сыйлығының қанша лауреаты шықты?

Ислам әлемінде қанша жаһандық технологиялық инновация өмірге жол ашты?

Біз бұл сауалдарды алдымен өзімізге қойып, таяу болашақта лайықты жауабын беруіміз қажет деп санаймын.

Исламның кейбір сыншылары ислам дүниесінің көп бөлігінің басқа аймақтардан артта қалуы діннің өзімен байланысты деп санайды.

Бұл — ақиқаттан мүлде алыс тұжырым.

Антикалық және осы заманғы батыс мәдениетінің арасындағы сабақтастықты мұсылман дүниесінің қамтамасыз еткенін тарихтан ұмытпауымыз керек.

Исламның мәдени өрлеуінің арқасында орта ғасырларда әлемде математика, химия, астрономия, медицина, архитектура, философия және поэзия салалары бойынша ұлы жетістіктерге қол жеткізілді.

Ілім мен білімнің жаңа үлгілері ғасырлар бойы мұсылмандық Шығыстан христиандық Батысқа қарай жылжыған.

Нақ осы ислам сан ғасырлар бедерінде діни тұрғыдан төзімділік, толеранттық көрсетіп келді. Оғаш ой-тұжырымдарға да асқан сабырлылық танытты.

Қазір ислам әлемі өз дамуындағы күрделі кезеңді бастан өткізіп отыр.

Ислам саяси шиеленістермен, әлеуметтік-экономикалық және демографиялық қиындықтармен бетпе-бет келуде.

Мысалы, 60–70 жыл ішінде әлемдегі мұсылмандар саны ауыр және тоқтаусыз азық-түлік дағдарысы жағдайында 5 есе өсті.

Көптеген мұсылман мемлекеттері «шикізат елдерінің масылдығы» қамытын киіп еледі.

Баршамызға ортақ тағы да бір күрделі мәселеге тоқтала кеткім келеді.

Жаһандық бұқаралық ақпарат құралдарының көпшілігі исламды өздерінің ұлттық қауіпсіздігіне, мәдени және діни ұстанымына қауіп төндіруші ретінде көрсетіп жүр.

Осылайша исламды саяси күш қолдануға, экстремизм мен терроризмге жол беретін дін деп ұқтырады.

Мұндай жағдаймен ешқашан келісуге болмайды.

Егер тарихқа жүгінсек, экстремизм мен терроризм XX ғасырда көптеген индустриалды дамыған мемлекеттердің саяси өмірінің ажырамас бөлігі болғанына көз жеткізе аламыз.

Ол үшін 1960-шы және 1970-ші жылдары Еуропада саяси терроризмнің бетімен кеткенін еске алсақ та жетіп жатыр.

Біз терроризм мен экстремизмнің қаншалықты ашық бағыт ұстанғанына және қандайда бір діни ұранды жамылғанына қарамастан, әлемнің іргелі діндерімен ешқандай ортақтығы жоқ екені жөніндегі сенімге сүйенеміз.

Мен мына мәселе жөнінде ойлануға шақырамын.

Жаһандық терроризмнің көздеген басты нысанасы мұсылмандар әлемі болып отырған жоқ па?

Нақ осы ислам елдерінде жыл сайын мыңдаған жазықсыз жандар, соның ішінде қарттар, әйелдер мен балалар қаза тауып жатыр.

Ислам мен терроризмді шендестіру әділетті ме?

Соңғы жылдардағы тәжірибелер терроризм — нақты мақсатты көздеген белгілі бір күштердің әрекеті екенін дәлелдей түседі.

Қазіргі терроризмнің саяси және экономикалық себептерден туындайтынын тарихтың өзі көрсетіп отыр.

Ол ұлтаралық қылмыспен ғана емес, есірткі айналымымен де, қару-жарақ контрабандасымен де тығыз байланысты болып отыр.

Өкінішке орай, ол геосаяси бастауларға да ие болып отыр.

Исламның болмысын бейбітшілік пен мейірімділіктің, төзімділік пен әділеттіліктің діні ретінде қалыптастыруға баршамыз бірге күш салуға тиіспіз.

Ислам елдерінің ұлы ілімнің беделін түсіруге жаһандық және аймақтық деңгейде қарсы тұра алатын ортақ медиалық жобалар жөнінде ойланатын кез келді.

Көптеген сарапшылар XXI ғасырда ислам жер жүзі бойынша басымдығы бар дінге айналады деп санайды.

Тек болжамның мерзімінде ғана алшақтық бар.

Алайда, біз мәселенің сан мен мерзімде емес екенін, XXI ғасырда ислам елдерінің қоғамы қандай болуы керек екендігі жөнінде сөз болып отырғанын түсінуге тиіспіз.

Сөз жоқ, қазіргі әлемнің экономикалық, саяси, қаржылық және ақпараттық жүйесі өзгере беретін болады.

Алайда, оның бірқатар жүйелі сипаттары сақталып қана қоймайды, керісінше, күшейе түседі.

Ең алдымен, бұл мәдени құндылықтың, «білім экономикасының», «ақыл-ой күшінің» мемлекеттің бәсекеге қабілеттілігінің нақты көрсеткіштері ретіндегі маңызының арта түсуімен байланысты.

Бүгінде мына бір жайт айқын: таяу болашақтың қоғамы — ақпараттық қоғам.

Бұл технологияға, басқару тәсілдеріне, мәдени дамудың үлгілеріне де қатысты.

Біз бүгінгі әлемде уақыт талабына толықтай жауап бере алатын мұсылмандарды де көріп отырмыз.

Ақпараттық қоғамның, өнеркәсіптік және қаржылық саладағы технологияның жетілген үлгілері баршылық.

Ислам әлемінде бәсекеге қабілеттіліктің жоғары үлгісін көрсетіп отырған елдер де бар.

Бұл ислам әлемінің өткен кезеңде ғана емес, болашақта да қарқынды және жедел дамумен тамаша үйлесім таныта алатындығының жарқын айғағы.

Мұсылман елдері айтарлықтай модернизациядан өтуге тиіс.

Мұны қолға алмасақ, тарихи тұрғыдан артта қалу тағы да 100 жылға созылып кетуі мүмкін.

Осындай модернизацияның дәл әрі теңгермелі үлгісін таңдау — 1,5 млрд. мұсылман үмбетінің дамуына қосқан ортақ үлесіміз болар еді.

Осыған орай Қазақстан бірлесіп жүзеге асыруды көздейтін бірқатар бастамаларды сіздерге ұсынады.

Бірінші. Ислам әлемі елдерінің экономикалық ынтымақтастығы шеңберінде жаңа бағыт қалыптастыру қажет.

Бұл үшін Дүниежүзілік ислам экономикалық қоры негізінде он жетекші мұсылман қауымдастығы елдері экономикасы тобына арналған сұхбат алаңын жасауды ұсынамыз.

Мұсылман үмбетінің ресурстары инвестициялық ынтымақтастық үшін қуатты қаржы көздерін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Екінші. Ислам әлемі елдерінің жетекші ғылыми-технологиялық үрдістерден қалып келе жатқанын ескере отырып, Ислам конференциясы ұйымының мүдделі елдері қатысуымен Халықаралық инновация орталығын құруды ұсынамын.

Үшінші. Шағын және орта бизнеске қолдау көрсету мақсатында Дүниежүзілік ислам экономикалық форумының арнайы жұмыс тобын құруды ұсынамын.

Бұл ретте, Ислам даму банкі жанынан шағын және орта бизнестің арнайы қорын құру мәселесін осы форумда талқылаған жөн болар еді.

Біз исламдық қаржыландыру тетіктерін тарту тұрғысынан мұсылман елдерімен ынтымақтастық жасауға мүдделіміз.

Сарапшылардың бағалауынша, Қазақстандағы ислам инвестициясының таяу жылдардағы өсу мүмкіндігі ондаған миллиард долларға дейін жетеді.

Төртінші. Біздің елдеріміздің сауда-экономикалық ынтымақтастығын кеңейтудің маңызды шарты — көлік-коммуникациялық және логистикалық желінің болуы.

Бүгінде Қазақстан «Батыс Қытай – Батыс Еуропа» халықаралық көлік дәлізін кеңейте отырып, өзінің геоэкономикалық жағдайын белсенді түрде пайдалануда.

Біз Қытай мен Парсы шығанағындағы жүк тасымалдау ағынын ұлғайту үшін жаңа темір жолдар салудамыз.

Мен «Қазақстан-Түрікменстан-Иран», Парсы шығанағы темір жол құрылысын қаржыландыруға Ислам даму банкінің белсенді түрде қатысуын ұсынамын.

Жалпы құны 1,5 млрд. долларды құрайтын бұл ұзындығы 963 шақырым темір жол біздің елдердің арасындағы қарым-қатынас, экономикалық саудаға өте әсерін тигізетін болады деп есептейміз.

Бесінші. Азық-түлік қауіпсіздігін нығайту мақсатында Ислам конференциясы ұйымы аясында азық-түлік көмегін көрсету жүйесін әзірлеуді ұсынамын.

Бұған Ислам даму банкі және ұйымға мүше елдердің азық-түлік қоры топтары жүйесінде FAO үлгісіндегі аймақтық қордың құрылуы негіз болар еді.

Оның штаб-пәтерін азық-түліктің экспорттық әлеуетін белсенді дамытушы ел ретінде Қазақстанда орналастыруды ұсынамын.

Құрметті қонақтар, форумға қатысушылар!

Сіздердің көпшілігіңіз Қазақстанға алғаш рет келіп отырсыздар.

Бүгінгі форумның негізгі мақсатының бірі — ислам бизнесі өкілдерін еліміздің іскерлік және инвестициялық мүмкіндіктерімен таныстыру.

Баршаңыз білесіздер, Қазақстан — қарқынды дамып келе жатқан мемлекеттердің бірі.

Біздің тәуелсіз ел атанғанымызға бар болғаны 20 жыл толады. Осындай, тарих үшін тым қысқа мерзім ішінде біз бірқатар аймақтық және соңғы жылдардағы жаһандық дағдарыстарды еңсердік.

Бүгінде әлемде дамудың бірегей және өнегелі үлгісі ретінде «қазақстандық жол» туралы жиі айтылуда.

Бар-жоғы 10 жыл ішінде әсем елордамыз — Астана қаласын салдық. Бұл Қазақстанның зор мүмкіншіліктерін әлемге танытты.

Біздің табыстарымыздың кепілі — ішкі саяси тұрақтылық, ұлтаралық келісім және дұрыс таңдалған экономикалық стратегия.

Әлемдегі дін атаулы бір-бірімен ортақ тіл табыса алады және солай етуге тиіс. 140 этнос пен 46 діни конфессияның өкілдері тату-тәтті өмір сүріп жатқан Қазақстанның тәжірибесі — осының айшықты айғағы.

Бұл — қазақ еліндегі мұсылман жамағатының орнықты ағартушылық ислам үлгісін ұстануының мәуелі жемісі болып табылады.

Біз алдымызға биік мақсаттар қойдық және оған қысқа мерзімде қол жеткіздік.

Атап айтқанда, халықтың жан басына шаққандағы жалпы ішкі өнімі 12 есеге өсіп, 9 мың доллардан асты. Келесі 5 жылдықта біз оны 15 мың доллардан асыруды мақсат етіп отырмыз.

Өткен жылы біз үдемелі индустриялық-инновациялық дамудың арнайы мемлекеттік бағдарламасын қабылдадық. Таяу жылдарда біз құны 55 млрд. доллардан асатын 300-дей жобаны жүзеге асырамыз.

Елімізде адам капиталы деңгейін арттыру және экономика білімінің негізін құру үшін біз Астанада Жаңа халықаралық университет аштық. Жыл сайын 3 мың студентті шетелге жіберіп, ең озық университеттерде оқытамыз. Әлемнің белді университеттері Астанада ашылған бұл оқу орнының серіктестері болып саналады.

Инвестициялық салада да айтарлықтай табысқа жеттік. Қазақстан тәуелсіздік жылдарында шетелдерден 120 млрд. доллардан астам тікелей инвестиция тартты. Ішкі инвестиция бұдан да көп болды. Еліміз алдағы уақытта да инвестиция тарту бағытындағы байланыстарын кеңейте түсетін болады.

Бұл Ресей және Беларусь елімен бірге Кедендік одақты құру, соның негізінде Бірыңғай экономикалық кеңістікті қалыптастыру арқылы жүзеге асырылады. Осы арқылы 170 млн. адамды қамтитын ірі нарыққа жол ашылды.

Дүниежүзілік банктің бизнеске жағдай туғызу жөніндегі рейтингінде Қазақстан-реформа жасаудың лидері болып танылды.

Қазақстанның аймақта интеллектуалдық және инновациялық кластер болуына мүмкіндігі мол.

Біздің еліміз бұрынғы Кеңес елдері ішінде алғашқы болып ислам банк жүйесін енгізуге қажетті заңнамаларды қабылдады. Осылайша елімізде былтыр тұңғыш ислам банкі ашылды.

Қазақстан қауіпсіздік, экономикалық және мәдени ықпалдастық мәселелер бойынша әлемдік қауымдастықтың күш біріктіруіне де белсенді түрде атсалысып келеді.

Еліміздің ТМД елдері арасынан тұңғыш рет Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымына төрағалық етуі — соның айқын мысалы. Біздің бастамамызбен бұл ұйымның 11 жылдан бері үзіліп қалған ауқымды саммиті өтті. Орталық Азия мәселелеріне әлемдік қауымдастықтың назарын аудару біздің төрағалығымыз кезіндегі басымдықтың бірі болды.

Қазақстан ислам өркениетінің ажырамас бөлігі саналатын Орталық Азияның қарқынды әрі орнықты дамуындағы өзінің жауапкершілігін айқын сезінеді.

Бүгінгі Қазақстан әлемге мұсылманы басым елдің де әлеуметтік-экономикалық жаңғыру мен демократиялық реформаларды табысты жүргізе алатынын дәлелдеуге ұмтылып отыр.

Сөз соңында, Астанадағы VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумы біздің елдеріміз арасындағы ынтымақтастық пен диалогты кеңейтуге жаңа серпін береді деген сенім білдіремін.

Құрметті қонақтар, форумға қатысушылар!

Сіздерге зор табыс тілеймін.

Елордамыздағы қадамдарыңыз құтты болсын!

Назарларыңызға рахмет!

Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттер Басшылары кеңесінің ұйымның 10 жылдығына арналған отырысында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 15 маусымы

Құрметті мемлекеттер басшылары!

Қымбатты қонақтар!

Бүгін біз 10 жылдық бірлескен жұмысымыздың қорытындысын жасап отырмыз. Шанхайдан Астанаға дейінгі үлкен жолды басып өткен ШЫҰ-ны біз халықаралық қатынастарда бірегей институтқа айналдырдық.

Біріншіден, ШЫҰ түрлі өркениеттер мен мәдениеттерді алға тартатын мемлекеттерді біріктірді.

Екіншіден, осыдан 10 жыл бұрын Шанхайда Ұйымға мүше мемлекеттер өз халықтарының қауіпсіздігіне қарай тарихи қадам жасады.

Үшіншіден, ШЫҰ өзіне барынша перспективалы әлемдік экономиканы тартып отыр.

Өткен жылдарда Ұйымға қатысушы елдердің арасында экономикалық өзара іс-қимылды жетілдірдік. ШЫҰ-ның ішкі тауар айналымы 7 есе өсті. ШЫҰ елдері трансевразиялық коммуникациялар — автокөлік және темір жол, тұрба құбыры желілері жобаларын жүзеге асыруға шықты.

Төртіншіден, біз экономикалық ынтымақтастық пен интеграцияны кеңейту үшін стратегиялық негіз құрдық.

Іскерлік кеңес және Банкаралық бірлестік құрылды, Ұйымның экономикалық форумы тұрақты өткізіліп келеді. 2020 жылға дейінгі көптарапты сауда-экономикалық ынтымақтастық бағдарламасы жүзеге асырылуда.

Бесіншіден, Ұйым жаһандық және өңірлік қауіпсіздікті нығайтуға баға жетпес үлес қосқанын атап өтті. Терроризммен, сепаратизммен және экстремизммен күрес туралы Шанхай конвенциясы қабылданды.

ШЫҰ-ның Өңірлік антитеррорлық құрылымы қазірдің өзінде жаһандық қауіпсіздікті қамтамасыз ету құралдары арасында лайықты орнын алды. Өңірлік антитеррорлық құрылымның қатысуымен 500-ден астам террорлық актілердің алдын алуға мүмкіндік туды.

Алтыншыдан, біздің Ұйымның саяси салмағы мен беделі тұрақты өсіп келеді.

Оның құрамына БҰҰ Қауіпсіздік кеңесінің 2 тұрақты мүшесі кіреді. ШЫҰ БҰҰ Бас Ассамблеясы жанындағы байқаушы мәртебесіне ие. Ұйымға мүше болғысы келетіндердің, байқаушылар мен әріптестік үнқатысу бойынша мүше болатындардың қатары өсе түсуде.

Жетіншіден, біз жаңа салалар — білім беру, денсаулық сақтау, экология және басқа да салалар кіретін өзара ықпалдастықты кеңейтудеміз.

Қазақстан ШЫҰ-ға төрағалығын біздердің тәуелсіздігіміздің және ұйымның өзінің мерейтойлық жылымен аяқтағалы отыр.

Біздің төрағалығымыздың жылында «Қауіпсіздік және ынтымақтастық жолындағы 10 жыл» ұраны астында 110-нан астам бірлескен шара өткізілді.

«Бейбітшілік миссиясы – 2010» бірлескен кең көлемдегі антитеррорлық жаттығуы өтті.

Ұйымның Есірткіге қарсы стратегиясы қол қоюға әзірленді.

Өткен жылы Ұйым Ауғанстандағы жағдайды реттеу процесіне айтарлықтай қолдау көрсетті.

Біздің елдеріміз өткен жылы ішкі өткір саяси дағдарысты өткерген Қырғызстан-халқына шұғыл көмек көрсетті.

Көрсетілген көмектің жалпы көлемі 50 млн. доллардан асады.

Төрағалық кезегін Қытай Халық Республикасына бере отырып, біз алдағы жылды Тату көршілік пен достық жылы деп жариялау туралы бастамасын толығымен қолдаймыз.

Жалпы алғанда, 10 жыл ішінде ШЫҰ жаңа тұрпаттағы халықаралық өңірлік Ұйымға айналды. Бұл бірінші мемлекетаралық қауіпсіздік құрылымы өзара сенім мен бірлікке негізделген. ШЫҰ-ның күрделі ХХІ ғасырдағы дамуының зор әлеуеті осында жатыр.

Қымбатты достар!

ШЫҰ-ның қалыптасу кезеңі табысты өтті. Енді ұйымның алдында тұрған жаңа міндеттер мен заманның жаңа сынақтары үшін шешімдер іздестіру қажет.

Өткен он жылда Ұйымның базалық қызметі негізінен 3 қасірет — терроризммен, экстремизммен және сепаратизммен күрес болды. Бүгінде есірткі синдикаты жаһандық аз қатер туғызып отырған жоқ.

Соңғы 10 жылда Ауғанстанда героин мен есірткі трафигі өндірісі он есеге өскен. Адамзатқа қарсы осы қылмыстың шығу көзі мен себебі Ауғанстаннан шалғайда екені мәлім.

Ұйымға мүше мемлекеттер БҰҰ басшылығы мен Халықаралық Гаага трибуналына осыған байланысты үйлестірілген ұсыныстармен шығуы қажет. Халықаралық тергеулер жүргізіп, адамзатқа қарсы қылмысқа қатысушы барлық ұйымдар мен тұлғаларды жауапқа тартуы керек.

Барлық осы төрт көрініс — терроризм, діни экстремизм, сепаратизм және есірткі бизнесі біздің елдеріміз бен бүкіл әлемге оларды тарату үшін әлем бойынша Интернет жүйелерін пайдаланады. Мұндай желілік орындалу жалпы қатердің есебі бойынша бестен бірі. Сондықтан да Ұйым елдері оған күшті тосқауыл қоюы қажет. АҚШ-тың өзін-өзі қорғау тәжірибесі бар. АҚШ-та киберқауіпсіздік — киберқауіпке және кибертерроризмге қарсы кешенді шаралар жүргізуге бағытталған қатал доктрина қабылданған.

Халықаралық құқыққа «электрондық шекара», «электрондық тәуелсіздік» деген жаңа ұғымдар енгізетін кез келді.

Біз ресейлік және қытайлық достарымыздың маңызды жұмысына қолдау көрсетіп, ШЫҰ-ның осы бағыттағы біртұтас топтасқан ұстанымын тұжырымдауға тиіспіз. Сонымен қатар бізге сындарлы ойлар, жаңа технологиялар әкелетін желілік барлық жағымды жайларға кеңінен ашық болуға тиіспіз.

Интернет агрессиясына қарсы «Киберпол» функциясын орындайтын ШЫҰ-ның арнайы органын құру мәселесін ойластыру қажет.

Біз ұйымның одан әрі даму негіздерін қалауға тиіспіз.

Бірінші. Негізгі ғаламдық мәселелердің бірі — қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Біз терроризммен, экстремизммен және есірткі қаупіне қарсы күресте өзара с-қимылды әрі қарай тереңдетуіміз қажет.

Ол үшін Өңірлік антитеррорлық құрылымның материалдық-техникалық мүмкіндіктерін кеңейту керек.

Ұйымның аумақтық және өңірлік жанжалдарды реттеу жөніндегі кеңесін құруды ұсынамын, оның аясында ШЫҰ-ның жауапкершілік аймағындағы ықтимал «отты нүктелерде» алдын алу шараларын қабылдау қажет.

Осы жылдары біз көрші Қырғызстанда 2 өткір саяси жанжалды және төңкерісті көрдік, біздің ұйым ешқандай қауқар көрсетпеді.

Екінші. Бізге мақсатты түрде ШЫҰ-да біртұтас көлік-энергетикалық кеңістік құру туралы мәселені дайындау қажет.

Біздің елдерімізде мұнай, газ, гидроресурстар бар және ірі тұтыну нарығы бар. Біздің мүдделерімізді біріктіріп, Құбыр жолдары мен электр тарату желілерінің еуразиялық тұтас жүйесін жасау керек. Көлік құрамдасына келсек, алғашқы қадам — ғасыр құрылысы «Батыс Қытай – Батыс Еуропа» автомагистралі (ұзындығы 8,7 мың км.).

Осы мәселелермен арнайы құрылған ШЫҰ елдерінің инфрақұрылымдық интеграциясы комитеті айналысар еді.

Үшінші. ШЫҰ аясында тығыз экономикалық ынтымақтастықтың жаңа тетіктерін құру маңызды.

Біз инвестиция мен сауда жолындағы кедергілерді барынша төмендетіп, перспективалы бірлескен өндірістерді құруымыз қажет.

Бірлескен жобалар мен инновацияны қаржыландыру үшін Даму қорын құруды тездетуді ұсынамын.

Әлемде азық-түлік қауіпсіздігі мен су пайдалану мәселелері өткір тұр. Азық-түлік бағасы өсуде. Ауыз су Еуразияның орталық бөлігінің әрдайым аса құндылығы болып келеді.

Халыққа осы мәселені болдырмау керек. Қазақстанның ШЫҰ аясында Су және азық-түлік комитеті атты тиісті ұлттық ведомстволар басшыларының деңгейіндегі жаңа құрылым ашуды ұсынамын.

Төртінші. Қазақстандағы және Ресейдегі былтырғы өрттер мен Жапонияда болған жер сілкінісі Төтенше жағдайлар жөніндегі орталық ашудың қажеттілігін дәлелдеп отыр.

Әріптестеріме Төтенше жағдайлар жөніндегі кеңес құрудың қажеттілігін де атап өткім келеді.

Бесінші. Тұрақты жұмыс істейтін Ұлтүстілік болжам институтын құрудың уақыты жетті. Сонымен бірге, ШЫҰ дамуының біртекті болжамын да әзірлеу қажет.

Ол үшін барлық ұлттық болжамдық ресурстардың күшін біріктіріп, ШЫҰ-ның біртекті орталығын ашу керек. Күштерді біріктіріп, «ШЫҰ-2030», «ШЫҰ-2050» болжамдық жобаларын әзірлеуге болады. Бұл алдағы уақытта орын алуы ықтимал жаһандық экономикалық дағдарыстарға қарсы тұру үшін керек. Өкінішке қарай, бүгінгі күні дүние жүзінде бүкіләлемдік валюта-қаржылық архитектураның кінәратын табу проблемасы әлі шешілмеген.

Бізге алтынмен қамтамасыз етілген ұлтүстілік толыққанды валюта қажет. Оны қабылдау ШЫҰ-ның қолынан келеді. Және своп-операциялар — осы істің жолындағы алғашқы қадам. ШЫҰ-дағы тең құқылы ынтымақтастық үшін қажет.

Мен айтқан ұлтүстілік 5 мақсат — әлемнің алдағы 10 жылғы дамуына қажет маңызды шаралар. Бұл ұсынысты ШЫҰ-ның «Бес мейірімді ісі» деп атауға да болар еді. Біздің барлығымызға қажет басқа да ұсыныстар болатынына сенімдімін.

Қадірлі әріптестер!

ШЫҰ-ның ерекшелігі мен тартымдылығы өз мақсаттарын іске асыруда саяси-дипломатиялық, алға басу ұстанымдарын пайдалана білуіне байланысты.

ШЫҰ-ға мүше елдердің бәрі де аумақтарының, тарихтары мен мәдениеттерінің әртүрлілігіне қарамастан, тең және бірдей дауысқа ие. Сол себепті әлемде ШЫҰ-ның қызметіне ғаламдық тұрақсыздыққа нақты балама ретінде оң көзқараспен қарайды. Сондықтан да әлем біздің Ұйымымыздан үлкен үміт күтеді.

Бүгін Астанада Еуразиядағы бейбітшілік, тұрақтылық және қауіпсіздік жолында Шанхай ынтымақтастық ұйымына біріккен біздің халықтарымыздың тарихында тағы бір шешуші тарау ашылғанына сенімдімін.

Петербург халықаралық экономикалық форумында сөйлеген сөзі

Ресей Федерациясы, Санкт-Петербург қаласы, 2011 жылдың 18 маусымы

Құрметті форумға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Соңғы жылдары Санкт-Петербург форумы аймақтық және жаһандық ауқымда нақтыланған экономикалық стратегияны әзірлеуге көмектесетін маңызды тетікке айналып келеді.

Форумның бүгінгі тақырыбының өзектілігі де ешқандай сұрақ тудырмайды.

Бүгінгі күні әлем дағдарыстан кейінгі даму кезеңіне өтіп отыр. Дағдарыстан кейінгі даму өте күрделі әрі қатерлі кезең деп айтуға толық негіз бар. Осы кезеңнен өтуде әлемдік экономика мен саясаттың барлық субъектілеріне дүниежүзілік тиімді даму формуласын табу көп нәрсеге байланысты.

Біріншіден, әлемдік экономикалық және валюталық жүйеде күрделі өзгерістер бола ала ма?

Осы өзгерістердің қажеттілігі туралы көп айтылуда, бірақ іс жүзінде бірде-бір шара қолданылмай отыр.

Екіншіден, осы өзгерістер көп елдер мен олардың азаматтарының өміріне қалай әсер етеді?

Жаһандық мәселелердің себептерін түсіну және оларды шешудің кілтін табудан бүкіл әлемнің болашағы қандай болатыны тәуелді болып отыр.

Мен Петербург форумында осынау сындарлы мәселенің шешімін табуға маңызды қадам жасалар деген сенімдемін.

Құрметті форумға қатысушылар!

Дағдарыс өте терең экономикалық жарықшақтар салып кетті. Қазір олар дағдарысқа қарсы шаралар пакеті арқылы шығарылған арзан ақша массасымен жамап-жасқалуда. Бірақ біртұтас әлемдік экономиканың жарықшағы мұнымен бітелмейді, тек сырты ғана өзгереді. Сондықтан мұндай шаралардың дағдарысты толық еңсеруі неғайбыл. Әлі күнге жаңа экономикалық қатерлерге қарсы тұра алатын тиімді тетіктер табылған жоқ, сондай-ақ экономикалық тұрақтылықтың сақталуына біршама оң әсер ете алатын жинақтағы қаражаттың сақталуына кепілдік беруі мүмкін сенімді әлемдік резервтік валюта немесе аймақтық валюталар тобы ойластырылған жоқ.

«Кешегі күннің валютасын» қосымша эмиссия арқылы көбейту жаңа экономикалық толқуларды ұзақ уақытқа тұзақтай алмасы айқын болып қалды.

Олар көптеген елдердің экономикалық дамуындағы теңгерімсіздіктердің — жұмыссыздықтың жоғары деңгейі, бюджет тапшылығының көптігі, мемлекеттік және жекеменшік қарыздар деңгейінің жоғарылығы секілділердің салдарынан туатын әлеуметтік жарылыстардың алдын алуға құдіреті жетпейді. Оған ЕО елдері — Грекия, Испания, Португалия, Ирландия және Таяу Шығыс пен Солтүстік Африка елдері айқын мысал бола алады. Тұтас алғанда, әлемдік экономиканың жандана бастауы оның орнығып-қалпына келуінің көрсеткіші емес.

Біркелкі болмаған соң, экономикалық дамудың өзі үлкен тәуекел тудырады. Жоғары дамыған елдер аздаған өсімге қол жеткізуде, бірақ оларда жұмыссыздық деңгейі сол қалпында қалып отыр. Ал дамушы елдер рыногы қызып кетудің үлкен тәуекеліне жақындап келеді.

Дағдарыстан кейінгі кезең азық-түлік ресурсының жетіспеушілігімен ерекшеленді. Қазір әлемдік ІЖӨ-нің 4,2%-дан артығы мұнай өндіруге кететін шығындар болып отыр, ал бұл тарихи қалыптасқан 3%-дан жоғары.

Осы дағдарыстың салқыны азық-түлік проблемасының өткірлене түсуіне алып келді. БҰҰ-ның мәліметіне қарағанда, аштық қаупі 2008 жылы 963 млн. адамға, ал 2009 жылы млрд. артық адамға төнген.

Табиғи-климаттық және басқа да факторлардың қиындаған кезінде азық-түлік өндіру шығындарының артуы бүкіләлемдік азық-түлік дағдарысына алып келу қаупі бар.

Жаһандану экономикалық бәсекелестік пен әлеуметтік теңсіздікті күрделендіре түсуде.

Кейбір сарапшылардың бағалауына қарағанда, әлемнің жарты байлығын Жер тұрғындарының 2% ғана иеленіп отыр.

Қолдан шығарылған қағазды белсенді саудалау жалғаса түсуде, ол әсіресе соңғы кездері жылдам қарқынмен өсіп келе жатқан шикізат нарығының тұрғысынан жақсы көрінеді.

Қаржы секторы мен нақты экономиканың арасында тиімді теңгерімділік жоқ, алыпсатар капиталды қолдан құмпиту жалғасып жатыр.

Міне, осының бәрі әлемдік қаржы архитектурасын тез арада реформалау үшін қарқынды және тиімді шаралар қабылдауды қажет етеді. Мәселені сөзбұйдаға салмай, нақты іске асыруға көшу керек.

Әлемдік қоғамдастық дағдарыстан нақтылай шығу үшін жаңа және әділетті қаржы-валюталық архитектураға қарай сатылаған адымдар жасауы керек. Ал енді мұндай қадамдардың локомотивтері бірінші кезекте жаңа заманның лидерлері болары анық. Бірақ сол жаңа заманның қашан басталатыны әзірге белгісіз.

Ол үшін бізге осы дағдарыстың аяқталғанын және жаңа заманның басталғанын білдіретін белгілер мен критерийлерді анықтау керек шығар.

Бұл критерийлерді мен осыдан 2 жыл бұрын, 2009 жылдың ақпан айында жарияланған «Дағдарыстың кілті» атты еңбегімде жариялаған едім. Әзірге оның бірде-бір тұжырымын ешкім де жоққа шығарған жоқ.

Біріншіден, бұл негізгі қолданушылар әзірлеп, әлем елдерінің көпшілігі өз халықтарының мүддесі үшін қабылдаған заңдылық критерийі, яғни әлемдік валюта туралы заңның (немесе келісімнің) болуы.

Екіншіден, бұл әлемдік валютаны шығару тетіктерін басқару мен процедураларының мөлдірлігі, яғни демократиялылық критерийі.

Үшіншіден, бұл қолданушылар мен тұтастай әлемдік қоғамдастық тарапынан әлемдік валюта эмитентін бақылау критерийі.

Төртіншіден, бұл негізгі субъектілер — елдер, компаниялар және азаматтар, әлемдік қоғамдастық алдындағы әлемдік валюта эмитентінің жауапкершілік критерийі.

Кез келген сарапшы үстірт қарап шыққанның өзінде осы критерийлердің бірде-бірі бойынша әлемде ешбір өзгеріс болмағанын анықтар еді.

Қазір әлемді жаһандық дағдарысқа душар еткен батыстың ескі даму парадигмасы өз қауқарсыздығын толық көрсетті. Оның орнына қазір жақын болашақта ХХІ ғасырдың мэйнстримі болатын дамудың жаңа парадигмасы келе жатыр. Бұл — бұлжымас, айқын факт.

Мен біздің пленарлық отырыстың «Болашақта дағдарысты болдырмаудың жолдары қандай?» деген сұрақтың жауабы қысқа әрі қарапайым дер едім. Оның жауабы тез арада ұйымшылдықпен әрі мақсатты түрде тиімсіз қаржы-валюталық архитектураны ауыстыру болып табылады. Осыған байланысты мен мына өзекті мәселелерге назар аударғанды қалаймын.

Бірінші. Жаһандық қауіптер экономиканың шикізатқа тәуелділігінен құтылып, тұрақты және инновациялы дамуға көшу қажеттілігін көрсетіп отыр.

Қазақстан жаһандық сын-тегеуріндерге қарсы тұруға бағытталған іс-қимылдың өзіндік бағдарламасын әзірледі. 2010 жылы отандық экономиканың өсімі 7% болды.

Біз осы қарқынды төмендетпеу мақсатын алдымызға айқын қойып отырмыз.

Қазақстан 2016 жылы ІЖӨ көлемін 15 мың долларға жеткізіп, табысы жоғары елдер тобына өтетін болады.

Ал өткен жылы біз Қазақстанның 2020 жылға дейінгі даму стратегиясын қабылдадық. Ол біздің еліміздің 10 жылдық кезеңіндегі жаңғыру бағыттарының негізгі бағыттарын айқындаған. Олар экономиканы үдемелі түрде әртараптандыру, адам капиталын дамыту, іскерлік және тартымды инвестициялық климатты қалыптастыру, халыққа қызмет көрсетуде жоғары сапаға жету және ұлтаралық келісімді сақтау.

2015 жылға дейін құны 80 млрд. доллар болатын және жаңадан 200 мың тұрақты жаңа жұмыс орнын ашатын 500-дей жоба іске асырылатын болады.

Біз орнықты экономикалық дамудың негізі мен инновациялардың басты қозғалтқышы адам капиталы екенін жақсы түсінеміз.

Сондықтан да дарынды балалардың әлеуетін ашуды көздейтін Зияткерлік мектептер жүйесін аштық.

Жоғары оқу орындарының инновациялық істерге өтуін қамтамасыз ететін жұмыстар жасаудамыз.

Инновациялық әлеуетті дамыту үшін Астана қаласында жаңа халықаралық университет пен инновациялық технологиялар паркін аштық.

Осынау зияткерлік алаңдар әлемдік деңгейдегі ғылыми орталықтарға, болашақтағы инновациялардың қайнар көзіне және оны іс жүзіне асыратын орындарға айналады.

«Батыс Қытай – Батыс Еуропа» автожолы, Каспий теңізіндегі Ақтау портын дамыту Иран мен Қытайға тартылатын темір жолдар сияқты ірі жобалар асырылуда.

Орталық Азиядағы аса ірі іскерлік және қаржы орталығы — Алматы дамуда.

Біз Қазақстанды 2016 жылы сауда, логистика, іскерлік хаб және Орталық Азиядағы білімнің аймақтық орталығына айналдыруға барлық күшімізді жұмылдырудамыз.

Бұл елдер арасындағы экономикалық бірігуді күшейтіп, біздің еліміздің де, күллі өңірдің де халқының өмір сүру деңгейін арттырады.

Екінші. Ғаламдық экономикалық қауіптерді кез келген мемлекет өздігінен еңсере алмайды және болашақта жаңа экономикалық толқындарсыз дамуға кепілдік берілмейді.

Сондықтан да Қазақстан ТМД, ЕурАзЭҚ, ШЫҰ және басқа да бірлестіктер аясындағы интеграциялық үдерістердің қолдаушысы болып келеді.

Бұдан 4 жыл бұрын, осында Санкт-Петербургте Қазақстан, Ресей және Беларусь мүшесі болып табылатын Кеден одағын құру туралы талқыласақ, бүгінде ол табысты жұмыс істеуде. Оның бірінші жылының өзінде ғана Қазақстанның әріптестерімен арадағы тауар айналымы ширек еседен артты.

Ал 2012 жылы біз интеграцияның қазіргіден де тереңдетілген деңгейіне, яғни Бірлескен экономикалық кеңістікке өтеміз, оның аясында капиталдың, еңбек ресурстарының, тауарлар мен қызметтердің еркін қозғалуы қамтамасыз етілетін болады.

Еуразиялық интеграция туралы Санкт-Петербург форумында айтқан менің бірқатар идеяларым нақты көрінісін тапты. Бұл Астанада құрылған Ғалымдардың еуразиялық экономикалық клубы, Еуразиялық іскерлік конгресс және басқалары.

Үшінші. Кеден одағын құрғанымызбен, бізге ДСҰ-ға ену тиімді әрі стратегиялық жағынан маңызды екені айқындалып отыр.

Сонымен қатар әлемдегі ғаламшар халқының 15% ғана тұратын жоғары дамыған 34 ел сыртқа шығарылатын өнімдердің жартысынан астамына (52,3%-на) ие болып отыр.

Ал сол кезде дамушы мемлекеттердің қатарына енетін 150 елдің үлесіне жаһандық экспорттың үштен бірі ғана тиесілі.

Осының өзі ДСҰ шеңберіндегі жасалатын келісімдердің теңқұқықты жағдайда емес екенін көрсетеді.

Мәселен, ауыл шаруашылығын алатын болсақ, бұл Қазақстан үшін ғана емес, барлық дамушы елдер үшін бәсекелестікке қабілеттігі өте төмен сала болып табылады. Сондықтан біз бұл сектордағы мемлекеттік қолдауды сақтап қаламыз.

Жаһандық экономикадағы қазіргі жағдайды ескере отырып, Кеден одағы елдеріне ДСҰ-ның шеңберінен шығатын ДСҰ-ПЛУС шарттарын қоспағанда, оның тек негізгі келісімдерінің шарттарын сақтау қажет.

Сонымен бірге, Кеден одағы елдеріне кеден аумағының ішінде де, оның сыртында да біртекті (келісілген) сыртқы сауда қағидаттарын ұстануы аса қажет. ДСҰ — адамзаттың қол жеткізген үлкен жетістігі.

Қазақстан да, Ресей және басқа елдер сияқты оның толыққанды мүшесі болуға ұмтылады. ДСҰ-ның атына айтылған тілектер осы ұйымға кіру процесін жемісті аяқтауға деген ниетімізді және барлық әріптестерімізбен бірге оның жаһандық экономикадағы рөлін күшейту жұмысымызды білдіреді.

Төртінші. Бүгінгі күні әлем энергетикалық қауіпсіздіктің жаңа қатерлеріне жолығып отыр.

Дүние жүзінің 1 млрд.-қа жуық халқы бар дамыған елдері әлемнің барлық басқа бөлігіне қарағанда энергия ресурстарын 2 еседен артық жұмсайды. Шикізат ресурстарына иелік ету жолындағы күрестер әлемдегі ахуалды жаңа шиеленістерге әкелуі мүмкін. Халықаралық энергетикалық агенттік мұнай мен газды қайта бөлу жағынан алғанда іс жүзінде тек энергоресурстарды тұтынушы импортер елдердің мүддесін ғана жақтайды. Сонымен бірге, баламалы энергетика көздерін табу бойынша барлық зерттеулерді үйлестіру ісі жоқ. Сондықтан мен Әлемдік энергетикалық ұйым құрудың қажеттілігі туды деп санаймын.

Ол әлемдегі энергетикалық ресурстардың барлық түрін өндіру мен бөлу және ғылыми зерттеулерді үйлестіруге тиіс. Бұл ұйым энергетика қауіпсіздігі саласында мониторинг жасаумен және барлық мәселелерді шешумен айналысуы керек.

Бұл іс әлемдегі кез келген энергияны, оның ішінде ядролық энергияны да артық проблемасыз және дүрбелеңсіз қолдануға мүмкіндік берер еді.

Әлемдік қауымдастық энергияны теңдестірілген пайдалануға деген бірлескен қағидаттарды тұжырымдай отырып, жаһандық экологиялық қауіпсіздік үшін негіз қалайтын болады.

Құрметті форумға қатысушылар!

Осы форумдағы пікірталас жаһандық экономиканың дағдарыстан кейінгі орнықты дамуына бағытталған жаңа бастамалар беретініне сенімдімін.

Қатысушылардың бәріне табыс және жемісті жұмыс тілеймін.

Тыңдағандарыңызға рахмет!

Ислам ынтымақтастығы ұйымына мүше мемлекеттер Сыртқы істер министрлері кеңесінің 38-ші сессиясында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 28 маусымы

Бисмиллаһи ир-Рахмани ир-Рахим!

Қадірлі қонақтар,

Ханымдар мен мырзалар!

Сіздерді кеңпейіл Қазақстан халқы атынан ыстық ықыласпен қарсы алғанымға зор қуаныштымын!

Биыл еліміздің тәуелсіздігінің 20 жылдығын мерекелеп жатқан Қазақстан үшін Ислам конференциясы ұйымына төрағалық студің тарихи маңызы өте зор.

Бүгінде бейбітшілік, ынтымақтастық және даму үшін Ислам конференциясы ұйымының қажеттілігі арта түскені бәрімізге белгілі.

Бұл ұйым — төрт құрлықтағы 57 мемлекетті біріктіретін «Ислам әлемінің өзіндік Біріккен Ұлттар Ұйымы» міндетін атқарып отырған бірегей құрылым болып саналады.

Ханымдар мен мырзалар!

Бүгінгі алмағайып заманда Умма салмақты проблемалармен бетпе-бет келіп отыр. Ислам қоғамдастығына бейбітшілік, жаңғыру, ғылыми-техникалық даму және өркендеу ауадай қажет.

Умманың жиынтық экономикалық әлеуеті шексіз және бізге өзара тиімді ынтымақтастық, өзара көмек және дамуға ықпалдастық тұрғысынан күш біріктірген ұтымды болады. Сауда-инвестициялық, технологиялық, әлеуметтік және білім беру бағдарламаларын іс жүзіне асыруда Ислам ынтымақтастығы біздің ұйымның басты қағидаты рөлін атқарады.

ИҚҰ-ға мүше мемлекеттер тұрғындарының орташа сатып алу қабілеті 9,5 мың долларды құрайды, ал Еуропа елдеріндегі балама көрсеткіш 24 мың доллардан асады.

Ислам конференциясы ұйымы елдер арасындағы дамудың өзінде үлкен айырмашылықтар бар. Мәселен, жан басына шаққандағы ІЖӨ аса дамыған және дамымаған мемлекеттер арасында 100% айырмашылықты құрайды.

ИҚҰ-ға мүше елдер әлемдік энергетикалық ресурстардың 70% бақылауында ұстап отыр. Алайда оларға әлемдік ІЖӨ-нің тек қана 7,5% және әлемдік тауар айналымының 11% ғана келеді.

Жағдайдың бұлай қалыптасуы біз үшін мүлдем орынсыз деп санаймын.

Біздің ұйымға мүше әрбір мемлекеттің, тұтастай алғанда Умманың бәсекеге қабілеттілігін жоғарылату қажет. Сондықтан ИҚҰ-ға мүше мемлекеттердің экономикалық дамуы үшін интеграциялық стратегия дайындауды ұсынамыз.

Осыдан 3 апта бұрын өткен VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумында мен бірқатар нақты ұсыныстар енгізсем, олар негізінен қабылданды.

Атап айтқанда, он жетекші мұсылман экономикалық тобы үшін үнқатысу алаңын құруды ұсындым. Ұйымға мүше 57 мемлекеттің тек 10-ы ғана мұсылман елдері қоғамдастығы өнімі жиынтығының 80% шығарады.

ИҚҰ шеңберінде азық-түлік бойынша өзара көмек көрсету жүйесін жөнге қойған жөн. Өйткені, бұл күн өткен сайын үлкен проблемаға айналу үстінде. Ал азық-түлік жетіспеушілігі бүгінгі таңда үлкен мәселеге айналып отырса, мүдделі елдерде оның пулын ұйымдастырған ұтымды болмақ. Біз ондай ұйымның штаб-пәтерін азық-түлік ресурсын экспорттайтын мемлекет ретінде Қазақстанда орналастыруға дайынбыз.

Бүгінде энергетикаға ауқымды инвестициялардың маңызы өте жоғары. Халықаралық энергетикалық агенттіктің бағалауынша, 2030 жылға дейін энергия қуатын өндіру және тасымалдау үшін 17 трлн. долларды шығындау қажет болады.

Біздің еліміз «Болашақ энергиясы» тақырыбы бойынша «Экспо-2017» бүкіләлемдік көрмесін өткізуге өз кандидатурасын ұсынды. ИҚҰ-ға қатысушы мемлекеттер тарапынан біздің бастамашылдығымыз қолдауға ие болады және ұйым мүшелері ұсынылған тақырыпты талқылауға белсене қатысады деп үміттенемін.

Мұсылман елдері проблемасын шешуге іштен келу қажеттігіне сенімдімін. Ислам әлеміне дамудың шикізаттық бағытынан индустриялық-инновациялық қырына қарай көшу қажет.

ИҚҰ аясында энергетикалық салада инвестициялық және технологиялық ынтымақтастық бойынша іс-әрекеттің бірлескен жоспарын әзірлеп, қабылдауды, сондай-ақ Халықаралық инновациялық орталық құруды ұсынамын.

ИҚҰ аясында шағын және орта бизнесті қолдау жүйесін қалыптастыру ісі маңызы зор басым бағыт болып табылады.

Біз Ислам даму банкі қасынан Шағын және орта бизнестің арнаулы қорын құруды ұсынамыз.

Әлемдік экономикалық дағдарыс ислам қаржы-экономикалық моделінің тұрақтылығы мен өміршеңдігін айқындап берді. Умма әлемге ұсына алатын пайдалы және тиімді өнімдердің бірі ислам қаржыландыру жүйесі болып табылады.

Қазақстан өзінде Ислам банкін ашты. Біз Қазақстанда ислам қаржыландыруы мен өңірлерде исламдық қаржыландыру құралдарының бенчмаркингін құруды белсенді түрде алға жылжытудамыз.

Ислам банкингі жөнінде халықаралық конференция өткізуді, сондай-ақ Алматыны ислам қаржыландыруын қолданатын өңірлік қаржы орталығы ретінде дамытуды ұсынамын. Бұл конференцияны да сонда өткізуге болар еді.

Ақыр аяғында ислам әлемі өзінің артықшылықтарының бірі — демографиялық өсім әлеуетін пайдаланып, оны тұрақты экономикалық дамудың ажырамас бір бөлігіне айналдыруы тиіс.

Халықаралық сарапшылардың бағалауы бойынша 2030 жылы мұсылман әлемінде 2,2 млрд. адам өмір сүретін болады. Бұл — планета халқының төрттен бір бөлігі деген сөз.

Орасан зор адам ресурстары сайма-сай білім және ғылыммен қамтылуды қажет етеді. Ислам өркениетінің қайта өрлеуіне қызмет етіп, жаңа идеялардың алға жылжуына қабілет танытатын интеллектуалдық элитаны тәрбиелеу біздің міндетіміз болуы тиіс.

Орта ғасырларда ислам әлемге математика, химия, астрономия, медицина, сәулеткерлік, философия мен поэзия салаларында ұлы жаңалықтар мен ашылуларды сыйлады.

Бағдад, Кордова, Толедо, Александрия секілді қалалар бүкіл әлемнің интеллектуалдық орталықтары болып табылды. Олар ғалымдар, әдебиетшілер мен кітап шығарушылардың ірі қауымдастығын өздерінде шоғырландыра білді.

Мұсылмандар көрші елдердің қызығушылығы мен таңданысын туындатқан қуатты интеллектуалдық өркениетті құра алды.

Қайта өрлеу заманының қарсаңында христиандық Еуропа шығыс киімдерін киді және мұсылмандардың философиялық шығармаларын оқуды дәстүрге айналдырды.

Араб цифрлары мен есептеу жүйесінің пайда болуы математикада, алгебрада, геометрияда танымдық төңкеріске әкелді. Осының негізінде Еуропаның мұнан кейінгі гүлденуіне қызмет еткен оқытушылық жүйесі қалыптасып, сәулеткерлік пен сауда дамыды.

Міне, осындай қуатты тарихи іргетасқа сүйене және бірлесе отырып біз ислам өркениетінің интеллектуалдық ролін қайта жаңғыртуға міндеттіміз.

Мұсылман әлемінің интеллектуалдық ұлылығы мен жасампаздық күш-қуаты неліктен жоғалғандығын зерттеп, түсінуіміз қажет.

Ислам елдері бай табиғи, адами, қаржылық ресурстарға ие бола отырып, неліктен әлемдік даму деңгейінде жоғарғы орындарға ие бола алмады?

Неліктен ислам университеттері әлемдік жоғары білім жүйесінде өздерін көрсете алмай отыр?

Соңғы 20 жылда мұсылман елдерінде жаратылыстану және техникалық ғылымдар саласында әлемдік деңгейдегі жаңалық ашулардың болмау сыры неде?

Бұл шындықты байқамаудың өзі мүмкін емес.

Әлемдік деңгейдегі алдыңғы қатарлы идеялардың пісіп-жетілуі мен жаңалықтардың ашылуына ақша мен табиғи ресурстар емес, бірінші кезекте интеллектуалдық орта мен қоғамдық-саяси ахуалдың қажет болатындығы әбден айқын.

Бірқатар мұсылман мемлекеттер бүгінгі өзінде осы бағытта алға басып келеді.

Оларда әлемдік деңгейдегі университеттер ашылуда.

Астанада ашылған Халықаралық университет солардың бірі болып табылады. Мұнда инженерлік, жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық мамандықтар бойынша әлемдік деңгейде білім беріледі.

Пайғамбар, оны Жаратқанның өзі жарылқасын, білімге бара жатқан адам Алланың жолына түседі деген жоқ па еді.

Құрметті достар!

ИКҰ жаһандық деңгейдегі жаңа ұсыныстарды әзірлеп, шешімдер қабылдау үдерісіне белсене қатысуы тиіс деп есептеймін.

G20 саммиттерінің жұмысына ИКҰ өкілдерінің қатысу мүмкіндігін қарастыруды ұсынамын. Бұл «жиырмалықтың» өкілеттілігін арттырып, ИКҰ елдеріне халықаралық «күн тәртібіндегі» маңызды мәселелер жөнінде өздерінің топтастырылған ұстанымын қорғауға мүмкіндік берген болар еді.

Халықаралық ынтымақтастықтың күшеюін жалпы мұсылмандық экономикалық интеграция мен өзара әрекеттестікті дамытудың сапалы кезеңі деп есептейміз. Орталық Азия мен ынтымақтастық жөніндегі ИКҰ әрекеттестік жоспарының әзірленуі осыған жақсы мысал бола алады.

Ауғанстандағы тұрақсыздық біздің бәріміздің ортақ мазасыздануымызды туындатады.

Ұйымның өзі есірткі бизнесі мен күрес жөніндегі өзіндік мүмкіндіктерін толық пайдаланып отырмағандығын мойындауымыз керек. Соңғы он жылда ауған

героинының өндірісі мен есірткі трафигі он есе өсті. Біз есірткі бизнесімен күресте және көптен бері зардап шегіп келе жатқан ауған халқына көмек көрсетуде өз мүмкіндіктерімізді толық пайдаланып отырғанымыз жоқ.

Ауғанстан жөніндегі ИҚҰ арнаулы өкілінің қызметін белсенді етумен қатар ИҚҰ аясында осы елге көмек көрсету мәселесімен шұғылданатын арнаулы жұмыс тобын құруды ұсынамын.

Жаһандық шақырулар алдында Умманың барлық мемлекеттерінің күш-жігерін біріктірудегі біздің ұйымның белсенділігі мен институттық рөлін күшейту қажет.

Дакарда 2008 жылы қабылданған ИҚҰ жаңа Жарғысы бізді осыған бағыттайды. Ол ұйымды ИҚҰ-ны реформалау мен жалпы жаңғырту контекстінде жаңа сипаттама беруге, оның органдарының тиімділігін арттыруға шақырады. Атап айтқанда, ИҚҰ-ға тиімді орган — терең болжау-талдау жұмыстарын жүргізе алатын, мемлекет басшыларына ұйымның өз ішінде және бүкіл әлем бойынша оқиғалардың өрбу жағдайына байланысты мүмкін сценарийлер мен нұсқаларды ұсына алатын институт немесе орталық қажет.

Қазақстан бастамашылдығы бойынша Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңестің құрылуы азиялық континентте қауіпсіздік пен ынтымақтастықтың көпжақты тамаша құралына айналды. Оған қатысушы 24 мемлекеттің 15-і ИҚҰ мүшелері болып табылады.

Біздің жалпы күш жұмсауымыздың арқасында ИҚҰ-ның АӨСШК, ЕҚЫҰ, ШЫҰ-мен үнқатысуының негізі орнықты. Біз оны одан әрі дамытуға барлық жағынан ықпал етуге ниеттіміз.

Қазақстанның бүкіл әлем бойынша қуаттылығы жөнінен төртінші ракеталық-ядролық арсеналдан өз еркімен бас тартып, Семей ядролық полигонын жапқандығы, ядролық қарудан тыс орталық-азиялық аймақты құрудың белсенді қатысушысына айналғандығы өздеріңізге белгілі.

Мен өз халқымның атынан Қазақстан Президенті ретінде Сіздерді Таяу Шығыста ядролық қарулардан тыс аймақты құруға, ал болашақта ядролық қарусыз жаһанды қалыптастыру ісіне белсене қатысуға шақырамын.

Халықаралық лаңкестік, ең алдымен, мұсылман әлеміне үлкен қатер төндіруде. Бізге ислам мемлекеттерінің осы қатерге қарсы тұратын сайма-сай тәсілдерін ынтымақтаса отырып әзірлеу қажет.

Палестиналықтардың өз мемлекетін құру жөніндегі заңды құқықтарының жүзеге аспауы, Шығыс Иерусалим мәртебесі туралы мәселенің шешімсіздігі, босқындардың ауыр жағдайы тек Таяу Шығыста ғана емес, сонымен қатар, одан шеткері аймақтарда да күрделі жағдайдың қалыптасу көзі болып отыр.

Біз өңірде БҰҰ қарарымен сәйкес бейбіт реттеу жөніндегі бастамашылдықты қолдаймыз.

Қазақстан ИҚҰ-ға күрделі кезеңде төрағалық етіп отыр. ХХІ жүзжылдықтың басында ислам әлемі елеулі әлеуметтік-экономикалық проблемаларға және саяси сілкіністерге тап келіп отыр. Таяу Шығыста және Солтүстік Африкада орын алған оқиғаларға сұрыптау жасау барысында бұл сілкіністердің басты себебі бұл елдердегі шешілмеген әлеуметтік-экономикалық проблемалар болып отырғандығын көрсетеді.

Қазақстан тәуелсіздік алған кезеңнен бастап халықтың әл-ауқатын көтерудің басты тұғыры экономикалық даму екендігіне басымдық берді және біз дұрыс қадам жасадық.

Тәуелсіздіктің 20 жылдығы ішінде жан басына шаққандағы ІЖӨ 12 еседен астам өсіп, 10 мың долларды құрап отыр. Біз жақын арадағы 5 жыл мерзім ішінде бұл көрсеткішті бір адамға шаққанда 15 мың долларға жеткізуді көздеп отырмыз. Бұл алынатын меже.

Тәуелсіздік жылдары ішінде қазақстандықтардың табысы 17 есе өсті. Міне, осындай жетістіктердің арқасында жыл сайын біздің бірнеше миллиондаған азаматтарымыз шетелдерде демалуға мүмкіндік алады, 30 мыңнан астам жас қазақстандықтар шетелдердің алдыңғы қатарлы беделді оқу орындарында дәріс алуға мүмкіндік алды.

Жаһандық дағдарыстың ауыр кезеңінде Қазақстанда жұмыссыздық өскен жоқ, керісінше, төмендеді.

Тарих үшін қас-қағым сәт болып саналатын 10 жыл ішінде, бүгін өздеріңіз қонақ болып отырған жаңа астана — Астана қаласы салынды.

Экономикаға басымдық беру бізді тиімді қауіпсіздікті қамтамасыз етуге, қоғамдағы рухани келісім және саяси тұрақтылыққа қол жеткізуге әкелді.

Ислам үдерістерін қайта пайымдау және сақтау, қоғамды модернизациялау — міне, біздің даму жолымыздың траекториясы осындай.

Қазақстан мұсылман тұрғындары басым болып саналатын зайырлы мемлекет. Біз барлық мұсылмандардың бір-біріне және өзге діннің барлығына деген төзімділігі, байыптылығы және танымдылығы негізінде бірігуін жақтаймыз. Біз мәдени-діни дәстүрлерді және әртүрлі этностардың ерекшеліктерін сақтай отырып, әлеуметтік-экономикалық жаңғыруға және халықтың әлеуетін одан әрі көтеруге бірінші кезекте басымдық береміз.

Мұсылман мемлекеттері неғұрлым табысты болса, солғұрлым әлемде Ислам бейнесі тартымды болмақ.

Әлемдік саясаттың өте күрделі проблемаларының бірі мұсылман әлемінің басқа әлеммен, бірінші кезекте Батыспен күрделі қарым-қатынасы болып отыр.

Мұсылман әлемінің бүгінде батыстық пайым бойынша бірінші кезекте радикалды бөлігі басымдылық алып, әлем жұртшылығы көзқарасы бойынша негізсіз үрей туғызады. Бұл ретте исламның бірінші кезекте жалпы адамзаттық құндылықтарды адамгершілік, төзімділік және әділеттілік қасиеттерді насихаттайтындығын атап көрсету керек. Ислам дінінің негізгі тұғыры экстремистікті, оның ішінде діни танымдарды жамылатын лаңкестік құрылымдармен ешқандай байланысы жоқ.

Лаңкестіктің салдарынан ең бірінші ислам мемлекеттерінің азаматтары зардап шегетіндігі белгілі.

Мұхаммед пайғамбардың хадистерінде былай делінеді: «Дін — зорлық-зомбылықтан бас тарту. Ешқандай мұсылман баласы зорлық-зомбылықты қолдауға тиісті емес».

Біздің алдымызда 2 өте маңызды міндет тұр.

Бірінші — саяси идеология ретінде діни фундаментализмге қарсы тұруды үйрену. Біз Исламның саяси зорлық-зомбылықпен, экстремизммен және лаңкестікпен ешқандай байланысы жоқ екендігін үзілді-кесілді мәлімдеуге тиістіміз.

VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумында мен біртұтас медиалық ислам жобасын жасау жөнінде ұсыныс жасадым.

Қазір осы жобаға қарсы Интернетте «жаңа медиалық» қуатты қарсылықтар қарқын алуда. Осыған байланысты мен мұсылмандық рухани құндылықтарды та-

дататын, жастардың Ислам діні мен мәдениетіне деген қызығушылығын арттыратын, біздің ұйымымыздың қызметін насихаттайтын е-ISLAM Интернет-ресурсын құруды ұсынамын.

Екінші міндет — Мұсылман әлемі және Батыс әлемі арасындағы ашық және әділетті үнқатысуды барынша жандандыру керек.

Қазақстанның ИКҰ-ға төрағалығы міне, осы игілікті мақсаттарды жүзеге асыруға бағытталған.

2008 жылы Астанада бірінші рет Мұсылман әлемі мен Батыстың сыртқы істер министрлерінің конференциясы өткізілді. Бізге Батыс және Умма мемлекеттері арасындағы өзара түсіністікті тереңдету жөніндегі үнқатысу үшін 60-тан астам мемлекет пен халықаралық ұйымның өкілдерін жинауға мүмкіндік туды.

Менің ойымша, ресми тұлғалардың осындай үнқатысуын өткізуді жалғастыру қажет.

Қасиетті Құранда мұсылман емес адамдармен пікірталас және үнқатысу негізін жүргізу туралы былай делінеді: «Жаратқанның қасиетті жолына ғұламалықпен және ізгі ісіңмен баста және олармен болатын пікірталасты ізгілікпен жалғастыр».

Бұл әртүрлі пиғылдағы экстремистердің әлемде өзара жаулық дәнін сеуіп, «өркениеттер қақтығысы» деген текетіреске тартып жатқан кезеңде ерекше маңызды болып табылады. Бұл негізінен дұрыс емес және құрдымға апаратын себеп.

Христиан және мұсылман өркениетінің қақтығысына бізді итермелейтін бұл пиғыл біздің планетамыздағы тіршілікті жойып жіберуге әкеліп соғатындығы әбден мүмкін. Неліктен бұл барлығымызды тоқтата алмайды? Осы сұрақ төңірегіндегі салиқалы ой бізді бейбітшілікті және өзара түсіністікті қалыптастыруға итермелеуге тиіс.

Тарихи тұрғыдан ислам, христиан және иудаизм өзара бір-бірімен жақын, біздің діндеріміз өзара тәуелді және бірін-бірі толықтырып отырады. Біз бір ғана Құдайды мойындаймыз, біздің діндерімізде бір ғана ыбырайымдылық — абрамдық негіз бар.

Біз «өркениеттер қақтығысының» орнына «өркениеттер бірлестігін» ұсынамыз. Біз өзара қақтығыстың орнына барлық әлем еститіндей мұсылман және христиан әлемі арасындағы ашық та әділетті үнқатысуға шақырамыз. Мұндай қадам Умма тарапынан Исламға деген құрмет пен сенімділікті арттырады.

Қазақстанда мұсылман мешіттерінің мұнаралары, христиан храмдары мен иудейлік синагогалардың күмбездері бейбіт қатар өмір сүреді, сіздердің оларға баруға және көруге мүмкіндіктеріңіз бар. Бізде 130-дан астам этностың өкілдері бейбіт қатар өмір сүреді. Бұл іс жүзінде біздің еліміздің бейбітшілік және толеранттылықты насихаттауға қосқан үлесі болып табылады.

Қазақстан өткен жылы ең ірі еуроатлантикалық ұйым ЕҚЫҰ-ға төрағалығын аяқтады. Осы Астанада, нақ өзіміз отырған осы залда 11 жыл үзілістен кейін алғаш рет осы ұйымға мүше мемлекеттер басшыларының Саммиті өтті.

Біз ЕҚЫҰ-ға төрағалығымыздың мүмкіндіктерін ИКҰ шеңберіндегі байланыстарды кеңейтуге, мұсылман әлемі мен Батыстың түсіністігін тереңдетуге, Орталық Азия проблемалары мен сұраныстарына Еуропа мен АҚШ-тың назарын аударуға пайдаландық.

ЕҚЫҰ-ға төрағалығының бай тәжірибесін пайдалана отырып, Қазақстан ИК* министрлік конференциясын басқарғанда біздің ұйымымыздың кез келген проблемаларын шешу жолындағы жан-жақты үнқатысу алаңын дайындауға дайын.

Бізде Әлемдік және дәстүрлі діндер съезінің қалыптасқан әлеуетін пайдалану, жөніндегі жақсы мүмкіндіктер бар.

Кезекті төртінші съезд Астанада 2012 жылы өтеді. Біздің әңгімемізді жалғастыр, үшін құрметті дін өкілдерін оған қатысуға шақырамын.

Құрметті конференцияға қатысушылар!

Астаналық үнқатысу алаңы Батыста, сол сияқты Шығыста да болып жатқан көп реттегі конфессияаралық қақтығыстардың алдын алуға және оларды шешуге ыңғайлы мүмкіндік береді.

Құрметті достар!

Сөз соңында бүгінгі Форум мұсылман әлеміндегі қауіпсіздік пен есендікті нығайтуға лайықты үлесін қосады деп сенім білдіремін.

Бүгін қазақ жерінде Ұйымды жаңаша Ислам ынтымақтастық ұйымы деп атай бастау — біздің жаңаруымыздың, бірлігіміздің және үмбеттің бәсекеге қабілеттілігінің символы болады деп сенемін.

Біздің Ұйым халықаралық «күн тәртібін» қалыптастыруға белсендірек қатысады деп үміт артамын.

Қазақстанның Ұйымға төрағалығы «Бейбітшілік, ынтымақтастық және даму» ұраны аясында өтуі бекер емес. Осы 3 өлшем бойынша біршама жетістіктерге қол жеткізген біздің еліміз Ислам ынтымақтастық ұйымы беделінің арта түсуіне күш салады.

Сессиядағы жұмыстарыңызға сәттілік және табыс тілеймін!

Назарларыңызға зор рахмет!

Қазақстан Республикасы Парламенті төртінші шақырылымы V сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 1 қыркүйегі

Қымбатты депутаттар!

Таяуда кезекті сайлау өтіп, Сенат құрамының жаңарғанын білесіздер. Сайлауда ел сеніміне ие болған жоғарғы палатаның жаңа өкілдерін шын жүректен құттықтаймын.

Қазақстанның және өздеріңіз сайланған өңірлердің игілігі үшін атқаратын еңбектеріңізге жеміс тілеймін!

Алдағы V сессия баршамыздан жоғары жауапкершілік пен асқан ұйымшылдықты талап етеді. Себебі бұл сессия қастерлі тәуелсіздіктің 20 жылдық мерейлі тойына орайлас келді.

1991 жылғы 16 желтоқсанда Мемлекеттік тәуелсіздік туралы конституциялық заң қабылданған еді. Осы заң арқылы еліміздің арайлы азаттығы салтанатты түрде жарияланды.

Біз азаттықтың 20 ешбір тарихымызда болмаған биікке көтерілдік.

Құрметті Парламент депутаттары мен

Үкімет мүшелері!

Бүгінгі сессияның маңызы айрықша. Бұл — төртінші сайланған Парламенттің жұмысын қорытындылайтын жауапты сессия.

Мәжілістің қазіргі құрамы алғаш рет партиялық тізім бойынша сайланғанын білесіздер. Оның құрамында Қазақстан халқы Ассамблеясынан тұңғыш рет сайланған депутаттар жұмыс істеп жатыр.

Үкіметіміз «Нұр Отан» партиясының Парламенттегі басым көпшілігінің қолдауымен жасақталып, жұмыс жүргізуде.

Заң шығарушы билік пен атқарушы билік арасында конструктивті қарым-қатынас орныққан.

Депутаттар күрделі жаһандық дағдарыс жағдайында жоғары кәсіби белсенділікпен жұмыс жүргізді. Үкіметпен бірлесе отырып, дағдарысқа қарсы заңдық құжаттар әзірленіп, қабылданды және ол табыспен іске асуда.

Қазақстан жаһандық экономикалық күйзелісті жеңіп шыға алған әлемдегі аз ғана елдің бірі болды.

Осы жетістіктеріміздің арқасында тәуелсіздіктің 20 жылдық торқалы тойын қарсы алғалы отырмыз.

Біздің экономикамыз қайтадан ерекше қарқын алуда. Алғашқы жарты жылдықта ішкі жалпы өнім көлемі 7,1% құрады. Оның үстіне өңдеу өнеркәсібі саласындағы өндіріс көлемі 8% де артты. Индустриялық-инновациялық даму бағытының арқасында қазірдің өзінде биылғы жылы ішкі жалпы өнім өсуінің 1/3 қамтамасыз етілді.

Өткен жылы елімізде Индустрияландыру картасына енгізілген 152 кәсіпорын ашылды. Биылғы жылы инновациялық үлгідегі 204 кәсіпорын ашу жоспарланып отыр.

Аграрлық сектор жоғары қарқынмен дамуда. Тек биылғы жылдың өзінде ғана ауыл шаруашылығына мемлекеттік қолдау ретінде 177 млрд. теңге қаржы бөлінді. Соңғы 5 жыл ішінде ауыл шаруашылығы саласын бюджеттен қаржыландыру көлемі 670 млрд. теңгені құрады. Бұл — орасан ауқымды теңдессіз көрсеткіш. Барлық өңірлерде тұрақты азық-түлік қорлары құрылды.

Дүние жүзіндегі дүрбелеңге қарамастан Қазақстанда жалақы мен зейнетақы көлемі арта түсуде.

Білім және денсаулық сақтау салалары да жоғары қарқынмен дамуда. Мемлекеттік «100 мектеп, 100 аурухана» бағдарламасы бойынша 101 мектеп және 50 денсаулық сақтау мекемесі салынды. Таяу жылдарда бүкіл елімізде 400-ден астам жаңа мектеп, 350-дей аурухана, емхана және фельдшерлік пункттер ашылады.

Әлемдік білім беру орталықтарының үлгісімен құрылған еліміздің маңдай алды жоғары оқу орны — Назарбаев университеті жұмысын жүргізе бастады.

Осы орасан жетістіктерге Парламент депутаттары зор үлес қосты.

Өткен сессияда түрлі мәселелер туралы 141 заң қабылданып, 76 халықаралық келісім ратификацияланды.

Осының бәрін сіздердің тәуелсіздік тойына жасаған лайықты тартуларыңыз деп білемін.

Сол үшін сіздерге зор ризашылығымды білдіріп, шын жүректен рахмет айтамын.

Құрметті депутаттар мен Үкімет мүшелері!

Парламенттің бесінші сессиясы өзінің жұмысына Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығы қарсаңында кірісіп отыр.

Біздің барлық табыстарымыз заң шығарушылардың тер төге жұмыс істеген еңбегінсіз, биліктің барлық тармақтарының үйлесімді іс-қимылынсыз мүмкін болмас еді. Мен барлық депутаттарға осы үлестері үшін ризашылығымды білдіремін.

Бүгінде Қазақстан алмағайып дүниенің бөлшегіне айналды. Біз белсенді, теңдестірілген сыртқы саясат жүргізіп, көршілерімізбен интеграцияны кеңейтудеміз, әлемнің жетекші елдерімен ынтымақтастығымызды нығайтудамыз.

Кеден одағына қатысуымыз қазірдің өзінде өзара сауда-саттықта айтарлықтай өсім беруде. Ресейге экспорт 60%-ға, Беларусьқа 2,3 есеге ұлғайды.

Астанада Шанхай ынтымақтастық ұйымының алдағы ондаған жылдарды қамтитын даму жолын айқындаған тарихи саммиті өткізілді.

Қазақстан Ислам ынтымақтастығы ұйымының төрағалығына кірісті.

Біз таяудағы жылдар өзіміз үшін және бүкіл әлем үшін қамсыз отырудың уақыты емес екенін түсінуге тиіспіз.

Әлемнің дамуы күрделі екені талассыз.

Біріншіден, жаһандық экономиканың үрдістері көңіл жұбатарлықтай емес. Қаржы рыноктары тұрақсыз, әлемдік бағалар секіріс үстінде. Көптеген онжылдықтардан бері алғаш рет АҚШ-тың рейтингтік позициясы төмендеді. Еуропалық Одақ экономикалық проблемаларына малтығып жатыр. Еуропадағы әлеуметтік толқулар қазірдің өзінде ірі қалаларда жаппай ойрандау мен тонауларға ұласа бастады.

Әлем бұрынғы дағдарысты жылдардан тиісті қорытынды шығарған жоқ. Және де қазір ешкім тіпті таяудағы айларға да дәл болжам айта алмайды. Жаңа жаһандық экономикалық модельге көшу идеясы күні бүгінге дейін тек пікірталас тақырыбы ғана болып қалып отыр.

Екіншіден, әлем қауіпсіздіктің айтарлықтай қатерлерімен бетпе-бет келуде. Африкадағы жаһандық аштық ошағы қазірдің өзінде ондаған миллион адамды қамтыды. БҰҰ болжамы бойынша, аштық біздің Орталық Азиядағы бірқатар көршілес мемлекеттерге де қатер төндіруі мүмкін. Сәйкесінше, заңсыз миграциялармен, эпидемиялармен, жанжалдармен байланысты қауіп-қатерлер де біршама жоғарылауда.

Әлемдік ақпараттық кеңістік те «ұрыс даласына» айналууда. Жаһандық желіде «интернет-пираттардың» қылмыстық тобы лаң салуда. Олар шабуылдар ұйымдастырып, компанияларға, банктерге, тұтастай мемлекеттерге зиян шектіруде.

Үшіншіден, әлем айтарлықтай геосаяси өзгерістер табалдырығында тұр.

Таяу Шығыс тасқындап жатыр. Біздің шекарамыз маңында да тыныштық жоқ. Мемлекеттердің барлығы бірдей тұрақсыздық толқынына қарсы тұра алмайды. Этносаралық және дінаралық жанжалдар тәуекелі өсе түсуде. Жақында бүкіл әлем бейбіт Норвегиядағы жантүршігерлік лаңкестіктен есеңгіреп қалды. Халықаралық терроризмнің жаңа тықсыру қатері жоғары күйінде қалып отыр.

Жаңа қауіп-қатерлер алдында экономикамызды, мемлекетімізді және қоғамымызды бекемдеу біздің ортақ парызымыз. Барлық билік тармақтарының, оның ішінде Парламенттің де алдағы жұмысының басты мән-маңызы осында.

Құрметті депутаттар!

Қазақстанның ағымдағы және дамудың стратегиялық жоспарларын есепке қоса алғанда, V сессия барысында Парламентке заң шығарушылық міндеттердің төрт блогын шешу қажет.

Бірінші. Біздің экономикамызға, әсіресе, басым салалардағы инновациялық үдерістерді ынталандыратын нақты заңнамалық нормалар ауадай қажет.

Үкімет «Индустриялық-инновациялық қызметтерді мемлекеттік қолдау туралы» заң жобасын дайындады. Жақын арада ол Мәжіліске түседі. Оны жедел түрде қарап, 2012 жылдың басында іске қосу керек.

Кезекті маңызды міндет — энергетика саласының инвестициялық мүмкіндіктерін арттыратын заңдар қабылдау.

Энергетиканы дамыту — біздің тәуелсіздігімізді нығайту мәселесі. Парламент қазірдің өзінде қолданыстағы заңнамалық актілерге бірқатар түзетулер мен толықтыруларды қарастыруда. Олар энергия ресурстарын тұтыну сапасын жоғарылататын бірқатар шараларды қамтиды. Жақын уақытта осы заңдарды қарауды аяқтау маңызды.

Менің тапсырмаммен Үкімет «Энергия үнемдеу және энергияның тиімділігін арттыру туралы» заң жобасын дайындады. Осы маңызды заңды қарауға тезірек енгізу керек.

Сіздердің естеріңізде болар, жақында Оңтүстік Корея президентінің біздің елімізге ресми сапары болды. Біз Балқаш ЖЭС-і құрылысы туралы әңгіме қозғағанымызда, ол маған Қазақстанның электр энергиясы желілеріндегі шығын 20%-ды құрайтынын, ал Кореяда бұл сан 4% ғана екенін айтты.

Біздің Үкімет осы орасан тәжірибені үйренумен неге айналыспайды? Біз электр энергиясын бірінші кезекте ескі өндірістерде жоғалтып жатырмыз. Біздің азаматтарымыз электр энергиясын ғана емес, сондай-ақ жылуды, суды және басқа да ресурстарды үнемдеп үйренген жоқ. Кеден одағы мүшелеріне, оның үстіне Біртұтас экономикалық кеңістікте ұтылатын боламыз. Сондықтан адамдарға белсенді

насихаттап, түсіндіру керек, Үкіметке мұнымен өте салмақты айналысу қажет. Осы ретте бұл заң, оның қабылдануы жақсы ынталандыру болады.

Парламентте бір жылдан бері банк және қаржы ұйымдары қызметін тәуекелдерді азайту тұрғысында реттеу туралы заң жобасы қаралуда. Өткен жылдың соңынан бері жобалық қаржыландыру туралы заң төңірегіндегі пікірталастар жалғасып келеді.

Мен әлемдік қаржы жүйесіндегі қауіпті ахуалға тағы да назар аудармақпын. Бұл заң жобалары барлық қаржы қызметін пайдаланушыларға қатысты құқықтық кепілдіктерден тұрады. Осы заңдардың тезірек қабылдануын сұраймын.

Біз сіздермен бірге осыдан 3 жыл бұрын біздің банк жүйесінің қандай күйге ұшырағанының куәсі болдық. Ешкімнің және ештеңенің бақылауында болмаған банк жүйесі осындай ауыр жағдайларға әкеліп соқтырды. Сондықтан бізге қазіргі күні бәрін егжей-тегжейлі айқындап беретін заң жобалары қажет.

Тағы бір маңызды міндет — мен ұсынған «Халықтық IPO» бағдарламасын іске қосу үшін құқықтық база жасау. Аталмыш жобаның әлеуметтік құрамына депутаттар назарын аударамын. Ол — қазақстандықтардың әл-ауқатын арттыру және сонымен бірге бизнес пен тұрғындар арасындағы сенімді ұлғайту мүмкіндігі. Тиісті заң жобасын қысқа мерзім ішінде қарауға енгізуді Үкіметке тапсырамын және депутаттардан оны кешіктірмей қарауды сұраймын.

Біздің стратегиялық міндетіміз елдегі бизнес ахуалды үнемі жақсартып отыру.

Осы орайда мемлекеттік органдардың бизнестің жаңа субъектілерін жоспарлы тексеруіне ол тіркелген сәттен бастап 3 жыл мерзімге дейін заңды түрде тыйым салу қажет деп есептеймін.

2012–2014 жылдарға арналған 3 жылдық бюджетті қалыптастыруға сындарлы әрі негізделген көзқарас таныту қажет. Ол экономикалық және әлеуметтік дамудың барлық міндеттерін шешуді жүзеге асыратындай тұрғыда теңдестірілген болуы тиіс.

Міндеттердің екінші блогы — ол одан әрі әлеуметтік жаңғырту үдерісін заңдық тұрғыда қамтамасыз ету.

Бірінші кезекте білім беру мен ғылымның құқықтық базасына түзетулер енгізу керек. Оны халықаралық стандарттарға сәйкестендірудің маңызы зор. Білім беру мекемелерін жан басына қаржыландыру және білім беру қызметі саласындағы мемлекет-жеке меншік әріптестігі қағидаттары заңмен бекітілуі тиіс. Білім беру несиелерін кепілдендіру жүйесін дамыту үшін құқықтық жағдайлар туғызудың да маңызы зор. «Білім беру туралы» заңға өзгертулер мен толықтырулар енгізудің мәні де осында.

Зияткерлік меншік нарығын дамыту үшін заңнамалық база жасау қажет. Бұл қазақстандық ғылымның қарқынды дамуының маңызды шарты болмақ.

Еңбек кодексін жаңғырту еңбек қатынасына барлық қатысушылардың — жұмысшылардың, жұмыс берушілер мен мемлекеттің мүдделерін теңдестіруге тиіс.

Үшінші. Құқық қорғау органдары мен әділ сот жүйесін реформалаудың заңнамалық негіздерін ұлғайту.

Ұйымдасқан қылмыспен күрес саласында қылмыстық және қылмыстық-процессуалдық заңнамаларды жетілдіру қажет.

Сот жүйесін нығайту жөніндегі бірқатар заң жобаларын да соза бермей қарастырған жөн.

Әңгіме жергілікті соттардың рөлін арттыратын және Жоғарғы Соттың қадағалау функцияларын ұлғайтатын құқықтық нормалар туралы болып отыр.

Сот процесін қарапайымдандыру мен әділ сот тәжірибесіндегі негізсіз әуресарсандарды жою да маңызды мәселе. Сонымен қатар Парламент «Ұлттық қауіпсіздік туралы» заңның жаңа редакциясын және «Арнайы мемлекеттік органдар туралы» заң жобасын талқылап, қабылдауы керек.

Сыбайлас жемқорлықпен бітіспес күрес жүргізу құқық тәртібін нығайтудың маңызды аспектісі болып табылады.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы осы қатердің алғышарттарын болдырмайтындай нақты нормалармен дамыта түсу қажет.

Төртінші. Президент отандық БАҚ-тар мен ҰЕҰ-ларды дамыту қажет.

Үкімет «Телерадио хабарларын тарату туралы» заң жобасын әзірледі. Мұны қабылдау отандық теле және радио арналарына қуатты серпін бермек. Жоба таяу уақыттарда Мәжіліске енгізілетін болады.

Мемлекет пен үкіметтік емес сектордың өзара қарым-қатынастарының құқықтық нормаларын күшейту қажет.

Осы сессия барысында Парламентке сол сияқты «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» заң жобасын да қарауға тура келеді.

Дінаралық келісім — біздің халқымыздың бірлігінің негіздерінің бірі.

Жоғарыда аталған заңдардың бәрі Қазақстан тәуелсіздігіне жаңадан берік құқықтық кепілдіктер береді.

Мен Парламент басшылығы мен депутаттардың Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығы Декларациясын қабылдау жөнінде бастама көтергенін білемін. Бұл ұсынысты қолдаймын. Оның біздің қоғамымызды топтастырудағы жаңа маңызды құжат болатынына сенімім мол.

Құрметті депутаттар!

Парламенттің V сессиясы — Мәжілістің біздің тарихымыздағы тұңғыш партиялық құрамы үшін қорытынды сессия.

Төртінші шақырылған Парламенттің саяси ядросы — «Нұр Отан» партиясы фракциясының депутаттарына алғыс айтқым келеді. Өз жұмысымен партия Парламент қызметін жаңа деңгейге көтерді. Бұл Қазақстандағы барлық партиялар үшін сайлаушылар алдындағы зор жауапкершілік үлгісі.

Келесі сайлаудан кейін, заңға сәйкес, Мәжіліс кем дегенде қос партиялы болады. Осылайша біздің жас демократиямыздың дамуындағы жаңа саты басталады.

Баршаңызды Парламент сессиясының ашылуымен құттықтаймын! Барлық депутаттарға Қазақстанның өркендеуі жолында жемісті заң шығарушылық жұмыстар мен жаңа тарихи шешімдер тілеймін.

Құрметті Парламент депутаттары!

Ханымдар мен мырзалар!

Парламент — мемлекеттің айнасы. Сіздер билік пен халық арасына алтын арқау болып, тәуелсіз еліміздің өркендеуіне өлшеусіз үлес қосып келесіздер.

Бүгінде біз ел тарихының бүтін бір дәуірін қорытындылап, бетбұрысты жаңа кезеңнің басында тұрмыз. Сондықтан, алдағы сессияда маңызды міндеттерді заңнамалық жағынан қамтамасыз етуде сіздерге сенім артамын.

Баршаңызға сәттілік пен табыс тілеймін!

Назарларыңызға рахмет!

БҰҰ-ның Бас Ассамблеясының 66-ші сессиясында сөйлеген сөзі

АҚШ, Нью-Йорк қаласы, 2011 жылдың 21 қыркүйегі

Құрметті төраға!

Ханымдар мен мырзалар!

Биылғы жылы біздің еліміз тәуелсіздік алғанына 20 жыл толуын атап өтеді.

Осы жылдары Біріккен Ұлттар Ұйымы Жарғысын ұдайы берік ұстанумен келе жатыр.

Біріншіден, біз Семей ядролық полигонын жауып, ядролық қарусыз әлемге адамзат тарихында алғаш қадам бастық. Бұл менің елімнің жаһандағы бейбітшілік пен тұрақтылықты қамтамасыз етуге қосқан ұлы үлесі.

Екіншіден, біз Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңесті шақыруға қол жеткіздік, 19 жыл бұрын мен ұсыныс берген болатынмын. Оның жұмысына бүгінде 29 ел қатысып келеді, оларда Жер планетасындағы барша адамзаттың тең жартысы өмір сүріп жатыр.

Өткен жылы Қазақстан ТМД елдерінің ішінен бірінші болып ЕҚЫҰ-ға төрағалық етті.

Біз Ұйымның қызметінің барлық өлшемдеріне серпін бердік. 11 жылда тұңғыш рет Астанадағы ЕҚЫҰ-ның саммитін ұйымдастыруға қол жеткіздік. Астана декларациясының қабылдануы Еуро-Атлантика мен Еуразия кеңістігінде қауіпсіздіктің ортақ әрі бөлінбес қоғамдастығын құру мақсатында ЕҚЫҰ-ны нығайтуға ықпал етті. Қазақстан ЕҚЫҰ АӨСШК-нің әлеуетін келешекте біріктіре отырып, Еуразия қауіпсіздігінің біртұтас тұғырнамасын жасауды ұсынды.

Осы жылы Қазақстан Ислам ынтымақтастығы ұйымында төрағалық етудің жауапты миссиясын өзіне алды.

Біз халықаралық және өңірлік қауіпсіздікті нығайту, ислам әлемі мен Батыстың арасындағы үнқатысуды алға жылжыту, исламофобияға қарсы тұру, жаппай қырып-жою қаруын таратпау режимін күшейту бағыттарына күш жұмсаймыз.

ШЫҰ үшін Сомалидегі гуманитарлық дағдарысқа жауап әрекет сынақ болды. Біз Сомалиге азық-түлік, дәрі-дәрмек жеткізу, елді экономикалық тұрғыдан демеу үшін 350 млн. доллар қаржы жинауға жұмылдыруға қол жеткіздік.

Үшіншіден, біздің қоғамымызда татулық пен бірлікте 140-тан астам этнос пен 40-тай конфессия өмір сүруде. Астанада әлемдік және дәстүрлі діндер съезі тұрақты өткізіледі. Біз бұл форумдарды БҰҰ-ның аясында өткізуді ұсындық. Бұл планетадағы сенімді нығайту жөніндегі жаһандық үнқатысуға қосқан біздің үлесіміз.

Төртіншіден, біздің еліміз БҰҰ-ның Мыңжылдықтар дамуы мақсаттарына бейілділігін танытуда.

КСРО тарағалы бері біз реформалардың қарқыны мен экономикалық дамудың серпінділігі жөнінен алдыңғы позицияларға шыға алдық. 20 жылдың ішінде жан басына шаққандағы ішкі жалпы өнім 14 есе өсіп, 700 доллардан 10 мың долларға жетті.

Бесіншіден, Қазақстан Жаһандық энерго-экологиялық стратегияны қабылдауды ұсынып, «Жасыл көпір» атты ауқымды экологиялық бастаманы көтерді. Біз осы

идеяларды келесі жылғы Рио-де-Жанейродағы Мыңжылдық саммитіне шығаруды жоспарлап отырмыз.

Ханымдар мен мырзалар!

Әлем тарихтағы сындарлы кезеңдердің бірін өткеруде. Адамзат энергияның қуатты көздерін бағындырды, дегенмен, табиғи апаттардың алдында қауқарсыз.

Кедейлік пен жоқшылықтың тұтас бір алаптары бай да бақуатты елдерден де көрінуде.

Этносаралық, және дінаралық төзгісіздіктің ұшқындарын тіпті толеранттылық дәстүрлері берік деген елдердің өзінде де тежеу қиындап барады.

Жаппай ақпараттанған мына дүниеде электрондық экстремизмнен сенімді қорғаныс жоқ.

10 жыл бұрын күллі әлемді «11 қыркүйектің» алапат қасіреті біріктірген болатын. Бірақ бұдан түбегейлі тұжырымдар жасалмады, халықаралық терроризмнің қатері әлемнің әр түкпірінен қылаң беруде.

Бұл жаңа жүзжылдықтың басты проблемалары.

Осыған орай мен саяси сайысқа қатысушылардың назарын мынадай жайларға аударғым келеді.

Бірінші. Бұл жаһандық ядролық қауіпсіздік мәселелері.

Біз ядролық қарусыз әлемнің жалпыға ортақ декларациясын дайындауға кірісуді ұсынамыз.

2012 жылы Сеулде өтетін Ядролық қауіпсіздік жөніндегі саммитке үлкен үміт артамыз.

Құқықтық базаны кеңейтіп, БҰҰ мен МАГАТЭ-нің барлық елдерге таратпау саласындағы міндеттемелерін барлық елдердің орындауына халықаралық бақылауды арттыру қажет.

Біз АҚШ пен Ресей арасындағы Ядролық арсеналдарды кезең-кезеңімен қысқарту туралы шартына қолдау көрсетеміз. Осы процеске «Ядролық клубтың» барлық елдерінің қосылуын маңызды деп санаймыз.

Әлемде бүгін қайшылықты ахуал орын алуда: біреулерге ядролық қаруды иеленуге және оны жетілдіруге рұқсат етілсе, басқа біреулеріне тіпті әзірлеуді жүргізуге қатаң тыйым салынады. Бұл — әділетсіздік, теңсіздік, жосықсыздық. Халықаралық құқықтың мұндай ережелері қайта қаралуы тиіс.

Барлық мемлекеттердің, әсіресе ядролық мемлекеттердің ядролық қаруды қысқарту мен оның арсеналдарын біртіндеп жою жөніндегі жауапкершілігін күшейту туралы сөз болып отыр.

Бүгінгі таңда ядролық қаруға ие державалар тарапынан ядролық қарусыз мемлекеттерге нақты заңды кепілдіктер жоқ. Бұл маңызды өлшем тұрғысынан қарағанда, Таратпау туралы шарт жұмыс істемейді. Қазіргі кезеңде ядролық қару жанталаса қаруланудың тежеуші факторына емес, қайта қозғаушы күшіне айналып отыр.

XXI ғасырда жанталаса қарулануды жаппай тежеу функцияларын БҰҰ-ның Қауіпсіздік Кеңесі сияқты өкілеттіктері кеңейтілген алқалы орган ғана тиімді жүзеге асыра алады.

Сондай-ақ әлемдік қоғамдастықтың де-факто ядролық мемлекеттерге ұжымдық жолдауын қабылдап, оларға өздерінің шамшыл ниеттерінен бас тартуға, жалпыға ортақ шарттарға қосылуға шақыруды ұсынамын.

Екінші. Экономикалық үдерістердің жаһанданудағы өсіп келе жатқан деңгейі БҰҰ қызметінің экономикалық құрамдасындағы парадигмалардың ауысуы қажеттігін талап етуде.

Әлемдік құрылымдардың валюталық және сауда-экономикалық реттеу саласындағы жұмысының басты мазмұны әлемдік дағдарыстарды болжап, себептерін аластау болуы тиіс.

Бүгінде ағымдағы жаһандық дағдарысқа әлемдік қаржы жүйесіндегі ақау алып келгенімен бәрі де келіседі. Бірақ оның кемшін тұстарын жоюға бағытталған ешқандай шара әлі күнге қабылданбай отыр. Аталған мәселедегі баяулық дағдарыстың жаңа қуатты қысымына соқтырып, өңірлік және әлемдік тұрақсыздыққа ұрындырады.

Барлық құрылымдар мен қатысушылардың нақты құқықтары мен жауапкершілік нормалары көрсетілген, тиімді әлемдік резервтік валютасы бар, алыпсатарлық капиталға қатаң бақылау орнатылған жаһандық экономикалық басқарудың тиімді тетіктерін құру маңызды. Осы тұрғыдан келгенде, Жаһандық реттеу туралы пакт жасау идеясы көкейкесті болып табылады.

Келесі маңызды мәселе — жаһандық аштық пен өсе түсіп отырған су тапшылығының алдын алу.

Үшінші. Ақпараттық кеңістік — бұл адамзат болашағы үшін жер байлығы, әуе және су әлемі, ғарыш сияқты маңызды сала.

Бірақ бүгін ақпараттық үдерістерді реттеп отыратын бірде-бір халықаралық конвенция, бірде-бір көпжақты келісім жоқ.

Банктерге, компанияларға, мемлекеттік мекемелерге, әскери және тіпті ядролық нысандарға көптеген хакерлік шабуылдардың іс жүзінде жазасыз қалатындығы осымен түсіндірілмей ме?

Жаһандық-ақпараттық кеңістіктің халықаралық құқықтық базасын қалыптастыруды маңызды санаймын.

Бұған 2002 жылы қабылданған БҰҰ Бас Ассамблеясының киберқауіпсіздіктің жаһандық мәдениетінің 9 элементі туралы қарары негіз болады.

Төртінші. Жаңа әлемдік сипаттың «пісіп-жетілуі» жанжалдардың өсуімен қоса жүреді.

Бүгінде әлемде қаруланудың жиынтық шығыны «қырғиқабақ соғыс» жылдарындағыдан 2 есе жылдам — жылына 6%-ға өсіп отыр. Олар бүгінде 1,5 трлн. долларға жетті.

Осы ретте менің осыдан 19 жыл бұрын алғаш айтылған БҰҰ-ның бітімгершілік күш-жігері қорын құру туралы ұсынысым бұрынғыдан да көкейкестірек бола түседі.

Бұл жерде әңгіме БҰҰ-ға мүше әр мемлекеттің әскери бюджетінің 1% аударуы туралы болып отыр. Әлемдік қоғамдастықты осы идеяға оралып, қажетті шара қабылдауға шақырамын.

66 жыл бұрын БҰҰ «оның барлық мүшелерінің егемендік теңдік қағидатына» негізделген ұйым ретінде құрылды. Алайда, бүгінде ұлттық егемендік пен аумақтық тұтастық қағидаты көп жағдайда эрозияға ұшырайтынын көрмеу мүмкін емес. Бұл мұның ұлттар арасындағы сенімге селкеу түсіруі мүмкін.

Бүгінде жаңа өмір болмысын көре отырып, ішкі жанжалдарды реттеуге әлемдік қоғамдастықтың қатысуы заңды болып табылатын шектерді нақты айқындап, мемлекеттердің ұлттық егемендігіне қатысты халықаралық құқықтың нормаларын жетілдіру қажет.

Егер БҰҰ қауіпсіздіктің өңірлік құрылымдарымен тығызырақ іс-қимыл танытатын болса, онда Жердегі бейбітшілік тек беки түседі. Еуразия өңіріне қатысты айтатын болсам, бұлар — АӨСШҚ, ШЫҰ, ҰҚШҰ.

Қауіпсіздік Кеңесінің құрамы мен қызметінде қазіргі әлемнің құрылымын тепетең көрсету маңызды. Осымен бір мезгілде, veto тетігі қабылданатын шешімдер дұрыстығы мен тиімділігінің кепілі болып қалады.

Қазақстан өзінің кандидатурасын БҰҰ Қауіпсіздік Кеңесінің 2017–2018 жылдардағы тұрақты емес мүшелігіне ілгерілетті. Біз әлемдік қоғамдастықтың қолдауынан үміттеміз.

Осы күндері Палестина проблемасын бүкіл әлем талқылауда. Қазақстан Палестина мемлекетінің құрылуын қолдайды. Тарих таразысында күрделі мәселе тұр. Бұл туралы АҚШ Президенті Барак Обама айтқан болды. Тәуелсіз мемлекет Палестинасыз Таяу Шығыстағы орнықты бейбіт өмірге қол жеткізу мүмкін емес.

Ханымдар мен мырзалар!

Тарих адамзаттың әрбір жаңа дәуірінің алдына кең ауқымды міндеттер қояды.

Бүгінгі ең маңызды мәселе — ХХІ ғасырдағы жаһандық трансформация қиындықтарынан лайықты өту.

Барлық ұлттар арасындағы сенім мен бірлік — бұл жаңа әділетті әлемдік сипаттың негізі.

Назар қойып тыңдағандарыңызға рахмет.

«Ядросыз әлем үшін» халықаралық форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 12 қазаны

Құрметті форумға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Мен әлемдегі аса ірі ядролық полигондардың бірі — Семей ядролық сынақ полигоны жабылуының 20 жылдығына арналған маңызды халықаралық форумға қатысу үшін Қазақстан елордасына алғаш рет жиналып отырған біздің барлық мәртебелі қонақтарға қош келдіңіз деймін.

Бүгінде ядролық қауіпсіздік мәселелері әлемдік саясатта жетекші орындардың бірін алады.

Өткен жылы осы жүзжылдықта алғаш қол қойылған АҚШ пен Ресей стратегиялық ядролық арсеналдарын қысқарту туралы Париж шарты қолданысқа енгізілді.

Сонда Вашингтонда Ядролық қауіпсіздік жөніндегі жаһандық саммит өткен болатын.

Осыдан 3 апта бұрын Нью-Йоркте БҰҰ бас хатшысы Пан Ги Мунның ұсынысы бойынша аталған проблемаға арналған жоғары деңгейдегі мәжіліс өтті.

Алдағы жылдың наурызына белгіленген Сеул саммитіне дайындық жүргізілуде.

Астанадағы осы жолғы форум ядролық қауіпсіздік проблемаларының барлық спектрлері бойынша саясаткерлер мен жұртшылықтың күш-жігерін біріктірудегі маңызды қадам. Оның қатысушыларының кең құрамы — ядросыз әлем идеясының жаһандық деңгейде ешкімді бей-жай қалдырмайтынының жарқын көрсеткіші.

Қымбатты достар!

20 жыл бұрын әлемде бірінші болып біз өз жеріміздегі ядролық полигонды жаптық. Қырық жылға созылған сынақ кезінде 450-ден астам жарылыс жасалса, соның ішінде 120-дан астамы атмосферада жасалды. Олардың жиынтық қуаты 2,5 мың Хиросиманы жойып жіберуге жеткілікті еді. Радиация 300 мың шаршы шақырымнан астам аумақты бүлдірді. Бұл — шамамен Германия сияқты Еуропадағы үлкен елдердің бірінің аумағына тең. Ядролық сынақтардың салдарынан 1,5 млн. астам адам зардап шекті.

Менің Семей полигонын жабу туралы Жарлығым біздің осы жылы 20 жылдығын атап өтетін тәуелсіздігімізге қадам басуымыздың кері қайтпас нүктесі болды.

Барлық қазақстандықтар үшін бұл өзінің толық егемендікті сезінудегі тарихи акт, бүгінгіміз бен болашағымызға күш беріп, ақыл қосқан сенім болды. «Невада-Семей» қозғалысына біріккен халықтың ерік-жігерінің көрініс беруі нақ осымен түсіндіріледі.

Бірақ біз әлемді «ядролық зұлымдықтың» ауқымды апанынан шешімді түрде аластап қана қойған жоқпыз. Біз жаһандық қатерден де биіктеп, еліміз тарихы мен бүкіл әлемнің ядродан арылуы пайдасына қағидатты таңдау жасадық.

Қазақстан сондай-ақ кеңестік әскери мәшинеден мұраға қалған ядролық сауыт-сайманын да шешті. Бұл ауқымы жөнінен әлемдегі төртінші зымырандық-ядролық арсенал болатын.

Қазақстан ядролық бомбалар мен оларды жеткізу құралдарына ие еді.

Одан кейінгі 5 жыл бедерінде АҚШ және Ресейдің қатысуымен Жер шарының кез келген нүктесіне жетуге қабілетті 1200 оқтұмсығы бар 110-нан астам баллистикалық зымыран бөлшектелді. Сол уақытта еліміздегі ядролық арсенал Ұлыбритания, Франция, Қытай үшеуін қосып алғандағы ядролық әлеуеттен асып түсетін еді.

Қазақстан ТМД елдерінің ішінде алғашқылардың бірі болып Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қосылды.

Бүгін мен мұның Қазақстанның шынайы тәуелсіздігіне ауқымды және драмалы қадам болғанын тура айта аламын.

Есесіне біз әлемнің АҚШ, Ресей, Ұлыбритания сияқты жетекші ядролық державаларынан өзіміздің қауіпсіздігімізге берік халықаралық кепілдік талап етіп, оны 1995 жылы алдық. Кейін бұл кепілдемеге Франция мен ҚХР қосылды.

15 жыл бұрын Қазақстан Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы шартқа қатысушы атанды.

Өңірдегі көршілерімізбен бірге Орталық Азияда ядролық қарудан азат аймақ құру туралы Семей шартына қол қойылды.

Ал бүгінде еліміз жаһандық антиядролық қозғалыстың көш басында келеді. Мұның бәрін егжей-тегжейлі айтып отырған себебім — бұлар Тәуелсіз Қазақстанның ядросыз өмірбаянындағы жарқын беттер болып табылады. Бұл біздің антиядролық тәжірибеміз, оған әлемнің барлық мемлекеттерін үлгі алуға шақырамын.

Құрметті форумға қатысушылар!

Семей полигонын жабу туралы Жарлыққа қол қойылған күн уақыт өткен сайын алыстай түседі. 20 жыл бұрын осы полигонды жаба отырып қандай күйде болғанымды әр адам, әр саясаткер басынан өткермегені анық. Бірінші кезекте бұл зұлымдықты жеңген қуаныш болатын. Бірақ, КСРО әскери-өнеркәсіп кешенінің жанталасқан қарсылығы мен басында президент М.С. Горбачев тұрған биліктің қатты қарсылығын еңсеруге тура келді.

Бізге қысым жан-жақтан жасалды.

Бірақ, жылдар, онжылдықтар өте келе бұл шешімнің жаһандық өркениеттегі маңызы айшықтала түседі екен.

Қазіргі ұрпақ әзірше бұл оқиғаның тарихи ауқымын жеткілікті бағалай алмай отыр.

Өздеріңіз ақылға салып көріңіздерші.

Адамзаттың атомды ыдырату құпиясын ашқанына жүз жылға жақындап қалды. Бұл жаңалық өткен XX ғасырдағы ғаламат ғылыми ілгерілеу болды.

Әскери атомның қуаты мен тажалдығы саясаткерлерді өркениеттің өзін өзі жою қатеріне қарсы іс-қимыл танытудың жолдарын іздеуге мәжбүрледі. Осылайша таратпаудың жаһандық үдерісі пайда болды. Оның аясында ядролық арсеналдарды қысқарту туралы және қатерлі қаруды сынауға мүмкіндік қарастыратын бірқатар халықаралық келісімдер жасалды. Бірақ мұның бәрі шектеу шаралары ғана еді.

Семей полигонын жабу әлемде ядролық қаруды сынауға толықтай тыйым салған алғашқы және күні бүгінге дейін бірден-бір іске асқан тыйым болып табылады. Қазақстан біздің жаңа мемлекетіміздің күш-қуаты ядролық бұлшық еттерін көрсетуде емес, керісінше, оларды қолданбауда және толықтай бас тартуда деп бірден және

мәңгілікке шешім алды. Және бұл біздің мемлекеттілігіміздің — жалпыұлттық идеясына шығарылған бүкілхалықтық ақыл-ойымыздың темірқазығы болды.

1991 жылдың 29 тамызында іс жүзінде жаһандық ядро тарихында жаңа дәуіс басталды. Әлем жаппай қырып-жоятын қаруды өз еркімен, саналы түрде және біржақты негізде заңсыз етудің үлгісін алды.

Және Қазақстан жасаған бұл қадамның маңызы шын мәнінде уақыт пен кеңістікте алдыңғы кезекке шықты. Сондықтан 29 тамыздың біздің бастамамызбен БҰҰ тарапынан Ядролық сынақтарға қарсы іс-қимылдың халықаралық күні деп жариялануы заңдылық.

Ғасырлар тоғысындағы 20 жыл бойы жаһандық ядролық қарсы тұрушылық қаупі айтарлықтай төмендеді.

Орталық Еуропадағы ядролық зымырандар межесі жойылды.

АҚШ пен Ресейдің арсеналдарын айтарлықтай қысқартқан СШҚ-1 және СШҚ-2 шарттары іске асырылды.

Біз бастамашылық танытқан АӨСШҚ үдерісі Еуразияның кең байтақ кеңістігіндегі мемлекеттер арасындағы сенімді дәйектілікпен жоғарылатып келеді.

Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы шартқа қазірдің өзінде 182 мемлекет қол қойса, 154-і ратификациялап үлгерді.

Көп жағдайда Қазақстанның арқасында планетамыздағы барлық басқа полигондар — Невада, Лобнор, Жаңа Жер үнсіз қалды.

«Ядролық клуб» державалары сынаққа мораторийді сақтап отыр.

Тұтастай алғанда, 20 жыл ішінде ядросыз әлем жолында маңызды қадамдар жасалды. Дейтұрғанмен, көптеген күрделі мәселелер ашық күйінде қалып келеді.

Біріншіден, ядролық қауіпсіздіктің өңірлік өлшемінің маңызы біршама артты.

Бүгінде Оңтүстік Азия мен Таяу Шығыстағы ядролық қарулануды халықаралық бақылаудың тиімді тетігі жоқ.

Біз жекелеген ядролық державалар мен осы қатерлі қаруға қол жеткізу «табалдырығында тұрған» елдердің қарсы тұрушылықтарын айқын аңдап отырмыз.

Атом технологиялары мен материалдарының халықаралық лаңкестер қолына түсуінің қаупі зор.

Екіншіден, Ядролық сынақтарға тыйым салу туралы шарт төңірегінде паттық жағдай туындауда.

Ол бірқатар ядролық және «табалдырықты» елдердің қол қою және ратификациялау үдерісін созбалаңға салуының салдарынан күшіне ене алмай отыр.

Үшіншіден, ядролық қарусызданудың жаһандық үдерістеріне «ядролық клуб» державаларының барлығы бірдей қатысып отырған жоқ.

Қазіргі кезде ядролық мемлекеттердің бірнеше түрі бар. Бұл ресми ядролық державалар, атом қаруына де-факто ие мемлекеттер және «табалдырықты» деп аталатын елдер.

Ядролық державалар ядролық қарулары жоқ елдерге қауіпсіздік кепілдігін бермейді. Мұның ақыры ядролық қарудың әлемнің «жарылу қаупі бар» өңірлеріне таралуына алып келуі ықтимал.

Сонда неліктен ядролық қаруға де-факто ие мемлекеттер бұл клубқа енбейді? Неліктен оларды алдыңғыларының қатарына қосып, ядролық қарулары болғаны үшін тиісті жауапкершілік жүктемеске? Барлық шарттар мен келісімдерге

қарамастан, 2 мемлекет өткен ғасырдың соңында бәрібір ядролық державалар қатарын толықтырды.

Төртіншіден, әлемдік қоғамдастық әзірше бейбіт атом дамыту үстіндегі мемлекеттерге қатысты әділетті шешім таба алған жоқ.

Ядролық таратпау туралы шарттың ассиметриялық нормалары тек ядросыз мемлекеттерге қатысты ғана санкцияларды қарастырады. Осындай жағдайда сенім тапшылығы айтарлықтай проблемаға айналып отыр. Ал сенім болмаған жерде қауіпсіздіктің ешқандай жүйесі, оның үстіне, ядролық жүйесі тиімді болып табылмайды.

Бесіншіден, атомнан туындайтын қазіргі заманғы қатер елдердің бейбіт ядролық энергетика қауіпсіздігі режимін сақтау мәселесінде тепе-теңдік ұстамауынан да тереңдей түсуде.

Бұл жерде әңгіме «бейбіт атом» нысандарына МАГАТЭ тарапынан жеткілікті деңгейде бақылау жасалмауы немесе аталған мәселеде халықаралық құқықтық базаның айқын еместігі туралы ғана болып отырған жоқ. Ең үлкен теңгерімсіздік — ядролық энергияны өндірудің қауіпсіздігін қамтамасыз ету технологиясының атом саласы дамуының ауқымынан едәуір артта қалуы.

Кейбір ядролық энергетикалық циклды коммерцияландыру жағдайларында қауіпсіздік мәселелері екінші, тіпті кейде үшінші кезекке ысырылатынын байқап жүрміз.

Енді мәселенің басқа қырынан келейік. Трансұлттық корпорациялардың ядролық энергетикаға арта түсіп отырған қызығушылығы «бейбіт атомды» пайдалану жөніндегі халықаралық конвенцияларда іс жүзінде қаперге алынбайды.

Мұның барлығы, әрине, шешуді қажет ететін күрделі проблемалар. Соған қарамастан, адамзат атомды ыдырату технологиясын иеленген 100 жыл бойы бұған дейін еш уақытта ядролық әлем құру үшін осындай кең мүмкіндік болған емес. Және осы ыңғайлы сәтті пайдалану бәріміздің ортақ борышымыз!

Ханымдар мен мырзалар!

Ядросыз әлем — утопия емес. Бұл — планетаның айтарлықтай бөлігінде көрініс беріп отырғанындай, нақты шындық. Ядролық қарудан азат аймақтар Оңтүстік және Орталық Америкада, Австралия мен Океанияда, Африкада, Оңтүстік-Шығыс және Орталық Азияда құрылса, бұл — іс жүзінде Жер шарының жартысы.

Бүгінде ядросыз мемлекеттер қатарын толықтырып отырғандарға барлық ядролық мемлекеттер тарапынан халықаралық-құқықтық кепілдеменің тиімді тетігі қажет.

Ядросыз әлем идеясының радиофобияға ешқандай қатысы жоқ. 60 жыл қатарынан «әскери атомның» қатерлі көлеңкесі жаһандық ядролық энергетиканың орасан перспективаларын лайықты бағалауға кедергі жасап келді. Бірақ факт факт түрінде қалып отыр.

Планетаның көмірсутегі қорлары азайып барады. Сондықтан энергияның қайталама көздерінің болашағы зор. Дегенмен, олар таяу болашақта жаһандық экономиканың өсе түсіп отырған қарқыны талап ететін қуат көздері көлемін бере алмайды.

Қазіргі кезде адам баласы үшін атом энергиясынан асқан қуатты да қолжетімді көз жоқ.

Бүгінде шамамен 40 шақты ел бейбіт атом саласында зерттеулер жүргізіп жатыр. 15 мемлекет атом электр стансаларын салуда немесе салу ниетінде. Олардың қатарында Қазақстан да бар. Біз үшін ядролық энергетика — болашақ инновациялық кластерлердің бірі. Біз бүкіл әлемдік уран қорының төрттен біріне иелік етудеміз. Бізде үлкен ғылыми әлеует пен ядролық энергетиканың инфрақұрылымы бар. Халықаралық міндеттемелерді қатаң сақтай отырып, біз «бейбіт атомның» барлық нысандары қауіпсіздігінің жоғары деңгейін қамтамасыз еттік.

Қазақстан МАГАТЭ-нің басшылығымен жұмыс істейтін Халықаралық ядролық отын банкі депозитарийі рөліне өзінің кандидатурасын ұсынғаны белгілі. Біз аталған мәселе оң шешіледі деп санаймыз.

Қазақстан таратпау, қарусыздану және атом энергиясын бейбіт пайдалану мәселелерінде ең сенімді әріптес болды, болып келеді және бола береді.

Біз ядросыз әлемде планетамыз ұмтылуға тиісті орасан мақсат көреміз. Бұл — қандай да бір идеологиялық және мәдени айырмашылық коррозиясына ұшырамаған жаңа әмбебап жалпыадамзаттық құндылық.

БҰҰ Бас Ассамблеясы 66-шы сессиясының мінберінен мен Ядросыз әлемнің жалпыға ортақ декларациясын жасау идеясын ұсындым. Бұл — осыдан 20 жыл бұрын ядролық қатерге қасқайып қарсы тұрған Қазақстанның саналы қадамы. Оның үстіне біз бүгінде осындай декларацияны қабылдау оңайға соқпайтынын түсінеміз. Мемлекеттер ядролық қаруларынан арылғылары келмейді. Оларға ядросыз өмір жоқ секілді көрінеді. Біреулер қаруды тежеп отырмыз деп есептесе, енді біреулері осынау шоқпармен барша әлемге сес көрсетеді.

Ертең Семей полигонына барасыздар, сынақ жасалған орынды көресіздер. Сіздерге сондағы мұражайда сынақтар салған сойқандарды көрсетеді. Тіпті үшінші ұрпақтың өзі кемтар болып тууда. Елімізде қатерлі ісіктен ең көп ауырғандар мен өлгендер нақ осы өңірде.

Біздің халқымыз ядролық қаруға қарсы қалай көтерілсе, біз бүкіл әлем халықтарын адамзатты ядролық қатер апокалипсисінен құтқару жолындағы күреске дәл солай көтеруге тиіспіз.

Жалпыға ортақ декларация қабылдануымен біз ХХІ ғасырда БҰҰ-ның қатаң бақылауына сүйеніп, жаһандық ядролық қауіпсіздіктің біртұтас жүйесін құруды байланыстырамыз. Ядросыз әлемге жол салу планетаның ақыл-ойлы барлық адамдарының күш-жігерін біріктірмей мүмкін емес.

Бүгінде мен жоғарыда айтып кеткен беделді де қуатты Жаһандық антиядролық қозғалысты құру маңызды. Осы форумда бұл туралы мәлімдеп, оны планетаның барлық құрлықтарында ұйымдастыруға кіріскен маңызды. Қозғалыстың басты мақсаты ядролық қатерлермен күресу ғана емес. Адам баласының санасында ядроның қандай түріне болса да жиіркеніш сезімін қалыптастыру аса маңызды. Және мен біздің елордамызда өтіп отырған осы форумға үлкен үміт артамын.

Қымбатты достар!

Ядролық полигонды алғаш жапқан мемлекеттің Президенті ретінде жеке өз басым үшін ядросыз әлем — бұл абсолютті саяси аксиома.

Кейде тарихи оқиғалар мен жекелеген адам басындағы оқиғалар қайшыласатын сәттер болады. Мен үшін және менің халқым үшін тәуелсіздігімізге қол жеткізіп, ядролық полигонды жапқан 1991 жыл сондай жыл болды.

Тарихтың сабақтары олар болашаққа бағдарланғанда ғана қандай да бір мазмұнға ие болады. Сондықтан өткенді еске ала отырып біз болашақтағы іс-әрекеттеріміз туралы, балаларымыз бен немерелеріміз үшін ХХІ ғасырдағы ядролық қауіпсіздік туралы ойлауға тиіспіз.

Осы жүзжылдықта біздің планетамыздың ядролық өзін өзі жою қатерінен толықтай арылатынына сенемін.

Осы залға жиналған және төрткүл дүниедегі өзімнің барлық ниеттестеріме осы жылда жемісті жұмыс тілеймін.

Тыңдағандарыңызға рақмет!

Агроөнеркәсіп кешені қызметкерлерінің республикалық форумында сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 11 қарашасы

Құрметті форумға қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Бүгінгі алқалы жиынға ауыл шаруашылығы қызметкерлері мен ауыл еңбеккерлері, жергілікті әкімшілік қызметкерлері, ауыл шаруашылығы саласының мамандары мен ғалымдар шақырылып отыр. Бедерлі тарихымыздың белесті кезеңі — тәуелсіздіктің 20 жылдығымен орайлас келген форумға қош келдіңіздер.

«Халқымызда «Ауыл — ат байлар алтын қазық» деген қанатты сөз бар. Расында, ауыл біздің қастерлі атақонысымыз, тіршілік тынысымыз, киелі алтын тамырымыз.

Баршаңыз да білесіздер, біз индустриялық-аграрлық елміз. Біздің ел экономикасының 2 басым бағыты бар. Бұл — индустриялық және аграрлық салалар. Ауыл шаруашылығы қашанда ел экономикасын алға сүйрейтін жетекші саланың бірі болған, солай болып қала береді де. Мен оған кәміл сенемін».

Ауыл шаруашылығын дамыту — 7 мыңға жуық ауылды өркендетіп, ел азаматтарының тең жартысының жағдайын жасау деген сөз. Сондықтан, біз бұл салаға мемлекет тарапынан айрықша назар аударып, тәуелсіздік жылдарында ерекше көңіл бөліп, көп қаражат жұмсап келе жатқанымызды білесіздер.

Кеңес одағынан бізге ауыртпалығы мол, артта қалған ауыл шаруашылығы мұра болып қалды. Азаттықтың алғашқы жылдарында да ауыл алапат дағдарыстарды бастан өткерді. Малдың басы азайды, жерді игеру тоқтап қалды.

Дегенмен, сол қиындықтарды жеңіп, ауқымды жаңғыртулар арқылы біз ауыл шаруашылығын қарыштатып, дамыта алдық. Біз жасампаз 20 жылда ауылдың еңсесін тіктеп, агроөнеркәсіпті өрге сүйредік.

Біздің дұрыс жол таңдағанымызды уақыттың өзі дәлелдеп отыр. Биылғы мерейлі жылда егін бітік шықты, қамбамыз астыққа толды. Бұрын болып көрмеген зор табыстарға жеттік. Биылғы астық Қазақстан үшін рекордтық болды. Ауыл шаруашылығы еңбеккерлері ерен табысқа жетіп, ел ырысын еселеп, тәуелсіздік тойына лайықты тарту жасады. Сондықтан, бүгінгі кездесуді қуанышты, мерекелі кездесу деп айтуымызға болады.

Осы орайда ауыл шаруашылығы саласын өркендетуге үлес қосқан сіздерге, сіздер арқылы барлық аграрлық саланың қызметкерлеріне шын жүрегіммен алғысымды айтып, келешекте де зор табыстар тілеймін.

Бұл сіздердің тәуелсіздігіміздің 20 жылдығына арнаған тартуларыңыз, төгілген тердің өтеуі, ерен еңбектің нәтижесі деп білемін.

Құрметті форумға қатысушылар!

Сендердің атында барша қазақстандық ауыл еңбеккерлеріне сәлем жолдаймын!

Ел тәуелсіздігінің 20 жылдығын Қазақстанның аграрлық секторы теңдессіз табыстарымен аяқтап отыр.

Соңғы 5 жылдары ең жоғары астық — 30 млн. тоннаға жуық дәнді дақыл, оның ішінде 25 млн. тоннасы бидай жиналды. Астық түсімінің көрсеткіші тың көтерудің

алғашқы жылдарынан бастағанда барлық бұрынғы рекордтардан асып түсті — гектарынан 18 центнерден астам алынды. Негізгі астық өсіруші өңірлер — Солтүстік Қазақстан, Қостанай, Ақмола облыстарында гектарынан 30 центнерден астам дән жиналды.

Аграрлар да, механизаторлар да, егіншілер де жақсы еңбек етті. Сонымен қатар ұйымдастырушылық жұмыстары үшін осы облыстардың әкімдері — С.С. Біләловқа, С.В. Кулагинге, С.А. Дьяченкоға, осы облыстар аудандарының барлық әкімдеріне үлкен рақмет айтқым келеді. Қазақстанның басқа өңірлері де мол астыққа қол жеткізді.

Осындай теңдессіз нәтижелер үшін сіздерді тағы да құттықтаймын. Бұл бүкіл Қазақстанның аса зор жеңісі.

Мен агроөнеркәсіп кешенінің барша қызметкерлеріне Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығына тартқан осынау бағасыз сыйлықтары үшін шын жүректен алғысымды білдіремін.

Рекордтық астық — бұл тек сәттіліктердің сәйкес келуін немесе табиғаттың ерекше тартуын ғана білдірмейді. Егер тарихқа назар аударсақ, кеңестік кезеңдегі «ұлы тың астығының зор жетістіктерінің» өзі экстенсивті жолмен алынды. Нәтижеге емес, көрсеткіштерге қол жеткізу мақсатында мал шаруашылығына орасан зор нұқсан келтіріле отырып, көлемді жайылым жерлер егістік үшін жыртылып тасталынды. Ал өсірілген астықты алу үшін тұтас әскери бөлімдер, студенттер мен қалалықтар осы іске жұмылдырылатын. Барлығы да көрсеткіштер үшін жұмыс істеді! Алайда, жиналған астықты жай ғана сақтап қалу үшін жасалатын нәрсе жоқтың қалы еді.

Мұнын қалай жасалғанын сол жылдары еңбек еткен ардагерлер жақсы біледі.

Мұндай нәрсе бізде қазір болып көрген емес. Қазақстан егінінің қазіргі рекорды мүлде басқа тәсілдермен алынып отыр. Оған екі шешуші фактордың ықпалы зор болды.

Біріншісі — мемлекет қолдауына арқа сүйеген біздің фермерлердің ерлік еңбегінің нәтижесі. Аграрлық секторды қолдау мақсатында соңғы 5 жылдың өзінде республикалық бюджеттен 670 млрд. теңге бөлінді. Әлемдік дағдарыс өршіп тұрған 2009 жылдың өзінде ұлттық қордан аграрлық сектордың болашағы үшін үлкен маңызы бар инвестициялық жобаларды қаржыландыруға 120 млрд. теңге қарастырылды.

Осы қаржыға қазірдің өзінде 42 жаңа өндіріс орны іске қосылып отыр. Мыңдаған ауылдықтар жұмыс, ал экономика өнім алды.

Сондықтан да кездесулер кезінде ауылдықтар маған біздің ауылда ешқандай дағдарыс білінген жоқ дейтіні — осы.

Сол 2009 жылы ауыл шаруашылығы саласының өсімі 9%-дан астамды құрады.

Алдын ала мәліметтер бойынша, биылғы жылы ауыл шаруашылығы өнімнің көлемі 20%-дан астамға ұлғаятын болады.

Егістік алқаптардың жартысынан астамында тұқым себу, өнім жинау жұмыстары жоғары өнімді жаңа техникалармен жүргізілгені ерекше нәрсе.

Егістің 70%-дан астамында ылғал ұстаушы технологиялар қолданылды. Осынау технология идеологтары мен іс жүзіне асырушылардың бірі Валентин Иванович Двуреченский болып табылады. Қазіргі күні 11 млн. гектардан астам егістікте осы технология іске асырылды. Ол тек ылғал сақтап қана қоймайды, сонымен қатар топырақтың құнарын да сақтайды.

Қазақстан ауыл шаруашылығының осы жеңісіне ықпал еткен екінші фактор — бұл мемлекеттің аграрлық саясатының жемісті нәтижесі.

Өткен 2 онжылдық Қазақстанның ауылдары мен селоларын түбірімен өзгертті.

КСРО тарағаннан кейін жас мемлекетке өте ауыр жағдай мұраға қалғаны әлі ұмытыла қойған жоқ. Ауылдықтардың жартысынан астамы кедейшілік қамытында өмір сүрді. Егіс алқаптары, күрт қысқарды, мал басы күрт азайды, техника ескірді. Бізге ауыр мұра қалған еді.

Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарынан бастап біз аграрлық саланы реформалауға кірістік. Кеңестің өткен ұжымдық эксперименттерінен кейін жекешелендіру үдерісі барысында жер өзінің нақты иелерін тапты. Бүгінде бұл 185 мың шаруа және фермер шаруашылықтары, серіктестіктер мен акционерлік қоғамдар ретінде жұмыс жасайтын 9 мың ірі және орта кәсіпорындар. Халықтың үштен бір бөлігі осыларда жұмыс істеп жатыр. Әр жыл сайын нақ осы секторда елдің ұлттық байлығының 7% жасалынады.

Жерге жеке меншік туралы мәселені неғұрлым әділетті шешкен Жер туралы заң аграрлық сектордың тұрақты құқықтық негізі болып табылады. Ауыл шаруашылығын дамытудың құқықтық негізі, барлық қажетті заңдар топтамасы қабылданды. Мұнда сол кезде ауыл шаруашылығы министрі болып жұмыс істеген, осынау жобаларды әзірлеп, өмірге енгізген Ахметжан Есімовтің де еңбегі бар.

Қазақстанда ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілерді мемлекеттік қолдаудың тиімді тәсілдері қалыптастырылып, жұмыс істеуде. Олар жеңілдікті салық салу, несиелендіру және субсидиялау, ауыл шаруашылығы техникалары мен құрал-жабдықтарының арзандатылған лизингі және басқа да көптеген шаралар.

Ауылдар мен селоларды дамытудың 6 жылдық мемлекеттік бағдарламасы жүзеге асырылды. Оның аясында 1 трлн. теңгедей қаржы игерілді.

Ондаған ауылдық елді мекендерде жаңа мектептер, ауруханалар, мәдениет үйлері, жолдар, сумен қамту жүйелері, электр желілері салынды.

Біз Көксарай су қоймасы, Шардара-Мақтаарал каналы секілді ірі жобаларды жүзеге асырдық. Оңтүстік Қазақстан облысының құнарлы жерлері су басып қалу қаупінен арылды. Қоймалардың су ресурстары құрғақшылық жылдарының өзінде жоғары өнім алудың тұрақты кепілдігі бола алады.

Мемлекет ауылдағы шаруашылықтарды білімді мамандармен қамтамасыз ету жөнінде де шаралар қолдануда. Соның бір дәлелі «Дипломмен — ауылға» арнаулы жобасы. Қазір осы жоба бойынша 16 мыңнан астам жас қазақстандық ауылдарға барып жұмыс істеуде. Әкімдіктер тарапынан оларға жан-жақты қолдау көрсетілуде.

Бүгінгі күні Қазақстан әлемдік астық экспортындағы жетекші елдер ондығының ішіне кіреді. 2010 жылы рынокқа еліміз 9 млн. тоннадай астық тапсырды. Соның 3 млн. тоннаға жуығы Орталық Азия елдеріне жіберілді. Ал Қазақстанның биылғы экспорттық мүмкіндігі 15 млн. тоннаға дейін жетеді. Ұн экспорты жөнінен Қазақстан осымен 5 жыл қатарынан әлемде жетекші ел болып отыр.

Мемлекет біздің ауылшаруашылық тауарларын өндірушілер үшін экспорттық дәліздерді кеңіту бойынша мақсатты жұмыстар жүргізуде.

Каспий өңірінде Иран мен Кавказ елдеріне астық экспорттау үшін көліктік-логистикалық инфрақұрылым құрылды.

Ақтау, Әзірбайжандағы Баку, Ирандағы Әмірабад порттарында бұрынғы қуаттар ұлғайтылды және жаңа астық терминалдары іске қосылды.

Болашақта «Қазақстан-Түрікменстан-Иран-Парсы шығанағы», темір жол жобасы жүзеге асқан кезде, қазақстандық жүктер көлемі едәуір дәрежеде артырылатын болады. Сол кезде Парсы шығанағы арқылы Жерорта теңізінің шығысы мен Солтүстік Африкаға еліміздің азық-түлігін жеткізудің мүмкіндігі қалыптасады.

«Жетіген-Қорғас» темір жол желісін аяқтап, «Қорғас халықаралық көліктік-логистикалық» хабын іске қосу Қытайға және одан әрі Тынық мұхит аймағына шығу мүмкіндігін туғызады.

Сонымен қатар, Кеден одағының құрылуы, Қазақстан, Ресей және Беларусь елдерінде біртұтас экономикалық кеңістіктің жүзеге асуы қазақстандық бизнестің қолын Брест пен Владивостокқа дейін жеткізетін болады.

Тұтас алғанда Қазақстанның ауыл шаруашылығы ел экономикасының маңызды буынына айналды. Бұл да экономиканың локомотиві. Аграрлық сектор өз әлеуетін нығайту үшін қомақты база мен мол мүмкіндіктерге ие.

Азық-түлік қазіргі күні және болашақта әлемнің ең тұрақты валютасының бірі.

Жуықта планетаның 7 миллиардыншы тұрғыны өмірге келді. Жуықта жер тұрғындары 10 млрд. болады. «Осынау миллиардтарды қалай асырауға болады?» — таяу дәуірдің басты мәселесі осы.

БҰҰ-ның болжамы бойынша, 2050 жылы адамзаттың азық-түлік тұтынуы 2 еседен астам өсетін болады.

Қазақстан қазірдің өзінде азық-түлік жөніндегі өз қажетінің 80% қамтамасыз ету мүмкіндігіне жетті. Мұның сыртында экспорт көлемін де арттыра түсті.

Ел азық-түліктің 30% сырттан әкелетін болса, бұл мемлекет қауіпсіздігіне қатер деген сөз.

Аграрлық өндіріс дамуының өсіп отырған қарқыны кезінде біздің ауылшаруашылық өнімімізді өткізетін жаңа нарық туралы мәселе қайткен күнде күн тәртібінде тұрады. Оның үстіне біз мал шаруашылығы саласын дамытудың ауқымды жобасын іске асыруды қолға алдық. Жыл сайын 60 мың тонна ет сыртқы рыноктарға шығарылатын болады.

Қазақстан фермерлерінің өңірлік және жаһандық бәсекелестікке қатысу мүмкіндігі барған сайын ұлғайып келеді.

Кеден одағы мен Біртұтас экономикалық кеңістіктің құрылуы бұл үдерісті одан әрі үдете түспек.

Сондықтан мен аграрлық секторды Қазақстанның маңызды инновациялық кластер ретінде қарастырамын.

Индустриялық-инновациялық даму бағдарламасының аясында аграрлық салада 75 жоба іске қосылды. Бұл — индустрияландыру картасына енгізілген барлық нысандардың жартысына жуығы. Енді жыл соңына дейін тағы да 92 аграрлық өндірісті ашу жоспарланып отыр.

Қазір жұмыс үстіндегі ауылшаруашылық кәсіпорындарын жаңғыртудың ауқымына одан әрі қарқынды сипат беру маңызды. Үкімет әкімдермен бірлесе отырып, аграрлық сектордың өңдеу өндірістерін жаңғыртудың нақты жоспарын әзірлеп іске асыруы керек. Бұл агроөнеркәсіп кешеніндегі еңбек өнімділігін 2 еселендіру міндетін орындаудың басты мәселесі.

Бүгінде Қазақстанның ауылшаруашылық саласын жаңа шептерге алып шығу үшін бірқатар мәселелерді шешу қажет.

Бірінші. Үкіметке аграрлық секторды, соның ішінде, мал шаруашылығы мен өңдеу өнеркәсібін мемлекеттік қолдаудың жаңа тетіктерін енгізу үшін қадамдық жол картасын әзірлеуді тапсырамын.

Мен өз Жолдауымда ауыл шаруашылығындағы еңбек өнімділігін 2 есе арттыру жөнінде тапсырма берген болатынмын. Мұны тек өнімді өңдеу, өнімнің ақырғы құнын арттыру арқылы ғана жүзеге асыруға болады. Бұл ретте Кеден одағымен, сондай-ақ алдағы уақыттағы Бүкіләлемдік сауда ұйымына кірумен байланысты барлық мәселелерді ескеру керек.

Екінші. Қазақстанның ауыл шаруашылығы инновациялық болуы тиіс.

Бізге отандық аграрлық ғылымды дамытудың нақты бағдарламасы қажет.

10 жыл ішінде мемлекет ауыл шаруашылығындағы ғылыми әзірлемелерді даярлауға 20 млрд. теңге қаржы жұмсады. Біздің ғалымдарымыз жоғары өнім беретін бірқатар бидай сорттарын әзірледі. Бірақ олар барлық жерде бірдей қолданылмайды. Неліктен бұлай болып отыр?

Ғалымдар жаңа сорттар мен агротехнологияларды әзірлеуге ондаған жылдарын сарп етсе, мұнан кейін сорт сынау жөніндегі мемлекеттік комиссия оларды енгізу қажет пе, жоқ па деген мәселемен 3 жыл бойы айналысады. Ал ғылым қазір бір жерде тоқтап тұрмайды ғой. Ақыр аяғында, біздің аграрлық ғалымдарымыздың еңбегі ешкімге қажет болмай, зая кетуде. Бұл кімге керек?

Сондықтан Ауыл шаруашылығы министрлігіне «Қазагроинновациямен» бірлесе отырып, біртұтас отандық аграрлық ғылымды реформалау бағдарламасын пысықтауды тапсырамын.

Аграрлық сала үшін білікті кадрлар даярлау — мәселенің екінші жағы.

Қазіргі күні 43 ветеринарлық зертхананың құрылысы жүргізілуде, алдағы кезде тағы да 63 зертхана салынатын болады. Олардағы жаңа құрал-жабдықтарда кімдердің жұмыс істейтіндігі ескерілген бе?

Сапалы ветеринарлық қызметсіз етті экспорттау да мүмкін емес. Біздің сапамыз еуропалық стандартқа жауап беруі тиіс.

Аграрлық жоғары оқу орындарының оқу бағдарламаларына тексеру жүргізу керек. Ауыл шаруашылығының инновациялық дамуына қажетті мамандарды шығарып жатыр ма екен? Жыл сайын даярланып жатқан мыңдаған жас агротехниктерден, басқа да аграрлық мамандардан толық қайтарым болу үшін не істеу керек?

Ауыл шаруашылығы министрлігі мен Білім және ғылым министрлігіне осы мәселені пысықтауды тапсырамын.

«Болашақ» бағдарламасы бойынша аграрлық мамандықтарға берілетін квотаны да кеңейту керек деп есептеймін.

Үшінші. Бүгінгі күні фермерлерді агроинновацияны енгізуге ынталандыратын тиімді шаралар қажет.

Шетелдік технологияларды енгізу әзірге ірі және орта шаруашылықтардың ғана қолдарынан келеді. Көптеген фермерлер іс жүзінде мұндай мүмкіндікке ие емес. Сондықтан ауылдағы инновациялық белсенділікті қолдау үшін қолжетімді қаржылық тетіктерді әзірлеу қажет.

Тамшылатып суаруға пайдаланылатын 18,5 мың гектар алқап біздің ауқымымыз үшін болмашы нәрсе екеніне келісесіздер ме?

Тағы бір мәселе — бүгінде 109 млн. гектар жер пайдаланылмай жатыр, ал бұл елдің жер қорының 42%. Оның ішінен ауыл шаруашылық дақылдарын егуге қосымша 2 млн. гектардай жыртылған жер тартыла алады.

Оның үстіне, мен әлденеше рет айтқанымдай, басы артық егіс алқаптарын оңтайландыру керек. Мал азықтық, жармалық, бұршақтық және майлы дақылдар алқабын кеңейту қажет.

Егістік құрылымдарын әртараптандыру тетіктерінің бірі — бидай өндірісін субсидиялаудан ауылшаруашылық техникалары лизингін арзандатуға, несиелерді арзандатуға, астықты кепілдікті баға бойынша сатып алуға қарай көшу.

Сондықтан Үкіметке егістік алаңдарды әртараптандыруды қамтамасыз ететіндей фермерлерді ынталандыру тетіктерін әзірлеуді тапсырамын.

Сонымен қатар, Үкімет пен облыс әкімдеріне барлық жерлерді қайта түгендеп, ауыл шаруашылығы айналымына қосу үшін олардың әлеуетін айқындауды жүктеймін. Түгендеу қорытындылары бойынша әрбір өңірдің ауыл шаруашылығын әртараптандыру жөніндегі жоспары болуы тиіс.

Төртінші. Етті мал шаруашылығын астық өндірісі секілді стратегиялық салаға айналдыру міндетін алға қойдым. Осы мақсатқа деп «ҚазАгро» арқылы 130 млрд. бөлінді.

Бүгінгі күні елімізге шетелден әкелінген асыл тұқымды малдардың үлгілерін пайдалана отырып, жалпы мал басының сапасын арттыру жөніндегі селекциялық жұмыстарды күшейту қажет.

Елеулі резерв — Қазақстан үшін дәстүрлі қой шаруашылығын қоса алғанда, аз шығынды отарлы мал шаруашылығын қалпына келтіру. Оның үстіне бүгінде елде жайылымның 60% пайдаланылмай жатыр.

Барлық өңірлерде ауыл шаруашылығы өнімін дайындау, сақтау және тасымалдау орталықтарын құру жөніндегі жұмысты жалғастыру маңызды.

Рекордтық астықпен байланысты біз элеваторлар, дән тасығыштар жетіспеушілігі проблемасына тап болдық. Кейінге қалдырмастан астықты сақтау мен тасымалдау үшін қуаттарды кеңейтуді жоспарлау, мультиүлгілік көлік-логистикалық инфрақұрылым жасау керек.

Осынау бәрі — барлық деңгейдегі әкімдердің және әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациялардың міндеті.

Үкіметке «Самұрық-Қазына» әл-ауқат қорымен бірлесе отырып, «Қазақстан темір жолы» базасында халықаралық деңгейдегі қуатты көліктік-логистикалық компания құруды тапсырамын. Теміржол, автокөлік жолдары, авиация, басқа да көлік бірыңғай орталыққа бірігуі қажет.

Бесінші. Аграрлық сектордың дамуы ауылдар мен селолардың гүлденуінсіз, ауыл халқының тұрмыс жағдайының жақсаруынсыз мүмкін емес.

Қазақстанда 7 мыңға тарта ауылдық елді мекен бар. Олардың 3 мыңға жуығы 2020 жылға дейінгі еліміздің аумақтық-кеңістіктік дамуының болжамды кестесіне енгізіліп отыр. Ауылдық жерлердегі перспективалық өсудің қазығы ретінде бұлардың дамуы үшін барлық қажетті мемлекеттік ресурстар бағытталатын болады.

Қазақстандық ауылдар мен селоларды түрлендіру үдерісін жалғастырып, ауылдықтарға жұмыс істеу мен өмір сүру үшін жайлы жағдайлар құрамыз.

Ұлттық компанияларды, кәсіпкерлерді, қоғамдастықтарды осы іске үлес қосуға шақырамын.

Қымбатты достар!

Біздің тәуелсіздігіміздің 20 жылдық мерейтойына небәрі бірнеше апта қалды. Бұл тек қана атаулы күн емес, сонымен қатар біздің одан әрі дамуымызды ой елеспен өткізетін сәт.

XXI ғасырда тек инновациялық көшбасшылыққа қол жеткізген мемлекеттердің ғана алдынан табыс күтеді. Сондықтан индустриалды Қазақстан инновациялық Қазақстанға айналуы тиіс. Бұл агроөнеркәсіптік кешенге де қатысты.

Біздің форумымыз Ауыл шаруашылығы қызметкерлерінің күні қарсаңында өтуде. Сіздер өз кәсіби мерекелеріңізді жоғары рекордтармен қарсы алып отырсыздар.

Сондықтан тәуелсіздігіміздің 20 жылдығы қарсаңында мен өз Жарлығыммен ел игілігі жолында көп жылғы игілікті еңбегі үшін агроөнеркәсіп кешенінің 200-ден астам қызметкерін мемлекеттік наградалармен марапаттаймын. Біздің Отанымызды экономикалық, әлеуметтік-ізгілікті дамытудағы аса үздік жетістіктері үшін саланың мына еңбеккерлеріне — «Қазақстанның Еңбек Ері» атағы беріліпті. Валентин Иванович Двуреченскийге, Әділхан Айтқазынұлы Кенжебаевқа, Руслан Жұмабекұлы Молдабековке «Қазақстанның Еңбек Ері» атағын беру мен үшін ерекше қуаныш.

Сіздерді лайықты наградаларыңызбен құттықтаймын!

Еңбекте табыстар мен мықты денсаулық тілеймін!

«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIV съезінде сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 25 қарашасы

Құрметті съезд делегаттары!

Қадірлі қонақтар!

Менің партиялас серіктерім!

«Нұр Отан» партиясының XIV съезі біз үшін мерейлі меже — ел тәуелсіздігінің 20 жылдығы мерекесі қарсаңында өтуде.

Біз жасампаз 20 жылда жүз жылға татитын ұлан-ғайыр жолды басып өттік.

Арайлы азаттық арқылы қол жеткізген жетістіктеріміздің баршасында «Нұр Отан» партиясының сүбелі үлесі бар.

Төңірегіне мұраттас серіктерім топтасқан партия тәуелсіздік жылдарында қоғамды жаңа жобаларға жұмылдыра білді.

Шын мәнінде халықтық ұйымға айналған «Нұр Отан» менің бастамаларыма қолдау көрсетіп, іргелі істердің ұйытқысы болуда.

Осылайша біз биік белестерді бірге бағындырдық.

Тәуелсіздіктің жасампаз 20 жылдығы — елдігімізді орнықтыру жолындағы алғашқы кезеңнің мерейлі қорытындысы.

Біз мыңжылдықтың үшінші онжылдығына қадам басу арқылы ел дамуының жаңа кезеңінде тұрмыз.

Бүгінде дамудың 2020 жылға дейінгі Индустриялық-инновациялық стратегиясын жүзеге асыра бастадық.

Ғасырлық мәні бар бұл жоба бізге жаңа міндеттер мен жауапкершіліктер жүктейді.

Оның үстіне, болашақтың не ұсынарын болжап білу қиын. Көптеген елдер дағдарыс дауылына шыдас бермей, шайқалуда. Сондықтан бұл кезеңді біз биік рухпен, кең тыныспен, тың серпінмен бастағанымыз абзал. Ол солай болғалы да тұр. Баршаңыз білесіздер, жаңа жылдан кейін елімізде Мәжіліс сайлауы өтеді.

Бұл жолы Мәжіліс сайлауымен бірге жергілікті мәслихаттардың да сайлауы қатар өтетіні белгілі.

Сайлау қорытындысы бойынша, Конституцияға сәйкес, Мәжіліс кем дегенде 2 партиядан тұруы керек. Елімізде саяси партияларға алғаш рет осындай мүмкіндік беріліп отыр. Бұл — сайлаудың жауапкершілігі мен жүгін арттырып, партиялар арасында шынайы бәсекелестікті қыздыра түсетіні анық.

Мен ел болашағын айқындауға мүмкіндік беретін осы сындарлы сынақта Қазақстан халқы қолдау көрсетіп, «Нұр Отан» партиясы басым дауыс алады деп кәміл сенемін.

Құрметті делегаттар!

Менің қымбатты серіктерім!

Бұл жолғы съездің тәуелсіздіктің 20 жылдығында өтуінің нышандық мәні бар.

Біріншіден, біз елімізді қалыптастыру жолындағы 2 онжылдыққа созылған ерен еңбегіміздің қорытындысын шығарып, оны лайықты аяқтаудамыз. Оның соңғы

5 жылы табысты Қазақстан жолы үшін шешуші болды. Олар қазіргі Парламенттің жұмысымен тұспа-тұс келді.

Дәл осы жылдар біздің халқымыздың ұлы берік бірлігін, оның мызғымас топтасқандығын айғақтап берді.

Біздің ашық экономикамыз планетамыздың барлық тарихындағы қаржы-экономикалық дағдарыстың қатал емтиханына төтеп бере алды.

Біздің саяси және әлеуметтік жүйеміз нақты, тұрақты және тиімді жұмыс істеді. Мұнда «Нұр Отан» халықтық-демократиялық партиясының орасан еңбегі бар.

Екіншіден, біз бүгін іс-қимылдың «Қазақстан. 2017-нің мақсаттары» деп аталатын Ұлттық жоспарын партияның алдағы Мәжіліс сайлауындағы жоспары ретінде бекітетін боламыз.

«Нұр Отан» қашанда нақты істердің партиясы болды және болып қала береді. Біздің сайлауалды тұғырнамамыз — бұл Қазақстанның 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспары мен «Қазақстан-2030» стратегиясының өз кезеңіне нақты белгіленген құрамдас бөлігі.

Және біздің ортақ міндетіміз — сайлауалды күресте біздің партиялық міндеттеріміздің түбегейлі мазмұнын әр сайлаушыға, әр қазақстандыққа жеткізу!

Тәуелсіздіктің үшінші онжылдығының тарихы бүгін басталады. Сондықтан 15 қаңтардағы парламенттік сайлау — бұл болашақтың ақиқат сәті деуге болады.

Мен біздің «Нұр Отан» партиясын қазақстандықтардың бүкілхалықтық қолдайтынына сенімдімін. Бізге, нұротандықтарға тек жеңіс керек! Ол белгіленген бағдарламаларды орындауды жалғастыру және барлық азаматтардың әл-ауқатын одан әрі жақсарту үшін қажет.

Құрметті делегаттар!

5 жылға жуық уақыт бұрын, алғаш рет партиялық тізімдер негізінде өткізілген Мәжіліс сайлауында біздің партия сайлаушылардың абсолютті көпшілігінің қолдауына ие болды.

Бүгін осы съездің мінберінен біз мақтанышпен мәлімдейміз: «Нұр Отан» партиясы 2007 жылғы сайлауға барған Халықтық тұғырнама мерзімінен бұрын орындалды. Және бұл біздің ортақ жеңісіміз! Бұл біздің халқымыздың жеңісі!

Өйткені, біз оны әлемдік дағдарыстың аса ауыр жағдайында жүзеге асырдық. Себебі, тұғырнама түзілген кезде біз осындай дауылмен бетпе-бет келеміз деп ойлаған жоқпыз. Оған, әрине, қандай да бір түзетулер енгізді, бірақ біз жолымыздан адаспай, белгілеген және уәде берген міндеттердің үдесінен шықтық.

Толық емес 5 жыл ішінде Қазақстан экономикасының көлемі 2 есе ұлғайды. Тек осы жылы ғана инновациялық үлгідегі 350 жаңа кәсіпорын салынды.

Тәуелсіздіктің 20 жылдығы жылында біздің ауылдықтар рекордтық 30 млн. тонна астық жинады. Біз әлемде ұн экспорты жөнінен бірінші орынды төртінші жыл қатарынан ұстап келеміз.

Қазақстан шет ел инвестициясын әлемде ең көп тартқан көшбасшы 20 ел қатарына енді.

Тіпті құрылыс саласы үшін күрделі кезеңнің өзінде 19 млн. шаршы метр жаңа тұрғын үй салынды. Жарты миллионнан астам қазақстандық өздерінің тұрғын үй жағдайын жақсартты.

Жұмыссыздық деңгейі 7-ден 5,4%-ға дейін төмендеді.

Біз халық әл-ауқатының жаһандық рейтингінде әлемдегі алғашқы 50 мемлекеттің қатарына ендік. Жан басына шаққандағы ІЖӨ көлемі биылғы жылы 10 мың доллардан астамды құрайды, ал 2015 жылға қарай 15 мың долларға жетеді. Біз кезінде бұл туралы тіпті армандай алдық па?

Бүгінде осы көрсеткіш бойынша біз, басқа көршілерімізді айтпағанның өзінде, Украинадан 2 еседен астамға асып түстік. Біз Шығыс Еуропаның бірқатар елдерінің алдында тұрмыз.

Төрт жарым жылда тұрғындардың ақшалай табыстары, бюджет саласындағылардың еңбекақылары, студенттердің стипендиялары 2 есе өсті.

Зейнетақы төлемдері мен бір жасқа толмаған сәбиді күтіп-баққаны үшін жәрдемақылар 2,6 есе өсті.

Білім беруге, ғылым мен денсаулық сақтауға шығындар 2 есе ұлғайды.

Бүкіл еліміз бойынша шамамен 4 мың жаңа балалар бақшасы ашылса, бұл туралы мен өзімнің Жолдауымда тапсырма берген болатынымын, 350 мектеп, 50 шақты колледж салынды. Жаңа Назарбаев университеті, болашақтың Интеллектуалдық мектептер желісі құрылды. Біз ғылыми-инновациялық сала реформасына кірістік. Қажетті заңдар қабылданып жатыр, ғылымды қаржыландыру ұлғайды, тиісті заң қабылданды.

Қазақстанда 150-дей жаңа емхана, аурухана мен медицина орталықтары тұрғызылды. Астанада біздің денсаулық сақтау саламыздың флагманы — Болашақтың госпиталі құрылу үстінде.

Қазақстандықтардың өмір жасының ұзақтығы 2 жылға артып, ана мен бала өлімі айтарлықтай азайды.

Халықаралық сарапшылар қазірдің өзінде Қазақстанды ең жедел өсіп отырған әлем экономикасының үштігіне қосты. Біздің алдымызда тек Катар мен Қытай ғана тұр.

Әлемдік дағдарыстың қиын жылдарында біз өзіміздің әлеуметтік міндеттерімізден бас тартпай, Халықтық тұғырнаманың міндеттеріне адалдық таныттық!

Мен айтқан осы сандардың барлығының артында бүкіл халықтың және, әрине, біздің «Нұр Отан» партиясының ауқымды жұмысы тұр.

«Нұр Отан» партиясының парламенттік көпшілігінің негізінде жасақталған біздің Үкіметіміздің дағдарыс жағдайында кәсібилікпен жемісті жұмыс істегенін атап өту керек. Парламенттік фракция қажетті заңдарды, оның ішінде дағдарысқа қарсы заңдарды да қабылдауды қамтамасыз етті. Мен съезд мінберінен Мәжілістің барлық депутаттарына олардың қызметі кезеңіндегі жауапты, нәтижелі жұмыстары үшін шынайы ризашылығымды білдіргім келеді.

Партия олардың орасан тәжірибесін пайдалануы тиіс екеніне сенімдімін. Мен депутаттардың көпшілігі қайта сайланады, ал кімнің мандаты аяқталса — партия бұл адамдар өздерінің тәжірибелерін атқарушы билік органдары мен біздің партияның органдарында пайдаланулары үшін қамқорлық танытады ғой деп ойлаймын. Олар үлкен пайда әкелді.

Біздің мәслихаттардағы депутаттық топтарымыз, партияның өңірлік филиалдары өңірлерде Жол картасының, Тұрғындарды еңбекпен қамтудың жаңа стратегиясының орындалуы үшін адал еңбектенді.

Барлық өңірлерде тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық кешенін жаңғырту, жол жөндеу мен салу, қалалар мен ауылдарды абаттандыру бойынша біздің тарихымызда бұрын-соңды болмаған жұмыстар жүргізілді.

«Нұр Отан» партиясы Қазақстан халқы Ассамблеясымен, Қазақстанның кәсіподақтарымен, қоғамдық бірлестіктерімен барлық бағыттар бойынша тығыз жұмыс істеді.

Күрделі кезеңде біз тұрақтылықты, бейбітшілік пен келісімді көзіміздің қарашығындай сақтадық.

Бұл Қазақстан бүкіл әлемде айтса сенгісіз бедел мен құрметке қол жеткізген нәтиженің берік негізі болып табылады.

Біздің әлемдік аренадағы табыстарымыз — барлық жаңа тәуелсіз мемлекеттер үшін бірегей және теңдессіз.

Еуропа Кеңесінің бас хатшысы Ягланд мырза таяудағы біздің әңгімеміз барысында «әлемдегі кез келген адам Қазақстанның өңірде ғана емес, сондай-ақ әлемдік аренада үлкен табысқа жеткенін айта алатынын» айрықша атап көрсеткен еді. Бұл — сыртқы бақылаушының біздің жұмысымыз бен табыстарымызға берген шынайы бағасы. Мен біз үшін бұл ерекше жағымды ғой деп ойлаймын.

2010 жылы Қазақстан аса ірі халықаралық ұйым — ЕҚЫҰ-ны лайықты басқарды. ЕҚЫҰ-ның Астана Саммиті біздің және бүкіл әлемдік тарихтың алтын парағының бірі болды.

Қазір, өте күрделі уақытта, біз Ислам ынтымақтастығы ұйымындағы төрағалық миссияны атқарудамыз.

Біздің еліміз жаһандық антиядролық қозғалыстағы көшбасшылық позициясын айтарлықтай нығайтты. Біздің ядролық қарусыздану мен таратпау үдерісіне дәйекті қатысушы ретіндегі үлгіміз қазіргі әлемде ешқандай талас туғызбайды.

Біз, өздеріңіз білетіндей, идеясын 17 жыл бұрын мен ілгерілеткен еуразиялық интеграция саласында сапалық серпінділікке қол жеткіздік.

Қазақстан, Беларусь және Ресей Кеден одағы жұмыс істей бастады. Бір апта бұрын Мәскеуде 2012 жылдың 1 қаңтарынан бастап Біртұтас экономикалық кеңістік қалыптастыру туралы үш жақты уағдаластыққа қол қойылды. Бұл қадам біздің тәуелсіздігіміздің тағы бір кепілі болып табылады және біздің сыртқы экономикалық қауіпсіздігіміз бен өңірлік тұрақтылығымызды айтарлықтай нығайтады.

Айтылғандардың барлығы — біз 5 жыл бұрын жариялаған партия тұғырнамасын іс жүзінде орындаудың нақты нәтижесі.

Осылайша, «Нұр Отан» партиясы халық бірлігінің, елді тек қана алға — жаңа жеңістер мен асуларға батыл жетелейтін мұқалмас ерік-жігердің партиясы болды және болып қала береді!

Қымбатты қазақстандықтар!

Құрметті съезд делегаттары!

Біздің еліміз ауқымды модернизация дәуіріне аяқ басып келеді. Біз жаһандық дамумен ортақ ырғаққа ендік. Елді дамытудың стратегиялық мақсаттары мен міндеттері тұтас ондаған жылдарға бұрын жасалған.

2017 жылға қарай экономиканың шикізаттық емес секторына инвестициялар 15%-ға өседі. ІЖӨ құрылымында өңдеуші өндірістің үлесі айтарлықтай артып, дайын өнім экспорты 40%-ға ұлғаятын болады. Өнеркәсіптегі еңбек өнімділігі бір жарым есе артады. Металлургия және химия салаларындағы өндіріс көлемі 2 еселенеді. Біздің жеңіл өнеркәсіп өнімдеріміз ішкі рынок сұранысының үштен бірін қамтамасыз ететін болады.

Тұтастай алғанда, біз болашағымызды ХХІ ғасырдың басты сынақтарын қаперге ала отырып елестетеміз.

Бүгінде біз әлемдік дағдарыстың тіпті көптеген жылдар бойы даму мен тұрақтылықтың үлгісі саналған мемлекеттердің өзін қалай коррозияға ұшыратқанын көріп отырмыз.

2009 жылы-ақ мен әлемдік қаржы жүйесін реформалау бастамасын көтерген болатынымын. «Дағдарыстан шығудың кілті» атты мақаламда мен дағдарысқа қарсы опаланған шаралар әлемді жаһандық дағдарыстың жаңа толқындарында опа бермейтінін жазған едім. Және қазірде оқиғалардың дамуы мұндай бағамның әділдігін көрсетіп отыр.

Мен өзімді оптимистердің де, пессимистердің де қатарына қоспаймын. Бүгінде жаһандық катаклизмдерге дағдарыс әлсіреткен экономикаларға мемлекеттік берешектің өсімі алып келуі ықтимал екені айқын.

Қаржы дағдарысы мен оған ере келген рецессиялар осал орта қалыптастырса, назар аударусыз қалдырылған тәуекелдер ертеңгі дағдарысқа айналады.

Еуропада не болып жатқанына қараңыздар. Дефолт қатері Грекияның, Испанияның, Италияның, Португалияның алдында тұр. Домино әсерінен қауіптенген Еуроодақ елдерінің басым бөлігі бүгінде белгілі бір деңгейде көмек сұрауға мәжбүр. Әлеуметтік проблемалар Америка Құрама Штаттарында, Австралияда өткір көрінуде. Барлығына ауыр тиіп тұр.

Әлемдік дағдарыс, әрине, бізге де әсерін тигізетін болады. Және ол өткен кезеңдегідей біздің жоспарларымызға да түзету енгізуі ықтимал.

Сондықтан, барлық табыстарымызға қарамастан, біз кез келген күтпеген жағдайларға дайын болуға тиіспіз.

Қазіргі заманғы саясаттың басты мәселесі — мемлекеттің нақты бағдары туралы мәселе.

Ондаған елдердегі қазіргі мазасыз оқиғаларды, жалпылай алғанда, мемлекеттік құндылықтар дағдарысы деп атауға болады. Әлем қоғамның басты игілігі құдды бір ақша болып табылатындай, айырбас пен жинақтау құралынан жалған «жоғары құндылықтарға» айналып, монетаризм идеясын елеусіз ғана «жұтып қойды». Сондықтан, қазіргі мемлекеттерді сауықтыру — өлшеуге болмайтын арқаулық құндылықтарға қайта оралу.

Әділеттіліктен ауытқудың өзі әлемдік дағдарыстың түбегейлі себебі болып табылады. Әділеттілікті қалпына келтіру дағдарыстан кейінгі әлемнің негізі болады. Әділетті халықаралық қатынастар қажет. Әділ әлемдік валютадағы әділ халықаралық қаржы жүйесі қажет.

Бай және кедей елдер арасындағы айырмашылық өсе түсуде. Бүгінгі әлемде көптеген адамдар экономикаға толыққанды қатысу, әлемдік экономикалық өсудің барлық игіліктерін алу мүмкіндіктерінен айырылған. Бұл тепе-теңсіздіктерге, әлеуметтік шиеленістер мен дау-жанжалдарға апарып соқтыруда.

Мен осыған дейін де айтып келгендей, Қазақстан ел азаматтарының экономикалық өсуге кеңінен қатысуына жол ашатын меншіктің ең жаңа құрылымын қалыптастыруға кірісті.

Халықтық IPO жүйесі арқылы қазақстандықтар елдің стратегиялық активтерінің меншік иелері бола алады. Оның не екенін халыққа түсіндіру қажет. Әлемдік деңгейде танылған ірі ұлттық компаниялар акцияларының бір бөлігін алу арқылы

біздің азаматтарымыз еліміз байлығына иелік етіп, дивиденттер мен табыстар тауып тұр» алады.

Келесі жылдың өзінде-ақ халықтық IPO-ға алғашқы болып «ҚазТрансОйл», «KEGOC» және «Эйр Астана» шығады. Олардан соң қалған ірі ұлттық компаниялар да қосылады. Ал 2014–2015 жылдары «ҚазМұнайГаз» шығатын болады.

Халықтық IPO бағдарламасы — әншейін жаңа бұқаралық жекешелендіру емес. Ол лайықты өмір сүріп жатқан жаңа меншік иелерінің бұқаралық табын құру үдерісі. Халықтық IPO үшін сенімді құқықтық негіз қалыптастыру және дамыту Мәжілістің келесі құрамының бірінші кезекті міндеті болып табылады.

Мұның сыртында барлық құқық қорғау органдарындағы реформаларды тереңдетіп, жұмысты жалғастыру қажет.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті күшейте түсу керек.

«Нұр Отан» партиясы сыбайлас жемқорлықпен күрес жөніндегі 300-ден астам қоғамдық кеңестердің жалпыұлттық желісін құрып, оған басшылық жасап отыр. Азаматтардың бір мыңнан астам өтініштері қаралып, олардың көпшілігі бойынша қылмыстық істер қозғалды, нақты шенеуніктер жазаланды.

Біз сыбайлас жемқорлықпен күрес мәселесінде ымырасыз болуға тиіспіз. Партия сыбайлас жемқорлыққа қарсы кең көлемді қозғалыстың басында болуға тиіс және болады да.

Білім беру мен денсаулық сақтаудың әділ жүйесі, әділ әлеуметтік қорғау, әділ жастар және тұрғын үй саясаты — бұлар біздің дамуымыздың жаңа күн тәртібіндегі мәселелер. Олар «Ұлттық іс-қимылдар жоспары. Қазақстан. 2017-нің мақсаттарында» көрініс тапқан.

Біріншіден, білім беру саласында біз ата-аналар балаларының оқуына қаржы жинау үшін дер кезінде аша алатындай оқыту депозиттері жүйесін енгізуіміз керек.

Келесі 5 жылда 3 мыңнан астам балабақшалар мен мектеп жасына дейінгілер үшін дамыту орталықтары ашылып, кемінде 400 жаңа мектеп салынады, әлемдік деңгейдегі кәсіптік колледждер желісін құру жөніндегі жоба жүзеге асырылады.

Барлық білім беру ұйымдарының 90%-дан астамын кең жолақты интернетке қосу, 60%-да электронды оқыту жүйесін енгізу міндетін алға қоямын.

Педагогтардың еңбекақылары олардың біліктілігіне байланысты 30%-дан 100%-ға дейін өседі.

Екіншіден, денсаулық сақтау жүйесі 300 жаңа дәрігерлік амбулаториялармен, 50 емханалармен және фельдшерлік-акушерлік пункттермен толығын болады.

Әр облыста авиацияны қолдану арқылы шұғыл көлік медицинасы енгізіледі. «Денсаулық» медициналық пойыздарының саны артады.

Сапалы медициналық қызметтер қолжетімді болу үшін барлық қазақстандықтарға бірдей жағдайлар туғызылады.

2017 жылға қарай ана мен бала өлімі көрсеткіші бір жарым есе төмендетіледі.

Үшіншіден, әділ әлеуметтік жүйе — бұл ең алдымен лайықты зейнетақылар мен әлеуметтік әлжуаз халыққа төленетін өтемақылар.

2017 жылға қарай арқаулық зейнетақы төлемдері мен атаулы әлеуметтік көмек ең төменгі күнкөріс деңгейінің кем дегенде 60% құрайтын болады.

Сонымен бірге, мүгедектер мен мемлекеттік әлеуметтік жәрдемақыларды ықтимал алушылардың өзге топтарының өз әлеуеттерін жүзеге асырулары үшін мүмкіндіктерді кеңейту жөнінен нақтылы жұмыс жүргізу қажет.

Таяудағы 5 жылда несие сомасы 3 млн. теңгеге дейін жететін селолық кәсіпкерлерді шағын несиелеу бағдарламасы жүзеге асырылатын болады.

Сіздер «Жұмыспен қамту – 2020» бағдарламасының жүзеге асырылып жатқанын білесіздер. Еңбекке қабілетті азаматтар жұмыс істеуі керек. Бұл біздің негізгі көмегіміз.

Мемлекет бүгінде көмек көрсетіп отыр. Ауылдық жерде іспен айналысқысы келетіндер үшін — ол 3 млн. теңгеге дейінгі шағын несиелер. Онда жұмыс істей алмайтындарды біз мемлекет есебінен қалаларда оқуға шақырамыз, оларды тұрғын үймен қамтамасыз етіп, жұмысқа орналастырамыз.

Мұны түсіндіру керек. Бұл біздің жағдайымызда өте маңызды бағдарлама. Бізде өте көп мигранттар жұмыс істеуде. Қазақстанда жұмыссыздар саны мейлінше аз болуы тиіс. Ол үшін бізде барлық мүмкіндіктер бар. Бірақ, ең алдымен, адамның өзінің еңбек етіп, өзінің және өз отбасының тұрмысын жақсартуға деген ниеті болуы қажет.

2018 жылы Қазақстан тұрғындарының табыс деңгейі жоғары елдер тобына енуі тиіс.

Төртіншіден, алдағы 5 жылда 24 млн. шаршы метрден кем емес тұрғын үй құрылысын қамтамасыз ету қажет.

Жергілікті әкімдіктерге азаматтардың, әсіресе, жас отбасылардың тұрғын үй жинақ салымдарына қымбат емес тұрғын үй құрылысын жүргізуіне қолдау көрсетілетін болады.

Біз қалаймыз ба, әлде қаламаймыз ба, ауылдан қалаға көшу жүріп жатыр. Ол жалғаса беретін болады. Негізінен олар орнықты жағдайы, ешқандай мамандықтары жоқ жастар. Біздің міндетіміз барлық жерлерде, барлық қалаларда, облыстарда, өңірлерде олардың белгілі бір жерлерде өмір сүріп, осы бағдарлама бойынша мамандықтарға оқып және іске араласуына жағдайлар жасау.

Тұрғын үй тақырыбын жалғастыра отырып, аз қамтамасыз етілген азаматтардың жөндеу жұмыстарына атаулы көмек және құрылыс жүргізуге мақсатты жарналар алатындығын айтқым келеді.

2017 жылға қарай қалалардың бәрі орталық сумен жабдықтаумен 90% қамтамасыз етіледі, 30 мыңнан астам коммуналдық желілер қайта жаңғыртылады.

Біздің елімізде коммуналдық істер бойынша ешқашан мұндай көлемде жұмыс жүргізілген емес.

Бесіншіден, әділ жастар саясаты жас қазақстандықтардың индустрияландыру бағдарламаларына белсенді атсалысуына негізделетін болады.

Біз жас мамандарға, жас отбасыларға қолдау көрсету бағдарламасын жүзеге асырудамыз.

Қарулы Күштерде, полицияда және өзге де құқық қорғау органдарындағы қызметі арқылы Отанға қызмет ету мамандығын таңдаған жастарға тұрақты қамқорлық жасау — айрықша мәселе.

Біз бұл жерде әскери қызметшілер отбасылары үшін орын алған тұрғын үй проблемаларын толық жабуға тиіспіз.

Бұл аспектілердің бәрі біздің сайлауалды бағдарламамызға енгізілген. Оларды нақтыландыру менің келесі жылғы Жолдауымда одан әрі дамытылатын болады.

«Нұр Отан» партиясының «Халық дауысы» акциясына атсалысқан 1 млн. астам қазақстандықтар Ұлттық іс-қимылдар жоспарының тең авторларына айналды.

Біздің партиямыз — халықтық-демократиялық, сондықтан ол барлық қазақстандықтардың мүдделерін бейнелейді.

Біздің ендігі борышымыз — барлық кезде де әділдік партиясы болып қалу. Өйткені, ол «Нұр Отан» партиясының ұзақ мерзімді саяси көшбасшылығының қазақстандық сайлаушылар сенімдерінің жоғары деңгейін бүтіндей ондаған жылдар алға оза отырып ұстап тұрудың басты кезеңі және негізгі шарты.

Құрметті делегаттар!

Алда тұрған Мәжіліс сайлауы — саяси жүйені модернизациялаудағы маңызды қадам.

Орталық мемлекеттік билік органдарын жаңарту үдерісі Мәжіліс пен мәслихаттардан басталады. Сондықтан парламентшілердің мерзімінен бұрын сайлау өткізу туралы бастамасы терең құрметке лайық.

Сайлаушылардың ерік білдіруі арқылы 2007 жылғы конституциялық реформаның маңызды нормасы мерзімінен бұрын жүзеге асырылатын болады. Дауыс беру қорытындысы бойынша алғаш рет кемінде 2 партиялық фракцияның қатысуымен, көп партиялы негізде жұмыс істейтін Парламент қалыптастырылады. Одан соң жаңа Үкімет жасақталып, министрліктер мен ведомстволар сапалық тұрғыда жаңарады.

Осылардың бәрі барлық саяси партиялардың жауапкершілік деңгейін арттыра түседі.

Бүгінде жаңа жағдайлардағы саяси бәсекелестік мағынасының неде екенін айқын түсінудің маңызы зор.

Егер әлемге көз салар болсақ, ХХІ ғасырда табысты партияның күші оның әккілікпен сынай білуінде емес. Партияның күші — оның жұртшылықты сынақтар соқпағынан алып өту, тұрақтылық пен халық бірлігін нығайта білу қабілетінде.

«Нұр Отан» — осындай партия. Біз оны өз тарихымызбен, өзіміздің Қазақстан үшін және қазақстандықтардың игілігі үшін тынымсыз атқарған жұмысымызбен дәлелдедік. Сонымен бірге Саяси кеңес Бюросынан бастап, бастауыш ұйымға дейін — бәрінің де саяси жұмыстардың жаңа формаларын меңгерулері керек.

Бірінші. Біздің партияда кадр саясатының айқын жүйесі болуы тиіс.

Аудан мен облыс департаменті басшысынан бастап министрге дейінгі мемлекеттік менеджерлердің жауапты қызметтеріне кадрлар іріктеудегі партияның рөлін күшейту қажет.

Екінші. «Нұр Отан» партиясы стратегиялық мемлекеттік бастамалар жасаудың орталығы болуға тиіс.

Маңызды заңдар мен бағдарламалар жобаларының партия алаңдарында — съездер мен конференцияларда, Саяси кеңестің кеңейтілген отырыстарында алдынала талқылануының маңызы зор деп есептеймін.

Үшінші. Партия басшылығы мен оның Парламенттегі фракциясы қызметінің біртұтас алгоритмі қажет.

Барлық мәслихаттардағы нұротандық депутаттар жұмыстарын үйлестірудің айқын жүйесі болу керек.

Төртінші. Жаңа тұғырнаманың орындалуы партия басшылығының қатаң бақылауында болуы тиіс.

Орталық аппаратта индустрияландырудың, әлеуметтік модернизациялаудың, тұрғын үй саясатының, жастармен, ардагерлермен, ҰЕҰ-лар және басқалармен

жұмыстардың маңызды бағыттары мен жобалары бойынша кураторлар институтын құру қажет.

Бесінші. Электораттық кезеңде «Нұр Отан» партиясы өзге саяси партиялармен, кәсіподақтармен және ҰЕҰ-лармен ынтымақтастық туралы сайлауалды меморандум сияқты құралдарды пайдалануы керек.

Мен осы сайлауға қатысатын барлық саяси партиялар халық алдындағы, ел алдындағы, әлемдік тарихтың күрделі кезеңі алдындағы және дағдарыс алдындағы жоғары жауапкершілікті басшылыққа алып, біздің қоғамымыздағы тұрақтылықты, тыныштықты сақтау үшін ынтымақтастық танытып, саяси күресте нақтылы және әдепті болады деген сенім білдіргім келеді.

Президент ретінде мен жаңа Парламентте де және біздің елімізде де өкілдікке ие барлық саяси күштермен жұмыс істейтін боламын.

Барлық парламенттік партиялардың жемісті жұмыс істейтініне, тек қана біздің Отанымыздың ұлттық мүдделерін басшылыққа алатынына сенімдімін.

Біздің халқымызға, біздің ырғақты дамып келе жатқан елімізге керегі де дәл осы.

Қымбатты достар!

Ұлы күн — тәуелсіздіктің 20 жылдығына аз ғана күндер қалды.

Мен барлық делегаттарды, барлық нұротандықтарды алда келе жатқан мерейтоймен алдын-ала құттықтаймын!

XXI ғасырда тек күшті мемлекеттер ғана табысты дами алады.

Көшбасшы саяси партия ретінде «Нұр Отан» елдің болашағы, қоғамдағы тұрақтылық пен алдағы ондаған жылдарға арналған саяси бағыттың сабақтастығы үшін жауапкершілікті өз мойнына алады.

Сіздердің бәріңіз осы жылдар бойы менің командам болдыңыздар. Сіздердің көпшілігіңізді мен ұзақ жылдардан бері білемін. Мен сіздерге сендім және сенемін және әрқайсыңызға үлкен міндеттер жүктеймін!

Уақыттың өзі бізден бірлікті талап етіп отырған бүгінгі күні командалық рух пен топтасқандық өте маңызды. Тек солай ғана біз болашаққа, жаңа жеңістерге, жаңа табыстарға бара аламыз!

Алға, «Нұр Отан»! Алға, Қазақстан!

Құрметті съезд делегаттары!

Қадірлі қанаттастарым!

Біздің алдымызда елімізді асқар асуларға бастайтын тарихи маңызы зор тағдырлы шешімдер қабылдау міндеті тұр.

Мен «Нұр Отан» партиясының XIV съезі жаңа кезеңге бетбұрыс бастауы болады деп үміт артамын.

Біздің қуатымыз — бірлікте. Біз берік бірлігіміз бен бекем тірлігіміз арқылы ұлан-ғайыр жетістікке қол жеткіздік.

Алдағы уақытта да иық тіресе жүріп, биік белестерді бірге бағындыра беретінімізге сенемін.

Біздің бағытымыз айқын, болашағымыз жарқын.

Ендеше, осы жолда баршаңызға толайым табыстар тілеймін.

Тәуелсіздігіміз тұғырлы, елдігіміз ғұмырлы болсын!

Алға, Қазақстан!

Қазақстан ғалымдарының форумында сөйлеген сөзі

Алматы қаласы, 2011 жылдың 1 желтоқсаны

Құрметті форумға қатысушылар!

Қадірлі ғалымдар!

Біз бүгін ел тәуелсіздігінің 20 жылдығы қарсаңында жүздесіп отырмыз. Бұл — Қазақстан ғалымдарының алқалы басқосуының мән-маңызын арттыра түседі.

Осыдан 5 жыл бұрын Ұлттық ғылым академиясында өздеріңізбен кездескен едік. Осы мерзім ішінде біздің еліміз өркендеп, ғылымымыз ілгерілей түсті. Ғылым ордасы түгелдей күрделі жөндеуден өтті. Қайта түлеген қасиетті қара шаңырақ тәуелсіз еліміздің ғылымын дамытуға мол үлес қоса беретін болады.

Баршаңыз білесіздер, біздің ғылыми әлеуетіміз тамырын тереңнен алады. Әр дәуірде қазақ топырағынан шыққан әйгілі ғалымдар аз емес.

Әл-Фараби, Абай, Шоқан сияқты тұғырлы тұлғалар ғылымға өлшеусіз үлес қосты.

Кеңестік кезеңде де Қазақстаннан дүние жүзін мойындатқан ғұламалар шықты.

Соның бірі — академик Қаныш Сәтбаев.

Менің ұсынысым бойынша, ЮНЕСКО-ның Бас Ассамблеясының шешімімен 1999 жыл академик Қаныш Сәтбаев жылы деп жарияланғанын білесіздер.

Біз тәуелсіздік алғаннан бері ғылымды өркендетуге күш салып келеміз.

Елдігімізді дамытуға ғалымдар үлкен үлес қосуда. Олар ғылымды дамытып, жаңа мектептер қалыптастырды. Сондықтан, тәуелсіздік жылдарындағы біздің басты жетістіктеріміздің бірі — ғылыми әлеуетімізді сақтап қалуымыз болды.

Елімізден әлемге танымал ғалымдар көптеп шығуы үшін оларға барлық жағдайды жасау керек.

Тәуелсіздіктің 20 жылдығы — бір белесті артқа тастап, дәуірді қорытындылайтын ерекше кезең. Осы биік белесті бағындырып тұрып, тәуелсіз Қазақстан ғылымының 20 жылдығын екшеп, таразылай аламыз.

20 жылда біз ұланғайыр істер атқардық.

Соның ішінде ғылым мен білім саласында үлкен жетістіктерге қол жеткіздік.

«Ғылым туралы» жаңа заң қабылдадық. Ол біздің отандық ғылымды дамытуға тың серпін беруі тиіс.

Елімізде инновациялық-индустриялық дамудың іргетасы қаланғанын білесіздер.

Оны дамыту үшін талантты ғалымдардың күш жұмылдырғаны жөн.

Әрбір ғылыми жаңалық еліміздің тұғырын бекіте түсуге арналуы керек.

Бүгін сіздерді осы мәселелер жөнінде ой бөлісуге шақырамын.

Қабылдаған шешіміңізге рақмет. Мен үшін бұл үлкен дәреже, үлкен атақ, үлкен марапат.

Құрметті форумға қатысушылар!

Ғылым туралы жаңа заң қабылдаумен біз ғылым саласында серпіліс жасау үшін институционалдық негіз құрдық.

Форумның Қазақстан тәуелсіздігі мүшелтойының қарсаңында өтіп отырғанының өзі жайдан-жай емес.

Тәуелсіздіктің алғашқы жылдары шегіне жете сығылған аңызға толы жылдар болды.

Мәселен, тәуелсіз Қазақстанның экономикасы немесе мемлекеттік басқару жүйесі қалай болуға тиістігі туралы тұтастай ғылыми жобалар санаулы күндерде ғана дүниеге келді. Және сол бойда-ақ заң мен нақты іс жүзіндегі шешімдерге айналды. Бұл даңғыл жол емес еді.

Қазір біз тәуелсіздіктің 20 жылдық қорытындыларын шығарып отырмыз. Біз Қазақстанды шешуші келесі 20-жылдың серпілісіне, жаңа сапалы кезеңге — жоғары технологиялар мен инновациялар әлеміне дайындаудамыз.

Бұл бос сөз емес. Бізге басқа жол жоқ. Әйтпесе бүкіл мемлекеттердің соңында қалып, солардың шаңын жұтамыз.

Бүгінгі таңда дәл осы ғалымдардың, зерттеушілер мен ғылыми қызметкерлердің Қазақстан дамуына ең бір шешуші еңбек сіңіретін кезі келді. Ғылым мен ғалымдардың мәні барған сайын өсе түсетін болады. Бұл міндеттің маңызы зор.

Бұл Форумның мәні мен мағынасы мен үшін Қазақстан ғылымының даму жолдары мен оның ел тәуелсіздігін нығайтудағы басты рөлін айқындау болып табылады.

Құрметті форумға қатысушылар!

Тәуелсіздік жылдары ішінде мемлекет қашанда ғылыми саланы дамытуға басты назар аударып отырды.

20 жылдың ішінде елде ғылыми ұйымдар желісі 11,6 есе ұлғайды. Қазір бұл 400-дей ғылыми мекемелер, ғылыми орталықтар мен құрылымдар. Біз Ұлттық ядролық орталық құрдық, Ғылым академиясының бүкіл жүйесіне қайта құру жүргіздік, университеттік білім беру жүйесінің рөлін көтердік. Яғни біз бүкіл әлем бара жатқан жолға түстік.

Бізге бұрынғы кеңестік республикалар академияларының қалай жұмыс істейтінімен салыстырып керегі жоқ. Бұл бізге үлгі емес, өйткені, биылдың өзінде жалпы ішкі өнім Қазақстан халқының жан басына шаққанда шамамен 11 мың долларды құрады. Мұны бұрынғы кеңестік республиканың бірде біреуімен салыстыруға келмейді. Егер біз әлемде құрметке ие ұлт болғымыз келсе және басқалардан қалғымыз келмесе, неғұрлым жоғары мақсаттарға бағдарлануға тиіспіз.

Былтырғы жылдан бастап Астанада Назарбаев Университеті жұмыс істей бастады, ол әлемдік жетекші ғылыми орталықтармен тығыз ынтымақтастықта. Мен дәл осы оқу орнына өз атымды беруге келістім. Бұдан басқа жерде мұндай келісім болған емес және болмайды да.

Бүкіл ел бойынша дарынды балаларға арналған 20 интеллектуалдық мектеп ашылатын болады. Олардың бірқатары қазірдің өзінде табысты жұмыс істеп жатыр. Бұлар жаңа университеттердің базасы болып табылады.

Менің Қазақстан халқына Жолдауыма сәйкес, Қазақстанда 9 технопарк, 5 ұлттық және 15 аймақтық зертханалар жасақталып, 9 венчурлық қор және 3 конструкторлық бюро құрылды. Бұл зертханалар әрбір ғалым, өнертапқыш үшін қолжетімді.

Ғылыми қызметті басқарудың жаңа моделі енгізілді.

Білім және ғылым министрлігінің Ғылым комитеті, ұлттық ғылыми кеңестер, Мемлекеттік ғылыми-техникалық сараптама ұлттық орталығы құрылды.

Біз ғылымды қаржыландырудың базалық, гранттық және мақсатты-бағдарламалық тәрізді жаңа нысандарын енгіздік.

Сіздер, ғалымдар, жаңа модельдің қалай жұмыс істейтінін жақсы білесіздер деп сенемін.

Жалпы, 2012 жылы ғылыми зерттеулер саласындағы мемлекеттің шығысы 42 млрд. теңгені құрайды. Бұл өткен 3 жылғы көрсеткіштен орташа алғанда 2 есе көп. Таяу 3 жылда ғылымға бөлінген шығыс 118 млрд. теңгені құрайтын болады. Қазақстан ғылымға ешқашан мұнша қаражат жұмсаған емес.

1997 жылдан бастап ғалымдарымыздың жалақысы 10 есе көбейді.

Менің тапсырмам бойынша жаңа «Ғылым туралы» Заң әзірленіп, қабылданды, ол біздің ғылыми саламызды жаңғыртудың құқықтық негізін айқындайды.

Біз дәйекті түрде қазақстандық ғылымды әлемдік ғылыми қоғамдастыққа интеграциялап келеміз.

Қазақстандық оқымыстылардың халықаралық деңгейдегі жарияланымдарының белсенділігі 3 есе ұлғайды.

Біз ғылыми диссертацияларды қорғау мен ғалымдардың квалификациясын көтерудің халықаралық жүйесіне көштік.

Жооларымызды халықаралық деңгейде аккредиттеу үдерісі де ырғақты өсу үстінде.

Тәуелсіздік жылдары ішінде Қазақстан ғылымын дамыту үшін аз жұмыс жасалған жоқ.

Қазіргі кезде ғылымды экономикамыз бен қоғамымызды дамытудың локомотивіне айналдырудың негізгі бағыттары мен тетіктерін анықтау маңызды.

Мен диссертацияларды қорғау тәжірибесі туралы мәселе бойынша сындардың болғанын білемін.

200 ғылыми кеңес ғылым кандидаттары мен докторларын қолдан жасады. 60 ғылым кандидатының 1-еуі ғана және 40 ғылым докторының 1-еуі ғана ғылымға барды. Есесіне барлық шенеуніктер мен депутаттар ғылым докторы атанып алды. Ғылымда мұндай профанацияға жол бермеу керек.

Құрметті әріптестер!

Ғылымды кадрлармен қамтамасыз ету жағынан жетекші ғылыми державалар саналатын Швеция, Жапония, АҚШ пен Германиядан айтарлықтай артта келеміз.

Біздің елімізде бұл көрсеткіш 1 млн. тұрғынға шаққанда 1 мыңнан аз болса, Украинада — 1 800, Ресейде 3 300-ден астам, Жапонияда 5 300-дей екен.

2010 жылы елімізде ғылыми зерттеу саласында жүргендер саны бар болғаны 17 мың адамды ғана құраған. Қазақстандағы ғалымдардың орта жасы да шамамен 55-терде.

Бұдан бұрынғы жылдары мыңдаған адам әлі де ескі жүйе бойынша ғылым кандидаттары мен докторлары болды. Түрлі деңгейдегі шенеуніктердің, депутаттар мен бизнесмендердің жаппай атақ алуы модаға айналды.

Биылдан бастап бұл кеңестер өз жұмысын тоқтатты. Бұл біздің ғылыми атақтар берудің ескі жүйесінен неліктен бас тартқан себептеріміздің бірі.

Енді Білім мен ғылым министрлігі біздің ғылымымыз жастармен толығу үшін ондағы жалғастықты сақтап қалумен салмақты айналысуы қажет. Бұл біздің қасиетті парызымыз. Жастарымыздың ғылымға ұмтылуы мені қуантады.

Қараңыздаршы, бүкіл әлемде жарияланған жарияланымдар бойынша қазақстандық авторлар бар болғаны 0,02%-ды ғана құрайды. Бұл — 0%!

Бұл көрсеткіш АҚШ-та — 22%, Қытайда — 10%, Жапонияда — 6%, Ресейде — 2%. Мен мұны өз жұмыстарыңызда бағдарға алу үшін айтып тұрмын.

Тек бір қазақстандық басылым — «Еуразиялық химиялық-технологиялық журнал» ғана ғаламдық ғылымның рейтингтік журналдар қатарына кіреді.

Тәуелсіздіктің 20 жылында интеллектуалдық меншікті бекітуге берілген 26 мың өтінім қанағаттандырылыпты. Осының тәжірибе жүзіндегі қайтарымы қандай?

Үстіміздегі жылдың басында 2020 жылдың соңына дейін «100 қазақстандық инновация» атты жалпыұлттық жобаны жасау мен іске асыру идеясын ұсынған болатынмын. Егер де біз осы 100 жобаның ішінен ең болмаса 10 абсолютті инновацияны жасай алсақ, онда ол үлкен жеңіс болар еді.

Өкінішке қарай, Білім және ғылым министрлігі де, Ұлттық академия да, толып жатқан ғылыми ұйымдар да әлі күнге дейін осы мәселе бойынша өздерінің концептуалдық ұсыныстарын бере алмады!

Бұған мен сіздердің назарларыңызды бәрінен бұрын менің ғылым мен инновацияны дамытудың стратегиялық топшылауымның мәні түсінікті болуы үшін аударып отырмын.

Біріншіден, ғылымды қаржыландыруды күшейту мәселесінде бізде нақты бағыт бар.

Қазақстанның 2020 жылға дейінгі стратегиялық даму жоспарында 2014 жылы ғылымды қаржыландыру елдің ІЖӨ-інің 1% дейін жеткізу міндеті айқындалған. Және біз бұл көлемді ел байлығының өсуіне қарай көбейте беретін боламыз.

Екіншіден, бізге ғылымды жекеше бизнестен инвестициялар ағымымен қамтамасыз ету керек.

Дамыған елдерде ғылыми зерттеулерді қаржыландырудың жалпы көлемінің жартысынан астамы жекеше секторға тиесілі. Жапония мен Германияда бұл — ғылымға салынған бүкіл инвестициялардың 70%, Финляндия мен Швецияда — 65%, АҚШ-та — 64%.

Бұл ғылыми әзірлемелерді бизнес қажетсінетіндіктен осылай болып отыр. Жаңалық ашу деген нақты бәсекеге қабілетті тауарға айналып келеді. Біз үшін ғылыми зерттеулерді коммерцияландырудың тиімді жүйесі өмірлік қажеттілік.

Үкіметке «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қорымен бірлесіп 2012 жылғы 1 ақпанға дейін «Бизнес және ғылым – 2020» Жол картасын әзірлеуді тапсырамын, онда біз бизнес-қоғамдастықтың ғылыми әзірлемелерге қатысуын айқындаймыз.

Үшіншіден, ғылыми кадрлар бойынша.

Осы жылдан бастап біз мемлекеттік тапсырысты магистрлік грантқа — 2 есе, PhD (ПиЭйчДи) докторларын даярлауға 2,5 есе ұлғайттық.

2020 жылға қарай жыл сайын 1 мың доктор даярланатын болады.

Бұл ғалымдарды біз тек қана ғылым, ғылыми зерттеулер үшін даярлайтын боламыз.

«Болашақ» бағдарламасы жоо-дан кейінгі даярлыққа қайта бағдарланатын болады. Онда ғылыми-іргелі мәнді нақты мамандықтар бойынша стипендиялар санын ұлғайту керек.

Төртіншіден, Білім және ғылым министрлігі Ұлттық ғылым академиясымен бірлесіп, барлық академиялық мекемелер қызметіне ревизия жүргізгені дұрыс.

«Ғылым маңайы» қиқымдарынан ада болуға тиіспіз, дарынды жастарға жол ашу керек.

Ғылыми мекемелерді оңтайландыру жаңа «Ғылым туралы» заңға сәйкес құрылатын зерттеу университеттер желісі үшін қажетті ресурстарды жарыққа шығаруға тиіс. Халықаралық стандарттарға жауап беретін Ғылым туралы ұлттық баяндаманы дайындаудың жаңа моделіне шығудың маңызы зор.

Бесіншіден, бізге ғылыми ақпараттың ғаламдық кеңістігіне қазақстандық алға ұмтылуды қамтамасыз ету қажет.

Менің тапсырмам бойынша ТМД-да бірінші рет біздің зерттеушілердің «Thomson Reuters» (АҚШ), сондай-ақ «Springer» (Германия) компанияларының ақпараттық ресурстарына қол жеткізу туралы мәселе шешілді. Бұл ғаламдық ауқымдағы ғылыми ақпараттың тұтастай қабат. Қазақстандық ғалымдарға іргелі әлемдік ғылыми басылымдарға авторлық жарияланымдар үшін мүмкіндік туып отыр.

Сонымен бір мезгілде бізге отандық ғылыми-ақпараттық айдынды дамыту керек. Қазақстандық ғылыми журналдардың сапасын айдарлықтай көтеріп, олардың әлемдік ғылымдағы танымалдығын кеңейту қажет.

Байланыс және ақпарат министрлігі Білім және ғылым министрлігімен бірлесіп, жасөспірімдер мен жеткіншектер, жас мамандар үшін ғылыми басылымдар тағайындау туралы пысықтау жұмысын жүргізуі керек.

Естеріңізде бар шығар, өз уақытында «Юный натуралист», «Юный техник», «Техника молодежи» сияқты журналдарды бірнеше ұрпақтың өкілдері бас алмай оқушы еді. Мұның өзі жастарды тәрбиелеуге орасан әсер етті, оларды ғылымдағы зерттеулерге итермеледі.

Ғылымға мамандандырылған қазақстандық интернет-сайт құру қажет.

Таяуда Қазақстан тәуелсіздігі күні қарсаңында Астанада Оқушылар сарайы ашылатын болады. Онда балалар мен жасөспірімдер үшін Ұлттық интерактивті парк құруды ұсынамын. Білім және ғылым министрлігі Елорда әкімдігімен бірлесіп бұл мәселені пысықтауы керек.

Құрметті форумға қатысушылар!

XXI ғасырда «ғылым» мен «инновация» біртұтас ұғымға айналды. Қазақстан ғылымын дамыту мәселесінің маңызды жағы — ол ғылыми-инновациялық жұмыстар мазмұнында әлемдік инновациялық трендке сәйкестілік болуы.

Қазақстан ғылымының бүгінгі мен болашағының өзекті мазмұнды қырларын айқындау үшін 2 қарапайым сұраққа жауаптардың матрицаларын сәйкестендіру қажет.

Біріншіден, XXI ғасырда ғаламдық экономиканың, ғылым мен техниканың даму бағыттарының қайсысы неғұрлым перспективті болып табылады?

Екіншіден, Қазақстан мен біздің ғылымның қандай мүмкіндіктері бар?

Мұндай аса күрделі емес тәсіл перспективалық ұлттық инновациялық бағыттардың шамамен мынадай бағыныстылық сатысын алға тартады.

Бірінші. Қазақстандық іргелі ғылым жаһандық деңгейдегі зерттеулерге теңесуі маңызды.

Мәселен, британдық ғалымдар адамның иммундық тапшылық вирустарына, гепатитке және басқа ауруларға қарсы тұра алатын жасанды қанды ойлап табуға жақын қалды.

Нью-Йорк университетінің биологтары ДНК-ның өз-өзінен пайда болу проблемасымен айналысуда.

Массачусетс технологиялық институтында «жинақтау теориясы» деп аталатынды әзірлеуде, ол бойынша нақты заттарды жасау өз-өзін толықтыру қағидаты бойынша жүзеге асырылады.

Бұл дегеніңіз нағыз фантастика — бұл теория бойынша компьютерлер, ғимараттар өз-өзінен салына алады.

Бізде сонымен қатар іргелі жаңалықтар ашуда дайын бастамалар да жоқ емес. Біздің ғалымдарымызда суперкомпьютерлер, күн батареялары мен мүлде жаңа түрдегіштен жану қозғалтқыштарының базасында қуатты ақпараттық жүйе құру, вирустар мен бактерияларды селективтік бұзу және көптеген басқалары бойынша батыл ғылыми ұсыныстар бар.

Био және нанотехнологиялар, жаңа материалдар жасау, ақпараттық және коммуникациялық жүйелер және т.с.с саласында перспективалық іргелі әзірленімдер енгізу керек.

Екінші. Аграрлық сала мен азық-түлік өндірісіндегі инновация.

Мен таяуда өткен Агроөнеркәсіп кешені қызметкерлерінің республикалық форумында сөз сөйлей отырып, бұл бағыттың басымдылығын жан-жақты ашып бердім. Аграрлық ғылымды реформалау бағдарламасын дайындау туралы нақты міндет қойылды.

Үшінші. Энергетикадағы инновация.

Жаһандық экономиканың дамуына байланысты энергияға деген сұраныс тек қана өсумен болады. Энергияның өздігінен қалпына келетін көздері мен энергия үнемдеу ғылыми зерттеулердің маңызды мәселесіне айналуға.

Бүгінгі таңда мұндай зерттеулер бар, бірақ әзірше бізде энергия қымбаттау.

Қазақстан көмірсутектерінің ғана емес, уранның да орасан зор энергоресурстарына ие. Бейбітшілік атом — бұл инновациялар үшін ауқымды кеңістік.

Тіпті, жапондық апаттан кейін әлемдегі радиоүрей талмасына қарамай-ақ, ядролық энергетикаға деген ғаламдық сұраныс барған сайын көтеріле түсуде. Әсіресе ядролық энергетиканың қауіпсіз технологияларын, реакторлардың жаңа толқынын құруға сұраныс өсуде. Сондықтан бізге Ұлттық ядролық орталықты дамытудың ұзақ мерзімді стратегиясын пысықтап, қабылдау маңызды.

Біз — мұнай мен көмір еліміз. Бұл жерде химиктер, энергетиктер, экологтар үшін орасан зор қызмет кеңістігі бар. Оларды қалай қайта өңдеу керек, өнім шығаруды қалай көтеруге болады? Үнемді әрі экологиялық қолайлы болу үшін көмірді қалай пайдалануға болады? Энергетиканың 88%-ың көмір беріп отыр ғой. Бүгінгі таңда көмірден газ алу үлгісі бар, қалдық газды тазарту жүйесі бар. Бұл салада жаңалық ғылымдағы серпіліс болар еді.

Төртінші. Адамзат қашанда ғарышты игеруге ұмтылады.

Бүгінгі таңда әлемнің 5 елінде ғана, соның ішінде Қазақстанда да ғарыш айлағы бар.

Байқоңыр — қазірдің өзінде-ақ қалыптасып үлгерген әлемдік ғылыми-инновациялық бренд. Оның базасында біз дәйекті түрде ғылыми-инновациялық кластер қалыптастыруға тиіспіз.

Ғарыш саласының перспективасын ескере отырып, біз Ресеймен және басқа елдермен ынтымақтастықты дамытуға тиіспіз.

Ұлттық аэроғарыштық бағдарламалар — бұл қазіргі заманға мемлекеттің даму деңгейінің көрсеткіші.

Бесінші. Сөзсіз ғаламдық тренд адамдардың физикалық тұрғыдан мүлтіксіздікке, өмір ұзақтығын ұлғайтуға, ауру сырқаудан ада болуға ұмтылуы болып табылады.

Бүгінгі таңда Назарбаев Университеті жанынан Өмір туралы ғылым орталығы, сондай-ақ медициналық ғылым мен практиканың ұлттық академиялық жүйесі ретінде «Болашақ госпиталі» құрылды.

Бұл трансплантология, жасанды жүрек пен өкпе, гендік дәрілер, жасарту мен радиохирургия саласында жаңа медициналық технологияларды трансферттеу, өзіміздікін әзірлеу мен енгізу алаңқайы.

Алтыншы. Еуразиялық деңгейдегі халықаралық инновациялық жобалардың үлкен мүмкіндігі.

Бұл туралы мен таяуда Мәскеуде Бірыңғай экономикалық кеңістік бойынша келіссөздерде айттым.

Интеграция — бұл ауқымды ғылыми-инновациялық жобаларды іске асыру мүмкіндігі. Ол Ресеймен және Беларусьпен қатынастарды нығайтуға ықпал етеді.

Менің бастамам бойынша Еуразиялық ғалымдар клубы құрылды, қазірдің өзінде оның жұмысына 87 елдің зерттеушілері қатысуда.

Индустрияда, нано- және биотехнологиялар саласында, көліктік-логистикалық салада ғылыми және экономикалық әлеуеттерді біріктіру біздің ұлттық ғылымды қорландыруға әсерін тигізеді.

Қымбатты достар!

Біз алдымызға инновациялық экономиканы, ғылымды, білім мен денсаулық сақтауды дамыту, біздің қазақстандықтардың әлеуметтік әл-ауқатын көтеру жөнінде ауқымды міндеттер қойдық.

Бүгінгі таңда қоғамымызда осы міндеттер мен мақсаттарға барабар рухани атмосфера қалыптастыру керек.

Бұл — қоғамдық ғылымдар саласы болуға тиіс.

Орталық Азия — біздің ғаламшардың күрделі ареалы. Бұл жерде экстремистік ағымдар саны артып отыр.

Қазақстан да сондай тектегі көріністермен ұшырасып қалып отыр.

Тәуелсіздік жылдары ішінде этникааралық және конфессияаралық қатынастардың толеранттық моделін қалыптастырдық. Қазақстанның тәжірибесі әлемнің көптеген елдері үшін жағымды болып отыр. Дегенмен, біздің қоғамдағы бейбітшілік пен келісімді көре алмайтын күштер де бар. Әсіресе, бұл қай елде болмасын, ішкі қайшылықтарға діни бояу жағуға тырысушылық айрықша қауіпті.

Бірақ осы бір өткір мәселелер бойынша ғылыми жарияланымдар, ең болмаса біздің зиялы қауым өкілдерінің сөйлеген сөздері қайда?

Бүгінгі таңда ұлтаралық қатынастардың, Қазақстандағы діндер, әсіресе ислам діні тарихын зерттеуді сапалы жаңа деңгейге көтеру маңызды.

Біздің халқымыз бен еліміз үшін діни алауыздықтың, экстремизмнің түрлі нысандарының жат әрі апатты екенін жіліктеп дәлелдеу қажет.

Ғылыми зиялы қауым қоғамымызды кері сүйреуге, оған дамудың тарихи тұйыққа тірер бағдарларын ұсынуға тырысушылыққа соққы беруге тиіс.

Бізге мемлекетіміздің зайырлы ұстыны мен қағидаттарын нығайту, олардың Қазақстан дамуындағы жағымды жақтарын ашып көрсету керек.

Өздеріңіз білетіндей, алда Парламент Мәжілісіне сайлау өткелі отыр.

Жаңа сайлау қоғамымыз бен саяси партиялардың қалай өсіп-жетілгенінің көрсеткіші болмақ.

Халықтың нағыз игілігі сынап-мінеушілікпен және қарапайым адамдар үшін орындалмайтын уәделерді үйіп-төгумен үш қайнаса сорпасы қосылмайды.

Қазір бізді бөліп-жаратын ұрандар емес, нақты ұсыныстар және оларды халық пен ел игілігі үшін іс жүзінде жүзеге асыру қажет.

Бүгін мен барлық қазақстандықтарды ғылыми қоғамдастықты, зиялы қауымды халқымыздың бірлігін нығайтуға және бұл мәселеде белсенді азаматтық позиция ұстануға шақырамын.

Бұл Қазақстанның барлық осы кезгі және болашақтағы табыстарының ең маңызды шарты!

Құрметті қауым!

Тәуелсіздіктің 20 жылдығын атап өту арқылы біз еліміздің осы жылдардағы жетістіктерін тағы да бір сараптаудамыз.

Ғұлама Жүсіп Баласағұн бабамыздың «Білім мен ізгілік қана мұратқа жеткізеді» деген қанатты сөзі бар.

Бүгінгі басқосуда сіздермен бірге тәуелсіздік жылдары ғылымда қол жеткізген жетістіктерді қорытындыладық.

Баршаңызға ғылымда зор табыстар мен шығармашылық жетістіктер тілеймін.

Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі

Астана қаласы, 2011 жылдың 15 желтоқсаны

Қымбатты отандастар!

Бар игілігіміздің бастауы болған құтты тәуелсіздігімізге 20 жыл толды! Бұл — байтақ еліміз үшін теңдесі жоқ тарихи күн! Бабалар аңсарын ақиқатқа айналдырған еліміз үшін ұлан-асыр той!

Ендеше, баршаңызды ұлыстың ұлы күнімен — тәуелсіздік мерекесімен шын жүректен құттықтаймын!!!

Ардақты әлеумет!

Біз алтын таққа отырған асқақ дәуірлерді де, өзгенің бодауында болған кер заманды да бастан кешкен елміз. Сондықтан халқымыз азаттық рухын терең сезініп, жан-жүрегімен түсіне біледі.

Бірлігі кетіп, берекесі қашқан халқымыз «Ақтабан шұбырынды, алқа көл сұламада» қынадай қырылған. Аласапыран заманда ағайынның алауыздығынан басына бұғалық түсіп, бұлт үйірілген бұлдыр күндер де біздің халықтың басынан өтті. Сондықтан данышпан Абай «Бас-басына би болған өңкей қиқым, Мінеки бұзған жоқ па елдің сиқын?» деп күңіренді. Бірақ, тағдырдан талай теперіш көрсе де, халқымыздың рухы жасымаған.

Азаттық — Ұлы Даланы мекен еткен аталарымыздың асыл арманы еді. Біз осы асқақ арманға қол жеткіздік.

Еркіндік аңсаған қазақ халқының өршіл мінезі, намысты жаныған жастар бұлқынысы Желтоқсанда жанартаудай жарқ етіп, жаңа тарихымызға елеулі із қалдырды. Жастар жүрегіне жара салған Желтоқсан күндерін жұрт жадында мәңгі қалдыру мақсатында көптеген шаралар атқарылды.

Қыршыннан қиылып, Желтоқсанның символына айналған Қайрат Рысқұлбековке «Халық Қаһарманы» атағы берілді. Астана, Алматы және еліміздің барлық іргелі қалаларында Желтоқсан атындағы көшелер бар. Алматыда ескерткіш ашылды. Зардап шеккендерге түрлі қолдау көрсетілуде.

Бостандықты бағалаудан, азаттықты ардақтаудан, тәуелсіздікке тәу етуден артық бақыт жоқ. Тәуелсіздік — тәуекел еткеннің ғана тағдырына бұйыратын бақыт!

Егемендік алу — оңай емес, ал еңсесін тіктеген ел болу тіпті қиын. Біздің алдымызда тәуелсіздікті қорғау, татулықты сақтау, тұрақтылықты орнықтыру сияқты аса күрделі тарихи істер тұр.

Бізге мыңжылдықтар тоғысқан алмағайып кезеңде мемлекет құру, ел болу міндеті жүктелді.

Келер ұрпақ алдындағы бұл ұлан-ғайыр істерді біз абыроймен атқарып шықтық.

Дүние жүзі тарихында ешбір мемлекет азаттығының алғашқы 20 жылында осынша қарқынды өрлеу үлгісін көрсете алған емес. Бұл — Қазақстанның сөзсіз мойындалған дара даму даңғылының айқын көрінісі.

Ардақты ағайын!

«Бақ бағалағанның басында тұрады» дейді. Қастерлей білмесе, қасиеттің де құны қалмайды.

Күлтегін ұстынында «елді түзеген, бәрін бейбіт еткен, азды көп қылған, кедейді бай қылған, тату елге жақсылық қылған» деген сөздер бар.

Осының бәрі маған бүгінгі Қазақ елі үшін айтылғандай әсер қалдырады.

Жұлдызды 20 жылда біз елдің көшін аудармай, шаңырағын шайқалтпай, іргесін бекітіп, шекарасын заң жүзінде шегеледік. Мемлекеттік құрылымдарын негіздеп, алтын арқауы үзіліп қалған елдік дәстүрді қайта жалғап, оны берік орнықтырдық. Елтаңбаны айшықтап, күн астында алтын қыраны қалықтаған көк байрақты шарықтатып, әнұранды шырақтаттық.

Жұлдызды 20 жылда ұлтты ұйыстырып, қаймағы бұзылмаған берекелі бірлік орнаттық.

Ұлтаралық келісім мен діни түсіністікке негізделген бірегей қоғам қалыптастырдық.

Елдігіміз еңселеніп, дүние жүзі қазақтарының құрылтайларын өткіздік. Тағдырдың талайымен әлемге тарыдай шашылып кеткен қандастарымызды құтты қара шаңыраққа қайта жинадық.

Біз әлемдік үйлесімнің, этностар арасында жарасымның бірегей үлгісіне айналған Қазақстан халқы Ассамблеясын құрдық.

Адамзатты жаппай қырып-жоятын жойқын қарудан біржолата бас тартқан еліміз бейбітшіліктің белдеуіне айналды.

Біз әлемнің алпауыт мемлекеттерімен терезесі тең жағдайда әріптестік қарым-қатынас орнаттық.

Кеткеніміз келді, кемісіміз толды, ұлттық құндылықтарымыз ұлықтала бастады.

Қымбатты отандастар!

Баршаңыз білесіздер, Қазақстан халқын біріктіретін қуатты құрал — біздің мемлекеттік тіліміз.

Жойылудың алдында тұрған қазақ тілі мемлекеттік мәртебе алып, тәуелсіздікпен бірге қайта түледі. Біз тәуелсіздік жылдарында қазақ тілінде білім беретін мыңнан аса мектеп тұрғыздық.

1991 жылы қазақ тілінде білім алған шәкірттер саны 32% болса, ол көрсеткіш бүгінде 85%-дан асты. Енді 2020 жылы мемлекеттік тілді меңгерген отандастардың үлесін 95%-ға жеткіземіз. Бұл межеге біз кезең-кезеңмен жетуді көздеп отырмыз.

Қазір елдегі өзге этнос өкілдерінің 30 мыңнан астам балалары қазақ тілінде білім алуа.

Тәуелсіздік жылдары қазақ халқы — ұлыстың ұйытқысына, қазақ тілі — тұтас ұлыстың ортақ тіліне айналды.

Әрине, тіл мәселесі — уақыттың еншісінде. Санның артуы, сананың орнығуымен барлығы өз орнына келеді.

Бұл орайда, біздің басты байлығымыз — ел бірлігі екенін ешуақытта ұмытпауымыз керек! Еліміз қуатты болса, мемлекеттік тілдің болашағы да соншалық шуақты болмақ.

Дүниеде қазақ деген ел барда қазақ тілі мәңгі жасай береді!!!

Тәуелсіздік арқылы мәдениетіміз құлашын кеңге жайып, қарқынды дамуға зор мүмкіндік алды.

Менің тапсырмаммен басталған «Мәдени мұра» бағдарламасы бұған үлкен серпін берді. Шет елдерден қазақтың тарихы мен мәдениетіне қатысты 5 мыңнан аса қолжазбалар мен көшірмелер әкелінді. Соның бәрі ел игілігі мен мемлекет мүддесі үшін, ең бастысы, қазақ халқы үшін атқарылуда.

Осы жылдарда көптеген тарихи жәдігерлер табылып, 700-ден астам тарихи ескерткіштер қалпына келтірілді. Қазақтың мың әні, қазақтың мың күйі жарыққа шықты. Қазақтан шыққан кемеңгерлердің кітаптарын аудартып, қайта шығардық. Бұл біздің қазақты дүние жүзіне паш ету үшін, еліміздің дана тұлғаларының бар екендігін білдіру үшін жасалған болатын.

Егемендік арқылы ата дініміз өркен жайып келеді. Біз тәуелсіздік жоқ жерде діннің де болмайтынын таяу тарихымыздан жақсы білеміз.

Осы орайда тарихқа жүгініп, бір жәйтті еске салғым келеді.

Діннің діңгегі — дәстүрмен берік. Өзгенің қаңсығы бізге таңсық бола алмайды.

Біздің ғасырлар бойы қалыптасқан өнегелі салтымыз, дәстүрлі қалпымыз, ата-бабамыздан қалған айқын бағытымыз бар. Сол жолмен жүрген абзал.

Елді бірлікке бастаған абыздар мен жыраулардың қазіргі жалғасы — зиялы қауым өкілдері болып саналады. Бүгінгі қоғамда тәуелсіздік санасын орнықтыру — осы зиялы қауымның қастерлі борышы. Арқалы ақындар азаттықты жырлап, жазушылар егемендікті арқау етуі қажет.

Бабаларымыз «Егемен болмай ел болмас» деп жырлағандай, біз үшін тәуелсіздіктен асқан тақырып болмауы керек. Тәуелсіздік санамен бірге елшіл мүдде, мемлекетшіл мұрат нығаяды. Біздің жасампаз тарихымызды елдің әрбір азаматы мақтан етуге тиіс.

Жұлдызды 20 жылда біз қуатты экономика құрып, қарқынды дамыттық.

Біз ұзақ мерзімді стратегиялық ірі жоспарлар жасап, іргелі бағдарламалар қабылдап, оны сәтті жүзеге асырып келеміз.

Жұлдызды 20 жылда біз астанамызды Алатау баурайындағы ару Алматыдан Арқадағы Ақмолаға көшірдік.

Азаттықтың алтын қазығындай асқақ Астана аз жылда жаһандық бастамаларға жол салатын ақжолтай қалаға айналды.

Өздеріңіз білесіздер, біз Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымының тізгінін ТМД және Азия елдері ішінен алғаш рет қолға алдық. Әлемдік деңгейдегі мұндай мәртебелі миссия қазақ баласына бұрын-соңды сеніп тапсырылып көрген емес еді. Ұйымның мыңжылдықтағы алғашқы Саммитінде адамзат тағдыры таразыға түсіп, Астана рухы ізгілік шуағын шашты.

Осылайша, біз Астанада, яғни қазақ төрінде Батыс пен Шығысты тоғыстырып, Азия мен Еуропаны жалғадық.

Осының бәрі — сіз бен біздің, барша қазақстандықтардың еңбегі арқылы еншімізге бұйырған ерен бақыт. Сондықтан мен барша отандастарыма шын жүрегіммен ризашылығымды білдіремін.

Азаттықтың алғашқы тәй-тәй басқан жылдарында жанымда болып, бірге қызмет атқарған Серікболсын Әбділдин, Сергей Терещенко, Ерік Асанбаев, Сағадат Нұрмағамбетов және тағы басқа азаматтарға бүгінгі мереке күні шын жүрегіммен ризашылығымды айтып, оларға жақсылық пен денсаулық тілеймін.

Осы асқар асуда қалтқысыз сенім артып, қапысыз аманат жүктеген мерейлі халқыма, мәртебелі еліме өлшеусіз ризамын!

Мен үшін ел сенімін арқалаудан артық абырой жоқ.

Қадірлі әлеумет!

Қазақстан XX ғасырдың аяғында, бірқатар империялар күйреген тұста жаңа мемлекет ретінде ірге тіктеді.

Алып империяның бірі — Кеңес Одағы біздің көз алдымызда қирады. Біз одан орасан зор зардап шектік.

Мәселен, ұлы дағдарыс АҚШ экономикасына 29% көлемінде зиян әкелді. Кеңес Одағының тарауы бұрынғы кеңестік елдерінің экономикасын 50%-дан аса құлдыратты.

Кеңес құрамындағы 15 елдің ішінде Қазақстан 13-ші орынды иеленетін еді. Көпшілік бізді өзара тартысқа түсіп жатқан кедей ел деп есептейтін.

Естеріңізде болса, 1998 жылы белгілі саясаттанушы Збигнев Бжезинский Қазақстанның Еуразияда ғана емес, тіпті Орталық Азияның өзінде елеусіз, болашағы бұлыңғыр ел екенін айтқан еді.

Ал енді биыл, 2011 жылы Еуропа Кеңесінің бас хатшысы Янгланд мырза екеуара әңгіме кезінде былай деді: «Әлемнің кез келген тұрғыны Қазақстанның тек өңірде ғана емес, әлемдік деңгейде зор табысқа жеткенін айта алады».

Мұндай пікірлерді айтып жүрген саясаткерлер аз емес. Бұл — біздің жас мемлекетіміз үшін үлкен баға.

Қазір халықаралық сарапшылар бірауыздан Қазақстан — жемісті мемлекеттік жоба деп санайды. Мен мұнымен толық келісемін.

Менің қымбатты қазақстандықтарым!

Қымбатты достар!

Мен сіздерді Қазақстан халқының ұлық мерекесі — Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығымен құттықтаймын!!!

Бүгін біздің неден бастағанымызды еске түсіретін күн.

Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында тұрғындардың 40% кедейшілік шегінде өмір сүрді. Өндіріс өнімдері 1990 жылмен салыстырғанда 2 есе, ал ауыл шаруашылығы өндірісі үштің біріндей дерлік төмендеді. 1995 жылы орташа айлық еңбекақы 1991 жыл деңгейінің тек 35% құраса, ал зейнетақы тек 29 доллар болды.

Инфляция 2 000% деңгейіне дейін құлдырады.

Біз тиімді экономикалық жаңғыртулардан бастадық.

Біздің Қазақстан жолы бағаны ырықтандырудан, ұлттық валютаны енгізіп, банк жүйесін құрудан, мемлекеттік меншікті жекешелендіріп, шағын және орта кәсіпкерлікті дамыту мен нарықтық қатынастарға өтуден бастау алды.

Мұның менің есімде мәңгілік сақталғанын еске түсірмей тұра алмаймын.

Осы жолдың жұлдыздарға бағыт ұстағанының нышандық мәні бар.

Тоқтар Әубәкіров пен Талғат Мұсабаев ғарышты бағындырған біздің жеріміздің алғашқы ұлдары болуы үшін жеке өзімнің қаншалықты табандылық танытып, күш-жігер жұмсағаным есімде.

Біз бүкіл әлемнің сенімін иелендік.

Елімізге «Chevron Corporation», «British Petroleum», «Mittal», «General Electrics», «General Motors» сияқты аса ірі инвесторлар келді.

1999 жылдан 2007 жылға дейін ІЖӨ-нің жыл сайынғы өсімі орташа есеппен жылына 10%-ды құрады.

Бұл 2030 жылға дейінгі Даму стратегиясы орындалуының алғашқы нәтижелері болатын.

Қазақстан нарыққа өтуді ТМД-ның өзге елдеріне қарағанда табысты жүзеге асырды.

Тәуелсіздік уақытында шағын және орта бизнес субъектілерінің нысаны 35 еседен астамға көбейді. 1993 жылғы 19 мыңнан 2011 жылы 675 мыңнан астамға дейін. Біздің 2 млн. астам азаматтарымыз осы саладан жұмыс тапты. Соңғы он жылда экономиканың осы секторының өндірген өнімі 20 есе өсіп, шамамен 7 трлн. теңгені құрайды.

Осы жылы бизнесті жүргізу жөніндегі Дүниежүзілік банк рейтингінде Қазақстан ТМД-ның барлық елдерін соңында қалдырып, құрметті 47 орын алды.

Ұлттық Банктің жиынтық резерві Ұлттық қор активтерін қоса алғанда 80 млрд. долларға жақындап келеді.

Егер 1993 жылы жан басына шаққандағы ІЖӨ 700 доллар болса, бүгінде біз 11 мың доллардан астам көрсеткішке жетіп отырмыз. Бұл — өсім 16 есе деген сөз!

1993 жылы бізге ұлттық валютамызды енгізу қажет болған кезде Ұлттық Банктің қамтамасыз ететін қаржысы болуы тиіс еді. Бізде ұлттық валютаны енгізуге мүмкіндік беретін 500 млн. доллар да болған жоқ. Біз ақшаны басып шығару үшін ағылшын компаниясына төлеуіміз қажет болды. Ал бүгін — резервіміз шамамен 80 млрд. доллар.

Дүниежүзілік банк классификациясына сәйкес, біз табыс деңгейі орташадан жоғары елдер тобына ендік.

Дамудың осындай қарқыны мен өмірді қамтамасыз ету көрсеткішінің жақсаруы бұған дейін әлемдік экономикада ешқашан және ешқайда байқалған емес.

Біз қашанда Оңтүстік-Шығыс жолбарыстарынан үлгі алып келдік. Мысалы, Оңтүстік Кореяда егемен дамудың алғашқы 20 жылында жан басына шаққандағы ІЖӨ бар-жоғы 3 есе, Малайзияда — 2 есе, Сингапурда — 4 есе, Венгрияда — 5 есе, Польшада 4 есе өсті. Ал, бізде — 16 есе.

Британ мамандарының бағамдауы бойынша, ХХІ ғасырдың алғашқы он жылдығындағы ең ырғақты 25 экономика ішінде Қазақстан тек алдына Қытай мен Катарды ғана жіберіп, үшінші орында тұр.

2006 жылдан біз балалы отбасыларын қолдаудың біртұтас жүйесін енгіздік. Мәселен, егер 2003 жылы елімізде 250 мың бала дүниеге келсе, 2010 жылы жаңа туғандар саны 360 мыңнан асты.

Бүгінде Қазақстан халықаралық стандарттар бойынша дамыған білім беру жүйесі бар елдер тобына кіреді.

Тек соңғы 10 жыл бедерінде ғана білім беруге шығындар 9 есе өсіп, 100 млрд. теңгеден 900 млрд. теңгеге дейін жетті.

Біз ТМД-да бірінші болып мыңдаған жас қазақстандық шет елдерде озық білім алып, бүгінде өз елінің игілігі үшін жұмыс істеп жүрген бірегей «Болашақ» бағдарламасын жүзеге асырдық. Жастарымыз оқуларын жалғастыруда.

Елімізде инновациялық Интеллектуалдық мектептердің желісі құрылды. Олар 20 болса, көпшілігі қазірдің өзінде пайдалануға беріліп үлгерді.

Өзгерістердің флагманы Назарбаев Университеті болды.

Денсаулық сақтау жүйесі түбегейлі өзгерді.

1991 жылмен салыстырғанда денсаулық сақтау саласын қаржыландыру көлемі 107 есе өсіп, үстіміздегі жылы 640 млрд. теңгеден асты.

Тәуелсіздік жылдарында өздерінің тұрғын үй жағдайларын 1,5 млн. астам қазақстандық жақсартты.

Тек 2005–2007 жылдары ғана 17 млн. шаршы метрден астам тұрғын үй салынды. Тегінде, біз үлестік қағидат бойынша тұрғын үй салғандардың қатесі үшін жауапкершілікті мойнына алған бірден-бір ел болып табыламыз. Осы жылы біз алданған үлескерлердің пәтерлерін қайтаруды толықтай аяқтадық.

2003 жылы қабылданғанда мұның 2003–2015 жылдарға арналған Индустриялық-инновациялық стратегиясы біздің экономикамызды әртараптандыру бағытының бастауы болды. 2010 жылдан үдемелі инновациялық индустрияландырудың кезеңі басталды. Егер 90-шы жылдардың басында өнеркәсіп өнімінің көлемі бар-жоғы 0,2 млрд. теңгені құраса, 2011 жылы ол 12 трлн. теңгеге жетті.

Ауыл шаруашылығының жалпы өнім көлемі соңғы 10 жылда 4 есе өсті. Мен елімізге осы мерейтойлы жылы рекордтық өнім — 30 млн. тоннаға жуық астық сыйлаған ауыл еңбеккерлеріне ерекше ризашылығымызды білдіруге тиіспіз ғой деп ойлаймын! Ескі өлшем бойынша бұл 2 млрд. пұтқа жуық.

1990 жылы Қазақстан басқа елдерге ештеңе экспорттаған жоқ. Бүгінде Қазақстан экспорты 75 млрд. доллардан асады. Оның үстіне өңдеуші өнеркәсіп экспортының көлемі 21 млрд. долларды құраса, Қазақстан өнімдері әлемнің 126 еліне белгілі. Индустриялық саясаттың нәтижесі сол, өңдеуші кәсіпорынның дайын өнімі қазірдің өзінде әлемдік рынокта өзінің орнын тауып үлгерді.

Индустрияландыру бағдарламасының арқасында тек соңғы 2 жылда 350-ден астам түрлі өндірістер пайдалануға берілді. Осымен біз адамдар бұрынғыға қарағанда анағұрлым көп ақша табатын 200 мың білікті индустриялық жұмыс орнын құрдық.

2015 жылға дейін шамамен осынша жаңа жобаларды жүзеге асырып, осынша жаңа жұмыс орындарын құру керек.

Біз тәуелсіздік жылдарында мұнай өндіруді 3 еседен астамға арттырдық.

Бүгінде көмір саласы ел электр энергиясының 78% қамтамасыз етеді.

Еуропа мен Азия арасында стратегиялық орын ала отырып, біз тиімді транзит әлеуетіне иеміз. Қазір бірегей «Батыс Еуропа – Батыс Қытай» транзитті дәлізін жүзеге асыру жүріп жатыр. Осы жылы біз 2700-дің 1000 шақырымынан астамын салатын боламыз. Трассалар құрылыстарында 50 мың адам жұмыс істеп жүр. Алдағы жылы біз бұл жолды Қытай шекарасынан Ресей шекарасына дейін аяқтаймыз.

Тәуелсіздік жылдарында барлығы бір жарым мың шақырымнан астам темір жол тартылды.

40 мың шақырымнан астам автомобиль жолдары салынды және жөнделді.

Өзіміздің тарихымызда біз ешқашан осыншама инфрақұрылымдық нысандарды салған емеспіз.

Бұл жолдар, темір жол стансалары мыңдаған адамға жұмыс беріп, еліміздің транзиттік әлеуеті көптеген есе ұлғаяды.

Біз ашық ырықты экономика мен демократиялы саяси жүйе құрдық.

Біз құқық қорғау жүйесіне түбегейлі реформалар жүргізудеміз.

Әлемдік қоғамдастық біздің коррупциямен дәйекті күресімізді атап көрсетіп отыр. Соңғы 3 жылда Қазақстан әлемдік коррупцияға қарсы рейтингте өзінің көрсеткішін 45 позицияға жақсартты. Бұл — ТМД-дағы ең озық нәтиже.

Елімізде парламентаризм мен көппартиялы жүйе жұмыс істесе, 5 мыңнан астам ҰЕҰ құрылған, шамамен 2,7 мың БАҚ шығады.

Бар-жоғы 20 жылда біз Ұлы Мұра — қуатты мемлекет, жаңа экономика, біртұтас қоғам құрдық.

Біз жаңа елордамыз — Астананы, Еуразияның жаңа ғажайыбын салдық. Астана біріктіруші идея, мемлекетіміздің экономикалық, мәдени және саяси өмірінің эпицентрі болды.

Біздің елордамызда ЕҚЫҰ-ның тарихи Саммитін өткізу әлемдік саясатты «Астана рухының» жаңа түсінігімен байытты.

Егер тәуелсіздігіміздің бесігі Алматы болса, Астана — біздің болашағымыздың бесігі.

Біздің бәріміз, осы залда, теледидар экрандарының алдында отырғандар, осы мерекелі күндері жұмыс істейтіндер — диқандар мен ұлан-ғайыр даладағы қойшылардан зертханалардағы ғалымдарға дейінгі, шекарашылардан металлургтерге, мұғалімдерге, дәрігерлер мен құрылысшыларға дейінгі барлық қазақстандықтар еліміздің игілігі үшін өздерінің жүректерін, жандарын, барлық күштерін салды.

Мен барлық Қазақстан азаматтарына қолдаулары, сенімдері мен төзімдері, Отан жолындағы шаршаусыз еңбектері үшін ризамын!

Бүгін біз жетістіктер туралы айтамыз. Бірақ әлі де шешілмеген міндеттер бар. Біз оларды орындау үшін жұмыс істейтін боламыз. Бұған индустрияландыру мен жұмыспен қамту, денсаулық сақтау мен білім беруді дамыту бағдарламалары бағытталған.

Осылайша бәріміз бірлесіп, еліміздегі баршаға жақсы болуы үшін бірлесе жұмыс істеп, бізді болашақта күтіп тұрған жаңа биіктерді бағындыратынымызға сенімдімін!

Қымбатты отандастар!

XXI ғасыр бүкіләлемдік архитектураны қозғалысқа түсірді.

Біріншіден, таяудағы 10–15 жылда әлемді жаңа технологиялық төңкеріс күтуде. Бұл — жаңа жүзжылдықтағы ең басты сын-қатер.

Екіншіден, түбегейлі өзгерістер жаңа экономикалық әлем құрылысының негіздерін айқындайды.

Әлем жаһандық депрессияның шегінде тұр. Әлемдік экономиканың тікелей жоғалтқандарының өзі ғана триллиондаған доллармен есептеледі. Ешкімнің де жаһандық апаттың асау теңізінде моп-момақан кемежай болып қала алмайтыны анық. Бұл Еуропадан және басқа да елдерден байқалады. Бізді де оңай емес кезең күтіп тұр.

Үшіншіден, XXI ғасырда әлем аштық пен эпидемия, таза су мен құнарлы жер жетіспеушілігі қатерлерінен құтыла алмайды.

Бұл жағдайлар тұрғындары тез өсіп отырған өңірлер үшін шындық болса, мұның бізге де қатысы бар.

Мен мұны егжей-тегжейлі айтып отырған себебім, алдағы онжылдық бүкіл әлем үшін күрделі болады.

Біз кез келген қиындықтарға дайын болуға тиіспіз.

Құрметті қазақстандықтар!

Тәуелсіздіктің алғашқы онжылдығында біз мықты экономика мен күшті мемлекет қалыптастырдық.

Екінші онжылдық өсім мен күш жинақтау кезеңі болды.

Үшінші және төртінші онжылдықтар біздің еліміз үшін алға тарихи секіріс дәуірі болуы тиіс.

Біз барлық мақсаттарымызға қол жеткізіп, «Қазақстан-2030» стратегиясын жүзеге асыруды лайықты аяқтаймыз.

Барынша ашық айтайын. Қазақстан ғасырлар бойы өркендей бере ме немесе уақыт мәңгілігінде бар болғаны жарық метеор болып қала ма деген тәуелсіздіктің түбірлі дилеммасы дәл осы кезеңдерде шешіледі.

Мен осы залда отырғандардың бәрінің, барша қазақстандықтардың Жаратушының біздің иығымызға салған орасан зор ауыртпалығын менімен бірге сезінгенін қалаймын. Бізге біздің тәуелсіздігімізді қазіргі уақытта және болашақта қандай бұлақтардың қоректендіретінін және нығайтатынын нақты білудің маңызы зор.

Бірінші. Біздің тәуелсіздігіміздің ең басты жетістігі және оны нығайтудың шарты — халықтар бірлігі.

Бұл құндылық Қазақстан дамуының кез келген сатысында маңызға ие болмақ.

Екінші. Индустрияландыру.

Біздің алдымызда постиндустриялық әлемнің белсенді бөлігі болу жөнінде аса жоғары міндет тұр.

Біздің жаңа индустрияландыру — тәуелсіздіктің мәңгілік қозғалтқышы. Бүгінде Қазақстанда электрониканың, машина жасаудың, авиация құрылысының, локомотивтер мен вагондар өндірісінің, құрылыс индустриясының жаңа салалары мен елімізде бұрын ешқашан болмаған басқа да салалар құрылуда.

Жаңа индустрияландыру — жаңа ғасырдың кең ауқымды өркениетті жобасы.

Бүкіл халық осы жобаның қатысушысы болуы тиіс.

Үшінші. Инновациялар.

Бұл экономиканы ғана емес, сонымен бірге қоғамның басқа да барлық салаларын қамтитын тарихи жүйе. Бұл ХХІ ғасырдағы әлемдік дамудан қалып қоймаудың бірден-бір жолы. Сондықтан мен Қазақстанның инновациялық дамуының жол картасы — «Жүз инновация» бағдарламасын әзірлеуді ұсындым. Бізге Өндірісті, Ғылым мен Білім беруді мәңгілікке жымдастыру қажет.

Бізде ол үшін қажеттінің бәрі бар.

Біз теңдесі жоқ ғылыми-технологиялық база құрдық. Біз кез келген ғалым өзінің жасағандарын ақырына дейін жеткізе алатын, бүкіл Қазақстан бойынша орталықтандырылған зертханалар құрдық.

Бізде ғалымдардың өндіріске енгізуді күтіп тұрған талдамалары, инновациялық жобалары бар.

Инновациялық даму — қазақстандық Барыстың Болашаққа аршынды секірісі.

Төртінші. Біз өңірлік және жаһандық интеграциялық үдерістерге белсенді қатыспайынша ХХІ ғасырда Қазақстанның шынайы тәуелсіздігі болмақ емес.

Интеграция — болашаққа апаратын күрежол. Ол — қазақстандық бизнес пен барша қазақстандықтар үшін орасан зор мүмкіндіктер. Экономикалық тұйықталған елдердің болашағы жоқ. Ол — біздің егемендігіміз бен тұтастығымыздың сенімді

халықаралық кепілдіктері. Ол — өңірлік қауіпсіздіктің барлық өлшемдер бойынша алғандағы берік арқауы.

Жаһандық әлемде егер оның көршілері кедей, тұрақсыз және тәуекелдерге бейім болса, бірде-бір ел өз болашағына сенімді бола алмайды. Еуразиялық одақ туралы менің идеяма да дәл осы көзқарастар негіз қалады. Бүгінде ол өмірде жүзеге асырылуда.

БЭК арқасында Қазақстан өзінің геозкономикалық жағдайын жақсартып, Орталық Азия елдері ішінде бірінші болып құрлықтық шектеуліліктен қара үзіп шығады.

Біз ресейлік және беларусьтік көлік инфрақұрылымына жеңілдікті жағдайда қол жеткізетін боламыз, іс жүзінде батыста — Еуроодақ шекараларына, шығыста Жапония мен Азия-Тынық мұхит қоғамдастығының басқа да елдерінің рыноктарына шығамыз.

Біздің әріптестеріміз біз арқылы Қытайдың үлкен рыногына шығатын болады.

Бесінші. Бұрын да бірнеше рет айтқанымдай, әділ әлеуметтік қорғау, білім беру мен денсаулық сақтаудың әділ жүйесі, әділ жастар және тұрғын үй саясаты — қазақстандық дамудың жаңа күн тәртібінің мәселелері, міне, осылар.

Сондықтан Қоғамды әлеуметтік жаңғыртудың нақты стратегиясын әзірлеу қажет. Онда бір мезгілде Болашақ жобасы болуға тиіс басты басымдықтарды айқындау қажет.

Біріншіден, ол «Өмір сапасы – 2030» Жалпыұлттық бағдарламасы. Онда біз әр адамның 5, 10 және 20 жылдан кейін қол жеткізетін тұрғындар әл-ауқатының нақты көрсеткіштерін белгілеуіміз қажет. Ол лайықты жұмыс, қолжетімді тұрғын үй, сапалы денсаулық сақтау мен білім беру. Бұл бағдарламада қарқын алып келе жатқан урбанизация үдерісі сияқты сын-қатерге жауап беру қажет.

Бүгінде ауыл индустрияландыру жолына көшуде. Жастар сонда орнығуы тиіс. Бұл жастарға жұмыс беріп, қолдау көрсету қажет. Ал жедел өсіп келе жатқан қалаларға оқуға және жұмыс істеуге баратын жастар үшін тұрғын үймен, жұмыспен қамтамасыз етудің, білім беру мен медициналық қызметке қолжетімділіктің нақты жобалары қажет.

Біз онымен айналысатын боламыз.

Екіншіден, ол — «Дені сау ұлт – 2030» жалпыұлттық бағдарламасы.

Денсаулық сақтаудың медициналық технологиялары мен инфрақұрылымын дамыта отырып, біз қазақстандықтардың өмір сүру жасын ұзартатын боламыз. Міне, бұл салаға салынған мол қаржының нәтижесі және Денсаулық сақтау министрлігі мен Үкімет жұмысына баға беру критерийі де осы болып табылады.

Бізге демографиялық өсімнің, жалпы, ана мен нәресте өлімі төмендеуінің, тууды ынталандырудың дәл есептелген параметрлері қажет. Бағдарламада елде дене шынықтыру мен спортты және біздің азаматтарымыздың саламатты өмір салтын дамытудың ұзақ мерзімді шаралары қарастырылуы тиіс.

Үшіншіден, әлеуметтік жаңғырудың шешуші бағыттары — ақпараттық қоғамның дамуы.

Бізге «Ақпараттық Қазақстан-2030» жалпыұлттық бағдарламасы қажет. Онда біз қоғамды толықтай компьютерлендіру, ақпараттық кеңістікті цифрландыру міндеттерін қоюымыз керек.

Қазақстанда үздік білім беру, үздік денсаулық сақтау, үздік мемлекеттік басқару, үздік әділ сот болуы тиіс.

Жаңа әлеуметтік стратегия — әрбір қазақстандықтың игілігі жөніндегі менің қамқорлығым. Бұл біздің еліміздегі барлық атқарушы биліктің де қамқорлығы болуға тиіс. Мен өзімнің Қазақстан халқына жаңа Жолдауымды осы мәселеге арнағалы отырмын.

Үкімет пен аппаратқа осындай стратегиялық құжатты дайындауды бастауды тапсырамын.

Қымбатты қазақстандықтар!

Ендігі сөзімді әлемдік қоғамдастыққа арнасам деймін. 2009 жылдың ең басында, дағдарыс қызып тұрған шақта, мен әлемдік қаржы реформасы туралы бастама көтердім. «Дағдарыстан шығу кілті» және «Бесінші жол» атты мақалаларда мен дағдарысқа қарсы косметикалық шаралардың әлемді дағдарыстың жаңадан үстемеленіп келе жатқан толқынынан құтқара алмайтынын айтқан болатынмын.

Оқиғалар барысы менің ол сөзімді растады. Әзірге консенсустық негізде қабылдауға болатындай әлемдік Дағдарысқа қарсы жоспарды ешкім де ұсына алмай отыр. Өкінішке қарай, G20 және G8 пішіндері тиімсіздігін көрсетіп отыр, оларда тіпті әлемдік Дағдарысқа қарсы жоспарды талқылаудың өзі де басталған жоқ.

Мен әлем үшін дағдарысқа қарсы шешімдер іздеуге қатысушылардың санын түбегейлі ұлғайтуды ұсынамын. Мен жаңа коммуникативті алаңқайды «G global жобасы» деп атауды ұсынамын. Ол Бреттон Вуд электронды желілігі тәрізді өмір сүре алады. Ол үшін Астана экономикалық форумы жұмыс алаңқайы бола алар еді.

Қазақстан Ислам ынтымақтастығы ұйымы мемлекеттерімен бірге, 2012 жылы Дағдарысқа қарсы бүкіләлемдік конференция өткізу жөнінде бастама көтереді. Оған әлемнің барлық елдері қатысып, БҰҰ-ның Дағдарысқа қарсы жоспары бола алатындай Әлемдік реформалар жоспарының жобасын қалыптастыруына болар еді.

Біздің егемен еліміз осы жылдар ішінде әлемдік қоғамдастықтың сенімді әріптесі бола білгендіктен де мен тәуелсіздіктің 20 жылдығының дәл осы мінберінен бастама көтеріп тұрмын.

Бүгінде біз ядролық қарусыз әлем үшін бүкіләлемдік қозғалысына басшылық жасаймыз, Біріккен Ұлттар Ұйымында лайықты орнымыз бар.

Біздің өкіліміз Қасым-Жомарт Тоқаев бүгінде бізді БҰҰ-да Ұйым төрағасының орынбасары ретінде табысты өкілдік етуде.

Біз ЕҚЫҰ-ға табысты төрағалық еттік, Астанада ЕҚЫҰ-ның XXI ғасырдағы бірінші және әзірше жалғыз саммитін өткіздік.

Биылғы жылы біз Ислам ынтымақтастығы ұйымын басқарудамыз.

Бізге әлемдік діндер съездері өтіп жүр.

Астанада халықаралық конференциялар өткізуді көптеген ұйымдар ұнатады.

Мен мұны санамалап отырған себебім, «G global»-ды ұсына отырып, бүгінде Қазақстанға әлемдік қоғамдастықтың сенімі бар екенін айтқым келеді. Біздің әлемге арнап үн қатуға мандатымыз бар және біздің үндеуіміздің құлақтарға жететініне менің сенімім мол.

Қымбатты қазақстандықтар!

Таяудағы 20 жыл, менің айтқанымдай, біздің еліміз үшін қиын да шешуші жылдар болады. Ол қазақстандықтардың қазіргі буыны үшін ғана емес, сонымен бірге біздің ұрпақтарымыз үшін де шешуші.

Тұңғыш Президент және Ұлт көшбасшысы ретіндегі менің тарихи борышым халқымызды тәуелсіздіктің тар жол, тайғақ кешулерінен алып өту. Мен өз өмірімді, өзімнің бүкіл күш-жігерімді Отанымның жолына тіктім. Бұл менің тағдырым, менің жауапкершілігім, тәуелсіздік идеалдарына деген менің терең берілгендігім.

Қымбатты достар!

XXI ғасырдың екінші онжылдығына біз ешқандай елессіз, бірақ барша қазақстандықтардың тұрақты және қауіпсіз өміріне деген сеніммен кіреміз. Көпғасырлық бірігу мен сабақтастық қана, ұрпақтан ұрпаққа беріліп келе жатқан ортақ мақсаттар ғана ұлтты осы ғасырдың міндеттерін шешу үшін топтастыруға қабілетті.

Мен біздің бәріміз бір ұрпақтың өмірі біз армандайтын қуатты мемлекет құру үшін жетпейтінін түсінеміз ғой деп ойлаймын.

Тәуелсіздіктің Үшінші онжылдығының саяси күнтізбесінің алғашқы маңызды оқиғасы тарихта тұңғыш рет 2 партиядан кем болмайтын мәслихаттар мен Мәжіліс сайлауы болуының да символдық мәні бар.

Қазақстандықтардың тұрақтылық пен келісім бағытын, үдемелі индустрияландыру, инновациялық даму мен интеграция бағытын қолдайтынына мен еш күмәнданбаймын, өйткені, оған балама жоқ.

Бұл — біздің ортақ міндетіміз.

Қазақстан — біртұтас жер, біртұтас халық, біртұтас болашақ.

Мен барша қазақстандықтарды ұлтаралық және конфессияаралық келісімді одан әрі нығайтуға шақырамын. Олар біздің мәңгілік құндылықтарымыз.

Біз қиын жолдардан өттік.

Ауыртпалықтар мен табыстар топтастырған, ортақ тағдыр біріктірген біз бүгінгі ұлы күнге уақыт бізді таңдады және біз өзіміздің тарихи мүмкіндігімізді жүзеге асырдық деген сеніммен келіп отырмыз.

Ардақты ағайын!

Осы Ұлыстың ұлы күнінде мен ендігі сөзімді елімізбен бірге кемелдік кезеңге қадам басқан жастарға арнаймын.

Біз сендердің білікті маман, болашағы жарқын отаншыл азамат болып өсулерің үшін барлығын жасап келеміз. Біз сендер үшін білім беру мен ғылымның ең озық жүйесін жасаудамыз. Сендердің алдарыңнан ата-бабаларың армандап көрмеген ғаламат мүмкіндіктер ашылуда. Біздің жеңісті жолымыз бен жасампаз дәстүрімізді сендер лайықты жалғастыруға тиіссіңдер!

Тәуелсіздіктің 20 жылында жасалған бар жақсылық сендерге арналды!

Елдік пен тәуелсіздіктің Киелі көк Туын XXI ғасырда асқақтата желбірететін — жастар, сендер боласыңдар! Ел бірлігін көздің қарашығындай сақтаңдар! Қуатты Қазақстанның құтты іргесін қалаушы біздің буынның абыройлы аманатына лайық бола біліңдер! Сонда ғана Қазақстан жас ұрпақтың жанқияр еңбегі арқылы өркендейтін болады деп сенемін.

Тарих тоғыстырған, тағдыр табыстырған бүгінгі ұлы күнге біз берік сеніммен жетіп отырмыз: Бұл дәуір бізді таңдады. Біз берілген тарихи мүмкіндікті тамаша пайдалана білдік. Келер ұрпақ та солай етуі керек.

Қымбатты қазақстандықтар!

Іргесі берік, бірлігі бекем еліміздің алдында асқар асу, биік белестер бар. Мың құбылған алмағайып дүниенің не ұсынғалы тұрғанын болжау қиын.

Біздің еліміз — жас, жеріміз — ұлан-ғайыр, халқымыздың саны болса — көп емес.

Сондықтан Елбасы ретінде елімнің болашағын ойлап алаңдаймын.

Енді бірнеше ғасырдан кейінгі Қазақстанның келешегі — келісті, келбеті көрікті болуын армандаймын.

Менің тұтас тағдырым, қажыр-қайратым мен білік-тәжірибем тәуелсіздікті нығайтуға, Отанымды көркейтуге арналып келеді, бұдан былай да арнала береді.

Бұл ретте тәуелсіздігімізді тұғырлы, мемлекетімізді ғұмырлы ету — біздің ортақ мүддеміз.

Осы жолда біз тәуелсіздіктің жалғыз тірегі бірлік екенін ешуақытта ұмытпауымыз керек. Бізге қазақтың бірлігі, жалпы еліміздің бірлігі қажет.

Біздің Отанымыз — ортақ, тілегіміз — бір, мақсатымыз — жалғыз. Ол — жері жұмақ, елі бақытты Отанымыз, Қазақстанымыз!

Бұл орайда мені бүгінгі жас ұрпақтың қарышты қадамы қуантады, сергек санасы тебіренеді.

Мәселен, «Егемен Қазақстан» газетінде 7 жастағы Жамбыл деген бала былай деп жазыпты:

Көк туым шалқып төрімде, елімнің бағы таймасын.

Жас болып ару Астанам, құлпырып күндей жайнасын.

Тәуелсіздігім — тәтті сый Тәңірден келген, ағайын.

Бар қазағым бақыттың 20-шы жылын тойласын!

Мектеп табалдырығын жаңа аттаған қаршадай баланың бұлай жырлауы үмітімізді арттырады, осылай ойлауы бізді қуантады. Біз осындай жастарды тәрбиелеуіміз керек. Ендеше, біздің болашағымыз — жарқын, келешегіміз — кемел!

Құрметті ағайын!

Тәуелсіздігімізді тұғырлы ету жолындағы абыройлы белесте баршаңызға толайым табыстар тілеймін!

Тәуелсіздігіміз жасасын!

Мереке құтты болсын!

Жаңажылдық құттықтауы

Астана қаласы, 2011 жылдың 31 желтоқсаны

Қымбатты отандастар!

Санаулы сәттерден кейін біз жаңа 2012 жылға қадам басамыз.

Өтіп бара жатқан жыл еліміз үшін сыйы мен сынағы қатар келген ерекше жыл болды.

Биыл біз тәуелсіздігіміздің 20 жылдық мерейтойын атап өттік.

Астана мен Алматыда Азида алауы тұтанып, аспан түсті жалауымыз жоғарыдан желбіреді.

Елордада Шанхай ынтымақтастық ұйымының мерейтойлық саммиті өтті.

Сырттағы ағайынға сауын айтып, Дүние жүзі қазақтарының IV құрылтайын өткіздік.

Еліміздің абыройы асқақтап, Ислам ынтымақтастығы ұйымының тізгінін ұстадық.

Әлеуетіміз артып, ел қамбасы мол ырысқа толды.

Бұл жылдың еншісінде өркенімізді өсірген өзге де жақсылықтар аз емес.

Биылғы Президент сайлауында халқым маған ел тізгінін қайта сеніп тапсырды.

Елбасы ретіндегі еңбегіме жоғары баға беріп, мерейімді тасытқан еліме шынайы алғысымды айтамын.

Ардақты ағайын!

Мен біздің басты байлығымыз — берекелі бірлігіміз екенін ұдайы айтып келемін.

Біз — ежелден елдікті ардақтаған, байыпты қалпы мен салиқалы салтын сақтаған жоралы жұртпыз. Татулық пен тұрақтылық арқылы біз биік белестерді бағындырдық. Ырысты ынтымағымыз жарасты болса, ұлағатты ұлт ретінде алар асуларымыз әлі алда.

Алдымыздағы жыл — жаңа дәуірдің басы. Жаңа жылда біз тәуелсіздіктің үшінші онжылдығының парағын ашамыз. Біз алдағы кезеңге ізгі үмітпен, ерекше пейілмен, жақсы ниетпен қадам басамыз.

Жаңа жыл — ең әуелі отбасылық мереке. Дана халқымыз «Отан отбасынан басталады» деп бекер айтпаған. Жаңа жыл еліміздегі әрбір шаңыраққа шаттық сыйласын деп тілеймін!

Ұлы Отанымызға жақсылығы мен мол игілігін ала келсін!

Жаңа жыл құтты болсын, ағайын!

2011 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы заңдарының тізбесі

1. «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік бақылау және қадағалау туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы №377-IV;
2. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік бақылау және қадағалау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы №378-IV;
3. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне құқық қорғау қызметі және сыныптық шендер, әскери және арнаулы атақтар беру, әскери қызметшілердің және өзге де мемлекеттік органдар қызметкерлерінің нысанды киім киіп жүру құқығы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы №379-IV;
4. «Құқық қорғау қызметі туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы №380-IV;
5. «Шанхай ынтымақтастық ұйымының терроризмге қарсы конвенциясын ратификациялау туралы» 2010 жылғы 10 қаңтардағы №381-IV;
6. «1968 жылғы 8 қарашада Вена қаласында қол қою үшін ашылған Жол жүрісі туралы конвенцияны толықтыратын еуропалық келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 10 қаңтардағы №382-IV;
7. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне әртүрлі заңнамалық актілердің құқық нормалары арасындағы қайшылықтарды, олқылықтарды, коллизияларды және сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін нормаларды жою мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 10 қаңтардағы №383-IV;
8. «Доңғалақты көлік құралдарына, доңғалақты көлік құралдарында орнатылуы және/немесе пайдаланылуы мүмкін жабдықтау заттары мен бөлшектерге арналған жаһандық техникалық қағидаларды енгізу туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 11 қаңтардағы №384-IV;
9. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бизнес пен жеке меншікті заңсыз тартып алуға (рейдерлікке) қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 11 қаңтардағы №385-IV;
10. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Испания Корольдігінің Үкіметі арасындағы Табыс пен капиталға салынатын салықтарға қатысты қосарланған салық салуды болдырмау және салық салудан жалтаруға жол бермеу туралы конвенцияны және оған Хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 14 қаңтардағы №386-IV;
11. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Сауд Арабиясы Корольдігінің Үкіметі арасындағы Астана қаласында Сауд Арабиясы Корольдігі елшілігінің объектілерін салу үшін жер учаскесін беру туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 14 қаңтардағы №387-IV;
12. «Асбесті пайдалану кезінде еңбекті қорғау туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 қаңтардағы №388-IV;
13. «Жеке тұлғалардың кеден одағының кеден шекарасы арқылы қолма қол ақша қаражатын және (немесе) ақша құралдарын өткізу тәртібі туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 қаңтардағы №389-IV;

14. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Ғарыш кеңістігін бейбіт мақсаттарда зерттеу және пайдалану саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 қаңтардағы №390-IV;

15. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы Екібастұз МАЭС-2 үшінші блогын салу және кейіннен пайдалану туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 қаңтардағы №391-IV;

16. «Дүниежүзілік пошта одағының Жарғысына Жетінші қосымша хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 18 қаңтардағы №392-IV;

17. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне қылмыстық заңнаманы одан әрі ізгілендіру және қылмыстық процестегі заңдылықтың кепілдіктерін күшейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 18 қаңтардағы №393-IV;

18. «Назарбаев Университеті» «Назарбаев Зияткерлік мектептері» және «Назарбаев қоры» мәртебесі туралы» 2011 жылғы 19 қаңтардағы №394-IV;

19. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне білім беру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 19 қаңтардағы №395-IV;

20. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Салықтық әкімшілендіруді реформалау жөніндегі жоба) ратификациялау туралы» 2011 жылғы 24 қаңтардағы №396-IV;

21. «2009 жылғы 11 желтоқсандағы Кеден одағының өсімдіктер карантині туралы келісіміне өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 24 қаңтардағы №397-IV;

22. «2009 жылғы 11 желтоқсандағы Кеден одағының санитарлық шаралар жөніндегі келісіміне өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 24 қаңтардағы №398-IV;

23. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне механикалық көлік құралдарын және олардың тіркемелерін міндетті техникалық байқаудан өткізу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 24 қаңтардағы №399-IV;

24. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сауда қызметін еттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 26 қаңтардағы №400-IV;

25. «Медиация туралы» 2011 жылғы 28 қаңтардағы №401-IV;

26. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне медиация мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 28 қаңтардағы №402-IV;

27. «Қазақстан Республикасының Конституциясына толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 2 ақпандағы №403-IV;

28. «Қазақстан Республикасының кейбір конституциялық заңдарына толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 3 ақпандағы №404-IV;

29. «1997 жылғы Ядролық залал үшін азаматтық жауапкершілік туралы Вена конвенциясын (1997 жылғы 12 қыркүйектегі Хаттамамен енгізілген түзетулерімен 1963 жылғы 21 мамырдағы Ядролық залал үшін азаматтық жауапкершілік тура-

лы Вена конвенциясының жиынтық мәтіні) ратификациялау туралы» 2011 жылғы 10 ақпандағы №405-IV;

30. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ипотекалық кредит беру және қаржылық қызметтерді тұтынушылар мен инвесторлардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 10 ақпандағы №406-IV;

31. «Ғылым туралы» 2011 жылғы 18 ақпандағы №407-IV;

32. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ғылым мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 18 ақпандағы №408-IV;

33. «1968 жылғы 8 қарашада Вена қаласында қол қою үшін ашылған Жол белгілері мен сигналдарды туралы конвенцияны толықтыратын Еуропалық келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 ақпандағы №409-IV;

34. «1968 жылғы 8 қарашада Вена қаласында қол қою үшін ашылған Жол белгілері мен сигналдарды туралы конвенцияны толықтыратын Еуропалық келісімге Жол таңбалары туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 ақпандағы №410-IV;

35. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан Республикасының Қырғыз Республикасындағы елшілігінің және Қырғыз Республикасының Қазақстан Республикасындағы елшілігінің қажеттіліктері үшін Астана мен Бішкек қалаларында ғимараттар мен жер учаскелерін өзара өтеусіз пайдалануға беру туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 ақпандағы №411-IV;

36. «2011–2013 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 28 ақпандағы №412-IV;

37. «Мемлекеттік мүлік туралы» 2011 жылғы 1 наурыздағы №413-IV;

38. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік мүлік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 1 наурыздағы №414-IV;

39. «2009 жылғы 11 желтоқсандағы Кеден одағының ветеринарлық-санитарлық шаралар жөніндегі келісіміне өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 3 наурыздағы №415-IV;

40. «Ядролық материалды физикалық қорғау туралы конвенцияға түзетуді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 19 наурыздағы №416-IV;

41. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Біріккен Ұлттар Ұйымының Босқындар істері жөніндегі Жоғарғы комиссарының басқармасы арасындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 19 наурыздағы №417-IV;

42. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастық сотының статутын ратификациялау туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №418-IV;

43. «Дүниежүзілік пошта одағының Жарғысына Сегізінші қосымша хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №419-IV;

44. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне шаруа немесе фермер қожалықтарының қызметі мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №420-IV;

45. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне азаматтық заңнаманы жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 25 наурыздағы №421-IV;

46. «Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің қылмыстық кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимылы туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 29 наурыздағы №422-IV;

47. «Кеден одағы бірыңғай кеден аумағының жұмыс істеу режимінен жеке-леген уақытша алулар туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 29 наурыздағы №423-IV;

48. «Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (Ерекше бөлім) өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 30 наурыздағы №424-IV;

49. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне норма шығармашылық қызметті жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 1 сәуірдегі №425-IV;

50. «1992 жылғы 23-25 қарашада Копенгаген қаласында қабылданған Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді және 1997 жылғы 15–17 қыркүйекте Монреаль қаласында қабылданған Озон қабатын бұзатын заттар жөніндегі Монреаль хаттамасына түзетуді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 6 сәуірдегі №426-IV;

51. «Қазақстан Республикасы мен Италия Республикасы арасындағы Стратегиялық әріптестік туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №427-IV;

52. «Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттердің терроризмге қарсы құралымдары үшін кадрлар даярлау туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №428-IV;

53. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың арсеналдары, базалары мен қоймалары жанындағы тыйым салынған аймақтар мен тыйым салынған аудандар мәселелері бойынша толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №429-IV;

54. «Патент құқығы туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №430-IV;

55. «Қылмыстық әрекеттен түскен табыстарды жылыстату, анықтау, алып қою және тәркілеу туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №431-IV;

56. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Америка Құрама Штаттарының Үкіметі арасындағы Ауғанстан Ислам Республикасының қауіпсіздігін, тұрақтылығын және оны қайта қалпына келтіруді қамтамасыз ету жөніндегі іс-қимылға Америка Құрама Штаттарының қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы өтетін жүк пен персоналдың әуе транзиті туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №432-IV;

57. «Беларусь Республикасының, Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мұнай мен мұнай өнімдерінің ортақ нарықтарын ұйымдастыру, басқару, олардың жұмыс істеу және даму тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №433-IV;

58. «Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, газ тасымалы жүйелері арқылы газ тасымалдау саласындағы табиғи монополиялар субъектілерінің қызметтеріне қол жеткізу қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №434-IV;

59. «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Жамбыл облысындағы учаскелер] [Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі] Инвестициялық бағдарлама – 3-жоба) ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 мамырдағы №435-IV;

60. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Жапония Үкіметі арасындағы ОАӨЭЫ Көлік дәлізін қайта жаңарту жобасын (Жамбыл облысы) жүзеге асыру үшін қарыз тарту туралы ноталар алмасу нысанындағы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 мамырдағы №436-IV;

61. «Жапония халықаралық ынтымақтастық агенттігі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі арасындағы ОАӨЭЫ Көлік дәлізін қайта жаңарту жобасы (Жамбыл облысы) бойынша қарыз туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 17 мамырдағы №437-IV;

62. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Корея Республикасының Үкіметі арасындағы Корея Республикасы дипломатиялық өкілдіктерінің ғимараттарын салу үшін Астана қаласында жер учаскелерін беру туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 23 мамырдағы №438-IV;

63. «Валюталық саясаттың келісілген қағидаттары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 24 мамырдағы №439-IV;

64. «Есірткі, психотроптық заттар, прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 31 мамырдағы №440-IV;

65. «Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымына мүше мемлекеттердің құқық қорғау органдары мен арнайы қызметтерін жарақтандыру үшін арнайы техника мен арнайы құралдарды жеткізудің жеңілдікті шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 16 маусымдағы №441-IV;

66. «Көшіп-қонушы еңбекшілер мен олардың отбасы мүшелерінің құқықтық мәртебесі туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 27 маусымдағы №442-IV;

67. «Беларусь Республикасындағы, Қазақстан Республикасындағы және Ресей Федерациясындағы техникалық реттеудің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 27 маусымдағы №443-IV;

68. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жұмыспен қамту және халықты әлеуметтік қорғау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 27 маусымдағы №444-IV;

69. «Үшінші мемлекеттерден келген заңсыз еңбек көші-қонына қарсы іс-қимыл жөніндегі ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 маусымдағы №445-IV;

70. «Тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, темір жол көлігінің қызметтеріне қол жеткізуді реттеу туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 маусымдағы №446-IV;

71. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы 1994 жылғы 10 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Ресей Федерациясының Үкіметі арасындағы «Байқоңыр» кешенін жалға беру шартына өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 29 маусымдағы №447-IV;

72. «Зияткерлік меншік құқықтарын сақтау және қорғау саласындағы бірыңғай реттеу қағидаттары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 30 маусымдағы №448-IV;

73. «Кеден одағы шеңберіндегі даулар бойынша шаруашылық жүргізуші субъектілердің Еуразиялық экономикалық қоғамдастықтың сотына жүгінуі және олар бойынша сот ісін жүргізу ерекшеліктері туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 30 маусымдағы №449-IV;

74. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Техникалық және кәсіптік білім беруді жаңғырту жобасы) ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 шілдедегі №450-IV;

75. «Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін реттеудің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 2 шілдедегі №451-IV;

76. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне уәкілетті мемлекеттік органдар мен Қазақстан Республикасы Үкіметінің тексерілетін субъектілерге қойылатын талаптарды белгілейтін нормативтік құқықтық актілерді қабылдау құзыреттерін қайта қарау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 5 шілдедегі №452-IV;

77. «Қазақстан Республикасы мен Корея Республикасы арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №453-IV;

78. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Франция Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтық қорғаныс, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №454-IV;

79. «Бірыңғай экономикалық кеңістікке қатысушы мемлекеттердегі қызметтер көрсету саудасы және инвестициялар туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №455-IV;

80. «Бәсекелестіктің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №456-IV;

81. «Мемлекеттік (муниципалдық) сатып алу туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №457-IV;

82. «Баға белгілеу мен тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, электр энергетикасы саласындағы табиғи монополиялардың қызметтеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №458-IV;

83. «Өтпелі кезең ішінде арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын қолдану тәртібі туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №459-IV;

84. «Үшінші елдерге қатысты арнайы қорғау, демпингке қарсы және өтемақы шараларын енгізу алдындағы тергеулер мақсаттары үшін тергеу жүргізетін органға

мәліметтерді, оның ішінде құпия ақпаратты қамтитын мәліметтерді беру тәртібі туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №460-IV;

85. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне рұқсат беру жүйесін жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 15 шілдедегі №461-IV;

86. «Табиғи монополиялар және реттелетін нарықтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 20 шілдедегі №462-IV;

87. «Мұнай өнімдерінің жекелеген түрлерін өндіруі және олардың айналымын мемлекеттік реттеу туралы» 2011 жылғы 20 шілдедегі №463-IV;

88. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне жер қатынастарын реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 20 шілдедегі №464-IV;

89. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне сыртқы мемлекеттік қаржылық бақылауды жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №465-IV;

90. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне электрондық ақша мәселелері бойынша өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №466-IV;

91. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №467-IV;

92. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халыққа қызмет көрсету орталықтарының мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №468-IV;

93. «Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №469-IV;

94. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне арнайы экономикалық аймақтар мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №470-IV;

95. «Қазақстан Республикасы мен Түркия Республикасы арасындағы Стратегиялық әріптестік туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №471-IV;

96. «Қаржы нарықтарында капиталдың еркін қозғалысын қамтамасыз ету үшін жағдай жасау туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №472-IV;

97. «Келісілген макроэкономикалық саясат туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №473-IV;

98. «Ауыл шаруашылығын мемлекеттік қолдаудың бірыңғай қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №474-IV;

99. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне исламдық қаржыландыруды ұйымдастыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №475-IV;

100. «Өнеркәсіптік субсидияларды берудің бірыңғай қағидалары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №476-IV;

101. «Халықтың көші-қоны туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №477-IV;

102. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне халықтың көші-қоны мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №478-IV;

103. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне тұрғын үй қатынастары мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №479-IV;

104. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Франция Республикасының Үкіметі арасындағы Франция Республикасы Қарулы Күштерінің Ауғанстан Ислам Республикасын тұрақтандыру мен қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылдарға қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы әскери мүлік пен персоналдың транзитін қамтамасыз ету туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №480-IV;

105. «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімге толықтырулар енгізу туралы екінші хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 7 қазандағы №481-IV;

106. «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа қатысушы мемлекеттер арасындағы Әскери-техникалық ынтымақтастықтың негізгі қағидаттары туралы келісімнің шеңберінде жеткізілетін әскери мақсаттағы өнімдердің нысаналы пайдаланылуын бақылауды жүзеге асыру тәртібі туралы хаттамаға толықтыру енгізу туралы екінші хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 10 қазандағы №482-IV;

107. «Діни қызмет және діни бірлестіктер туралы» 2011 жылғы 7 қазандағы №483-IV;

108. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне діни қызмет және діни бірлестіктер мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы №484-IV;

109. «2011–2013 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 20 қазандағы №485-IV;

110. «2001 жылғы 16 қарашадағы Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Өзбекстан Республикасының Үкіметі арасындағы Қазақстан-Өзбекстан мемлекеттік шекарасы арқылы өткізу пункттері туралы келісімге хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 22 қазандағы №486-IV;

111. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 24 қазандағы №487-IV;

112. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Америка Құрама Штаттарының Үкіметі арасындағы Ауғанстан Ислам Республикасының тұрақтылығы және қайта қалпына келтіру жөніндегі іс-қимылға Америка Құрама Штаттарының қатысуына байланысты Қазақстан Республикасының аумағы арқылы арнайы жүктің коммерциялық теміржол транзитін қамтамасыз ету туралы келісімге өзгеріс енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 9 қарашадағы №488-IV;

113. «2007 жылғы 6 қазандағы Кеден одағының комиссиясы туралы шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 9 қарашадағы №489-IV;

114. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне құқық қорғау қызметін жетілдіру және қылмыстық заңнаманы одан әрі ізгілендіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 9 қарашадағы №490-IV;

115. «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2012–2014 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» 2011 жылғы 15 қарашадағы №491-IV;

116. «Қазақстан Республикасы мен Біріккен Араб Әмірліктері арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек көрсету туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 15 қарашадағы №492-IV;

117. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы өтеусіз әскери-техникалық көмек көрсету туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 15 қарашадағы №493-IV;

118. «Көпжақты сауда жүйесі шеңберінде Кеден одағының жұмыс істеуі туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 21 қарашадағы №494-IV;

119. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне уәкілетті органдардың мемлекеттік және бюджеттік жоспарлау жөніндегі құзыретінің аражігін ажырату және бюджет процесін жетілдіру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 24 қарашадағы №495-IV;

120. «2012–2014 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» 2011 жылғы 24 қарашадағы №496-IV;

121. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастықта агроөнеркәсіптік кешендерде пайдаланылатын ауыл шаруашылығы техникасының, машиналардың, механизмдердің, жабдықтар мен көлік құралдарының халықаралық лизингін дамыту туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 25 қарашадағы №497-IV;

122. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Есірткі құралдарының, психотроптық заттар мен олардың прекурсорларының заңсыз айналымына қарсы күрес жөніндегі Орталық Азия өңірлік ақпараттық үйлестіру орталығы арасындағы Алматы қаласында Орталықтың орналасу шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 25 қарашадағы №498-IV;

123. «2002 жылғы 7 қазандағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымының Жарғысына өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 қарашадағы №499-IV;

124. «Азиядағы өзара іс-қимыл және сенім шаралары жөніндегі кеңес хатшылығының, оның персоналының және Кеңеске мүше мемлекеттер өкілдерінің артықшылықтары мен иммунитеттері туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 қарашадағы №500-IV;

125. «1992 жылғы 15 мамырдағы Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 28 қарашадағы №501-IV;

126. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне ұйымдасқан қылмысқа, террористік және экстремистік қызметке қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 29 қарашадағы №502-IV;

127. «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі) (Жамбыл облысындағы жол

учаскесі] [Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі] Инвестициялық бағдарлама – 4-жоба) ратификациялау туралы» 2011 жылғы 29 қарашадағы №503-IV;

128. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Сербия Республикасының Үкіметі арасындағы Еркін сауда туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 30 қарашадағы №504-IV;

129. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне экологиялық мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 3 желтоқсандағы №505-IV;

130. «Кеден одағының және Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден заңнамасын бұзғаны үшін қылмыстық және әкімшілік жауаптылықтың ерекшеліктері туралы шартты ратификациялау туралы» 2011 жылғы 8 желтоқсандағы №506-IV;

131. «Мәдени құндылықтарды заңсыз әкелуге, әкетуге және оларға меншік құқығын беруге тыйым салу мен олардың алдын алуға бағытталған шаралар туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2011 жылғы 9 желтоқсандағы №507-IV;

132. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Беларусь Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтық қорғаныс, төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 9 желтоқсандағы №508-IV;

133. «Қазақстан Республикасындағы мерекелер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 14 желтоқсандағы №509-IV;

134. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Украина Министрлер кабинетінің арасындағы Қазақстан Республикасының Украинадағы және Украинаның Қазақстан Республикасындағы дипломатиялық өкілдіктерін орналастыру шарттары туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 14 желтоқсандағы №510-IV;

135. «Кеден одағына мүше мемлекеттер кеден органдарының қылмыстық істер мен әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер бойынша құқықтық көмегі және өзара іс-қимылы туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 14 желтоқсандағы №511-IV;

136. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Украинаның Министрлер кабинетінің арасындағы 2010 жылғы 14 қыркүйектегі Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Украинаның Министрлер кабинетінің арасындағы Қазақстан Республикасының Украинадағы және Украинаның Қазақстан Республикасындағы дипломатиялық өкілдіктерін орналастыру шарттары туралы келісімге өзгерістер енгізу туралы хаттаманы ратификациялау туралы» 2011 жылғы 21 желтоқсандағы №512-IV;

137. «Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қырғыз Республикасының Үкіметі арасындағы Азаматтық қорғаныс (қорғау), төтенше жағдайлардың алдын алу және оларды жою саласындағы ынтымақтастық туралы келісімді ратификациялау туралы» 2011 жылғы 21 желтоқсандағы №513-IV;

138. «Материалдық емес мәдени мұраны қорғау туралы конвенцияны ратификациялау туралы» 2011 жылғы 21 желтоқсандағы №514-IV;

139. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік әлеуметтік тапсырыс мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 22 желтоқсандағы №515-IV;

140. «Нотариат туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы №516-IV;

141. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне отбасы үлгісіндегі балалар ауылы және жасөспірімдер үйлері мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы №517-IV;

142. «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы №518-IV;

143. «Кейбір халықаралық ұйымдардың жарғылық құжаттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 27 желтоқсандағы №519-IV;

144. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімді (ҚАЗСТАТ: Ұлттық статистика жүйесін нығайту жөніндегі жоба) ратификациялау туралы» 2011 жылғы 27 желтоқсандағы №520-IV;

145. «Қазақстан Республикасы мемлекеттік тәуелсіздігінің жиырма жылдығына байланысты рақымшылық жасау туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы №521-IV;

146. «Мемлекеттік құқықтық статистика және арнайы есепке алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы №522-IV;

147. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне адвокатура мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы №523-IV;

148. «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне банк қызметін және қаржы ұйымдарын тәуекелдерді азайту тұрғысынан реттеу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы №524-IV.

2011 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының тізбесі

1. «Қазақстан Республикасының Конституциясына өзгерістер мен толықтыруларды республикалық референдумға шығару туралы Қазақстан Республикасы Парламентінің ұсынысын қабылдау туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы №1134;
2. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 26 наурыздағы №773 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 6 қаңтардағы №1135;
3. «А.М. Каимбаевты II дәрежелі «Барыс» орденімен наградтау туралы» 2011 жылғы 11 қаңтардағы №1136;
4. «Назарбаев Университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамын басқару жөніндегі кеңес туралы» 2011 жылғы 11 қаңтардағы №1137;
5. «Алматы қаласының қала маңы аймағы мен қала құрылысын ерекше реттеу аймағының аумақтарындағы құрылыстың барысын бақылау жөніндегі мемлекеттік комиссияны тарату туралы» 2011 жылғы 17 қаңтардағы №1138;
6. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 17 қаңтардағы №1139;
7. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау туралы» 2011 жылғы 26 қаңтардағы №1140;
8. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29 маусымдағы №645 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 26 қаңтардағы №1141;
9. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 27 қаңтардағы №1142;
10. «Жамбыл облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 27 қаңтардағы №1143;
11. «2011 жылды Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы жылы деп жариялау туралы» 2011 жылғы 27 қаңтардағы №1144;
12. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 4 наурыздағы №932 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 31 қаңтардағы №1145;
13. «Б.Қ. Әміреевті Қазақстан Республикасының Иран Ислам Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 1 ақпандағы №1146;
14. «Қазақстан Республикасы «Сырбар» Сыртқы барлау қызметінің әскери рәміздері туралы» 2011 жылғы 1 ақпандағы №1147;
15. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 15 қыркүйектегі №445 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 2 ақпандағы №1148;
16. «Қазақстан Республикасы Президентінің кезектен тыс сайлауын тағайындау туралы» 2011 жылғы 4 ақпандағы №1149;
17. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 29 тамыздағы №653 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 4 ақпандағы №1150;
18. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 4 ақпандағы №1151;
19. «Е.Х. Қазыханов туралы» 2011 жылғы 8 ақпандағы №1152;

20. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 10 ақпандағы №1154;
21. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2011 жылғы 16 ақпандағы №1155;
22. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 16 ақпандағы №1156;
23. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 18 ақпандағы №1157;
24. «Мемлекет басшысының 2011 жылғы 28 қаңтардағы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» 2011 жылғы 18 ақпандағы №1158;
25. «Қазақстан Республикасы прокуратура органдарының рәмізі туралы» 2011 жылғы 18 ақпандағы №1159;
26. «С. Оливерді II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2011 жылғы 18 ақпандағы №1160;
27. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 24 ақпандағы №1161;
28. «Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы Азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы шарттың жобасын дәйектеу туралы» 2011 жылғы 25 ақпандағы №1162;
29. «Белгіленген әскери қызмет мерзімін өткерген мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерді запасқа шығару және Қазақстан Республикасының азаматтарын 2011 жылдың сәуір-маусымында және қазан-желтоқсанында кезекті мерзімді әскери қызметке шақыру туралы» 2011 жылғы 3 наурыздағы №1163;
30. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 3 наурыздағы №1164;
31. «Ж.Қ. Түймебаев туралы» 2011 жылғы 3 наурыздағы №1165;
32. «Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитеті арнайы мемлекеттік мұрағатынан шығатын анықтамаларға және мұрағаттық құжаттардың көшірмелеріне апостиль қою» мемлекеттік қызмет көрсетулер стандартын бекіту туралы» 2011 жылғы 3 наурыздағы №1166;
33. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 тамыздағы №941 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 4 наурыздағы №1167;
34. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 24 ақпандағы №928 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 4 наурыздағы №1168;
35. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 10 наурыздағы №1169;
36. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 17 наурыздағы №67 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 15 наурыздағы №1170;
37. «Қ.Қ. Әбдірахманов туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №1172;
38. «Қ.Қ. Әбдірахмановты Қазақстан Республикасының Австрия Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі, Қазақстан Республикасының

Вена қаласындағы халықаралық ұйымдар жанындағы Тұрақты өкілі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №1173;

39. «В.Н. Игнатенконы II дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №1174;

40. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір қаулыларының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 24 наурыздағы №1175;

41. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 28 наурыздағы №1176;

42. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 26 маусымдағы №643 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу және Қазақстан Республикасы Президентінің 1993 жылғы 23 сәуірдегі №1185 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 1 сәуірдегі №1177;

43. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 31 желтоқсандағы №1271 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 1 сәуірдегі №1178;

44. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 20 маусымдағы №348 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 1 сәуірдегі №1179;

45. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 3 мамырдағы №1567 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 1 сәуірдегі №1180;

46. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 5 сәуірдегі №1181;

47. «Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 30 маусымдағы №3985 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 6 сәуірдегі №1182;

48. «Қаржыландыру туралы негіздемелік келісімге (ҚАЗ: ОАӨЭЫ 2 көлік дәлізі (Маңғыстау облысындағы учаскелер) инвестициялық бағдарламасы) қол қою туралы» 2011 жылғы 6 сәуірдегі №1183;

49. «Қазақстан Республикасының Үкіметі туралы» 2011 жылғы 8 сәуірдегі №1;

50. «Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін мемлекеттік органдардың басшылары туралы» 2011 жылғы 8 сәуірдегі №2;

51. «Астана және Алматы қалаларының, облыстардың әкімдері туралы» 2011 жылғы 8 сәуірдегі №3;

52. «К.Қ. Мәсімовті Қазақстан Республикасының Премьер-министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 8 сәуірдегі №4;

53. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2006 жылғы 10 қазандағы №199 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №5;

54. «Ө.Е. Шөкеевті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің бірінші орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №6;

55. «Е.Т. Орынбаевты Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №7;

56. «Ө.Ө. Исекешевті Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары — Қазақстан Республикасының Индустрия және жаңа технологиялар министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №8;

57. «А.С. Мамытбековті Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №9;
58. «Е.Х. Қазыхановты Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №10;
59. «Т.А. Ермагияевті Қазақстан Республикасының Туризм және спорт министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №11;
60. «Қ.Н. Келімбетов туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №12;
61. «Қ.Н. Келімбетовті Қазақстан Республикасының Экономикалық даму және сауда министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 11 сәуірдегі №13;
62. «Б.С. Қамалиевті Қазақстан Республикасының Көлік және коммуникация министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №14;
63. «Ә.Р. Жақсыбековті Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №15;
64. «А.Қ. Жұмағалиевты Қазақстан Республикасының Байланыс және ақпарат министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №16;
65. «Б.Т. Жұмағұловты Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №17;
66. «С.З. Қайырбекованы Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №18;
67. «Г.Н. Әбдіқалықованы Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №19;
68. «Б.Б. Жәмішевті Қазақстан Республикасының Қаржы министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №20;
69. «Н.С. Әшімді Қазақстан Республикасының Қоршаған ортаны қорғау министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №21;
70. «М.А. Құл-Мұхаммедті Қазақстан Республикасының Мәдениет министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №22;
71. «С.М. Мыңбаевты Қазақстан Республикасының Мұнай және газ министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №23;
72. «В.К. Божконы Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №24;
73. «Қазақстан Республикасының қаржы нарығын мемлекеттік реттеу жүйесін әрі қарай жетілдіру туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №25;
74. «Қ.Н. Қасымовты Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №26;
75. «И.Н. Тасмағамбетовті Астана қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №27;
76. «Қ.Б. Саудабаевты Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №28;
77. «С.А. Дьяченконы Ақмола облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №29;
78. «С.Н. Ахметовті Қарағанды облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №30;
79. «С.С. Біләловті Солтүстік Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №31;

80. «С.В. Кулагинді Қостанай облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №32;
81. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 12 мамырдағы №392 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №33;
82. «Б.Б. Қуандықовты Қызылорда облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №34;
83. «Б.М. Сапарбаевты Шығыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №35;
84. «Б.Ә. Сағынтаевты Павлодар облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 12 сәуірдегі №36;
85. «Е.Н. Сағындықовты Ақтөбе облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №37;
86. «А.И. Мырзахметовті Оңтүстік Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №38;
87. «С.Ә. Үмбетовті Қазақстан Республикасы Президентінің Іс басқарушысы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №39;
88. «А.Е. Мусинді Қазақстан Республикасы Президенті Әкімшілігінің Басшысы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №40;
89. «А.Қ. Жанқұлиевты Қазақстан Республикасының «Сырбар» Сыртқы барлау қызметінің директоры қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №41;
90. «Қ.А. Бозымбаевты Жамбыл облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №42;
91. «Қ.Е. Көшербаевты Маңғыстау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №43;
92. «Б.С. Рысқалиевты Атырау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №44;
93. «А.С. Есімовті Алматы қаласының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №45;
94. «Фредерико Саламао Дукс Эстрада Мейерді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №46;
95. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №47;
96. «Т.Х. Ильвесті І дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №48;
97. «Б.С. Ізмұхамбетовті Батыс Қазақстан облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №49;
98. «М.А. Аюбаевты Қазақстан Республикасы Президентінің Күзет қызметінің бастығы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №50;
99. «А.Б. Тасболатовты Қазақстан Республикасы Республикалық ұланының қолбасшысы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №51;
100. «А.Т. Мұсахановты Алматы облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 сәуірдегі №52;
101. «Р.Т. Түсіпбековті Қазақстан Республикасының Әділет министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 14 сәуірдегі №53;
102. «Қ.К. Тоқаев туралы» 2011 жылғы 15 сәуірдегі №54;
103. «Қ.Ә. Мәми туралы» 2011 жылғы 15 сәуірдегі №55;

104. «Қ.Ә. Мәмиді Қазақстан Республикасының Парламенті Сенатының депутаты қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 15 сәуірдегі №56;
105. «Н. Әбіқаевты Қазақстан Республикасы Ұлттық қауіпсіздік комитетінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 15 сәуірдегі №57;
106. «А.Қ. Дауылбаевты Қазақстан Республикасының Бас прокуроры қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 15 сәуірдегі №58;
107. «Ж.С. Айтжанованы Қазақстан Республикасының Экономикалық интеграция істері министрі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 16 сәуірдегі №59;
108. «Қазақстан Республикасы мен Үндістан Республикасы арасындағы Азаматтық істер бойынша құқықтық көмек көрсету туралы артқа қол қою туралы» 2011 жылғы 16 сәуірдегі №60;
109. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің кейбір мәселелері туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №61;
110. «Еуразиялық экономикалық қоғамдастық шеңберінде Кеден одағына мүше мемлекеттердің кеден қызметтері өкілдіктерінің қызметі мәселелері бойынша кеден істеріндегі ынтымақтастық және өзара көмек туралы келісімге қол қою туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №62;
111. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №63;
112. «Кешірім жасау туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №64;
113. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 18 сәуірдегі №65;
114. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №66;
115. «Өңірлерде сыртқы мемлекеттік қаржылық бақылау органдарын жетілдіру туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №67;
116. «Қазақстан Республикасының Заңдылықты, құқықтық тәртіпті және қылмысқа қарсы күресті қамтамасыз ету жөніндегі үйлестіру кеңесі туралы ережені бекіту туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №68;
117. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің 2010 жылғы есебін бекіту туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №69;
118. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1283 және 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 2 мамырдағы №70қбпү;
119. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2011 жылғы 5 мамырдағы №71;
120. «А. Жұмабаев туралы» 2011 жылғы 5 мамырдағы №72;
121. «Жоғары әскери және арнаулы атақтар, сыныптық шендер беру туралы» 2011 жылғы 5 мамырдағы №73;
122. «Қазақстан Республикасы Жоғары сот кеңесінің құрамындағы өзгерістер туралы» 2011 жылғы 6 мамырдағы №74;
123. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 29 маусымдағы №645 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 6 мамырдағы №75;
124. «Мемлекеттік мәдениет ұйымдарына, жекелеген кәсіби көркем, шығармашылық ұжымдарға «Ұлттық» мәртебе берудің қағидасы мен шарттарын бекіту туралы» 2011 жылғы 10 мамырдағы №76;

125. «Алматы қаласының шекарасын өзгерту туралы» 2011 жылғы 12 мамырдағы №77;
126. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 13 мамырдағы №78;
127. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 4 қыркүйектегі №867 және 2010 жылғы 18 тамыздағы №1042 жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 13 мамырдағы №79;
128. «Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қалыптастырылуы мен пайдаланылуы туралы 2010 жылғы есепті бекіту туралы» 2011 жылғы 13 мамырдағы №80;
129. «Н.В. Белоруков туралы» 2011 жылғы 17 мамырдағы №81;
130. «С.К. Омаров туралы» 2011 жылғы 17 мамырдағы №82;
131. «Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» 2011 жылғы 17 мамырдағы №83;
132. «Қазақстан Республикасы Дін істері агенттігі туралы» 2011 жылғы 18 мамырдағы №84;
133. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 18 мамырдағы №85;
134. «Облыстық, аудандық маңызы бар қалалар мен облыстар аудандарының, облыстық маңызы бар қалалардағы аудандардың, республикалық маңызы бар қала мен астанадағы аудандардың, кенттердің, ауылдардың (селолардың), ауылдық (селолық) округтердің әкімдерін қызметке тағайындау, олардың өкілеттігін тоқтату және қызметтен босату тәртібі туралы» 2011 жылғы 19 мамырдағы №86;
135. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 23 мамырдағы №87;
136. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 28 тамыздағы №399 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 23 мамырдағы №88;
137. «Бруно Антонио Паскуиноны Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2011 жылғы 30 мамырдағы №89;
138. «А.Д. Смағұловты Қазақстан Республикасының Тәжікстан Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 30 мамырдағы №90;
139. «Ахмад Мохамед Әли әл-Маданиді І дәрежелі «Достық» орденімен наградтау туралы» 2011 жылғы 31 мамырдағы №91;
140. Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 1 көлік дәлізі [Жамбыл облысындағы жол учаскесі] [Батыс Еуропа – Батыс Қытай халықаралық транзит дәлізі] Инвестициялық бағдарлама – 4-жоба) қол қою туралы» 2011 жылғы 4 маусымдағы №92;
141. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 6 маусымдағы №93;
142. «Мемлекеттік наградалардан айыру туралы» 2011 жылғы 7 маусымдағы №94;
143. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2011 жылғы 8 маусымдағы №95;

144. «Қ.Қ. Лама Шариф туралы» 2011 жылғы 10 маусымдағы №96;
145. «Ө.М. Бітімовті Қазақстан Республикасының Ауғанстан Ислам Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 13 маусымдағы №97;
146. «2011 жылғы 19 тамызға Қазақстан Республикасы Парламенті Сенаты депутаттарының сайлауын тағайындау туралы» 2011 жылғы 14 маусымдағы №98;
147. «Қазақстан Республикасы мен Испания Корольдігі арасындағы Қылмыстық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы конвенцияға қол қою туралы» 2011 жылғы 16 маусымдағы №99;
148. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 17 маусымдағы №100;
149. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №828 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 17 маусымдағы №101;
150. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 17 маусымдағы №102;
151. «Көпжақты сауда жүйесі шеңберінде Кеден одағының жұмыс істеуі туралы шартқа қол қою туралы» 2011 жылғы 24 маусымдағы №103;
152. «Райнер Ойген Шлагетерді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградтау туралы» 2011 жылғы 27 маусымдағы №104;
153. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 28 наурыздағы №1050 Жарлығына толықтырулар мен өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 27 маусымдағы №105;
154. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 27 маусымдағы №106қбп;
155. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2011 жылғы 28 маусымдағы №107;
156. «Дипломатиялық дәрежелер беру туралы» 2011 жылғы 29 маусымдағы №109;
157. «Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011–2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы» 2011 жылғы 29 маусымдағы №110;
158. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 29 маусымдағы №111;
159. «Қ.А. Нұрпейісов туралы» 2011 жылғы 1 шілдедегі №112;
160. «Ә.М. Байменовті Қазақстан Республикасының Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрағасы қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 1 шілдедегі №113;
161. «Кешірім жасау туралы» 2011 жылғы 2 шілдедегі №114;
162. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2011 жылғы 5 шілдедегі №115;
163. «Жедел іздестіру іс-шараларын жүргізу үшін тауарларды арнайы техникалық құралдарға жатқызу тұрғысынан техникалық зерттеу жүргізу» және «Тауарларды ақпаратты криптографиялық қорғау құралдарына жатқызу тұрғысынан техникалық

зерттеу жүргізу» мемлекеттік қызмет көрсетулер стандарттарын бекіту туралы» 2011 жылғы 5 шілдедегі №116;

164. «Е.Ә. Әбілдаевты Қазақстан Республикасының Оман Сұлтандығындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 8 шілдедегі №117;

165. «Елді аумақтық-кеңістікте дамытудың 2020 жылға дейінгі болжамды схемасын бекіту туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №118;

166. «Қазақстан Республикасы мемлекеттік қызметі жаңа моделінің тұжырымдамасы туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №119;

167. «Беларусь Республикасының, Қазақстан Республикасының және Ресей Федерациясының кеден одағын бірыңғай тарифтік емес реттеу туралы» Еуразиялық экономикалық қоғамдастықтың Мемлекетаралық кеңесінің (Кеден одағының жоғары органы) 2009 жылғы 27 қарашадағы №19 шешімін орындау жөніндегі шаралар туралы» 2011 жылғы 21 шілдедегі №120;

168. «Е.Н. Сағындықов туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №121;

169. «А.Б. Мұхамбетовті Ақтөбе облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №122;

170. «Бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі жөніндегі «Парыз» конкурсы туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 23 қаңтардағы №523 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №123;

171. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №124;

172. «2011 жылды Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығы жылы деп жариялау туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 27 қаңтардағы №1144 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №125;

173. «Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 26 наурыздағы №773 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 22 шілдедегі №126;

174. «Қазақстан Республикасының қаржы полициясы органдарында қызмет өткеру туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 6 қыркүйектегі №1642 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 25 шілдедегі №127;

175. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілеріне өзгерістер енгізу туралы және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір актілерінің күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 26 шілдедегі №128;

176. «Қазақстан Республикасының пенитенциарлық жүйесі туралы» 2011 жылғы 26 шілдедегі №129;

177. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 29 шілдедегі №130;

178. «Мемлекеттік билік органдары жүйесіндегі кадр саясатының кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 29 наурыздағы №828 Жарлығына өзгеріс пен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 1 тамыздағы №131;

179. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 3 тамыздағы №132;

180. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқалары төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау мен қызметтен босату және судьяның орнынан түсуін тоқтату туралы» 2011 жылғы 5 тамыздағы №133;

181. «Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияға қоршаған ортаға трансшекаралық контексте әсер етуді бағалау жөніндегі хаттамаға қол қою туралы» 2011 жылғы 10 тамыздағы №134;

182. «Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік конвенцияға Мұнаймен ластануға әкелетін тосын оқиғалар жағдайындағы өңірлік әзірлік, ден қою және ынтымақтастық туралы хаттамаға қол қою туралы» 2011 жылғы 10 тамыздағы №135;

183. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі шаралар туралы» 2011 жылғы 10 тамыздағы №136;

184. «Қазақстан Республикасы мен Халықаралық қайта құру және даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (ҚАЗСТАТ: Ұлттық статистика жүйесін нығайту жөніндегі жоба) қол қою туралы» 2011 жылғы 10 тамыздағы №137;

185. «Қазақстан Республикасы мен Азия даму банкі арасындағы Қарыз туралы келісімге (Жай операциялар) (ОАӨЭЫ 2 көлік дәлізі үшін Инвестициялық бағдарлама (Маңғыстау облысындағы учаскелер) – 1-жоба) қол қою туралы» 2011 жылғы 12 тамыздағы №138;

186. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 12 тамыздағы №139;

187. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 15 тамыздағы №140;

188. «Республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 5 тамыздағы №917 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 24 тамыздағы №141;

189. «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің Мемлекеттік бейбітшілік және прогресс сыйлығының мәселелері» туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 28 қыркүйектегі №691 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 24 тамыздағы №142;

190. «Қызылорда облысының көп балалы аналарын «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 24 тамыздағы №143;

191. «Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері, басқа да әскерлері мен әскери құрылымдары әскери қызметшілерінің әскери киім нысаны және айырым белгілері туралы» 2011 жылғы 25 тамыздағы №144;

192. «Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясына Киото хаттамасының В қосымшасына түзетуді қабылдау туралы» 2011 жылғы 25 тамыздағы №145;

193. «Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту туралы» 2011 жылғы 31 тамыздағы №146;

194. «Қазақстан Республикасы Президентінің Күзет қызметі туралы ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2008 жылғы 3 маусымдағы №607 Жарлығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №148;

195. «Қазақстан халқы Ассамблеясының ережесі туралы» 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №149;

196. «Қазақстан Республикасының дипломаттық және қызметтік паспорттарын беру, есепке алу, сақтау және жою қағидаларын бекіту туралы» 2011 жылғы 7 қыркүйектегі №150;

197. «2000 жылғы 15 қарашадағы Біріккен Ұлттар Ұйымының трансұлттық ұйымдасқан қылмысқа қарсы конвенциясының 5-бабының 3-тармағына, 16-бабы 5-тармағының а) тармақшасына, 18-бабының 13 және 14-тармақтарына, 31-бабының 6-тармағына Қазақстан Республикасының мәлімдемесіне қол қою туралы» 2011 жылғы 13 қыркүйектегі №151;

198. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау, қызметтен босату және судьяның орнынан түсуін тоқтату туралы» 2011 жылғы 26 қыркүйектегі №152;

199. «Сот органдарынан шығатын ресми құжаттарға апостиль қою» мемлекеттік қызметтер стандартын бекіту туралы» 2011 жылғы 26 қыркүйектегі №153;

200. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 30 қыркүйектегі №154;

201. «Қазақстан Республикасының Президентіне тікелей бағынатын және есеп беретін кейбір мемлекеттік органдардың, құқық қорғау органдарының, соттардың, Қарулы Күштердің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың ведомстволық наградалары туралы» 2011 жылғы 30 қыркүйектегі №155;

202. «М.С. Әшімбаев туралы» 2011 жылғы 6 қазандағы №157;

203. «Б.А. Майлыбаевты Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Басшысының орынбасары қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 6 қазандағы №158;

204. «Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің құрылғанына 20 жыл толу құрметіне арналған мерекелік медаль туралы» 2011 жылғы 10 қазандағы №159;

205. «Кешірім жасау туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы №160;

206. «Қазақстан Республикасының Әскери доктринасын бекіту туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы №161;

207. «Қазақстан Республикасының әділет органдары қылмыстық-атқару жүйесінің қатардағы және басшы құрамдағы адамдары антының мәтінін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2005 жылғы 7 сәуірдегі №1547 Жарлығының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы №162;

208. «Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің қорын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 22 желтоқсандағы №528 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 11 қазандағы №163;

209. «Қазақстан Республикасындағы кәсіптік және өзге де мерекелер туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1998 жылғы 20 қаңтардағы №3827 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 20 қазандағы №164;

210. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 және «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған органдардың

штат санын оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» 2010 жылғы 27 қыркүйектегі №1072 жарлықтарына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 20 қазандағы №165;

211. «Қазақстан Республикасының прокуратура органдарының кейбір мәселелері туралы» 2011 жылғы 20 қазандағы №166;

212. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 24 қазандағы №167;

213. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану және «Қазақстан Республикасының Ұлттық қауіпсіздік комитеті Шекара қызметінің мәселелері» туралы Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 10 желтоқсандағы №282 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 9 қарашадағы №169;

214. «Қазақстан Республикасының валютасын қолданудың кейбір мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 7 ақпандағы №549 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 9 қарашадағы №170;

215. «Қазақстан Республикасы мен Вьетнам Социалистік Республикасы арасындағы азаматтық істер бойынша өзара құқықтық көмек туралы келісімге қол қою туралы» 2011 жылғы 9 қарашадағы №171;

216. «Қазақстан Республикасының тәуелсіздігіне 20 жыл» мерекелік медалімен наградтау туралы» 2011 жылғы 10 қарашадағы №172;

217. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2011 жылғы 11 қарашадағы №173;

218. «Қазақстан Республикасы ақпараттық қауіпсіздігінің 2016 жылға дейінгі тұжырымдамасы туралы» 2011 жылғы 14 қарашадағы №174;

219. «Төртінші шақырылған Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісін тарату және Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісі депутаттарының кезектен тыс сайлауын тағайындау туралы» 2011 жылғы 16 қарашадағы №175;

220. «Ғылым мен техника саласындағы Қазақстан Республикасының 2011 жылғы мемлекеттік сыйлығын беру туралы» 2011 жылғы 17 қарашадағы №176;

221. «Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаттарын тағайындау туралы» 2011 жылғы 23 қарашадағы №178;

222. «И. Адырбеков туралы» 2011 жылғы 23 қарашадағы №179;

223. «А.Б. Тасболатов туралы» 2011 жылғы 23 қарашадағы №180;

224. «Сарыарқа» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» 2011 жылғы 24 қарашадағы №181;

225. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 25 қарашадағы №182қбп;

226. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағаларын, сот алқаларының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2011 жылғы 25 қарашадағы №183;

227. «Көп балалы аналарды «Алтын алқа» және «Күміс алқа» алқаларымен наградтау туралы» 2011 жылғы 25 қарашадағы №184;

228. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2011 жылғы 28 қарашадағы №185;

229. «Павлодар» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» 2011 жылғы 29 қарашадағы №186;

230. «Қорғас — Шығыс қақпасы» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» 2011 жылғы 29 қарашадағы №187;
231. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2011 жылғы 5 желтоқсандағы №188;
232. «З.Қ. Тұрысбековке Төтенше және Өкілетті Елші дипломатиялық дәрежесін беру туралы» 2011 жылғы 7 желтоқсандағы №189;
233. «Норбер Алоис Жустенді Қазақстан Республикасының Құрмет грамотасымен наградау туралы» 2011 жылғы 7 желтоқсандағы №191;
234. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті және Ұлттық банкінің сметасы (бюджеті) есебінен қамтылған Қазақстан Республикасы органдары қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің бірыңғай жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2004 жылғы 17 қаңтардағы №1284 Жарлығына өзгеріс енгізу туралы» 2011 жылғы 7 желтоқсандағы №192қбпү;
235. «Ақпараттық технологиялар паркі» арнайы экономикалық аймағын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2003 жылғы 18 тамыздағы №1166 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 8 желтоқсандағы №193;
236. «Қ.Н. Қасымовқа полиция генерал-лейтенанты арнаулы атағын беру туралы» 2011 жылғы 12 желтоқсандағы №194;
237. «Қазақстан Республикасы Ұлттық банкінің мемлекеттік қызметтер стандарттарын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» 2011 жылғы 14 желтоқсандағы №196;
238. «Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласында төтенше жағдайды енгізу туралы» 2011 жылғы 17 желтоқсандағы №197;
239. «Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы №957 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 21 желтоқсандағы №199;
240. «Б.Ә. Мұхаметжанов туралы» 2011 жылғы 22 желтоқсандағы №200;
241. «Қ.Е. Көшербаев туралы» 2011 жылғы 22 желтоқсандағы №201;
242. «Б.Ә. Мұхаметжановты Маңғыстау облысының әкімі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 22 желтоқсандағы №202;
243. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградаларымен марапаттау туралы» 2011 жылғы 22 желтоқсандағы №203;
244. «Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 22 желтоқсандағы №204;
245. «Кешірім жасау туралы» 2011 жылғы 23 желтоқсандағы №205;
246. «Ө.Е. Шөкеев туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы №206;
247. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесін одан әрі оңтайландыру жөніндегі шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1999 жылғы 22 қаңтардағы №29 Жарлығына өзгерістер енгізу туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы №207;
248. «2010 жылғы 18 маусымдағы Жеке тұлғалардың жеке пайдалану үшін тауарларды кеден одағының кедендік шекарасы арқылы өткізу және оларды шығаруға байланысты кедендік операцияларды жасау тәртібі туралы келісімге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы хаттамаға қол қою туралы» 2011 жылғы 26 желтоқсандағы №208;

249. «Б.С. Тасымовты Қазақстан Республикасының Сауд Арабиясы Корольдігіндегі Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 228 желтоқсандағы №209;

250. «Б.С. Арынды Қазақстан Республикасының Египет Араб Республикасындағы Төтенше және Өкілетті Елшісі қызметіне тағайындау туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы №210;

251. «Ғылым мен техника, әдебиет пен өнер саласындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік сыйлықтары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2007 жылғы 13 тамыздағы №381 Жарлығына өзгерістер мен толықтыру енгізу туралы» 2011 жылғы 28 желтоқсандағы №211;

252. «Қазақстан Республикасы соттарының төрағалары мен судьяларын қызметке тағайындау және қызметтен босату туралы» 2011 жылғы 30 желтоқсандағы №212;

253. «Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік жоспарлау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2009 жылғы 18 маусымдағы №827 Жарлығына толықтырулар енгізу туралы» 2011 жылғы 30 желтоқсандағы №213;

254. «Қазақстан Республикасының азаматтығына қабылдау және Қазақстан Республикасының азаматтығынан шығу туралы» 2011 жылғы 30 желтоқсандағы №214.

Қысқартылған сөздер тізбесі

ААҚ — ашық акционерлік қоғам
АО — акционерлік қоғам
АОӘЭЫ — Орталық-Азиялық өңірлік экономикалық ынтымақтастық бағдарламасы
АӨСШК — Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңес
АЗА — арнайы экономикалық аймақ
АЭС — атом электр стансасы
БАҚ — бұқаралық ақпарат құралдары
БК — бірлескен кәсіпорын
БРИКС — Бразилия, Ресей, Үндістан, Қытай, ОАР
БҰҰ — Біріккен Ұлттар Ұйымы
БҰҰ ЭСКАТО — БҰҰ Азия және Тынық мұхиты өңіріне арналған экономикалық және әлеуметтік комиссиясы
БҰҰДБ — БҰҰ Даму бағдарламасы
БЭК — Бірыңғай экономикалық кеңістік
ГЛОНАСС — жаһандық навигациялық жерсеріктік жүйесі
ГТЭС — газтурбиналы электр стансасы
ДСҰ — Дүниежүзілік сауда ұйымы
ЕКПА — Еуропа кеңесінің Парламенттік ассамблеясы
ЕҚДБ — Еуропа қайта құру және даму банкі
ЕҚЫҰ — Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы
ЕҚЫҰ ДИАҚБ — ЕҚЫҰ Демократиялық институттар және адам құқықтары жөніндегі бюросы
ЕурАзЭҚ — Еуразиялық экономикалық қоғамдастық
ЖШС — жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ЖІӨ — жалпы ішкі өнім
ЖЭС — жылу электр стансасы
ИКҰ — Ислам конференциясы ұйымы
ИБҰ — Ислам ынтымақтастық ұйымы
КСРО — Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы
ҚБ — қоғамдық бірлестік
МАГАТЭ — Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттік
МКК — мемлекеттік коммуналдық кәсіпорын
ПИК — Пәтер иелері кооперативі
РМҚ — Республикалық мемлекеттік кәсіпорын
СШҚ — стратегиялық шабуыл қару-жарақтары
СЭС — су электр стансасы
ТКШ — Тұрғын үй коммуналдық шаруашылық
ТМД — Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы
ҰҚТ — ұйымдасқан қылмыстық топ
ҰҚШҰ — Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы
ҰЕҰ — үкіметтік емес ұйым
ХҚДБ — Халықаралық қайта құру және даму банкі
ШЫҰ — Шанхай ынтымақтастық ұйымы
ЮНЕСКО — БҰҰ білім, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымы
ЮНИСЕФ — БҰҰ Балалар қоры
ЯСЖТҚҰ — Ядролық сынақтарға жалпыға бірдей тыйым салу туралы келісім ұйымы

Географиялық атаулар көрсеткіші

Абай, көшесі (Алматы қ.)	123
«Абай», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
«Абу-Даби Плаза», кешені (Астана қ.)	112, 165, 176
Абу-Даби, әмірлігі (БАӘ)	165, 176
Абу-Даби, қаласы (БАӘ астанасы)	175, 176
Австралия	11, 106, 317, 331
Австралия, құрлығы	317
Австрия	33, 37, 53, 125, 152
Азия, құрлығы	88, 229, 278, 301, 346, 349
Азия-Тынық мұхит, өңірі	35, 352
Ақбұзау, ауылы (Жарма ауд., Семей обл., 1997 жылдың мамырынан бастап — Шығыс Қазақстан обл.)	36
Ақмола, облысы	37, 66, 96, 113, 126, 144, 179, 183, 280, 321, 346
«Ақорда», ҚР Президентінің резиденциясы (Астана қ.)	7, 23, 26, 42, 52, 83, 90, 113, 124, 129, 156, 190, 202, 205
Ақтау, қаласы, теңіз порты (Маңғыстау обл.)	211, 295, 323
Ақтөбе, қаласы	9, 51, 140, 149
Ақтөбе, облысы	23, 51, 67, 118, 183, 200
«Алатау», арнайы экономикалық аймағы	84
«Алатау», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
«Алмалы», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
Алматы, қаласы	3, 5, 8, 9, 11, 12, 21, 23, 26, 27, 32, 36, 39, 40, 53, 60, 62, 63, 67, 84, 123, 124, 125, 126, 134, 141, 167, 168, 169, 172, 183, 189, 195, 196, 223, 227, 259, 278, 295, 299, 344, 346, 350, 356
Алматы, облысы	9, 10, 52, 67, 112, 120, 126, 142, 163, 170, 239, 262
«Алтынтау», алтын кен орны (Ақмола обл.)	34
Америка Құрама Штаттары (АҚШ)	11, 14, 75, 76, 79, 106, 125, 130, 146, 151, 152, 153, 164, 169, 178, 241, 255, 290, 303, 306, 311, 313, 314, 315, 316, 331, 338, 339, 340, 347
Армения	14, 61, 128, 129, 206, 207, 208
Аршалы, ауданы (Ақмола обл.)	37
«Астана Арена», спорт кешені (Астана қ.)	5, 27, 229
Астана, қаласы (Қазақстан астанасы)	3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 17, 20, 23, 26, 27, 31, 35, 37, 42, 48, 51, 52, 55, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 70, 74, 79, 80, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 92, 95, 96, 97, 99, 101, 103, 107, 108, 111, 112, 114, 117, 124, 125, 126, 127, 128, 131, 132, 133, 134, 140, 155, 159, 163, 164, 170, 171, 177, 179, 188, 190, 197, 198, 199, 201, 204, 207, 208, 209, 217, 223, 227, 229, 236, 238, 246, 253, 254, 259, 260, 267, 270, 276, 278, 283, 287, 295, 300, 302, 303, 304, 306, 310, 314, 329, 337, 340, 344, 346, 350, 355, 356
Астрахан, қаласы (Ресей)	13, 130, 148, 149
Атырау, қаласы	10, 125, 149, 150
Атырау, облысы	67, 131, 145, 149, 150, 250

Ауғанстан	13, 14, 55, 61, 76, 79, 100, 101, 118, 128, 143, 151, 178, 227, 266, 290, 300, 301
Африка, құрлығы	128, 164, 307, 317
Әзірбайжан	11, 13, 14, 61, 129, 166, 167, 168, 323
«Әлібекмола», мұнай-газ кен орны (Ақтөбе обл.)	200
Әмірабад, қаласы, теңіз порты (Иран)	323
«Әуезов М.О. атындағы театр», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
Әулие Успен, кафедралды шіркеуі (Астана қ.)	17
Бағдад, қаласы (Ирак астанасы)	299
«Байқоңыр», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
Баку, қаласы (Әзірбайжан астанасы)	167, 323
Балуан Шолақ атындағы, спорт және мәдениет сарайы (Алматы қ.)	32
Батыс Еуропа, өңірі	13, 49, 86, 96, 139, 190, 234, 263, 277, 286, 291, 295, 349
Батыс Қазақстан, облысы	24, 67, 147, 170, 265
Батыс Қытай, өңірі	13, 49, 86, 96, 139, 191, 234, 263, 277, 286, 291, 295, 349
Бейбарыс, алаңы (Атырау қ.)	150
Бейбітшілік және келісім, сарайы (Астана қ.)	47, 70, 83, 145, 155, 164, 170, 183, 201, 259
Бейжің, қаласы (Қытай астанасы)	38, 41
Беларусь	13, 14, 36, 50, 61, 65, 72, 79, 89, 102, 106, 117, 128, 129, 170, 184, 185, 201, 205, 206, 207, 208, 219, 227, 236, 255, 287, 296, 306, 323, 330, 342
«Богатырь», көмір кеніші (Қарағанды обл.)	98, 99
Бостандық, алаңы (Таллин қ., Эстония)	74
Бразилия	14, 153, 169, 190, 272
Брест, қаласы (Беларусь)	323
Біріккен Араб, Әмірліктері (БАӘ)	12, 13, 26, 165, 175, 176, 183
Бішкек, қаласы (Қырғызстан астанасы)	42
Ван, провинциясы (Түркия)	169
Вашингтон, қаласы (АҚШ астанасы)	76, 268, 314
Великие Луки, қаласы (Псков обл., Ресей)	36
Вена, қаласы (Австрия астанасы)	17, 34, 37, 42, 54
Венгрия	217, 348
Владивосток, қаласы (Ресей)	323
Вьетнам	12, 172, 175, 179
Гагарин, даңғылы (Алматы қ.)	123
Германия (ГФР)	14, 59, 169, 233, 280, 314, 338, 339, 340
Гете, көшесі (Астана қ.)	95
Гоголь, көшесі (Алматы қ.)	123
Грекия	293, 331
Грузия	61, 152, 197

Дакар, қаласы (Сенегал астанасы)	301
«Дәулет», ұлттық теннис орталығы (Астана қ.)	59
Джибути	13, 97
«Домодедово», әуежайы (Мәскеу қ., Ресей)	25
Достық, үйі (Талдықорған қ., Алматы обл.)	53, 259
«Достық», метро бекеті (Алматы қ.)	196
Душанбе, қаласы (Тәжікстан астанасы)	11, 130, 141
Египет	214
Еділ, өзені	115
Еңбекшіқазақ, ауданы (Алматы обл.)	120, 163
Еңбекшілдер, ауданы (Ақмола обл.)	126
ЕО (Еуропалық Одақ)	11, 106, 162, 187, 255, 293, 306
Есік, қаласы (Еңбекшіқазақ ауд., Алматы обл.)	120
Еуразия, материгі	159, 185, 229, 251, 253, 270, 275, 277, 283, 313, 316, 347
Еуропа, құрлығы	12, 88, 202, 227, 248, 285,
.....	298, 300, 303, 306, 314, 331, 346, 349, 350
«Жағалау-3», тұрғын үй кешені (Астана қ.)	55
Жамбыл, облысы	9, 10, 25, 41, 67, 86, 96, 112, 113, 145, 190, 200
Жаңа Жер, архипелагы (Ресей)	316
Жаңаөзен, қаласы (Маңғыстау обл.)	7, 8, 205, 210, 211, 212
Жапония	5, 27, 47, 81, 86, 125, 153, 233,
.....	266, 268, 291, 338, 339, 341, 352
Жарсу, ауылы (Еңбекшіқазақ ауд., Алма-Ата обл., 1993 жылдың қаңтарынан бастап — Еңбекшіқазақ ауд., Алматы обл.)	163
Жезқазған, қаласы (Қарағанды обл.)	125
Женева, қаласы (Швейцария)	11, 172
Жеңіс, даңғылы (Астана қ.)	95
Жеңіс, мемориалы (Алматы қ.)	84
Жеңіс, монументі (Таллин қ., Эстония)	74
«Жерұйық», саябағы (Астана қ.)	95
Жетіген, темір жол бекеті (Алматы обл.)	9, 112, 159, 234, 323
Жымпиты, ауылы (Жымпиты ауд., Орал обл., 1992 жылдан бастап — Сырым ауд., Батыс Қазақстан обл.)	24
«Жібек жолы», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
Закавказье, өңірі	322
Заречное, ауылы (Қостанай ауд., Қостанай обл.)	144
Затобольск, кенті (Қостанай ауд., Қостанай обл.)	144
Зеленов, ауданы (Батыс Қазақстан обл.)	147
Зеленое, ауылы (Зеленов ауд., Батыс Қазақстан обл.)	147
Зеренді, ауданы (Ақмола обл.)	126
Ижевское, ауылы (Аршалы ауд., Ақмола обл.)	37
Израиль	280

Индонезия	97
Иордания	14, 75
Иран	13, 31, 59, 100, 101, 102, 103, 234, 286, 295, 322, 323
Иркутск, қаласы (Ресей)	260
Ирландия	26, 59, 153, 187, 293
Испания	20, 104, 105, 199, 293, 331
Италия	14, 71, 145, 331
Канзас, штаты (АҚШ)	164
Каспий, теңізі	49, 127, 150, 227, 295
«Кеңдала-2», шағын ауданы (Қарағанды қ.)	187
«Керуен», сауда, ойын-сауық орталығы (Астана қ.)	133
Киев, қаласы (Украина астанасы)	11, 72, 269
Кипр	152
Конгресс-холл (Астана қ.)	48
Кордова, қаласы (Испания)	299
Корея, түбегі	131
Көксарай, су қоймасы (Оңтүстік Қазақстан обл.)	322
Көкшетау, қаласы (Ақмола обл.)	37
«Көрме», көрме орталығы (Астана қ.)	9, 112
КСРО (Кеңестік Социалистік Республикалар Одағы, 1922–1991 жж.)	31,
.....	34, 46, 134, 204, 249, 310, 315, 322
«Қазақ елі», монументі (Астана қ.)	52, 79, 133, 198, 275
Қазақ, КСР (1936–1991 ж.ж.)	24, 31, 46
«Қазақстан», орталық концерт залы (Астана қ.)	62, 79, 95, 101, 111, 179, 204
«Қазақстан», спорт сарайы (Астана қ.)	17, 31, 60
«Қазмедиа орталығы», телерадиокешені (Астана қ.)	6, 118, 201
Қайнар, ауылы (Еңбекшіқазақ ауд., Алматы обл.)	120
«Қалжат», кеден бекеті (Алматы обл.)	142
Қалқаман, кенті (Қарасай ауд., Алматы обл.)	196
«Қалқаман», метро бекеті (Алматы қ.)	196
Қарағанды, облысы	9, 10, 37, 66, 81, 82, 112, 155, 164, 186, 187
Қарашығанақ, мұнай-газ кен орны (Батыс Қазақстан обл.)	202
Қашаған, мұнай-газ кен орны (Маңғыстау обл.)	150
Қожа Ахмет Яссауи, кесенесі (Түркістан қ., Оңтүстік Қазақстан обл.)	47
«Қожасай», мұнай-газ кен орны (Ақтөбе обл.)	200
«Қорғас», кеден бекеті (Алматы обл.)	142, 323
Қорғас, темір жол бекеті (Алматы обл.)	9, 112, 159, 191, 234, 323
«Қорғас — Шығыс қақпасы», арнайы экономикалық аймағы	191
Қостанай, ауданы (Қостанай обл.)	144
Қостанай, қаласы (Қостанай обл.)	143, 144
Қостанай, облысы	9, 66, 112, 143, 144, 155, 179, 200, 321
ҚР Тұңғыш Президентінің атындағы, дендросаябағы (Алматы қ.)	168
Қызылағаш, ауылы (Ақсу ауд., Алматы обл.)	265
Қызылорда, қаласы	140

Қызылорда, облысы	10, 67, 126, 130, 139, 140, 155
Қырғызстан	11, 13, 14, 26, 31, 32, 42, 85, 100, 101, 102, 111, 128, 129, 152, 167, 168, 176, 183, 206, 207, 208, 210, 227, 290, 291
Қытай (ҚХР)	5, 12, 13, 27, 30, 35, 38, 39, 40, 41, 49, 85, 86, 96, 100, 101, 102, 139, 154, 159, 191, 234, 241, 252, 255, 263, 277, 286, 290, 291, 295, 315, 323, 329, 339, 348, 349, 352
Латвия	14, 55, 153
Лез Ансиз, қаласы (Франция)	151
Ливия	151, 283
Литва	13, 14, 24, 35, 41, 160
Лобнор, уезі (Шыңжаң-Ұйғыр автономиялық ауд., Қытай)	316
«Люксор», спорт кешені (Алматы қ.)	32
Магриб, өңірі	47, 143
Малайзия	14, 87, 96, 97, 145, 217, 348
Мамай, ауылы (Еңбекшілдер ауд., Ақмола обл.)	127
Маңғыстау, облысы	7, 8, 9, 10, 45, 62, 67, 112, 129, 164, 200, 205, 210, 211, 212
Мары, қаласы (Түрікменстан)	209
«Медеу», биік тау мұз айдыны (Алматы қ.)	32, 229
Мемлекеттік рәміздер, алаңы (Астана қ.)	6, 111
«Мәңгілік ел», салтанат қақпасы (Астана қ.)	204
Мәскеу, қаласы (Ресей астанасы)	11, 13, 25, 49, 170, 184, 185, 186, 205, 206, 208, 209, 330, 342
«Мәскеу», метро бекеті (Алматы қ.)	196
Минск, қаласы (Беларусь астанасы)	65
Молдағұлова, көшесі (Астана қ.)	95
Молдова	141, 207
Монреаль, қаласы (Канада)	61
Моңғолия	32, 102
Невада, штаты (АҚШ)	314, 316
Невель, қаласы (Псков обл., Ресей)	36
Новосибирск, қаласы (Ресей)	149
Норвегия	119, 307
Нью-Йорк, қаласы (АҚШ)	11, 130, 152, 153, 314, 341
Океания, өңірі	317
«Октябрьская», метро бекеті (Минск қ., Беларусь)	65
Оқушылар шығармашылығы, сарайы (Астана қ.)	6, 95, 199, 340
Оман	115
Омбы, қаласы (Ресей)	149
Оңтүстік Азия, өңірі	316
Оңтүстік Америка, өңірі	317
Оңтүстік Африка, Республикасы (ОАР)	164

Қосымшалар

Оңтүстік Қазақстан, облысы	47, 67, 155, 164, 239, 280, 322
Оңтүстік, Корея	5, 13, 27, 153, 217, 307, 348
Оңтүстік-Шығыс, Азия, өңірі	35, 175, 270, 317, 348
Орал, қаласы (Батыс Қазақстан обл.)	24, 147, 149
Ордабасы, ауданы (Оңтүстік Қазақстан обл.)	47
Орталық Азия, өңірі	12, 35, 47, 70, 72, 76, 88, 128, 131, 182, 189, 202, 227, 236, 241, 252, 255, 288, 295, 300, 303, 307, 315, 322, 342, 347, 352
Орталық Америка, өңірі	317
Орынбор, қаласы (Ресей)	149
Өзбекстан	13, 14, 85, 101, 102, 116, 129, 167, 168, 207, 208
Өзен, темір жол бекеті (Маңғыстау обл.)	159
Өскемен, қаласы (Шығыс Қазақстан обл.)	4, 10, 28, 54, 125, 140, 149, 150
«Павлодар», арнайы экономикалық аймағы	191
Павлодар, қаласы (Павлодар обл.)	124, 140
Павлодар, облысы	9, 22, 66, 112, 123, 124, 170
Париж, қаласы (Франция астанасы)	150, 314
Парсы, шығанағы	234, 263, 286, 323
Переметное, ауылы (Зеленов ауд., Батыс Қазақстан обл.)	147
Пестрое, көлі (Солтүстік Қазақстан обл.)	145
Петропавл, қаласы (Солтүстік Қазақстан обл.)	260
Пәкстан	100, 101, 102, 143
Польша	14, 55, 153, 217, 348
Португалия	293, 331
Пухальское, ауылы (Зеренді ауд., Ақмола обл.)	126
«Райымбек батыр», метро бекеті (Алматы қ.)	123, 196
Райымбек, даңғылы (Алматы қ.)	123
Ресей	11, 12, 13, 14, 21, 25, 35, 45, 49, 50, 53, 61, 64, 72, 79, 85, 92, 100, 101, 102, 105, 106, 108, 114, 115, 117, 128, 129, 130, 146, 148, 149, 153, 155, 160, 168, 170, 184, 185, 197, 205, 206, 207, 208, 209, 219, 227, 236, 241, 252, 255, 260, 287, 291, 296, 306, 311, 314, 315, 316, 323, 330, 338, 339, 341, 342, 349
Республика, сарайы (Алматы қ.)	196
Рио-де-Жанейро, қаласы (Бразилия)	311
«Сайран», метро бекеті (Алматы қ.)	196
«Салтанат сарайы», қабылдау үйі (Астана қ.)	114
Санкт-Петербург, қаласы (Ресей)	13, 105, 293, 296
«Сарыарқа», арнайы экономикалық аймағы	188
«Сарыарқа», велотрегі (Астана қ.)	200
«Сарыарқа», метро бекеті (Алматы қ.)	196
Сауд, Арабиясы	20, 169, 214
Сеул, қаласы (Оңтүстік Корея астанасы)	153, 311, 314
Силламяэ, қаласы, теңіз порты (Эстония)	73

Сингапур	217, 348
Словакия	14, 145
Словения	153
Солтүстік Африка, өңірі	128, 283, 293, 301, 323
«Солтүстік жұлдызы», саябағы (Петропавл қ., Солтүстік Қазақстан обл.)	145
Солтүстік, Ирландия	26, 153, 186
Солтүстік Қазақстан, облысы	66, 144, 153, 164, 179, 280, 321
Спорт, сарайы (Өскемен қ., Шығыс Қазақстан обл.)	54
Степняк, қаласы (Еңбекшілдер ауд., Ақмола обл.)	126
Сырдария, ауданы (Қызылорда обл.)	139
Сырдария, өзені	141
Таиланд	59
Талғар, ауданы (Алматы обл.)	120
Талдықөл, көлі (Ақмола обл.)	99
Талдықорған, қаласы (Алматы обл.)	125
Таллин, қаласы (Эстония астанасы)	12, 72, 73, 74
Таллин, ратушасы (Таллин қ., Эстония)	74
Тараз, қаласы (Жамбыл обл.)	181
Таяу Шығыс, өңірі	35, 47, 128, 143, 175, 187, 266, 283, 293, 301, 307, 313, 316
Теміртау, қаласы (Қарағанды обл.)	10, 186
Теңіз, мұнай-газ кен орны (Атырау обл.)	68
Тәжікстан	13, 14, 61, 85, 92, 100, 101, 102, 128, 129, 141, 206, 207, 208
Тәуелсіздік, сарайы (Астана қ.)	46, 62, 80, 134, 188, 203, 275
ТМД (Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы)	5, 11, 14, 27, 45, 50, 55, 60, 96, 129, 130, 141, 142, 149, 208, 209, 219, 227, 235, 236, 252, 277, 278, 288, 310, 315, 340, 346, 348, 350
Толедо, қаласы (Испания)	299
Төлебаев, көшесі (Алматы қ.)	123
Тунис	283
Түркия	11, 14, 101, 117, 152, 166, 167, 168, 169
Түркістан, қаласы (Оңтүстік Қазақстан обл.)	47, 167
Түрікменстан	159, 167, 209, 234, 286, 323
Тынық, мұхит	35, 323, 352
Тілендиев, көшесі (Астана қ.)	95
Тяньцзинь, қаласы (Қытай)	41
Украина	11, 14, 72, 127, 153, 187, 203, 207, 210, 269, 329, 338
Ұлыбритания	11, 26, 59, 75, 106, 153, 187, 315
Үндістан	14, 41, 55, 68, 69, 101, 102
Үштөбе, қаласы (Қаратал ауд., Алматы обл.)	262
«Федерация», бизнес-орталығы (Мәскеу қ., Ресей)	185

Қосымшалар

Финляндия	105, 152, 339
Франция	12, 112, 114, 118, 125, 153, 150, 151, 183, 184, 269, 315
Фукусима, қаласы (Жапония)	72, 266, 268
Фурманов, көшесі (Алматы қ.)	123
«Хазірет Сұлтан», мешіті (Астана қ.)	6, 95, 198
Ханой, қаласы (Вьетнам астанасы)	12, 172, 175
Хиросима, қаласы (Жапония)	314
Хорватия	81
Хошимин, қаласы (Вьетнам)	172
Челябі, қаласы (Ресей)	17, 149
Шанхай, қаласы (Қытай)	102, 289
«Шардара-Мақтаарал», арнасы (Оңтүстік Қазақстан обл.)	322
Швейцария	34
Швеция	338, 339
Шегірін, ауылы (Щербакты ауд., Павлодар обл.)	22
Щербакты, ауданы (Павлодар обл.)	22
Шри-Ланка	102, 105
Шығыс Еуропа, өңірі	329
Шығыс Жерорта теңізі, өңірі	323
Шығыс Қазақстан, облысы	10, 54, 67, 75, 145, 265, 280
Шығыс, Иерусалим	301
Шымкент, қаласы (Оңтүстік Қазақстан обл.)	47, 140, 164, 165
Шіркейлі, ауылдық округі (Сырдария ауд., Қызылорда обл.)	139
«Энергетик», теннис орталығы (Павлодар қ.)	124
Эстония	12, 14, 61, 72, 73, 74, 145
28 гвардиялық-панфиловшылар, саябағы (Алматы қ.)	84
№5 шағын ауданы (Орал қ., Батыс Қазақстан обл.)	147

Есімдер көрсеткіші

Абай (Құнанбаев А.)36, 123, 196,264, 267, 336, 344	Әл-Сауд Абдалла бен Әбдел Әзиз169
Абдалла II бен Хусейн75	Әл-Сауд Сұлтан бен Әбдел Әзиз ...169
Адырбеков И.187	Әл-Тувейджри Әбдуәләзиз бен Осман107
Ажубалис А.14, 41	Әл-Фараби Әбу Насыр167, 336
Азаров Н.Я.14, 187	Әлімбеков М.Т.18
Айдарбаев А.С.45	Әміреев Б.Қ.31
Айтжанова Ж.С.69, 113	Әубәкіров Т.О.347
Айтхожин М.А.195	Әубәкірова Ж.Я.204, 245
Айтхожина Н.Ә.195	Әуезов М.О.123, 196
Ақылова Ж.156	Әшім Н.С.66
Алекперов В.Ю.23	Әшімбаев М.С.160
Александр (митрополит)132	
Алиев И.Г.13, 61, 166, 167	Бағланова Р.Т.34
Алманза Ә.202	Баймағанбетов С.Н.198
Альянс А.74	Байменов Ә.М.111, 113, 212
Аман Д.87	Байсейітова К.134
Амано Ю.164	Байтұрсынұлы А.278
Ансип А.73, 74	Баласағұни Ж.167, 343
Арын Б.С.214	Балуан Шолақ32
Асанбаев Е.М.346	Баррозу Ж.М.72
Асқарқызы Д.156	Бекмолдинов Н.156
Атамбаев А.Ш.14, 31, 32,111, 176, 207	Бекназаров Б.А.68, 92, 181, 182
Ауманн Р.80, 274	Белоруков Н.В.86
Аушев Р.С.209	Берзиньш А.153
Ахмадинежад М.13, 100, 101, 103	Бжезинский З.347
Ахметов С.Н.66, 155	Блэр Т.26, 187
Аюбаев М.А.67	Божко В.К.66
	Боздағ Б.167
Әбділдин С.Ә.346	Бозымбаев Қ.А.41, 67, 113
Әбдімәлік Ж.190	Бордюжа Н.Н.128, 201
Әбдіқадыров Б.156	Бөкеева Х.31
Әбдіқалықова Г.Н.66	Браунбек С.164
Әбдірахманов Қ.Қ.33, 53	Будионо97
Әбілдаев Е.А.115	Бүрлібаева Д.156
Әбіқаев Н.Ә.18, 34, 68, 93, 181	Біләлов С.С.66, 321
Әл-Мадани Ахмад Мұхаммед Әли ...92,98	Бітімов Ә.М.100
Әл-Нахаян Мансұр бен Заид175	Венесия Х.35
Әл-Нахаян Мұхаммед бен Заид27, 176	Воллебек К.267
Әл-Нахаян Халифа бен Заид13, 165	Вольтер262
	Вэнь Цзябао40

Гагарин Ю.А.	64, 123	Жәмішев Б.Б.	66
Ганди М.	266	Жиенбаев С.С.	123
Геле И.О.	13, 97	Жуниор О.Б.	169
Гергиев В.А.	79	Жустен Н.А.	198
Герц Г.	169	Жұмабаев А.	83
Гилани Ю.	14, 143	Жұмағалиев А.Қ.	19, 21, 66,
Гилаури Н.З.	197		113, 142, 201
Глайзенберг А.	34	Жұмағұлов Б.Т.	20, 66, 113, 119
Гоголь Н.В.	123	Жұрынов М.Ж.	195
Горбачев М.С.	315	Жұманбеков Д.М.	85
Греф Г.О.	87	Жүсіп Н.Б.	42
Грибаускайте Д.	13, 160		
Грызлов Б.В.	209	Зардари А.	13, 100, 101
Гусев Б.В.	209	Зарифи Х.	85
Гүл А.	166, 168, 169	Зиманов С.З.	176, 177
Гюго В.	24		
		Игесінова А.	156
Ғабдуллин Б.Қ.	42	Игнатенко В.Н.	54
Ғабдуллин М.	36	Ильвес Т.Х.	67, 72, 73
		Ильин И.А.	140, 183
Дауылбаев А.Қ.	68, 99, 103, 113,	Иманғазы Н.	256
.....	132, 133, 155, 181, 191, 211	Иманәлиев М.С.	85
Двуреченский В.И.	179, 321, 326	Исекешев Ә.О.	26, 64
Дерипаска О.В.	98	Исламов Б.	85
Дескальци К.	202	Ихсаноглу Э.	14, 107
Джалаледдин Р.	24		
Диуф Ж.	81	Каимбаев А.М.	18
Дінішев Ә.М.	134, 204	Кальюранд А.	74
Дьяченко С.А.	66, 113, 321	Кан Н.	47
Дэвис Э.	202	Карзай Х.	13, 61, 100, 101
Дюваль Ж.	151	Каримов И.А.	13, 101, 116
Дюфур П.	151	Келімбетов Қ.Н.	65, 116
		Кенжебаев Ә.А.	179, 326
Елеусізов М.Х.	132	Кидланд Ф.	80, 274
Елизавета II	75	Кларк Х.	87
Ермегияев Т.А.	65, 113	Клерк Ф.	164
Ермекбаев Н.Б.	85, 129	Ключковский Я.	55
Ерімбетов Н.К.	42	Копытина Д.	156
Есенбаев М.Т.	159	Корнберг Р.	80, 274
Есенин С.А.	24	Көшербаев Қ.Е.	67, 212
Есімов А.С.	53, 67, 84,	Кришна С.М.	101
.....	123, 168, 322	Крон П.	150
		Кряжевских О.	156
Жақсыбеков Ә.Р.	62, 66, 81,	Кубиш Я.	81
.....	146, 164, 181, 198	Кузязев А.Р.	202
Жанқұлиев А.Қ.	67, 113, 146, 181	Кулагин С.В.	66, 321

Құлтегін	345	Мәметова М.Ж.	36
Күрішбаев А.Қ.	19, 38	Мәми Қ.Ә.	7, 68, 83, 127, 182, 210
Кэмерон Д.	153	Мәсімов К.Қ.	7, 19, 63, 95, 103, ...116, 124, 129, 154, 181, 182, 210
Қабылдин Қ.М.	95	Медведев Д.А.	13, 25, 45,49, 61, 64, 92, 100, 101, 102,105, 114, 115, 128, 148, 149,168, 170, 185, 197, 207, 208
Қазақбаев Р.	85	Межелайтис Э.	24
Қазыханов Е.Х.	33, 34, 63,64, 85, 113, 119	Мейер Ф.	67
Қайырбекова С.З.	23, 66, 113, 198	Месич С.	81
Қамалиев Б.С.	66, 113	Миддлтон К.	75
Қасымов Қ.Н.	65, 66, 103,113, 132, 181, 201	Миров Т.	87
Қашағанов Н.	164	Миррлис Дж.	80, 274
Қашғари М.	167	Молдабеков Р.Ж.	179, 326
Қожамжаров Қ.П.	55, 142	Молдағалиев Т.	162, 163
Қуандықов Б.Б.	67	Момышұлы Б.	36
Құл-Мұхаммед М.А.	66, 180	Мусин А.Е.	7, 26, 67, 95, 103,116, 124, 129, 181, 182, 210
Лавров С.В.	85	Мұратбаев Ғ.	140
Лама Шариф К.К.	100	Мұсабаев Т.А.	347
Лебедев В.М.	209	Мұсақожаева А.Қ.	204, 245
Лебедев С.Н.	14, 60	Мұсаханов А.Т.	67, 113, 142
Левочкина Ю.В.	60	Мұхамбетов А.Б.	118
Лермонтов М.Ю.	24	Мұхамеджанов О.Б.	22, 26,46, 146, 182
Лещенко Л.В.	209	Мұхамедқызы М.	245
Ли Мен Бак	13, 130, 131, 153	Мұхаметжанов Б.Ә.	211
Лийве С.	74	Мыңбаев С.М.	66
Логвиненко А.	156	Мырза Әли Қ.Ғ.	24
Лойк Р.	74	Мырзахметов А.И.	67
Ломоносов М.В.	170, 209	Мюллер Ф.	87
Лоссерталес В.Г.	191		
Лукашенко А.Г.	13, 61, 65, 89, 128	Нгуен Фу Чонг	172
Лупу М.	141	Нгуен Шинь Хунг	172
Майлыбаев Б.А.	160	Ниберг Л.	87
Маклаковский Ю.	55	Новикова О.	245
Мамашев Т.А.	89	Нұрғалиева Г.	245
Мамин А.Ұ.	39, 159, 199	Нұрмағамбетов С.Қ.	6, 133, 198, 346
Мамытбеков А.С.	19, 64,113, 116, 178	Нұрпейісов Қ.А.	111
Манделл Р.	80, 81, 274	Нұршайықов Ә.Н.	36
Мансұров Т.А.	14, 159	Нығматулин Н.З.	26, 129, 205
Маркс К.	187	Нэш Дж.	80, 274
Марченко Г.А.	20, 48, 171, 197		
Маскин Э.	274	Обама Б.	75, 76, 153, 313
Мацуев Д.Л.	79	Овидий	24

Озғанбаев Ө.Ө.	212	Сапарбаев Б.М.	54, 67
Оливер С.	14, 38, 59	Сапатеро Х.Л.	105
Омаров С.К.	86	Саргсян С.А.	61, 128
Оразалин Н.М.	197	Саркози Н.	151
Оразбаева Н.	156	Сатқалиев А.М.	38
Ордвей Дж.	146	Саудабаев Қ.Б.	26, 66, 129, 181
Орынбаев Е.Т.	64	Сафари С.А.	55
Отынбаева Р.И.	13, 26, 100, 101, 128, 152, 167	Сәрсенбаев А.С.	103
Өксікбаев О.Н.	45	Сәтпаев Қ.И.	69, 336
Өтебаев М.С.	180	Сенкевич Н.Ю.	209
Өтемұратов Б.Ж.	140	Симмерманн К.	74
Пак И.Т.	195	Сингх М.	14, 68
Пан Ги Мун	47, 72, 153, 268, 314	Синчук Ю.	42
Паскуино Б.А.	92	Скарони П.	87
Пиери А.	145	Смағұлов А.Д.	92
Питерс Т.	249	Сұбханбердин Н.С.	54
Пицула Т.	59	Сұлтанов Б.Т.	19, 116
Платонов А.С.	42	Сүлейменов О.О.	24
Путин В.В.	13, 50, 161, 197	Танысбай Л.М.	42
Раджапаксе М.	105	Тасболатов А.Б.	67, 187
Разак Т.	96	Тасмағамбетов И.Н.	51, 56, 65, 66, 70, 95, 96, 99, 132, 159, 177
Райымбек батыр	123, 196	Тасымов Б.С.	214
Рахмон Э.Ш.	13, 61, 100, 101, 128	Тәжин М.М.	85, 127, 181
Регак Л.	145	Тәттімбет	134
Ред-Ларсен Т.	107	Темірәлиев Ж.	103
Рифай Т.	14, 81	Терещенко С.А.	346
Рогге Ж.	14, 26, 229	Тиллерсон Р.	152
Родари Дж.	24	Тоқаев Қ.К.	11, 26, 37, 68, 172, 353
Ромпей Х.	153	Тот Т.	164
Рымбаева Р.Қ.	204, 245	Төлебаев М.Т.	123
Рысқалиев Б.С.	67	Төлегенова Б.А.	245
Рысқұл Ұ.	140	Тулл С.	55
Рысқұлбеков Қ.	344	Тұрғанқұлов Қ.	21, 62
Рюитель А.	61, 74	Тұрысбеков З.Қ.	198
Саакашвили М.Н.	61, 152	Түймебаев Ж.Қ.	46
Сависаар Э.	74	Түсіпбеков Р.Т.	68, 161, 181
Сағадиев К.Ә.	159	Тюрк Д.	153
Сағындықов Е.Н.	67, 118	Тян Гуоли	154
Сағынтаев Б.А.	22, 67, 124	У Банго	14, 39, 154
Садовничий В.А.	209	Уәлиханов Ш.Ш.	82
Саленов Қ.	160	Уильям (Уэльс Ханзадасы)	75
		Уотсон Д.	67

Үмбетов С.Ә.	52, 67	Ян Цзечи	85
Үсенбаева Н.П.	204	Янукович В.Ф.	72, 127
Фалеомаваега Э.	164	Яссауи Қожа Ахмет	47, 167
Федотов Ю.В.	101	Яцкая О.А.	245
Финогенов И.В.	209		
Фишер Х.	152		
Фурманов Д.А.	123		
Фэйрфакс К.	169		
Хазики А.	145		
Хаксли О.	266		
Халонен Т.	105, 152		
Хамад бен Халифа ат-Тани	160		
Харальд V	119		
Хасенов А.	103		
Хатояма Ю.	81		
Хейзер Н.	81		
Хейн Я.	145		
Христенко В.Б.	155		
Христофиас Д.	152		
Ху Цзиньтао13, 38, 40, 100, 101			
Цхай Ю.А.	155		
Чавушоглу М.	14		
Чапмэн Ф.	202		
Чиншанло З.	184		
Чыонг Тан Шанг	172		
Шарма А.К.	55		
Шевченко Т.Г.	72		
Шлагетер Р.О.	106		
Шөкеев Ө.Е.19, 64, 178,			
.....210, 211, 213			
Шэн Гуанцзу	39		
Ізмұхамбетов Б.С.	67		
Ілиясов Н.	139		
Эверст Д.	52		
Эргма Э.	73		
Эрдоған Р.Т.	101, 152		
Ягланд Т.	162, 330		
Якунин В.И.	53, 209		

Мекемелер мен ұйымдар көрсеткіші

«АгромашХолдинг»	9, 112, 143
Азия олимпиадалық кеңесі	14, 26, 229, 230
Азия даму банкі	86, 96, 129, 190
Азиялық саяси партиялар халықаралық конфедерациясы	35
«Айдарбаев»	120
«Айқын»	42
Айтхожина М.А. атындағы Молекулярлық биология және биохимия институты ...	195
Ақбақай алтын өндіру фабрикасы	9, 112
Ақтөбе қаласындағы ІІБ полициясының зауыт бөлімі	51
Ақтөбе қаласының Ішкі істер басқармасы	51
«Ақтөбекұрылысхиммонтаж»	9, 51
Алматы қаласының қала маңы аймағы мен қала құрылысын ерекше реттеу аймағының аумақтарындағы құрылыстың барысын бақылау жөніндегі мемлекеттік комиссия	21
Америка Құрама Штаттарының Үкіметі	79, 178
АӨСШК (Азиядағы өзара ықпалдастық және сенім шаралары жөніндегі кеңес)	11, 50, 106, 163, 241, 254, 255, 301, 310, 313, 316
«АрселорМиттал Теміртау»	10, 186
«Арт Құрылыс»	165
Астана қаласының №1 қалалық ауруханасы	198
Астана қаласының әкімшілігі	340
Астана қаласының №66 мектеп-лицейі	138
Астана қаласының Бас жоспары ҒЗЖИ	51
Астана қаласының мәслихаты	65, 96, 132
«Астана орманы»	99
«Астана»	42
Астаналар мен ірі қалалардың халықаралық ассамблеясы	96
Астрахан мемлекеттік опера және балет театры	149
«Атамекен»	74
«Әдемі-ау»	107
Әзірбайжан Республикасының Сыртқы істер министрлігі	166
Әзірбайжан Республикасының Үкіметі	166
Әлемдік энергетикалық ұйым	296
«Әл-Хилял»	176
«Байқоңыр», ғарыш айлағы	13, 49, 108, 196
Байсейітова К. атындағы Ұлттық опера және балет театры	134
«Байсерке Агро»	10
«Балақай»	107
Балқаш ЖЭС-і	131, 307
«Барыс»	17
Беларусь Республикасының Қорғаныс министрлігі	89
Беларусь Республикасының Үкіметі	89, 201

Беларусь Республикасының Ішкі істер министрлігі	89
Боливариан альянсы	272
БҰҰ (Біріккен Ұлттар Ұйымы)	11, 12, 47, 55, 81, 87, 106, 129, 151, 152, 153, 163, 172, 227, 266, 268, 272, 289, 290, 294, 301, 307, 310, 311, 312, 313, 314, 316, 318, 323, 353
БҰҰ Азық-түлік ұйымы	81
БҰҰ Бас Ассамблеясы	11, 102, 129, 130, 151, 152, 207, 208, 272, 289, 310, 312, 318
БҰҰ Босқындар істері жөніндегі Жоғарғы комиссарының басқармасы	52
БҰҰ Гендерлік теңдік және әйелдер құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту мәселелері жөніндегі атқару кеңесі	247
БҰҰ Дүниежүзілік азық-түлік ұйымы	81
БҰҰ Дүниежүзілік туристік ұйымы	14, 81
БҰҰ Еуропалық экономикалық комиссиясы	81
БҰҰ Қауіпсіздік кеңесі	289, 311, 313
БҰҰ ЭСКАТО (БҰҰ Азия және Тынық мұхиты өңіріне арналған экономикалық және әлеуметтік комиссиясы)	81
БҰҰДБ (БҰҰ Даму бағдарламасы)	55
Білім, ғылым және мәдениет мәселелері жөніндегі Ислам ұйымы	107
Біріккен Араб Әмірліктерінің Қарулы Күштері	176
Біріккен Араб Әмірліктерінің Үкіметі	175
БЭК (Бірыңғай экономикалық кеңістік)	114, 170, 185, 206, 287, 342, 352
Вьетнам Коммунистік партиясы	172
Вьетнам мемлекеттік университеті	175
Вьетнам Социалистік Республикасының Ұлттық жиналысы	172
«Газпром-Медиа Холдинг»	209
Ғалымдардың еуразиялық экономикалық клубы	274, 296
Дүниежүзі қазақтарының қауымдастығы	89
Дүниежүзілік банк	219, 272, 288, 348
Дүниежүзілік пошта одағы	22, 53
«Единая Россия»	197
Екібастұз 2-МАЭС	9, 21, 112
ЕКПА (Еуропа кеңесінің Парламенттік ассамблеясы)	60, 106, 108
ЕҚДБ (Еуропа қайта құру және даму банкі)	87, 88, 283
ЕҚДБ Басқарушылар кеңесі	87, 88
ЕҚЫҰ (Еуропадағы қауіпсіздік және ынтымақтастық ұйымы)	11, 14, 33, 41, 59, 106, 163, 227, 236, 254, 255, 267, 270, 278, 288, 301, 303, 304, 310, 330, 346, 350, 353
ЕҚЫҰ ДИАҚБ (ЕҚЫҰ Демократиялық институттар және адам құқықтары жөніндегі бюросы)	52
ЕҚЫҰ Парламенттік ассамблеясы	14, 37, 59
Есік жеміс қалбырлау зауыты	120

Есірткі құралдарының, психотроптық заттар мен олардың прекурсорларының заңсыз айналымына қарсы күрес жөніндегі Орталық Азия өңірлік ақпараттық үйлестіру орталығы	189
Еуразиялық даму банкі	209
Еуразиялық іскерлік конгресс	296
Еуразиялық химия-технологиялық журнал	339
Еуразиялық экономикалық кеңес	13, 185, 205
Еуразиялық экономикалық комиссия	13, 185, 206
ЕурАзЭҚ (Еуразиялық экономикалық қоғамдастық)	11, 14, 50, 53, 71, 106, 108, 117, 159, 163, 189, 206, 207, 241, 296
ЕурАзЭҚ Интеграциялық комитеті	207
ЕурАзЭҚ Мемлекетаралық кеңесі	11, 117, 206, 207
ЕурАзЭҚ мүше мемлекеттерінің Әділет министрлері кеңесі	207
ЕурАзЭҚ Парламентаралық ассамблеясы	207
ЕурАзЭҚ Соты	206, 207
ЕурАзЭҚ Хатшылығы	207
ЕурАзЭҚ Шекаралық мәселелер жөніндегі кеңес	207
Еуроазиялық энергетикалық корпорация	123
Еуропалық кеңес	60, 108, 153, 162, 347
Еуропалық комиссия	72
«Жаңа құрылыс»	106
Жапония халықаралық ынтымақтастық агенттігі	86
Жапонияның Қазақстанмен достығын нығайту жөніндегі парламенттік лигасы ...	81
Жапонияның Үкіметі	86
«Жас қыран»	138, 140, 242
«Жас натуралист»	340
«Жас техник»	340
«Жас ұлан»	6, 133, 138, 140, 198, 199, 242
«Жасыл ел»	139
Жоғарғы Еуразиялық экономикалық кеңес	13, 184, 205, 207
«Заречное»	144, 179
«Зеренді-Астық»	126
«Ижевский»	37
ИҚҰ (Ислам конференциясы ұйымы)	10, 11, 42, 97, 106, 107, 151, 227, 241, 255, 278, 283, 286, 287, 298, 299, 300, 301, 303, 304
ИҚҰ мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлері кеңесі	106, 107
Индустриялық инвестициялық қор	41
Ислам даму банкі	11, 98, 286, 287, 298
Испания Корольдігінің Үкіметі	20, 105
ИЫҰ (Ислам ынтымақтастық ұйымы)	11, 14, 107, 108, 304, 306, 310, 330, 353, 356
«Каустик»	124
«Ким О.Г.»	120

Корея Республикасының Үкіметі	89, 131
«КТК»	42
«Кэлсис»	187
«Қаз Гер Құс»	127
«ҚазАвиаСпектр»	10, 186
«ҚазАгро»	19, 179, 325
«ҚазАгроИнновация»	324
«Қазақойл»	200
«Қазақстан», телеарнасы	42, 279
«Қазақстан-2020»	60, 226, 231, 233
«Қазақстан вагон құрастыру компаниясы»	9, 112
Қазақстан жазушылар одағы	197
«Қазақстан Каспиан Оффшор Индастриз»	9, 112
Қазақстан корейлері қауымдастығы	262
«Қазақстан темір жолы»	12, 39, 40, 84, 159, 219, 238, 325
Қазақстан теннис федерациясы	140
Қазақстан халқы Ассамблеясы	62, 70, 71, 144, 257, 258, 259, 261, 264, 265, 305, 330, 345
Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағы	50, 71, 72, 117, 155, 185, 219, 227, 296, 330
Қазақстан, Ресей және Беларусь Кеден одағының комиссиясы	178
Қазақстанның социологтар мен саясаттанушылар қауымдастығы	60
«Қазақтелеком»	84
«Қазақфильм»	264
«Қазатомөнеркәсіп»	41, 219, 238
«Қазкоммерцбанк»	54
«ҚазМұнайГаз»	84, 95, 211, 219, 238, 332
«Қазпошта»	237, 249
«ҚазТрансОйл»	332
«Қазфосфат»	40
«Қазэкспортастық агрофирмасы»	179
Қарағанды ЖЭО-3	186
«Қарағанды Энергоорталығы»	186
ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігі	19, 38, 64, 113, 116, 126, 160, 178, 324
ҚР Әділет министрлігі	68, 83, 161, 181
ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі	19, 21, 66, 73, 112, 142, 201, 263, 281, 340
ҚР Бас прокуратурасы	83, 134, 212
ҚР Бәсекелестікті қорғау агенттігі	159
ҚР Білім және ғылым министрлігі	20, 60, 113, 119, 195, 264, 281, 282, 324, 339, 340
ҚР Білім және ғылым министрлігі Ғылым комитетінің Математика институты	195
ҚР Білім және ғылым министрлігінің Ғылым комитеті	195, 337
ҚР Білім және ғылым министрлігінің Мемлекеттік ұлттық ғылыми-техникалық сараптама орталығы	337
ҚР Вьетнам Социалистік Республикасындағы елшілігі	12

ҚР Денсаулық сақтау министрлігі	23, 66, 113, 198, 219, 351
ҚР Дін істері агенттігі	87
ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі	66
ҚР Жоғарғы соты	18, 62, 68, 92, 142, 181, 182, 209, 308
ҚР Жоғары сот кеңесі	84
ҚР Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі	26, 64
ҚР Конституциялық кеңесі	4, 28, 62, 226, 231
ҚР Көлік және коммуникация министрлігі	66, 113
ҚР Қаржы министрлігі	66, 180, 198
ҚР Қаржы министрлігінің Кедендік бақылау комитеті	198
ҚР Қаржы министрлігінің Қаржылық мониторинг комитеті	180
ҚР Қарулы Күштері37, 38, 62, 71, 81, 102, 132, 133, 156, 162, 164, 176, 333	
ҚР Қарулы Күштерінің Әскери теңіз күштері	133
ҚР Қарулы Күштерінің Әуе қорғаныс күштері	133
ҚР Қарулы Күштерінің Мотоатқыштар әскері	165
ҚР Қауіпсіздік кеңесі	3, 6, 7, 48, 85, 90, 116, 127, 171, 180, 205
ҚР Қорғаныс министрлігі	37, 62, 66, 81, 83, 84, 89, 146, 164, 181, 198
ҚР Қоршаған ортаны қорғау министрлігі	66
ҚР Қырғыз Республикасындағы елшілігі	42
ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігі	110, 113, 212
ҚР Мәдениет министрлігі	66, 180, 282
ҚР Мұнай және газ министрлігі	66
ҚР Орталық сайлау комиссиясы	5, 21, 36, 60, 62, 63, 226
ҚР Парламенті	3, 4, 6, 16, 22, 25, 28, 35, 62, 70, 103, 137, 138,
.....146, 182, 203, 226, 227, 231, 305, 306, 307, 309, 343	
ҚР Парламентінің Мәжілісі7, 22, 26, 63, 138, 146, 159, 182, 183, 188, 343	
ҚР Парламентінің Сенаты7, 26, 37, 68, 83, 101, 127, 155, 182, 187, 202, 210	
ҚР Президенті жанындағы Әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясат жөніндегі ұлттық комиссиясы	247
ҚР Президенті жанындағы Отбасы, әйелдер істері және демографиялық саясат жөніндегі кеңесі	247
ҚР Президенті жанындағы Шетел инвесторлары кеңесі	3, 9, 86, 87
ҚР Президентінің Әкімшілігі	3, 6, 7, 8, 10, 26, 67, 95, 103, 116,
.....124, 129, 160, 181, 182, 210, 213, 249, 262	
ҚР Президентінің Күзет қызметі	67, 83, 144
ҚР Президентінің Іс басқармасы	67
ҚР Ресей Федерациясындағы елшілігі	209
ҚР Республикалық бюджетінің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті	8, 45, 62, 130
ҚР Республикалық ұланы	67, 83, 133
ҚР Сыртқы істер министрлігі	26, 63, 64, 85, 119, 166
ҚР Төтенше жағдайлар министрлігі	66, 83, 133
ҚР Туризм және спорт министрлігі	65, 113
ҚР Тұңғыш Президентінің Қоры	163
ҚР Үкіметі7, 8, 20, 21, 42, 52, 63, 69, 70, 79, 86, 89, 100, 103, 108, 113,	
.....114, 118, 123, 131, 160, 166, 168, 176, 178, 183, 189, 192, 201, 203, 210,	
.....211, 212, 218, 220, 222, 223, 238, 239, 240, 247, 269, 280, 305, 339	

ҚР Ұлттық академиялық кітапханасы	59
ҚР Ұлттық банкі	8, 20, 46, 48, 71, 80, 100, 171, 197, 198, 203, 239, 348
ҚР Ұлттық ғылым академиясы	195, 336, 339
ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитеті	18, 34, 46, 68, 83, 92, 178, 181
ҚР Ұлттық қауіпсіздік комитетінің Шекара қызметі	133, 178
ҚР Ұлттық қоры	86, 183, 218, 236, 240, 253, 277, 348
ҚР Ұлттық ядролық орталығы	337, 341
ҚР Ішкі істер министрлігі	20, 65, 66, 83, 89, 103, 113, 132, 181, 212
ҚР Ішкі істер министрлігінің Ішкі әскері	20, 133
ҚР Экономикалық даму және сауда министрлігі	65, 113, 116, 245
ҚР Экономикалық қылмысқа және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес агенттігі (қаржы полициясы)	55, 119, 142
ҚР Экономикалық интеграция істері министрлігі	69
ҚХР Мемлекеттік кеңесі	40
Қырғыз Республикасының ҚР-дағы елшілігі	42
Қырғыз Республикасының Үкіметі	42, 183, 210
Қытай халық банкі	100
Қытай Халық Республикасының Бүкілқытайлық халық өкілдерінің жиналысы	14, 39, 154
Қытай Халық Республикасы Бүкілқытайлық халық өкілдері жиналысының Тұрақты комитеті	14, 39, 154
Қытай Халық Республикасының Темір жолдары министрлігі	39, 40
Қытай Халық Республикасының Үкіметі	100
Қытайдың Гуандун ядролық-энергетикалық корпорациясы (CGNPC)	41
Қытайдың мемлекеттік даму банкі	12, 40
Литва құжаттарды зерттеу орталығы	160
Литва Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі	160
Литва Республикасының Сыртқы істер министрлігі	14, 41
Литва Республикасының Үкіметі	160
Ломоносов М.В. атындағы Мәскеу мемлекеттік университеті	170, 209
«Лукойл»	23, 202
МАГАТЭ (Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттік)	12, 153, 163, 164, 269, 311, 317, 318
Малайзия Федерациясының Сыртқы істер министрлігі	87
Маңғыстау облысының мәслихаты	211
«Маңғыстаумұнайгаз»	45
Мариин театры (Санкт-Петербург қ., Ресей)	79
Маркс К. атындағы құс фабрикасы	187
«Массат Б.В.»	85
Массачусетс технологиялық институты (АҚШ)	341
Мәдениет, білім беру және әлеуметтік бағдарламаларды қолдау қоры	32
«Мәди қажы»	139
«Медикер»	149
Мемлекеттік тұрғын үй қоры	48
«Мұнайхим-ЛТД»	124

«Назарбаев Зияткерлік мектептері»	23, 103
«Назарбаев Қоры»	23
Назарбаев Университеті	5, 18, 23, 84, 103, 104, 306, 329, 337, 348
Назарбаев Университеті жанындағы Өмір туралы ғылымдар орталығы	342
Назарбаев Университетінің жанындағы «Болашақ госпиталі»	342
«Назарбаев-Саркози»	151
«Невада-Семей»	314
«Нобель Алматы фармацевтикалық фабрикасы»	36
«Нұр Орда»	139
«Нұр Отан»	5, 6, 8, 22, 26, 35, 45, 46, 63, 69, 129, 138, 188, 204, 213, 224, 225, 225, 226, 233, 235, 242, 243, 246, 249, 263, 265, 305, 309, 327, 328, 329, 330, 332, 333
«Нұр-Мұбарак»	168
«Ордабасы құс»	47
Орыс православиелік шіркеуі	132
Өзбекстан Республикасының Үкіметі	168
«Өзенмұнайгаз»	211
Өскемен титан-магний комбинаты	150
«Павлодар мұнайхимия зауыты»	124
«Пассик Қызылжар»	145
«Петерфельд Агро»	145
Ресей инженерлік академиясы	209
«Ресей Сбербанкi»	87
«Ресей темір жолдары»	53
Ресей Федерациясы Федералды жиналысының Мемлекеттік думасы	197, 209
Ресей Федерациясының Жоғарғы соты	209
Ресей Федерациясының Үкіметі	21, 50, 108, 161, 197
Ресей Федерациясының Федералды жиналысы	197, 209
Республикалық сайлауалды қоғамдық штабы	45, 59
«Ромат»	124
«РУСАЛ»	98
«Самұрық-Қазына»	8, 12, 40, 69, 237, 248, 282, 325, 339
«Самұрық-Энерго»	98, 237
Сауд Арабия Корольдігінің ҚР-дағы елшілігі	20
Сауд Арабия Корольдігінің Үкіметі	20
«СБИ-Агро»	145
Сербия Республикасының Үкіметі	192
«СКБӨБ»	81
«Спасск»	200
«Супер Фарм»	10, 200
«Сұңқар»	10, 186
«Сырбар»	31, 66, 113, 146, 181

«Табиғат»	132
«Тайынша-Астық»	179
Тартус университеті (Эстония)	74
«Теңізшевройл»	68
«Техника молодежи»	340
Технологиялық ынтымақтастық бойынша корейлық-қазақстандық орталығы	131
Тәттімбет атындағы Қазақ академиялық ұлт аспаптары ансамблі	134
ТМД Атқару комитеті	14, 60
ТМД мемлекеттері Басшыларының кеңесі	130, 141, 209, 236
ТМД мемлекеттері Үкімет басшыларының кеңесі	209
ТМД мемлекеттері Үкімет басшыларының кеңесі жанындағы Интернационалист жауынгерлер істері жөніндегі комитет	209
«Трактор»	17
Түркі тілдес елдердің Мәдениет қоры	167
Түркі тілдес мемлекеттер ынтымақтастық кеңесі	11, 166, 167, 168, 169
Уәлиханов Ш.Ш. атындағы Кадет корпусы	82
Украинаның Министрлер кабинеті	203, 210
ҰҚШҰ (Ұжымдық қауіпсіздік туралы шарт ұйымы)	11, 50, 106, 127, 128, 129, 163, 201, 208, 254, 255, 313
ҰҚШҰ Біріккен штабы	129, 208
ҰҚШҰ мүше мемлекеттері Қауіпсіздік кеңестерінің хатшылар комитеті	129, 208
ҰҚШҰ Ұжымдық қауіпсіздік кеңесі	129, 201, 208
ҰҚШҰ Хатшылығы	129, 208
ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттердің Қорғаныс министрлерінің кеңесі	129, 208
ҰҚШҰ-ға мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлерінің кеңесі	129, 208
Ұлттық ғылыми кардиохирургиялық орталығы	6, 107
Үлкен театр (Мәскеу қ., Ресей)	186
Үндістан Республикасының Сыртқы істер министрлігі	101
Үндістан Республикасының Үкіметі	69
Физикалық-техникалық институт (Ресей)	85
«Флоусерв-Қазақстан»	149
Франция Республикасының Қарулы Күштері	118
Франция Республикасының Үкіметі	114, 118
«Хабар»	42
Халықаралық аз байытылған уран банкі	12
Халықаралық әлем институты	107
Халықаралық Гааг трибуналы	290
Халықаралық инженерлік академия	209
Халықаралық инновация орталығы	98, 286
Халықаралық көрме бюросы	191
Халықаралық олимпиадалық комитет	14, 229
Халықаралық прокурорлар қауымдастығы	12

ХҚДБ (Халықаралық қайта құру және даму банкі)	24, 111, 127, 213
Чернобыль АЭС-і	72, 268, 269
«Шанхай бестігі»	102
Шевченко Т.Г. атындағы Украина ұлттық академиялық опера және балет театры ...	72
«Шұбаркөл Көмір»	186
Шығыс Қазақстан облысының әкімшілігі	75
ШЫҰ (Шанхай ынтымақтастық ұйымы)	10, 11, 14, 17, 40,
.....71, 83, 85, 93, 100, 101, 102, 106, 163, 227, 241, 254,	
.....255, 289, 290, 291, 292, 297, 301, 306, 310, 313, 356	
ШЫҰ Банкаралық бірлестігі	102
ШЫҰ Бірлескен жобалар мен инновацияларды қаржыландыру үшін	
даму қоры	291
ШЫҰ Өңірлік терроризмге қарсы құрылымы	71, 85, 101, 102
ШЫҰ Су, азық-түлік комитеті	10, 291
ШЫҰ Төтенше жағдайлар жөніндегі кеңесі	102
ШЫҰ Хатшылығы	102
ШЫҰ Іскерлік кеңесі	102
ШЫҰ-ға мүше мемлекеттер Басшылары кеңесі	10, 83, 85, 100, 102, 289
ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Инфрақұрылымдық интеграциясы	
жөніндегі комитеті	291
ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Сыртқы істер министрлерінің кеңесі	85, 102
ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Министрліктер мен ведомстволар	
басшылары жиналысы	102
ШЫҰ-ға мүше мемлекеттердің Үкімет басшыларының кеңесі	102
«Щучье қалалық сүт зауыты»	126
«Эргономика»	82
Эстония Республикасының Парламенті	73
Эстония Республикасының Ұлттық мұрағаты	73
Эстония сауда-өнеркәсіптік палатасы	74
«Эстония теміржолы»	74
ЮНЕСКО (БҰҰ білім, ғылым және мәдениет жөніндегі ұйымы)	11, 106, 163, 336
ЮНИСЕФ (БҰҰ балаларға көмек көрсететін халықаралық төтенше қоры)	11, 106
ЯСЖТҚҰ (Ядролық сынақтарға жалпыға бірдей тыйым салу туралы	
келісім ұйымы)	163, 164
«Air Astana»	332
«Air Liquide»	151
«Alstom»	112, 150
«Aubert & Duval»	150
«BG Group»	202
«British Petroleum»	347

«Caspiy Electronics»	10, 200
«Central Asia Monitor»	42
«CGNPC»	41
«Chevron Corporation»	150, 202, 347
«Cisco»	85
«CITIC Group»	154
«Eesti Energia AS»	74, 75
«ENI»	87, 202
«Estonian Air»	74
«ExxonMobil Corporation»	152
«Ferrum-Vtor»	165
«Forbes»	271
«General Electrics»	347
«General Motors»	347
«Glencore International AG»	34
«Green Technology»	9, 112
«Haileybury Astana»	134
«Huawei»	85
«IBM»	85
«Kaz Beef Ltd»	127
«KEGOC»	38, 237
«METRO Cash & Carry International»	87
«Microsoft»	85
«Mittal»	347
«ONGC Videsh Limited»	69
«Port of Tallinn»	74
«Raimbek Vostok Agro»	10, 54
«SinoChem Group»	40
«SONIK Компаниясы»	9, 112
«Springer»	340
«Tallinn Airport»	74
«TeliaSonera»	87
«Thomson Reuters»	340

Мазмұны

Кіріспе	3
ҚАҢТАР	15
АҚПАҢ	29
Наурыз	43
Сәуір	57
Мамыр	77
Маусым	93
Шілде	109
Тамыз	121
Қыркүйек	135
Қазан	157
Қараша	173
Желтоқсан	193
Қосымшалар	215
«Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Жолдауы	216
VII қысқы Азия ойындарын салтанатты ашу рәсімінде сөйлеген сөзі	229
Қазақстан халқына үндеуі	231
«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIII съезінде сөйлеген сөзі	233
Қазақстан әйелдерінің съезінде сөйлеген сөзі	244
Қазақстан Республикасының Президентін ұлықтау рәсімінде сөйлеген сөзі	251
Қазақстан халқы Ассамблеясының XVII сессиясында сөйлеген сөзі	257
Ядролық энергияны қауіпсіз және инновациялық пайдалану мәселелері жөніндегі саммитте сөйлеген сөзі	268
IV Астана экономикалық форумында сөйлеген сөзі	270
Дүниежүзі қазақтарының IV құрылтайында сөйлеген сөзі	275
VII Дүниежүзілік ислам экономикалық форумында сөйлеген сөзі	283
Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше мемлекеттер Басшылары кеңесінің ұйымның 10 жылдығына арналған отырысында сөйлеген сөзі	289
Петербург халықаралық экономикалық форумында сөйлеген сөзі	293

Ислам ынтымақтастығы ұйымына мүше мемлекеттер Сыртқы істер министрлері кеңесінің 38-ші сессиясындағы сөйлеген сөзі	298
Қазақстан Республикасы Парламенті төртінші шақырылымы V сессиясының ашылуында сөйлеген сөзі	305
БҰҰ Бас Ассамблеясының 66-ші сессиясында сөйлеген сөзі	310
«Ядросыз әлем үшін» халықаралық форумында сөйлеген сөзі	314
Агроөнеркәсіп кешені қызметкерлерінің республикалық форумында сөйлеген сөзі	320
«Нұр Отан» Халықтық-демократиялық партиясының XIV съезінде сөйлеген сөзі	327
Қазақстан ғалымдарының форумында сөйлеген сөзі	336
Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 20 жылдығына арналған салтанатты жиналыста сөйлеген сөзі	344
Жаңажылдық құттықтауы	356
2011 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы заңдарының тізбесі	357
2011 жылы қабылданған Қазақстан Республикасы Президенті жарлықтарының тізбесі	368
Қысқартылған сөздер тізбесі	382
Географиялық атаулар көрсеткіші	383
Есімдер көрсеткіші	391
Мекемелер мен ұйымдар көрсеткіші	396

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті
Нұрсұлтан Назарбаев. Қызмет хроникасы. 2011 жыл
(компакт-дискімен)

ҚҰРАСТЫРУШЫЛАР:

Редакциялық-баспагерлік топ:

М.Б. Қасымбеков (жетекші), саяси ғылымдардың докторы, профессор,
Б.Б. Темірболат (жауапты редактор), саяси ғылымдардың кандидаты,
Ж.К. Үсембаева, техника ғылымдарының докторы, профессор,
Е.А. Хасенов, филология ғылымдарының кандидаты,
Т.А. Темірханов, М.М. Бейсенова

Тапсырыс беруші: «Қазақстан Республикасының Мәдениет және ақпарат министрлігі
Ақпарат және мұрағат комитеті» ММ

Басып шығарушы: «Деловой Мир Астана» ЖШС

Директоры Ш.В. Сыздықова

Аударған: Г.Ш. Қадырова

Беттеген: Б. Бозтай

Фото: С.В. Бондаренко, Б.К. Отарбаев, С.А. Мунько

Басуға 30.10.12 ж. қол қойылды, Қалпы 70х100/16
Қаріп «New Gothic BT», Шартты б.т. 30, Таралымы 2000 дана

Редакцияның мекен-жайы:

010000, Қазақстан, Астана қ.
Сығанақ к-сі, 25, «Аңсар» бизнес-орталығы,
тел.: +7 (7172) 55-06-57, 55-06-58,
эл. почта: dm@dmastana.kz
www.dmastana.kz

«Деловой Мир Астана» ЖШС
Сапа менеджменті жүйесі сәйкестікті
растау жөніндегі аккредиттелген орган
арқылы сертифициталған және СТ РК
ISO 9001:2008 талаптарына сай келеді

